

JITRO

OBSAH:

P. Method O. S. B. z Emaus:
Kruh svatováclavský.

Antonín Šorm:
Svatováclavská mosaika.

J. Šámal:
Několik úryvků
ze svatováclavských legend.

Plavec J. Novotný:
Uveřejňuje svůj životopis.

V Praze, v září 1929.

Ročník IX. - Číslo

1.

XI

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 20671. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nestudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj.státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

„Jitro“ řídí redakční rada.

Veškeré příspěvky a korespondenci s redakcí řiďte na adresu:

Redakce „Jitra“, Praha II., Spálená 15.

Redakční uzávěrka 15. každého měsíce.

R e d a k č n í s t ů l :

Autoři, pomozte nám stvořiti atmosféru Jitra, aby odpovídala duchu veselého, křesťanského studenta. Křesťanství není žádnýsvětobol, všichni velcí asketi byli lidé veselí. Vzpomeňte na úžasnou výkonnost mnichů sv. Benedikta, provázejících svá díla, civilizaci Evropy, zpěvem, arcit' žalmů církevních a uměním všeho druhu! Nebojte se vřelého tónu! Vítáme vás všechny co spolupracovníky a spolupracovnice ve jménu Pána našeho Ježíše Krista k založení radostného království Božího v nás. Pište nám věci vážné i veselé. Dokažte, že katolický student dovede býti veselým. Je to umění, moudrost mládí, o které pravíte, když ministrujete:

»K Bohu, který obveseluje mladost mou!«

Příspěvky od dřívějšíka uveřejníme.

VYPISUJEME ANKETU PRO TENTO ROK:

„Č í m b u d u ?“

Pište nám každý, jak si představujete své působení v životě. Nejoriginelnější odpovědi budeme uveřejňovati pro obveselení mladých čtenářů.

Každé S.S.S. zvolí si stálého dopisovatele „JITRA“, jehož jméno do 10 dnů oznámí. Ona S.S.S., jež tak neučiní, přibita budou na pranýř hlavou dolů!

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v září 1929.

Číslo 1.

Kruh svatováclavský

Znáte jej? Zaklíněn pevně v tlamě lvi na bráně kaple svatováclavské přecházeti vidí tisíciletí. Století za stoletím tam visí, jako klepadlo vzácné, jimž možno se dovolati Boha.

Kruh kovový do zlatova zulibaný rty milionů. Generace střídala generaci. Rok za rokem mýjel, století bolestně střídalo staletí slávy — hanba pokoření triumf vítězství — poroba svobodě připravovala trůn.

Ale co Čech dobrý, syn věrný svatováclavský v radosti smutku, v žalobě i chválách díky chýlil se pokorně nad tímto kruhem kovovým a v jeho očích vždy znovu do zlatého lesku vrýval se siný stín ruky bílé, knížecí, která v nejkřutější chvíli života svého pána u tohoto kruhu hledala poslední útočiště. Kruh smrti stal se kruhem síly a nad ním rty Čechů šeptaly svou modlitbu: »Nedej zahynouti« a líbaly ten kruh tak, jako se líbají relikvie mučedníků pod kříšťálem.

Bílá ruka knížecí na chladném kovu kruhu chladla v umírání, neboť míza života tryskala branou rány, kterou otevřel meč rodného bratra.

Bílá ruka, neznající hřichu na kruhu chrámovém, toť poslední gesto Václavovo, poslední němé slovo.

Bílá ruka, vztažená ku pomoci ve smrtelné úzkosti na kruhu zlatém u sv. Kosmy a Damiana.

Toť závěť knížecí, slovo poslední, poslední vůle v posledním pokynutí.

»Chopte se kruhu chrámu!«

Jest pevně vklepnut v železo brány. Brána otevírá spásu. Vede ve svatyni. A v hlubinách svatyně je oltář obětní, kde ve světle lampy rubinové žije Kristus.

Kristus je Kruh, a Brána, a Světlo.

Kristus jest Bůh na zemi živý v těle i Svátosti, Sám život věčný v kruhu bezpočátečném a bezkonečném.

Sám světlo, a Mír, a Pokoj, a Radost v kruhu vířivém nebeského dvorstva, které jest radostné a krásné v kruhu jasném ohně svatého Ducha.

Kristus — Kruh Zlatý Nejsvětější v podstatě chleba, pozdvihovaného v rukou kněze po Proměňování . . . v podstatě vína, zdrženého kruhovou kupou kalicha v proud Krve Božího Syna, která prýští v kruh úst i srdce v koloběh věčného života v nás.

Kristus — Kruh Pravdy — A i Ω — bez počátku a konce, sám jsa všeho příčinou, počátkem a koncem i cílem.

Kristus — kruh světla.

Kristus — Kruh Lásky, Věrnosti, pouto zlaté, spojující ne dva jen, ale všechny a všecko v jednotu Božího bratrství nerozlučného, nekonečného svazku krásného milování.

Kruh na dveřích útočištného chrámu — Kruh brány archy, zůstávši státi na skále Petrově v příboji věků, tonoucích v ustavičné potopě — římsko-katolické Církve.

Svatý Václav mluví tak bledou svou rukou, která ve smrtelné chladnosti bezvládně pouští kruh zlatý, který nese v sobě mystickou spásu, ne jemu již, ale celému národu.

Mláďi průbojně! Chop se tohoto kruhu, posvěceného němým slovem závěti Václavovy — ne k agonii umírání — ale k výsostnému vzepětí hrdinné síly — chop se jej železnou pěstí vůle — nezůstaň u brány zavřené . . . ale prolom ji svatým násilím touhy, pronikni v tajemnou svatyni Církve . . . a živého Krista živě uchvať k novému životu v novém tisíciletí . . .

P. Method O. S. B. z Emaus.

Čtenáři,

nejprve buď pozdraven: Pochválen Pán Ježíš Kristus! — Máš v rukou 1. číslo XI. ročníku »JITRA«, které je jediným časopisem, určeným a patřícím katolickým studentům. A tys katolickým studentem. Tím, který před lety prodělával úporné boje s bezvěrci a zapřísáhlými odpůrci Církve Svaté, který dobou vypáleno měl na čelo znamení kříže, jež dovolovalo každému zmítat jím v kalu urážek, úsměšků a nenávisti. Ale vztekly příboj nepřátel Církve rozbil se o její skály a tys zvítězil! A dnes by ti nebylo nevyslovitelnou blažeností být zván katolickým studentem a nést jeho korouhev svatováclavskou? Ano, ty

MUSÍŠ BÝT hrdým na své katolictví, neboť to je víc a přináší větší slávu, než být dobrým básníkem, footballistou, šachistou či sportsmanem. A tvou první stavovskou povinností jako katolického studenta je, být

ODBĚRATELEM »Jitra«.

Jitro je počátek dne, jako mládí, studentská léta jsou počátkem našeho života. A my, příteli, jsme mladí, plní krve a života, a proto ani jiným nemůže být naše tribuna, náš časopis. Hlas »Jitra« nesmí být strohým hlasem šedivé, zaprášené kathedry, ale radostným jásosem zelených lavic, plných mládí, naděje a ideálů. »Jitro« nesmí jen poučovat, kárat a nabádat, ale musí žít, žít životem studentů. A čeho je k tomu potřebí. Jedno potřebné, abys ty, příteli, nebyl jen čtenářem, ale též

PŘISPIVATELEM, jenž nebude za nepatrný obolus jen těžit, bavit se a poučovat, ale také něco dá. Každý z vás se o něco zajímá, nemusejí to být jen básně a literatura, neboť nenarodili jsme se všichni spisovateli, ale cokoliv, sport, věda, technika a přerůzné obory, o kterých má být v »Jitře« psáno, abychom se tak stále více sblížovali a z našeho časopisu vytvořili čtený obraz dnešního studenta, v němž každý našel by něco

pro sebe, co ho zajímá. A potom, příteli, co radostí i smutků přelétne přes tvoji mysl a naplní tvé srdce. Nejsou to romány, ani povídky, jsou to drobnosti, ale pro ně je také v »Jitře« místo. Otevírejte tam svoje duše, ušetříte druhým bolesti mládí, jež je očekávají a jiným otevřete zahrady radostí, jichž dosud nepoznali.

A konečně, drahý čtenáři, ať mladý či starý věkem, ale jarý a svěží duchem (neboť my nestárneme), zdaž nebude tvou touhou, bys nejen ty, ale mnoho a mnoho jiných bylo čtenáři a stoupenci myšlenek a ideálů, jichž pochodeň plápolá v našich rukách. Zdaž nebudeš chtít, aby více a více přátel bylo čtenáři článků a myšlenek tvých vlastních i tvých kamarádů a proto musíš být neodbytným

PROPAGÁTOREM »Jitra«. Propaguj ho mezi studenty ve třídě ve škole, v městě, získávej je pro naši věc a za svoje snažení budeš jednou bohatě odměněn, neboť práce tato slouží svaté věci. Ale neomezuj se na studenty, propaguj »Jitro« všude, mezi dospělými, neboť ti, nemají-li již našich zájmů, mohou mít zájem alespoň o naši věc, a nemají-li ani toho, pak odbíráním

»JITRA« podpoří sice nepatrnou mincí naše snahy, ale její cena v tomto případě bude zdesateronásobena. — A ty se možná ptáš:

PROČ? Proč chceme, bys byl odběratelem, čtenářem, přispivatelem a propagátorem »Jitra«? Ano, chceme, neboť ty musíš mít zájem ten největší. My jsme byli vyvoleni je řídit, ale tys majitelem »Jitra« —

protože „Jitro“ patří katolickému studentstvu, tedy i Tobě.

A to budiž tvou povinností a ne laskavostí a pak věř, že v našem znamení zvítězíme.

»Bůh tě, milý čtenáři, opatruj a na nás kéž nezapomene.« —jer.

„Milovati máme ve verších, plakati v prose.“

Francis James,
katolický spisovatel.

Několik úryvků ze svatováclavských legend

V předvečer oslav milenia mučednické smrti drahého našeho patrona, kdy se zdá, jakoby vše volalo slovy staroslovanských ranních hodinek, vzniklých ke konci 10. stol.: »Dnes andělé s lidmi zároveň se radují společným veselím; nebe i země slaví památku tvou, Svatý«, není možno nepřipomenouti si aspoň několika slovy starých legend, které jsou zároveň velmi cennými historickými prameny, život sv. Václava.

Nejstarší je legenda staroslovanská. Tak zv. legenda Vostokovova, nazvaná takto po svém objeviteli, vyprávuje, že »byl v Čechách vévoda jménem Vratislav a žena jeho přijímá Drahomíra. Zplodivše syna svého prvorozeného, pokřtili jej a nazvali jméno jeho Vácíav.« »Bába jeho Ludmila dala jej učiti knihám slovanským; (a on) následuje svého učitele, dobře se naučil všemu v krátkém čase. I přesadil jej kníže Vratislav na Budeč a chlapec počal se učiti knihám latinským a naučil se dobře.«

Častější jsou legendy svatováclavské, psané jazykem latinským. V letech šedesátých až sedmdesátých, kdy se jednalo o založení biskupství pražského, vznikla legenda »Crescente fide christiana« (»Když vzrůstala víra křesťanská«). Tato legenda vyprávuje, že »když později sešel otec jeho s tohoto světa, shromáždil se všechen lid oné země, vyvolil sv. Václava za vévodu na místě otcově a posadil jej na stolec jeho.«

»Byl věrný a moudrý, pravdy milovný v řeči a spravedlivý v soudech. V když soudcové jeho někoho odsouditi chtěli k smrti, vycházel on bera si zámku ihned ven, pamětliv jsa toho, co čteme v evangeliu: »Nesud'te a nebudete souzeni.« Boudal také vězení a šibenice všechny podtímal. Sirotkům byl milosrdný, nařikajícím a vdovám otcem, raněným útechou; krmě hladové, napájaje žíznivé, odívaje šaty vlastními nahé, navštěvuje nemocné, pochovávaje mrtvé, hosty a cizince jako vlastní příbuzné rád přijímal; kněžím a klerikům uctivě posluhoval, bloudícím cestu pravdy ukazoval. Mimo to také pokoru, trpělivost, mírnost, zvláště laskavost osvědčoval; násilně a listivě nikomu ničeho neodnímal, vojsko své nejen zbraněmi, nýbrž dobrými šaty odíval. Toto a podobné od svého jinošství, účinný život církevní duševně napodobě, zachovával; také v čase postním po strmých stezkách od města k městu do kostelů pěšky bos chodil, takže dokonce v šlépějích jeho krev se ukazovala. Hrubou košili v spod nose, svrchu oděn šaty královskými, nepřestával díky vzdávati samojedinému Bohu. Pročež ve zně za noci vstává chodil kradmo na pole, pšenici požínal a na ramenou svých domů nosil, mlátil, mlel a mouku čistil; a podobně, přibrav jediného sluhu za bouřlivé noci, s vědrem k vodě chodil, kterouž nabíraje mluvil: »ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého«; z vody této domů přinášené a ze zmíněné mouky pekl oplatky. Podobně spěchával za ticha nočního do vinice své s věrným sluhou; tam natrhavše hroznů snesli na hromadu a donášeli do světničky své tajně; pak víno lisovali a nalávali do džbánů. A to činil za tím účelem, aby kněží toho užívati mohli při oběti spásy Pánu přinášené.«

Jiná latinská legenda, první legenda, která byla také zároveň illuminována — obsahuje vyobrazení přípitku sv. Michalu a zavraždění sv. Václava — napsaná Gumpoldem kolem roku tisícího, vzniklá dokonce v cizině, a to z popudu císaře Otty II., líčí nám, jak »muž Bohu milý zavázal se nábožným úmyslem a slibem, dá-li Bůh, že dílem uměleckým a ušlechtilým vystaví chrám zasvěcený ke cti Kristova vítězného bojovníka, blahoslaveného Víta mučedníka. Nemaje stání, dal se neohroženě do díla, s horoucím předsevzetím, učinil poselství k Řezenskému knížecímu sídlu, Tutona biskupa, muže ve všem rozšafného, jehož diecési celé Čechy podřízeny jsou, pokornou prosbou žádaje, aby dílo to Bohu zasvěcené stalo se s jeho svolením a schválením. Když byl biskup přání knížete blahoslaveného povolil a posly laskavě propustil, svolal (kníže) dělníky rychlým rozkazem: chutě do díla, zastkvi se práce nedočkává, kostel nechť zvenčí krásně až do konce vyveden, uvnitř podivným leskem kovů okrášlen a ozdoben. Pozván byv dotyčný biskup, kostel ku cti sv. Víta mučedníka posvětil.«

Latinská legenda vznikla dokonce i v jednom z nejslavnějších středisk tehdejšího světa, v klášteře montecassinském v Itálii, kde klasicky vzdělaný mnich Vavřinec napsal novou legendu o sv. Václavu. Podle tohoto legendisty řádu sv. Benedikta pozván sv. Václav do Staré Boleslavě, aby odtud navrátilo se do Prahy až po třech letech r. 932 jen tělo jeho, slovy: »Král račiž vyslyšeti žádost služebníka svého a račiž vejíti pod střechem bratra svého; připadá svátek svatých mučedníků Kosmy a Damiána, který co rok patřičně světívám. Račiž tedy král v dům sluhy svého vejíti a společným veselím oslaviti svátek tak velkých mučedníků.«

Sv. Václav zavítal na pozvání bratra svého do Staré Boleslavě, kde došlo k onomu krvavému hodokvasu, který líčí prvý český spisovatel, klášterním jménem zvaný Křesťan — Kristian, v českém překladě takto:

»Vstává záhy příští žertva Kristova blažený Václav a do chrámu podle svatého obyčeje svého spěchatí dychtě, kdež by, než se sejde lid a nastane ruch, mohl se co nejskrýteji oddati delší modlitbě, a jako dobrý pastýř se stádcem společné chvály jitřní poslouchati nebo zpívati si žádaje, brzy lapen jest v osidla úkladů. Neboť kněz toho chrámu, jeden z těch, od kterýchž vyšla nepravost z Babylonu, jakmile zahlédl přicházejícího muže Božího, podle příkazu zlostníků zavřel dveře chrámové. Vzpohli se i připravení úkladníci, bratr totiž a všickni jeho ozbrojenci. A vida bratra, vojín Bohem vyvolený pozdravuje ho a kol krku rukama ho objímaje a líbaje, děkuje mu řka: »Zdráv buď povždy, bratře můj, a statky tohoto života i budoucího oplývej; přijmiž tebe Kristus k věčné své hostině, jenžto si mne včera i moje všechny v takové hojnosti obcerstvil.« Nato on s pyšným duchem a s očima hněvivýma, tase rukou meč, který skrytě mu visel pod pláštěm, odpověděl: »Včera, jak chvíle dala, nyní však takto bratr bratru poslouží.« A rozmáchnuv se mečem, řal ho jím do hlavy; leč

poněvadž moc Páně ho chránila, sotva krev mu vyrazila. Z té neobyčejné věci taková hrůza padla na bídníka, že i když po druhé řval, k svému podivnici nic nezmožil, co by bylo dílem muže silného. Holý jeho meč blažený Václav rukou zachytiv, vece: »Jak špatně si počínáš, zraňuje mne!« Když však viděl, že se svého úmyslu nespouští, posléze ho, jak někteří praví, uchopil a k nohám svým porazil řka: »Hle, člověče vlastním soudem zahubený, vidíš, kterak tebe mohu vlastní rukou jako nejmenší zvířátko potřít, ale daleko budiž, aby pravice služebníka Božího poskvřnila se krví bratrovou.« A meč, který mu vytrhl, vrátil bratru a na ruce již od něho krvácející, do chrámu rychle pospíchal. Onen však nešťastník mocným hřasem řval

Fr. Method Pecháček OSB:

Jitro

*To meč byl tvůj, ó mocný Michaeli,
jímž smetl's v propast vše, co odpor
vzdouvá,
vojsk andělských ty vojevůdce smělý,
před nimžto Satan třese se a couvá —
a byl to kříž, jenž stkvěl se ve tvém štítu,
i slunce blesk, jímž planulo tvé kopí,
brň víry tvé, jas, v jejímž zlatém trpytu
tak jako křišťál nebes báh se topí.*

Boh. Černý:

Počátek cesty

Minuly velké dni. Na co se všechny složky katolického hnutí v naší republice intensivně připravovaly, zašlo v slavných červánkách západu. Ale zářivý odlesk těch nezapomenutelných chvílí osvětluje ještě obzor. Noc pro odpočinek je krátká, neboť brzo vzchází nový den, den práce, počátek nové cesty.

Slavné dni svatováclavské nám ji ukázaly. Prožili jsme chvíle významné, dějinné, ale právě proto jsme je prožili, abychom poznali své síly, sílu svého programu, svých ideí — a sílu možností, pochodeň těchto ideí vysoko povznéstí, aby nejen nás a naše blízké okolí osvětlovala, nýbrž aby očištný plamen její rozlil se po všech koutech našich vlastí, aby perutě našich myšlenek sahaly od Šumavy ke Karpatům, od Sprévy k Dunaji.

Plni sebevědomí, plni nadšení stojíme na prahu, stojíme v jitře nového dne. Krásné a slavné dni, jež minuly, vlily v nás tvůrčí sílu k velkým úkolům. Jak

a hnal se za ním volaje: »Přátelé, přátelé, kde jste? Prašpatně přispíváte pánu svému a bídně pomáháte v takové úzkosti postavenému!« To vyřítla se celá tlupa zlostníků ze skryší, do nichž se byli rozprchlí, s mnoha meči a kopími, a těžkými ranami ho pobodavše, utratili ho u dveří chrámových. Tehdy také svatá duše, byvši na tom poli zápasu vysvobozena z kázně tohoto života, vavřínem krve ozdobená vítězně se odebrala k Pánu, dne dvacátého osmého září, ano nebe se radovalo a země kvílela, léta vtělení páně devítistého dvacátého devátého.«

Literatura: Prameny dějin českých I.; Vilém Bitnar: Sborníček Svatováclavský I.; Život a umučení sv. Václava dle sepsání Křišťanova.

*Krev nová v srdci prudčej' vře a hoří,
jak mladé víno opojením sálá —
k dnům velkým, novým, jež se rodí v zoři,
vůz faetonův nad obzorem cválá
a v novém světle, opojeni visí,
my zříme v žár, jímž srší nová doba,
jak vítězí ta stará pravda ryzí
a jak se řítí v propast lež a zloba.*

ji užijeme, nač ji vynaložíme? Práce před námi leží dosti. Je mnoho ještě úhorů, pole nevzdělaného. My nemůžeme k nim klidně přihlížeti, nýbrž jako pilní rolníci musíme se chopit rádlá — a vzdělávat půdu. Chceme půdu kyprou, úrodnou, žírnou. Nechceme plevel, býlí, hloží a kamení.

Budme tedy rytíři sv. Václava, kteří v jubilejním roce vyšli z Blaníku, aby svými duchovními zbraněmi dobývali a vítězně dobyli české země, československého státu! Čeká nás ještě cesta dlouhá a těžká. Jsme teprve na jejím počátku. Hleďme, abychom v síle prošli polednem a večer před odpočinkem aby nás zasypal svým požehnáním!

Dělníci na vinici Páně, dejme se na cestu!

Ať nikdo neotálí, nikdo necouvá a neprodlévá, neboť

„kdo chvíli stál, již stojí opodál...
však my chceme k předu, dál, jen dál!“

Sonet svatováclavský

*Jak sám bys tonul v záti karneolů!
Již vzdouvá se tvá svatá korouhev,
kde v znaku rve se s nepřítelem lev,
když s výšin slunce orel stržen dolů!
Co padlo v bezdno starých ran a bolů!
Teď hučí proud. Co reků tvých je zpěv —
Jim v srdci hoří žhavá, junná krev,
tvé vítězství pól země sdílí pólu.*

*Āj, z hlubin moří příboj stříká k nebi!
to mužných paží nespoutaná síla,
voj nezdolných a mladých bojovníků.
Nechť v klubku rabů Satan v tvář se
šklebi!
my silnou vůli chápeme se díla
v tvém železném a nerozborném šiku!*

Svatováclavská mosaika

Sbírá Antonín Šorm (malá ukázka z obsáhlé sbírky *vzpisků svatováclavských*).

**Jedna z největších svící, obětovaných
svatému Václavu.**

Dne 9. března 1281 biskup Tobiáš z Bechyně dal na památku svého vysvěcení podle tehdejšího obyčeje postavit velkou svíci biskupskou ke cti svatých mučedníků Víta, Václava a Vojtěcha, která vážila 220 liber vosku.

Zdeňka Braunerová: Svatý Václav.

**Svatý Václav patronem literátských kůrů
a zpěváckých spolků.**

Od dávných časů býval svatý Václav nejen oslavován zpěvem, ale také patronem pověstného českého zpěvu. Tak literáti v Kolíně nad Labem měli svůj oltář sv. Václava na kůru chrámovém. Řád literátů v Tišnově na Moravě přikazoval každému členu o svátku sv. Václava přistoupiti k sv. přijímání u jejich spolkového oltáře sv. Václava; kdo tak neučinil, zaplatil libru vosku pokuty do cechovní »matky pokladnice«. Že rádi zpěváci dávali ozdobovati kůry výzdobou svatováclavskou, poznáváme též v »Krátkém popsání narození, života a smrti sv. Václava,« vy-

tištěného roku 1378 ve Dvoře Králové, kde popisován kostel sv. Václava ve Staré Boleslavi, kdež se »mimo jiné vynacházejí dva obloukové obrazy při kůru muzikantském, na nichžto dva podivné znamenité zázraky, které se přihodily po smrti sv. Václava, vyobrazeny jsou«. Literáti pak ctili svatého Václava nejen zpěvem, ale do svých kancionálů dávali malovati nádherné iniciály neb celé strany s výjevy ze života sv. Václava. Všimněte si jen na výstavě Svatováclavské latinského graduálu z roku 1552 od Jana Tábořského a Fabiána Puléra z metropolitního chrámu sv. Víta na Hradčanech. Na listě 268. jest krásná rozvilinová iniciálka »A«, do níž vkresleno »Zavraždění sv. Václava«. — Zvláštní pozornosti těší se »lounský kancionál« od těchže umělců z r. 1563, kde svatému Václavu jest věnována celá stránka; světec stojí v lounské krajině a byl malován podle znaků, připojených na náklad sladovníků. Kromě tohoto velikého obrazu jest ještě malován u antifony k jeho svátku. Konečně máme ještě veliký pergamenový gradual se sv. Václavem, který r. 1573 dokončil Jan Kantor, měšťtín pražský pro Malou stranu. Podle městské kroniky Kouřimské byly roku 1701 postaveny na kůru děkanského kostela sochy sv. Václava a sv. Víta. V Hulině na Moravě jmenoval se literátský kůr »Bratrstvo bl. Rodičky Boží Panny Marie a sv. Václava,« vzniklý spojením dvou kůrů literátských.

Ale i v době národního rašení a později velmi často zpěvácké vlastenecké spolky volily si vždy téměř za patrona sv. Václava a pod jeho korouhvi účastnili se nadšených projevů vlasteneckých, odbojových táborů a podobně. Jako památky oněch dob zachovaly se nám četné prapory, z nichž zvláště jest prapor pěveckého

spolku v Humpolci z roku 1863, malovaný J. Mánesem. Za model k sv. Václavu si zvolil Mánes tehdejšího ředitele malířské akademie J. Berglera. V Nové Pace, zakládající r. 1859 zpěvácký spolek »Hlasoň«, opatřili si záhy veliký prapor s vý-

na prapor jako hlavní obraz jiné světce, dávaly si zpěvácké spolky obraz svatého Václava alespoň na stuhy, jako vidíme na praporu »Vlastislava« v Heřm. Městci. — Také »Čerchovan« v Domažlicích má na praporu malbu sv. Václava.

J. S. Manes: Svatý Václav na praporu národní gardy v Hradci Králové z roku 1848.

šivkou svatováclavskou. Roku 1864 pořizuje si prapor svatého Václava »Pěvecký spolek« v Bubenči a dámský odbor pěveckého spolku »Kos« v Holešovicích věnoval 7. září r. 1884 obraz svatého Václava některé kapli (pravděpodobně školní v Holešovicích); nyní se nalézá v kostele sv. Vavřince na Petříně. Prapor zpěváckého spolku »Václav« v Netolicích, s obrazem sv. Václava, byl posvěcen 1. září 1867 u sochy sv. Jana na náměstí. Také v Sušici zpěvácký spolek nesl až do r. 1918 název »Sv. Václav«, žel, jeho název po převratu zaměněn na »Svatobor«; veliký prapor tohoto spolku se sv. Václavem možno též shlédnouti na Svatováclavské výstavě. Tam, kde okolnosti místní diktovaly dáti

Z dějin svatováclavského kostela v Mníšku pod Brdy.

Více než tři sta svatyň postavil český národ v zemích koruny svatováclavské ku počtě sv. Václava. Dějiny těchto kostelů jsou současně vždy dějinami srdečné oddanosti a lásky k patronu a dědici země. — Všimněme si zde jednoho, blízkého Prahy, totiž v Mníšku. Podávám jen malý výpisek z farní pamětní knihy z doby, kdy kostel vybudován v nynější podobě. Ač svěcení spadá do válečné doby — vypuknutí války sedmileté — slavnost svěcení nového kostela byla okázalá. Pamětní kniha farní o tom vypráví: »Dne 26. září 1756 ozval se ze staré dřevěné zvonice v Mníšku sou-

zvuk všech zvonů a z chatrného kostela starého, na rozboření určeného, vyšel slavný průvod kněží i lidu. S křížem napřed kráčel pražský kapucín frater Jan Damascen, za ním po dvou kráčeli páter Kandidus, kapucín, páter Athanas Čech z kláštera Paulinů v Obořišti, zámecký kaplan mníšecký Ignác Ringl, administrátor mníšecký Jan Antonín Tureček, dobříšský farář Václav Vrkoč, slivický farář Šebastian

stí do nového kostela, kdež páter svob. pán Dubský měl příležitostné kázání na text: »Sám vystaví chrám, sám ponese z toho slávu.« Potom zpíval opat Slavíček velkou mši svatou, k níž zvláště sepsal hudbu tehdejší rektor školy mníšecké a regenschori Václav Hahn, znamenitý hudebník. Sešlo se tehdy do Mníšku z blízka i z daleka tolik lidí, že toho nebylo pamětníka.«
Že slavnosti svatováclavské činily pří-

Lier, páter Maxmilián Dubský z Zitiněvsi a posléze děkan a vikář příbramský Vojtěch Kraus, za nimi hojnost pobožného lidu. Průvod šel do nového kostela. Příbramský vikář vykonal jeho posvěcení a zpíval tu první mši svatou. Druhého dne byly tu rovněž slavné služby Boží. V den třetí, o pouti sv. Václava přišla veliká procesí od sv. Kiliana, jež vedl tamní farář P. Prokop Lukšíček, benediktin. O 10. hodině ranní vynesli kněží ze starého kostela kříž, křtitelnici, svaté oleje a posléze nesl opat od sv. Jana pod Skalou, P. Bernard Slavíček, Svátost oltářní pod nebesy přes námě-

stupna srdce vrchnosti a vyvolávala v nich milosrdnou lásku, svědčí jiná poznámka tamže, vížící se k pouti téhož svatováclavského kostela. O pouti svatováclavské hrabě Josef z Unvertu obdaroval vždy školní dítky a učitelé poslal jako dar poutní dva zlaté a vědro piva.

Mikuláš Aleš malířem svatováclavským.

Mistr M. Aleš přiznal se jednou: »Pokud pamět moje sahá, kreslil jsem svatého Václava odjakživa, a ne-li to, tedy ode čtyř let jistě. Jeli jsme tehdy s matkou na formanském voze z Prahy a stavěli jsme se

na jakés hospodě, a tu já na nízké stoličce kreslil jsem na kousku papíru svatého Václava . . « A věru, máme těch kresbiček, jednu rozkošnější než druhou, velmi slušnou řádku; napočítal jsem jich, pokud jsou výborem zjištěny, již přes třicet. V ikonografii svatováclavské zaujímají pak místo jedinečné, své svérázné, výmluvně vlastenecké a ryze české. V námětech opakuji všechny varianty obrazu sv. Václava od kodexu vyšehradského až do pojetí Führichova, ale s jedinečným podáním »alešovským« od prostičké sochy na vsi v topolové aleji (»Studentské vzpomínky« v Moderní galerii v Praze) až do bohaté kompozice nádherného chorálu svatováclavského. Mnohé z nich jsou sličně kolorovány. Jsou to návrhy na malbu oken (1890), na nástěnné chrámové fresky (Vodňany, Pardubice), dekorace na průčelí významných domů (radnice v Náchodě, villa dra E. Salaby v Bubenči, dům Štorchova knihkupectví na Staroměstském nám. v Praze), dekorativní výplně interieru (na staroměstské radnici v Praze). — Sv. Václava maloval Aleš téměř všude do kalendarií a pro ilustrované kroniky (Lacinova), zjevem svatováclavským zjasňoval i jiné publikace (Sládkovy »Zvony a zvonky«). — Zvláštností původní jsou jeho sladovnické prapory. Jednoho z nich použil sládek Zachar pro titulní stránku svého pivovarského časopisu (1912), druhý ve velikých rozměrech se nám zachoval v soukromém

majetku; nebyl dříve reprodukován a jest zařazen do nové Alešovy kolekce svatováclavských pohledů, vydaných Výborem svatováclavským.

Pozoruhodné jest, že titulní listy památných a vysoce cenných publikací tiskových ilustroval Aleš na titulní stránce rovněž motivem svatováclavským, jako: Otovy »Čechy« a »Národopisnou výstavu.«

Z nejlahodnějších výtvorů jeho svatováclavských jest akvarel z roku 1913, vydaný jako diplom Ústřední Matice Školské a jest věru záhadou, proč ještě nikdy nebyl v barvách reprodukován. — V tomto ohledu většího rozšíření dostalo se v barevném provedení obrazu, který Aleš věnoval svému milému příteli malíři Janu Prouskovi v Turnově roku 1891. Byl ve větším měřítku vydán firmou Topičovou a v menším jako příloha kalendáře »Národní Politiky« na rok 1917. Neméně rozkošný jest tryptych z roku 1902; představuje ve středu sv. Václava na koni, po stranách: Svatá Ludmila vyučuje vnoučka, a Svatý Václav zabývá se vinobraním. Návrh tento s malou změnou proveden byl na škole v Protivíně. Bylo by ovšem třeba, jak bylo již i na jiných místech projevováno, aby toto pietní Alšovské dílo svatováclavské mohlo býti vydáno vkusně, pečlivě a důstojně vzhledem k vznešenému obsahu. Jistě že by ministerstvo školství a národní osvěty přispělo umožniti vydání takovéto svatováclavské čítanky Alešovy.

Arabské bajky

Žena a slepice.

Žena jakási měla slepici, která jí snášela denně stříbrné vejce. I řekla sobě ta žena: „Dám-li jí dvakrát tolik jísti, snese mi denně dvě vejce.“ Když ale jí

dávala příliš mnoho potravy, tělo její chřadlo a slepice pošla.

Bajka učí, že mnoho lidí přijde o základ, když chtějí vyždímatí hodně úroků.

Tábor je náš program!

Bylo řečeno: Tábor je náš program. Dobře. V děkanském chrámu města Tábora je krásný obraz proměnění Páně na hoře Tábor, od kteréžto biblické hory je i toto město pojmenováno. A při tomto proměnění bylo slyšet slova Boha-Otce: „Toto jest syn můj milý, v němž se mi zalíbilo. Toho poslouchejte!“ A tato slova Boží, pronesená na biblické hoře Tábor, jsou naším programem. Ano, „Tábor je náš program“. Jeho budeme poslouchat!

Z řeči pronesené redaktorem A. Dostálem z Ameriky v Táboře 11. srpna 1929.

Petr Drahoň

Svatý Václave!

*Pod tíhou myšlenky Tvoji probouzí se země
Tvá,*

jež spánkem hlubokým spala.

*Idea Tvoje, idea silná, idea vítězíci
život jí dává.*

*Tys pramenem síly, pramenem života,
pramenem mláde.*

Tys velikým rytířem víry,

*rytířem, jenž odvahu z plamenů vnitřního žáru
ssaje,*

jenž ustoupit nedovede!

Tys asketa hmoty, leč myšlenky aristokrat;

Tvůj hlas nás táhne k Tobě,

*jenž silný a vítězný na generaci síly své zříš,
jenž žiješ v nás.*

Za Tebou a za myšlenkou Tvou půjdeme

do boje rádi,

Ty velký, nekonečný a svatý!

Svou odvahu dědicům svým do duše vdechni,

Václave Svatý, Václave náš!

—

Slovo

k inteligenci, dorůstající z našich řad

Stavovské uvědomění inteligence jakožto skupiny zájmové přinesla nová doba. Každý člen středního stavu, požívající výhod i nevýhod, jež poskytuje akademické vzdělání proti škole odborné či vůči řemeslu, více či méně pocituje, jak mu existenčně záleží na tom, jak se tyto otázky řeší v praktickém životě.

Křesťanská orientace inteligence není theoretickým požadavkem filosofů, kteří se usnesli prováděti do důsledku doktriny jakési staré nauky, bez které svět z konservatismu nemůže fungovati, ale poměry, kde nad slunce jasněji se ukázalo, že je to katolické kněžství, na němž chtě nechtě má účast akademický stupeň toho či onoho odvětví, ať právo, filosofie, theologie, či medicína. Naše inteligence jest si toho plně vědoma, že pokolení, zkažené nevěreckou a skeptickou filosofií propadá ahasverismu s materiální neschopností žítí. Věda, popírající přímou účast Boha na stvoření člověka, nutí ho hledati původ ve zvířeti zcela logickým úsudkem. Spravedlnost, upírající Bohu zákonodárnou moc veškerým svým aparátem vědeckým, dostává

normy právní nikoli od nejvyšší autority, ale od nezodpovědných živlů ulice.

Theologie, odmítající autoritu pravé Církve, stává se zodpovědnou za vzbouření proti každé autoritě. Inteligence jsou lidé chápací, používající zdravého rozumu a nikoliv problematičtí doktrináři, točící se v začarovaném kruhu, nevědouce kudy kam. To jsou blázni. Světlo rozumu má účel. Účel poznávati, nikoli uváděti v blud, jak tvrdí dnes věda. Rozum poznává věci tak, jak jsou. Zapomínání deštníku jest však vítáno lidem, kterým záleží na tom z jiného stanoviska. Činí z inteligence stádo, což jest výtečným prostředkem k ovládnutí tohoto ryze individualistického prvku a zároveň i aristokratického po pádu korunovaných hlav, zneužívších své moci.

Kněz je proto nesmírně nenáviděn, poněvadž z něho vychází moc spořádati společnost lidskou dle vůle Boží a znemožniti satanu činiti rozvrat, který jest údělem tohoto nešťastného nespokojence s Bohem.

Inteligence, neuznávající autority kněžské, řítí se v zkázu jakožto třída i existenčně.

E Tenebris

*Tvou ruku, Kriste, hledám pomocnou,
když víno žití v písek stéká v skonu,
tak jako Šimon v divých vlnách tonu,
jež na jezeře bouří se a pnou.*

*Mé srdce viz, zem hladem bezmocnou,
tu čirou poušť mých dávných dobrých
sklonů,
teď kdyby Bůh stáh' žití mého clonu,
já v peklo šel bych s duší bojácnou.*

*Což, Bůh že spí či na hon ujel snad
jak Baal, když jeho na Karmelu kněží
řvou hnusné jméno v hluché echo skal?*

*Ne! Tiše! Dřív než půjdu navždy spat,
šat zřít chci, jak kol nohou z bronzu leží,
na rukou krev, tvář, z které mluví žal.*

Kdo četl hlubokou a jedinečnou báseň v prose „*De profundis*“, neubrání se mocnému pohnutí nad osudem velkého anglického básníka, v němž aristokratická a literární společnost viděla toliko lehkomyšlného rozkošníka a nechápala jeho velkou duši.

Nešťastnému básníku dostalo se skutečně toho, oč Krista žádal: stal se katolíkem a umřel zopatřen svátostmi umírajících, opuštěn ode všech, jen ne od Krista, jímž nepohrdal, jak svědčí tato báseň.

P. Lambert Beauduin OSB.:

Liturgie slovansko-byzantská

Přel. M. P.

Všichni křesťané neslouží Bohu v témže jazyce a týmiž obřady a zvyky. Náš Pán žádá jednotu Církve v otázce učení a závislost od nejvyšší autority. Avšak oprávněné zvláštnosti jazykové, kulturní, historické Církev ohleduplně vždy ponechávala. Tak, jako v dějinách jsou dvě různé vzdělanosti, západní a východní, právě tak mše svatá a ostatní obřady slaví se dle obřadu západního i východního, latinského či byzantského. Jest to však táž mše svatá a tytéž svátosti. Avšak jazyk a obřady jsou různé.

Obřad západní, zvaný latinský či římský proto, poněvadž se vyvinul v Římě jakožto ve svém středisku. Patřily k němu vždycky též i Čechy, ačkoliv jsou slovanskou zemí, poněvadž více se stýkaly s národy západními. Obřad východní vládne v Řecku, na Balkáně a v Rusku, a v něm slouží vesměs všechny církve, odloučené od Říma. Jest však též mnoho milionů východních katolíků, kteří slouží Bohu v obřadu tomtéž, jako církve od Říma oddělené. Jsou to církve sjednocené, jako je nalézáme v Ukrajině a v Rumunsku. Jest okrouhle 160 milionů křesťanů oddělených od Říma. Mají tutěž víru jako my, a v mnoha věcech s námi souhlasí; bohužel však zavrhují autoritu sv. Otce, římského papeže, nejvyšší hlavu Církve svaté. Proto je nazýváme též bratřími odštěpenými či rozkolníky.

Mnozí z vás jistě byli již přítomni mši svaté východního obřadu jazykem slovanským. V Pra-

ze jest kostel ritu byzantsko-slovanského s Římem spojený.

Chtěl bych vás ještě upozorniti v tomto článku na některé obřady, blízké ritu byzantskému, abych naznačil, v čem se blíží obřadu západnímu a v čem se rozchází:

1. Svatostánek a oltář jsou ukryty zrakům věřících. Velké pažení, pokryté ikonami, zahaluje věřícím místo nejsvětější, kde se konají tajemství eucharistická. Dveře v tomto pažení otevírají se v určitých okamžicích obřadu.

2. Před tímto pažením kolem svatostánku jsou umístěny dva velké svícny, na nichžto věřící dávají hořeti před ikonou našeho Pána a Matky Boží svíčky, koupené u vchodu do kostela a tu obětované při mši svaté.

Po straně těchto svícnu trochu vzadu stojí dva pulty či stojany, pokryté látkou, na které se kladou ikony toho svatého, jehož svátek se slaví či obraz toho tajemství, o kterém se toho dne rozjímá anebo ještě obraz patrona kostela. Věřící mívají ve zvyku při vstupu do chrámu jíti políbíti ikonu, vystavenou k uctění.

3. Obyčejně se stává, že u téhož oltáře je vícero kněží, sloužících mši svatou, dohromady říkajících tytéž modlitby nad touže svatou hostií a společným kalichem.

V obřadu západním naproti tomu má každý kněz slaviti mši svatou zvlášť, sám u zvláštního oltáře, což má ten význam, aby milosti mše svaté byly tím vícekrátě rozmnoženy.

4. Poznáte též úlohu diakona dle toho, že přichází dveřmi ven před pažení na stranu věřících a jest mu svěřen úkol vyjádřit formou litaní všechny potřeby a přání lidu křesťanského, všechny potřeby církve, vlasti a rodiny. Jáhen jest prostředníkem mezi lidem a kněžími, kteří jsou uvnitř na místě nejsvětějším a pozvedá hlas svého tíše či nahlas za prosící shromáždění.

Avšak, ačkoliv se to na prvý pohled zdá různým, liturgie eucharistická jest si v obou obřadech velmi podobna. Tatáž jsou vzývání Kyrie eleison na začátku, tatáž čtení epistol a Evangelia, obětování, Credo, zpěv při Sanctus. Slova při poslední večeři, Otče náš, svaté přijímání, důkčinění.

Mše svatá v obojím obřadu jest jedna a tatáž. Jedině obřad, provedení její jest různé.

Jest velikým našim úkolem, abychom my katolíci obřadu západního, zvláště my mladí lidé

v Čechách, kteří se nalézáme na rozhraní západu a východu, lépe se seznamovali s obřady církví východních.

Poznáme-li lépe jejich život liturgický a náboženský, přiblížíme se více a více jejich smýšlení a jejich náboženskému duchu.

Toto pochopení učiní z nás ohnivé apoštoly jednoty církví odloučených.

P. Lambert Beauvain jest členem řádu Benediktinů, kongregace belgické, která jest různá od Benediktinů Beuronských, Solesméských i Břevnovských.

Benediktini belgičtí v Lovani pěstují vedle obřadu západního též obřad východní.

Autor našeho článku jest zakladatelem kláštera v Amay a spisovatelem mnohých děl z oboru liturgie. Zajímá se velice o stanovisko českých studentů k hnutí unionistickému.

St. Kozák

Ludvík van Beethoven

Skoro současně s Napoleonem objevil se na obzoru 18. století heros na kolbišti hudebním, který již na počátku jal se drtiti mnohé zastaralé předsudky svých předchůdců, vysoko třímaje před udivenými zraky světa planoucí pochoděň svého hudebního genia.

Byl to Ludvík van Beethoven. Narodil se 17. prosince r. 1770 v Bonnu nad Rýnem. Prvním učitelem hudby byl mu otec jeho tenorista Jan. Dále ho vedli dvorní varhaník van der Eeden a Neefe. Ve 12 letech začal již Ludvík komponovat a v 17 letech odejel do Vídně k Mozartovi a pak k Haydnovi.

Jako zralý skladatel vystoupil r. 1795 svým opus I. (3 tria), z něhož číší již nespoutaný B. pln života tvůrčí síly, který mocným rozmachem své geniality spěje k závratným výšinám Parnassu.

V letech devadesátých ohlásila se B.ovi jeho ušní choroba. Sluchové halucinace trápí geniálního mistra a tato drásající tragika poznamenává jeho »Grave Sonata pathétique«, v nichž mocným tempem burácí Beethoven pozdější »Eroiky«, ač ještě probleskuje vliv Haydnův a Mozartův, charakterisující první periodu jeho tvoření asi do r. 1802.

R. 1801 vydal dvě prvé symfonie C-dur a D-dur. Rychle za sebou pak píše proslulé houslové a klavírní sonaty.

Druhou periodu své tvorby — samostatné tvorby, zahájil skvělou symfonií »Eroikou«, velkou hudební Iliadou, oslavující ideu republiky. Jediná jeho opera »Fidelio« nepronikla pro značnou nesnadnost.

Spokojeným oddechem po mohutné »Eroice« je 4. symfonie B-dur. Po ní jako stín do plného světla padá 5. symfonie

»Osudová«, líčící těžký boj Beethovenův se životem a jeho železnou vůlí, kterou vše zmůže. Pravá idylla mezi Beethovenovými symfoniemi jest 6. symf. »Pastorální«. Z téhož období pochází světoznámý houslový koncert D-dur, cyklus milostných písní »An die ferne Geliebte«, »Duchovní písně«, ouvertura »Ruinen von Athen«, řada sonat, kantát, septetů, quartet a jiné.

7. symfonii »Vítěznou« složil v Tepličích a brzy nato úplně ohluhl, stoje na výsluní slávy v plné vyspělosti umělecké.

V sonatě mödlinské, kam se uchýlil, vytvořil hluchý B. díla, z nichž vyráží síla lví a žár fantasie orlím letem, zaletivší v nedozírné sféry vznešeného nekonečna. Tam vzniklo jeho nejvelkolepější dílo, 9. symfonie (d-moll), zaujímající v sobě celý jeho život. Druhé veledílo Beethovena-klasika je jeho grandiosní náboženské »Credo«, proslulá »Missa solemnis«, která spolu s devátou symfonií ukázala Beethovena jako nejlepšího instrumentálního skladatele XIX. století a doposud nepřekonaného.

Dílem, na němž naposled spočinulo nesmrtelné pero Beethovenovo, jest smyčcové kvinteto, uzavírající rozsáhlou instrumentální tvorbu mistrovu.

V tiché samotě vířilo hlavou Beethovenovu ještě mnoho plánů, ale smrt mu zabránila, aby je provedl. Šest dní zápasila s chorým tělem raněného titana, až osudného 26. března r. 1827 zvítězila. Za bouře a blesku odchází velký vládce v říši tónů a jako v nesmrtelné páté a věčné deváté symfonii mluví o ranách na bránu osudu, tak zdá se jako by nebe samo hřmícími kotly dunivého hromu dávalo znamení světu, že zemřel mistr tónů, skladatel všech věků, jehož jméno a sláva je nehynoucí.

Sněmování katolického studentstva v Praze 1.-4. července 1929

Ústředí katolického studentstva českosl. využilo mimořádné příležitosti letošních svatováclavských oslav a svolalo tradiční již sjezd do Prahy. Katolické studentstvo uposlechlo výzvy a dostavilo se k mohutné manifestaci, která, bohužel, nebyla komentována tak, jak skutečně zasloužila. Můžeme určitě tvrdit, že přes 700 studentů a studentek, skoro všichni z vyšších tříd středních škol, abiturienti a akademici, delegáti jednotlivých student. spolků, organisovaných v Ústředí, sjelo se do Prahy, aby se poklonili nejdrazšímu pokladu českého národa, ostatkům svatého knížete Václava, aby stanuli na místě svatém, ve velehrámu sv. Víta a pokochali se kamennou pohádkou, perlou naší vlasti. Sjeli se, aby posílili národní své uvědomění a konečně aby manifestovali a přehlédli dosavadní práci a připravili se k další. Sešli se na obranu i výboj, ukázati své řady, sílu a vůli. Letošní sjezd překvapil všechny nejen účastí, ale celým svým rázem a vznešeností. Podle slov jednoho z předních pracovníků v katolickém táboře byl náš sjezd ze všech sjezdů, pořádaných v rámci SDO., jeden z nejlepších.

Organisace sjezdu byla dobrá, ačkoliv práce spočívala na několika jednotlivcích. V květnu Ústředí rozeslalo provolání jak tiskem, tak zvláštními letáky, které překvapily také praktickým vzhladem. Každý účastník dostal po zaslání přihlášky poukázky na stravu, nocleh a sjezdové podniky hned domů. Poněkud se expedice zdržela legitimacemi na slevu na dráze, které jsme odkoupili od Ústředí Orla čl., ale dostali je až po několika urgencích v poslední chvíli. Přes všechny těžkosti bylo vše dobře připraveno, a nutno ještě zdůraznit, že studenti sami nám vycházeli vstříc, takže po stránce finanční sjezd byl předem zajištěn. Finanční obrát sjezdu byl 60 tisíc Kč, z toho za noclehy se dalo přes 10 tisíc Kč, za stravu 20 tisíc Kč. Nepočítám ovšem peníze za jízdenky na zájezdy.

V neděli 30. června a dopoledne v pondělí 1. července se studenti a studentky sjížděli. Již v prvních hodinách bylo pozorovati, že účastníků bude více, než jsme očekávali a než přišlo přihlášek. Nevydrželi doma, vše je táhlo do Prahy a bylo možno čísti s tváří radost a očekávání.

1. července dopoledne se konala v sále arcibiskupského semináře v Bubenči říšská pracovní konference. Prostorný sál byl naplněn do posledního místa. Přítomno bylo 72 delegátů. (Kde zůstalo ještě ostatních 70?) Zato mnoho bylo studentů a studentek. Schůzi zahájil předseda kol. JC. J. Markes, přivítal vldp. Vraštila, prof. Dra Vošahlíka a pí. Drnohovskou z Poznaně.

Prvním referentem byl duchovní rádce Ústředí dp. Daňha, jenž nadšenými slovy staví před oči posluchačů vzor katol. studentstva, sv. Václava, vybízí všechny, aby šli v jeho šlépějích. Zdůrazňuje hnutí eucharistické a exerciční.

Mezitím přichází na konferenci polská delegace, kterou přivítal kol. předseda a kol. Jameš. Za delegaci děkuje její vůdce kol. Brzewinski za nadšené uvítání.

Jednatelskou zprávu podává tajemník kol. JUC. Grulich, jenž zdůrazňuje v prvé řadě co

nejušší spolupráci Ústředí se sdruženími, jako základ zdárného výsledku. Přes dobovou mentalitu na spolkovou práci a nechuť obětovati trošku svého pohodlí, konstatuje pěkný rozvoj hnutí katol. studentstva. Snahou Ústředí bylo upevniti svazek mezi Ústředím a jednotlivými Sdruženími, poměry v SSS. dobře uspořádati, pokud možno vniknouti do všech měst, kde jsou střední školy a plánovitě postupovati tak, aby chom splnili své heslo: Omnia restaurare in Christo. Organisujeme dnes 60 Sdružení, z nich 4 jednoty bohoslovecké, 13 akademických, 43 středoškolských a to 36 mužských a 7 dívčích. Vedle toho je celá řada tak zv. volných kroužků, z nichž mají býti vytvořena, jakmile poměry dovolí, SSS. Konstatuje dále, že některá Sdružení nerespektují Ústředí tak, jak by měla a zdůrazňuje plnění programu, vědomí odpovědnosti, solidnost.

Ve správním roce bylo uspořádáno několik pracovních konferencí, a to: v Olomouci, Hradci Králové, Praze, Plzni, Českých Budějovicích, které se vydařily. Referuje dále o organisaci příští práce a metodách postupu. Na kongresu katol. mládeže akadem. slovanské v Krakově bylo Ústředí zastoupeno čtyřmi delegáty, kde se navázaly co nejušší styky s ostatními organisacemi slov. národů.

Schůzi nato zdraví dp. Vraštil, jménem správy arcib. gymnasia. Do debaty zasahují prof. Vošahlík, Prokeš, JUC. Hradil, Jurča, dp. Daňha, Havelka. Potom kol. Pitschmann podává zprávu pokladní. Celkový příjem 157.395 Kč, vydání 119.062 Kč, 38.334 Kč činí pokladní zůstatek.

Kol. Svozil podává zprávu o „Jitru“. Vylučuje ze zprávy obsahovou stránku „Jitra“, ale mluví o organisaci a propagaci jeho. Navrhuje redakční kruh stálý, referenty v jednotlivých SSS. a podrobně se zmiňuje o finanční stránce. Do debaty zasahují kol. Prokeš, Friedl, Havelka, prof. Vošahlík, V. Černý, Reindl, Grulich, Doušková. Po doslovu kol. Svozila podává kol. Jurča návrh Ústředí na redakční kruh s kol. Reindlem, Svozilem a ctih. panem Methodem Pecháčkem, což jednohlasně schváleno.

Kol. Jurča podává návrh Ústředí kandidátky správního výboru pro příští rok, jenž schválen 64 proti 12 hlasům. Nato následovala živá a místy dramatická debata, která na návrh kol. Jurči ukončena. Konference ukončena kol. Markesem v 6 hod. večer.

Večer 1. července se hrála v Národním divadle Dvořákova opera Rušalka. 2. července ráno všichni studenti byli na mši sv. v týnském chrámu a pak dopoledne byla prohlídka Prahy.

V poledne byli zahraniční hosté a zástupcové našich spolků přijati na Staroměstské radnici, kde se jim dostalo krásného přivítání od p. náměstka primátora dr. Svobody.

Odpoledne věnováno zájezdu na Karlštejn, jehož se zúčastnilo přes 500 studentů a nutno jen litovati, že pro krátkost doby nebylo možno věnovati prohlídce Karlštejna tolik, kolik vyžaduje.

Večer byl v Národní kavárně přátelský večírek, pořádaný ústředím a Č. L. A. Zavítala tam celá řada významných hostů, jako J. M. opat

Zavoral, J. M. velmistr Vlasák, prelát Ledóchow-ski, prezident mezinár. tělocvič. organ. van den Kerchove, dr. Svoboda s chotí a mnozí jiní. V animované zábavě uběhl krásný večer.

Dne 3. července studentstvo spěchalo do ve-lechrámu sv. Víta, kde J. M. arcibiskup dr. Kordač sloužil mši sv. za katolické studentstvo za písní „Ejhle, oltář“ a „Svatý Václave“. Dp. Daňha nadšenými slovy roznítil srdce všech přítomných, kteří u hrobu sv. Václava slíbili, že zůstanou věrní ideí svatováclavské. Pak v krásném a uspořádaném průvodu táhlo studentstvo do arcib. gymnasia v Bubenči, kde se konala slavnostní valná hromada Ústředí katol. stud. čsl. Sál byl přímo nabit.

Valnou hromadu zahájil předseda JUC. Markes. Slavnostní řeč pronesl p. dr. Spurný, advokát z Prahy, jenž vyzvedl důležitost katolické ideje a povinnost inteligence k ní. Byla to opravdu krásná slova, pronesená s přesvědčením a podepřená zkušeností. Pak kol. předseda vítá hosty: náměstka primátora hl. města Prahy p. dr. Svobodu, zástupce „Odrodzenie“ z Varšavy, „Rony“ z Poznaně, delegace studentů českoamerických, slovinských, chorvatských, „Kreku“, Ústredie slov. katol. stud., zástupce katol. mládeže, svazu katol. žen a dívek, z jednotlivců pp. prof. Fučíka, prof. Frydrycha, prof. Horáka, P. Nesrovnala, Msgr. Kepla, prof. Limpoucha, a delegáty všech sdružení a celé shromáždění.

Sjezd pozdravují kol. Brzerzinski za delegaci slov. mládeže akadem. katol., kol. Pienkowski z Varšavy, dr. Svoboda, kol. Dmochowska za polské studentky, kol. Fabianovič z Poznaně, kol. Hribovšek za studenty slovinské, dr. Janda za Svatováclavský výbor, kol. Kubeš za Čechy z Ameriky, kol. Mrakovčić ze Záhřebu za stud. chorvatské, kol. Bertl za „Krek“ a kol. Cieker za Ústředí katol. stud. slov. Tento vyzvedl ve svém projevu jednotící ideu svatováclavskou, doporučuje vytvoření jednotného bloku katol. studentstva v Československé republice pro lepší budoucnost katolicismu.

Předseda přivítal mezitím se dostavivší hosty z Ameriky p. opata Neužila a Msgr. Hrocha z Clevelandu a brzy nato J. M. dr. Kordače a p. přisedícího zem. zast. Fr. Zelenku. Poté zdraví sjezd pí. Schmutzerová za katol. ženy a dívky a p. arcibiskup dr. Kordač, jenž konstatuje, že mladý studentský duch se začíná znova povznášet nad hmotu k výšinám ducha, k Bohu a věří, že Duch Svatý posílí katol. studenty, aby mohli překonat všechny překážky.

Dp. Daňha oznamuje, že Ústředí se rozhodlo v roce 1931 uspořádati pouť katolického studentstva čsl. do Říma, což s nadšením přijato.

Pak delegáti zahraničních organizací a naši zástupcové, vedeni dp. Daňhou, odcházejí k audienci k p. nunciovi Ciriácimu.

Následují nutné formality valné hromady. Přečtena krátce zpráva pokladní, která po návrhu revisora schválena, upuštěno od čtení ostatních zpráv a po návrhu kol. Friedla rozdělen Mik dar.

Kol. Jurča podává návrh říšské pracovní konference, kandidátky nového správního výboru Ústředí. Navrženi jsou: předseda JUC.

Alois Grulich, I. místopředseda RNC Karel Fiala, II. místopř. PhC. Oldřich Svozil, I. tajemník RNC. Bohumil Černý, II. taj. RNC. Stanislav Horák, I. pokladník RNC. František Převor, II. pokl. JUC. Stanislav Suchánek, členové výboru: PhC. Karel Nykodým, uč. Marie Skuhrovcová, JUC. Bruno Friedl, JUC. Josef Jurča, RNC. Josef Kreisinger; náhradníci: kol. Václav Talavašek, PhC. Alois Šnévajs, Otilie Vojáčková, IngC. Jos. Černý; revisory PhC Jan Pitschmann, JUC. Fr. Hradil. Do čestné a smírčí rady: dr. Frant. Valenta, dr. Josef Hronek, dr. Fr. Formánek, dr. Václav Plocek, dr. Ant. Drobný, Marie Seegerová. Do redakčního kruhu IngC. Josef Reindl, PhC. Oldřich Svozil, ctih. pan Method Pecháček OSB.Z a předsedu moravsko-slezské sekce JUC. Frant. Hradil. Poněvadž nebylo jiných návrhů, dal předseda hlasovati o navržené kandidátce, která schválena jednohlasně.

Řízení valné hromady se ujímá kol. Grulich, děkuje za projevenou důvěru i celému výboru, slibuje, že bude se snažiti pracovati podle sil a možností, a žádá všechny, aby nevypřchalo to nadšení, jež se zračí u všech, nýbrž aby se změnilo v opravdovou aktivitu. Děkuje srdečně odstoupujícímu předsedovi kol. JUC. Markesovi za jeho nezištnou, obětavou a nenáročnou práci a žádá ho, aby i nadále zůstal v popředí studentského a vůbec katolického života. Zdůrazňuje plnění programu, starého sice, ale stále aktuálního a všechny vybízí, aby zůstali věrní svým předsevzetím. Slavnostní valná hromada skončena kolem 1. hodiny odpo.

Odpoledne ve středu bylo pokračování v prohlídce Prahy.

Ve čtvrtek 4. července vykonalo studentstvo pouť do Staré Boleslavě. Tam při mši sv. přistoupili mnozí ke stolu Páně a všichni vroucně prosili, aby sv. Václav nedal zahynouti nám, ni budoucím. Poutí byl zdařilý sjezd ukončen, ostatní dny účastníci sjezdu byli přítomni velkým dnům svatováclavským orelským.

Je po sjezdu. Všichni jsme se rozjeli domů, každý se svými dojmy a zážitky, s určitým rozhodnutím.

Napřed musím poděkovati všem účastníkům, všem kolegyním a kolegům, kteří poslechli výzvy a do Prahy přijeli a delegátům zahraničních organizací. Srdečný dík patří též vzácným hostům, kteří projevili nám tolik sympatie a porozumění, kteří nás posílili a nadchli k další práci.

Děkuji srdečně J. M. p. arcibiskupovi dr. Kordačovi, dp. P. Methodu Klementovi, p. zem. posl. Fr. Zelenkovi, p. místopředsedovi N. S. Ing. Dostálkovi za jejich vydatnou pomoc a podporu: ředitelství Mensy akademického domu za jejich korektní jednání, s jakým nám vyšli vstříc při podávání stravy, Ústředí Orla čsl. za poskytnutí noclehů, ředitelství arcib. gymnasia v Bubenči za poskytnutí místností na schůze, katol. tisku, kolegům z Č. L. A., kteří pomáhali při organizačních pracích, kol. z lounského spr. výboru v čele s kol. Markešem, zkrátka všem, které jsem snad nechtě opomenul a kteří se přičinili o krásný průběh celého sjezdu.

Alois Grulich,
předseda.

Momentky sjezdové.

V potu tváře jsme unášeni v rozžhaveném železničním vagonu ze zájezdu do Staré Boleslavě zpět ku Praze.

V našem oddělení jede kromě nás Plzeňáků, těšících se z přítomnosti milovaného učitele náboženství p. prof. Limpoucha, také delegace polských bohoslovců a pak vám všem velmi dobře známý kněz, velice zasloužilý o naše hnutí.

Zábava je v plném proudu a tváře všech září veselým smíchem.

Náš pan profesor dává hádanky.

Hromový smích jeho okolí vzbudil pozornost i v ostatních částech vozu a celá společnost poslouchá za všeobecného ticha žertovné jeho otázky, provázejíc hlučným souhlasem odpovědi tázaných.

„Víte-li pak, důstojnosti,“ obrací se pojednou pan profesor ke zmíněnému knězi, „jak se jmenuje padlý anděl?“

Nedůvěřivé pokrčení ramen bylo odpovědí.

„No, d'ábel přece,“ napovídají někteří.

„D'ábel,“ opakuje kněz s úsměvem.

„Dobře — a jak se jmenuje podmořské spojení mezi Evropou a Amerikou?“

„Kabel.“

„Které bylo největší město ve staré Mezopotamii?“

„Babel.“

„A kdo zabil Kaina?“

„Ábel,“ pronáší automaticky nic netušící duchovní.

Jásot a smích vypuknuvší po této jeho odpovědi upozornil jej teprve na léčku, do které upadl.

„Ale jděte, to by se každému stalo —“ durdí se překvapený kněz, ale nakonec sám se musí zasmáti podařenému vtipu.

Na plošinu vozu pražské elektrické dráhy přistoupili dva mladíci.

Jeden z nich všiml si mého odznaku S.Š.S. a pravil k druhovi: „Víš, proč se ti katoličtí studenti pozdravují starým havířským pozdravem Zdař Bůh? To prý proto, že také — jako havíři — pracují v temnotách.“

„Máte pravdu,“ přisvědčuji, „pracujeme v temnotách, pracujeme na novém osvícení a obrození českého lidu; s všelijakými černými stíny musíme se potýkat — leč věřím, že jednou přece pronikne boží paprsek temnotu a našemu národu vzejde nové slunce Poznání —“.

Nedočkal jsem se odpovědi; dojelit jsem právě k Národnímu divadlu, kde jsem musil přestupovat. A vystupuje z vozu, prosil jsem v duchu Nejvyššího, aby dal brzy vniknutí Svému paprsku do srdcí nejen těch dvou hochů, ale celé mládeže československé.

Ladislav Hlad:

Unionistický sjezd v Praze

Ve dnech 11.—15. srpna konal se v Praze unionistický kongres. Byl konán v rámci oslav svatováclavských za přčetné účasti z ciziny.

U příležitosti tohoto sjezdu zaslal svatý Otec Pius XI. ndp. arcibiskupovi pražskému Dru Františku Kordačovi pozdravný list, který z Říma přivezl J. M. ndp. biskup d'Herbigny, ředitel Orientálního ústavu v Římě. V listě tomto schvaluje sv. Otec díle unionismu a pracovníkům na tomto pražském shromáždění přítomným poslal své apoštolské požehnání.

Sjezd byl zahájen v neděli 11. srpna slavnou archirejskou bohoslužbou v chrámě sv. Kříže na Příkopech. Slavnou mši sv. v překrásném a zpěvném ritu sv. Jana Zlatoústa celebroul ndp. biskup Kocylowski z Přemyšlu v Haliči. Kázání pronesl J. M. ndp. biskup Njaradyi z Krzevce v Chorvatsku.

Večer byla uspořádána slavnostní akademie na Slovanském ostrově, při níž přečetl ndp. arcibiskup Dr. František Kordač apoštolský list, jemu sv. Otcem poslaný. Pak pronesl ndp. biskup Dr. Antonín Podlaha řeč o ideji cyrilo-methoděj-

ské. Po něm následovaly pozdravy: J. M. ndp. biskupa Stavěla, za churavého ndp. arcibiskupa Prečana; J. M. biskupa d'Herbigny-ho, jehož latinský proslov byl velmi aklamován. Nato pozdravili sjezd: Dr. Kudrnovský za duchovenstvo, rada Tyllínek za město Prahu, Dr. Hronek za Svatováclavský výbor, dp. kanovník Boček za pana biskupa českobudějovického, J. M. Dr. Jantausch, apoštolský administrátor z Trnavy, Msgré Vološín za biskupa Gebeje, J. M. Przewdzieckij, biskup z Podlesí; J. M. biskup Kocylowski pronáší pozdrav za Ukrajince, ndp. biskup Njaradyi za Chorvaty, Dr. Grevec za Slovincy, Dr. Dostál za Američany, a Dr. Schmidt za Němce. Za pravoslavné promluvil prof. Zizikin.

Sjezdové jednání se konalo dopoledne 12., 13. a 14. srpna v Ěmauzích a předsedal mu ndp. arcibiskup Dr. Leopold Prečan z Olomouce.

Referáty přednesli: biskup d'Herbigny na téma: „Idea katolicity a život modlitby“; po něm promluvil Dr. Grivec z Lublaně „O východním pojmu církve“, pak Dr. Vašica z Olomouce „O sv. Václavu v pramenech staroslověnských“.

Prof. Dr. Vajs pojednal o Unii breštské, prof. Dr. Čichovskij o filosofickém základě theologie odločených Orientálů, opat Beauvain z Francie, o koncelebraci na Východě a Západě. Bohatý dopolední program byl ve středu zakončen přednáškami Dra Slipyje, P. Bourgeois a P. Placida de Mester, který velmi zajímavě pojednal o způsobech a ceremoniích, jimiž se v byzantské církvi osoby a věci světi a žehnají.

Odpolední a večerní jednání konala se v Obecním domě a byla přístupna širšímu obecenstvu. Zde promluvil Dr. Spáčil T. J., prof. z Říma, o pravosláví a principu jednoty církevní, P. Dr. Giulov o stycích mezi Bulhary a sv. Stolicí, a o sv. Václavu promluvil ndp. biskup Dr. Ant. Podlaha. Nejdp. opat Vykoukal z Emauz pojednal o tradici cyrilomethodějské v Čechách a P. de Belloy přednesl přednášku na téma: „Pius XI. a návrat Orientu k jednotě katolické.“

Ve středu ráno měl v kapli sv. Václava na

dómě mši sv. pro účastníky sjezdu ndp. arcibiskup Dr. František Kordač a dopoledne byli účastníci-cizinci přijati na Staroměstské radnici, kdež na hrob Neznámého vojína položili věnec.

Pracovní jednání bylo zakončeno slavnými nešporami a chvalozpěvem „Te Deum“ v opatském chrámě v Emauzích. Na svátek Nanebevzetí blahosl. Panny Marie zúčastnili se účastníci kongresu eucharistických slavností ve Staré Boleslavi.

Tak krásně skončen byl jeden ze sjezdů, na kterém nešlo mnoho o vnější okázalosti, ale více o důkladnou a tichou práci pro dílo nekatolickéjší — to jest pro jednotu církve.

Draží kolegové! Nezapomeňte, že i zde v práci pro unionismus máte i vy své místo, a to platí hlavně vám, kteří jako kněží budete mítí za povinnost mítí zájem o tak krásnou — radostnou a zároveň bolestnou — ideu cyrilomethodějskou.

J. M. Svoboda:

Jano Köhler

SRDEČNÝ POHLED
NA JEJEDNOHO MALÍŘE
JEŠTĚ Z DOBY PŘEDPOTOPNÍ
K SOUDOBÉ KULTUŘE
NAPROSTO NEPATŘÍČÍHO:
MALUJE SVATE A HOSTELY.
PRYČ S NÍM!

Jano Köhler

Divně si zahrál osud s Janem Köhlerem, když na jeho život bereme měřítko čistě lidské. Otec jeho byl Němec od Lanškrouna. Byl v Brně vozkou koňské dráhy a zemřel měsíc po narození Janově. Kdyby byl žil, byl by z Jana jistě Němec a Bůh ví, v jakém postavení! Ale mladá vdova vychovala svá dvojčátka Jana a Rosalii

v českém duchu, shánějíc ztěžka živobytí pro sebe a děti. Rodem Slovačka od Kyjova, byla zvyklá těžké práci na poli i doma, proto ráda snášela svízele vdovství, jen když děti byly zdravý a dobře se učily ve škole. A když Jan dospěl dvanáctého roku, dala ho na gymnasium, aby měl lehčí život než nebožtík otec. Její zdravé ruce se staraly o něho tím přičinlivěji, čím vzrůstaly náklady, ba poslala jej do Prahy na vyšší studie, když poznala jeho vlohy a jeho přičinlivost.

Jano maturoval v Praze r. 1892 a vstoupil na umělecko-průmyslovou školu, aby se stal středněškolským profesorem a mohl mamince kdysi nahradit aspoň částečně vše, co pro něho dělala. Než touhy jeho se vyhranily v jedno přání, aby zyl samostatným malířem-umělcem.

Po sedmiletém studiu pražském a mnichovském, neboť po čtyřech letech Umělecko-průmyslové školy dělal tři léta Akademii výtvarných umění, kde byl žákem prof. Fr. Ženíška, odešel do rodiště své matky, Nenkovic u Kyjova, a tam pomocí dobré matčiny sestry zařídil si samostatný atelier.

Léta pražská a první léta nenkovická jsou pro Jana léta intenzivního studia nejen malířství, ale i jiných oborů lidského vědění a snažení. Kromě mateřštiny ovládá Köhler dobře němčinu, italštinu a francouzštinu, potom jest velmi dobře vzdělán v dějepisu jak politickém tak kulturním všech evropských národů, jest pohotový při řeči o čemkoliv z oboru theologie, filosofie a politiky. Jest věru hodno obdivu, jaké vědomosti si za studentských let získal. Při tom sleduje svědomitě nové poznatky a nové směry všech těchto disciplin, nic mu neujde a rád si o tom pohovoří se známými.

Bystrým pozorováním a srovnáváním dosáhl božského klidu pravé filosofie, jež dobře hledí nejen k motivu a průběhu zjevu, ale také k důsledkům. Respice finem! Proto má Köhler o všem svůj ustálený názor, proto ho nezkvíklá v přesvědčení móda, proto jde jako vzácný charakter cestou svou, ať se komu líbí nebo ne!

O něm platí slova, jež se čtou v brevíři o jednom východním světci: „Nikdo od něho ne-

odcházel, aby nebyl lepší!“ Tento polyhistor, tento všeuměl, dovede opravdu každého, kdo s ním přijde do styku, poučiti, zušlechtiti.

Tvrdá byla cesta jeho studia, jeho osamostatňování. Ale měl jednu výhodu při všem, že dobrá, příčinnivá maminka měla porozumění pro jeho cíle, a že mu je podle sil umožnila. Dobře vychován skládal i on naději v Boha, jako maminka a tetinka jeho, dovedl trpělivě snášeti dlouholeté nezdarý než prorazil, dovede i dnes trpěti pro své umělecké Credo, jež mu nedovoluje zradit Boha a pravé umění!

Kdyby se dal svěsti moderním kursem výtvarného malířství, vydělával by zajisté více než dosavad, ale toho Köhler nedovede! Sláva mu!

Idealista od dětství zůstává idealistou dodnes! Jen náhodou, že přišel sgrafitovat prostějovský zámek, dostal se k tomu, že maloval prostějovský kostel, k čemuž ho zrovna donutil nebožtík Dostál Lutinov. Potom se do kostelů pouštěl častěji a dnes není lepšího ornamentika kostelního v celé republice! I figurální malby provádí na zdech, nejčastěji na čerstvé maltě, al fresco, jež budou dlouho ještě po jeho smrti hlásati dovednost a zbožnost jeho muzy.

Při tom žádá Köhler pro sebe tak málo, že jeho honorář tvoří jen několik procent celého nákladu každé práce, a tak umožňuje uměleckou výzdobu kostelů i tam, kde jest počítán každý haléř. U něho není systému dodatečných účtů; poctivě propočítá vše napřed a potom trvá na daném slově. Výjimka až velmi řídká v dnešní době!

Při tom nutno zmíniti se o tom, že nikdy neuzivá šablony! Pravda, kdo zná jeho práce, pozná novou na první pohled, v každé jest kus Köhlera, ale nikde nenajde vzor, který byl už jednou použit. Každou novou malbu prožívá umělecky znovu, každou řeší samostatně, originálně. Vodítkem jest mu styl kostela a především účel jeho v církvi.

Pak není divu, že nesype své návrhy z rukávu, že žádá na každou větší práci delší dobu, aby nápad vyzrál a mohl býti korigován časem! Typ starých poctivých umělců z doby renaissance!

Každý svérázný umělec musí trpěti pro svou odvahu. U nás se to rozumí samo sebou! Že to bolí citlivou duší, jest lidem lhostejno! Proto ctím Köhlera tím více, že dovedl klidně sněsti urážky ze všech možných stran, dovedl sněsti podceňování druhů v umění, zesměšňování přívrženců moderních směrů, ale on nepřekabátil, nýbrž zůstal tím starým Köhlerem. Vždyť jeho doba přijde, bohužel, až po smrti!

Když jsem psal r. 1928 v červnu pro „Náš Domov“ o Köhlerovi článek, udal jsem počet jeho dosavadních prací číslem: 1623. Dnes, tedy po 14 měsících, jest počet ten vyšší, neboť od té doby, pokud vím, maloval zase několik kostelů, aspoň tak, že vypracoval pro ně návrhy, a zase několik obrazů dodáno z jeho atelieru. Nechci zde opakovat seznam jeho větších prací, jak jsem uveřejnil v 8. čísle „Našeho Domova“ r. 1928,

odkazují čtenáře tam, ale rád bych se zmínil o jedné stránce prací Köhlerových: že se musíme do nich vžívat. Kdekdo se diví krojům slováckého kraje od Kyjova po Brod, od Strážnice po Břeclav. Jak hýří barvami a pestrostí, až oči přecházejí! Nuže, blízko toho kraje má Köhler svůj atelier! Proto se nebojí barvy veselé a křiklavé. Jen co si oči navyknou, potom by se dívaly věčně! Tak i v kostele! První dojem jest ostrý, až palčivý. Ale za týden, za rok! Kolik krásy se v těch barvách najde, jak jsou živé, jak hladí oči, že se nemožou ubránit, aby veesele nezamžikaly!

Proto na první pohled působí jeho malby vyzývavě, skoro provokují k odporu, ale přijďte po druhé, po třetí, už se vám budou líbiti, protože se v ně vžijete, vehledíte. Jsou tak jasné, že ani po dlouhé době nevyblednou, takže zářiti budou ještě dlouho a dlouho.

Je v tom Köhlerově umění tolik studia a tolik rafinovanosti, tolik pravého umění, že věřím slovům jednoho kněze profesora: „Dnes mnohý Köhlera nechápe, ba staví se proti jeho barvám a malbám, a kdysi budou tíž lidé zachycovati každý tah jeho štětce jako nehynoucí umění, jehož u nás mnoho nebude pro nepochopení jeho vrstevníků!“ Věřím, že tak bude, už dnes se shání kdekdo, aby měl aspoň jednu Köhlerovu kresbu, aspoň prý jednu skizzu, jež však je mnohdy cennější než hotový obraz, poněvadž zachycuje genesi toho díla!

Jsouce vrstevníky tohoto umělce z Boží milosti, hledme se s jeho dilem seznámiti; aspoň na Moravě jest rozeseťo po všech koutech, v městech i vesnicích. Hledejme v něm jeho zbožnou duši, jeho církevní smysl, jeho nefalšované umění, třibené na přírodě, a též jeho dovednost!

Při veškeré své slávě jest Köhler typem skromného člověka! Vyhýbá se neznámé společnosti, aby se nevtíral, jak praví, ale je-li tam uveden, dovede duchaplně pobaviti! Ví, co dovede, ale sám nikdy se o práci nehlásí, nebyl-li vyzván. Nikdo neuslyší od něho slovo nelaskavé o druhých malířích, kde obyčejně závist pracuje svým způsobem. A při tom jest to vzor starostlivého otce, Jurka a Lidunka by o tom napevídali! — vzor manžela, vděčného syna a synovce i bratra. Má u sebe ve Stražovicích u Kyjova, kde si postavil krásný atelier před třemi lety, ovšem, notně se zadluživ, jak svou paní a dvě děti, tak též staříčkou maminku, má už 87 let, tak o 7 let mladší tetinku a svou sestru. Kdo by chtěl vidět kus starého rodinného štěstí, mohl by je tam vidět plnýma očima! Já aspoň pokládám dny u Köhlerů prožité za z nejkrásnějších zážitků života. Stačí viděti jeho atelier, kde jsou skizy od r. 1896 až po dnešek, jako svědci jeho práce, a člověk aspoň v duchu smekne před tímto ctihodným mužem!

Poctivý umělec, poctivý muž, poctivý křesťan — toť Jano Köhler.

Přívoz, 6. srpna 1929.

P U E R I ,
S U N T P U E R I
P U E R I L I A T R A C T A N T — — —

Prejdej zahynouti nam ~~~!

Dopis Jana Novotného z Bratislavy

S radostí podávám veřejnosti dopis vynikajícího českého sportovce světového jména a svého otcovského přítele, jemužto jsem zavázán nejdělním díkem.

Jan Novotný jest jedním z mála lidí, kteří při své obrovské tělesné i morální síle zachovali si pokoru prostých duší, nedávajících ve svých osobních stycích svojí převaze jinak vyniknouti, nežli pokorou. Jakým Jan Novotný jest, o tom svědčí tento zajímavý úryvek dopisu, kde se nikterak neskrývá se svými postřehy o této základní ctnosti každého šlechtného člověka: „...Mně moje maminka, když umírala, ještě řekla: Hošíčku, zůstaň vždy pokorným! Víš, že Panna Maria byla také pokorná a proto ji sám Bůh učinil Matkou svého Syna! — A Jan Novotný byl v celém životě takovým českým Tolstojem, mužem pokory v každém okamžiku života.

Tu vizme tedy jeho vlastnoruční dopis:

Vážený a milý příteli!

Rád Vám píši, oč mne lístkem žádáte.

Narodil jsem se v malé vsi, nikoli nepatrné, neboť v jejím lůně spočívalo celé Národní divadlo a přehraděrné některé součástky svatovítského velechrámu.

Můj otec měl zásluhu o tyto dva pomníky, jež věky budou hlásati potomkům slávu jejich předků: pomáhal voziti balvany až 150 metr. centů těžké, což byl úkol velmi nesnadný po hanebných cestách z lomů mé rodné obce Újezda Podhorního.

S návrší o sklonu 15 stupňů sedmi až osmi páry koní tažené balvany putovaly na nádraží, odkudž šly dále do Prahy.

V těchto památných lomech jsem se naučil tcsat pomníky a okrasné práce architektonické, na stavbu chrámů potřebné. Odešel jsem na zkušenu do Německa, kde jsem se zdokonaloval v kamenickém oboru, a vrátil jsem se s touhou v duši své, abych zařídil takové stroje ve svém závodě, jaké jsem seznal ve velikých kamenických závodech v Německu. Po léta jsem uskuťčňoval svůj sen. Bylo mnoho údivu, jak obrovská pila krájela nejen měkký pískovec, ale i nejtvrdší drahocenné žuly a syenity švédské i domáci. Byla to pohádka.

Na soustruhu zručný soustružník, kterého jsem sám vyučil, vyráběl nádherné vázy, kuželky na zábradlí a sloupy válcové. Jiné stroje broušily i leštily desky mramorové i žulové, že se leskly jako zrcadla. Jiný stroj ořezával a současně broušil strany desek, kterých se používá na nápisní desky pomníkové anebo se jimi obkládají stavby.

Pak přišla válka, která pohltila ovoce mé 18leté práce. Byl jsem dlužen na celé nákladné zařízení značný obnos, který jsem po vypršení lhůty moratoriem stanovené nemohl zaplatit. Veškeré reality mi byly prodány za 1/3 skutečné ceny.

Zchudl jsem úplně. Ještě uvádím, že jsem ve svých lomech zavedl s velikým úspěchem elektrické stroje, kterými se pomocí prachu a dynamitu lehce odlamují bloky skalní, což se dříve dalo toliko pomocí doutníků ručně a při tom se pouze jedna navrtaná díra zapalovala. Nyní se třaskavina vkládá do děr navrtaných v jedné přímce po celé délce bloku a elektřinou se zápalná látka přivádí k výbuchu, čímž se v pra-

vém úhlu blok od skalní stěny odlomí.

Toto odlamování jsem nezištně ukázal všem podnikatelům. Když jsem jednou provedl po prvé zdařilý pokus u souseda nájemce lomů, plakali jeho dělníci radostí a jeden můj bývalý spolužák se slzami v očích stiskl mi ruku a pravil: „Mistře, pozdrav tě Pán Bůh, abys byl sto let živ!“ Byla to krásná odměna. Způsobil jsem radost tisícům chudých lamačů, jimž jsem usnadnil jejich těžkou práci.

Zažil jsem v lomech úžasný příklad lásky k bližnímu, již nás učil Kristus Pán. Učil jsem se, tehdy ještě šestnáctiletý, tesati na jakési okrasné římsy. Vtom se ozval veliký šum. Ohlédnu se, a ke své nejvyšší hrůze vidím, jak se řítí vedle mne asi na 10 metrů skalní stěna, a před ní v obrovském skoku snaží se uniknouti nešťastník lamač. Říťící se skalní balvany přikryly ubohého. Kdyby byl skočil na stranu ke mně, byl by se snad jen poranil. Skokem s výše byl by unikl balvanům. Hned jsme jej hledali, odsunující pomocí pák a heverů balvany. Ozval se úžasný, srdcervoucí křik lidskému nepodobný. Všichni dělníci hrnou se v místo, odkud děsný křik zazněl. A znovu křičí ten hlas, budící zděšení. Lopatami odhazujeme hlínu, která vyplňuje mezery mezi balvany. Objeví se hlava mého soudruha učně, konečně celá polovina těla jeho. Chudák, potřeboval klíny, aby jimi odlomil přebytečný kámen, běžel pro ně ke skalní stěně, jež byla právě spadla. Balvany držely ho za nohy a úžasnou náhodou nesevřely je úplně, poněvadž mezi ně při pádu zapadl kus kamene v síle lidského těla. Bylo třeba heverů, kterými se musely balvany odsunout, aby se uvolnily nohy mučednickovy. Můj mistr pohlédl na skalní stěnu další a prohlašuje: „Lidé, druhá stěna spadne také. Všichni zděšené uprchli. Všichni? Zůstal tam ubožák trčet mezi balvany a prosil: „Lidé, pro Boha, vysvobodte mne také! Nenechte mne tady bídně zahynout!“ Díváme se, strachem bledí a vidíme, že ještě někdo se nalézá u nešťastné oběti. Drží ho kolem krku a praví: „Neboj se, Honzíčku, já tě tu nenechám, pomohu ti!“ — Jaká to úžasná láska člověka k člověku se jevila! Byl to jeho bratr. Když první záchvat zbabělosti přešel, popadl jsem ještě s jiným soudruhem hever a nešeme jej k oběma bratřím nahoru. Ostatní lidé, vidouce nás, slabé kluky, byli naplněni hrdinstvím a nebdajíce nebezpečí smrti, za půl hodiny našeho nešťastného kamaráda Jana vytáhli. Chudák žil ještě tři dny při plném vědomí. Pán jej povolal tam, kde není zármutku. Druhý nešťastník byl nalezen asi za hodinu taktéž zcela rozdrčený.

Nyní jsem již mnoho let své rodné vísce neviděl. Žiji v Bratislavě, jež se honosí nejkrásnější dekorací, opásána jsouc čarokrásným Dunajem. Koupu se v něm od začátku dubna do konce září a již po devět roků do konce října. Ztratil jsem v jeho chladném objetí svoji chorobu, revmatismus, a proto jsem si jej tolik zamiloval. Plaval jsem v něm 13½ hodiny bez přestávky, snídal jsem v něm týž den, obědval a svačil, aniž bych ustal plavat. Dunaj má velmi prudký tok. Ubíhá rychlostí 8 km za hodinu, a když přidáte ještě 2 km, a když přidáte ještě 2 km, které uplavete za hodinu sami, máte rychlost 10 km. Zajímavé obrazy se vám střídají, skutečné, mnohem krásnější, nežli předvádí

ten nejlepší biograf. Nyni jsem postavil úzké loďky pro své tři syny, kajaky, jaké mají Eskymáci. Moji synové na nich jezdí a já s nimi. Přál bych vám vidět Mirku, nyní již devítiletého, kterak odvážně, ovšem, vždy s mým doprovodem, na kajaku proráží dravé dunajské vlnky. Nebojí se. Umí plavat již po tři roky. Spoléhá také trochu na mne, že bych mu pomohl, ačkoliv i ve velikých vlnách, jež působí kolem nás jedoucí parník, nikdy se nezvrátí a kajak jistou rukou ovládá. Ještě pro výstrahu píši o malé nehodě, která mne mohla stát život. Jel jsem z bratislavské strany na druhou k Petržalce, kde jsou lázně. Odtamtud jsem jel k večeru proti proudu až za most, nahoru k propelleru, který převáží chodce z jedné strany na druhou. Najednou se zakalilo nebe a potáhlo se černými mraky. Nastala rychle tma. Jedu opatrně dolů na

druhou stranu, kde se ukládají čluny. A tu vám přede mnou, kde je jindy Dunaj volný, vynoří se ze tmy dva zakotvené parníky. Uhnu se rychle vlevo, avšak vlny mimo nadání kolem parníku se vzdouvající mně zatopily člun. Vyspal jsem se a letím úžasnou rychlostí rovnou pod vleky. Plavu ze vší síly, proud strašný mne rve. Vidím prostor mezi vleky, kterým se kmitá světlo. „Tudy musíš projít!“ řekl jsem si, v rychlosti se rozpomínaje na Dostojevského myšlenky pod šibenicí, a pravím si: „Teď se přesvědčíš, zdali je vskutku pravdou, že kdo přijde pod vlek, že je ztracen.“ Chvála Pánu Bohu. Podplul jsem ho šťastně, ale po druhé se budu takového podplutí chránit.

Zdraví nejoddanější přítel Novotný,
Bratislava.

O filosofii svatého Tomáše Aquinského

Obdivuhodný genius křesťanského středověku v době moderní došel opět zaslouženého ocenění nařízenými posledních papežů, kteří zavedli vyučování její na církevních universitách, přerušené po dlouhou dobu.

Síření znalosti její však unáší nás do středověkého způsobu nazírání, do škol filosofických, přísahajících na Aristotela, nemajících rozhiědu po v moderní době výhradně pěstovaných vědách experimentálních, které dosáhly výše vynikající právě methodou opačnou.

Nicméně nemohou se rovnati přes veškerou objektivitu na poli čistě spekulativním starému osvědčenému systému, operujícímu geniálně nejsubtilnějším prvkem, pojmem, syllogismem uváděným v souvislost s pojmy jinými, jejichžto výsledkem jest opět nový, mathematically takřka stanovený poznatek spekulativní. Systém ten nazýván bývá s jakýmsi despektem filosofii scholastickou od učenců doby humanitní, škoiačkou učeností od doby, kdy průběhem věků zmocnili se ho ve školách duchové, postrádající úrovně velikých mistrů, zabývající se malichernostmi. Nelze se tomu však diviti, uvážíme-li, co věků přečkala, co nesčíslných generací podléhalo jejímu přímému vlivu a co znamenala pro veleduchy, jako byl na př. sám Dante, piny hlubokého obdivu pro církev a její božské učení.

Neměnitelné učení Církve nemá skutečně zapotřebí sahati po systému novém. Nelze ani tu na jednoduchých poučkách, platných jako v matematicce, ničeho měniti ani doplňovati z poznatků

věd empirických, které scholastice nemohou ničeho dáti.

Je však třeba, aby byla pečlivě studována a seznamována s ní především katolická inteligence, vyučovaná dnes namnoze učením nevěrců, postrádajících smyslu pro vše nábožensky trochu orientované, byť i nestranně a aby se filosofii, zvané učením svatého Tomáše, dostaio zaslouženého zhodnocení. Vizme zde několik myšlenek ze Summary, řečené contra Gentiles, pojednávající o mnohých vznešených tajemstvích:

Úkolem mudrce jest pátrati po nejvyšších příčinách. Za moudrého máme toho, kdo věc nějakou dobře řídí neb spravuje. Toho pak, co má býti řízeno či spravováno, měřítkem jest účel a z účele lze souditi na pravidla pořádku. Posledním pak účelem každé věci jest nezbytně to, co určil první původce či pohybovatel její. Poznávání počíná u smyslů. Rozum anděla přesahuje rozum lidský, jako rozum nejlepšího filosofa rozum nevzdělaného nevědomce. Anděl totiž poznává Boha s větším výsledkem, oč podstata andělská jest schopnější v oboru svém přirozeného poznání Boha a oč duše přesahuje svět smyslů duše, jejížto rozum povznáší se ku poznání Boha.«

Spisy scholastiků psány jsou středověkou latinou, mající zajisté své oprávnění. Obyčejně však jest latina Církve odsuzována lidmi, neznaými ani klasické, ani středověké.

Budeme časem seznamovati své čtenáře s křesťanskou filosofii ve člancích z pera studentů i vynikajících odborníků.

Intulus.

Ptejte se otcův, znalých poměrů v rakouských kadetkách!

Historie, zastři sobě tvář a dopřej místa na svých stránkách, skvějících se ohnivým

písmem, příběhu o Ben Akibovi a jeho kostře tak, jak sluší zaznamenávati činy mužů, o něžto se zajímá svět!

Zdaliž by nebylo lépe udeřiti do strun atticke lyry a v umělých hexametrech neznámým jazykem opěvati věhlas boдрého příslušníka národa Semitů?

Jak odporným jest tento laciný papír, zapáchající klihem a doteky kupčiků! Sem rydlo a mramor neb měď!

Kde jsou drahé barvy, abych je předem vyplýtvál, prve nežli namočím orlí brk do zlatého inkoustu, abych jím načrtal vzdušnou, fantastickou iniciálu, hodlaje vypisovati tvou slávu, ó žaku Hypokratův?!

O, kterak vířil každý bod rovníku rotačního elipsoidu jeho břicha, když se otáčival ve své ordinaci kolem své osy rychlostí závratnou!

Ustaň již, ubohý srdeční svale a popřej místa prose, vystihující suchá, strážlivá fakta slovy nadšenými.

Dr. Ben Akiba byl polský žid, štábní lékař a strážce zdravotního stavu chovanců kteréhosi důstojnického ústavu vychovávacího, honosícího se vojenskou uniformou.

Byl to muž vynikajícího lékařského věhlasu, do jehož každodenní, bezplatné ordinace dostavovaly se massy těžkých pacientů, doufajících nabýti svého naprosto zničeného zdraví. K jeho slovu bylo možno okamžitě se ocitnouti uprostřed rozkoší ztraceného Edenu, jehožto pozemským obrazem byla ústavní nemocnice, strážena státním dojmem působícím starcem, lékařskými vědomostmi předčícím, vzhledem ku svému úctyhodnému věku, dokonce i věhlasného Ben Akibu Dra Syrovátku, sultána této nemocnice, kde bylo lze beztravně vegetovati beze všech dalších okolků.

Ben Akiba mísil do své úřední němčiny hebrejské skřeky, dávající vedle s hrdelním přízvukem pronášeného: »Was hajst Mešuge« a »aj vaj gešríren« s neomylnou jistotou tušiti jeho původ z úctyhodné rasy slavného národa starozákonního.

»Fügala!« ozval se z pozadí temné, sepiově vonící erární katakomby, řehtající hlas bodrého Semity. »Thomuhle dhejte dhva doverské phrášky! — Thámhlethen dhosthane náthrium bikharbonikhum! — Thenchle si phújde lechnouth do nhemhonicnice!« rozkazoval s obchodním zápalem hebrejský mudřec, divoce mávaje k nebi pozdviženými cerbuláty svých paží, končících sepiovými chapadly s bradavkami ku přisávání a ohmatávání.

Dříve, nežli pacient mohl vypraviti ze sebe litanii svých neduhů, zvláště se vyskytujících v přímé závislosti na zkušebním termínu kteréhosi z obávaných důstojníků-profesorů, vrazil přísný stařec Fügala pacientovi do krku drsný klacek, předstíraje, že chce zachytiti jazyk, nic nedbaje zoufalého jeho zmítání, omočiv dříve dřevo v kyselině solné čili vitriolu. Nato lékař chopil se štětky, odstříkl o zem nadbytečný její obsah a zašťáral jí svíječ-

címu se odsouzení v útrobách, svědomitě drhna s otcovskou pečlivostí.

Díky lékařskému zákroku a vynikající metodě mýjel mor, cholera, tuberkulosa, rakovina a neštovice nápadně ze řad spanilomyslných chovanců tohoto vynikajícího erárního učiliště, na jehož portále se stkvěla se začátečními písmeny věta: »Austria Erit In Orbe Ultima«, což se vykládalo slovy: »Aerarische Essen Ist oft Ungeniessbar.« »Erární strava někdy není k jídlu,« se zvláštním zřetelem na ohnivé nitro vlasteneckého obyvatelstva ústavu. Se stejným výsledkem zakročoval, stěžoval-li si někdo na tyfus. »Was hajst, tyfus! Vy jste mešuge!« zněla diagnosa.

Ben Akiba dal okamžitě zavřítí těžkého pacienta do infekčního oddělení, načež chorobu jeho léčil pouhým čajem po čtyřicet dní. Dodělával se někdy výsledků okamžitých, i když nadějný dareba podstoupil kúru s mužným postojem Regula, pouštěného s vrchu v sudě se vbitými vyčnívajícimi hřeby a vzdal se teprve ve špitále.

Mnozí vynikající jinoši namazali se pod pažďí mýdlem, které způsobovalo, že při silném stisknutí teploměru shledal Ben Akiba, vyšetřujícího nemocného s veškerým lékařským důvtipem, že pacient má stoupající horečku, dosahující výše čtyřicetipěti stupňů, na kteréžto teploty hodil se toliko teploměr mlátičky anebo Pappinova hrnce, ve kterém Ben Akiba ničil bacilly svých zkoumavek.

Stávalo se, že shledal jazyk nemocného příliš bílým, neboť pacient, aby dokázal, jak strašlivě trpí, snědl lžičku zubního prášku anebo olízl křídu, určenou ku psaní na tabuli. Ben Akiba oškrábal mu jazyk železným drátem, dal mu dva aspiriny a učinil nutná opatření, týkající se stolice trpícího, udělovaná z ledové vody a písku.

Ošetřování zubů věnoval taktéž Ben Akiba péči přímo úžasnou. Dal na začátku roku nastoupiti setnině, rozdělil ji na skupiny, které dával dopravovati po celý rok do své zubní laboratoře kdesi mezi nebem a zemí v nejvyšším patře. V této mučirné trhal velikými kleštěmi vše, co v ústech u koho nalezl: dásně, jazyky, patro, podnebí, kořeny zubů, stoličky, špičáky i řezáky, házeje to s vážnou tváří do krvavého kbelíku, který Fügala s vyhrnutými rukávy vyléval, opepřiv obsah jeho dříve fantastickými jedovatinami.

»Zde vezmi, zloději!« zašeptal jinoch, opěkaje se svým druhem v mladistvém zá-

palu stehýnko mladého vrabčáka nad plynovým hořákem učebny, kde bylo pod trestem osmačtyřiceti hodin vězení zapovězeno páchat podobné nepřístojnosti. — A uslyšev jakési skuhrání v průduchovém potrubí, procházejícím všemi učebnami až na střechu k vůli stálé výměně vzduchu, snědl ihned pečínku se sardelovým olejem a přiskočil k místu, rozšířenému jako malý megafon, odkud, mluvilo-li se do podobného otvoru ve vyšším poschodí ve třídě, bylo každé slovo slyšeti mohutně zesílené. A z díry snesl se lístek, přivázaný na dlouhé niti, obsahující těžký matematický příklad, který nikdo nemohl rozlušiti při zkoušce, právě o poschodí výše písemně konané.

»Vyhledám starce výpočtů,« odtušil, načež odkvapil, ponechávaje péči o pečínku svému příteli, zároveň i se sardelovým olejem, který on ihned lačně do sebe vssál beze všeho příkrmu. »Starec výpočtů« byl chromý kolohnát, který znal Ludolfovo číslo na tři sta desetinných míst z paměti. Byl filosof, hypnotisér a šerif, jehožto slovo každý uznával. Dodal okamžitě žádaný výpočet, který byl opatrně sbalen a touže cestou dopraven průvanovým megafonem, odkudž se ozval orkáňový vzdech, kopnutí a výkřik: »Jsme zachráněni!« z několika hrdel. Bylo to znamením, že strašlivý dobyvatel matematických kokosových ořechů, plukovník Aramis de Temperafarbe, vytáhl paty ze třídy, aby rozštípal šavlí některý zbytečný kus nábytku, anebo dal si odborně, zvlášt k tomu komandovanou stráž s nasazeným bodákem očistiti katedru od stoleté špíny a jiného neřádstva, kouleje očima a brínkaje ostruhami velikosti stopy mastodontovy.

Byl to též mohutný válečník, major Richard Eliseus, který s vyceněnými zuby v obdélník a se zježeným knírem zasyčel své »Hé kaš!«, při čemž obyčejně tasil meč, zarazil jej divoce v pochvu a odepíav šavli, mrštil jí o stupínek, zaslechl-li přeřeknutí, špatný tvar, anebo nevěděl-li kdo, že Hölderlin jest »naše lyrická harfa Aeolova ve větru večerním«.

Měl v sobě cosi jako sám veliký čingischán, šach padíšach všech padíšachů. Dovedl výti s vlčí zuřivostí a skučeti jako raněný tygr. Procházel se jak v kleci lapený pardál, ježe knír a skáče na své krotitele, jimiž měli býti jeho žáci, jejichž sťaté lebky sušil před svým stanem a jejich skalpy, pokud možná krvácející, nosil v rudé knížce, kam psal výhradně pětky. Zvláště rád krvežíznivě plýtvál červeným inkoustem a

klasifikoval v skřecích jím samým vynalezených. Krvežíznivý major Richard Eliseus nosil široký zlatý límec na vojenském parádním kabátě, bez kterého neučinil kroku. Měl ohromnou svítící pleš, jiskrné oko a mohutný knír, který kroutil oběma rukama, jakoby robil fidibus. — Byl-li zvláště hrozným, syčel, sípal, provázeje svůj výklad, domluvy a napomenutí postoji antických soch, nacházeje zvláštní zalíbení, mohl-li své žáky děsiti. Rád recitoval s šíleným pathosem. Dovedl své žáky uchvátiti theatrálním gestem, výrazem i krásou řeči. Nebyl v životě karikaturou. Vládl dojmům a nemálo si zakládal na své rekovné masce, házel-li komu červeným inkoustem potřísněnou a skřeky jím vynalezenými klasifikovanou zkopanou školní úlohu.

Bylo to v dobách šťastné periody studijní, kdy jsou žáci týráni školními balladami. Major Richard Eliseus, nemaje nic hroznějšího po ruce, zvolil Goetheovu balladu »Hrobník«, kterou se odhodlal osobně přednáseti se všemi vymoženostmi svého dramatického umění.

»Aj vaj gešřiren,« ulehčil si kdysi Ben Akiba, přinášející do hodin anatomie s sebou vždy ústavního kostlivce, s nímž nikdy neopomnělo zatančiti si kankán na stupínku vždy několik šikovných mládenců, týrajících ubohou kostru vyššími figurami vídeňského valčíku, stejně jako udřeného, usípaného tanečního mistra, vyjícího vzteky při každé hodině tance a slušného chování v ústavní konírně za ohlušujícího řevu a kopání pořádané.

A lékař přistihl je kdysi, jak rozhýbali všemi klouby ubohé kostry, která vrtěla hlavou, házela směšně rukama i nohama, až se za hluchého paianu hochů svrhla na právě se vevalivšího Ben Akibu s rukama jako v rukávových děrách u vesty, volajícího »Was hajst!« dříve ještě než hvízdal hrdelnicovým zvukem na svého Golema: »Fügala, Fügala, u ju! Shebherthe tu rhachometli! načež Fügala kostlivce opět postavil a uklidnil.

Avšak scéna, při níž padlo nesmrtelné slovo: »Fügala, Fügala ujú! Sebherthe thu rhachomejthli!« vtiskla se nesmazatelně do paměti všech účastníků a dlouhou dobu se slov těch užívalo co refrénu při všech možných i nemožných příležitostech.

A nyní v hodině majora Richarda Elisea upřeny byly oči všech na obdélníková ústa s vyceněnými zdravými zuby lva neb rozzuřené gorily, z nichž vycházely hrůzu budící skřeky, vřesk a syčení souhlásek

gramofonově přednesená báseň o hrobníku a kostlivci v půlnoční hodinu na věži hřbitovního kostela.

A major začal, divoce máchna paží do vzduchu, zakousnuv ještě ve spěchu čtyři nemluvnátka, občas řehtaje nadbytkem energie:

Hrobník.

»Je půlnoc a hrobník na věži sám —
V měsíčním svitu jak ve dne
hřbitov se stápi. Ha, zdaž je to klam!
hrůzou se zachvěl a bledne:

Hrob každý puká a jiný zas,
tam muž, tu žena, až kostmi jde mráz —
v rubáších bílých a dlouhých.

Ať chudý, ať starý, ať bohat či mlád,
v drn každý z nich rubáš svůj hází.
Juž v kole víří! Tu kotník, tam hnát,
kostlivce cestu si razí.

Ten tam je ostych — kol hrobových hrud,
obratel s lebkou i žebro a úd
s vlečkou by marně se vlácel.

Kostlivčí ruka i stehenní kost
směšně se točí a zmitá —
čelist, již jektá příšerný host,
klape jak taktovka hbitá.

Nápad ten dlužen mu jistě sám d'as!
»Aby vás,« chechtá se hrobník,
»spral d'as!

Jeden ten rubáš chci mítí —«

S věže sběh' dolů a učinil tak —
a rychle prch' za svatá vrata.
Tančit, než zajde srp měsíce v mrak,
každý již kostlivec chvátá.

Dokola hledá dle vlastních stop.
Oblékne rubáš a seskočí v hrob
a již klid hřbitov zas jímá —

Jen jeden, ten skáče a hryže jak mol
a hrabe kol hrobů vždy znovu —
nikdo však z druhů, co leží tu kol,
neskrývá rubáš v svém rovu.
Ve vzduchu cítí, ha, rubáš svůj čpět!
Zatřese vraty! Ta mrští jím zpět,
kovový kříž se tam týčí!

Rubáš mít musí a dokud je čas,
který by nezmařil číms,
gotických žeber se chápe teď v ráz
a šplhá výš k pažení říms —

*jak pavouk sekáč k výklenkům výš,
po žebrech, rosetách k hrobníku blíž —
jenž umírá děsem a hrůzou.»*

Až sem došel major. Zježil vous, pozvedl knihu a efektním pohybem chopil se jilce těžkého meče. A aby dorazil své posluchače, hypnotisované spádem ballady a čekající na poslední sloku, kde má vše nějak dopadnouti, za hrobového ticha ve třídě pokračuje, divoce kouleje očima, ježe vous a zvyšuje výkon hlasivek, napiatých beztak již až k prasknutí, brzo šeptaje, brzo hromovým hlasem bouře:

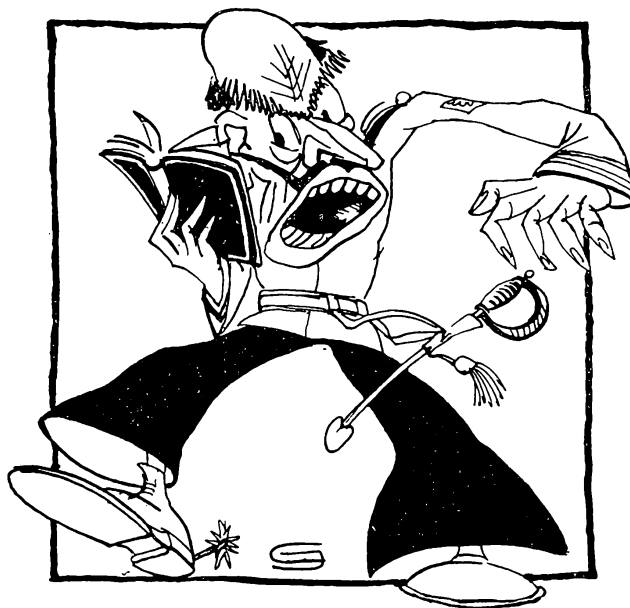
»Hrobník je bled a kostlivci teď
rád vrátil by plachetku zase.
Ten s železným zobcem již přešel zed'
a rubáš mu vyrvat již pase.
Ozáril měsíc vtom kostlivce shon,
z věže v ráz hodinu udeří zvon
a kostra se roztrhne pádem.

Major skončil. Setrvačností ještě cvakají mu zuby, ježí se vous a nohy dupou. Snaží se dodat si vzezření tygra, posud ještě chlemtajícího lidskou krev.

Vtom z průvanového megafonu jako hlas nějakého boha propadliště zahýká orgán kteréhosi dareby, mluvícího výtečně židovským tónem, jímž se stal věhlasný mudréc Ben Akiba nesmrtelným:

»Vas hajst?« fügala, fügala, ujü!« Shebherthe thámhle thu rhachomejtli!«

Posluhačstvo okamžitě vystřízlivělo. Následovala na to divoká salva hrozného, nosorožčího smíchu, jaký slýchá toliko sám indický maharadža v pralesích nejtemnější džungle.

Duchovní hlídka

To je rytířské!

Co nářků dnes do naší katolické mládeže! Že není dnes jako byla dříve. Staří nerozumějí mladým. Jako by oni nebyli nikdy mladými. Boj o vedení a nadvládu mnohdy rozbíjí se v briskním odbytí: Tak ať si ti vedou! Uvidíme, co dovedou! — A mladí přebírají posice, starým ubývá sil a tak přechází často s nevolí „vláda věcí“ do rukou mladé generace. A proč? Což to není přirozené všude, že staří ustoupiti musí mladí? — Běží tu o jakousi záhadu! Nejsme my mladí dosti rytířští k starším. To nemusíme, to často nechceme. A přece není nic přirozenějšího, jako úcta k stáří, láska k autoritě — v tom je pravé rytířství! Že rosteš, že sílíš, že nabýváš vědomostí, vlivu, postavení a širšího okruhu své činnosti — že stáváš se pánem situace — to vše je přirozený chod věcí a tím nestáváš se rytířem ducha, to jsi jen přirozeným dědicem autority! To však je rytířské, ctít, vážit si stáří, takřka ssát ze žil odumírajících esenci života, dát pokorně si vykládati zážitky životní těch, jimž život dal také své boje, ideály, radosti i zklamání. Je-li historia magistra vitae, a platí-li toto heslo všeobecně, musí platit jednotlivě v každém případě. Je krásné dělat nové vzory a razit nové cesty — ale mnohem bezpečnější je přebrat z generace odcházející to nejlepší, nejpraktičtější, nejušobivější a nejsilnější — a přenést do formy moderní, formy dneška. Slyším tě, příteli: „Není nad originálnost! My jsme jiní, než byli

staří!“ O tom závěru by bylo třeba vážně pochybovat, protože jsi dítětem starší generace — dědiš tedy po ní vše, co člověk je. — Ale nestojí to už za to, sklonit se před zkušenostmi, prací a životní vírou těch, kteří také měli své ideály? Či ctít cizí přesvědčení, má být pouhou frází a otřepaným úslovím? Co získáš svým mladistvým furiantstvím? Sebe izoluješ od všeho „stařeckého“ a nafukuješ se něčím „jen moderním“ — a ztrácíš souvislost s minulostí a utoneš snad v utopiích bez konce a vrátíš se posléze k starým zkušenostem. Nebude pozdě? Co času ztrácíš! Co energie vyplýváš! Co apathie vybudíš u starších — a zatím měl bys jich použití a využití co nejvíce. Pamatuj moudrého Šalounova: „Nihil novi sub sole!“ — Na to vše jsem si vzpomněl pro vás, až začneme na počátku roku zase se scházet v kroužcích, rokovat, pracovat, mladistvě bouřit. Mladí musí se vybouřit! Ae — ne quid nimis! Buďme rytíři čestného přesvědčení, úcty a pozornosti vůči starším!
A—a.

Organisační hlídka

Úvodem.

V úvodním článku psal jsem o vzdělání úhorů. Chceme-li tvořit, musíme před velkým dílem obrátit zraky do sebe, dozráli-li jsme k tomu, abychom tvořili ne už v sobě, ale mimo sebe. V tom ohledu je ještě dosti nezdravého v nás, ale to, doufám pevně, vymizí už v tomto jubilejním roce. Jen některé poukazy: činnost buď prohloubena a raději skrovnější a opravdovější, než hojná a povrchní! Styky organizační necht' jsou chápány vážně, povinnosti mezi sebou

---

Římská studentská pouť.

Byla to důstojná deviza, heslo — ideál našeho krásného svatováclavského sjezdu v Praze. Bylo přijato vámi všemi. Bylo rozhodnuto pro rok 1931, kdy světí 25leté jubileum Č. L. A. a Moravan. Bude to manifestační pouť naší katolické mladé elity k hrobům sv. apoštolů Petra a Pavla. Ničím lepším nepřekvapili jsme naši katolickou veřejnost, jako právě tímto rozhodnutím — naši pásku svatováclavskou spojit až k trůnu papeže Pia XI.

Studenti a studentky, učňte už letos svým heslem: Vše pro naši pouť římskou! Všechny finance, sbírky — vyjma Mikulášského daru — obětujte na svou římskou pouť.

Příští číslo »Jitra« přinese vám podrobnější program cesty program úsporné akce pro Ř. S. P.

Bude to pouť akademiků, středoškolských studentů a studentek, pouť seniorů našich akademických spolků!

Agitujte již teď!

P. Alfons Daňa, C. SS. R.,
duch. rádce Ů. K. St. čl.

navzájem i k Ústředí ať jsou vykonávány přesně a bez výhrady! Naprosto není přípustno, aby se vyskytly případy, že Sdružení neodpoví na dotazník nebo nechá na odpověď dlouho čekat. Když tedy ne už spolkové sebevědomí, tedy aspoň osobní slušnost musí velet ve styku s Ústředím i s jinými být přesný. Styk tento nechť je opravdu kolegiální, srdečný! Katol. studenta musí být všude vidět, a tento nesmí se před leccíms zarážet, jako na př. před vybíráním na Mikulášský dar. Je to čest a ne hanba. Hanbou je hanbit se za velkou myšlenku. Mikulášský dar musí být letos zvláště intenzivně propagován. Dosáhli-li jsme v něm dosud mnoho, můžeme dosáhnouti ještě víc. Nikdy není úspěch maximálním, vždy se může zvětšiti. Rozšiřte svoji činnost při Mik. daru také na blízké i daleké okolí, kde třebaš ani tak katol. studenty neznají, hleďte shromáždit co nejvíc! Neustávejte po jednom kroku, snažte se dále! Nechť není letos farnosti, kde by se po řádné, obsáhlé propagandě nevybíralo na Mik. dar! Máme velké úkoly, velké cíle! Ale nemáme té moci, jež plyne z finančního pokladu. Bylo by jistě správné a záslužné, kdyby některé Sdružení, které má pevný základ a příznivé prostředí, uspořádalo nějaký podnik jen ve prospěch Ústředí. Kdyby se uspořádalo takové divadlo nebo akademie na několika místech, byl by to pro Ústředí značný přínos, jenž by se vděčně kvitoval. Budeme-li moci po stránce sociální pro naše studenty něco učiniti, znamená to větší náš vliv, větší moc. Na stránku sociální tedy nesmí se zapomenout.

Abychom byli silní, musíme se snažit též co nejvíc rozšířit svoji organizaci. To budou mít hlavně na starosti župní výbory, jež se už zřizují. Je nutno také, aby kolegové akademici věnovali pozornost mladším kolegům. Kolegové, všimněte si svých mladších druhů, dbejte o to, aby jejich činnost, vážně-li, stále byla oživována, dbejte také o to, aby i tam, kde jsou slábi a kde je půda třebaš i nepříznivá, pronikla naše myšlenka! Na vaší spolupráci mnoho závisí! Nechť všímají si naše Sdružení různých otázek v našem životě a podávají pak Ústředí náměty, jež by se pak daly na program pracovních konferencí, abychom tak šli na ně připraveni a mohli věci ožehavé vyřešit! — Naše myšlenky musí zakotvit všude, všude musíme mít aspoň houfec našich přívrženců. Především rozšiřujeme však svůj tisk! Tisk je papírová velmoc. Kam ještě nebude moci proniknout naše organizace, tam ať proniká náš tisk a připravuje půdu! Pročež každý jednotlivec z nás nechť učiní si program tohoto roku: získat několik nových odběratel. Tím každý přinese svou cihlu, a udělají-li tak všichni, vznikne z toho mohutná budova. Organizujte nám: daleko od vás budiž liknavost, lhůstojnost,

a co nejhorší, lenost! Nezastavujte se uprostřed, jděte dále, neohlížejte se, dokud jste nevyoralí brázdy celé!

Nelekejme se ničeho! Kde srdce českých studentů pro Krista bijí, musí být naše Sdružení! tedy dobře také odběr „Jitra“, učíte si zásadu, aby každý organizovaný člen je odebíral! Jde to velice snadno: máte jistě střádalské kroužky, nemáte-li jich, zřídte si je! Kolportér nechť vybere od každého odběratele občas korunu nebo kolik bude možno, a až bude mít vše shromážděno, pošle to administraci. Tak nebude se musit platit vše najednou a odběratelé ani nebudou o tom vědět, že těch deset korun, jež samy o sobě jsou beztak malý obnos, vydali. Proto do práce, ať se počet odběratel „Jitra“ zdvojnásobí. Proto také uvádíme letošní ročník v život velkou soutěží, abychom upoutali zájem a vyšli vstříc svým čtenářům. Vyjděte tedy i vy nám vstříc! Jen jednu důtklivou prosbu Uvědomme si to a pracujme k tomu! Dej Bůh, aby i bratři Slováci jednou pochopili nerozlučnost našich bratrských pout a utvořili s námi bratrství, sahající od Šumavy až k Tatrám, a nejen k Tatrám, až k Tise a Ruským Karpatům! A až pojedeme za dva roky do věčného Říma, jak na našem pražském sjezdu o tom bylo mluveno, ať jedeme tam k sv. Otcí jako představitelé organizace desetitisícové!

To dej nám Bůh a svatý Václav!

RNSt. Bohumil Černý, tajemník.

Fotografie ze sjezdu katol. studentstva v Praze v arcib. gymnasiu v Bubenci jsou k dostání po 10 Kč. Jsou to krásné snímky většího formátu a budou pěknou památkou účastníkům. Objednejte si je v Ústředí!

Dívčí hlídka

Slovo k studentkám.

Problém křesťanské inteligentní ženy a dívky musí být znova a znova řešen se stanoviska všech požadavků moderního života. Křesťanství však jest netoliko theoretickým požadavkem, nýbrž i výlučně praktickým. Scházejí toliko lidé, kteří by vážně chtěli žít podle zásad Kristových, nikoliv z nějaké pedanterie a puntičkářství pokrokářů, ale proto, že křesťanský život jest jedinou formou, ve které lze lidsky žít.

Mnozí to tuší, nevědí však, co chtějí, a vynalézají nová, fantastická kreda životní a říkají, že chtějí dobro. Jiní opět pracují. Schází jim však především porozumění pro věc, osobní vkus a du-

Svatováclavské výročí, jež tak majestátně letos je na všech stranách oslavováno, vyžaduje také od nás kus práce. Studenti nesmějí zůstat za ostatními, ba právě oni mají vésti, neboť jim hlavně má skvělý zjev Václava-knížete být vzorem. Proto pořádejte v měsíci září všude svatováclavskou oslavu, hleďte ji co nejlépe uspořádati a zpestřiti a podejte nám pak o ní zprávu! Ať není Sdružení, v němž by se nějakým způsobem jubileum svatováclavské neoslavilo!

ševní obzor, aby nabyté zkušenosti nepřicházely na zmar. Výslednicí těchto chyb jest nedostatek zájmu na věcech předem ztracených u samotných studentek, stále se ještě necitících doma v požadavcích Církve, kladoucích na ženy i dívky úkoly přímo obrovské.

Vzdělání není v žádném případě nedostatkem ženy, nýbrž její předností a to ozdobou cennější její stránky, totiž duše.

Jest přežitou hloupostí a omezeností tvrditi, že by se žena hodila pouze do kuchyně. Není ovšem nic žádoucnějšího, umí-li inteligentní dívka vařiti a vyzná-li se v domácnosti, jako to není na škodu ani hochům, zvláště na výletech několikadenních. Ačkoliv sňatek není vždy nejlepším východiskem ze situace dnešní dívky, přece manželství jest cílem všech schopností ženy vůbec, i když nejsou jím všechny vyčerpány.

Mužové často vůbec žen nechápu a považují to přímo za sebe nedůstojno zadávati si tím na autoritě. A právě ženy mívají o to více intelligence vrozené i získané. Inteligentní dívky mnohdy jsou si vědomy veškerých nevýhod, plynoucích z takového svazku. Avšak přece uzavírají manželství, plně obětí se strany jedné a nepochopení se strany druhé. Toliko v miádí lze v zájmu příštích generací působiti, aby postřeh, slovo, upozornění na pravém místě zamezilo vůbec vznik povah, které jsou pak metlami svého okolí. Proto se přirozené povahy vychovávají a právě ženy, jsou k tomu povolány od Boha. Ušlechtilost je ženě vrozena a té se nedostává světu. Jest to ctnost, která se projevuje ušlechtilostí.

To jest úkolem křesťanské dívky, aby především ve svých užších stycích byla sobě vědoma poněkud své odpovědnosti.

Emancipace takto míněná není doktrinou starých obrejených panen ani přísně moralisujících gardedám.

Inteligentní žena má právo býti uznávána a ctěna v lidské společnosti tam, kam se skutečně hodí, což má postřehnouti sama. Přizpůsobiti se muži zcela ve výkonech vůle a rozumu jest výstředností, které jest obyčejně z druhé strany litovati.

Vzácným darem žena vyniká nad muže: jest to její intuitivní poznávání Boha a její instinkt, jímž uhodne často více, nežli muž svým předsudky a špatnými zvyky omezeným rozumem.

Tento zdravý, přirozený názor povznáší ji k prostému rozumu, neznající školských sofistmat a vede ji cestou k vnitřnímu životu, jehož drahocenné zážitky jsou ono kouzlo, o němž praví básník:

»Das ewig Weibliche zieht uns hinan.«

Technická hlídka

Uhlotisk.

Uhlotisk neboli tisk pigmentový zakládá se na vlastnosti, že želatina nerozpouští se v teplé vodě, byla-li osvětlena za přítomnosti solí chromových. To znamená, že neosvětlená místa se vyperou, kdežto osvětlená zůstanou.

Papír pro uhlotisk připravuje se následujícím způsobem: nejdříve opatří se vrstvou žela-

tiny, k níž bylo přidáno trochu nějakého barviva. Tento papír je i na světle stálý a může se uschovati na delší dobu. Citlivým stává se teprve, když se namočí do roztoku chromanu draselnatého (dvojchroman + čpavek). Tuto lázeň nazýváme sensibilizační. V temnu dobře usušený papír vkládá se potom do kopírovacího rámu a osvětluje. Exposice jest asi tak dlouhá jako u papírů chlorostříbrných (o něco méně).

Značnou důležitost má též jiná vlastnost chromové želatiny. Změna, vyvolaná v želatině světlem, není ještě ukončena, dá-li se obraz do tmy předčasně, ale pokračuje dále, takže možno krátkým otiskováním a delším uschováním pozitivu dosáhnouti téhož efektu jako delším osvětlováním. Zde tedy jeví se jakési lučebné pokračování světelného účinku na chromovou želatinu a má značné výhody. Tento proces byl vyznačen r. 1871 Abneyem, potom pozorován a studován Simpsonem a Sawyerem. Baden-Pritchard našel, že obraz pouze $\frac{1}{3}$ potřebného času osvětlovaný a přiměřeně dlouho uschovaný dává tytéž pozitivy, jako kdyby byl osmkrát déle osvětlován.

Je arci důležité věděti, v jakém poměru je zkrácená doba osvětlovací s dobou uschování. Abney zjistil, že byl-li obraz exponován $\frac{1}{2}$ patřičného času, musí se „uležet“ 18 hodin. Při jedné čtvrtině 24 hodin.

Na obraze není možno určovat, jak daleko kopírování pokročilo, a proto si to nejprve vyzkoušíme. Myslíme-li, že obraz je již dostatečně okopírován, můžeme jej vyvolávat. To se děje ve vodě asi 50 st. C teplé. Není-li za 5 minut obraz úplně vyvolán, použijeme trochu teplejší vody. Je-li voda však příliš horká, želatina se nám s celého obrázku sloupne. Proto pozor!

Tisk pigmentový hodí se též dobře pro zhotovování diapositivů. Čisté desky skleněné (oškrabané pokažené negativy) polejí se roztokem, který připravíme následujícím způsobem: 15 g želatiny necháme močit se ve vodě asi 75 st. C teplé asi půl hodiny, až nabobtná a rozplyne se (vody asi 300 ccm) a přidáme několik kapek ledivého octa, až kapalina přiměřeně zhoustne.

Na desku opatřenou touto vrstvou přenášíme potom obrazy buď přímo z pozitivu, čímž však obdržíme obraz obrácený, nebo napřed jej přenešeme na tak zv. diapositivní transparentní (přenášecí) papír a teprve potom na sklo.

Přenášení děje se následujícím způsobem: oba papíry namočí se do studené vody (pozor, aby na žádném se neutvořila bublinka vzduchu! Ihned ji odstranit!) Po jedné minutě se vyjmou a položí preparovanou stranou k sobě. Nyní položíme oba na skleněnou desku, přikryjeme silnou nějakou látkou a zvláště k tomu upraveným tlačítkem (viz obr.) za stejnoměrného tlaku přejiždíme několikrát přes celou látku. Potom látku odstraníme a oba stlačené papíry necháme uschnout. Zatím připravíme si vodu 40—50 st. C, do které je namočíme. Po krátké době seznáme, že jsou tak dalece od sebe uvolněny, že se dají oddělit. To provede se tak, že se přenášecí papír za jeden roh přidrží a papír pigmentový od toho rohu odtahujeme. Obraz zůstane na papíře přenášecím.

V novější době provádějí se otisky též na slídových destičkách, které jsou k dostání již s chromovou želatinou.

Papíry pigmentové jsou k dostání v různých barvách.

A. D.

O dřevorytu.

Vedle kresby tužkou, olejomalby, kresby těrkou, pastelem a křídou patří do výtvarné techniky též dřevoryt, lept, linoleum. Každá z těchto manýr zasloužila by si, jakož i perokresba, kresba ruddkou, malba na sklo, na porculán, zvláštního článku od toho, kdo se speciálně zabývá jednou z manýr.

Dřevoryt jest nejjednodušším, ježto k němu stačí kolmo na kmen řezané, hladce vyleštěné prkénko a několik dlát, velmi ostrých, jimiž se vdlabou plochy, které mají zůstatí bílé tak, aby vystoupily kontury a linie dle náčrtku předem porýzaného. Přimáčknutím papíru na černí natřený špalíček otiskneme pak obrázků, kolik nám libo. Užíváme-li k tomu vodou navlhčeného přírodního papíru, můžeme tak zhotoviti množství cenných uměleckých obrázků, které člověka těší. Lze tak stvořiti mnoho svých iniciál, ex libris, vlysů do rohu dopisů a v brzku lze dosáhnouti znamenitých pokroků, všímáme-li si často výstav, uměleckých reklam v cizích časopisech, z nichž mnohé bývají výtečné. Lze tím vydělati zároveň mnoho peněz.

O vyřezávání ze dřeva.

Řezbářství bývalo kdysi vynikajícím uměním lidí světských i klášterníků. Nebylo k tomu zapotřebí ničeho, nežli ostrého nože, několika dlátek, ostré pilky a dosti. Umělec tvořil ze své fantazie, tvoře postavy světců, oblud, jak mu napadly, scén z Bible i ze života. Nádherná výprava gotických oltářů neobešla se bez tohoto skvělého umění, placeného knížaty zlatem.

Studie z anatomie, z přírody, musil ovšem umělec si vynalézti ovládnouti tvůrčí technikou sobě vlastní, vyvěrající z pojetí jeho jedinečného ducha, Bohem mu výjimečně uděleného. Každý člověk může pro zaneprázdnění své býti výtečným umělcem, chce-li třibiti své schopnosti ve věcech, k nimž má sklon. Činiti jednu věc dlouhá léta, učini z člověka vše, cožkoliv bude chtíti. Většina lidí však ubíjí svůj čas zcela oboze, nemajíc smyslu pro ušlechtilou a příjemnou práci.

Slohy církevní vznikaly poznenáhlu během staletí z dětinských výtvarů. Člověk musí se snížit nejprve k tomu, tvořiti dětinsky, aby jednou tvořil věci veliké. Hlavně musí začíti. Musí však též chtíti a vytrvati při jedné práci.

O vystřihování z papíru.

Zvláště v době nejmodernější vešel v oblibu tento krásný umělecký způsob nahraditi tak pera neb štětce ploškami různobarevných papírů, působících vskutku kouzelně. Je k tomu třeba vkusu, dobrých nůžek a lepidla, kromě zásoby papíru, který se člověku namane.

Zasílejte nám ukázky, budeme výtvary uveřejňovati.

Výroba luků.

Výtečná a oblíbená střelná tato zbraň není nikterak tak lehce zhotovitelná, jak se mnozí domnívají. Vyžadujeme-li od ní spolehlivou výkonnost, nestačí nám nikterak pouhá ohnutá rákoska nebo ohnuté dráty deštníkové, jimiž střelí děti na periferiích. Správný luk musí míti velikost toho, kdo jej používá. Je to dlouhá tyč, kmínek jasanu, olše, javoru, dubu, bez suků, zcela hladká a rovná. Tloušťka se zvolí přimě-

řená, dle libovůle. Nezabavuje se zcela kůry. Oloupáme-li tyč, poškodíme cenné vazivo rostlinných tkání na hřbetě, kde je největší napětí síly. Nejlépe je tyč stará rok nebo dva. Práví se všeobecně, že dřevo „pracuje“ a syrové dřevo zpracovává se špatně a po čase vysychne a se zkroutí, nepraskne-li samo od sebe. Jdeme-li lesem, ořežeme si kmínek sami, zbavme ho neužitečných ratolestí. Za rok nebo za dva naroste nám tam dřevo, jaké se nám hodí. Jest v celku těžko naléztí naráz kmen, který by stál skutečně za zdoluhavou práci. Nevyvraejme k tomu účelu kmenů mladých jasanů u cest, zasazených tam k účelům všeobecně prospěšným. Raději si vyřčstujeme někde vhodný prut, jemuž lze časem uděliti všechny žádoucí vlastnosti, kterých alejové stromky nemívají.

Můžeme míti své dříví v lese, které nikomu nenapadne nám vzíti.

Neřežeme nikdy kmenů po úplňku! Stará zkušenost dřevářů učí, že rostliny mají život, odpovídající vlivu měsíce. Není to pověrou a přesvědčíme se o tom sami.

Uříznutý kmínek pilkou postavíme v kolně, aby vyschl. Příštího roku jest teprve k potřebě. Dřevo stane se lehčím. Póry se uzavrou. Lýko se přisaje ku dřevu. Kmen nabude teprve nyní vlastností, kterých od něho střelec žádá. Rozměříme si nyní tyč přesně na půl. Uprostřed učiníme si znamení a kolem něho ponecháme asi půl neporušené, kulaté ústředí mrštvivé síly. Hřbet ponecháme nedotčený. Ostrým, plochým nožem, anebo raději pořizem seškrábeme souměrně kůru i dřevo, abychom získali ohybatelnost obou špiček, načež zbývající hrboly ohladíme tenkými střepy skla. Silné sklo neřeže. Na konci hrotů učiníme po stranách dva zářezy, poněkud šikmo. Tetiva budiž silná struna, šňůra nebo provaz s pouhým uzlíkem na konci, který se vlastní těžnou silou neustále utahuje. Luk může táhnouti k jedné straně, nemusí být zcela uprostřed tetiva, aby, je-li luk velmi silný, nedávala příliš velké rány do střelcova palce. Levou rukou se drží kolmo luk, pravíci se drží šíp.

Škrabáním sklem dáme luku měkkost či pevnost dle libosti. Uprostřed otočíme silný provaz, aby se dobře bral do ruky. Šíp přidržujeme levým palcem, když míříme.

Střílíme-li, nejprve zhluboka vydechneme a zadržíme v plicích vzduch. Mžikem odhadneme okem i tělem vzdálenost i úhel, načež v okamžiku nejvyššího napětí vůle trheme zpět tetivou. Pustíme-li pouze tetivu, ztrácí rána polovičku energie. Mnozí lukostřelci mívají na levé ruce rukavici. Rána tetivou, není-li luk bezcennou hračkou, dosti bolí. Výkon luku závisí též od váhy a jakosti střely. Řekli bychom, že šíp je daleko choulostivější prací nežli luk. Šíp je jemný přístroj ballistický, který vyžaduje zcela zkušeného oka a dovedné ruky, aby byl k potřebě. Indiánské děti cvičí se od mládí vrhají oštěpem a střileti z luku, nežli nabudou dovednosti lovce a bojovníka. Dlouholetý cvik a rutina činí teprve z těchto krásných, primitivních a důmyslných hraček zbraně.

Šíp budiž co možná dlouhý. Půl až tři čtvrti metru. Hůlka štípaná, nikoliv kulatina. Obyčejně rostlé šípky jsou těžké. Šíp je na hrotu zatížen kovanou trubicí ze silného, ocelového plechu. Do dřeva lze zaraziti šídlo s objímkou, aby se nevráželo při nárazu hlouběji do tenkého stvolu. Dřevo budiž pečlivě uhlazeno sklem. Druhý konec

pilníkem opatříme zářezem pro tetivu — a o něco výše vydlabeme útlý podélný závěr pro brčko. Silný husí brk uřízneme v místech, kde je nejširší plocha košinky, kterou sestříháme a stvolem přilepíme k lihem. Nestací-li to, přiváže se reznou nití, pro niž se do šípů kolem vydlabe žlábek. Při střelbě však nit na šípů vadí. Špička z ocelového plechu může být kovaná. Rozežhaví se v kamnech plech, ohne se kolem hřebíku ve svěráku neb kleštěmi a sklepe se v tupý neb ostrý hrot. Po konečné úpravě ponoří se ohnivý do studené vody, čímž se zakalí.

Vlastní účinnou podstatou šípů je těžký hrot, násada s brčkem jenom kormidlem. Chceme-li, aby se šíp zabodával, musíme střílet s velkou pozorností, neboť prudce vystřelený šíp z dobrého luku jest s to hluboce poranit. Užijeme proto raději tupých střel, které nedají tak velké práce při sestrojování a mají též účinek.

Střílíme-li denně z luku půl hodiny, nabudeme vbrzku zručnosti, že si můžeme troufati zastřeliti dobře mířenou ranou drobnou zvěř a malé ptáky, ač-li se naučíme dobře mířiti. Šípů jest lépe koupiti hotové, nechceme-li se dlouho mořiti. Mnozí afričtí lovci lvů dávají dobrému luku dokonce přednost před puškou. Brasilští indiáni užívají zvláštního tvrdého dřeva k sestrojení krátkého, velmi účinného luku. Jejich šípů jsou někdy napuštěny zvláštním rostlinným jodem.

Pro nás má význam jedině luk z našich stromů sestrojitelný. Kuše s lukem železným jakých se užívalo ve středověku, nelze doma tak snadno vyrobiti. Lze je koupiti v hračkářských obchodech.

Obyčejně to bývá doma opatřená šindel z tvrdého dřeva s rýhou se zářezem, za který se zachycuje tetiva. Palcem se spouští. I silný ocelový oblouk se lehko zláme, jak jsme zjistili ze zkušenosti. Koupené luky, krásně vypravené, brzo se lámou, ježto dřevo v nich je příliš uměle opracováno, než aby mohlo přechovávat mohutnou sílu přirozeného, svižného kmene jasanového.

Pište nám, máte-li kdo luk a co vše jste ulovili!

Literární hlídka

J. Kratochvíl: „Meditace věků.“ Díl II. (Vyd. Barvič a Novotný, Brno.) Podává přehled historického vývoje filosofického myšlení ve středověku. Pojem středověké filosofie zapadá těsně s výslednými snahami teologie, kdy obě se scházejí ku společné práci k harmonické syntesy rozumových poznatků filosofie s abstraktními výsledky bohovědy. Jest to jedinečné dílo v české literatuře odborného syntetika filosofie. Pouze dr. Lang podal nám několik uměleckých pohledů do duše středověku. Probírá vznik křesťanské filosofie, její poměr k pohanské, a vyvoj do stol. XV. Jsou psány plynulým slohem a jednotlivé statě ukončeny příslušnou cizojazyčnou bibliografií. Musíme býti autoru vděční za sepsání díla o tak ožehavé otázce, jako je kaceřovaný „temný“ středověk. Dílo tak důležité pro katol. inteligentů nemělo by chyběti v žádné knihovně SSS., neboť jest opravdu vědeckým dílem pro poznání pravé duše středověku.

-nČ-

Viktor Dyk: „Ad usum pana presidenta republiky.“ (Vyd. A. Neubert, Praha.) Dyk zná-

mým perem obhajuje své jednání v r. 1925 a vysvětluje, proč neodjel za hranice. V textu jako dokumenty vloženy mnohé básně z válečné tvorby básnickovy. Skvostná ironie na str. 65. n. Kniha v mnohém připomíná „Paměti a komentáře“, ale jest neústupnější a má ostřejší výraz. Kniha jest nestranným dokumentem domácího odboje. Grafická úprava velice pěkná.

-nČ-

Jaroslav Seifert: Básně. Družstevní práce přikročila k záslužné práci, vydáváním výborů básní předních žijících autorů. Posmrtné výbory bývají problematické. Vydavatel i nestranný podá výbor subjektivní, jednostranně odpovídající jeho estetické i názorové zálibě a zřídka bývá podán přehled vývoje umělecké individuality. Dnes, vzhledem k nadprodukcí literární není možno všechno čísti, vyjma u oblíbeného autora. Stěží to nejnútnejší, a mezery se musí vyplňovat teorií, která spíše zneklidňuje, aniž by podala vědomí jistoty. Konečně jest zbytečnou ztrátou času čtení méněcenných částí bezvýznamných umělecky i literárně, které se provisorně uplatnily z nedostatku vhodnějšího materiálu. Pro budoucno jest si od výborů, uspořádaných samotným autorem, když žije odezva v duši ještě jasně, za dohledu lit. znalců slibovati mnoho pro čtenářstvo i lit. historiky, kteří z dnešní spousty budou míti jasnější přehled k ocenění a kritice k analytické demonstraci. Výbor podává obraz vývoje Seifertova od planého řečnění „Města v slzách“ a delší krystalisaci do čistších tvarů poesie. Na místo počátečního přezírání formy pěstuje v posledních dvou sbírkách verše neobyčejné ceny formální (14. červenec), přechází od látky k duchu, od revoluce ke klidnějšímu žití; nyní pje „tichou a klidnou píseň, jež dala by se hrát v těch strunách pavoučích“. Taková revise díla po určitém vývojovém období jest zdravá a zaručuje prvotřídní výběr. Předmluvu napsal Bedřich Václavěk.

Ant. Čech.

Sigrid Undsetová: „Jaro.“ Českému, speciálně studentskému čtenářstvu jsou málo známy práce severských autorů. Jedinými zástupci jsou Björnson a Ibsen. Kunčič vydal hned dvě znamenité knihy. Románem „Jaro“ se Undsetová představila českému čtenářstvu jako spisovatelka prvotřídních kvalit. Kniha nositelky Nobelovy ceny nemohla vniknouti jinde, než v kraji zachmuřených skal a hlubokých fjordů, opuštěných městeček a lesních samot. Děj má jednoduchost jejich rysů a zvláštní krásu severních zemí. Mnoho zůstane našemu zraku ztajeno, mnohé okouzlí tesknou radostí. Hutná kniha rodinné lásky.

-nČ-

Vítězslav Nezval: „Kronika z konce tisíciletí.“ (Vyd. Sfinx.) Jeho hrdina jest tak naplněn životní silou mládí, že ji přenáší na čtenáře, který by mu nejrady dal pár na hubu a poslal do polepšovny. Výjevy jsou hromadné, bulvární a neoriginální. Jako básníka Nezvala obdivuji (Blíženci), ale tímto románem se důkladně pošramotil jak v očích rádných lidí, tak milovníků ryziho umění. To, co podal, jest v většiny hromadný šlágr. Jest jen několik málo míst (na začátku), v nichž prořezává svěží tón lyrický, silná stránka Nezvalova.

-nČ-

Pozn. red.: Nemám důvodů neuvěřenití mínění čtenáře o knize, a proto v tomto směru vždy a všem bude dopřáno místa. K této kritice si však dovoluji poznámku: Kolega se dívá na

věc asi pouze se stanoviska mravnostního, v čemž s ním souhlasím a upozorňuji, že knihu tuto čtenářům nedoporučuji. Se stanoviska uměleckého Nezvalovu „Kroniku z konce tisíciletí“ považují za dílo velmi dobré. Než nejsou to jen první partie, o nichž se kolega pochvalně zmiňuje, ale je to celé dílo, jež nám dává tušiti básníka a ne laciného romanopisce, v kterémžto smyslu o něm asi pan kol. píše. Knihy nutno si však všimnout ještě po jiné stránce, pro nás nejdůležitější. Dílo je nazváno „Kronika z konce tisíciletí“, a není sporu, že skutečně je popisem života mladého studenta-inteligenta, vychovaného válkou a žijícího na konci druhého tisíciletí. A jakým shledáváme tohoto jinocha? Jistě ne takovým, abychom knihu, jež ho líčí, házeli jemu na hlavu, ale abychom se nad ním zamyslili. Taková generace, jejíž život je ohraničen pouze smysly, generace nemravná, žije dnes a kdo ví, nebude-li stejnou mládež inteligence žijící na počátku třetího tisíciletí, tedy naše generace. Nad tím nutno se hluboce zamyslet a uvažovat, co počít. Cesta přímá, správná a vedoucí k cíli je jen jedna, cesta Kříže! Ale jak dnešní mládež, jež s ní sešla, znovu na ni přivést? Není to tak snadné, neboť nevázaná smyslová a požívačná cesta mládí z konce tisíciletí je pro ně vábivější, než cesta plná křesťanské trpělivosti a odříkání.

J. Fr. Hruška: „Proč jsem neodpadl a neodpadnu.“ (Vyd. Českoslov. akc. tiskárna v Praze.) Autor sleduje poutavým způsobem působení církve na člověka, její mravní, sociální a kulturní význam a vyvrací mnohé námitky proti ní vznesené, výstižně ukazuje, co čistě radosti, životní síly a obrodného kvasu vnaší církve do

života věřících. V závěrečných kapitolách sleduje boj protikatolický a hodnotí jeho zbraně. Jednotlivé statě zanechávají hluboký dojem, obzvláště když je napsal profesor laik z nelíčeného náboženského přesvědčení. Jako dílo obranné zaslouží hojněho rozšíření.

„**Pout do Španělska.**“ (Napsal Jaroslav Durych, vydal L. Kuncíř, Praha II., Voršilská 3.) V poslední době nemůžeme si stěžovat, že by naše literatura byla chudá na cestopisy. Zásluhou „továrny na cestopisy K. Čapek a spol.“ a mnoha a mnoha literátů i „také literátů“, kteří jsou o prázdninách majiteli nějakého stipendia a mají potom povinnost psát o té či oné zemi, se stává, že našinec ví sem tam něco o různých cizích zemích. Snadno by se mu však mohlo stát, že by se domníval, že svět je všude stejný a dělaný na jedno kopyto, jako všechny ty cestopisy a listy z cest, jež jsme dosud četli. Loni či předloni se na toto řemeslo či zábavu vrhl i Jaroslav Durych. Po knížce „Putování Německem“ vydal letos knižně svoji loňskou (1928) „Pout do Španěl“. Nevím, zdali již s tím vědomím do Španělska jel, anebo přišel-li na to až tam, ale jisté je, že po Španělech nelze cestovat, ale putovat. Z cesty byste si nepřivezli nic (vyjma býčích zápasů), ale z pouti katolíka si můžete přivést hodně. Jaroslav Durych si přivezl krásnou knížku krásných dojmů a bystrých postřehů o Španělsku katolickém (jiným není). Přečtete-li ji, máte představu o národě se starou kulturou, kdysi mocným, dnes vlastně pokořeným, o zemi, kterou u nás známe jen jako místo býčích zápasů, zatím co jsou tam krásné basiliky, podivné kraje a nejzajímavější věřící lid.

Kuncířovy knihy vítězí

Poslední novinky:

Jaroslav Durych,	Pout do Španěl	Kč 20.—
	Kouzelná lampa (Povídka)	. Kč 25.—
	Kvas na Boleslaví .	Kč 16.50
Sigrid Undsetová,	Jaro	. Kč 33.—

Zakládáte knihovny? Obráťte se na naše knihkupectví!

Ladislav Kuncíř, nakladatel
Praha II., Voršilská ul. č. 3

Nelze než studentům co nejvíce doporučit ke koupi i ke čtení. Je psána zajímavě a přinese velmi mnoho užítku. —jer.

Nakladatelství L. Kuncíř, které inseruje v našem časopise, nevěří v účinnost této inserce, a proto prosíme všechny ty, kdo budou chtít u tohoto nakladatelství objednat knihy, aby tak učinili prostřednictvím redakce „Jitra“, aby tato mohla dokázat účinnost inserce v našem časopise a zároveň studentům vyjednat slevy na knihách.

„**Fantomes**.“ (Napsal Pierre Souvestre a Marcel Alain, vydal „Odeon“, Fromek, Praha III., Vítězná. Cena III. dílu Kč —.—.) Třetí díl slavné detektivky „Fantomes“ nese název „Mrtvý jenž zabíjí“ a je pln zajímavých napínavých momentů. Jak jsme již napsali, je to dobrá detektivka, a věduce, že studenti pěstují hojně četbu této literatury, doporučujeme ji proto, když už ji pěstují, alespoň věc dobrou a uměleckou. Hodí se pro starší studenty. —jer.

Pomozte dobré knize! Družina literární a umělecká v Olomouci (Wilsonovo nám. č. 16) vybízí tímto naše studenty, aby se stali **příspěvačícími členy Družiny**; za roční členský příspěvek Kč 25.60 obdrží každý člen jako **prémii tři knihy**, jež v krámské ceně dojdou nepoměrně dříve. Pro r. 1929 jsou vybrány tyto knihy: **J. Vyhliadal: „Když zuřila světová válka“**. (Folkloristické dokumenty z hanácké dějiny.) **Dr. Alfred Fuchs: „Oltář a rotačka“**. (Svéživotopisný román tohoto významného konvertity.) **Fr. Boh. Děřda: Básně**. (První sbírka našeho mladého a nadějného poety.) — Názvy spisů a jména autorů svědčí že jde o knihy vskutku cenné a při tom levné. Vedle toho má každý člen nárok na **25% i větší slevu při koupi knih starších ročníků „Archy“ „Obzoru rodinného“** a j., již dříve Družinou vydaných. Seznamy na požádání ochotně budou zaslány. Vzhůru do díla. **Pomozte akci na rozšíření dobrých knih našich autorů!**

Valná hromada olomoucké Družiny literární a umělecké konala se 11. července v Přerově. Ze zpráv funkcionářů vyplynulo, že Družina se snažila dostáti všem úkolům, jež jí předepisují stanovy; i finance její se stále víc a více zlepšují. Do nového výboru zvoleni: **P. Em. Masák** předsedou, členy výboru: **Inž. Vilém Bitnar, P. Frant Dohnal, P. Pavelčík-Záhorský** (nedávno zemřel) **Ing. C. H. Ch. Růžička, JUDr. Jar. Řehulka, PhC. Oldř. Svazil, P. Fr. Večeřa-Střížovský a P. Lad. Zamykal**; revisory: **P. Hanák a uč. Jindř Hrbáček**; náhradníky: **P. Jos. Marcel Svoboda a P. Navrátil** (R. Stupavský). — Vedle premio- vých knih (viz zprávu shora), vydá letos Družina „**Archu**“ čtyřikrát do roka (vyšla už 2 čísla), dále „**Květiny**“ **K. D. Lutínova, Epigramy Frant. Sušila** (bibliofilské vydání) a knihu o **církevní heraldice od Břetislava Štorma**. Čestnými členy jmenováni **JUDr. Jos. Podlaha** a kanovník **Dr. Jos. Kachník**. Není si ničeho jiného přáti, než aby Družina našla hojně mecenášů a podporovatelů svých snah, aby mohla tím více dostáti svým úkolům!

Časopisy vhodné pro členy SSS.: „**Jitra**“, časopis středoškolských studentů katolických. Praha II., Spálená 15. — „**Život**“, revue pro veřejné otázky současnosti, Praha II., Spálená ul. 15. (Pro starší.) — „**Na hlubinu**“, revue pro prohloubení duchovního života, Olomouc, Slovenská 14. (Pro starší.) — „**A po štolát**

sv. Cyrila a Metoděje“, Olomouc, Salesianum. — „**Archa**“, revue pro literaturu, kulturu, umění a život. (Jediná naše literární revue!) Olomouc, Wilsonovo nám. 16. (Pro starší.)

Význačná úmrtí. Letošní prázdniny zkosila smrt celou řadu významných lidí, stojících v popředí našeho literárního a kulturního života. V červenci zemřeli dva literáti zvučného jména: **Bohdan Kaminský**, pražský bohem a epigon Vrchlického, a **Karel Elgart Sokol**, ředitel brněnské „Vesny“ autor četných románových děl školy Mrštíkova a Šlejharova. Ještě nedávno vydal v Moravském kole spisovatelů rozsáhlou románovou skladbu „**Sahara**“. — V Uh. Hradišti (vlastně v Praze) zemřel učený profesor, hluboký myslitel a miláček žactva **Jan Khéres**, známý národní bojovník. — V Olomouci zemřel po těžké chorobě slatinický farář a básník **Ant. Pavelčík Záhorský**, jehož prosté sloky písňové těšily se v našich časopisech stejně oblíbeně jako včera jeho literárního druhu **Rud. Stupavského**. Svou žen chystal se shrnouti do sbírky „**Jarní písně**“, žel však, díla se už nedočkal. — **Odpočiňtež v pokoji!**

J. O. Novotný: O „Plukovníka Ševce“. (Vyd. A. Neubert, Praha.) Žádné literární dílo v poslední době nevyvolalo tolik polemických bojů s výsledky tak protilehlými, jako **Medkův „Plukovník Švec“**. Na jedné straně dosud nebývalé úspěchy na jevištích a příznivá kritika veřejnosti, na opačné vášnivý odpor legionářů a záhadné mlčení znalců. Kniha **J. O. Novotného** shrnuje všechny hlasy tisku, hodnotí je a brání básníka proti bezpráví. V tomto ohledu se dílo podařilo a učinilo svému účelu zadosť. Látka jest pečlivě sňesena i rozříděna. Pro jasnost podán životopis Ševcův a protokoly úředního šetření o jeho sebevraždě. — Nyní několik vlastních pozrámek k celému sporu. **Medkovi** přišlo do vhodné doby decenium republiky, kdy již veřejnost byla unavena četnými skandálními aférami. Pak samozřejmě sáhla po hrdinském dramatu, který mohl býti lékem na rozrušené nervy. **Meděk** staví obraz nadšení, demoralisace a konečné vítězství dobra a využil i vhodně české povahy, příznivě nakloněné pro romantičnost, mládí, odvahu (Černohorci). Úspěch byl podporován neobyčejnou citovostí (III. jedn.), autor dovedl uchopiti srdce i mysl, celou tragedii syntetisoval v jeden celek. Tři prostá jednání: **Penza, Kazaň, Aksakovo, volba Ševce za velitele, ústup, demoralisace, sebevražda, obrát.** Pokud se týče Ševcovy smrti, hodnocena na vázkách historie, důvody a výsledek není tak jednoduchý jako u **Medka**. Velitelé vojsk měli stále slibovanou pomoc Dohody, aby je vystředala, která však nepřišla. Tím poklesla i důvěra vůdců, další odvaha, obzvlášť když ani na vlastní vojsko nebylo spolehnutí. A výsledky působení sebevražd na kázeň nebyly stejné pro pochyby o motivech a různé stanovisko k nim. Změna chování nebyla podmíněna jen smrtí Ševcovou. Bylo to 28. října (den jeho pohřbu), kdy vstupoval v život náš stát. Tím dnem přestali existovati jako svobodný útvar, dobrovolci, nýbrž vojsko s nucenou kázní, třebas formálně závislé na **Dohodě**. Práce dobrovolná se změnila v nucenou a opozičníku hrozil konflikt se státní mocí, čehož před tím nebylo. Ale to patří historii kdežto lit. historie neřídí se tím měřítkem, nýbrž dává umělci volné právo na úpravu látky a přizpůsobení historického materiálu. — **Ant. Čech.**

Kolegové!

**Čtěte rubriky a hlavně do nich pište!
Řekněte nám, co v nich chcete mít,
jak si je představujete, co vám chybí
i co se vám v nich líbí, prostě pro-
jevujte svůj zájem.**

Filatelie

Nové vatikánské známky jsou již v oběhu a je po nich velká poptávka. Celá serie sestává z 15 hodnot: 5, 10, 20, 25, 30, 50, 75 a 80 c, 1.25. 2.—, 2.50, 5.— a 10.— L, výplatní zn. 2.— a 2.50 L spěšné. Cena serie obnáší 28.20 L (1 L. jest asi Kč 1.75). Toto první vydání po přestávce 58 let obnovené bude v platnosti jen jeden rok.

Česká filatel. veřejnost byla nedávno značně rczrušena objevením se padělků vzácných a dra-
hých známek čsl. I. vydání: rakouské zn. s pře-
tiskem lva ve štítku a nápisem „Provisorní čes-
koslovenská vláda“, I. vyd.: velký znak a ná-
pis „Československá státní pošta“. Přetisky byly
řaděly. Horlivé pátrání předních filat. pracov-
níků po pachatelích bylo korunováno úspěchem a
tak bylo zabráněno další výrobě padělků.

Čsl. známky 2, 3, 4 a 5 Kč s obr. Prahy a
Tater budou vystřídány novými zn. malého for-
mátu. Zatím byly vydány v novém provedení
hodnoty: 2 Kč „Pernštýn“ (podobná 30hal.) a
Kč 2.50, socha sv. Václava s Národním musem.
Mimo to bylo pořízeno 2. vydání koresp. lístků
s obr. pamětihodných míst z celé republiky, od
č. 1. až do 18. a řada jejich byla rozmnožena
na 30.

Svatováclavská serie známek 50, 60 hal.,
2—, 3.— a 5.— Kč, má býti sice k dostání všu-
de, ale není tomu tak. V Praze možno obdržeti
tyto serie také s jubilejním nebo výstavním ra-
zítkem.

Egyptský král Fuad, jehož návštěva Prahy
je dosud v živé paměti, je také horlivým fila-
telistou. Svoji zálibu dává také najevo častým
střídáním známek ve své zemi a jejich pěkným
provedením.

V Paříži byla před rokem založena Filatel.
Akademie, čítající 40 členů sběratelů a 380 za-
raričních dopisovatelů.

Společný nákup známek vatikánských i sva-
továclavských obstará pořadatel známkového
odboru katol. mládeže p. Ant. Bárta v Proseči
u Skutče. Tento opatřuje též venkovské mládeži
levně známky všech zemí i alba. — Studenti-
filatelisté, podporujte tento svépomocný podnik
odběrem známek i pomůcek. Část bude věnová-
na i našemu SSS.

Divadlo a film

Sezona divadelní teprve začíná a tak žád-
ných zajímavých novinek vám asi nepodáme.
Národní divadlo začne s loňským repertoirem,
ale již v prvních dnech uvede novinky. Vyjma
novinky českého autora Wernera „Todo outsider“
bude to dnes nejvíce zajímaví Lomův
„Svatý Václav“ a potom řada jiných. Měst-
ské divadlo vinohradské získalo jako svoji po-
boční scénu bývalé kino Orient a v poslední do-
bě Tylovo divadlo v Nuslích. Jinak zůstalo na
pražských scénách vše při starém. Jak se roz-
hodne téková pí. Sedláčková, je předmětem zá-
jmu tisku i ctitelů.

Ve filmu dosud u nás nic nového. Z českých
filmů, o nichž by to stálo za to rozpovídat se,
jsme dosud neviděli žádný. Mladý, nadějný re-
žisér Mac Frič připravuje však věc, o které vám
budeme asi později referovat. Točí film, jenž ne-
se název „Varhaník u sv. Víta“. Libreto napsal
básník V. Nezval a hlavní roli varhaníka sehrál
Karel Hašler. Doufáme, že to bude jeden z čes-
kých filmů, s nimiž bude možno jíti za hranice.
— Film svatováclavský se, doufejme, dostal ko-
nečně do stadia, kdy se dá počítat, že asi začne
být natáčen. Trvalo to moc dlouho, ale přece
lepší něco než nic. Na orelský film jsme zvě-
davi hlavně po stránce technické, což ovšem,
myslím, budeme mít možnost shlédnout opět za
drahnou dobu, neboť „dost času“ nevymizelo
z těchto podniků.

RESTAURANT NÁRODNÍ KAVÁRNA V PRAZE I., Národní tř. 13

Telefon 20927, 25662

Lidová
francouzská restau-
race v souterrainu
Společenské salony
v I. patře - Buffet
Svatby - Hostiny
Středisko katolíků.

Sport

Kopaná.

Letos byl zahájen boj o postup do I. ligy mezi A. F. K. Teplice, Meteor VIII. a Libeň, z něhož největší nadějí na postup mají Teplice, neboť došli nejvíce doposud možných bodů.

Sparta i Slavia připravují se dokonale na příští boj v lize a výsledky jejich předběžných zápasů (možno říci tréninkových) dávají tušit urputný boj o titul mistrovský, neboť Sparta stoupá velmi v útočné řadě, jak vidno z minulých několika zápasů: proti Wacker 5:1, proti Viktorii Žižkov 3:1 a konečně tento týden proti vídeňskému W. A. C. 5:2, dále jsou i pozoruhodné předběžné výsledky Slavie proti Plzni 12:1, proti Karlsbader F. C. 5:2. Mimo toho má Slavia tentokrát mimořádnou úlohu ve Středoevropském poháru, neb musí sama, bez A. C. Sparty obhajovat naši kopanou a pokusit se o znovuzískání této cenné trofeje, která je v rukou maďarských.

Z amatérské kopané dlužno uvést jako pěkný úspěch naší amatérské XI. národní v Polsku proti tamějším amatérům výsledkem 2:2. Dále dvojí vítězství Rapidu (Vinohrady) v Německu a sice v Magdeburgu proti Fortuna Magdeburg 4:2 a po druhé proti Fortuna Magdeburg—Spillvereinigung Magdeburg 3:0. Naš mistr amatérské kopané Sparta Košíře hostovala v Německu a byla poražena od Altonaer F. C. Hamburg 2:3.

Českoslov.—Rakousko, mezinárodní match amatérských fotbalových týmů, koná se 1. září v Brně.

Pražský D. S. F. C. přijal pozvání berlínské Viktorie a odjíždí do Německa.

Teplitzer F. K. zvítězil 15. t. m. nad Meteor VIII. 4:3, čímž docílil největší počet bodů, t. j. 8, a zároveň si zajistil místo v I. lize.

Tenis.

Davis-Cup vyhrála letos opět proti Americe Francie. Nejlépe se letos drželo mužstvo německé, které se dostalo letos až do semifinale s Francií.

Mezinárodní mistrovství Německa vyhrál Bousus (Francie).

Náš nejlepší tenista, mistr světa profesionálů, Karel Koželuh, dlí právě v republice a uspořádá turné po našich městech, kde bude vystupovat v exhibičních zápasech.

Automobilismus.

V Rakousku byly mezinárodní závody motocyklů a nejlepších časů docílili Angličané.

Plavectví.

Na Slovanském ostrově byly vybojovány skokanské championáty. V kategorii mužů získal pro letošní rok mistrovského titulu Balasz, Ha-gibor, docíliv 143.40 bodu.

Slavia zvítězila v lehké atletice proti Spartě 96 body proti 37½ b.

Šermířský český klub Riegel, Praha II., Jungmannova tř. 25, začíná šermovat 1. září. Hledáme studenta, který by měl o šerm živý zájem, jemuž by klub byl ochoten propůjčit v nastávající sezoně stipendijní místo k bezplatnému cvičení šermu. Naší podmínkou by byla jeho povinnost uveřejňovat v našem časopise referáty z oboru šermu a propagovat mezi našim studentstvem zájem o tento vysoce ušlechtilý sport. Přihlášky řiďte redakci „Jitra“, Spálená 15.

Řádky chvályplné i nelitostné

Epigram.

Mus nepřízni když ze vzdoru
na Parnas lézt chceš z jámy,
um světových jen autorů
zjeď, zkaňhej poznámkami!

Jed z Judeje.

Fi, v zápach Chaldejský kýs Hellén
metal kletby.
Když jsem, co primánek, jsa četby žizniv,
s plánem
se svěřil tátovi, on za stránku té četby
mi slíbil vytrhnout zub koňským pelikánem.

Pak čet to jeden švec. Dnes hejtmanem
je v míru —
Ten klel se potěhem a lyrou, co je Musa.
Cos řek o U-formách aktivních oficírů,
prý — pravou nohou lez — On — do štajpíglu.
Hrůza!

Dím, Slunce Hellénské! To Omphalin byl habit.
Tak smál se Jupiter, až Peleion svrh svatý,
smrt moh mít Herakles, když zřel tu ironii.
Jak mečem Thesea, jímž Minotaur byl zabit,
tys štípal polena, ne lernejskou však zmiji
a v přilbě Achilla sis ohřál cerbuláty!

Objednávejte prostřednictvím „Jitra“

Kolegové!

Dosud postrádala naše mohutná organizace katolického studentstva toho, co je zevním pojítkem všech velkých útvarů. Postrádáme

hymnu katolických studentů!

Proto se redakce „Jitra“ rozhodla vypsati

soutěž

na

hymnu katolických studentů.

A sice na 1. slova k hymně

neb 2. slova i hudební doprovod.

Nejlepší slova k hymně (ad 1.) budou přijata a otištěna, a potom vypíšeme dodatečnou soutěž na hudební doprovod. Tyto hudební doprovody spolu s příspěvky z dnešní soutěže (ad 2.) budou oceněny a nejlepší prohlášen hymnou katolických studentů.

Nehledě k četným cenám, jimiž účastníci soutěže budou odměněni (peněžitým i věcným), získá autor přijatého příspěvku tu největší trofej, odměnu čestnou, neboť bude pro dnešek i věky budoucí s úctou vzpomínám jako skladatel a autor

hymny katolických studentů československých.

Styl je libovolný, může to býti stejně pochod, jako skladba čistě hymnická.

Doufáme, že zúčastní se naší soutěže nejen všichni studenti, ale i naši přátelé; všichni budou moci jednou svou písní vésti a v nadšení uváděti naše studenty. To jim bude největší odplatou.

Tato soutěž končí 10. listopadu 1929.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 12.

Byl jsem redakcí „Jitra“ pověřen úkolem, jež jsem ovšem s radostí přijal, abych vedl tuto rubriku. Doufám, že ji budu vésti ke spokojenosti přispívatelů a řešitelů. Těším se na spolupráci s Vámi a doufám, že i vy podporovatele budete mé snahy zasíláním hojnosti příspěvků i řešení. Z prvního čísla odešlete hádanky na shora uvedenou adresu s poznámkou „hádky“ do 1. října.

Mnoho zdaru v luštění
přeje Vám

pořadatel.

Záhadný nápis.

Stud
z dne
kéž dráždí.

Háčkovka.

v vlašovička malá
do výšin, do dále;
její — — sledovala,
až mrak ji zahálí.

Rebus.

Rape S (Ž.)

Roháček.

studentika často souží
po ní toreador touží
z rodiny je, poznáš ji jistě
o ní čteš dnes v každém listě
předložkou že, také znáte
spojku tu na konec dáte.

Souzvučka.

Ticho večera.
Zabrada růží v večeru tichém,
duše se sklání k květinám;
mluviti v tichu, šeptati křichem,
nejraděj kráčím sám a sám.

— — jednou po stezce známé
večerem, tichem, zahradou;
teskno jí bylo, dívence samé,
hledala růži náhradou.

— — všechno v večeru tichém,
po čem ji srdce volalo,
v tesknu tom prázdném a smutku tichém
v večeru se jí dostalo.

Přesmyčka.

Dívka **mrtva, kousl** ji pes,
tu tichou Dolores.

Roháček.

E r t e p l e Po prázdninách zkouška smutná
r e g a l v poetice znalost nutná
e t a p a pán ten na vysoké škole
l i g a latinsky tak zve se pole
d e r potřeba je na zahradě
r e dvojhláska zde je na snadě
e hláska, konec;
zazněl zvonec.

Skrývačka.

Jednou poznat, co mě těší,
dívko moje, přál bych tobě:
tak rád, kdybys měla, Zdeno,
pro dnešek i v každé době
opět ročník předplaceno.

Dělenka.

První zaznívalo stále,
válka vypukla když nenadále,
značí pokrok jíti dále.
Druhá obnos; snít ho klouček
nebo radiofanoušek,
tisíc dostal by obrouček.
Třetí předložka je známá
čtvrtá zápor zná pán, dáma.
První čtvrtá jsou principes,
velice se honosí dnes,
druhá čtvrtá v soudu jest,
když se pře velká osnuje.
Druhá, třetí, čtvrtá spolu
dnes padají části dolů.
Třetí druhá část obleku,
ovšem neznámá u Řeků.
Mnohý z vás se jistě mračí
proto končím; snad to stačí.

Rebus

Ládovi - Brácha.

Vzpomínáš jak jednou z jara
dáma, střevíc napomíná
dojal tě? Tvůj byl to přítel
a též otazníku citel.

ŠACHOVÁ HLÍDKA

RICHARD RÉTI.

Opustil nás jeden z nejvýznačnějších světových šachových mistrů. Odešel v době, kdy jsme toho nejméně očekávali.

Jeho jméno zářilo největším leskem v roce 1924, tedy v době rozmachu šachové moderny. Réti totiž svým novým systémem zvaným „Rétiho otevření“ došel skvělých úspěchů na turnaji v N. Yorku, kde dovedl porazit tehdy nepřemožitelného Capablancu.

Kdo byl Réti? Geniální mistr, šachový umělec, ale bohužel, příliš náladový.

Svémi nádhernými partiemi a studii zůstane, pokud šach bude šachem. nesmrtelným. Jsou-li někteří básníci nesmrtelní svými výtvy, tím spíše stane se jím Réti, neboť všichni šachisté celého světa budou se stále a stále vracet k jeho skvělým výtvy, jež dovedl na šachovnici vykouzliti. Kdyby byl měl Réti klid a rozvahu Capablancovu, pevnou vůli a houževnatost Aljechinovu, byl by největším šachistou světa všech dob ve všech šachových oborech.

Některé charakteristické výroky světových mistrů ukazují na vynikající postavu Rétiho.

Tak na př. Tartakower, byv tázán na svého žáka, tehdy 17letého, odpověděl:

„Réti studuje matematiku, aniž byl suchým matematikem, zastupuje Vídeň, aniž by byl rozeným Vídeňákem, jest rozeným Maďarem (narodil se na Slovensku, které tehdy patřilo k Uhrám), neumí však maďarsky, mluví neobyčejně rychle, aby tím rozvázněji jednal a bude ještě nejlepším šachovým hráčem na světě, aniž bude mistrem světa.“

Pozoruhodná výpověď starého mistra, jež se vyplnila.

Mistr světa Dr. Aljechin praví: „Réti jest jediný mistr, jehož tahy jsou pro mě často neočekávané“ a když jednou na turnaji v Londýně r. 1922 analysovali z paměti partii, tu pravil Aljechin: „My jsme skutečně dva nejlepší hráči šachu z paměti na světě.“

Odešel, ale svými výtvy postavil si pomník, hlásající jeho nesmrtelnost.

19. partie.

Hra Rétiho.

Hrálo se 3. dubna 1924 v mistrovském turnaji v N. Yorku.

Bílý: R. Réti — Černý: E. D. Bogoljubov

1. Jg₁-f₃, d₇-d₅. 2. c₂-c₄, e₇-e₆. 3. g₂-g₃, Jg₃-f₆. 4. Sf₁-g₂, Sf₃-d₆. 5. 0-0, 0-0. 6. b₂-b₃. V f₃-e₈. 7. Sc₁-b₂, Jb₃-d₇. 8. d₂-d₄, (vyvrácení tahu e₆; černý nemůže nyní vyvinouti dámského střelce). 9. c₇-c₆. 10. Jb₁-d₂, Jt₆-e₄. 11. Jd₂×e₄, a₅×e₄. 12. Jf₃-e₅, f₇-f₇. 13. f₂-f₃! e₄×f₃, 13. Sg₂×f₃! nikoliv e₄×f₃, aby pěšec mohl býti užít k průlomů 13.... Dd₈-c₇. 14. Je₅×d₇! Sc₅×d₇. 15. e₂-e₄, e₆-e₅. 16. c₄-c₅, Sd₆-f₈. 17. Dd₁-c₂! e₅×d₄. 18. e₄×f₅!, Va₈-d₈. 19. Sf₃-h₅! Ve₈-e₅. 20. Sb₂×d₄ Ve₅×f₅. 21. Vf₁×f₅, Sd₇×f₅. 22. Dc₂-f₆, Vd₈×d₄. 23. Va₁-f₁, Vd₄-d₈. 24. Sh₅-f₇ +, Kg₈-h₈. 25. Sf₇-e₈! Černý se vzdal.

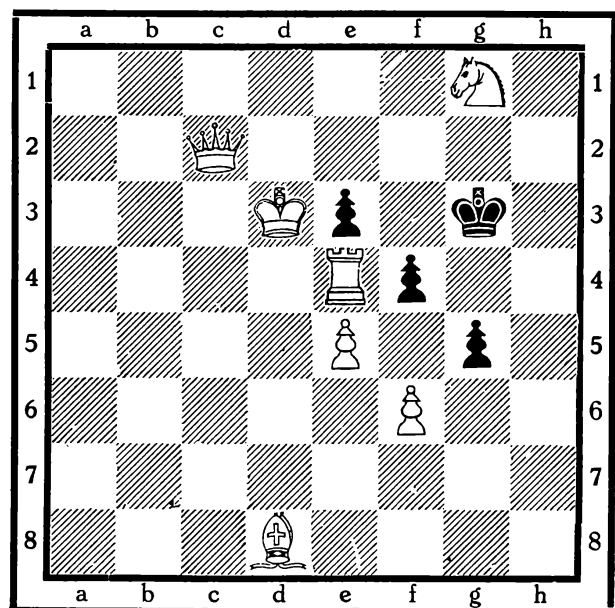
Tato partie dostala právem první cenu za nejkrásnější hru.

Rozluštění:

8. úloha (Zimmermann) 1. Kd₃!
9. úloha (Skopa) 1. Dg₃!
10. úloha (Dr. F. Palitsch) 1. Ve₁!
11. úloha (A. F. Mackenzie) 1. Da₃-b₃! Vb₃×b₃
2. Vf₂ f₇ atd. 1. a) Vc₆-c₄, 2. Da₃×b₃, atd. 1.... B. jak k., 2. Vf₂-e₂ + atd.

Úloha čís. 12.

Renzo Pieri-Firenzo.

2. tahem mat.

Bílý: Kd₆, Dc₇, Ve₅, Sd₁, Jg₈, pe₄, f₃ (7).
Černý: Kg₆, pe₆, f₅, g₄ (3).

JITRO

OBSAH:

J. Scheinost:

Čechy svatováclavské.

Inultus:

Strašidlo v tanečních hodinách.

Plavec J. Novotný:

Uveřejňuje svůj životopis.

V Praze, v říjnu 1929.

Ročník XI. - Číslo

2

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 20671. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6—, na rok Kč 12— a pro nestudenty na rok Kč 25— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakce „Jitra“, Praha II., Spálená 15.

Redakční uzávěrka 15. každého měsíce.

Důležité sdělení:

Přišly ojedinělé dopisy, nařikající na zdražení »Jitra«. Věříme jim, ale dovolí jistě, abychom kolegiálně vysvětlili, třebaže stručně, čísla. Jedno číslo »Jitra« nás stojí v tiskárně 1.15 Kč při 5000 exemplářích. Štočky, expedice a jiné výdaje cenu jeho zvýší na Kč 1.30 až 1.40. Mimo to exempláře zdarma a zbylé, nehledě ke korespondenci dále zvyšují jeho cenu pro nás. Jak jej máme tedy prodávat a při tom být soběstační, kterážto zásada je propagována tento rok? Potom názory na aktiva Ústředí, jež spravuje též »Jitro«, jsou značně nesprávné, že je nutno též je poopravit. Do aktiv jest počítán veškeren majetek Ústředí, tedy i majetek mrtvý čili nemovitý, jako na příklad 20.000 příspěvek na Sušilově koleji, čehož si musí zvláště Morava všimnout, nebo vydobyté dluhy a jiná aktiva, z nichž ovšem dluhy je těžko platit. Není nadále možno, aby jako dosud musil se každého roku na začátku platit nejprve mnohatisícový dluh roku předcházejícího. Věci, o nichž není milo mluvit, ale které se jednou musí říci, aby bylo jasno.

Z redakčního stolu. Jsme přesvědčeni, že to nebyla hrozba uveřejněná na prvé straně Jitra, která uspíšila, že nám bylo oznámeno několik stálých dopisovatelů, ale velkou většinu SSS to nechalo v pokoji. Oznámeným dopisovatelům napíšeme dopisy určující směrnice spolupráce. Na ostatní ještě počkáme, ale potom strašnou svoji pomstu vyplníme. — **Gabriel N.:** Otiskneme, ale proč nezašleš současně obrázek? **Jesenský:** Povídka v tisku, vím že příště všichni nezajdou tak bídnu smrtí a bude ještě lepší. Básničku jednu. — **F. Zábranský:** Hymna zařazena do soutěže. — **J. K.:** Příspěvek do soutěže obdrželi a zařazena.

Z redakčního koše. **Odplata:** není možno pro nesmírný rozsah. Pro povídku máte nadání, pěstujte ji, ale ne dlouhou. — **Dal. Jin.:** Tu to máte, tak ty případy bývají, žel nejsou k smíchu. Snad něco jiného příště. — **K. J. H.:** Loučení je velmi slabé poentou výrazově i formou. — **Slečna Z. G.** nechť si vyzvedne uchňachňaný dopis pana X. K., který tento místo jí omylem adresoval naší redakci. — **Kol. X. K.** ani dost málo se nedívám po přečtení tvého příspěvku, žeš dostal kvinde. Ale myslím, že bys nám mohl napsat hezké věci o lyžování a horách, o což tě prosím. Ta poesie ti neleží jako i **J. D.**, jehož „Království zaslíbené“ mu dalo asi moc práce. Proč se tak namáháte. Napište třeba říkačku, ale abyste to byli vy sami, ale vaše „Oduševnělé skizzy“ nejsou tak oduševnělé jako jejich názvy. Nerad bych vám bral chuť v případě, že nejste domýšlivým, a rád bych, abyste napsal něco, co by bylo lze otisknout, ale nesmí to být neslané nemastné.

**Příteři, ani nevíš, o co jsi přišel,
že nejsi odběratem JITRA**

**V tomto čísle jsou
● poukázky ●
na plnicí pera**

V několika exemplářích tohoto čísla jsou vloženy poukázky na krásné kvalitní plnicí pero. Přečti všech 32 stránek a snad právě v tvém čísle je někde zastrčená neznatelná poukázka, jež tě učiní majitelem plnicího pera. Vystříhni ji a pošli redakci, jež ti obratem tuto premii pilným čtenářům zašle.

V příštích číslech rozdáme čtenářům různé sportovní věci, školní potřeby a mnoho cených odměn pilným čtenářům „Jitra“.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v říjnu 1929.

Číslo 2.

Čechy svatováclavské.

Hlas duchovních dobyvatelů přehluší řev staletí a je-li tento dobyvatel muž svatý, nelze nepřemoci zatvrzelost srdcí. Přes všechny krise a omyly, v nichž se zmital český duch jako smítka v proudu kalné řeky, země česká zůstala lénem svatováclavským, svěřeným Bohem k dílu světce. Generace věrné byly vystřídány syny zrádnými, jež zahubila přízeň knížete pekel. Dech svatého Václava však vlál vždy nejlepšími českými hlavami, které předávaly odkaz světcův pokolením budoucím.

V záři mileniových plamenů a v hluku slavnostních řeči nezapomínejte na čistou osobnost svatého mučedníka. Zavrhněte pochyby, šeptané klevetníky, kteří jeho mladost pokládají za překážku činů velikých. Právě opak je pravda: mláďa, utužené výchovou

svaté báby Václavovy, mláďa prahnoucí po ideálu a oběti, mláďa vyhledávající boje samo se sebou, aby bylo připraveno na zápasy s celým světem, proloučilo síly mladého světce, protože nebylo podlomeno duševní zbabělostí a neřestnou vůlí. Tento muž nebyl mužem pouze podle rodu svého, ale podle zralosti ducha a mohutnosti vůle. Procházejte pečlivě a slovo od slova jeho životem a co věta, to poučení zlatého zrna. Člověk, který potře svět v sobě a zaplaší dábelké volání, jest dosti silen, aby přemohl knížete zlíckého.

Vášnivost, která obvykle provází mladá léta, prahnoucí po pevné opoře v myšlení a v životě, byla zušlechtěna ve vášnivost nejvyšší služby novému křesťanskému náboženství. Mladý muž si našel mladý ideál a stravoval v něm své velké síly. Osud vladaře mu vložil do rukou žezlo v letech, kdy jiní se bavi hrami a žertováním. Hle, mladé kníže přejímá otěže státu a první kroky ukazují, že je pomazaným Páně. †

Je mu uloženo mnoho věcí. Je pokračovatelem v starých cestách prvních křesťanských panovníků Čech a stavi nové, které ponese na věky jeho jméno. Zůstane příkazem pro nás pro všechny a pro ty, kteří přijdou po nás: tím více a slavněji žije v nás svatý Václav, čím blíže se dostaneme k jádru jeho osobnosti a odkazu. Není snad pole, na němž by nemohl býti ukazovatelem nejen pro národ, ale pro každého jeho člena. To pak znamená, že jsme svatováclavskou tradici prožili nejen jako literární názor, pěkný a ucelený, ale jako potřebu dne. Má-li svatováclavská tradice žít, tož kde má jinde žítí ne-li v nás?

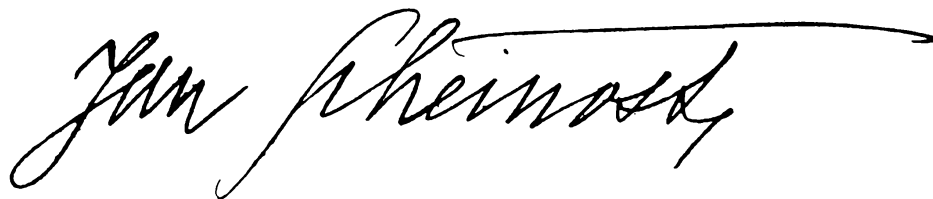
Mláďa světcevo nijak nebránilo rozvinutí ctností a energi, jež jsou ozdobou zralého věku. Názor o nadřazenosti věku nad rozum a vůli byl jím potřen definitivně k obecné platnosti pravdy, že hodnoty jest hledati tam, kde jsou, bez jakéhokoliv omezení. Jaké vítězství probojoval svatý Václav pro mláďež českou, ukazuje ji možnosti velkých cílů, půjde-li jen jeho stopami. A v tom je jádro celé věci. Stopy mučednickovy zavazují a slibují. Ale jen po nich lze dojiti k výšinám. Nestáčí míti na rtech jen jeho jméno jako velkolepou vzpomínku na minulost, nad níž nebylo větší. Jen tehdy mohou mláďa katolici míti naději na přední místo v národě, projdou-li čestně v konkurenci s ostatními. Aby se mohlo tak státi, je nutno jiti pevnou cestou

svatováclavskou. I on byl vysazen útokům názorů protivných a zášti, která ho zahnila v náručí smrti. Čistota ideálu a vášně pro pravdu podle ní převedl ho do nebeských výšin. Může býtí nádhernější pobídka pro nás všechny, vybidky mladého světe mladým lidem a záruka konečného vítězství víry?

Prodělali-li katolíci v Čechách vítězně boj o svoji občanskou rovnoprávnost v tomto státě, stojí před zápasem těžším. Na poli duchovním, v úsilí civilisačním, nemůže duchu přesvědčenému o pravdivosti a zákonnosti vlastní myšlenky jíti jen o rovnoprávnost. Myšlenka superiorní bude usilovati o uplatnění absolutní, ve věcech kulturního díla nelze smlouvatí. Duch katolicity je nesmlouvačný, protože je výrazem pravdy jediné. Proto duchovní boj katolíků v této zemi je bojem o ducha této země a po této stránce nutno bojovati o cíl nejvyšší.

Svatý Václav tento boj, který musí končiti vítězstvím, poznal a převahu rychlou své víry urychlil svou smrtí. Kdyby byl zůstal živ, jistě by nedalo vítězství na sebe čekati. Dnes tentýž úkol, podmaniti národ český křesťanskému myšlení a životu, není dán do rukou jednotlivci, ale celé mladé generaci katolické na mnoho let. I zde pozorujete sílu osobnosti světcovy, jež podivuhodným způsobem nadána mocí téměř nadzemskou vyřešila problémy, jež nemohou lehce zmocí generace.

V paměti věků žije svatý Václav jako muž svatý, vladař moudrý, pečlivý a statečný, pravý bojovník, který se maluje na koni, s mečem a kopím. Jak nesmyslné jest pak tvrditi, že politika tohoto panovníka byla plodem osobní slabosti. Ideál svatováclavský je ideál bojovný, nikoli kvietistický a má-li býti dosaženo míru, tož míru křesťanského v jednotě církve. Tento mír není ovocem poddajnosti, nedostatku inteligence a osobního pohodlí. Naopak, úsilovného bojování všemi způsoby, jimiž od věků lidé bojovali o tak vysoké hodnoty. A dobrý bojovník je inteligentní, statečný a života střídmeho. Právě moudrost, statečnost a životní kázeň odkazuje nám svatý Václav jako dědictví čistě osobní a jen tehdy, budeme-li následovati těchto ctností, budeme hodnými jeho vyznavači.

J. Reindl,

Pax Romana.

Pax Romana je mezinárodní sdružení národních spolků katolického studentstva, které konají každého roku sjezd v různých státech evropských, kde projednávají svoje společné zájmy a usnášejí se na další práci a postupu. To pro informaci těch, kterým titul mého článku je novinou.

Předloni byl kongres Pax Romany ve Warszawě, loni v Anglii v Cambridge, letos v krásné španělské Seville.

Kongres začal se v San Sebastianu, lázeňském městě na severním břehu Španělska u Biscajského zálivu, kde sjeli se delegáti všech 20 států, jež letos se kongresu zúčastnily. Celkový počet účastníků byl 300 a mezi nimi mnoho známých tváří „starých internacionálů“. Naši československou delegaci zastupoval I. místo-

předseda výboru Pax Romany, universitní profesor Dr. František Dvorník, ref. mín. školství a národní osvěty Dr. Václav Plocek, ze studentů předseda JUC. Alois Grulich, expředseda JUC. Jaroslav Markes, redaktor Jitra Ing. C. J. Reindl a zúčastnili se jej ještě vdp. kanovník a poslanec Msgr František Světlík, sl. Marie Seegerová a Dr. S. Trojan, rada ministerstva spravedlnosti. Z cizích delegací přijel známý Angličan, bývalý předseda Pax Romany, universitní profesor C. Boulugh z Cambridge, právník. A. Rimeaud, vůdce francouzské delegace, Ital Dr. Nello Palmieri, univ. docent z Neapole, Dr. Dréman z Německa, sekretář Pax Romany vdp. Gremond z Fribourgú ve Švýcarsku a řada jiných a jiných. Kolegové Slováci připojili se až v Madridě v počtu 29,

vedení Dr. J. Zvrškovcem, předsedou UKSS z Bratislavy.

Kongresisté jeli zvláštním vlakem ze San Sebastianu do Madridu, zastavivše se předtím v památném Escorialu, klášteřu a historickém pomníku Španělska, kde je hrobka královské rodiny španělské. Po prohlídce Madridu navštívili jsme ještě historické Toledo a 2. září jsme přijeli do Sevilly, místa kongresu.

Kongres zahájen byl po prvé v historii Pax Romany v kostele. Zahájení, které bylo vpravdě slavnostní, zúčastnil se primas-kardinál španělský a jako zástupce krále, který byl protektorem kongresu a dlel toho času v San Sebastianu, infante Don Carlos, který po řeči předsedy organizace sevillských studentů a předsedy organizačního komitě Dona Alfreda Lopeze pronesl zahajovací formuli. Vlastní konference a přednášky byly v hlavním výstavním paláci.

Přednášel profesor Dr. Hildebrand z Mnichova, universitní profesori z Cambridge a Španělska, jichž jména již vypadla z mé paměti.

Kongresu předsedal z části pan **Alfredo Lopez** za onemocnělého předsedu Španěla kol. **Sanchez-Julia** a z části bývalý předseda a nynější místopředseda profesor **Boulugh**.

Část organizační, projednávána ve schůzi předsednictva spolu s delegacemi jednotlivých organizovaných sdružení, byla velmi živá a vyšla z ní řada námětů. Jednalo se o vztahu k mezinárodní organizaci studentské C I E, o zastoupení v mezinárodním sdružení studentském v Ženevě, o stanovách Pax Romany a uznání její Svatou Stolicí.

Příští kongres byl určen do Mnichova a Kolína nad Rýnem v Německu a předsedou zvolen Dr. Laube, Němec. I. místopředsedou Španěl. II. místopředsedou Polák. Členy výboru: Francie, Anglie, Rumunsko, Československo a Holandsko. Sekretářem zůstal abbé Gremond a pokladníkem Holanďan Cooberg.

Protože Československo je zastupováno v Pax Romaně ÚkSČs a ÚkSS, byl tentokrát delegát ponechán kol. Slovákům, kteří jsou postaveni před projednávání velmi důležitých otázek, jež pro nás, hlavně otázka stanov, mají velmi důležitý význam.

Kongres zakončen byl opět velmi slavnostně za předsednictví primasa-kardinála sevillského ve výstavním paláci.

Potom navštívena byla ještě Valencia a Barcelona, kde se účastníci kongresu rozdělili.

Celý kongres byl velmi zdařilý, jak jinak ani v katolickém Španělsku nemohlo být, těšil se velké pozornosti tisku, oficiálních kruhů a obyvatelstva, a my, Čechoslováci, jsme byli velmi spokojeni, neboť pro naše zájmy, jež na Pax Romaně máme, znamenal značný úspěch.

Československá delegace navštívila v Madridě československé vyslanectví, v Barceloně československý pavilon a při kongresu těšila se velkému zájmu a pozornosti ostatních delegátů, což si získala již dřívějším zájmem a prací v otázkách Pax Romany a jednak úspěšnou činností a velkým rozhledem zástupce Československa v minulém výboru, jímž byl univ. profesor Dr. Dvorník. Zajímavým bylo, že ne vysloveně katolický tisk „La liberty“ všiml si důkladně pozdravu, jež za Československo pronesl Ing. C. J. Reindl. Práce na mezinárodním poli je velmi obtížná a komplikovaná, ale je nutná, neboť i každá maličkost může našemu mladému státu přinést velký užitek. Naše delegace jezdí na kongresy Pax Romany jako delegace katolických studentů, ale vždy se snaží, aby její cesta přinesla co největší užitek našemu státu.

IX. kongres Pax Romany byl velmi zdařilým krokem vpřed na mezinárodním poli katolického studentstva a nutno nejprve vzdát za to dík pořadatelům, katolickému studentstvu španělskému.

Escorial,
slavný klášter ve Španělsku.
(Foto Markes.)

O. Svata Bernad:

Podzimní serenáda.

*Sny vanou podzimkem, jak opuštěny, s lich,
jak dnům mým vstříc by nově písně nesly.
Dob dávných smutek z dojmů minulých
mi faun, ten cynik, thyrsem v písku kreslí.*

*Jen ostropes a máčka s diviznou
jak M e f i s t o svůj profil tyčí v kostře,
ten klam, ten vášeň škodolibě zlou
skácenu větrem přes cestu ti prostře.*

*I pupavám se kořen v bouřích smek.
Je strhl valčík, tančí s listí víry
svůj červotočí tikot vzpomínek
hvězd slaměných, zklamaných kavalíry,*

*jichž zlaté chmýří větry rozsely,
jak plachty člunů s puvabnými vesly:
Můj život, pupav uschlé pocely,
mi faun, ten cynik, thyrsem v písku kreslí!*

Pipin:

Kaleidoskop Pax Romany.

O každé události možno přinést dva referáty. Jeden oficielní, kde nutno zdůraznit to, čím onen podnik chtěl být a druhý, v němž možno napsat, jakým byl, či jevil se oku, jež se podívalo také na podšívku, na rub a ne jen na líc.

Ale mnoho věcí při rychle se střídajících dojmech se zapomene. Já si až letos vzpomněl na zajímavou epizodu z Warszawy, jež mi vynesla přátelství krásné Francouzky a kterou (tu epizodu) jsem zapomněl uvést v mé soukromé zprávě v předloženském Jitře.

Byl banket skvělý, slavný a intimní. Zástupci svázení byli krásnou stayerkou do letohrádku polského boháče u Krakova a jedním z nich měl jsem příležitost a čest být i já, neboť oficielní dr. Plocek byl již ubanketěný a Jára Markes si na podobné trpké lahůdky nepotrpěl.

Byl tedy banket v záři světel a za zvuků klavíru. Několik nás sedělo u menšího zvláštního stolku, kde jsme se cítili býti více klidní, než u oficielní, vzrušené hlavní tabule.

Večeře začala docela mile, když polovička rozevřeného stolu, obtěžkaná příbory a všemožnými jídly, se překlopila do klína předsedy Orlikovského, který při jídle, nemoha gestikulovat rukama, gestikuloval nohama a kopl do nohy od stolu.

Údiv i smích přešel, aby znovu propukl, když jakýsi pán pohnutými slovy promlouval k delegátům, v ruce drže sklenici vína. Ten banket byl totiž improvizovaný, a vyjma rozkládacího stolu, měli tam i rozkládací lavici, na které jsem seděl spolu s rozkošnou Francouzku, přítelkyní rodiny hostitelovy. Pán řeční, chvěje se a řeč-

ní, ticho, napětí, když vtom hrc, nohy la-více se rozlezly a my seděli pod stolem. Staří se kousali do rtů, mladí vyplnili všechny kouty, jež tam byly, a my musili zůstat až do konce přípitku pod stolem, ale krásná Francouzka stala se od té doby mojí přítelkyní a dosud nezapomněla na příhodu, jež nás blíže seznámila.

Z tohoto kongresu jsem si nepřinesl nic, než obrázky, jež otiskuji a které jsem nakreslil na úřední papíry Pax Romany, když v únavných hodinách debat a konferencí přepadalo mě zákeřně španělské horko a únava.

Pořad tamních schůzí byl asi následující:

V 10 hodin: Zahájení schůze s půl hodiným zpožděním. Zasednutí do dubových, koží vykládaných křesel, jež by se spíše hodily pro předsedy správních rad, než pro študáky.

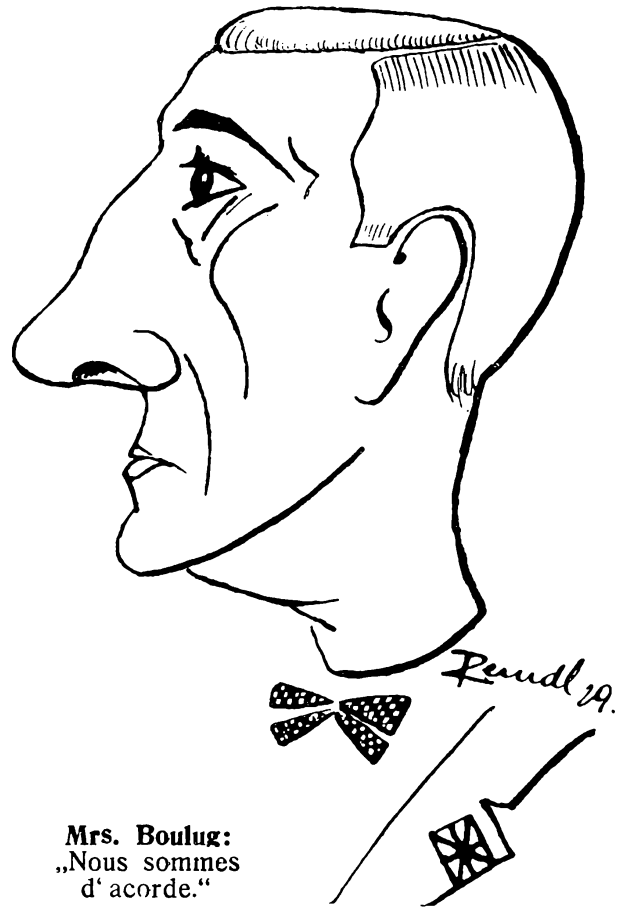
V 10.15—10.25: Řezání tužek, jichž tam byl nadbytek a jež byly milou vzpomínkou doma na kongres.

V 10.25—12: Ohnivé řeči Španělů, z nichž zvláště Sanchez-Julia přímo koncertoval a dal nahlédnout do duše Španěla.

V 12—3 odpol.: Silně se vzcházející únava a kývání na všechny návrhy. A z té doby jsou obrázky pana profesora Bouluga, jenž právě chce pronést svoje typické: „Jsme jednotní“ v té či oné věci a maličký Dr. Nello Palmieri drmolil nato svoje: „Ale áno! Ale áno!“ zatím co Dr. Dvorník čekal na slovo. Abbé Gremond, který stále chtěl končit, jsa nachlazen, zachycen nebyl, neboť se velmi vrtěl.

IX. Congres Pax Romana Sevilla, IX.-1929.

La séance va finir. Midi et un cart.
Il fait chaud...

Mrs. Boulug:
„Nous sommes
d'acorde.“

Mrs. Dr. Palmieri:
„Mais oui! Mais oui!“

Mrs. Dvorník
Attende à parole...

J. Čáský:

Lesní requiem.

Vstoupil jsem do sladké pohádky lesní samoty. Varhany sosen a smrků hrály svou věčně dumavou romanci — romanci velkého klidu a nepotlačitelné rozkoše. Silnými nárazy padalo ticho, protkané písňemi lesního ptactva. V jemném chvění atmosféry, v odměřeném zurčení potoka, ve vzplanutí tisícových citů zněla sladká symfonie mládí. —

Poesie lesa promluvila k duši v tolikerých verších! Podstata krásy slavila svůj triumf v království ticha! Smaragdově zelené brány lesa přervaly všecku spojitost se vzdáleným životem. Jen kouzlo vzpomínek a lásky prorazilo bránu ticha a míru. Bolest, trpkost a zklamání sloužily poslední requiem na růžovém oltáři mladého nadšení, přání a touhy, slavící den vzkříšení lásky. Tolik jákala neovládaná přítomnost, usínala těžkými oddechmi minulost, snící o milých chvílích v těchto místech. — V dlouhých pohledech hledala

Václav Zima:

Svatý mystik.

Zdá se to býti téměř neuvěřitelným, aby žhavá láska k Bohu neočekávaně vzbudila v někom básníka. A přece je tomu tak. Láska k Bohu, čistá a neumírající, dala nám jednoho z největších duchů středověkých — Sv. Františka z Assisi.

Mluví se o tomto Chudáčku Božím většinou jako o světcích. Leč musí a má se o něm mluvití též jako o básníku. Neboť tento prostý, ale hluboký středověký asketa vložil do svého chvalo zpěvu „Canticum fratris Solis“ celou svou duši, přetíženou velikými myšlenkami, celé své srdce, bušící šílenstvím úžasné vznešené lásky člověka k Bohu, celé své já, zanikající v tom širokém proudu chval Božích. „Píseň bratra Slunce“, jediný literární plod Františkova ducha, je dílo nejčistší lásky k Bohu. A zajímavé je, jak legenda nám líčí její vznik. Světec prý jí složil po těžké a strašné nemoci v San Damiano, kde ležel jako Lazar chudý, rozedrán a opuštěn. Když ráno po dlouhém rozhovoru se sv. Klárou zasedl v klášteře k snídání, uchvácen byl neočekávanou extasí, jež vtiskla na jeho rty nesmrtelnou kantátu, vznešený a hluboký chvalo zpěv na Boží dary. Světec vstal a pohnutým hlasem zvolal: „Laudato sia, to signore!“ A

duše známé, milé úsměvy očí a smích radostné bezstarostnosti, scházela příjemná bujnost a drobné pozornosti.

V síle živé vzpomínky přecházel žhavý kaleidoskop minulých bloudění a v jediné splývala tolikerá objetí, zářící v sladkých polibcích.

Nezadržitelná lítost vytryskla v marné touze po oně jasné idyle minulých prázdnin, kdy oba jsme byli na prahu vážných rozhodnutí — a přec v radostných chvílích častých procházek jsme zapomínali na nejistou budoucnost a ponořovali se v opojnou přítomnost. —

V nezbadatelných pochodech rozpomínání, v rychlých asociacích představ samota padala tisíce atomy, tvořící jediný dojem vnitřního, duševního klidu — klidu odpoutání se od života a lpící jen na pestré mosaice barevných vzpomínek!

A v šepotu lesa zaznívala hudba sfér!

tak se zrodila „Píseň bratra Slunce“, veliký hymnus věčné slávy a radosti.

Sv. František přinesl svou písní italské literatuře docela nové myšlenky a základy sociální; otevřel jí dusné síně italské aristokracie a nechal ji provanouti svěžím vzduchem. Jeho píseň vytryskla ze srdce, přetíženého zráním lásky k Bohu. A právě tímto subjektivním a vzácným citem světec assiský vytkl italské poesii nové cesty. Přiblížil jí Krista, který byl jeho jedinou láskou, neboť žil v něm a pro něho. Jest tedy jeho chvalo zpěv — chvalo zpěvem v pravém slova smyslu. Výš k Bohu a Kristu pozdvihnouti se z bahna tohoto světa, výš povznášeti svou duši — to jsou nejzákladnější rysy Františkovy básně. Oslava Boha jakožto Tvůrce a Původce všeho.

Dovolím si citovati některá místa a učiniti k nim kratičký výklad.

Tak na př. toto:

Pochválen buď, Pane můj, se všemi svými tvory,

zvláště s panem bratrem sluncem, kterýž jest den a jímž nás osvěcuješ.

A on je pěkný a zářící velikým leskem, Tvoje, Nejvyšší, nosí znamení.

Slunce je světlo a den. Nese znamení Boží, neboť Bůh sám je světlo jasné, zářící velikým leskem. Toto pojetí síly a krásy sluneční jest tak úžasně dokonalé a propracované, že se může v celé světové literatuře nazvatí ojedinělým a nedostižným.

Nebo:

Pochválen buď, Pane můj, od naší sestry,
smrti tělesné,
již žádný živý člověk nemůže uniknouti.
Běda těm, kdož umrou v hříších

smrtných,
Blaze těm, kdož naleznou Tvou nejsvětější
vůli,
neb druhá smrt jim nic zlého neučiní.

Spojím-li si s krásou těchto veršů představu, jak sv. František umírá s písní na rtech a s radostí na tváři, mám dojem ohromující. Neboť to není jen poesie, to není jen mystika, to není jen krása umění, nýbrž to je též krása života, život sám. Toť největší umění. Psátí to, co žijí, a žít to, co píší!

Měsíc říjen je zasvěcen vzpomínce na tohoto Velikána středověku. A vzpomínáme-li ho jako světce, nezapomínejme též na něho jako na básníka. Sv. František nebyl sice básníkem v pravém slova smyslu; nepsal stále a z vnitřní nutnosti.

On psal jen v záchvatu extase, v náboženské exaltaci. Vypravuje o něm sv. Bonaventura: „Častokráte zachvacován byl tak silným vytržením kontemplace, že nad sebe vychvácen (byl) a nad člověčí cit něco čije, nevěděl, co se děje kolem něho zevně.“ A v takových vyvolených chvílích psal své chvály Boha. Psal proto, že jeho láska k Bohu ho k tomu nutila.

Básník, jakým byl a jest sv. František, jistě nebyl pasivním synem své doby. V mnohém ji předstihoval. A já se odvažuji tvrdit, že ve Františkoví se slučuje středověká hloubka a mystika s novověkou krásou slohovou. V něm se pojí gotika s renesancí. Gotika — mohutnost, velkolepost, od základů až k nejposlednějšímu hrotu věže pevná ucelenost — pevný mravní řád, závratná hloubka, výška a šíře. Renesance — něžná a jemná uhlazenost, krása slohu, jasnost dikce a lesklý zevnějšek. Zdravý vnitřek — krásný zevnějšek. Toť charakteristika Františkova díla.

Světec a básník! Dnes bylo by to a jest divným kontrastem. Ve středověku to splývalo v jeden pojem. Světec, zúrodněn svou láskou k Bohu — stával se básníkem z lásky k Bohu, vytknuv si za své životní heslo krásná slova evangelia: „Qui vult venire post me, abneget semet ipsum et tollat crucem suam et sequatur me.“

Otakar Theer:

Poledne ráje.

*Stál v stínu o strom podepřen, i byla —
polední chvíle.*

*Zpod větvi k slunci vyhléd: lvu se podobalo
a hřivu těžké chundelily blesky.*

*Sám včera zrodil se, dnes z jeho boku žena,
a srdce,*

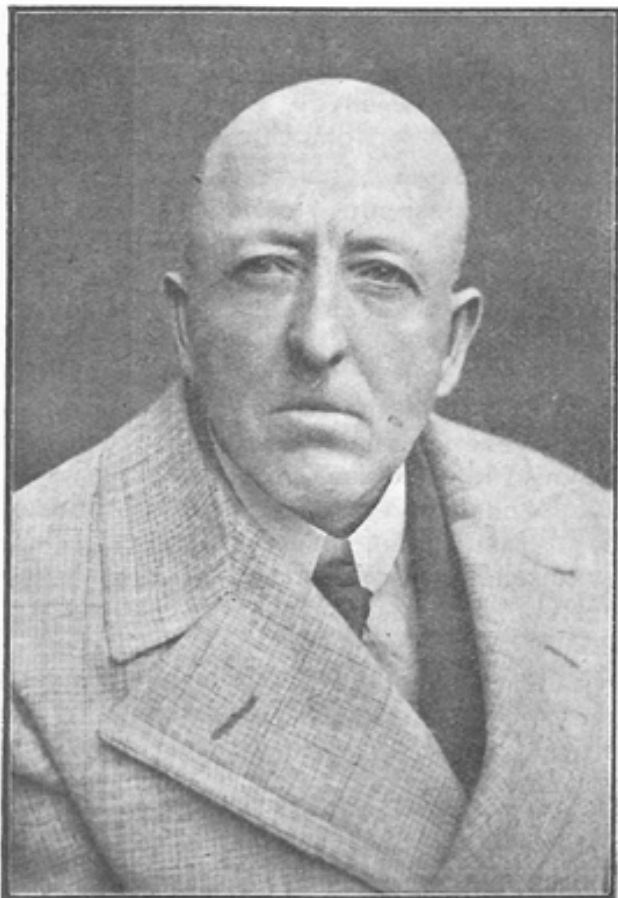
*jak černá prst, v níž nezabral pluh dosud,
se třáslo: žízni po rose
a hladem po semeni.*

*Co bylo, neznal, neznal ni, co bude,
ni zla, ni dobra.*

*Jen — na své pleti — sladkou koupel stínu.
sta, statisíce hlasů zvířat vůkol
a statisíce vůní.*

*Šla boží chvíle
polednem ráje.*

Episodky, jak se vyskytly v mém životě.

Již jako malý chlapec, syn rolníka v malé vsi v Podkrkonoší měl jsem různé plány. Líbilo se mi kolo. Toužil jsem, až budu veliký a vydělám peníze, že si kolo koupím. Otec postoupil mně, 21 let starému, část usedlosti, k níž náležela parcela, součást chlumu mezi Hořicemi a Jičínem. Je to útvar Korycanský, křídový, který chová výborný pískovec sochařský. Nejmohutnější ložiska jeho jsou právě v mé rodné obci Újezdě Podhorním. Otevřel jsem se svým bratrem na pozemku uvedeného chlumu lomy, které vyžadovaly značného nákladu a byly po řadu let pasivní. Bratr byl po tři léta starostou obce, kterou zvelebil postavením silnice, jež byla převzata do okresní správy. Byl velmi oblíben, že jej po třech letech opět jednohlasně výbor zvolil. Bratr s poděkováním pohnut odmítl, neboť jsme měli oba značné starosti s lomem. On řídil práce v lomech, já opět opatřoval zakázky a staral se o provedení získaných kamenických prací. Toužené kolo jsem konečně získal výměnou za pískovec. Pěšky jsem šel pro ně do Dvora Králové. Zpět jedu na něm domů. Za Ostroměří, naší stanicí sev.-záp. dráhy, jsem kolem půl noci v přitmě uviděl vůz na silnici bez oje. Považoval jsem jej za vůz cikánů, kteří nehodou zlámali oj. Projíždím zrychleným

tempem vedle skupiny asi 4 lidí. Zatajil se mi dech strachem. Chlap, obr, skočil po mně, popadl mne jako děcko ohromnou silou a postavil s kola na silnici. Německy se táže, jak daleko je do Hořic a na jméno nejlepšího hotelu. Omluvil se mně, že mne tak nepříjemně polekal. Byli to cestující na novém vozidlu, autu, jež jsem před 33 lety, ja stár 22 roků, po prvé uviděl. Zvykl jsem jezdit na kole a konal jsem na něm často daleké cesty. Za zmínku stojí cesta z Újezda do Vídně přes Německý Brod, Jihlavu a Ober Hoflabrunn. Toto město je pověstné svým táborem internovaných v blízké Raschalle, kde byli věznění mnozí naši trpitelé za světové války. Z Vídně jsem jel přes Jindřichův Hradec do Prahy a odtud do Ostroměře.

Jel jsem velmi často daleko na kole a v noci se vracel domů. Byl jsem po letech přepaden v hlubokém lese mezi Novou Pakou a Jičínem za tmavé noci. Gentleman hnal se na mne s mávajícím holí a křičel na mne německým pokřikem: »Halt!« Zkušenostmi stal jsem se opatrným. Na kole upevněná acetylénka vrhala světlo na útočníka. Levicí držím říditka a pravici rychle předkládám před lampu. Účinek byl báječný. Chlapík prásknul sebou o zem na znak a ležel bez pohnutí. Uviděl v předložené před lampou pravici malý, elegantní, belgický revolver. Přemýšlel jsem o jeho hrůze, když rozpoznal strašnou, naň se šklebící smrtící zbraň. Ale on si lekci mu plně udělenou zasloužil. Vám čtenářům se může podobný případ přihodit. Buďte pozorní na spoušť. Při takovém incidentu bývá vždy člověk trochu zneklidněn. Není třeba hned střílet, stačí ukázat ničemovi ústí zbraně.

Zažil jsem v životě dosti případů zranění i usmrčení svých bližních. Sám jsem měl hodně balvanem pohmožděný palec u pravé ruky a malíček u téže mně při mazání jeřábu byl kolečkem po kolejnici jedoucím téměř přerážnut. Stojí za zmínku některé úrazy, jak je poranění přijímají. Byl zasypán spadnutším štěrkem dělník. Přicházím do lomů a vidím zraněného ve mdlobách. Ostatní dělníci jsou zmateni, nevědí, co dělat. Dávám rozkazy. Dílovedoucí hned žene na kole pro povoz, ostatní snášeji kabáty, přikrývají zraněného. Bryčka přijíždí, odváží k lékaři potlučeného, který je stále ve mdlobách. Cestou asi po dva kilometry jízdy otevře oči a praví s největším klidem kočimu, který jej veze: »Vášo, ale, byl to šupek, co?« Mladého hochu shodila padající podkopávaná odkrývka svrchu lomů 7 m do hlubiny. Leží na zemi. Matka jeho plačící klečí u hlavy. Je to jinak zcela hodná žena, ale ráda si libuje trochu afektovaně mluvit. Naříká srdcervoucím tónem: »Ach, ty můj synáčku, tys

spad dolů.« Pepík, nehloupý chlapec, od přírody tak trochu koktá, procitne, postřehne situaci trochu tragikomickou a odpovídá plačící mamince: »N-no-no n-nahoru ne!« Maminka se rozlobí a spustí: »Lidičky, je to všivák, von si ještě ze mne dělá blázný.«

Jednou jsem přijel z cest. V lomě byl povozník, který měl tažného vola. Zvíře sneslo jezdce na sobě. Z blízké Konecchlumí Kocek, takto ochotníkomik odpráhnul vola, sedl naň, salutuje po způsobu vojenském a křičí na mne: »Pane mistře! Dragón!« Zlomyslný majitel švihl bičem vola pod břichem. Zvíře reagovalo, vyhodilo zadkem. Jezdec opsal křivku, spadl dolů, při čemž pravá noha podivuhodnou náhodou navlékla se do oka prostraňku, kterým se prostraněk připevňuje k rozporce, za niž zvíře náklad tahá. Vůl poplašený uháněl dolů z lomu, táhnuv po kamenité cestě Kocka za uváznutou nohu v prostraňku. Mysleli jsme, že je nešťastný komik ztracen. Vůl však, kromě nadání asi po dvou stech metrech úprku se zastavil. Lákáme vola, chytíme jej a odvazujeme jeho bezděčnou oběť. Povozník přibíhá rovněž, ptá se mě, není-li po ruce nějaké mazání. Hned káží přinésti žádané, hledě s účastí na Kocka, zraněného na více místech. Povozník procedí skrz zuby: »To je dobře, že tu něco máte, bulík si tudle vodřel nohu.« O člověka polomrtvého mu mnoho neběželo. Ještě se zmiňují, jak jsme s bratrem postavili řádnou silnici, která je nyní dobrou spojkou rodné obce s ostatním světem. Předtím se cesty spravovaly primitivně těmi nejhoršími odpadky, jež v lomě byly překážejícím balastem. Bývala tak rozbahnělá, že bylo třeba u svážení nákladu na erární silnici dvoj-

násobné síly koní. Bylo třeba mnoho trpělivosti přesvědčiti všechny majitele a nájemce lomů, že musí tito dobrovolně přispěti, kromě obecních přírážek, každý podle možností, hmotou i dovozem. Na velkostatku vládl v knížecích lomech nadlesní Němec, na němž jsem žádal několik set for odpadků kamene lomového, které se v těchto lomech nahromadily při provozu na tisíce for bez užitku a ještě překážely. Zpupný Němec odepřel. Vzpomněl jsem na lesního, který před několika lety byl v naší obci, odkud byl přesazen do jiné obce u téhož panství. Tento druhý, avšak velmi dobrý Němec, můj přítel, přesvědčil ředitele panství o užitečnosti vyhovění mé žádosti. Ředitel mi osobně řekl, že dá pokyn nadlesnímu Němci, aby na ni vydal potřebnou hmotu, která jinak v panských lomech překážela. Nabídl jsem se, že rád písemný rozkaz pana ředitele ihned na kole panu nadlesnímu dodám. Rozkaz píše písař strojem. Zní, aby bylo úřadu obce Újezda Podhorního vydáno tolik kamene na opravu, kolik jej bude třeba. Přináším dopis. Nadlesní zjevně překvapen mojí agilitou, řekl úsečně, že na ni povoluje 100 for. Začne se vozit však teprve, až on vše přehledne. Přišel za 14 dní, kdy již byly nesčetné fůry z panských lomů na silnici srovnány. Tak jsme postavili krásnou okresní silnici. Nyní přišla na řadu nová palčivá otázka. Vymožení na Rakousku místní pošty. Předtím byla pošta v Konecchlumu. Dodával jsem do Vídně kamenické práce. Zalarmoval půl tuctu poslanců, kteří konečně přesvědčili sekčního šéfa Žampacha, že by jeho sestra u nás získala zcela slušnou existenci na nově otevřené poště a tak jsme i poštu dostali a s ní novou sl. poštmistrovou.

J. Z. Jesenský :

Bolest.

**Za jedné měsíční noci,
kdy stříbrné hvězdy hrály těžkou symfonií
na větvích stromů,
obalených mrazivým dechem měsíčního
světla,
kdy po stříbrném mostě
sklenutém přes řeku života
šla neslyšitelnými kroky
studená samota
a těžkýma rukama
ryla bolestné vzpomínky
v duši — —
tenkrát
mí umřela radost ...
Zhasla jak elektrická žárovka,
jež naposled**

**se rozsvítila divokým žárem
dvousetdvaceti volt
a pojednou prasklá
— spálená —
protože její nervy nesnesly napětí
těch dvousetdvaceti ...
Zhasla ...
A přec se nic nezměnilo.
Nezhaslo žádné z těch stříbrných světél,
ani měsíční světlo se nezastavilo ve své
nekonečné dráze,
Vše zůstalo stejné ..
Jen moje srdce
se zlomilo tehdy pod dotekem ledové ruky,
jež do něho vložila:
nekonečnou bolest! ...**

Gabriel M.

Franta Úprka „Od křtu“.

(Mramorová soška, vystavená na Výstavě soudobé kultury v Brně roku 1928.)

Ve velikých bolestech zrodila mladá matka malé, nemocné robě. Matička však zapomíná na všechno utrpení, jakmile po prvé uchopila své dítě v náruč. Dívá se na ně a hned má hlavu plnou starostí. Jak se bude jmenovati a kdo bude kmotrou? Vždyť křtíny, to jest veliká událost! Teď jest to dítě jen „její robě“, ale pak „její Mařenka“. A co starostí má teprve kmotra. Ona musí dáti děcku nějaký ten dárek. Ovšemže jsou to náušnice, ale není lehké vybrati takové, aby se líbily matce, kmotře, a hodily se děcku.

Konečně nadešel den křtin. Mladá kmotra již od časného rána běhá po domě. Z truhly vyňala ty nejkrásnější šaty, co měla. Naškrobené, nažehlené sukně, kazajku, zkrátka sváteční šaty. Ještě vybírá šátek na hlavu. Neví, který si má vzítí. Konečně si vybrala čepec s dlouhými cípy, krásně vyšívány. Ještě vysoké, varhánkovité boty, a již jest přistrojena.

Ó, ta ženská ješitnost! I do zrcadla se podívá. Usmívá se; vždyť vidí krásnou ženu, štíhlou jako jedlí. Ze zrcadla hledí na ni jemná tvář, tak krásná jako obličej Panny Marie na obrázku v jejich kostelíku. Aní nechce věřiti, že jest to ona. Jak jí sluší čepec, kazajka, sukně, boty, hle, jak vše jí přiléhá na tělo, jež se neztrácí v záplavě šatů.

Ještě poslední pohled do zrcadla, poslední poopravení šatů a již za chvíli vážná slíbujíc Bohu, že bude dobrou, druhou matkou roběti, jež drží ve své náruči. A kostel, to srdce dědiny, brána života i smrti, rozjasněn směje se. Zase nový člověk. Co jich již viděl křtíti. A nejen křtíti,

znal celý život svých svěřenců. Uvedl je v život a uvedl je tak v náruč Země. Kostelík ví, že jen tělo znavené a sedřené odpočívá v zemi. Duše však, ta jest tam, kam míří on svým temenem. Jest u Boha.

Už jdou od křtu. Mladíčká kmotra nese svého svěřence v náruči něžně a starostlivě. Zpod čepce, jehož vyšívání cípy spadají až na záda, dívá se tvář nevýslovně půvabná a jemná, jakoby nadýchnutá. Usmívá se. Teď budme veselí. Na žal, jehož děťátko také dost a dost užije, jest zítra až mnoho času. A tak jde radostná pružně. Sukně se jí houpají, zprava doleva, zleva doprava. Hoj, doma, to bude veselí, slavnou chystají hostinu.

Kostelík za ní kývá usměvavý a shovívavě přisvědčuje a s ním se usmívá sochař, stojící v jeho stínu. Stále vidí onen obrázek: kmotru s děckem, jak jde, jak se usmívá, jak se nadnáší. Snad si vzpomněl, že on také tak byl nesen a již bere dláto a mramor, a teše a teše.

To již není kámen, to je sluneční obláček. Hněte jej svýma rukama, uhlazuje, proteplí svou radostí, láskou a vzpomínkou, dá mu cit, něhu, a nakonec jako Stvořitel vdechne mu s duší život. Pak pošle jej na výstavu, lidé si jej prohlížejí, diví se mu. Sluneční obláček tak hřeje, že člověku jest mílo u srdce. Znovu vidí sebe maličkého u matičky. Škoda těch časů. Obláček se usmívá, ano, škoda těch časů. Ve vzpomínkách kýve i ten milý kostelík, na nějž tolik lidí zapomnělo. A byl to vždy dobrý, otcovský přítel. Nezapomíná na své svěřence. I teď zase jednoho, kterého viděl křtíti, uvidí klásti do hrobu. A nám zůstane jen ku potěše onen sluneční obláček.

J. H. Tesařík :

Ráno.

*Les šípů
vystřelil ohnivý kotouč
do tmavých očí.*

*Roznesl
teplými barvami léto
do bílých snů.*

*Stříbrné
chodníky v zahradě duše
ozlatil ránem.*

Karel Vančura :

O okultismu,

Pod tímto názvem shrnuje se obyčejně vše, co spadá do mimořádných oblastí vyšší psychologie, s čím si t. zv. věda neví rady a co nehodlá uznati, aby nebyla nucena vzdáti se odmítavého stanoviska vůči nadpřirozeným pravdám vůbec.

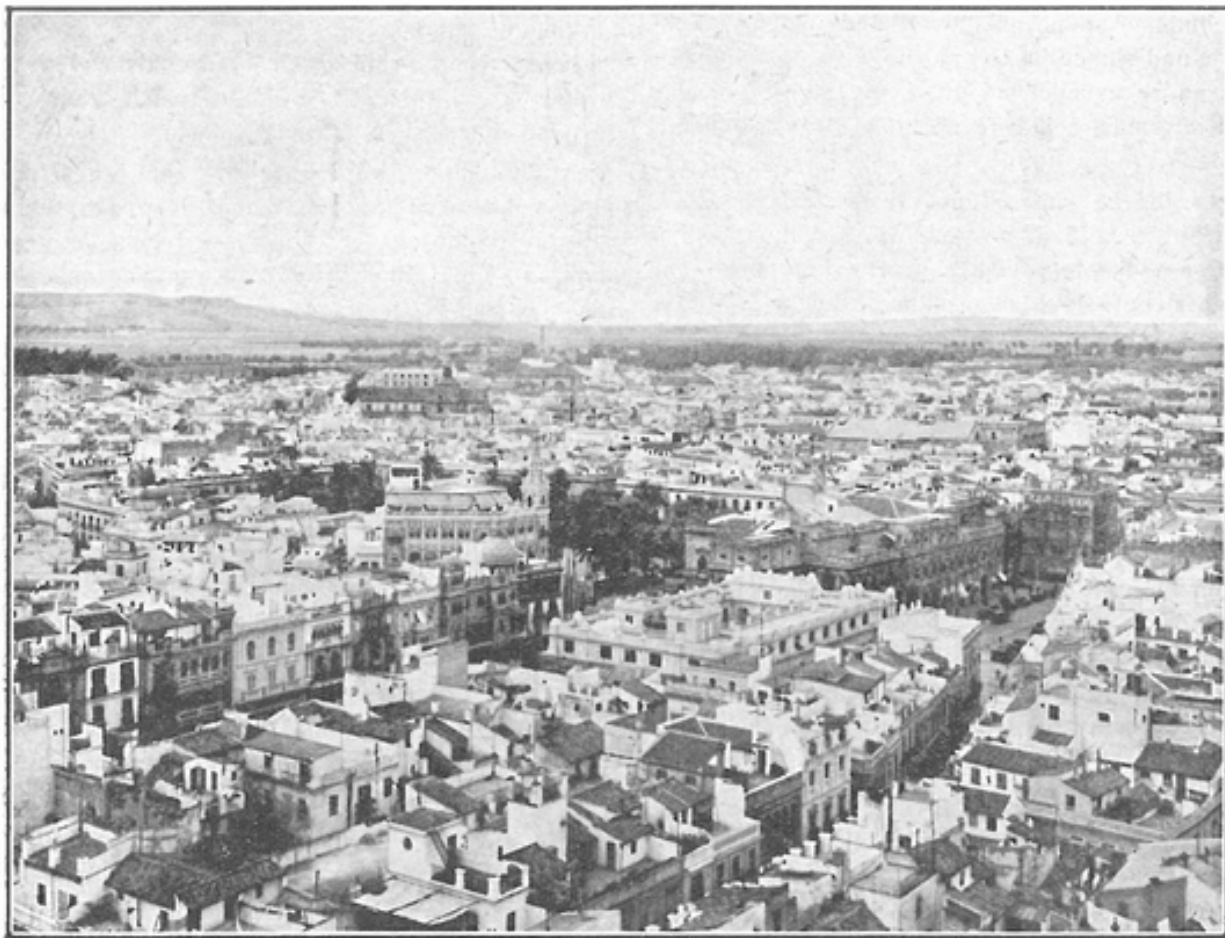
Právě naše doba, která předčí všechny předešlé naprostou netečností vůči věcem duchovním, utápí na druhé straně svůj vyprahlý mozek ve věcech záhadných, nevysvětlitelných, jež se snaží luštit i a hlavně jimi hájiti své bezideové stanovisko, pokud ji přímo neusvědčuje z klamu.

Zejména dnešní mládež hltá, jako kdysi indiánky, detektivky a sportovní brožury, plné tajemných klikyháků, kde se vyskytují fantastická tvrzení o prastarých civilizacích, o egyptských kněžích, o mystériích Babyloňanů, Indů, o propadlé pevnině Atlantidě, Lemurii, do čehož se mistrně vplétají všelijaké theorie a domněnky, jež jsou vzaty z ovzduší, jež překvapuje úžasnou neinformovaností o běžných otázkách zjeveného náboženství, i když se snaží autor získati nějakou lichotkou kněze či člověka věřícího, činíc z něho aspoň polovičatého

svého zsvěcence. Mnozí studenti zahynuli tím, nechavše studií a věnovavše se těmto ideálům, shledali pozdě, že vybřednutí z tohoto zla přesahuje často lidské síly.

Avšak existenci těchto zjevů popřítí tím nemůžeme, i když jsme nuceni je označiti za nebezpečné hračky a všem, kteří by snad z nerozumu se domnívali, že jsou oni snad těmi vyvolenými, jimž pravdy okultní otevírají svá tajemství, radíme důtklivě, aby se nejdříve dali poučiti o zjeveném náboženství.

Nikde jinde nemstí se nerespektování pravého Božího zjevení jako tu. Kdo nechápe, proč autorita Církve to či ono zakazuje, ten ať jen se opováží čehokoliv, aby s hrůzou poznal, že peklo je skutečností, se kterou jest počítati každému člověku, i takovému, který se domnívá, že by Bůh nebyl dávno vše tak zařídil, aby lidé, nejdokonalejší tvorové Boží, měli spolehlivé poznání a spolehlivou cestu, osvědčenou a vyzkoušenou, zjevenou a potvrzenou nejočividnějšími důkazy, jako samotnou obětí kříže, v níž Bůh shrnul všecky své dřívější

Sevilla.

Tak vypadá každé španělské město s ptáčí perspektivy. (Foto Markes.)

činy a prohlásil je za maličkost proti této nesmírné oběti svého Syna, o níž se může každý přesvědčiti svým rozumem, že jest zcela Boha důstojna.

Tak nesmírné gesto, oběti Syna Božího, oběti Boha Bohu za strašnou urážku, již lidstvo ani pochopiti nemůže, ono mysterium iniquitatis, jest zajisté důkazem vážnosti tvrzení katol. církve o existenci styku lidstva s Hospodinem. Jestliže lidský mozek si sám kdy co vymyslel, kdyby vše, co učí církve, bylo jen dílem lidí, byla by taková úžasná oběť vymyšlena lidmi bohorovnými, nejlepšími a zasloužila by genialita tato obdivu. Katolicism jakožto produkt Starého i Nového zákona obsahuje nesčetné generace mudrců všech dob a věků, kteří věčné pravdy vykládali se stanoviska své doby. Jiné problémy řešil sv. Tomáš, jiné sv. Augustin. Chce-li někdo však odvážiti se úsudku o otázkách těch, musí je pečlivě studovati a nespolehati nikdy na vlastní úsudek.

Adepti vysoké vědy však projevují takové neznalosti církevních názorů a soudí v náš neprospěch, často šablónovitě.

Jablko rajského stromu, o němž stále uvažují, velmi divně svědčí o solidnosti jejich vědy, čteme-li výrok velkého zasvěcence, kde shledáme, že nečetl katechismu pro obecné školy.

Nebudeme se pozastavovati nad výpisy z knih, kde je nad slunce jasněji patrné, že autor věc mínil dobře a že nevěděl, co praví, postrádaje spolehlivých informací a hlavně přesného znění problému, oč jde.

Jisto je, že sluší studovati především mínění obou stran, nežli dáme padnouti úsudku. Jestliže jsme se však přesvědčili o něčem, je třeba o tom mlčeti, neboť slovo nevčas může způsobiti pravé spousty. O důležitosti mlčení čteme nesčetněkrát v předpisech církve. O umrtvování asketů, o jejich životě v největším nedostatku a strádání.

Účelem tohoto článku není nikterak informovati čtenáře, jak se státi okultistou! Chraň Bůh! Chceme jím toliko zdůrazniti vážnost tvrzení církve svaté a pomocí těchto nepřímých důkazů položit každému otázku, proč on sám, jenž jest účasten takových duchovních vymožeností, o nichž se nezdá ani okultistovi, žiznicímu často opravdovým ohněm po věcech duchovních, tak málo dbá o poznání jich a snad přes veškeren oficiální zájem na nich jeho účast je malá, nedůstojná mysterií!

Kéž by všemohoucí Bůh dal, aby světlo oněm hlavám, jež snad doufají naléztí tuto ukojení své zvědavosti, že ten nejprostší kněz svojí mocí od Boha mu danou stačí ukojiti veškeru jejich žízeň po věcech tajemných, než aby byli nuceni sahati po tajemstvích nebezpečných, působících hrůzu a zne-pokojení myslí.

Jisto je, že nikoliv všichni kněží mají zájem na těchto v celku nebezpečných otázkách, jakž ani není možno při tolika oborech, jež třeba studovati.

Má-li kdo dotaz v této věci, nechť se obrátí na zkušeného odborníka a dá si vysvětliti mínění knězem, jenž mu vyloží zas stanovisko církve. Opomeneli tak učiniti brzo, může zabřednouti do osudných omylů, poslouchá-li toliko hlasu knížek, vydávaných pokoutními nakladateli, sepsaných namnoze všeho schopnými lidmi za mrzký groš.

Vizme tuto pověst z okolí Volyně, jak jsem ji slyšel z úst jednoho vynikajícího pražského okul-tisty a astrologa na slovo vzatého, s nímž jsem často hovořil o těchto věcech v jeho pracovně.

Byl muž, který měl čarodějnou knihu, zhotovenou za příslušných vlivů hvězd a popsanou netopýří krví rozličnými značkami duchů ve formě jakýchsi litanií.

Knihy takové zhotovovali si ve středověku čarodějové, mající na podobné věci dosti času. Zemské museum chová několik výtečných ukázek tohoto umění, též slavná bibliotéka kláštera Strahovského honosí se podobnou kuriositou. Národní bibliotéka pařížská má jich rovněž spousty.

Taková kniha má býti pečlivě strážena a nikdo k ní kromě Mistra samotného nemá míti přístupu. Před ní má vždy hořeti světlo, barvy dne podle zvláštního rituálu.

Knihy tohoto nábožného muže byla vědy uzamčena, zvláště když on šel do kostela, kam často a pilně docházel. (Vida, zbožný čaroděj!)

Avšak jednou, když zapomněl po jakési práci klíč v místnosti, kde knihu měl, jeho děti se tam dostaly, knihu ze zvědavosti otevřely a četly od-tamtud různé klikyháky a zaklínání, neznajíce jejich obsahu. Nato do světnice nahrnulo se množství oblud nejružnějších podob. Shledáváme v podobných knihách veliké lidi s hlavou psi, nestvůrné obličejy na pitvorných údech, kohouty nesmírné velikosti, netopýry, harpyje, netvory takové, že je mohla vymysleti toliko halucinacemi vydrážděná obrazotvornost středověkého pobožnůstkáře.

Obludy dětem neučinily ničeho, ale křičely neustále: »Dejte nám práci! Dejte nám práci!«

Ubohé děti, šílené hrůzou, marně si zacláněly ručkama oči před obludnými postavami, jichž se nahrnulo do síně nesmírné množství. Zbožný muž, jemuž toto peklo sloužilo, zatím poznal vnitřně, že cosi není v pořádku a veden předtuchou, doběhl domů, přerušiv v kostele obvyklou pobožnost. Na štěstí přišel včas.

Oblud neustále přibývalo a byla jich plná síň.

Mistr rychle vstoupil do kruhu a pozvedl kouzelnou hůl, nasadiv si dříve černou mitru a obléknuv čarodějnický talár, v němž obyčejně čarodějové jsou zobrazováni.

Snad nescházel ani obrazec, na němž za těžkých podmínek bylo sneseno mnoho materiálu: Byl to pětícípý obraz hvězdy jedním tahem nakreslený na kůži mrtvě narozeného telete kozlí krví, jejíž zvíře bylo krmeno bylinami, natrhanými o půlnoci před svatým Janem, kdy rituály přisuzují zvláštní moc bylinám.

Vyslovil tajemná zaklínání, načež obludy ztichly a staly se poslušnými. Křičely však stále: »Dejte nám práci! Dejte nám práci!«

Mistr jim, nevěda nic lepšího, nařídil: »Jděte a rozházejte na poli ty stohy slámy, co jich tam je!«

A v tom okamžiku objevilo se na obloze takové množství vran, že nikdy nic podobného nebylo vidáno ani slyšáno.

Vrány se vrhly na stohy a rozmetaly je úplně po celém okolí daleko široko, načež s mnohým krákaním odlétly, jak byly přišly.

O této pověsti tvrdil vypravěč, že viděl staré paměti města Volyně, kde jest zaznamenána a zaslouží si zajisté pozornosti jako výtečná báchorka,

kteřou si vypravují lidé, toužící po silných dojmech.

V museu gymnasia broumovského chová se zvláštní veliká tabulka kulatá, popsaná hebrejskými jmény Božími zřejmě k témuž účelu. Kraj broumovský a polický zvláště proslul pověstmi o vilách, skřítcích, duchách a bubácích.

Vzhledem k tomu, že mnoho čtenářů našich zná takových příběhů spousty, prosíme, aby nám podobné pověry sbírali, aspoň se zasmějeme.

Staré hrady, pustá romantická místa nepozbudou nikdy půvabu, povídá-li se o místě takovém, jako o zaldění někoho, o popravě zločince, o tom, že tu běhá bezhlavý kůň či bílá paní atd.

Jsou-li tyto příběhy i nepravdivé, jest jejich poetické kouzlo čímsi, co člověka poutá daleko mocněji, nežli obyčejná sensace novin, brožur a filmů, kde jest pravděpodobnost bytí napálen daleko větší při nadprodukcii, nežli v pohádce, jež může sem tam obsahovati zrnko poučení a psychologické pravdy, které opět jedině znalcem může být pochopeno a oceněno.

Hlavní výstavní palác mezinárodní výstavy ve španělské Seville. (Foto Markes.)

Otto Tichý :

Island ve snu.

Teď zase skály, sluje, jezera
Tam v dáli na Island. kde Nidaros kdys
stával,
já zavítal jsem jednou ve snění.
A ve snu zřel jsem pochmurné ty teskné kraje,
jen holé skály, pusté kamení.

A lesy bez konců se jevily mi dále,
pak šedé jezero tak tajemné,
já zřel jsem černé propasti a bájně sluje
a všude ticho vládlo dojemné.

A v dáli moře, modré moře, vodré vody
a lesy, tajuplné lesy, smutné kraje
a — zdá se mi, že bylo zvečera.

Vše usínalo . . . Svaté ticho na Islandu.

Noc.
Vtom bouřný výkřik, temné dunění,
skučení větru, praskání skal, mořská bouře
a všeho toho náhlé zatmění.

— — — — —
Hle, z temné noci srší jiskry, moře zuří
a nad propastmi temné stíny zřím — — —
To valkyry divé reje provádějí
a projíždějí s oři údolím . . .

A zdá se mi, že Thorgerdu teď také vidím,
tu Olařovu dceru, d'áblici . . .
vtom — blesk a hrom — a všechno v jeden
chaos splývá,
i lesy, skály, moře zuřící.

— — — — —
Půlnoc bije . . . Vše zaniká, i hrozná bouře
běsná . . .
Svaté ticho na Islandu — — Já probudil se
ze sna.

Oldra Sv. Novouličníci

Perpetuum mobile.

Četl jsem asi před rokem v novinách zpravu, že kdesi jakýsi mechanik obdržel odměnu za vynalezení přístroje, obdobného perpetuum mobile. Odhodil jsem tedy zlostně časopis, zapálil „fajfku“ a po několikrát vybařím povídám: „Hm, to je toho; ale kdo ví, že perpetuum mobile bylo už dávno objevené — a to náma klukama — a že opravdově šlo? A kdo nám tehda za to co dal?“

Tak a podobně jsem žehral na nevděk a nepochopení vládnoucí světem . . . Aby si snad čtenářky a čtenáři nemysleli, že je zase „lakuji“, tedy jim prozrazuji, že perpetuum mobile skutečně vynalezeno bylo, a sice v srpnu r. 1923 v Buchlovicích na Moravě. Slyšte, jak se to stalo.

Meškal jsem na prázdninách u kamaráda „Kódla“, který mne přitahoval svým tvrzením, že „šak on nemusí studovat, že mu Berchtold musí přepustit svoje panství“ — vyhlídka tedy byla velmi lákavá. Zatím však to byl ideál, jehož drsným protějškem byla skutečnost, že rodiče Kódlovi měli obchod a Kódl chtěl nechtěl musil občas v něm vypomáhat. Že toho tam mnoho neudělal, jest na snadě, přesto ale tvrdím, že jsem mu pomáhal a tak byl obchodní personál obohacen o dva „stu-

diósy“, kteří s učněm Jendou tvořili podařený trojlístek. Učeň Jenda měl jen jednu vadu — že totiž nešel studovat techniku; svými objevy by zcela jistě zastínil Edisona.

Ať se člověk obrátil v obchodě, kam chtěl, všude — na zásuvkách, skříních a j. — byly „patenty systém Jenda“. Snad si tedy představíte jeho houževnaté přemýšlení a píli, když jsme mu jedenkrát „vytmavili“ pojem perpetuum mobile. Tvrdil nám, že na to musí přijít a skutečně badal a přemýšlel tak horlivě, že hlava jeho už byla celá otlučená od pohlavků, které dostával za špatné obsluhování zákazníků. Co však to bylo proti naději na velké štěstí, jež mu tak blízko kynulo.

Jedenkrát přiletěl k nám s tváří roztažnutou radostí „od ucha k uchu“ a zvěstoval nám, že perpetuum mobile je hotovo. Plni zvědavosti dali jsme si ukázat jeho vynález, jemuž jsme vskutku nemohli upřít důmyslu a při tom jednoduchosti. Dva do sebe zapojené hodinové stroje, závaží na šňůře na jednom, kovová vrtule na druhém — toť bylo vše. — Kilo potáhne ten celý krám a až dojde dolů, toť vrtule setrvačností ho zas potáhne nahoru a tak furt dokoła,“ poučoval Jenda.

Pro větší úspěch byl celý vynález namontován do výkladní skříně a spuštěn. První dojem byl mohutný — fungoval stroj bezvadně. Než vtom, co se nestalo! Slabý motouz neudržel závaží, které silou přitažlivosti zemské spělo — do bedny cylindrů, stojící právě pod výkladem, Řinkot skla probudil z opojného nadšení nejenom vynálezce a nás, nýbrž i pana otce

Kádlova — šéfa — který pro tento náš experiment nejevil pražádného pochopení a celý pracně pořízený model vyhodil na smetiště. Marné naše prosby a protestování — náš vynález, za nějž nám kynula Nobelova cena, byl odsouzen k zapomnutí! Budiž tedy aspoň zde zachován budoucnosti tento význačný fakt z letopisů buchlovských.

Jan z Holešova :

Píseň má je tvrdá jak rytina v ocel . . .

*Píseň má je tvrdá jak rytina v ocel,
a plýtvá sebeklamy,
chuť zinku, dým elektrických článků,
v sklo malba žiravinami.*

*Struktura půvabných krystalů sněhu,
leštěnce, mědi a cínu,
účinek rostlinných jedů,
opia, nikotinu.*

*Letící otrávený divošský šíp,
nezralých makovic opojná šťáva,
kafru a konopí extatický dým,
alkohol a inspirující káva.*

Carmen Sylva :

Don Miguel, pán préríi.

Uff, uff! zvolal náčelník Letící Šíp, strašlivě přísahaje při drápech jaguárových. Byl to inteligentní štíhlý rudoch příjemného zevnějšku. Jeho kmen proháněl se v nehostinných končinách Gran Chaca, kde jsem cestoval s uzlíkem prádla na holi, máje v ruce toliko svá kapesní kamna, na nichž jsem si vařil chutné puchero z mladých telat, nad jejichž zabitím od hladového cizince nepozastavuje se žádný z nesmírně bohatých a právě tak kavalírských estancierů, majících tam své haciendy.

Jako tečka v mraku tkvěl na neslyšných křídlech kondor, pečlivě střeže stáda pasoucího se dobytka, máje neustále na mušce svého souseda v neviditelné dálce právě tak číhajícího. A jestliže ostražitý pták shlédl svého souseda vrhát se na kořist, jako šíp okamžitě sletěl k němu a s ním druhý, třetí a čtvrtý. A nežli býk skutečně byl mrtev, již naň upíralo hladový pohled pět párů očí tohoto obrovského supa kordillierského, po nichž před mžiknutím oka nebylo potuchy.

Vysoká tráva široko daleko se rozprostírající pampy šuměla. Letící Šíp dal mi rukou znamení. Stáli jsme poblíž chaty, upravené po způsobu venkovském. Sáhl jsem maně po rukověti svého bubínkového revolveru, ve kterém bylo osm ran, kterého jsem však neměl nikdy zapotřebí, pokud jsem přišel do styku se skutečnými ničemy.

Zapraskaly větve a do chyše vešel muž, mající za opaskem ohromný nůž, jaký nosívají lovci šelem, pořádající výpravy do Patagonie. Byla to četa obávaného hidaga, postrachu celé krajiny, dona Miguela. Vypravovaly se široko daleko jeho odvážné kousky. Měl pověst obdivovaného a obávaného národního lupiče, zločince šlechetného, kavalírského, rytířského a zmužilého. Letící Šíp promluvil s ním cosi ve svém jazyce a obdržev příznivou odpověď, pokynul mi, abych vstoupil.

Loupežník don Miguel seděl na zemi, popíjeje ze sušené tykve se stříbrným lemováním úzkou stříbrnou násoskou ná-

rodní čaj, matthé, maje státi před sebou kamínka na dřevěné uhlí, kde si vařil své puchero a okamžitě nás pozval k obědu. Za chvíli vstoupil též lovec šelem, kterého jsme potkali, aniž mne blíže znal.

Usedli jsme vedle sebe, Letící Šíp i já, zatím co loupežník ovíval oběd velikým palmovým listem, aby uhlí dobře hořelo.

Rozhlédl jsem se po chatě. Byla povrchně sroubena ze dřevěné konstrukce, přes níž byly přibity pláty vlnitého plechu. Uprostřed síně byl komín, vlastně otvor, kudy vycházel kouř z ohniště, malé podezdívky, kol které kolem dokola nasypán byl říční písek. Chata neměla podlahy. Místo oken měla dva otvory se žaluziemi, kterými vletovali holubi, zcela po domácku si počínající. Veliký závodní kohout hrabal kolem nohou pánových. Loupežník měl vysoké jezdecké boty s ostruhami, majícími cenu deseti koní, pokrývající holeně i stehna. Byl to divoký a mrštný muž, jehož pohled pronikal kostmi. Přes obyčejné nohavice nosil jezdecké mokasiny s výšivkami a umělým vzorkem. Kol beder měl uvázaný rudý pás faja, placatá čepice na jedno oko stažená, stále na hlavě, nedovoľovala ani na okamžik pochybovatí, že jsme hostmi člověka nebezpečného, i když jeho pohostinství naprosto bezpečně zaručovalo nám život i svobodu. Zachvěl jsem se nicméně po každé, kdykoliv učinil pohyb. Což kdyby Indián — blesklo mi hlavou. Avšak ten byl člověk velice spolehlivý a nikoliv sketa.

„Není-liž to dvojnásob hrozné,“ začal lupič, „sedět pohromadě s obávaným člověkem mého druhu, co pravíte, krajané?“

Až když jsem ho ujistil, že jsem člověkem veskrze poctivým a že jsem slyšel toliko chválu o něm, což mne přimělo k návštěvě, začal mi důvěrně tykatí. Vytáhl dokonce ze zákoutí láhev vína proslavené značky a připili jsme si na zdraví. Nebylo možno odmítnouti. Bylo by to znamenalo na smrt urazití muže, který ve hněvu byl v stavu udělati vše. Ještě nedávno byl kýmsi neznámým skolen farmář, který veřejně při stole prohlásil v hádce s někým, že s ním nepije. právě tak jako by nepil s hidalgem donem Miguelem.

Za hrozného úzasu všech zvedne se z kouta muž v červeném ponchu, který seděl až doposavad bez hnutí, napjatě naslouchaje rozhovoru se založenými rukama.

„Ty že bys nepil s donem Miguelem, krajané?“ zasyčel lupič, neboť on to byl sám. Míval-li cosi hrozného v úmyslu, mluvil klidným, vysokým fistulovým hláskem, jímžto skrýval své nejvyšší rozčilení.

Farmář vytasil nůž rychlostí blesku, levou rukou se chopiv mohutného širáku. Lupič se toliko ušklíbl, založil ruce a pohlížel chvíli své oběti tváří v tvář, nevšímaje si bojovného chování farmářova.

„Ty že bys nepil s hidalgem donem Miguelem?“ ukazoval naň prstem.

Hostinský, bledý jako stěna, tuše, co přijde, padl na kolena a pro všechny svaté prosil a zapřisahal, aby hidalgo nečinil nic zlého jemu, ani jeho hostům, v nichž by se byl v té chvíli nikdo krve nedořezal.

„Vino sem!“ poroučel lupič. Okamžitě se na stole ocitá láhev a dvě sklenice.

Loupežník vážně pokročil vpřed, nepouštěje farmáře s očí, nalil dvě číše, a ochutnav sám dříve, není-li víno otráveno, a vyplivnuv první doušek, podal pohár ohnivého vína farmáři, který již po něm sahal, aby poslechl.

„To vypiješ — anebo...“

Vtom padla rána z karabiny v bezprostřední blízkosti.

Lupič se zarazil, ustoupil na krok zpět, čímž nabyl farmář opět odvahy a ze vsí síly mrštil pohárem do tváře loupežníkovi.

Ve dveřích zableskl se bodák četníka:

„Jménem zákona!“

A zahájená palba nesla se oknem do tmy, kudy don Miguel, nečekaje dále, v poslední chvíli prchl, nemaje času skoncovatí celou záležitost.

Toho večera pil mladý farmář s celou hospodou, hrál v karty a chvástání jeho nemělo konce.

Za týden nato našli ho mrtvého s prostřelenou lebkou.

Ještě téhož dne vypálil don Miguel se svou rotou jeho haciendu.

Za nějaký čas odevzdal neznámý cizinec vdově po zavražděném fantastickou sumu peněz.

Odstěhovala se a znovu se provdala.

Přál jsem si poznatí osobně toho dobrodruha. Zajímal mne. Můj přítel Indián Letící Šíp dovedl mne až do jeho chaty. Nalil mi vína s týmiž pohyby, jako asi tenkrát ve výstřední krčmě, ochutnal jak tenkrát a vyplívl.

Podíval se na mne týmiž očima, jakoby se ptal: „Tak co, krajané, budeme pít?“

Jeho červené poncho, rudý kus vlněné látky s otvorem uprostřed, činící dojem kněžské kasule nebo peleriny, viselo na zdi. U něho osmíranový bubínkový revolver ráže polního děla, visící na opasku se stříbrným kováním, výtečná Manlicherovka, používaná v brasílské armádě, ostře nabitá, stála v koutě.

Jeho nůž byl tak ostrý, že okamžitě přeřízl vlas, který si lupič přede mnou vytrh z hlavy a ve dvě ho nožem rozřízl. Rozloučili jsme se vřele.

Od té doby jsem ho již nespatriil.

Až jednou seděl zas v přístavní putyce mezi dělníky, chovaje se zcela nenuceně. Aranžoval malou zábavu, při níž ten, kdo vyhrál, měl sestřelit s místa pomeranč, napíchnutý na hřebíku, ze svého revolveru.

J. Z. Jesenský:

Sázka.

Bylo před šestou hodinou večerní

Ze Sorbonny vyšel štíhlý, prostovlasý mladík. Měl hezký, souměrný obličej, modré, jiskrné oči a bezvadný, elegantní oblek.

Jmenoval se Petr Rénard. Byl synem velkoobchodníka z Havru a studoval v Paříži na Sorbonně práva.

Zastavil se pod schody ústavu a rozhlédl se kolem. Ulice vřela životem, auta a autobusy hnaly se kolem v nepřetržitém pásu. Pohlédl na hodinky — o šesté má být u magazínu »Louvre«. Vykročil ostře.

Vtom zaslechl své jméno. Otočil se. Byl to jeho přítel Jiří Cailiard, kolega z university. Raděj by byl šel dále — ne, nemohl již. Zastavil se a vyčkával jeho příchodu.

Petr neměl Jiřího rád. Nelíbily se mu ty jeho malé, divné oči. Jakoby skrývaly ustavičný úsměšek. Na rozdíl od Petra byl Jiří menší, zavalitější postavy, tmavovlasý. Byl synem bankéře a dovedl všude rozhodně a prudce vystupovat.

Ale přesto, že byl o rok starší Petra — bylo mu již třináct let — a ani jejich povahy se neshodovaly, Petr s ním chodil, protože se znali už z Havru, kde rodiče Jiřího často bydleli a stýkali se s rodiči Petrovými. —

Jiří došel až k Petrovi.

»Kam tak běžíš?«, oslovil ho rychle, »utíkám již po chodbě za tebou a ty, jako bys neslyšel!«

»Ne, neslyšel jsem, opravdu«, bránil se jemně Petr.

»Jdeš domů«, pokračoval Jiří, jakoby přeslechl jeho odpověď.

Pohádal se s někým a vyházel celou hospodu oknem, klna při tom těmi nejstrašnějšími nadávkami, jaké jsem kdy slyšel v životě.

Zvrhl stůl a rozbil vše kolem, neobávaje se ani těch nejsilnějších obrovských Arabů, Negrů, Číňanů a Indiánů, pracujících tu nejhrubší práci při vykládání lodí, jejichž síla byla nepopsatelná.

Později jsem se dověděl, že byl smrtelně zraněn při kterémsi výpravě. Známy peon mi sdělil, že se jednomu jen prý diví: don Miguel že umřel jako křesťan!

Nepoznal jsem nikdy v životě muže, jehož přítomnost uváděla takřka v pohyb magnetickou střelku. Byl to přes všechno muž!

»Nejdu«, pronesl Petr, »vždyť víš, kam . . .

»Ach, ty jdeš k Yvettě«, zasmál se Jiří, »zapomněl jsem. Ale věř Petře, tys opravdu věrný hoch. Já bych toho nedokázal. Snad se s ní nechceš nakonec oženit?« A opět se zasmál svým divným a studeným smíchem.

Petra to zabolelo.

Ne, netušil, co se odehrává v nitru Jiřího. To nemluvila duše, to mluvila nenávist. Jiří znal Yvettu Rosiérovu, rozkošnou přítelkyni Petrovu. Přes to, že byla prodavačkou v magazínu »Louvre«, líbila se mu a on po ní toužil. Marně. Dala mu často již najevo, že je jí nepříjemný, že se marně snaží jí dobytí — že ona miluje Petra! Nevzdať se naděje. Doufal a kde mohl, ranil Petra, aby zeslabil jeho lásku.

Chvíli bylo ticho — Petr mlčel.

Jiří pozoroval jeho obličej, zkoumaje účinek svých slov.

. . . »Mám ji rád — a co bude dál, o to se nestarám«, pronesl Petr. Jeho hlas zněl přísně, skoro prudce. Nemohl se ovládnout. Jiří ho příliš citelně zranil.

»Jen se uklidni, nemínil jsem to tak vážně«, chlácholil ho Jiří. a »ještě něco, přijdeš dnes večer do »Rotundy«, přijdou dnes všichni, je schůzka. Budu tě čekat, sbohem« a již přeběhl na druhou stranu ulice a ztratil se v davu.

Petr hleděl za ním — ó, jak mu byl protivný. Nenáviděl ho skorem. Náhle procitl z myšlenek — podíval se na hodinky, bylo skoro šest hodin.

Zavolať mimojedoucí prázdné taxi »Magazín »Louvre« — a auto se rozjelo.

Za několik minut byl na místě
Zaplátil a odešel na známé místo, kde čekával
na Yvettu. Nebyla tam dosud.

Pozoroval výklady, aby ubil čas
Někdo se dotkl jeho ruky. Prudce se otočil.

— — »Yvetto — ty .«, podávala mu ruku.
Stiskl ji vřele. »Ani jsem tě neviděl.«

Usmála se na něho svýma velkýma černýma očima. Ó, jak byla krásná — ano Yvetta byla skutečně krásná, štíhlá, ne příliš vysoká. Její černé vlasy byly jako eben a při tom hedvábně jemné.

Petrovi se zalíbila hned na první pohled tehdy v předvečer čtrnáctého července, kdy se s ní setkal na Champs Élysees a po prvé s ní tančil.

»Kam půjdeme«, pronesla Yvetta a zavěsila se.

»Na boulevard St. Michel, vždyť víš —« a přitiskl se k ní.

Přikývla.

Dali se po rue de Rivoli. Šli pomalu, hovořice vřele a upřímně. Petr zapomněl úplně na nepříjemné setkání s Jiřím.

Pak šli přes most přes Seinu na náměstí St. Michel a zamířili na boulevard St. Michel.

V útulné, malé restauraci bylo již živo. Usedli ke svému stolu. Tu večeřival obvykle Petr s Yvettou, byli-li v Paříži. — — —

Bylo po sedmé hodině, když vyšli. Ochladilo se. Zamířili zpět do středu města.

Teď si Petr vzpomněl, že slíbil přijít do kavárny »Rotundy« na Montparnassu. Zaváhal. Nechtělo se mu tam — byl mu tak protivný, ten Jiří! Ne, musí tam, je schůzka dnes, čekají ho.

»Yvetto,« pronesl po chvíli, »šla bys se mnou dnes do »Rotundy?«

Podívala se na něho vesele.

»Bude tam Jiří Caillard a jiní

»Jiří. .« pronesla dlouze. Tolik myšlenek jí prolétlo hlavou. Neměla ho ráda, právě tak jako Petr. Ty jeho oči se jí nelíbily; bála se jich, skoro až hrozila. Nebyla bezpečná v jeho blízkosti. Tušila, že by s ním nesměla být sama. Chtěl by se jí zmocnit, ano, byl dravcem v lidské podobě, prudký a drsný. Již jednou ji podobně zranil. Tehdy ho příkře odmítla. Věděla, že se bude mstít. Ale nebála se, dokud měla — Petra.

Dívala se na Petra. Čekal, nemohla odříci.

»Půjdeme, ale až později!« Přikývl.

Přešli přes Seinu zpět, zabočili zase do Rue de Rivoli a pak přes náměstí de la Concorde na Avenue de Champs Élysees.

Procházel sady, přitisknutí k sobě, hovořice o tolika věcech, jež měli na srdcích.

A pak se vraceli zpět. Bylo k desáté hodině. Stáli na náměstí Opéry.

Naproti nim, na střeše vysokého domu, rozžihala se písmena bílých žárovek, oznamující nejnovější zprávy.

Petr se pojednou zarazil a vpil se očima do bílého pásu letících písmen, četl polonahlas:

— — »André Bernard, jenž vyplul před 55 dny z Biaritz, připlul dnes na své plachetce do Nového Yorku« — — —

Podíval se na ni. V jeho pohledu bylo tolik něhy. Mlčel, jen jejich ruce se našly.

»Pojďme,« řekl Petr po chvíli. Zavolał auto, rozjeli se na Montparnass.

»Petře, vid', že tam nebudeme dnes dlouhou,« pronesla tiše Yvetta a pohládila jeho ruku. »Je mi dnes tak úzko, jakoby se mělo něco stát, něco hrozného...«

Usmál se. Nevěděl, co říci — a slíbil. Byl příliš rozrušen. Jeho myšlenky byly dosud tam u Andréa Bernarda — hrdiny oceánu.

Zastavení auta ho probudilo. Vystoupili a zamířili do kavárny na známé místo. Byla už plná. Jiří je z daleka uviděl. Pozdravil je, Yvettě i ruku políbil.

Bylo jí to tak protivné — ne, raději by mu jí byla utrhla! Díval se na ni — ach, ty jeho oči svítily tak divně, až se jí ulekla.

Usedli a všichni si zapálili cigarety.

»Víš, co je nového?« začal Petr. »Bernard připlul na své plachetce oceán. Je už v Novém Yorku.« Jiří nevěřil.

»Teď jsem to právě četl u Opéry,« pokračoval Petr. »Yvetta byla se mnou. Víš, Jiří,« řekl to po chvíli váhání, »chtěl bych to také zkusit.«

Yvetta to neslyšela. Odešla právě k vedlejšímu stolu, zavolána svou přítelkyní.

Jiří se zasmál. »Ty .« Umlkl. Teď mu cosi prolétlo duší, nápad, myšlenka, jak by dostal z cesty k Yvettě Petra. Ano!

»Ty že bys chtěl přelout oceán — na plachetce?« a podíval se pohrdavě na Petra. »Ty jsi příliš veliký .« nedořekl.

»Co jsi chtěl říci. .« vybuchl Petr. »Jen dořekni, že zbabělec. Ne, tím nejsem, a abys věděl, udělám to!«

»Co?« vyrazil Jiří.

»Přepluji na své plachetce, již mi loni otec daroval, oceán!« řekl to hrdě, pevně; oči mu při tom hořely. Tak to v něm najednou uzrálo, ani nevěděl, jak se k těm slovům odhodlal.

»Vsad'me se, že to neprovedeš,« srážel ho na oko Jiří. »Sázím pětadvacet tisíc franků.«

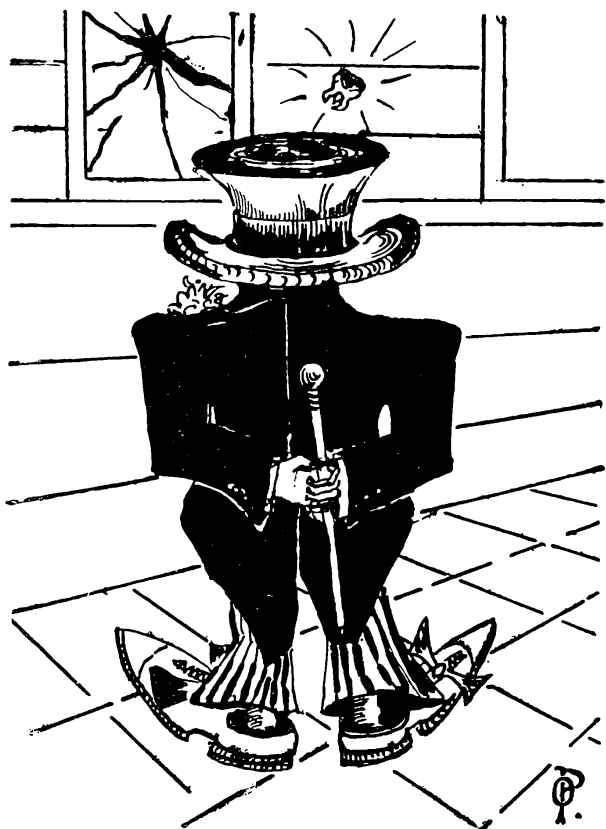
Teď se zasmál Petr. »Ty, odkud bys je vzal?« Jiří se na něho uraženě podíval.

»Nevěříš?« pronesl, »mám doma šek na patnáct tisíc, ostatní otec doplatí, prohrají-li. Vždyť ho přece znáš?« a oči se mu záleskly hrdostí.

(Pokračování.)

Strašidlo v tanečních hodinách.

V zrcadlovém sále ústavu pořádaly se taneční hodiny. Bylo při nich pod trestem smrti nařízeno dostavití se s manžetami a kapesníkem, dodatí si výrazu inteligence a nepronášeti kletby se samozřejmostí žáka vojenské školy, jehožto výrazy odjakživa byly proklety všemi mistry dvorného konverzačního žvastu, který jsem nenáviděl odjakživa. Na štěstí byl taneční mistr Fichtmayer rozkošný pidimužík se zvláštním darem všech pidimužíků činíti se svrchovaně nepozorovatelným ve dvou hodinách tance a slušného chování, předepsaného na naší škole, vzhledem k vynikající úloze každého rakouského oficíra, kterou měl umět hráti na parketách. Čelilo se tím neotesanství zcela radikálně!

Na tanečním mistru Fichtmayerovi bylo vše míniaturní. Vypadal jako loutka ve fraku, bílé vestě a černých lakýrkách, takže kolmice, spuštěná se špičky jeho nosu, dopadla právě do polovice jeho skřítčích chodidel. Celý ústav při hodinách deskriptivní geometrie kreslil průměty tanečního mistra ve všech polohách perspektivy myši, žabí i ptačí, jakož i fantastické řezv jeho tělem a průseky jeho s kuzelem, válcem a koulí. Jako každý tr-

paslík byl krom toho hněvivý, jako strašný bratr víly z tisíce a jedné noci, nosící s sebou neustále ohromný železný kyj, aby trestal posměváčky. Taneční mistr místo ohromného kyje nosil v kapse strašlivé věžní hodiny, ku kterým neustále číchal, venkonce nemoha zjistiti, kolik je vlastně hodin. Jeho remontérky štěkaly mu v kapse jak pomínutý pes, občas udeřily půlnoc (byly schválně tak nařízeny), aby upamatovaly svého majitele, že hodina jeho vysvobození se přiblížila. Taneční mistr Fichtmayer se hrozně durdil, spílal, huhňal a hartusil, přičichávaje občas k lahvičce se čpavkem, kdykoliv chtěl nabratí energie k novým výbuchům spravedlivého hněvu. Leč čím více se vztekal a čím hromovitěji zvyšoval hlas, tím méně zdálo se posluchačstvo mítí zájem na jeho posvátném rozhořčení, které trpělo s takovým klidem, jakoby zoufalého učitele mravů vůbec dokonce nikdy v historii ani nebylo. Toto mučení nešťastného profesora společenské morálky shledával jsem tenkrát mravným, neboť jsem býval často mučen sám společenskou morálkou, jejížto byl prorokem.

Přicházel do tělocvičny co zosobněná elegance. Vždy v cylindru, s velkou chrysanémou v knoflíkové dírce, ke které mu neomenul čichnutí vždy některý dlouhán, pohlízející na svého krotitele: vždy jako s půdy, na něhož se svezl přísný pohled profesora slušnosti právě ve chvíli, kdž stál s rukama v kapsách a zíval jako král pouště, jakoby chtěl polknouti obrovskou tabuli s vlasteneckým nápisem, poněkud ironickým: „Zaisté máš Rakušan svoji vlast a důvod lásky k ní!“

Úlohou a těžkým životním chlebem nešťastného tanečního mistra křepčení bylo naučiti tři sta řvoucích kalibanů ve dvou hodinách týdně čtverylce, valčíku, polce, tanou, one steppu atd., za úplného nedostatku zájmu, za bezúčelného civění na vlastenecký nápis na zdi a na produkce tanečního trpaslíka. Nemuž vřetčný duch rakouské armády tolik ležel na srdci.

V hodině taneční nebylo dam. Žákům bylo poručeno, aby si polovička navlékla k tomuto pokusu o společnost bílé kožené rukavice, ve kterých vypadal tím příšerněji, neboť krátké rukávy modré vojenské bluzy nechávaly vyčnívatí hubeným don-

kychotským rukám jako botám z kůže staženého zajíce neb kocoura. Do taneční hodiny bylo přísně zakázáno chodit v cvičkových trestaneckých tělocvičných kalhotách, ačkoliv se to dělo k veliké nespokojenosti přísného trpaslíka, který i v tom viděl špatného ducha nynějšího důstojnického dorostu.

Mistr Fichtmayer nejprve huhňal půl hodiny, kolem čehosi zuřivě capaje, co činilo dojem klavíru, z něhož si vzalo klapku pro svůj soukromý památník již několik generací důstojníků. Na tento mučící přístroj vyluzoval kterýsi odsouzenec žalostné pazvuky, podobné mlácení na africký divošský buben při hostině lidožroutů, třískáje do klávesnice rukama, čelem i nohama. Za chvíli, mistr, vzpamatovav se ze svého rozhořčení, vyhledal si oběť. Chopil se za zvuků nemožného klavíru, za vlasy přitažené, zmítající se opice, z níž měl pod jeho vedením povstati výkvět oficírství a kavalírských císařskovídeňských způsobů, jejichžto zříceniny jsem vždy spatřoval v barokních flašinetářích s úctyhodným císařským plnovousem a plnými prsy mosazných mincí za spáchaná hrdinství na manévrech. Avšak nikoliv Fichtmayer! Bylo to něco, hodící se k heslu rakouských úctyhodných generálů: „Warum einfach, wenn es kompliziert geht . . .“

Hudba, tančmaistr, tanec, sál, vlastenecké heslo, že Rakušan má důvody milovati svoji vlast, jakož i výklad o výtečném duchu rakouské armády na parketách, harmonovalo asi jako zpívající jinoch s rukama v kapsách, čichající svévolně zuřícímu mistru společenského bontónu ku chrysantémě v knoflíkové dírci fraku, to vše za černošské hudby na buben, potažený lidskou koží u kanibalů v Polynesii. Taneční mistr neprve předvedl kousajícímu a škrábajícímu dravci všelijaké telemarky nohou i rukou, krku a ostatního těla. načež ho v pase objal, lehtaje ho strništěm vousů a supěním rychlíkové lokomotivy, zatím co ostatní naděje národů zcela nerušeně se oddávala požitku rvaní anebo lezla s mrštností kočkodanů po provazech a tyčích, můstcích a bradlech, chodíc po rukách a klouzajíc se obrovskými skoky pa celé délce tělocvičny za ran jako při obléhání Port Arthuru jenerálem Kanimurou.

Kníže Dobrovic byl spanilý knězicelného obličejie a ukrutných svalů. Nebylo radno příliš se s ním kočkovati. Nebyl

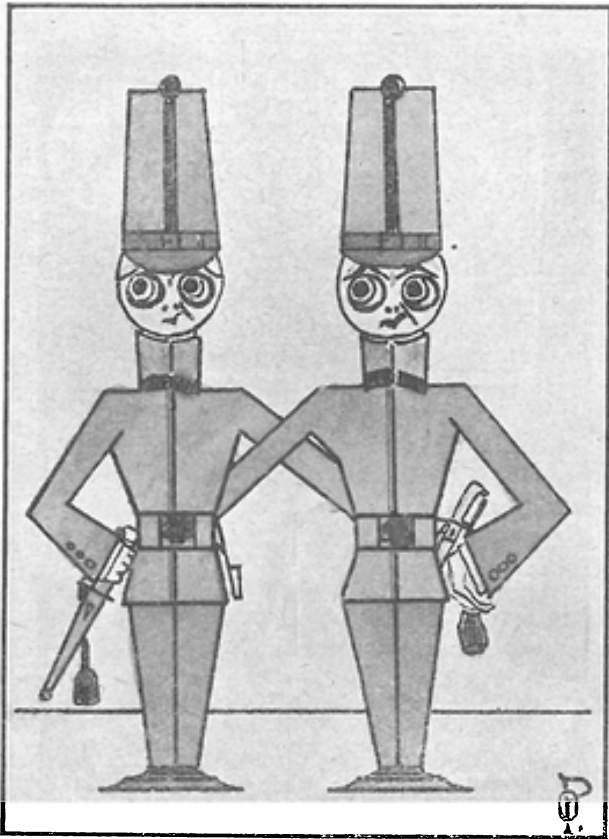
si vědom ani své síly, právě tak jako malé medvědě, jež rádo zápasí. Zcela náhodou, jen tak, stiskne a aby zabilo mouchu, zaplácně i člověka, jako v té ruské bajce. Očekáván byl právě taneční mistr. Kdo si ze třídy přiblížil se kněžici a vrazil mu pod žebra štulec. Kníže, chtěje se mu odměniti, jen tak zavadil náhodou o jeho sanici, příjemně se usmívaje. Nebylo v tom než trochu vřeřejší projev sympathie, nic více.

Avšak cosi bílého jako zub vylétlo oknem a rozbilo to dvě okenní tabule, k velikému zděšení ubohého tančmaistra, jenž skromně čekal opodál, obávaje se vstoupiti, pokud nepřestaly přšetí rány peroucích se žáků a pokud se neozýval v síni služební řev šarže, dělající pořádek. Jen tehdy se střítek cítil bezpečným.

Kdybych se příliš nebál, že mne Dobrovic za to přijde střískat, uveřejnil bych celou kroniku jeho rekovných činů. Nebyl obyčejným ledajakým loupežným rytířem!

Za ohlušujícího řevu vlastního i tančících, pobíhal zoufalý taneční mistr od jednoho konce obrovského sálu k druhému, současně nadávaje i žebraje o poslušnost se sepjatýma rukama, dovolávaje se vlasteneckých nápisů, zvláště tohoto: „Es ist ein unbrauchbarer Mann, der nicht befehlen und nicht gehorchen kann.“

Zaklínal též často výroky slavných panovníků, arcivévodů, stavovskou oficírskou ctí a reglamá, hlavně se dovolávaje ducha disciplíny, způsobujícího paseku ve vídeňských salonech. Když se úplně zpotil a vyčerpán, nařídil děláni společenských úklonů se svislýma rukama, při čemž salonní poklony dopadly tak, že se někteří darebové dotýkali svých vodovým leštídem magicky se lesknoucích botek, přímo bílými rukavicemi. Natřevše si pak zase ruce bílým magnesiovým práškem, objali nic netušícího mistra a obtiskli mu na stkvoucí se frak obraz své nečisté pracky, jako následek spiristické seance, byvše jím vyprovokováni k tanci. Jiný zlomyslník namaloval mu magnesiem na cylindr oči, nos a ústa, neboť cylindr připadal Martovým zasvěcencům jako něco nemožně civilistického, co bylo nutno potíratí. Ubohý mistr, nic zlého netuše, nasadil si svoji opálku a působil sensací po celém městě, neboť ve spěchu, aby nezmeškal vlak, doběhl tak až na nádraží, nemoha si vysvětliti, proč byl od pouličních chodců považován za šílenec z ústavu uprchlého.

Když vysoká vrchnost milostivě shlédla na utrpení svého věrného služebníka, nezbývalo, než taneční hodiny obsadit pohotovostí a službu konající důstojník byl vždy přítomen se stráží s nasazenými bodly, sázející nezbedy ihned do ústavní šatlavy.

Pozornost budila zvláště lebka tanečního mistra Fichtmayera, majíc tvar obrovského kovářského kladiva se zvláštním pouzdrem na malý mozek, pokrytá několika vlasy, vyjadřitelnými malým celistvým číslem. Držadlo tohoto kladiva vězelo v krásném límci s fatrmordy a kravata byla vždy vzorem všech kravat, jsouc vázána s nepopsatelným uměním a elegancí.

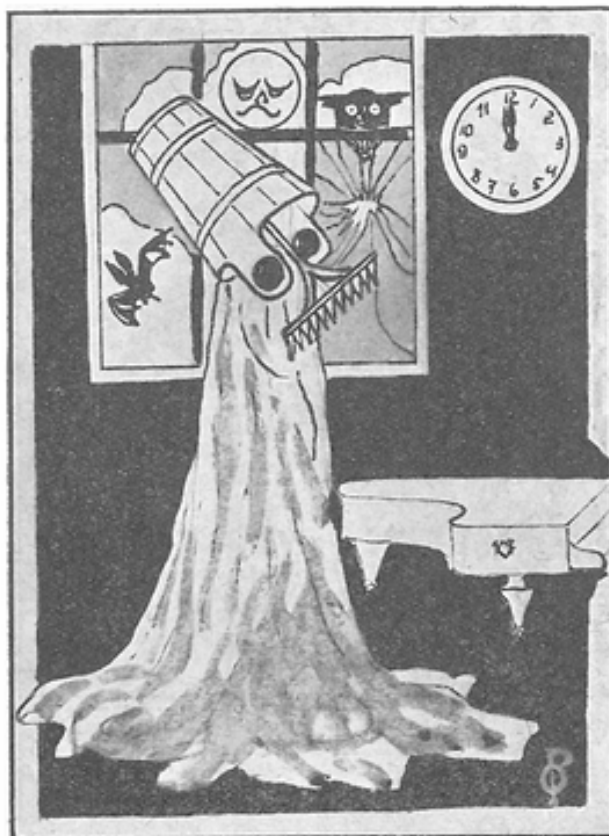
Bratři Karpíškové byli jeden druhému na vlas podobní. Nikdo jich nebyl s to rozeznat od sebe, snad toliko jejich vlastní matka. Byla jim určena dvě místa ve třídě, avšak nikdy si nebyl profesor jist, kdo tam vlastně sedí, zda Karpíšek Adí či Edí. Karpíšek Adí i Edí byli dvojčaty, tudíž dvojnásob bratřimi a přáteli nerozlučnými v dobách dobrých i zlých. Neuměl-li jeden z nich úlohu, sedl si na jeho místo druhý, rychle se naučiv úloze jen k vůli této taškařině a projevoval vždy schopnosti zázračné, když ho profesor vyvolal. Byl-li náhodou jeden zavřen, odseďel za něho trest jeho obětavý bratr a dru-

hý posílal k šípku všechen důmysl milovníků chovu chovanců, neboť byl stvořen k tomu, aby tak učinil, a i kdyby nebyl chtěl, byl neustále osobou v komedii plné omylů. Nikdo ničeho netušil, dokud jeden proti druhému nevystoupili a ve svatém zápalu o ctnost si navzájem nevyčetli, co kdo má na svědomí. Dlouho se rozeznávali od sebe dobře tím, že jeden hrál na flétnu, druhý zas na křídlovku. Avšak za nějaký čas naučil se flétista křídlovce a trubač flétně, a zas nebylo lze rozeznat, kdo vlastně hraje, zda Adí či Edí. Když se jednou nemohl rozduřený hejtman dovědět, jak se stalo, že potkal jednoho z bratří ve městě, zatím co byl odsouzen k domácímu vězení, a ten, byv rozhněván na svého bratra, udal ho, že cos vyvedl, při tom ale se přiznal, že bratr z bratrské lásky za něho odpykává trest, dal oba dva nejprve zavřít „až zčernají“ a pak začal věc teprve vyšetřovat. Oba bratři se mezitím na život a na smrt udobřili a celou věc zamotali tak dokonale, že nakonec sami nevěděli, kdo měl být zavřen a kdo ne, s kým to mluvil hejtman a s kým ne, neboť on pro jistotu řekl touž věc dvakrát na ulici, po každé jiné osobě, kterou považoval nicméně za nevinnou, zatím co to byl právě dareba, který měl sedět a pro ukrácení chvíle vystřídal na chvílku svého bratra, jehož osobu měl vždy k dispozici. Hejtman dal nato jednoho ostříhati, druhému poručil nosit delší vlasy. Zanedlouho dal se vlasatý ostříhat a ostříhaný nechal si narůst vlasy, načež byli kantoři opět umydleni. Adí a Edí měli o zkušenost více a dovedli si počínat ještě opatrněji, dávali se zase zkoušet jeden za druhého, byl-li jeden zavřen, navštívil ho v arestě druhý a než se profous otočil, odešel s klidem Angličana zavřený z vězení ven na čerstvý vzduch, kde byl bezpečěn potud, pokud se nezeptal toho ve vězení důstojník, kolik to bylo hodin, když mu je ráno nenápadně strčil k nosu, že se na to musel pamatovat, když tvrdí, že je táž osoba, která byla ráno zavřena. Ale to se stávalo zřídka. Obyčejně stačilo, byl-li zavřen aspoň jeden z bratří Karpíšků a uražené spravedlnosti dostalo se tím zadostiučinění, neboť zasluhovali toho pravidelně oba dva.

Chytili jednou Ediho, jak hází na provaze uvázaný bodák do sklepa s tuřiny; jindy zase Adí srážel ořechy, které každoročně sliboval velitel školy chovancům, až uzrají. Nikdy však se nesplnil slib plu-

kovního rozkazu, neboť kde nic není, ani smrt nebere. Ořechy se srážely vždycky bez plukovníka a byly snědeny zelené, nešlo-li to ve dne, tedy aspoň v noci. Býti však chycen, znamenalo osmačtyřicet hodin vězení, a proto se nikdo nikdy chytit nedal, leda byl-li zrádně udán nějakým ničemou, jako Edi, udaný Adim a v odvetu Adi, udaný Edim v našem případě. Příkvačivší stráž zatkla současně oba, načež začal první delikvent se dovolávat, aby byl propuštěn, že mu to náleží, neboť udal pravého vinníka. Druhý se zase hájil, dokazuje, že on zaslouží býti propuštěn, neboť by jinak nebyl udával bratra, spílá je při tom druhému, že je ničema, udávající druhého, aby sám byl propuštěn. Nakonec si je stráž popletly a každá odvedla toho nepravého. Zavření byli oba a na věc se zapomnělo. Odpykáním trestu přestávalo každé další škaredění a sedět v díře bylo spíše diplomem statečnosti než trestem, v čemž jest jedna z krás erárního života. Taneční mistr Fichtmayer toho dne číchal k čpavku více než kdy jindy. Polykal pilulky k utišení nervů a vztekle dupaje nohama, potíral si čelo kolínskou vodičkou. Při vídeňském valčíku a polonaise vylezl Edi na tyč a zdráhal se uposlechnouti vyzvání k tanci určeného učitele bontónu, durdícího se a dívoce se dole vztekajícího. Trpaslík vylezl za hrozeb a spílání výroky arcivévodů žalovat plukovníkovi, zatím co Edi slezl, nestaraje se ani mrknutím oka o hrozící hromobití a kamsi odběhl. Za všeobecného napětí rozletí se dveře a do sálu vkročí bílá postava s převrácenou putynkou na hlavě, v okamžiku rostouc a stávajíc se dvakráte delší a pak zas menší a menší, natahujíc se k nesmírnému zděšení všech, postava stanula u klavíru, objednala si valčík „Ať žije Fichtmayer!“ zvlášť složený ku cti odběhnuvšího mistra a začala tančítí, vrískajíc a huhňajíc za hrozitánského smíchu celé hordy, toužebně rozpínajíc rámě po obětech svého povolání, pokud to dovoloval smeták pod bílým šatem. Dotančivší, skryla se pod klavír, očekávajíc, až bude volána.

Nešťastný taneční mistr brzy se vrátil, neboť velitel školy byl kdesi a musel býti volán. V této pozdní hodině nebylo nikde v zadním křídle budovy živé duše. Dívoce se zmítaje vztekem, pláče takřka zlostí a hanbou, neboť to bylo skutečně nehez-ké, takto týratí ubohého starého pána, vrazí do tělocvičny, ale sotva věřil svým

očím: posud nezažil takový pořádek! Kolona k poloneze vyřizena jako dle šňůry, tančící páry kožené rukavice na čouhajících rukách, mírný předklon, dokonce žádné kopání a hluboké ticho se tu rozprostírá. Dobrý muž setřel si slzu ve šlechtném pohnutí. Nedal však na sobě ničeho znáti, domnívaje se, že zkontroloval konečně své neposedné žáky, kteří se ho tolik nasoužili. Pohlédl do konsignační listiny a zavolal zase Ediho. Přihlásil se Adi.

„Jak vy, darebo, vy chcete lézt po zdi, učíte-li se tančítí? Takhle z vás nikdy nebude kavalír, neboť kavalíři nikdy po zdi nelezou, leda za okolností zcela zvláštního ohledu zasluhujících.“ A následovaly výroky arcivévodů, arcivévodkyň, mravoučné nápisy, staříčkový mocnář a oficírská čest. Za hlubokého pohnutí odpustila šlechtná duše všechna spáchaná příkoří, vzýváje dobrého ducha našeho nynějšího důstojnictva, ducha disciplíny a pořádku.

Vtom za příšerného ticha obejmje zezadu tanečního mistra bílá postava se šroudvi na hlavě, rostouc do nebe a zase se zmenšujíc, načež se s ním rozžehнала a za řevu smíchy se svíjející společností, opustila síň, zanechavší na pianě vavřínový věnec a mumlajíc slova: „Ty jediný jsi mne pochopil ze smrtelníků.“

Odcházející duch elegance rakouské armády, opouštěje místnost, padl do náručí podplukovníkovi Aramisí de Temperafarbe, konajícímu čirou náhodou obchůzku po všech místnostech. Byl několika štulci demaskován a ke všeobecnému údivu bylo shledáno, že jest to Adí Karpíšek, který odměnil vavřínovým věncem zájem o ducha elegance a dobrých způsobů oficírských, vyučovaných světoznámým tanečním mistrem Fichtmayerem. Podplukovník Aramis vkročil po chvíli do tanečního sálu, nutil se dlouho do úředního tónu, aby si nezadal před žáky, čekajícími na každý pohyb, aby vypukli v huronský řev. Věděli, že strašidlo chytil. Nicméně po několika přísných slovech pohlédl na tanečního místra, a nemoha se zdržeti smíchu, vyslovil svůj vysoký obdiv nad chováním žactva a nad jeho pokroky, nesděliv, že právě teď ducha elegance rakouských oficírů dal vlastnoručně vstrčiti do šatlavy a s ním i jeho protějšek, dokazující, že pan taneční profesor se zlobí na jeho bratra a nikoli na něho. Ačkoli to nebylo v duchu rakouské armády, důstojník se dovtípil a nečekaje dlouho, vyměřil celé řě Adí & Edí náhlou cestou osmačtyřicet hodin vězení.

Duchovní hlídka

Svatováclavská závět.

U chrámových dveří klesl. To poslední sílu čerpal z božské Eucharistie, které sloužil, adoroval, miloval a bojoval. Ne „dobrý“, ale nejlepší boj bojoval ten, který Eucharistií žil, vládl a dodnes chrání lid svůj. Svatý Václav! To jeho pro nás mladé závět! To jeho prosba a varovný poslední hlas! Jen Eucharistií budeme žít, budeme jednou věst svůj národ. Elita národa svatováclavského musí býti eucharistická! Jde světem mladým dnes eucharistický proud. Všude raší to jítrem eucharistickým. I u nás! Vystávají legie rytířů eucharistických. Jdou z temnot, předsudků a ohledů kdys Blaníku. Jdou na výboj — pod zářnou Eucharistií! Je Ona — svatá, bělostná Hostie — symbolem? Ne, ona sama — je sám Ježíš! Ten, který živí, čistí idealisuje. odpoutává od hmoty těla, zlé společnosti. S Ním k vítězství — anebo bez něho do jisté zkázy národa. Naše studentská garda svatováclavská. probuď se! Už jednou zahleď se v tvář dobrého svého Eucharistického Ježíše! Častěji Ho přijímej! Tisíceletí svatováclavské právě vítězně skončilo. Trnový věnek Václavův 929 proměnil se v zářivý diadém slávy a jáсотu celého národa československého! Před tváří celé Evropy, celého světa světili jsme millenium svatováclavské! I s cizinou poklonili jsme se svatému zakladateli svého státu. To stačí? Nikdy, teď činů třeba! Činů lásky eucharistické! Je třeba pro Eucharistií

žít, Eucharistií přijímat, Eucharistií vládnout! Nuže, Svatý náš vzore, vždy věčně mladý svatý Václave, k tvé cti a k tvé slávě našeho národa vstupujeme v tvé millenium do tvých eucharistických šlépějí! Za Tebou — často k svatému přijímání! Tvá závět — náš slib!

P. A. Daňha C. S. R.

Organisační hlídka

10 let činnosti katol. studentstva v Přerově.

(Proslov při slavnostním večírku A. S. S.)

Opět jedno jubileum přinesl nám život, jubileum, jež zdá se na pohled tak málo významné, zanikající téměř úplně v tom jeho hluku a shonu. Než jubilujeme přesto, poněvadž víme, jak velký význam má pro nás, přerovské katol. studenty. Je ono naším svátečním dnem, kdy možno nám konečně pohlédnout zpět, kdy možno nám nejlépe zhodnotit práci a úsilí, tvořící hlubokou brázdu, oranou v nepřízni doby. V těchto okamžicích jása zajisté srdce nás všech, když vidí, že símě zaseté vydává úrodu hojnou, plní se opět tím svatým nadšením, jež bylo vlastní nám tehdy před 10 lety a jež hnalo nás živelní silou do boje za nejsvětější statky, nedbaje překážek.

Tedy před 10 lety v revoluční horečce, v opojení z nabyté svobody vrháno bylo všude šílené heslo: „Řím musí být souzen a odsouzen!“ Samostatnost naši měla zaplatiti Církev. Náboženství bylo vydáno posměchu ulice. Katolicism zdál se již anachronismem, proto mu kopán hluboký hrob. Pokrokový tábor se nadouval v plném lesku své pýchy, jist si svým vítězstvím. Však zklamal se záhy ve své bezmezné troufalosti, neb tisíce a tisíce hrdinných srdcí vzplanulo nadšením za svatá práva a hotovo bylo začítí nerovný boj proti dravému proudu nevěry.

Kulturní boj zasáhl záhy i naše školství, kde vyvolal však mohutný protest — hnutí katol. studentstva. Když ministerskými výnosy vzata byla katol. studentům možnost vzdělávati se v tom, co mělo býti pro ně životní normou, a když studentstvo pokrokové, využívajíc příznivé situace hrozilo strhnouti do svých řad i studenty katol. smýšlející, překvapeně nebo zakřiknuté revoluční náladou doby, v níž jen to, co mělo pokrokový nátěr, zdálo se míti právo na existenci, bylo zřejmo, že jen pevné semknutí v nějaké sdružení může zachrániti ještě, co se zachrániti dá. A tak i v našem městě vyvstalo několik nadšených jedinců, kteří pochopivše vážnost situace, počali pracovat na vytvoření katol. studentské organisace. Již počátkem r. 1919 byl zde jakýsi volný kroužek několika studentů, pracně připravujících půdu ke zřízení „Vzdělávacího kroužku“, jež konečně 9. srpna 1919 byl ustaven. První počátky byly pro rozvoj našeho hnutí velmi příznivé. Kroužek byl dovolen od ředitelství gymnasia a podporován i některými členy profesorského sboru, takže činnost jeho rozrostla se záhy do netušených rozměrů. Pokrokové studentstvo zaleklo se stále vzrůstajícího významu Kroužku mezi studentstvem a na veřejnosti a snažilo se proto znemožniti jeho činnost obviňováním, ze záměrů politických. Leč obratné taktice našich profesorů náboženství podařilo se vždy vyprostiti

Kroužek z tohoto podezření. Rovněž s neúspěchem potkala se snaha pokrokových činitelů podřídit Kroužek na venek indiferentnímu „Sdružení studujících z gymnasia“, ve skutečnosti stojícímu pod jejich přímým vlivem. Konečně přišel však vhodný okamžik, kdy bylo možno nenáviděný Kroužek odstraniti. Stalo se tak po vydání Šustova výnosu v březnu r. 1921, jímž sdružování studentům bylo vlastně úplně znemožněno. Výnosem tímto postižen byl vedle našeho Kroužku také spolek pokrokového studentstva „Komenský“, jež oba profesorským sborem na gymnasiu byly zakázány; Komenský ovšem jen na oko, neboť příštím školním rokem byl opět povolen. Pro katolické studenty nastaly nyní chvíle těžkého rozhodování, co počítí dále.

Jedno bylo jisté, že katol. studentstvo své činnosti již nezanechá a přes nepříznivou situaci bude nadšeně pracovati dále. Hledala se jen forma a ta se našla záhy v instituci právě zřizovaných „Studentských odborů Orla“. Ještě před prázdninami r. 1921 zřízen byl S. O. O. i u nás a tím dán pevný podklad pro další nerušenou činnost. Katolické studentstvo zmizelo z veřejnosti jako takové a žilo v ústraní jen sobě a své činnosti po několik let, až r. 1926 objevilo se tu opět a to ve formě „Akademického sociálního sdružení“, pod níž trvá až dosud. Poměr středškoláků k A. S. S. vyřešen pak tím, že tito zváni jsou jen jako hosté k jeho schůzím a přednáškám, aby jim bylo alespoň takto umožněno býti v jakémsi styku s A. S. S. do té doby, kdy sami budou se moci státi jeho činnými členy.

Pohlížíme-li dnes, po deseti letech, zpět na všechno, co jsme vykonali, tu s radostí musíme konstatovati, že zhostili jsme se svého úkolu velmi čestně, neboť z našich řad vyšlo do života několik desítek katol. inteligentů, několik katol. pracovníků a co více, zanedlouho vyjdou i první naši kněží. To vše je výsledkem té drobné, klidné a nehlučné práce konané v ústraní s opravdovou láskou a obětavostí. To vše je výsledkem těch nespočetných schůzí a přednášek, hlavně náboženských, exercicií, jímž věnována byla obzvláštní péče, nepovinného náboženství, přijímání sv. svátostí, katol. četby ze spolkové knihovny, různých průvodů, poutí a jiných náboženských akcí. Nemalou roli hrál zde sám duch, který vládl mezi katol. studentstvem. Naše jednání spolkové provanuto bylo vždy duchem křesťanské shody. Forma byla věcí podružnou; zato měli jsme na zřeteli účel tak zv. spolkové činnosti — náboženské vzdělání a duchovní život, jež udržovaly hnutí i tenkrát při životě, když ocitlo se ve značných nesnázích organizačních. Kdyby někdo cizí byl zavítal na naše schůze, tu zdálo by se mu, jako by ani na nějaké schůzi nebyl přítomen, nýbrž spíše v důvěrném kroužku přátel, neboť odevšad vanulo zvláštní kouzlo intimity, srdečnosti a nenucenosti. Jistě žádný z našich studentů nemá krásnějších vzpomínek nad ty, jež unášejí ho zpět ke chvílím ztráveným v ovzduší naší spolkové činnosti. Všichni jsme byli jakoby jedno srdce a jedna duše, jedno kolektivum bliženské lásky a přátelství. Vše, co bylo vykonáno nebylo ani mé, ani tvé, ale naše, naše. Zdá se to jako sen, ale je to skutečnost, hřející ještě po letech. V žádném spolku, co každý z nás prošel, nenašel jistě tolik vzájemné lásky a porozumění. Byla to vpravdě společnost v Kristu, proniknutá duchem jeho učením; on vládl našim srdcím a odtud ty krásné výsledky. Ale

i mimo ovzduší spolkové naši studenti byli si navzájem upřímnými přáteli, všichni lnuli k sobě vzácnou soudržností. Myslím, že právě v tom spočívala podstata našeho úspěchu, neboť členové nebyli získáváni a udržováni snad nějakou násilnou agitací, jako spíše oním duchem spolku. Odtud také ten živý zájem členstva o věci spolkové i v době, kdy život spolkový v jiných organizačních podobného rázu byl v naprostém úpadku, zájem, který trvá až dosud.

Avšak s činností náboženskou nebyla zanedbávána činnost ostatní. To platí v prvé řadě o tom, co vykonáno bylo po stránce sociální. Naše A. S. S. může se pochlubiti svým podpůrným „Kubíčkovým fondem“, založeným na památku po prvním duchovním rádci, jenž během 10 let vzrostl do značné výše, takže dnes slouží již svému účelu. Ale i mimo to udílány byly podpory nemajetným členům z přebytků spolkových podniků, jež dosahovaly zejména v posledních letech částek tisícových. Ale ještě jednu důležitou sociální instituci vytvořilo si naše studentstvo: je to „Exerciční fond“. O jeho velkém významu svědčí fakt, že jen za poslední dvě léta sebráno bylo proň přes dva tisíce korun. Pochopili jsme náležitě význam exercicií a proto nelitovali jsme během deseti let věnovati mnohatisícové částky na udílení podpor, jež uděleny 106 nemajetným exercitantům, aby jim umožněna byla účast na nich. Z toho je zřejmo, že sociální činnost má u nás i funkci vyšší, neboť umožňuje získávání i duchovních statků. A naše výsledky jsou nejlepším důkazem, že lepších investic není možno učiniti.

Hodnocení naší 10leté činnosti bylo by jistě neúplné, kdybych se nezmínil několika slovy o jiném důkazu naší práce — spolkové knihovně. Před několika málo lety neměli jsme ještě nic a dnes máme již přes 500 svazků nově zakoupených děl, 500 svazků toho, co nejnovější tuzemská i cizozemská literatura katolická vydala nejhodnotnějšího. Je to poklad našeho sdružení, poklad nejen pro svou více než desetitisícovou cenu, ale poklad nejlepších duchovních kvalit, zdroj, z něhož čerpá nasycení hladová studentská duše. Mít tak krásnou knihovnu je pocit vskutku vznešený. Znamená to míti jistotu existence i v budoucnu. Buďme na ni hrdí!

Přivádělo by mne jistě daleko, kdybych měl vyčerpati zde i činnost ostatní, zejména zábavní a tělocvičnou v kroužcích, stačí říci jen tolik, že bylo vykonáno vše, co bylo v našich možnostech.

A nakonec budiž mi dovoleno uvést některé z těch, kteří získali si zvláštní zásluhy o rozvoj našeho spolku. Vzpomínám v prvé řadě s pietou zesnulého prvního duchovního rádce Dra Metoděje Kubíčka, jenž dal počátek našemu hnutí. Škoda jen, že tak málo bylo mu dopřáno pracovati mezi námi. Jeho památka zůstane vždy drahou v našich srdcích! Jen to bylo naší útěchou, že našel horlivé následovníky v profesoru Holubníčkovi a Janu Ertlovi. Vůbec je zvláštní, že měli jsme vždy takové štěstí na ideální a obětavé duchovní rádce, kteří se nám dovedli věnovat s takovou láskou a porozuměním. Ať dělali jsme cokoliv, vždy při tom musel býti náš duchovní rádce, s nímž byli jsme „jedno srdce a jedna duše“, jak si to sám přál. Byl nám spíše přítelem než rádcem a profesorem. Nemalé zásluhy získal si o katol. studenty i dp. Chýlek, jenž zejména v prvních a kritických letech naší činnosti nám pomáhal zdolávati všechny potíže a jenž

dosud jest našim přízivcem. Konečně je to profesor Vlastimil Dorazil, jeden z těch členů, kteří stáli u kolébky naší činnosti a který řídil „Kroužek“ v dobách, kdy jednalo se o jeho bytí a nebytí. Ale dík patří zajisté i Vám všem, kdož žive byli nebo jste našimi členy, Vám, kteří živení nadšením prvních let museli jste začítí z těžkých počátků, tak i Vám členům v posledním roce, kteří poněkud střízlivěji sice, ale se stejnou vytrvalostí uskutečňovali jste poslání našeho hnutí.

Celkový význam našeho spolkování nám vynikne, uvědomíme-li si, že šlo nám o záchranu nejvzácnějších statků, t. j. nesmrtelných duší, kterou mnohá z nás našla zde před ztroskotáním v divokém příboji nevěry. Činnost naše je nejlepším důkazem, že i na tak horké půdě, jako byla naše, dá se hodně vykonati pro katolickou věc, je-li dobrá vůle, obětavost a vytrvalost. Mohu proto s klidným svědomím říci, že katol. studentstvo přerovské obstálo čestně v prvním desetiletí, vyoravši hlubokou brázdou na poli náboženského uvědomení studentstva. Půjdeme tedy neohroženě dále svou cestou za tímto vzneseným cílem, a spoléhajíce na pomoc Nejvyššího, vstoupíme s chutí a nadšením do nového decenia.

JUC. Josef Jurča.

Bude již potřebí, aby se scházela v Ústředí nationalia, rozeslaná Ústředím všem Sdružením. Proto je posílejte, čím dřív, tím lépe! Každé Sdružení má jistě už po valné hromadě, oznamte její výsledek a podejte zprávu o činnosti jak pro Ústředí, tak pro „Jitro“. Ať nechybí v „Jitru“ alespoň zmínka o každém našem spolku či kroužku. Pochlubte se, co umíte nebo aspoň řekněte, co vám chybí, co byste potřebovali, co chcete podniknout! Jen tím zpestříte organizační rubriku, když budete do ní posílati co nejvíce zpráv. Připravujte se na Mikulášský dar, mluvte o něm, uvádějte jej ve známost všude, kde znám snad ještě není! Oznamte, jak mnoho jste učinili pro rozšíření „Jitra“! Docházejí nás zprávy z některých míst o dva- až třikrát zvětšeném počtu odběratel. Dáte se zastínit? Snažte se učinit odběratelství „Jitra“ povinným! Uchopte spolkový život a organizační ruch pevnou rukou! Nastává práce — ať výsledek její slyne požehnaním!

B. Černý, tajemník.

Společný týden v Lublíně.

Každý pochopí, že jel jsem s jistou zvědavostí jako zástupce Ú. K. S. Čs. do Lublína na Společný týden katol. akademiků polských na universitě lubelské. Týden pořádán byl 20.—26. srpna tohoto roku.

Polští kolegové, jejich život spolkový i společenský, jejich uvědomení národní i náboženské a konečně jejich srdečné přátelství a pohostinství nás opravdu mile překvapilo a zavázalo k díkům za několik dní krásného pobytu, kteréžto díky jsme jim též tlumočili, zdůrazňujíce pevnost svazků mezi námi, členy bratrských národů slovanských a členy jedné veleobce katolické.

„Tydzień spoleczny“ byl již toho jména osmý, pořádáný od převratu v Polsce. Pořadatelem bylo „Odrodzenie“, sdružení katol. mládeže akademické. Má teď svá sídla ve všech universitních městech polských, ve Varšavě, Lvově, Poznani, Krakově, Vilně a Lublíně, a značí složku v polském životě, již nelze přehlížeti. Důle-

žitě své poslání mezi studentstvem vykonává vzorně, starajíc se o zhutnění a náboženské prohloubení jeho života, pracujíc jako my dle hesla: „Omnia restaurare in Christo.“ Duch tento nesl se též Společným týdnem v Lublíně. Program byl pečlivě sestaven. Ráno mše sv., po snídání přednáška, v polední přestávce osvěžení a prohlídka Lublína, pak opět přednáška, večere a náboženská konference. K přednáškám a náboženským konferencím vybráni nejčelnější představitelé katol. života v Polsce. Proto týden přinesl též, co pří-
něsti měl — upevnění organizace i duchovního žití a povzbuzení k činu. Mimo to vzájemné poznání a navázání srdečných svazků přátelství. Není mi ani možno uvéstí všechny ty milé osobnosti, s nimiž jsme se zde setkali. Byl tu rektor katolické university lubelské J. M. Dr. Jos. Kruszyński, preláta Adami, prof. krakovské university Dr. Heydel, nám zvláště milý Dr. Jacek Woroniecki O. P., Dr. Iwo Jaworski, a z kolegů akademiků kol. Kaz. Malko, předseda výkonného výboru, kol. Pienkowski, jenž mluvil též na našem sjezdu v Praze, a rovněž tak kol. Dnochowska, mmo mnohé jiné, kteří snažili se nám svým milým chováním dokázati vděčnost a upřímnost našich přátelských svazků.

Věru, neradi jsme se loučili. Ale slíbili jsme si, že styky naše tak slibně započaté, nesmějí ochabnouti, nýbrž musí se dále utužovati a rozšiřovati. Jsme bratři, proto styky naše musí býti bratrské. To si uvědomujeme a dle toho budeme i dále pracovati. Ať Slované jsou jedna rodina! Byli jsme pozváni na II. kongres Odrozenia ve Varšavě 27.—29. října. Bohdá se tam opět shledáme! Mezi kolegy polské půjdeme vždy rádi, neboť jsou nám, Čechoslovákům, vedle Jihoslovanů nejbližší.

Bohumil Černý.

Jihoslovanská a polská delegace s československými studenty ve Strahovské zahradě při svato-václavských dnech.

ASS. v Přerově vydalo při příležitosti oslavy decenia svého trvání almanach, který svou vkusnou úpravou a pěkným obsahem činí nárok na dobré ocenění a lze jej co nejlépe doporučiti.

SSS. v Prostějově. Na valné hromadě konané 18. června t. r. byl zvolen pro letošní školní rok tento výbor: předsedou kol. Slinták Fr., místopředsedou kol. Černý Jos., jednatelem kol. Vlček, pokladní koleg. Hanáková Fr., knihovníkem kol. Příkryl. Přečteny zprávy funkcionářů a uděleno absolutorium. Na valné hromadě zúčastněn byl pan dr. prof. Drábek a zvolen spolk. rádcem. Pak se rozvinula čilá debata, v níž radil p. dr. prof. Drábek, aby byly mimo „Jitro“ odebrány ještě

časopisy „Na hlubinu“, „Filosof. Revue“ a „Nás Domov“, v nichž možno uveřejniti literární prvotiny studentstva. — Dne 14. t. m. konána členská schůze, které nebyl zúčastněn při poslední valné hromadě zvolený p. dr. prof. Drábek, poněvadž byl definitivně přeložen do Chrudimě. Počet zúčastněného členstva činil 87 procent. Na schůzi byly přečteny kol. Přikrylem zprávy o sjezdu v Praze a o Orelských slavnostech. Pak přednesena zpráva knihovníka a různé návrhy kol. Kováře, předs. Ak. SSS. v Prostějově. Na konci podány návrhy na zvolení nového spol. rádce.

Exerciční hlídka

Exercicie — jich význam a důležitost pro katolickou inteligenci. Řádky tyto, které zamýšlím psáti, patří v první řadě katolickému studentstvu, které nepoznalo význam a důležitost exercicií v dnešní době materialistické. Vidíme jasně v dnešní době, kdy mládeži se nedostává náboženského vzdělání, jak stojí na minimu mravním, ba často klesá i pod tuto mez mravního minima, jež hraničí s nemravností — s materialismem. Vy, studenti středního školství, víte dobře, co znamená katechetova hodina náboženská. Jedni žáci vidí v ní hodinu odpočinku po předchozích hodinách a druzí používají ji co nejméně k opisování úkolů, a jen malé procento žáků se snaží něco si z ní odnésti. Náboženství se stává nepovinným právě v té době, kdy je více než soli potřeba k mravní výchově. Důsledek této indiferentnosti k hodině katechetově jest podceňování vyučování náboženství na střední škole. Střední škola má dáti základ k životu náboženskému — k životu mravnímu, ale z předchozího vidíme, že není možno, ale ani v moci katechetově z deseti procent svému úkolu dostáti. Taci inteligenti nemohou v samostatném životě si položit základ k životu spořádanému — mravnímu v každém ohledu, když se dříve nepřiřícili získati poznatků k tomuto životu potřebných — pak taci lidé v životě se snaží dokazovati, lépe řečeno vyvracet hluboké náboženské pravdy nezkažené mladé inteligenci katolické. Nedivíme se v dnešní době, že studentstvo, vstupující po maturitě do života, z velké většiny mravně kolísá, nebo úplně se utápí v bahně materialismu. Není divu, že katolické studentstvo v životě se ztrácí nebo bloudí po cestách nepravých, neb kdo chce býti uvědomělým katolíkem a chce míti jistoty, za čím stojí, musí se dále samostatně vzdělávati, aby také v jeho duši se neusídlila nejistota z těch přecházejících nárazů na jeho přesvědčení. Z těchto řádek vidíš, milý příteli, jaké vzdělání náboženské nabudeš na střední škole, a k tomu přistupuj jako vrchol zkázy špatné biografy, špatná divadla, četba a společnost. Snad přijde ti myšlenka: „Kde se mám poučiti o těchto věcech?“ A odpověď zní: „V exerciciích které se na tak četných místech konají, ale záleží pouze na tobě, abys jich jak náležitě využil.“ Pravím ti s plnou jistotou, vykonáš-li si je jeden rok, zalíbí se ti a příští rok je vykonáš opět. Věř, že v exerciciích tvá duše toužící po pravdě nalezne po čem touží, bude úplně uspokojena a vnější nárazky ze světa materialistického nebudou míti na ni žádných vlivů. Chceš-li zůstati mravním studentem a tak nejlépe svým drahým pánům rodičům za jejich starosti se odvděčiti, musíš míti nábo-

ženství — vyššího ideálu. Tolstoj, ruský spisovatel, napsal: „Kdo chce zakládati mravnost bez náboženství, podobá se dítěti, kterému se líbí bílá květinka a chce ji přesadit, ale kořeny se mu nelíbí, protož odřízne je a květinku přesadí.“ Věř, že exercicie jsou rosou, která za večera padává na květinu denním horkem unavené. Vyjdeš-li si ráno při východu slunce na procházku, vidíš hrdě vztyčené květinu, které před několika hodinami byly úplně skleslé, a to vše způsobila „rosa“. Tak jako ta květinka byla uvadlá, tak také tvá duše bývá unavená a potřebuje také rosy, a tou jsou „exercicie“, dobře vykonané exercicie tě znovu vzpruží a na obloze tvého života vysvitne ti slunce, ano slunce jasnější nad ono ve vesmíru a svými mocnými paprsky bude tvoji duši ohřívati, kdyby chladla a znovu ji ohřejí, kdyby úplně vychladla. Jedna z nejdůležitějších součástí duchovní „rosy“ je protestantský norvěžský theolog, píše o sv. zpovědi protestantských učenců, a jeden z nich, Luther, který v XVI. století první popřel božský původ svatě zpovědi, v dobré chvíli svého života napsal: „Za všechny poklady celého světa nedal bych zpovědi, vím dobře, kolik potřeby a co síly poskytuje, za které jí mám co děkovati. Raději bych svolil v tyranství papeže, než bych připustil, aby svatá zpověď byla odstraněna.“ A na jiném místě dotvrzuje: „O soukromé zpovědi soudím totéž, co jsem dosud učival, totiž, že je užitečnou a velmi žádoucí. Ona se mně velmi zamlouvá a jest též nevyhnutelná, neusiluji o její vykořenění, nýbrž raduji se z toho, že jest v církvi Kristově.“ Krogh-Thonning, vynikající protestantský norvěžský theolog, píše o sv. zpovědi: „Ó, kdybych měl tisíc úst a v každých ústech tisíc jazyků! Všech bych použil k tomu, abych zvolal: Naše církve musí míti opět soukromou zpověď. Spasitel zajiště řekl svým služebníkům, komu odpustíte hříchy, budou odpuštěny, komu zadržíte, budou zadrženy.“ Když se matka Melanctonova ptala svého syna, souvěkovce Lutherova, v které církvi je to lepší, tu Melancton jí odpověděl: „V protestantské církvi se lépe žije, ale v katolické se lépe umírá.“ Proto volám k tobě, katolické studentstvo, v tomto miléniovém roce svatováclavském: Nedej si bráti dědictví otců svých, dědictví Cyrila a Methoda, ano dědictví našeho milého světce a patrona naší vlasti, sv. Václava, a řiď se jeho heslem „Ora et labora!“, které on se vši svědomitostí plnil, a tím nejlépe posloužíš každý sám sobě a svému národu. Nedej, aby kdy platila na tebe slova našeho předního politika, která zní: „Ten, kdo podkopává mravnost a náboženství ve státě, není vlastencem, nýbrž je hrobařem.“ Končím přáním, aby se nás sešlo v příštím roce na exerciciích více, ne jen v Čes. Budějovicích, za které jsem povinen ještě jednou jménem všech účastníků co nejsrdčněji a nejvřeleji poděkovati vd. Janu Chrástkoví, ale i na ostatních místech! Na shledanou na příštích exerciciích! — RNC. Straka J.

Eucharistický kongres světový bude se konati v květnu 1930 v Karthagu, biskupském sídle sv. Augustina. Ústřední komitét již dnes si přeje znáti počet účastníků z Československa a proto žádáme všechny, kteří mají v úmyslu kongresu se zúčastniti, aby neváhali přihlásiti se co nejdříve, z toho důvodu, že jen tak bude možno zaříditi vše k jejich pohodlí a spokojenosti i při neobyčejné účasti, které se těšívají Eucharistické

kongresy světové. Pro předběžnou informaci uvádíme, že zájezd potrvá asi 3 týdny a že bude stát ve III. třídě asi 3.500 Kč, ve II. třídě asi 5.000 Kč. — Uvážíme-li, že 14denní pout do Lurd ve III. třídě jest za cenu větší než 2.000 Kč, není i obnos výše uvedený nepřiměřený. Další zprávy o směru cesty, dni odjezdu atd. bude možno podati teprve později, až nás dojdou další zprávy. Záznamy přijímá již nyní Lurdský spolek v Praze I., Husova 8.

Hlídka

Cyrilo-Methodějská

Několik námětů pro obnovení a oživení S. C. O.

Snad už málo studentek a studentů dnes ví, co je to zkratka: S. C. O. A přece skrývá se za tím velická myšlenka, myšlenka unionistická, — t. j. sjednocení všech Slovanů ve víře na podkladě ideje cyrilometodějské. Studentské cyrilometodějské odbory by tedy měly býti hlavní pákou našich SSS, a ne pouhou popelkou, jakou byly namnoze až dosud. Nebožtík vdp. arcibiskup dr. A. C. Stojan by jistě neměl mnoho radosti, když by viděl, kterak S. C. O. při SSS. živoří. A přece jeho dobré a štědré srdce slovanské **tolik mílovalo především studenty**, na jejichž exercicie na Velehradě neopomenul zajížděti každoročně, byť by byl sebe více zaměstnán. Ukážeme mu za to černý nevděk? Jistě že nikoliv, naopak, — přičiníme se, aby se začátkem nového správního roku rozproudil se i nový ruch v našich S. C. O. Těchto několik řádek má k tomu býti prvním praktickým námětem.

1. V první řadě nutno, aby se naši studenti seznámili s podstatou unie, aby poznali historii rozkolu, snahy o unii v minulosti, obřady východních církví sjednocených a nesjednocených, odchylky rozkolníků od naší církve atd. Často se obtížně hledá thema přednášky. Hle, jaká hojnost zajímavých temat se zde naskýtá. Jistě tu každý dobrý duchovní rádce SSS. milerád studentům vyhoví.

2. Pro budoucnost unie bude nutno, aby byl rozšířen též počet spolupracovníků laiků, a kdo je tu v první řadě povolán jiný, ne-li my, dorost katolické inteligence? Proto bude dobře, když přednášky svrchu uvedeného rázu budou též konati starší kolegové, aby se již v mládí do této otázky zasvěcovali. Prameny zašle ochot-

ně Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci, Salesianum, jenž vám i jinak poradí.

3. Při každé nové práci nutno navazovati na to, co už bylo vykonáno, podobně si tedy nutno počínati i v S. C. O. Prameny pro poznání dosud vykonané práce poskytují nám tak zv. Acta congressus, jež obsahují jednání minulých unionistických sjezdů velehradských (na skladě má Apoštolát); latina spisů jest snadná a nečiní při studiu velkých obtíží.

4. Každý musí ve svém oboru sledovati jeho rozvoj a pokroky ve světě. Pro přehled unionistického ruchu jest neocenitelným pramenem časopis „Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje“, výborně redigovaný P. Frant. Jemelkou. Každé číslo má bohaté ilustrace, celou řadu článků a rubriky náboženského života ve všech slovanských zemích. Pro studenty poskytuje Apoštolát slevu na předplatném, hledme jej tedy nejenom sami hoině odebírat a čísti, nýbrž i šířiti mezi lidem!

5. Ve prospěch slovanských misíi možno sbíratí a Apoštolátu odváděti poštovní známky, staniol a j., což je vděčným polem působnosti zvláště pro mladší kolegy.

6. Posledním a hlavním prostředkem jest členství v Apoštolátě a s ním spojená modlitba za unii. Maličko se žádá a tištěné formuláře ochotně dodá Apoštolát.

Toť ien několik letmo načrtaných námětů. Doufám, že naše SSS. z vděčnosti k tatíčkovi Stojanovi chopí se prozatím aspoň těchto a vbrzku je realizují.

Oldra Sv.

Technická hlídka

Zase nový vynález z oboru radia.

Slavnému ruskému vynálezci prof. Algrewovi se podařilo rozřešiti problém radiopříjmu bez použití obvyklého radiopřijímače. Jeho přístroj se zakládá na vlastnosti elektrického proudu rozkládati vodu. Je to ovšem na prvním místě roztok solí, na které elektrina působí (chemicky čistá voda se elektr. proudem nerozkládá). A toho právě použil prof. Algrew k zachycení elektrických vln. Po dlouhé úsilovné, experimentální práci poznal, že k zachycení vln stačí dvě nádoby s roztokem soli, do nichž se zavede jak anténa a země, tak zdroj elek. stejnoměrného proudu i reproduktor. Po tomto objevu nastal mu stejně těžký úkol, jak totiž vyladiti na novém přijímači různé stanice. A právě hledání soli, která by dávala ideální příjem, stálo prof. Algrewa novou dlouholetou práci. jeho námaha

však byla korunována skvělým výsledkem; nalezl totiž sůl, vyhovující všem podmínkám a mimo to zjistil množství a koncentraci roztoku, který dává nejlepší výsledek. Právě touto solí, jejíž složení a výrobu chová v tajnosti, dosáhl příjmu značného počtu stanic jakož i značné selektivity. Stanice i o velmi blízkých vlnách vyladí se tím, že se násoskou ubere roztoku z jedné nádoby, neboť právě na rozdílu výšek hladin v obou nádobách závisí vyladění stanice. Úplně jemné vyladění se provede ssacím papírem, takže lze docílit velmi čistého a silného příjmu. Že tento jednoduchý přijímač skutečně vyhovuje všem podmínkám kladeným na moderní přístroj, dokazuje množství a síla stanic, které zachytil. Byly to mezi mnohými: Praha, Drážďany, Lipsko, Řím, Paříž, Viena, Budapešť, Štětín, Münster, Moskva, Londýn, Berlín, Štokholm, Kodaň, Königswusterhausen a jiné. Jednoduchým tímto aparátem dosáhl takových výsledků takové síly a čistoty příjmu, jakými se nemůže pochlubití mnohý, byť i pracuje s velmi dokonalými přístroji lampovými.

Tento epochální vynález nejen že prospěje technice a kultuře, nýbrž jím jistě začíná nové období radiotelefonie, a princip, na kterém je vybudován, bude základem dalších vynálezů.

Jan Mikula.

Rybářský koutek

Náš pes.

Rybičky v akvariu jsou nejen ozdobou bytu, ale též ušlechtilou zábavou. Nejlépe jest chovat ryby tůnní, kterým dobře zařízené akvarium úplně nahradí svobodu. Akvarium zařídíme tak, že pokryjeme dno hrubozrnným říčním pískem, mezi něž dáme několik větších křeméneků, abychom snadněji jimi upevnili vodní rostliny, kterých musíme dát rybičkám hojnost, aby jim nahrazovaly potřebný kyslík. Zaopatříme-li jim dosti potravy, jsou naši zajatci úplně spokojeni. V létě dáváme jim dafnie, v zimě pár zrníček sušených mšic. Tůnních rybiček je velmi mnoho druhů, z nichž nejraději mám Xyphophory, mečouny. Říkám jim Xyphophorkové. Jsou číperné, duhově zbarvené, sameček jako hrdina nosí ocásek, prodloužený v meč. Letos o vánocích stihla mne nehoda. V mém strachu, aby rybičkám se na Ježíška ničeho nedostávalo, dal jsem jim příliš mnoho potravy a sameček a jedna samič-

ka mi zahynuli. Mám od té doby toliko jednu samičku, která již přivykla samotě a proto jí nechceme vpustit do akvaria jiné druhy. Tatiček jí říká „náš pes“, neboť je tak ochočena, že lapá po prstu vstrčeném do akvaria.

Jaroslav Ševčík, žák I. tř. kl. gymn.

Jsem rovněž zuřivým pěstitelům ryb. Přinesl jsem již mnoho obětí tomuto svému ideálu. Jestliže mi kdy posla ryba, dostávám vždy písemné blahopřání s projevem soustrastí, od darebáků, které počítám mezi své přátele. Neznámý příznivec věnoval mi k svátku akvarium, ve kterém plovli plesniví rollmopsové, marinovaní ševci, pulci, herinci, ropuchy, sardele a dvě utopené myši. Neslýchanou drzost podlého nestoudníka ztrestal jsem po zralé úvaze tím, že jsem mu poslal parte na jeho 10 Kč, které jsem mu byl dlužen. On zase, jak mu kdo sdělil truchlivou událost, že mi scípla ryba, s jízlivým pošklebkem vyvěsil z okna smuteční prapor. Jednou dokonce mé ryby zaslaly Spolku proti týrání zvířat vyhrůžné připomenutí tohoto znění: „My v účtě podepsané ryby zdvořile žádáme, abychom byly úředně vzaty v ochranu před svým pánem, který samou péčí, abychom mu nepoměly, od rána do večera nás pečlivě ošetřuje a strašně se diví, že musíme pojit. Vybízíme Vás, jakožto rybomilnou instituci, abyste zahrnutí takovou péčí nyní Vy zas našeho pěstitele. S úctou zlovolnou vděčné Ryby.“ — Navštívila mne sekretářka, která mé ryby z úřední povinnosti naházela do hrubého pytle a spěšně odešla, změřivši mne jakožto trapiče zvířat opovrhlivým pohledem, hodivši mi beze slova dekret, obsahující důvody tohoto činu. Zůstalo mi v bytě toliko akvarium, vydávající mdlé sepiový, nicméně však nesnesitelný zápach. Můj přítel boxer jedinou dobře mířenou ranou učinil konec této ozdobě bytu a ušlechtilé zábavě. Hrubozrnný říční písek a několik větších křeméneků k vůli upevňování rostlin nalezl jsem v botách, v posteli, v psacím stroji, v polévce. Rozbité sklo zadřel jsem si do nohy a čtrnáct dní jsem chraptěl samým proklínáním ryb, přátel, boxerů a lidumilných institucí. Rozzuřil jsem se a zbytek akvaria vyhodil z okna, zrovna na hlavu místní vykladače karet, k její nevýslovné nespokojenosti. Byl jsem odsouzen na čtyřicet hodin do vězení pro urážku ramene spravedlností, jemuž jsem držel nos tak dlouho v zásuvce se sušenými páchnoucími dafniemi, dokud mne přivolaná hasičská pohotovost nespoutala. Chov ryb tudíž doporučujeme jen s rezervou a jedině k vůli tomu, že je vždy třeba ctít lidi, osmělující se mít svůj vlastní úsudek.

JUC. Václav Šimek, III. sem. práv.

Když čeština, tak spisovná!

Pan inspektor přijde do školy a ptá se školníka: »Není tu pana ředitele?« (Pozn. red.: genitiv záporový.)

Dostane se mu klasické odpovědi z úst tázaného: »Není ho tuto. Bylo ho zde viděno, ale právě ho odešlo.«

Filatelie

Původcem poštovních známek je Angličan Sir Rowland Hill, od jehož úmrtí uplynulo 50 let († 27. VIII. 1879). Bývá proto nazýván i „otcem filatelie“, ač sám se sbíráním známek neobíral. Pocházel z chudé učitelské rodiny; sám byl také s počátku učitelem, později však odešel k poště, kde se během času dopracoval vynikajícího postavení gener. tajemníka nejv. poštmistra. V roce 1837 uveřejnil svůj návrh na zavedení jednotného sníženého porta 1 penny, o něco později pak zavedení známek. V r. 1840 byl učiněn již pokus s vydáním prvních známek, který se nade vše očekávání prakticky i finančně osvědčil. Za zásluhy o rozkvět poštovníctví byl R. Hill vyznamenán mnoha řády, povýšen do stavu šlechtického a při odchodu na odpočinek dostal dárek — 20.000 liber šterl.

Svatováclavské známky byly ve dnech 26. až 28. září v Praze u dvou poštovních úřadů a u přepážky „Filatelie“ opatřovány červeným jubilejním nebo výstavním razítkem.

V Praze začal dnem 1. září vycházeti ruský časopis „Filatelia“, měsíčník, po 1 Kč. Redakce: Praha II., Žitná ul. 28, II.

Pošt. zásilky dopravené vzducholodí „Graf Zeppelin“ z U. S. A. do Evropy při cestě kolem světa, byly opatřovány zvláštním velikým razítkem s obr. zeměkoule a vzducholodí, nápisy jednotlivých stanic na této cestě a se šipkami směru letu. Kolem obrázku je nápis: „První let kolem světa. U. S. A. Letecká pošta.“ Poštovně za dopis do Evropy obnášelo bezmála 35 Kč.

Nejjihnější poštovní úřadem na zeměkouli je pošta 80členné Byrdovy výpravy k jižní pólce. Nemá sice vlastních známek, neboť používá známek amerických neb novozélandských, ale razítko přeměňuje je na známky polární výpravy. Na razítku většího formátu jsou kresby polární krajiny, letadla, tábora a pólnočního slunce, různé nápisy a pod. Spojení se světem obstarávají lodí „City of New York“ a „Eleanor

Bolling“ (i letadla), na nichž je poštovní úřad. Poněvadž dopisních zásilek výpravy není mnoho, budou asi časem obálky s razítky této výpravy dosti vzácné.

Podobnou zajímavostí je zpráva, že švédskému cestovateli Svenn Hedinovi povolila čínská vláda vydávání vlastních známek, jichž bude jeho výprava používat v Číně k frankování svých zásilek a v ostatním světě k dobrým obchodům na účet sběratelů známek. — (Dle Tribuny Fil.)

Výměna. Kdo by s přál vyměňovati cennější čl. známky za pod. italské, nechť se dvojitým lístkem přihlásí o adresu spolehlivého katol. pořadatele fil. odboru misijního v Janově u p. Ant. Barty v Proseči u Skutče. Lých dodá na přání za úhradu 50 hal. ceníček známek a alb. Sběratelům, kteří nemohou v místě album koupiti, dodá alba v násl. ceně: na 1400 zn. za 3 Kč, na 3800 zn. za 6 Kč, vázané 11 Kč, na 7000 zn. za 12 Kč, vázané 20 Kč s poštovným.

Literární hlídka

Otokar Březina v cizině. Veliký polský básník Emil Zegadłowicz věnoval svou poslední sbírku básní „Duby v úplňku“ (nakl. F. Hoesick, Varšava 1929) Otokaru Březinovi k jeho šedesátinám; k této dedikaci přidána jest poznámka, že během tisku knihy Březina zemřel. — Mnichovský měsíčník „Hochland“ přináší v červencovém čísle letošního roku studii o Březinovi, jejímž autorem je O. F. Babler. — Srbský časopis „Zápisi“, který vychází v Cetinji (Černá Hora), přináší v květnovém čísle svého třetího ročníku rovněž stať o našem básníkově.

Kritik „Národních Listů“. dr. Miroslav Rutte, jehož kontraverse s drem A. M. Pišou z „Práva Lidu“ je dosud v živé paměti mnohých čtenářů, vydá v říjnu v turnovské edici Sever a Východ (nakl. Müller a spol.) svoji knihu essayí „Doba a hlasy“, v níž velmi výstižně vysvětluje literární dění naší doby. Redaktor sbírky dr. Jos. Knap vydá tamž knihu próz „Zaváté šlépěje“.

Získej co nejvíce odběratelů

„J I T R A“.

**Chystáme překvapení pro ty, kdo jich
nejvíce získají.**

**Všimni si proto dobře příštích čísel!
Listopadové číslo „Jitra“ bude mít první
přílohu o Římské Studentské Pouti (Ř. S. P.)**

Co se chystá. Během podzimu chystá nakladatelství „Orbis“, Praha XII., vydání následujících knižních novinek: Arnesen, Tragedie vzducholodi „Italie“. A. A. Brusilov, Paměti. J. Karásek, Na cesty (cestovní rádce). B. Knížek, Sociologie družstevního hnutí. P. de Kruif, V bojích s neviditelnými nepřáteli. (Lovci mikrobů.) Dr. J. Morávek, Průvodce po pražském hradě a chrámu sv. Víta. Ing. Fr. Munk, Nové hospodářství. G. de Ruggiero, Dějiny evropského liberalismu. St. Thugutt, Obrození Polska.

V Úrodě vyšly dvě původ. práce: Jana Weise „Dům o 1000 patrech“ Detektiv Petr Brok není tak důvtipným, jak se na hrdinu bojujícího proti kapitálové moci sluší; jde od náhody k náhodě a teprve po vykonané práci si věc uvědomí. V jádře ukazuje na nebezpečí mechanické vědy, již lidstvo bezstarostně svěřilo své životy. Co z části rozlaňuje jest, že spisovatel v závěru nazval své vyprávění, v němž označil techniku jako zhoubce a zotročovatele člověka, nesmyslným snem prudké mozkové horečky. Autor má dobré schopnosti vypravovatelské i obdivuhodnou fantasií. — Druhá práce N. Dvořákové je povídá měřítku J. Vodáka a celková úroveň je průměrná. —nč—

Rudolf Medek: „Vinný keř.“ (48 Kč, v. Sfinx, B. Janda, Praha.) Sbírkou předválečných prací představuje se Medek jako básnická individualita dobré umělecké kvality; s mnohými názory (především v pojetí bolesti) stojí v blízkosti Březiny a Durycha. Zobrazuje duši a touhy generace před 20 lety, místy ještě s nádechem dekadentním (Magdalena). Durychovy milostné črty nedostihly. Nejzdařilejší prací umělecké hodnoty, řadí se Mezi M. nejlepší jest úvodní biblická malba Víno, líčící vypuzení prarodičů z ráje. Tíživý stesk nad proviněním a strach z budoucnosti i slitování Hospodinovo zesiluje dokonalým slohem blízkým příběhům biblickým. Připojeny zdařilé dřevoryty (1. a 2.) prof. J. Sejpký. —nč—

„Sv. Václav a dívky“, napsal Ant. Šorm, obrázky malovala O. Strasserová. Vydalo Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci v Praze I. Cena Kč 2.—. V jubilejním roce svatováclavském rozléto se mnoho pamětních obrázků a předmětů, ale jedinečně milou a trvalou památkou pro děti zůstane knížka A. Šorma „Sv. Václav a dívky“. Vůně legend z doby sv. Václava ovívá vás při četbě několika prostých, ale hřejivě milých stránek této knížky doprovázené případnými obrázky ze života světce. Takových knížek máme málo.

Nový selský román. Právě vyšel román „Smršť“ od turnovského učitele Jana Knoba. Jednoho ze známých spisovatelů sdružených kol revue „Sever-Východ“ v nakladatelství Müller a spol. v Turnově. Dílo velmi dobré, hodnotné, které dobře uvažuje, aby mohlo se dostat do rukou milovníků a přátel dobré a zajímavé knihy.

—jer.

Sport

Kopaná.

8. září t. r. bylo zklamáno veliké množství příznivců kopané, neboť dávno připravovaný zápas mezi Československem a Maďarskem v soutěži Evropského poháru Švehlova skončil neroz-

hodně 1 : 1, čímž padly všechny dosavadní šance na jeho dobytí Československem. Maďaři vyslali do Prahy team technicky velmi dobrý a co hlavně, předčil naše i vytrvalostí, neboť zápas, ač dohráván byl u nich jen 10 hráči, přesto dovedli tito již prohrávaný zápas ještě vyrovnat a tím zajistili jeden pro ně velmi cenný bod.

Zápas hrán byl v Praze na hřišti Sparty za účasti 33.000 diváků. Možno tedy zcela dobře říci, za rekordní návštěvy. Na vstupném bylo vybráno 317.000 Kč. Příjem jistě imponantní. Zápas řídil Švýcar Ruoff, a dle posudku čl. soudců neřídil zápas dobře. Hra našeho forwardu byla neucelená a náhodná, rozbíjela se úplně o tvrdou obranu maďarskou. Jediný hráč, který se dovedl probíjet touto řadou, byl Silný (A. C. Sparta) a po něm Puč. U maďarské XI. vyniklo zvláště vnitřní trio, a dále, jak jsem již psal, obrana.

Stav Švehlova poháru.

	Her:	Bodů.	Score:
1. Itálie	7	9	16 : 15
2. Rakousko	7	8	14 : 9
3. Č. S. R.	7	8	12 : 10
4. Maďarsko	7	7	20 : 18
5. Švýcarsko	6	0	10 : 20

Itálie hraje s Maďarskem, Rakousko se Švýcarskem, Československo se Švýcarskem, Maďarsko s Itálií a Švýcarsko s Č. S. R. a s Rakouskem.

Austria Vídeň—Bohemians. Bohemians sehráli mezinárodní zápas ve Vršovicích a byli od Austrie po velmi pěkné hře poraženi 2 : 1.

15. září byl sehrán mezistátní zápas Č. S. R.—Rakousko ve Vídni na Hohe Warte. I zde měl československý team černý den a byl poražen rozdílem 1 branky. Celkový výsledek byl 2 : 1 pro Rakousko. Naše mužstvo bylo velmi handicapováno zraněním Čipery, který od 21. minuty i poločasu byl na hřišti pouhým statistou. Zápasu přihlíželo 40.000 diváků.

Téhož dne byl v Praze sehrán meziměstský zápas Praha—Videň, v kterém opět Praha podlehla Vídni 4 : 5. Pražské mužstvo bylo velmi nešťastně vybráno, takže jediný Šíma (F. K. Teplice) byl dobrým útočníkem a má velký podíl na tom, že score dopadlo tak těsně pro Prahu.

A. F. K. Teplice hostili na svém hřišti Austria Vídeň a porazili tuto 5 : 0.

V den mezistátního utkání Č. S. R.—Rakousko konala se v místnostech rak. football. svazu ve Vídni schůze komitě pro Středoevropský pohár, na které bylo usneseno 6 : 2 hlasům, že třetí zápas o postup do finale mezi Rapid—Ujpest se bude konati 25. t. m. v Praze na hřišti Slavie.

S. K. Slavia dostala se do finale Středoevropského poháru. Finale toto bude se hrát až v prosinci a není ještě dnes známo ani vlastně s kým, neboť vídeňský Rapid opět protestoval proti rozhodnutí komitě pro Středoevropský pohár a dokonce hrozí vystoupením z této soutěže.

Roku 1930 se bude konati světové mistrovství v kopané v Montevideo.

Veslařství.

Veslaři amateuři.

Veslařských závodů v Anglii nesměli se dosud zúčastnit lidé, žijící se rukou. Bylo to podle pravidla z r. 1882, jež nedovolovalo účast na závodech: „mechanikům, umělcům, dělníkům a lidem zaměstnaným v manuální povinnosti“.

Nyní bylo toto pravidlo změněno a přijato ve formě analogické podle jiných sportů. Staré ustanovení mělo asi na mysli, že dělníci a lidé rukou pracující jsou následkem toho ve svalové práci ve výhodě proti duševním pracovníkům.

Box.

V září byl pořádán Čs. Unii boxerů amatérů boxingmatsch v Radíu, který byl dokladem nesporného vzestupu úrovně našeho amat. boxingu a naplněný sál a nadšení při houževnatých bojích i nováčků posílí jistě podnikavost našich amat. klubů, což lze jen vítati. Průběh byl zcela zdařilý.

Atletika.

Kosciak vyhrál závod kolem Vídně.

V závodě okružní třídou kol vnitřní Vídně, který se konal na trati 5 a půl kilometru, zvítězil Kosciak (Mor. Slavia, Brno) v čase 17 16, 2. byl Helber (Stuttgart), 3. Szerb (M. A. C., Pešť), 4. Frankl (Hagibor), 5. Leitgeb (B. A. A.).

14. září se konal na hřišti Sparty na Letné čtyřmatsch vedoucích pražských atletických klubů, ve kterém zvítězila Slavia 51²/₃ bodu před A. C. Spartou 44²/₃, Vysokoškolským sportem 37 a komb. teamem Smíchova a Ž. S. K. Hagiboru 17 b.

Mistrovství Evropy ve vzpírání břemen ve Vídni. Velkou cenu národů 14 body vyhrálo Německo před Rakouskem 13 a Č. S. R. 3 b. Z Čechoslováků umístil se Pěnička na 2. místě v polotěžké váze a na 3. místě Skobla v těžké váze. První vzešel 335 kg, druhý 350 kg.

Řádky chvályplné i nelitostné

Řádky hanlivé a chvályplné! Milí neodběratelé a předraží odběratelé „Jitra“! Vrátil se do Prahy, netrpělivě jsem očekával zprávy, jež jste mi tam měli zaslat a na něž jsem byl více než zvědav. Vaše zprávy jsou mi totiž vždy nanejvýš milé, ale tentokrát jsem na ně zvědav nebyl. Proto, že byly velmi kusé a stručné, a kdyby byly i sáhodlouhé a zaobalené, byly přesto bolestivé. Nevíte, jak musel jsem polykat hořkost, jež pramenila mi v nitru z každé zprávy na obálce „Jitra“, jež přišlo zpět. „Nepřijímám.“ Nepomáhaly oněm zatvrzelcům sladké ani vyhrůžné zprávy na pásce: „Čtěte!“, „Odebírejte!“, „Neodkládejte!“ Ó, nebáli se, neboť jsem na ně nemohl a kdesi v skrytu napsali pod přeškrtnutou adresu ten ortel „nepřijímám“. Nebylo jich mnoho, a proto je nechci jmenovat, ač někteří by toho zasloužili. Ale nemohu jim to udělat, neboť vlastně mi pomohli z velkých nesnází. Ač jsme dali „Jitra“ tisknout velmi mnoho přes náklad, nikdo neví, jak se to stalo, ale nedostávalo se. Byl poprask, shánka, a tak každá „retourka“, jak mi tady u nás v „podniku“ říkáme, byla vítána s huronským jásotem, nastalo bratrské objímání a uspořádán rodinný banket, pozůstávající z trápení psací mašiny, okusování držátek a vykouření „zorky“ míru, při čemž jeden z černých redaktorů vítězně zapráskal šerpou, již je opásán. První epocha byla skončena a nastala druhá, epocha objednávek. Abych byl logickým,

když chci užít hyperboly, že těch objednávek byla záplava, musím říct také, že „sem tam“ nějaká retourka ještě přišla od přítele katolického studenta, jenž uzavřel proň svůj měšec (tyto řádky hanlivé ovšem neplatí těm, kdož mají měšec rozkousaný od myši). A nelze jenom syčet nanu na ty, kdož nás odmítli, ale je nutno pět chválu i těm, kdož nás vyslyšeli a přijali. Omluví mne ti, jejichž dopisy jsou již zařazeny v kartotéce, že nejsou jmenováni (je jich řada), a díky, jež vzdávám těm, jejichž dopisy leží přede mnou na stole, vezmou též za svůj. Chvalořeční studentkám obchodní dívčí školy ve Frýdlantě n. O., které píší: „... prosily bychom ještě o 24 čísel, ... Studentky „Jitra“ rády čtou“, díky vzdávám dp. prof. Procházkovi v Brně, jenž žádá o zaslání 38 exemplářů „Jitra“, jako stejně milý a příjemný je chvályžádoucí lístek kol. K. Kubíčka, terciána z Prahy, stručně oznamující, „... prosím o zaslání „Jitra“ na adresu...“ Věřím, že „Jitra“ tento rok učiní opět krok kupředu nejen obsahově, ale i svým rozšířením a významem. Doufám též, že v tomto oboru již nebude příčin psát řádky hanlivé, ale jen chvályplné, na což se těším já — redaktor, administrátor, ilustrátor a děvče pro všechno v jedné a téže osobě.

P. T. redakční rada! (Záboří, 14. září 1929.) Sáhám k peru, abych Vám sdělil svoje názory a náhledy o „Jitře“. Začnu s těmi hlídkami. Každý máme jiný zájem a proto jest zapotřebí, aby každý z nás našel v časopise to, co ho zajímá. Myslím, že s rozsahem hlídek můžeme býti úplně spokojeni. Rubrika „Sport“ je na místě a jistě najde pochopení. Co se týče obsahu „Jitra“, navrhoval bych, aby místy byly „perličky“ — podařené odpovědi kolegů — tak asi, jako ve „Stud. časopise“. Kdyby bylo možno, také vědecké články z nejrůznějších oborů, psané ovšem odborníky. Obálka se mi nezamlouvá (je to pouze moje subjektivní mínění). Lepší byly v roč. 1926—27 a 1927—28. Pokud se náboženského obsahu týče, myslím, že úvodníky psané obratnou rukou plní jistě svůj úkol. — Píši stále, jak by to mělo býti, ale pokusím se také podle schopností přispěti svou hřivnou. Nejsem ani básníkem, ani spisovatelem, ale pokusím se napsati několik úvah o studentstvu, tak, jak mi to táhne hlavou. Pozoruji trochu ten život studentstva a možno, že u Vás najdu trochu souhlasu. Odepište mi, prosím Vás, mohli-li byste něco takového potřebovat. S přátelským pozdravem Jar. Šafář. stud. VIII. tř. st. reál. gymn. v Boskovicích.

Prosíme, aby korespondence — pokud byla zaslána na adresu JUC, Josefa Sameše — byla adresována přímo Ústředí, ježto jmenovaný není činovníkem Ústředí.

Objednávejte prostřednictvím „Jitra“.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

V posledním čísle nebylo uvedeno řešení a jména odměněných, činím tak nyní dodatečně:

Rozluštění z čísla 9. 1. Štěpánka, 2. Sláva, vasal. 3. 7 Kč, 4. veslo Věra (ve slově Ra), 5. drahou, 6. Aby se dostala na druhou stranu silnice, 7. Jezulátko, 8. Karolina Světlá, Kříž u potoka, 9. netopýr, 10. jeden, llava, trám, rota, Ola: Jitro, 11. kost. kosa, rosa, rasa, basa, Baťa, 12. barok, koráb, 13. drak, úbor, brada, Eden, nota: duben, 14. Československá republika, 15. Svatý Martine, jenž kusem pláště, svého přikryls kdysi pocestného, pohled též na naše dnešní ženy, jak jsou nuzně přioděny, jak jsou na tom hůř než chudák bédný, oblec, prosím, přece naše ženy! 16. Bohu služ, k svým se druž, paže tuž, volně kruž, zrádce kruš, pak jsi muž! Karel Dostál Lutínov, 17. Ikar, Karo, arom, Roma, Omar, Maro, Aron, Rona, onar, nara, Arab, rabe, Abel, Bela, 18. Svoji k svému, paže k paží, od Šumavy, od Pováží, svorná vůle, svorný druh, divy tvoří jako Bůh. J. 19. a) Hladolet je oběžnice, b) Česká země, d) Příbram, e) Kolín, f) Podmokly, g) Pardubice, h) Popelec.

Za rozluštění odměněni: 7. Dokoupil, St. Antonický, B. Sigmund, K. Vrabec. Odměněné prosím o potvrzení. Řešení z 1. čísla zašlete do 20. října na shora uvedenou adresu. Příště vypsání autorského turnaje. Připravujte příspěvky.

Pořadatel.

Ráček.

F. Dostál.

Cestou dávnou trojí říší
došel 1 2 3 4 5 velké slávy;
stkví se jako 5 4 3 2 v výši,
když se 3 2 1 3 6 oheň taví.

Roháček.

Pepa.

Svatý
Jméno mužské
ruské město
rána
zábava
míra
souhláska

Popisák.

P. S. Láskovi - Fr. Jancík.

—————> muže znáš přec,
<————— bezcenná věc,
—————> z deskriptivy znáš
<————— a zde spojku dáš.

Co celek skrývá v sobě? —
Již dřímá v chladném hrobě.

Dělenka.

O. Gregora - Zábřeh, H.

I. prostě jestli zdvojnásobíš,
ženské jméno obdržíš,
II. latinské příslovce čísla
nebo když ji obrátíš,
utvoříš část obličeje,
III. výměr nevelkého místa,
IV. zápor šlonzácký — toť jisté —
V. přelož hbitě z němčiny
— nedbej písmen, dbej jen zvuku! —
a máš zvíře krásné čisté!
I. II. na tu spoustu velkou když pak
VI. VII. svoje upřeš — ovšem bystré —
— I. IV. přece při tom nebudete —
(VII. IV. mnoho nyní už nekvete)
I. II. III. IV. V. VI. VII. tak když si
to seřadíte, časopis známý uzříte.

Přesmyčka.

Ivo.

Josefa N. češe holky.

y = i

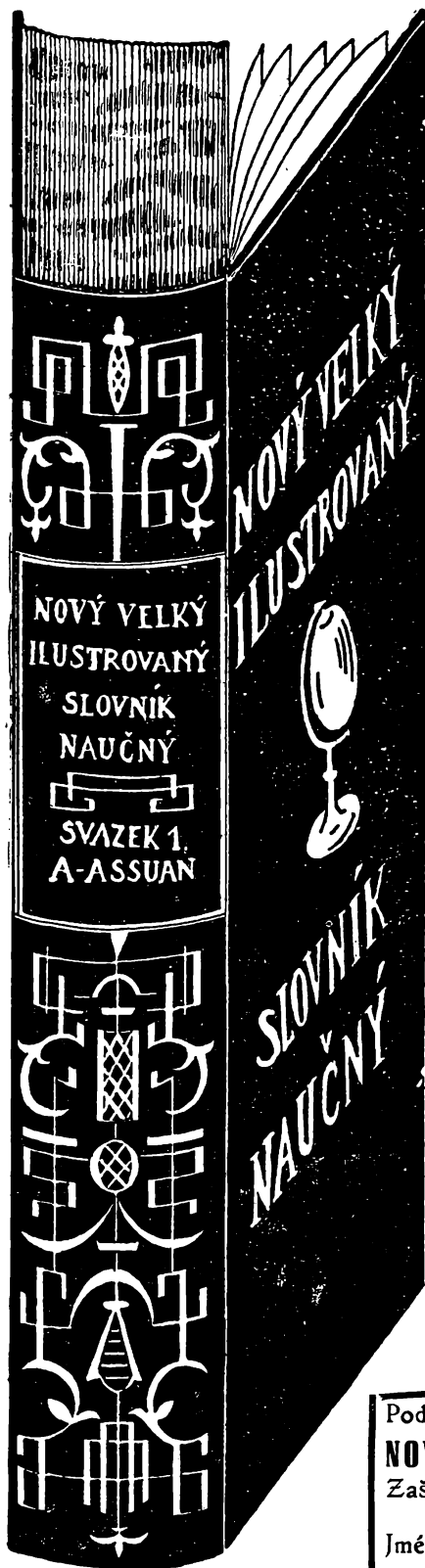

Turnaj. Kolegové šachisté, zašlete návrhy na pomstu pro kol. *Neznámého*, jenž má řídit šachovou hlídku v „Jitře“, a který neposlal ani řádek do tohoto čísla. Vítěz návrhového turnaje bude pasován na prvního ostrostřelce, nebo sedláka, čili pindoura, dle jeho vlastního výběru.

Zajímavost. Já neumím hrát šach, hraju jen „žravý“, (pravidla zašlu na požádání proti přiložené známce), ale řeknu vám jednu zajímavost, o níž se můžete pokusit. Postavte na šachovnici 8 dam (královen) tak, aby se vzájemně nebraly. Rozluštitel to může zaslat redakci k uveřejnění tčm, kdož toho nesvedou.

Red., t. č. též šachový referent.

ZDARMA

Zmenšená velikost.

Nový velký ilustrovaný slovník naučný.

Po dlouhých pečlivých přípravách počneme vydávati v **Příjnu**

Nový velký ilustrovaný slovník naučný.

Až dosud mohli si jen boháči dopřáti přepychu velkého naučného slovníku, studnice celého našeho vědění, ale nyní může se státi každý jeho majitelem, neboť dáme

Nový velký ilustrovaný slovník naučný

každému čtenáři tohoto časopisu **zdarma**, vystřihne-li a zašle-li nám dole připojený kupon během 10 dnů na adresu naši v Praze.

Nový velký ilustrovaný slovník naučný

vydáme ve velkém osmerkovém formátě v 150 sešitech obsahujících kol 4.000.000 slov a více než 5.000 různých obrazů a zašleme každému **zdarma**.

Pouze velké reklamní a poštovní výlohy nutí nás žádati náhradu těchto výloh v částce Kč 2.50 za sešit.

Každá rodina musí mítí náš slovník, neboť v tomto slovníku najde každý její člen odpověď na veškeré otázky života. Slovník bude obsahovati informace z celého světa a kromě toho hlavně bude si všimati slovan-ských hesel v jiných slovnících opomíjených. Dáme také každému možnost

Nový velký ilustrovaný slovník naučný

získati v krásné a levné celoplátěné vazbě, o čemž může se zevrubně poučiti z našeho zvláštního prospektu. Prospekt zasíláme ob-
ratem **zdarma**.

Nepošílejte napřed peněz. Zašlete však již dnes níže připojený kupon na adresu

SLOVNÍKU NAUČNÉHO

NAKLADATELSTVÍ GUTENBERG
OTA LEBENHART,

PRAHA II., Václavské nám. 63

Podepsaný žádá, aby mu nakladatelství zasílalo bezplatně
NOVÝ VELKÝ ILUSTROVANÝ SLOVNÍK NAUČNÝ.
Zašlete **zdarma** prospekt.

Č. 34.

Jméno a příjmení:.....

Zevrubná adresa:.....

CHCETE ZÍSKAT LEVNOU ČETBU ?
PAK SI PŘEDPLAŤTE NEJLEPŠÍ

**SBÍRKU LIDOVÝCH ROMÁNŮ
„RODINU“**

ZA 14 DNÍ JIŽ VYJDE 1. SEŠIT

S románem VL. JAVOŘICKÉ

„BRÁNA DO RÁJE“

Předplácí se na 10 sešitů Kč 19.-.

Jednotlivé číslo Kč 2.-.

Zde odstříhnete, vložte do obálky

Přihláška.

Přihlašuji se k odběru:

.....výt. sbírky lidových románů

„RODINY“. Předplatné na.....seš.

Kč   součas. zasílám — zašlu

slož. listem, který pošlete. *)

Čitelný podpis a adresa .

a nám pod 30hal. známkou zašlete

Kdo předplatí 10 sešitů, obdrží
na dílo „BRÁNA DO RÁJE“
zdarma plátěné desky.

Bude vycházeti v sešitech 14ti-
denně o 32 stranách.

**Nakladatelství
Československé akciové tiskárny
Praha II., Panská ul. č. 1.**

*) Co se nehodí, škrtněte.

JITRO

OBSAH:

Prof. Lad. Švejcar:

Otcové a děti.

V. M. Kamenická:

Hořely ohně...

Univ. doc. Dr. Jaroslav Beneš:

Filosofie sv. Tomáše Aquinského.

Sova.

V Praze, v listopadu 1929.

Ročník XI. - Číslo

3

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 20674. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6 —, na rok Kč 12 — a pro nestudenty na rok Kč 25 — Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakce „Jitra“, Praha II., Spálená 15.

Redakční uzávěrka 15. každého měsíce.

Z redakčního stolu. V. M. Kamenická: Těší nás Váš zájem o „Jitra“. Pošlete, snad bude možno ještě něco vzít! — J. Květoň: Jednu otiskujeme. — J. Lan: Jedna báseň se nám hodí, uveřejňujem, ostatní ne. — Doubr.: Máš prostý, ale líbivý sloh. Přijali jsme. — Noček: Nevzdychej, však to dlouho trvat nebude! — Kašpárek: Přijato. Ale něco silnějšího, t. j. ať se nemusí čtenářstvo lechtat pod pažďí, aby to bylo k smíchu! — Bárta: Prosim, zřetelnější písmo, zvláště číslice! — Cech: To je hezké, že si nás i jinde všimají, ovšem, Tvou zásluhou. — Schneeweiss: Tož zasáhni také sám! — Bojan: Tvé odmlčení se už nám připravilo malou nepřijemnost. Měli jsme jiné. Piš dále! — J. C. Kebrle: Byl jsem nucen pro nedostatek místa necc škrtnout, rovněž tak Ž. N. — J. Š.: Máš pravdu. „Je něco shnilého ve stálé dánském.“ — R. L.: Zařazeno do soutěže. — V. Zima: Otiskujeme. — Fr. Marián: Děkujeme srdečně za ochotu. Náš pořadatel se však zase přihlásil. — Romanus: Ponecháme na jaro. Nemáte však k dispozici obrázky? Velmi by se hodily. — V. Svatoš: Tvou pěknou báseň bych doporučil pro lednové, plzeňské číslo „Jitra“. Vyjednej si to! Mám ji poslat zpět? — V. V. Něčeho použijem. Žádáme, aby veškerá red. korespondence byla zasílána jen na redakci, Praha II., Spálená 15, kde si jí, je-li adresována na některého z redaktorů, dotčný vyzvedne. Zjednodušte nám práci!

Z redakčního koše: F. J. K.: Dobré, ale nehodí se pro nás. — Večer: Tentokrát ne. — V. D.: Hymna zařazena. „V památník přítel“ můžeš psát, bude-li to Tvého kamaráda bavit, pro Jitra nikoli. Popěvky Ti ještě jdou od plic, takového něco můžeš zase poslat, snad bude pro ně místa, z pessimismu se vymaň, nebo budou ty „koule“ na místě! Co se týče Tvé žádosti, pokusit se můžeš třeba v „Dětském světě“. — Monachus: Lituji — pro Jitra příliš, příliš odborné a učené, a z větší části nepřiléhavé. — Jan, mnich... Postrádá svěžesti — poznat, že z cizího luhu. Lépe něco domácího! — P. L. Mojžíš: Bohužel, nemůžeme zařazovat věci, jež nejsou celé, neboť nelze se spokojit s tím, že „pokračování bude následovat“. Pak příliš detailní! — Maria: Na Dušičky jsme zásobeni, o exerciciích uveřejníme příště, ostatní nelze. — O. T.: Kolego, polepši se! Hymnu jsem zařadil, barkarolu posli! — Fr. St.: Je zřejmo, že poesii školních hodin prožíváš. Ale nám se asi nebude hodit, proč, pochopíš. „Vzpomínku“ uveřejňuji po opravě toho vyvlastňování brambor. Rovněž ostatní je dobré a otiskujem, nebojíš-li se toho Pankráce. Ale, přobůh, nechtěj zneužívat jména našeho velkého básníka pro redakční koš! — Joska: Máte divný rým a trochu nepřirozenou dikci, takže celek nevyznívá melodicky, ač pointa by byla. Nebojte se těch „šoufků“ a jen s chutí do práce! Ať také od Vás něco máme, a třebas i hodně veselého! — Jan V.: Nebylo by právě špatné, ale začátek v tom vidět. Je nutno však udat plné jméno, alespoň pro redakci! — J. Květ.: Poeto laureate, bude ještě drahnou dobu trvat, nežli skráně Tvé budou hodny vavřínu. Piš však a buď k sobě kritickým! A drž se hesla Sokratova, znáš je, že? Jen, prosím Tě, nervi si srdce z hrudi a zanechej toho proletářského gesta, ti druzí za to nemohou! Postav si štěstí sám v sobě, by nikdo na ně nemohl! — Opavěnský: Zdá se, že jsi první skřivánek, že už přinášíš jaro. Piluj, zatím je to jen povídání. Ta jarní je však lepší. — J. Č.: Není ještě dokonale, co je cítit březinovštinou. Humoreska se hodí. — X. B. Hodí se jen ritornely, jež otisknem později. — J. Ševčík: Libivé, ale lépe by se hodilo do jiného časopisu mládeže. — J. H. Tesařík: Co to je „... se rů zardělých jak květin sadu...“ a „...zemi od-pouštět, však nikdy nenávidí“? A — prosím Tě — mám Ti snad poslat kačku na pero? — R. Zhořecký: Máme toho plný stůl. A později to už nebude časové. — „Jarní večer“ teď nemůžeme opěvat, když budeme hnedle mrznout. Piš dále! — Āř: Posli tedy do třetice! — V. Kozlíček: Teď pozdě. Ostatně, nehodláme měnit obálky, je to nákladné. Uvidíme! — S. R. Hanácký: Zařaděno. — J. Č. z Hradiště: Došlo po uzávěrce. Tvým veršům chybí vazba myšlenek, postrádají ladného zkloubení, takže někde verše se zdají hrbolaté. Dikce je trochu pompésní, jako prázdné znění činělů. Myšlenky však leckde dobré. Nebazíruij příliš na formě, když se jí ale držíš, drž se jí důsledně! I básně bez rýmu musejí být melodické! Můžeš zase poslat.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v listopadu 1929.

Číslo 3.

Prof. Lad. Švejcari

Otcové a děti.

Je vždy určitý odpor mezi dvěma generacemi a bývá právě při vší úctě a lásce s jedné a vřelé lásky s druhé strany rozpor tento největší mezi dvěma generacemi bezprostředně po sobě následujícími, tedy právě mezi otcem a synem. Diference názorů jsou totiž silné a svěží, protože názor starší má pravidelně ještě plnou platnost ideovou i politickou, názor mladší má pak mocnou sílu výbušnou.

Po celý politický vývoj devatenáctého století byl vždy názor synův pokrokovější, názor otcův konservativnější a od děda k vnuku můžeme dnes sledovati vývoj od liberalismu v nejmírnější formě až po Spartakovce.

Poslední dobou obrací se ovšem tento poměr. Politický pokrok došel své konečné meze a odrazil se o tvrdou a katastrofální zkušenost ruskou, vrací se zpět. Pokrok ideový, který se domníval, že dojde v nejbližší době vyřešení všech bolestných otázek, které si položila lidská pýcha, narazil na tuhé potíže nejtvrdějších oříšků ve stavbě hmoty a na babylonskou věž filosofického zmatku realismu tápe těsně již předtím, než půjde zpět.

A je jen příkazem doby, že liberalističtí tatínkové mají tak zvané „klerikální“ syny. U nás tyto diference nejsou ještě tak prudké, jako na západě, ve Francii, kde katolická mládež je neobyčejně výbojnou, dokonce sem tam v prostředcích boje nevybíravou. Vůdce, z nichž jeden je Jacques Maurois, mají zde tolik sladké síly a tolik křesťanské životní plnosti, že mládež, bolestně opuštěná v ryku bojů, které vedli liberalističtí, socialističtí a komunističtí otcové, hlásí se vášnivě pod prapor, na němž je vyšíto Kříž.

Naše vlastní vzpomínky vyvolávají onu divnou, skoro smutnou dobu let 1900—1910, kdy staré hodnoty nebyly ještě poraženy a nové ještě nezvítězily. Tehdy my ještě mladí neviděli jsme skutečně nikde vůdce a, pokud jsme nebyli materialisty, neviděli jsme nikde žádné spásy kromě v Dykovi, tehdy mladém průbojném vousáči, který dovedl v prvním přivalu realismu či oportunistu promluvit k nám něco o ideálu.

Dnešní mládež má mnohem snadnější volbu. Hovor katolických intelektuálů českých je jasný a program vyloženě idealistický. Po průbojnosti „Rozmachu“ následuje kulturní jasná mluva Durychova v „Akordu“, vyhraňující politický program funkcionalismu národního ve „Stěžni“. Ti nejmodernější z mládeže mají zde onu plnost životní, která nutně následuje, když ponechává Zjevení, aby mně odpovědělo na všechny otázky, na které mně tak zvaná věda přírodní nikdy neodpoví jiným, než hypotézou, obrátím zření k tomu, abych život prožil pro Spásu i sebe dobře.

A nedivíme se nic, že celá řada tatínků je zoufalá z toho, kde to ten kluk „neščápaná“ nabral, proč slova „káfova“ jsou najednou silnější rodinných tradic, posvěcených dlouholetým členstvím v Sokole a zdůrazněných obrazovou výzdobou stěn, nad kterou dominuje docela malinký křížek nad ložem „našeho kluka“ či „naši záby“. Vypadá to tak nepochopitelně a zázračně, že Bůh vyslyšel prosby našeho Knížete, který dle slov Pekařových vstupuje do druhého tisíciletí své vlády nad námi, aby toto tisíciletí bylo šťastnější prvého. A věříme proto my, vaši otcové, či skoro otcové, že plodná léta naší mládeže mezi dvacátkou a padesátkou budou mnohem šťastnějšími a plnějšími našich let, kdy kolem nás nebylo ničeho, než zmitající se moře náboženského a ideového pokroku, kterým národ domníval se vzdorovati Habsburkům, ale vzal to za tak nezručný konec, že vzdoroval Bohu.

A ještě jedno věřím: že pokora synů nezůstane bez vlivu na pokrokovou pýchu otců, až přiblíží se ona mez, za kterou mnohý z nich nevidí ničeho....

V. M. Kamenická :

Hořely ohně . . .

(Dojmy millenia.)

Slunko tisíciletí zaplálo zlatým jasem oslav svatováclavských, tisícem světél zazářila stověžatá matička Praha, tisíce zraků rozjásalo se vroucím zanícením svatého nadšení, tisíc srdcí rozletělo se vstříc hrobu světce-knížete, tisíce rukou pozdvihlo se výš v prosbách za zemi jeho svatováclavskou a z tisíce hrdel ozvalo se jediným mohutným výkřikem: „Svatý Václave, vévodo české země, ne-dej zahynouti nám ni budoucím!“

„Tisíc tomu let, cos byl kníže náš.“ Tisíc let! Číslo nutící k uvažování! Kolik tisíc proseb vzneslo se za ten čas k Tobě, kníže náš! Kolik tisíc slz skanulo u tisíce Tvých oltářů, kolikrát hymnus díků a veleby donesl se k Tvému sluchu! Přišly doby růžových jiter národa a k bílým oblakům nesl se vděčný jásot Tvé hymny: „Ty jsi dědic české země!“ Přišly bouře, přišly vichřice a do burácení hromu lkaly zvony úpěnlivých proseb: „Pomoci my Tvé žádáme, smiluj se nad námi!“ A do oslňujícího klikatění blesku zazářilo vždy slunce Tvé přímluvy. Ale přišly doby bolu, doby tesknoty, doby slepců, kteří neviděli hvězdy Tvého milování, vysílající do srdcí paprsky víry a hřející teplem naděje v duších, „ale Tys je znal, při svém lidu stál, Tys té země nezapomněl, již jsi miloval.“ A opět pohlédli a ruce spínali k Tobě, kníže náš, takže úcta k Tobě nikdy úplně nepotuchla, nýbrž rozmáhala se tak, že snad není národa, jenž by měl podobného světce, k němuž by se vše soustředilo a jímž by celý národ žil. Mince, koruna, řeč, víra, země i národ — vše, co nám bylo nejdražšího, honosilo se Tvým jménem! — Tvůj lid Tě volal ve Tvých dnech, slyšels, kníže náš?

Václav Černý :

Podzimní pastel.

*Podzimu táhnou sladká zrání,
když přemožen strom jest tíhou plodů
a slunce k západu se sklání.
Když pole vydalo již svoje plody
a louky hebkou otavou když voní
a z vinic cítíš zralých hroznů svody,
tu cítíš, jak příroda se k tobě sklání,
cítíš se v objeti sladkých zrání.*

— Vévodo země české, slyšel jsi jeho volání — volání tisíce let?

Pomalou utuchají ohně svatováclavské — pohasnou hvězdy v očích, pohasnou plameny v srdci. — Což nic nám víc nezbu-de než takové vroucí vzpomínky, o-předené závojem hlubokých dojmů pro-žitých ve chvílích posvátného nadšení? Ach, věru, jak smutné bylo by to tisíciletí! Nuž, zachovejme si záři vzoru Tvého příkladu, sv. Václave! Zachovej srd-cím našim moudrost svou, abychom do-vedli též šťastně umíratí, tak šťastně a bez bázně jako Ty! Zachovej nám sílu své statečnosti v dobách pronásledová-ní, zachovej nám svou mírumilovnost, kníže pokoje a míru! A konečně prová-zej nás svou přímluvou jako dosud, tak až do konce věků! Toť modlitba naše na konci millenia.

Stáli jsme u brány tisíciletí. Již poma-lu se zavírá — ale oči nám dosud vlh-nou poslední rosou slz, srdce buší dosud mocným záchvěvem posledních dojmů, ruce ještě vposled se k Tobě zdvíhají a ret šeptá ještě naposledy: „Svatý Václa-ve, volá Tě Tvůj lid: vrať své zemi pože-nání, vrať svým dětem klid!“ — a mod-líme se se skloněnými koleny. Modlíme se za naše děti — nejvzornější synu Dra-homířin, svatý vnuku světice Ludmily; modlíme se za naše rodiny, kníže pokoje a míru; modlíme se za bratry naše ne-přítomné, sloupe statečnosti až do chví-le poslední! Modlíme se za naše vůdce, nejvznešenější panovníku historie české; modlíme se za náš národ, vévodo české země, modlíme se za naši drahou repub-liku, k Tobě, prvotní zakladateli české-ho státu! — — Modlíme se za naše kato-lické studentstvo — Svatý Václave, ne-dej zahynouti nám ni budoucím — svatý Václave — Kriste eleison!

*Jak hospodář poklekáš a ruce vzpínáš,
tíše zde Tvůrci děkuješ
a srdcem tajemství života vzýváš,
modlíš se dlouho, dlouho,
až večerní paprsky čelo tvé zrání
a usínáš v mystickém objeti
Tajemství sladkého zrání.*

Probuzení,

Lyrická skizza.

Zázračný reflektor utopil mlhavou zemi ve zlatém dešti a anděl oblačných sfér zatriubil do zemských vzdušín fanfáry dne. Utkvěly na jemně zjiňených stožárech kaštanů a nevinných chrysantémách, do nichž své oči noc si vyplakala. Šedavé silnice chtěly se stydět za svoji špinu a nechtěly zvednouti zamračené hlavičky pod tíhou zrozené vláhy. Nesmělé jitro nahlédlo do oken šedavě zelenými žaluziemi a nakladlo na sametový stín prstence zlata. Město však váhalo a nemohlo se rozejít, bylo mu tak těžko a svátečně. Jako nesmělému dítěti při prvním kroku. Chtělo se rozběhnout po zvadlých silnicích, zulíbat kolem běžící stromy, zadýchat vůněmi ulice a třídy, rozpřáhnout ruce nade vším a v podzimní křeči v posledním úsměvu rozdati radost. Město na periferii se probouzelo. Tichem se kolébalo šumění listů a snícímu tvorstvu hlásalo symfonii míru. Vánek se lehkými kroky rozběhl po náměstí kolem gotického chrámu a vyletěl majestátně po osmdesátišesti schodech, vřetenovitě svinutých, k velikým zvonům. U srdcí zapěl jim tajemnou arii písní, jež rozezvučela »Cyrila i Methoda«. Také srdce »Mariino« nemeškalo a uhodilo na nejjemnější strunu vesmírné lásky. A hluboko na zemi, ve městě, oči všech lidí se rozsvítily a odcházely k hřbitovu srdcí. Všude bylo tajemně a jasno. Zdálo se, že duše Věch svatých se probudily

Jožka byl jako v extasi. Celou noc hlavou mu tančily podivné sny, zabíhající do absurdností. Rozechvění tráslo mu celým tě-

lem, jakoby se ho zmocňovala zimnice. Vstal, oblékl se a šel ven. Utekl městu, utekl přírodě, utekl sám sobě. U břehu Ostravice zůstal stát. Vyrušila ho z myšlenek; šplounala nějak jinak než dříve. Byla jako vyměněná. Pěny jí stříkaly z úst jako divému koni. Nešeptala jako jindy, ne — přímo řvala a hučela, drala se dopředu, jakoby chtěla se bít s životem. Páry z ní vystupovaly a halily ji do roucha svatebního. Byla dospělá jako nevěsta v stříbrobílém šatě. Jožka jí hleděl do očí jako milence. Šel s ní. Vedl ji za ruku. Ještě má několik set kroků ku své smrti — k místu, kde padá do náručí Odry. Tam je již vážná jako Odra sama. Jožka se zamyslí. Neviděl nad sebou vrch temně zelených stromů, neviděl jejich se smějící tvář, viděl jen Ostravici — viděl jen život. Teprve teď jej počínal chápat. Viděl jej pramenit v horách, prorývat skalami, bouřit a vzlétat do extasních sfér. Byl mu tak daleký, byl mu tak blízký. Měl jej již na dlani, třebaš jej nemohl zachytit, neboť byl abstraktní. A teď, teprve teď našel jej — tam, kde jej nikdy nehledal. Sám se mu ukázal a dal se poznati. Nyní mu porozuměl. Lehkými kroky odešel domů. Oblékl sváteční kabát a loudal se na hřbitov.

Byl den Věch svatých. Byl den všech zemřelých srdcí, byl den modlitby duše a míru. V proudech šly zástupy, věřící v Lásku. Mlčely posvátným vzrušením a klekaly k příbuzným srdcím. A nade vším trpícím i prosícím vznášela se veliká svíce nadějí, s kalichem věčného shledání...

Václav Zima

Snů sladkých nezná duše má...

*Snů sladkých nezná duše má, jež po Tvé lásce touží
a révu vonnou netrhala nikdy s bílých zdí.
V taj Tvého království se večer vždycky s bázní hrouží
a na prahu Tvých šer a nocí v bolu trpkém sní.*

*Dech Tvůj mé květy zvadlé znovu k životu vždy křísí,
v tmu noci mé Tvá hudba jako chorál lásky zní.
Na větvích stromů mých jak závoj hustá mlha visí
a ku, Tvé slávě rozžehují tisíc pochodní.*

*Mé stráně suché jsou, jak sluneční by ožehl je úpal,
čas rychlým rytmem kol nich spěchá v tmavou dál.
Má pole, která kámen plodí, vítr vzteklý včera zdupal
a v jejich prázdný klín stín bílých sněhů svál.*

*Jen Tvoje láska čistá, která léčí chorou moji duši,
vždy zbaví mne všech hříchů, nad nimiž teď smutně lkám.
V mých žilách krev má touhou po Tobě jak kladiiv sila buší
a duch můj v mystických Tvých dálkách bloudí sám a sám...*

Univ. doc. Dr. Jaroslav Beneš:

Filosofie sv. Tomáše Aquinského.

Především, co rozumíme filosofií? A co rozumíme filosofií křesťanskou? Filosofie je věda, jež se snaží přirozeným poznáním rozumovým proniknouti až k posledním a nejvyšším příčinám všech věcí. Křesťanskou filosofií pak rozumíme souhrn všech filosofických pravd, které byly poznány nebo uznány velikými křesťanskými filosofiemi všech dob. Rozumí se samo sebou, že pravdy ty jsou objektivně stejně platné pro každého, křesťana i nekřesťana, neboť pravda je jen jedna. Ostatně o rozvoj filosofie křesťanské si zjednali velikou zásluhu i filosofové pohanští, židovští i arabští.

Byl to zvláště řecký filozof Aristoteles, jehož zásluhu o rozvoj křesťanské filosofie jsou veliké. Aristoteles nezačal filosofovati mezi Řeky první. Již dávno před ním pěstovali Řekové filosofii. Aristoteles, muž veliké píle a neobyčejného nadání, studoval bedlivě díla všech významných řeckých filozofů, aby poznal přednosti i vady jednotlivých nauk, které podávali. Snažil se posouditi nestranně jejich učení a jejich chybami se mnohému sám naučil. Viděl námahy Parmenidovy i Herakleitovy, kteří řešili otázky o posledních příčinách světa způsobem zcela odlišným, sobě navzájem odporujícím. Prostudoval pokus Demokrita, který se snažil svými atomy vysvětliti a srovnati odporující si závěry Parmenidovy a Herakleitovy. Aristoteles viděl též zhoubné účinky učení sofistů a sledoval šlechetné snahy Sokratovy, který se postavil neohroženě proti sofistům. Konečně Aristoteles, jsa žákem Platonovým, poznal lépe než kdo jiný učení tohoto velikého filozofa, jehož naukám se sice obdivoval, avšak zároveň neváhal ukázati na nedůslednosti a omyly, jež se v učení milovaného učitele skrývaly.

A tak Aristoteles po všech zkušenostech svých předchůdců klade základy k filosofické soustavě vlastní. Maje na tehdejší dobu vzácné znalosti i z jiných věd, jmenovitě přírodních, dovedl nejen podati výstižnou kritiku nauk všech svých dosavadních předchůdců, nýbrž i sám podati zásady vlastní, jimiž uspokojivě řešil nejtěžší problémy filosofické. Poněvadž po Aristotelovi nastává znenáhla úpadek řecké filosofie, můžeme říci, že v učení Aristotelově jsou nahromaděny všechny poklady řecké moudrosti vůbec.

A tento poklad lidské moudrosti byl otevřen křesťanské filosofií hlavně ve století XIII. a právě toto poznání nauk Aristotelových přispělo k tomu, že filosofie křesťanská ve XIII. století dosahuje nebývalé výše. Křesťanští filosofové poznali Aristotela jednak studiem Boethia (zemř. 525), který část Aristotelových spisů přeložil a vykládal, jednak ho poznali z překladů a výkladů filozofů arabských, kteří Aristotela přeložili a svým způsobem vykládali. Tím ovšem získala křesťanská filosofie leccos dobrého i z moudrosti filozofů arabských. Avšak křesťanští filosofové se starali též o to, aby byly pořizeny nové původní překlady spisů Aristotelových přímo z řečtiny, jimiž by poznali učení Aristotelovo nezávisle na často chybných výkladech Arabů.

Avšak nejen z nauk Aristotelových, nýbrž i z učení Platonova přejali vše to, co uznali za správné. Velikým činitelem Platonovým byl sv. Augustin (zemřel roku 430), jehož prostřednictvím poznali Platonovo učení i jiní filosofové křesťanští.

Jak již řečeno, dosáhla křesťanská filosofie svého vrcholu ve století XIII. To neznamená však, že by filosofie křesťanská teprve začínala v této době. Filosofie křesťanská trvá tak dlouho, jako křesťanství samo, neboť již v prvních stoletích křesťané, pokud jim bylo možno, zabývali se otázkami filosofickými, jednak aby ukázali, že křesťanství v ničem neodporuje zdravému rozumu přirozenému, jednak aby hájili křesťanského učení proti filozofům pohanským. Křesťanská filosofie v těchto prvních stoletích nazývá se filosofií patristickou, poněvadž to byli především svatí Otcové církevní (Patres), kteří si zjednali o tuto filosofií veliké zásluhy. Největším filozofem této doby — a jedním z největších filozofů křesťanských vůbec — jest sv. Augustin.

Do době patristické, jež končí v VIII. století po Kristu, nastává takřka doba mlčení ve filosofii. Není divu. Bouře, jež se hnaly v té době Evropou, stěhování a příchod nových, polodivokých národů, zkáza říše římské a kultury řecko-římské, zánik škol atd., to vše způsobilo, že pěstování filosofie nemohlo se díti tak, jako v dobách minulých. Teprve ve století X. se objevují slibné začátky nové doby filosofie. Tato doba se nazývá dobou filosofie scholastické, t. j. školské. Můžeme říci, že první začátky k této filosofií byly kladeny ve školách klášterních, biskupských a dvorních, které byly zakládány u klášterů, biskupských sídel a dvorů. O uspořádání a zdokonalení škol má veliké zásluhy Karel Veliký, jenž nalezl k tomu účelu schopné muže. Ve školách se učilo sedmeru svobodných umění, totiž jednak gramatice, logice a retorice, jednak geometrii, aritmetice, astronomii a hudbě. V téže době, kdy rozkvétá školství, nastává návrat k důkladnému studiu Písma svatého a spisů svatých Otců. Písmo svaté bylo vykládáno, spisy svatých Otců čteny, vykládány a porovnávány.

Spojení pak tohoto studia se vzděláním školským dalo počátek scholastické theologii a filosofii. Prvním scholastikem bývá nazýván sv. Anselm (zemř. 1109). Byl mnichem benediktinským, později se stal arcibiskupem canterburským. Tento slavný theolog a filozof připravoval svými díly cestu velikým theologům a filozofům století XIII. v němž scholastická filosofie dospěla nejvyššího rozkvětu. K dosažení tohoto rozkvětu přispělo vedle studia spisů Aristotelových zakládání universit a založení řádu dominikánského a fran-tiškánského.

První university byly zakládány počátkem XIII. století. Na dosavadních jednotlivých učilištích biskupských a klášterních nebylo možno dosíci takového soustředění společných sil vynikajících učitelů i žáků, jaké bylo žádoucí pro všestranné seznámení s rozličnými otázkami, jež se filosofii

naskytaly. Proto mělo veliký význam pro budoucí rozmach filosofie, když počátkem XIII. století všichni učitelé i žáci pařížských škol utvořili jednotu, nazvanou „universitas magistrorum et scholarium“. To byla první středověká universita. Po jejím vzoru byly brzy zakládány university i jinde, universita pařížská si však zachovala ve středověku prvé místo, soustřeďujíc ve svých katedrálách nejslavnější theologie a filosofie.

Byly pak to jmenovitě řád dominikánský a františkánský, z nichž vycházeli slavní universitní profesori té doby. Řádům těm byly vyhrazeny na pařížské universitě zvláštní učitelské stolice. Prvním profesorem na katedře františkánské byl Alexandr Halenský. Jeho žákem a nástupcem byl sv. Bonaventura.

Prvním velkým učitelem theologie a filosofie z řádu dominikánského byl Albert Veliký. Byl to muž neobyčejně učený, pravý polyhistor své doby, zvaný „doctor universalis“. On byl první, jenž důkladně prostudoval spisy Aristotelovy a napsal k nim obsáhlé výklady, v nichž se snažil očistiti nauku Aristotelovu od nesprávných výkladů filosofů arabských. Tím připravoval cestu svému nejlepšímu žáku, sv. Tomáši Aquinskému, jenž dílo od Alberta Velikého započaté dokončil a filosofii scholastickou povznesl k nejvyššímu vrcholu.

Sv. Tomáš Aquinský, zvaný Učitelem Andělským, pocházel z Neapolska. Prvního vzdělání nabyl v benediktinském klášteře na Monte-Cassino, potom studoval v Neapoli. Jako mladý jinoch vstoupil do řádu dominikánského, kde pokračoval ve svých studiích. Poslouchal přednášky Alberta Velikého, a to jednak v Paříži, jednak v Kolíně n. Rýnem. Od svého sedmadvacátého roku přednášel veřejně nejprve v Paříži, později v Římě, Bologni, pak opět v Paříži. Naposledy byl profesorem university v Neapoli. Zemřel v roce 1274 na cestě k všeobecnému sněmu do Lyonu, kam byl poslán jako nejslavnější theolog a filosof spolu se sv. Bonaventurou od papeže Řehoře X. Ač zemřel, nemaje dokonáných ani padesáti let věku svého, přece zanechal velikou řadu spisů theologických a filosofických. Svá díla diktoval ještě na smrtelném lůžku. Mimo jiné napsal výklad všech spisů Aristotelových. Nejslavnějším jeho dílem je Summa theologiae, která je nejskvělejší dílem theologickým katolické církve vůbec.

Sv. Tomáš Aquinský dovedl především těžit ze vši theologické a filosofické práce před ním vykonané. Prostudoval důkladně Aristotela, jak to již byl učinil jeho předchůdce a učitel Albert Veliký. Kdežto však výklady Aristotelových spisů, jež napsal Albert Veliký, jsou příliš rozvláčné a nepřehledné, jsou výklady sv. Tomáše jasné a přehledné. Tím, že sv. Tomáš pronikl v ducha Aristotelova, osvojil si výsledky badání celé filosofie řecké. On též pochopil, že k důkladnému studiu Aristotelovu je třeba lepšího překladu přímo z řečtiny, a že není možno se spokojiti pouhými překlady překladatelů arabských. Proto přiměl svého přítele dominikána Viléma z Moerbeka, aby takový překlad pořídil. Sv. Tomáš však poznal i filosofii Platonovu a i z ní mnoho přijal, třebaže Platona tolik necenil jako Aristotela. Rovněž poznal důkladně filosofii patristickou, vyhledáváje pečlivě zvláště to, co jej sblížovalo se sv. Augustinem. Ale znal i filosofy arabské a židovské, k nimž všem zaujímal spravedlivé stanovisko, zavrhuje to, co pokládal za nesprávné, a přijímaje to, v čem poznával pravdu.

Sv. Tomáš Aquinský nebyl však eklektikem, jenž by snad sestavoval svou nauku pouhým vybíráním z různých filosofických soustav. Nikoliv. Byl to duch přísně kritický, jenž sice čerpal hojně ze všeho, co již před ním bylo vykonáno, ale dovedl ke všemu zaujmouti přísné stanovisko, dovedl všude čistiti, prohlubovati, v každé otázce šel na kořen samého bytí, vycházejíc v řešení všech otázek z několika málo neochvějných zásad, na nichž vybudoval celou svou nauku. Proto také, třebaže se mu dostávalo tolik různorodých popudů, dovedl celé své nauce vtisknouti jednotný ráz. Psal jasně, srozumitelně. Otázkami malichernými a zbytečnými se nezabýval, své zásady však ve všech oborech domyslíl a vypracoval do všech důsledků, i když tím budil často podiv a leckdy i odpor. Pro všechny ty vlastnosti je sv. Tomáš zván největším filosofem křesťanským a kladen za vzor všem filosofům křesťanským vůbec. Nauce jeho, jež je nejkrásnějším květem filosofie scholastické, dává církev přednost před naukami jinými.

Jest litovati, že scholastičtí filosofové v dobách pozdějších nedovedli udržeti pěstování filosofie na té výši, kam ji povznesl sv. Tomáš Aquinský. Již ve XIV. a XV. století nastává úpadek scholastické filosofie. Jsou i v té době sice znamenití jednotlivci, ale v celku obliba a význam scholastiků tehdy klesá. Příčin bylo mnoho, vnějších i vnitřních, zaviněných a nezaviněných.

Nekonečné války mezi Anglií a Francií v XIV. století způsobily, že Paříž pustla a tím ovšem i universita pařížská, jež po všechny doby stála v popředí hnutí filosofie scholastické. Studenti z Anglie, Skotska a Irska se pařížské universitě vyhýbali, avšak i studenti z ostatních států necítili se v Paříži bezpečni. Byly zakládány university nové, na nichž však již nebylo ani zdaleka té přísnosti, jaká byla kdysi na universitě pařížské. Studia byla zkracována, dosažení akademických stupňů nebylo již tak nesnadné. Tím studium universitní se ovšem stávalo daleko přístupnějším, počet žáků stoupal, avšak zároveň se studium stávalo méně důkladným, a tak vycházeli z universit žáci bez pevných zásad filosofických, kteří se lehko dali strhnouti jakýmkoliv směrem.

Druhou příčinou poklesu scholastické filosofie bylo uvolnění kázně v klášteřích. Až do té doby totiž právě z klášterů vycházeli nejlepší učitelé, profesori universit a spisovatelé, v klášteřích bylo skládáno a opisováno nejvíce významných děl, kláštery slyuly slavnými knihovnami. Když však řádil v polovině XIV. století v Evropě strašlivý mor, byly i kláštery krutě postiženy. V mnohém klášterním domu, kde bývalo na 50 mnichů, zbyl na živu jen jeden jediný. Chtěly-li kláštery doplniti své řady, nemohly činiti dřívějšího přísného výběru. Tak se dostali do řádů mnozí, kteří tam nešli ani z touhy sloužiti Bohu a bližnímu, ani z lásky k vědě. Tím byl zaviněn v řádech pokles úrovně mravní a vědecké. Za takových okolností filosofie scholastická neměla tolik nadšených pěstitelů řádových jako v době svého rozkvětu.

Ovšem v mnohém ohledu zavinili scholastikové těchto dob sami úpadek filosofie. Jejich chybou bylo, že nedbali ušlechtilé formy podání. Psali v době humanismu, kdy se studovala klasická díla skvělé formy, kdežto jejich řeč se hemžila výrazy nesprávnými. A pro tuto neušlechtilou formu upadala v nevážnost celá jejich nauka.

Dále zanedbávali studium věd přírodních. Místo, aby se snažili všechny nové otázky přírodních věd poznati a zaujmouti k nim stanovisko, upadali ve zbytečné spory o věci malicherné, v pouhé slovíčkaření, psali nepřehledné a nejasné traktáty, nového pak nepřinášeli nic. Bylo hloštěno porovnávatí jejich spisy s jasnými a hlubokými spisy, jež byl zanechal sv. Tomáš.

V druhé polovině století XV. a ve století XVI. byly mnohé z těchto chyb napraveny. Zbytečné spory byly urovnány, studiu jazyků věnována větší péče, čímž bylo dosaženo lepší formy spisů. Také obnova kázně v klášteřích, která začala v Itálii a brzy pronikla i do Německa a Francie, nemálo přispěla k pozdvižení celkové úrovně vědecké scholastických spisovatelů. Nejrůzněji se dalo obnovení filosofie scholastické na vysokých školách španělských. Přispělo k tomu i založení nového řádu Tovaryšstva Ježíšova, z něhož vyšla řada znamenitých filosofů, mezi nimiž nejslavnějšího jména si dobyl Suaresius.

Ale přes všechny snahy svých obnovitelů nemohla získati filosofie scholastická toho vlivu, kterému se těšila kdysi. Změnily se totiž mezi tím značně poměry. Veliké rozštěpení jednoty víry, uvolnění mravů, nekonečné války, humanismus, různé směry filosofie zvané moderní, to vše působilo, že filosofie scholastická nemohla proniknouti v kruhy širší, byla zatlačována do klášterů a ztrácela vždy více na počtu těch, kteří se jí obírali.

Tak tomu v celku zůstalo až do poloviny století XIX. V té době nastává obroda, která přivádí filosofii scholastickou k pronikavějšímu působení. Bylo to s počátku zásluhou jednotlivých mužů, kteří jednak důkladným studiem poznali současný stav moderních věd, jednak studiem scho-

lastické filosofie otevřeli si nesmírné poklady myšlenkové tam nashromážděné. Jejich snahou bylo spojití staré s novým tak, aby to bylo k prospěchu oběmu. V Itálii byli to zejména Liberatore a Sanseverino, ve Španělsku Balmes, v Německu Kleutgen. Nebývalou měrou se zvýšilo pěstění filosofie scholastické od dob papeže Lva XIII. Ten vydal r. 1879 památnou encykliku „Aeterni Patris“, v níž vyslovuje přání, aby křesťanská filosofie budovala na sv. Tomáši Aquinském, majíc při tom zření k pokroku věd přírodních. Lev XIII. našel též muže, kteří dovedli svými spisy filosofii sv. Tomáše učiniti srozumitelnou širším vrstvám. Byl mezi nimi i první ředitel České koleje v Římě, kardinál Lorenzelli. Snahou těchto mužů bylo na základě zásad filosofie křesťanské řešiti problémy moderní. K tomu účelu bylo třeba nejprve poznati myšlenky velikých spisovatelů scholastických. Proto bylo třeba vydati jejich spisy pomocí všech vymožeností moderní vědy kritické. Šťastný začátek v tom učinili františkáni, kteří v Quaracchi v Itálii pořídili přísně kritické vydání spisů sv. Bonaventury. Podobně vydávají i dominikáni kritické vydání spisů sv. Tomáše.

Velikým posílením těchto obrodných snah byl tomistický týden pořádaný v Římě r. 1923 na oslavu sedmistého výročí svatořečení sv. Tomáše, a tomistický kongres pořádaný tamtéž o 2 léta později. Na obou těchto kongresech sjeli se z celého světa vynikající zástupci křesťanské filosofie, aby se radili o tom, jak pracovati k uplatnění velikých neochvějných pravd křesťanské filosofie. Předseda kongresu, nedávno zemřelý biskup Janssens, končil svou závěrečnou přednášku při posledním sezení asi těmito slovy: „Pracujme a pišme tak, jak by asi sv. Tomáš dnes pracoval a psal!“ K tomu dospěti je cílem obnovené filosofie scholastické.

Jarka Květoň:

Den dušiček.

*Dnes jinak je, matko, než mi bylo kdysi,
když jsme sedávali spolu u zahrádky
a hlas měkký, něžný, jemný hlas ten čísi
unášel mě letem v báje, do pohádky.*

*Po klekání večer sedali jsme spolu
na kameni velkém poblíž dveří síně,
vánek libý trhal listí stromů dolů,
bledý měsíc svítil na obloze líně.*

*Bylo ticho vřkol... Jenom na té sněti
slední ještě hvízd se vzduchem ozval
táhlý,
z návsí poslední když trousily se děti,
duši moji divný přepadl stesk náhlý.*

*Kouzelně a něžně mluvila jste ke mně,
vaše písně, báje nesly v svět mě vil —
Seděli jsme dlouho, až když stromy
temně
kol nás černý plášť již všecky zahalil.*

*Překrásné to doby! Dni to mého blaha,
jež trávilí jsme spolu, matko, za léta! —
Ču říkala jste vždycky, matko moje
drahá,
že kouzelné to mládí také odlétá! —*

*Ubíhaly chvíle překrásného mládí,
mizely jak pára ráno z rybníka.
Měli jsme se tolik, tolik spolu rádi —
žel, že lásky blaho také zaniká!*

*Dnes vše jiné, jiné... Není blaha v duši,
není snivo kolem, jako bylo kdys',
nezní mi už nikdy, nezní mi už v uši
ten hlas měkký, něžný, kouzelný hlas
číš'...*

*Ťrudným životem dnes sám se musím
bráti,
vzpomínkou jen mnohdy můj uleví si
duch —
Bývalo, ach, lépe, než je dneska, máti,
k sirotku když každý bez citu je,
hluch...*

Literatura svatováclavská v jubil. roce.

I.

Jubilejní rok svatováclavský byl bohatý nejen náboženskými ideály, nýbrž také krásnými výtvoři literárními. To, co české literatuře tohoto roku přinesl sv. Václav a jeho kult, má velkou cenu; je proto povinností literární historie a kritiky, aby si toho všimla.

Sv. Václav jako kníže a světec byl předmětem literárního tvoření českého již od počátku. A nesmíme se tomu diviti. Neboť postava, která sama má v sobě to duchové a nadpřirozené, po čem touží opravdový umělec, to, co se vymyká zákonům této země, nemůže býti opomíjena literárním uměním, které bezprostředně vyrůstá ze základů duchových. Sv. Václav je v našich dějinách zjev ojedinělý. Byl to genius na českém trůně. Genius myšlenky, genius činu. A právě pro tu duchovní sílu a pro tu velikou vnitřní hodnotu stává se sv. Václav předmětem literárního tvoření.

Literatura se ho zmocňuje a ssaje z něho všechny životné prvky. Hned po smrti sv. Václava vznikají krásné legendy, které mají nejen cenu historickou, nýbrž také literární; a literatura svatováclavská vzrůstá čím dále tím více; kdybychom se dnes chtěli pokusit o soupis všech literárních památek svatováclavských, musili bychom vydat mnoho energie na tuto úžasně těžkou práci.

Ale veškeré literární výtvoři tohoto druhu vykristalisovaly právě v jubilejním svatováclavském roce, kdy vzpomínáme tisícího výročí Václavova úmrtí. V tomto čísle zmíním se o dvou — o Durychově »Kvasu na Boleslavi« a Bitnarově souboru »Věnc bází o sv. Václavu«.

Jaroslav Durych je zjev v moderním literárním světě katolicky zajímavý. Je to katolík. Hrdě se k tomuto svému epithetu přiznává a ohnivě jej hájí. Durych je však zvláštní katolík. Není z těch, kteří se povalují v kostelích bez smyslu duchového, není z těch, kteří vidí v katolicismu jen výraz lidské slabosti, neustálé mukání a prázdny pathos. Durych vidí v katolicismu řád světový; katolicismus jeho je hodnotou, hodnotou konstantní a nezměnitelnou; je útočný a nezná slabošského couvání. A takovýto pevný katolicismus Durych vkládá do svých prací, které vzbuzují v literárních kruzích vždy velké rozrušení, protože vždycky přinášejí s sebou něco nového a zvláštně rázovitého. »Kvas na Boleslavi«, jedno z nejlepších a nejumělečtějších českých dramát, ukazuje nám Durycha jako dramatika. Durych je veliký jako umělec v básních, v dramatech; v povídkách i románech.* V tomto dramatu Durych podává nám představu sv. Václava; a to Václava jako světce velikých hodnot duchových a jako bojovníka za velkou, svatou věc. Jeho Václav je ideál knížete; pevný, neústupný, křesťansky dokonalý. Od Václava se liší Boleslav. Jako je Václav pevný a neústupný ve svých názorech, Boleslav je nejistý a vratký. Mnoho

*) Právě nyní chystá nakladatelství Ladislava Kuncíře k 28. říjnu jeho velký trojdílný historický román z dob Valdštejnových »Bloudění«. Můžeme si mnoho slibovati do tohoto díla, které má býti výtvořem několikaletého Durychova studia historického.

slevuje a málo získává. Potřebuje svých sluhů, bez nichž byl by naprostou nulou. Nechtěl uznati jejich panství nad sebou samým a přece to musil uznat. »Co musím? Každý sluha bude mi do očí říkati, co musím. Co vlastně všichni chcete? Jsem vám dlužen, či jste mě chytli jako lupiče? Pak, otroci, zkuste!« Tak volá v 1. dějství, ale mlčky za chvíli vykonává to, co mu jeho sluhové, kteří jej štvou proti Václavovi, diktuji. Charakteristika osob je u Durycha velmi dokonalá. Celá technika a stavba dramatu je úžasně vyspělá. Při tom ale není to plané mluvení jevištní a prázdné pózování, nýbrž každá osoba pronáší určitou myšlenku, která má svůj význam. Tak na př. zvolání Čestovo, namířené proti Václavovi: »Je to křivý kníže! Kněz, ne kníže! Sluha krále německého! Latinský mnich! Hanba knížeť!« Nezdá se vám, že tohle všechno je notně pepný šleh dnešnímu hypermodernímu, pavědecky blběmu světu českému, který zrovna takhle soudí o sv. Václavu? A nezdá se vám to úmyslností autorovou, že tato slova jsou vložena do úst právě člověku nejzlotřilejšímu, té nejprášivější ovci z celého českého ovčince? Není i to satirou na dnešek?

Nebo není to ospravedlněním knížete Václava proti moderním klepařům, když jsou Václavovi vkládána do úst pevná a mužná slova: »Stolec knížecí není dětskou kolébkou a srdce knížecí není srdcem dívčím. Dívčině srdci sluší květ, srdci knížecímu sluší rána mečem.« Nebo: »Bratře, svěřuji ti svůj prapor, svůj meč, svůj život a ještě více. Uschovej tento meč dobře! Svatý Michael, kníže všech vojsk, jest mi svědkem, že jsem jej vždy čestně třimal v pěsti a i když potupa lidská učinila tento meč těžším, tím bude zato pádnější.«

Našli bychom v tomto Durychově dramatu spoustu i jiných myšlenek, myšlenek velikých a krásných. »Kvas na Boleslavi«, který vyšel v tomto roce již ve II. a přepracovaném vydání,* má velikou uměleckou cenu.

»Věnc bází o sv. Václavu«, který v krásné úpravě vydal spisovatel Vilém Bitnar, shrnuje všechny nejdůležitější básně o sv. Václavu. Třebaže tu nejsou některé důležité a třebaže výběr je dost skromný, je to přece dílo záslužné a cenné. Bitnar napsal k němu závěrečné slovo, kde hodnotí svatováclavskou poesii a mezi jiným též praví:

»Svatováclavská poesie protéká českou národní kulturou po tisíc let proudem náboženského i vlasteneckého tvoření uměleckého, nedá se jí co do starobylosti, bohatství námětů i slovesných forem nic jiného postavit po bok. Tvoří nejstarší a nepřetržitou tradici národní, je v pravém slova smyslu tajemným potokem, osvěžujícím vytrvale kořeny národního bytí a nevysychajícím ani v dobách nejosudnějších veder.«

Jako první ukázka je zde výňatek ze staroslověnské legendy o svatém Václavu, začínající slovy: »Aj, nyní se naplnilo prorocké slovo, jež sám náš Pán Ježíš Kristus řekl: »Stane se, že v posledních dnech, ježto myslím nyní nastaly, vstane bratr proti bratru, syn proti otci, a nepřátelé člověka domácí jeho. Lidé budou sobě ne-

*) První vydání vyšlo, tuším v r. 1925.

milí, i odplatí jim Bůh podle skutků jejich,« a krásně líčící vznešenou smrt svatého knížete. Dále je ve výboru uveřejněn vznešený a mohutný chorál svatováclavský, Dalimilova píseň o sv. Václavu, přeložený »Hymnus k sv. Václavu«, napsaný latinsky arcibiskupem Janem z Jenštejna, velkolepá óda humanisty Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic »Prosba u sv. Václava«, začínající velkou apostrofou: »Aj, co děláš, jediný ty štíte a podporo vlasti, nadhvězdných, co děláš, světlo a slávo nebes?« a jiné vzácné květy svatováclavské poesie. Je tu i překlad anglické koledy Nealeovy »Dobrý král Václav« a velkolepé apostrofy Paula Claudela »Král a mučedník«, kde jsou krásné myšlenky. »Vydrž, svéhlavý Čechu! nepouštěj kruhu, Václave! Modli se závratně v nebi za velkou obilnou poušť zde dole — s příkrými údolíčky neočekávanými — a s širými spícími rybníky — za Čechy, které vězí mezi svými Čtyřmi lesy a čekají — za muže vášnivé a lstné — za zavalité ženy modrých očí — za nesmírnou a plochou obilnou poušť!«

Z novočeských autorů je zastoupen Vrchlický, Sládek, Kvapil, Klášterský, Bouška, Kaminský,

Sully Prudhomme :

Oči. (Přeložil Dr. F. Tichý.)

Al' modré, černé, bez počtu
jich dívalo se hvězdám v tváře:
Teď ve hrobích spí tiše tu
a znova vzchází slunce záře.

A noci, sladší nežli dny,
ty všecky oči rozzářily;
dál hvězdy sní své zářné sny,
a oči stíny naplnily.

Ne! Aby ztratily zář svou,
to nemůže být způsobeno!

Jesenská, Karásek, Xaver Dvořák, Šalda, Sova, Dyk, Procházka, Toman, Opolský, Skácelík a Medek. Krásná je báseň Tomanova, kde básník zrovna zpívá svou »Píseň k sv. Václavu« do nejúžasnějších tónů, do závratně krásných a sladkých.

Šly hrůzy naší země
a ty jsi byl štít náš.

S tvým jménem na rtech u nás umírali,
Václave svatý, za svědka tě brali
otcové naši v bídě,
že nezhyne rod náš.

Účelem tohoto výboru je: dokázat, že svatováclavská poesie česká je živá studnice umění, jež nevysychá a nevyschne. Neboť v ní se pramení pravá víra a důvěra ve velikého českého světce, v ní tkví kořeny opravdového básnického kouzla. Účel zajisté krásný a veliký

Tím končím tuto stat'. Příště promluví o dalších literárních činech jubilejního roku, o činech, v nichž je patrný zásah duchové moci Václavovy, před kterou se musí sklonit celý svět.

V tu stranu obráceny jsou,
již »neviditelno« jest jméno.

A jako hvězdy od nás jdou,
však na nebi dál byt svůj mají,
tak zřítelnice zapadnou —
však nepravda, že umírají.

Al' modré, černé, bez počtu,
jež jakés hvězdě hledí v tváře,
byť ze záhrobí, vidí tu,
vše vidí oněch očí záře.

K. Fiala :

Lebka sv. Václava.

O vrcholných slavnostech milenia sv. Václava dostalo se mi té cti nésti lebku knížete-mučedníka sv. Václava. Za zcela mimořádných okolností jsem byl ochráncem nejcennější, nejvážnější části ostatků sv. Václava.

Na četná přání, abych o tom se změnil v tisku, činím tak zde, ačkoliv nenalézám dosti vhodných slov k vyličení citů v těch okamžicích, ztrávených v bezprostřední blízkosti lebky našeho světce.

Bylo po jedinečně krásné slavnosti — svátku národa — otevření dostavěného velechrámu sv. Víta. V duši rozehvěné slovy J. M. ndp. biskupa dra Podlahy, po mohutném, strhujícím pohledu při vkročení do slavnostně osvětleného velechrámu, probouzela se nejčistší a nejvyšší slova modlitby, přibližovali jsme se k oltáři, na němž celebraval pontifikální mši sv. ndp. arcipastýř — primas český dr. Kordač. Prostory velechrámu byly přeplněny lidmi, ale i ovzduší nabito bylo pocitem velkého historického okamžiku. Snad přítomnost zástupců vlády a cizích zemí, zahraniční hosté

a nepřehledné davy přítomných magnetisovali k nadšení, ale vědomí toho, co a proč oslavujeme, působilo nejmohutněji. Mše sv. dokončena a přiblížil se slavný okamžik: korunování lebky sv. Václava. Kapitula přinesla sv. lebku, aby se mohlo přikročiti k pietní slavnosti. Za přítomností dra H. Dostála, redaktora amerického »Hlasu«, zástupce amerických Čechů, ozdobena byla lebka zlatou čelenkou, darem to amerických katolických českých žen. V čele čelenky jemně a přesně i v detailu propracovaná stkví se svatováclavská plamenná orlice, po stranách pak jsou třásně, v nichž jsou štítky s českým lvem, moravskou orlicí a se slezskou orlicí i slovenským křížem. Tak důstojně byla ozdobena.

Po prvé sv. lebku ozdobil Otec vlasti Karel IV., korunovav ji královskou korunou r. 1346, která od té doby používána pouze při korunování českých králů a zvana korunou svatováclavskou. I nyní dostalo se lebce náležité ozdoby, které postrádala. Tato slavnost mohla skončiti hanbou. Jsme tací, že vzplanuvše pro nějaký ideál, de-

reme se za ním v úplném zaslepení, ničíte vše kolem, mnohdy i sám ideál a za chvíli upadneme v dřívější lhostejnost. Stejně tomu bylo i zde. Po korunovaci byla lebka vystavena k veřejnému uctění, aby široké vrstvy národa mohly tento poklad shlédnouti. Nedovedeme však sami mezi sebou udržeti pořádek, ba mnozí ukázali, že nemají smyslu ani pochopení pro přítomnost sv. lebky a nevědí, jak se mají chovati na svatém místě. Přímo útokem vrhli se přítomní k relikvii a v nastalé tlačenici a panice hrozilo nebezpečí stržení lebky na zem a zneuctění, ač tohoto ú-

věné. Karel IV. ze starého hrobu shromáždil a do zvláštní olovené rakve dal sebrati všechnu hrobovou zem ze starého románského kostelíčka, v němž byl sv. Václav pohřben. Karel IV., veliký ctitel sv. Václava, dal zlatem obložit lebku světcovu a vstavil na ni korunu královskou, od té doby zvanou svatováclavskou. Dal pro lebku poříditi zlacený, reliefs a drahými kameny zdobený relikviář. Na oltář postavil sochu světcovu z ryzího zlata, stěny kaple ozdobil broušenými polodrahokamy, zlacenou maltou spojenými, zlatými lampami a skvostnými obrazy. To

myslu jistě nikdo neměl. S velkou námahou spolu s p. Kremrem chránili jsme lebku, až se nám později podařilo zjednatí trochu klidu a pořádek. Náležitý pořádek nemohl býti dlouho zjednan, proto musela býti lebka na čas odnesena. Tu dostalo se mi té cti nésti sv. lebku. V době vyklizení presbytáře a úpravy vhodného místa pro bezpečné další její vystavení bylo mi dopřáno setrvati v tiché modlitbě a v meditaci v úplně blízkosti sv. lebky. Přímo tváří v tvář jsem hleděl na sv. Václava. Co tu krásných a nezapomenutelných dojmů! Zde každá minuta byla drahocennou dobou, vždyť tolik a tolik lidí chtělo shlédnouti lebku! Po vyklizení presbytáře, a úpravě místa pro vystavení ostatků opět jsem přenášel lebku, aby tisíce v hustých zástupech mohly ji nyní, bohužel z větší vzdálenosti, shlédnouti, odkud již čelenka nebyla dobře znatelná. Tak jsem se stal rytířem — ochráncem sv. lebky.

Roku 1346 byla vyzdvížena z hrobu, r. 1348 ostatní tělo, a obojí, jak lebka, tak i tělo bylo uloženo do kaple svatováclavské, r. 1366 dosta-

bylo za Karla IV. Po něm bylo hůře. Nehodný jeho syn Zikmúnd zlato roztavil na zaplacení žoldu, relikviář vylámal a korunu svatováclavskou vlekl s sebou v koženém pouzdře na válečných výpravách. Nastal smutek v kapli sv. Václava. Husitskými válkami přestaly prastaré poutí k hrobu sv. Václava. Památky na sv. Václava byly však s velikou poctivostí a úzkostlivostí střeženy. Teprve za arcibiskupa Sobka z Bilenberka povstaly sv. ostatky z chudoby a ponížení. Arcibiskup tento dal v kapli zříditi stříbrnou sochu světcovu, dva velké stříbrné anděly a četné stříbrné svícny. Lebka byla pravděpodobně uložena pod stříbrnou sochou sv. Václava. Za válek napoleonských všechny kláštery a kostely musely odevzdati své umělecké poklady. Lebka sv. Václava dostala pak svůj brokátový polštářek, byla zahalena brokátovou, stříbrnými filigránovými ozdobami pošítou látkou, a byla uložena do relikviáře na hlavním oltáři. Zde byla také chována v kovovém Mockerově relikviáři. Nyní se má zříditi stříbrná tumba, čímž dostane lebka svůj vlastní relikviář.

Když bratři odjížděli.

(Vzpomínka.)

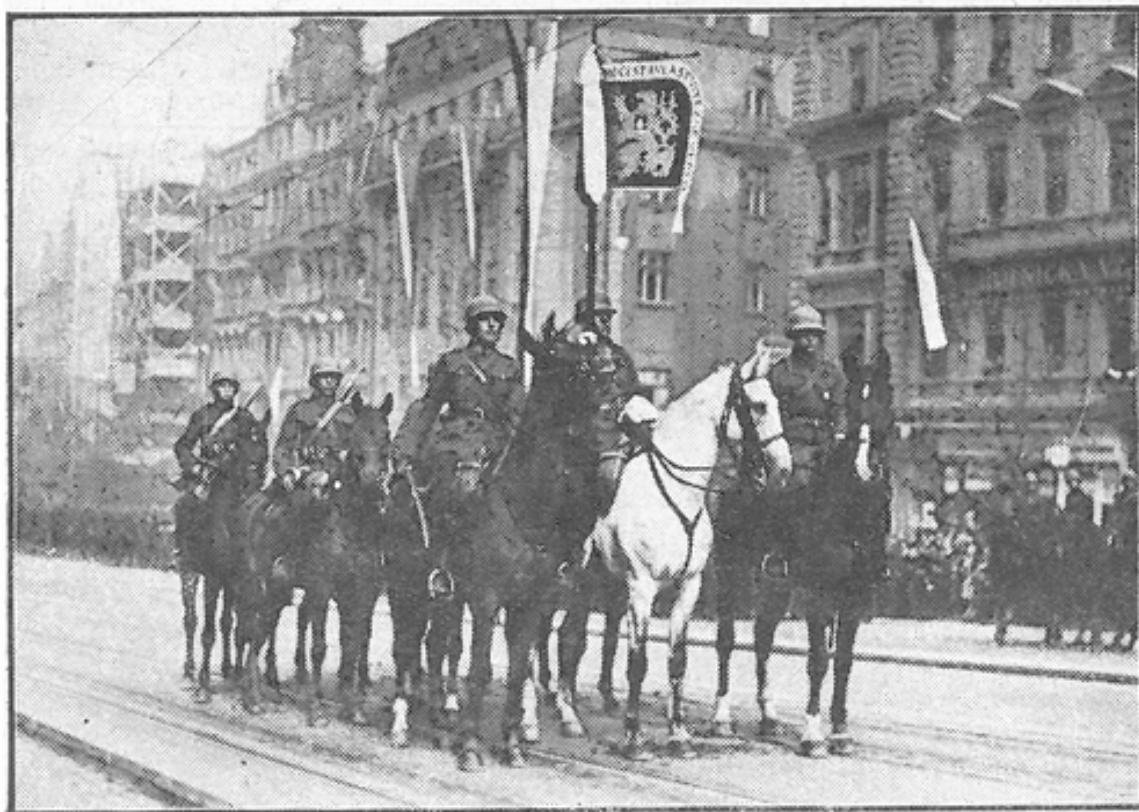
Matička Praha bouřila jásotem o Svatováclavských dnech Orelstva. — Bratři Slované přijeli, aby se poznali, zamilovali a nabrali sil. Na očích všech táž radost, totéž nadšení! Vždyť všichni přišli oslavit millenium světce, jenž jim byl útočištěm v nejtěžších chvílích. Ta radost, nadšení, musí se vybití! Jásají na stadiu, jásají na ulicích, jásají na sjezdech, ale nejvíce snad na našem, studentském.

Než vše na světě je dočasné. I tyto krásné chvíle. Naposled Praha zahýřila barvami národních krojů a — konec. Bratři Chorvati odjížděli 7. července večer. Loučení bylo tiché, ale tím srdečnější a dojemnější.

Známí už zasedli do vlaku, ale ještě poslední chvíli chceš s nimi dlít. Moc si toho máte ještě povědět. Ale čas běží a vlak už se hýbá. Dojemný okamžik! Běžíš zároveň s vlakem. Desítky rukou z oken vystrčených chápou se ruky tvé. Neznámí a přece bratři! Ozývá se nadšené volání „S Bohem!“ — „Zdař Bůh!“ — „Bog živi!“; ani nestačíš vnímat. Zlatko jistě v prvním vozu mává kapesníkem a ohnivě volá: „Na shledanou!“ — Na shledanou? Zlatko, Ivane a jiní, uvidíme se ještě? Dej Bůh!

A vidíš jen červená světla vzadu na vlaku. Odjíždí bratr a přítel. Šťastnou cestu!

Zlatku Sertičí O. D.

Korouhev jízdního pluku knížete svatého Václava.

Oldřich Orlický ;:

Vrahové továrny.

Jednotvárně hučely stroje svým vrzavým skřípáním zatížení a všechno zasypáno dusivými parami stálého spěchu, pracovalo bez úsměvu, bez jediného mžiknutí oka celé

té spousty lidí, kteří se zničeným a zkřiveným výrazem ve tváři, v taktu rychlé hudby strojů vdechovali onen spěch a pomalu chřadli.

Stáli tu mužové bledí, jako z kamene vytesaní a mechanicky otáčeli pákami u mohutných řezaček, stály tu dívky s bolestným výrazem a čítaly každou vteřinu pomalu táhnoucího se času, stály tu staré ženy i sotva odrostlá děvka . . . a všechno, pohrouženo v příšernou tu hrůzu rychle se točících kol, pracovalo neúnavně. Všechny tyto stroje klapaly svou písni člověka, neboť zvolna pohlcovaly jeho duši a činily z něho bezduchý stroj. V ustavičném tom hluku továrny člověk přizpůsobil se jejich rychlosti a vkládal se v taktu stroje do své práce, pracoval bez únavy, ztotožněný s věčným tím hlukem.

Teprve večer sobě všimal, že cosi mu schází že ztrácí duši. Každý ten stroj ssál z něho životní mízu silnými doušky a proměňoval ho ve svého soudruha. Tak potom točili se oba dva, pracovali bez vzdechnutí, bez sebemenšího záchvěvu, až jednou přišel okamžik, kdy slabší stroj se zastavil.

Poslední záchvěv vědomí zaskřípal v hlavě, slabá bolest zaskučela v uších, bolestný výkřik vznesl se nad hladinu hluku a zaražený stroj se řítit Zachechtal se příšerně jeho soudruh a zmáčkl ho do svého náručí, aby svým objetím vdechl mu na skrání odznak smrti. Zaskřípaly kosti, řemen obloukem vyletěl ze své dráhy, poskvrněný teplou krví oběti

Fr. Stuchlý:

Vzpomínka.

Vlečeme se namáhavě po skalnaté stráni, kde pod nohou drobí se kameny a řítí se s rachotem do vln, hučících hluboko pod námi.

Konečně jsme na jakési planině. Dvě políčka a kus louky tulí se k sobě, obklopeny hustým věncem temných lesů. Znavení, kleslí jsme do hnědnoucí trávy a ležíme chvíli bez hnutí.

První se vzpamatoval Jack. Zdvihl se a starostlivě pravil:

»Vstaň, příteli, a sežeň něco k jídlu, nebo zhyneme hlady!«

Namáhavě jsem povstal a šel jsem k nejbližšímu poli. Měl jsem štěstí, na poli kopalí brambory. Dovolili mi, abych si vzal sám. Lačně vrhl jsem se na brázdy, rval natě a vyhraboval hlízy, jimiž jsem si na-

A ohromný setrvačnick pracoval dále, živěji, jakoby jásal nad svou převahou a jízlivě svištěl nad tou hromádkou kostí a kousků roztrhaného masa. Bolestný výkřik rozlehl se strojovnou — a brzy vše kráčelo starou koleji, v těžším však ovzduší, neboť nad hlavami táhla myšlenka náhlé smrti a zvyšovala zoufalý klid těch strhaných tváří. Někde slzā svlažila matné oko, jinde vzdech vydral se ze stísněného hrdla nebo bolestný úsměv mihl se kolem vyprahlých rtů a znovu vše kráčelo rychle dále. Nebylo zde citu, nebylo zde srdcí, vše odumíralo v šíleném tempu pádících velikánů.

I řemen natáhli na setrvačnick. Několikrát sebou trhnul, zaklouzal po obvodu a zase hnál se v přílišném chvatu. Jen stopy povyschlé krvi mihly se na pevné kůži a vtiskly na ni pečeť nové oběti.

Dusícími výpary továrny táhl se lehký obláček páry teplé krve, zavoněl nicotnou vůní nenadálé smrti, snášel se na obrovské ty oltáře lidských žertví a v srážejících se kapičkách světil je k novým vraždám!

Na uprázdněné místo postavil se nový dělník; čekal, až stroj zatouží po poslední krůpěji jeho krve a vtáhne ho do svých oceťových paží. Pak zase všechno uklidní se — jenom stroj bude klapati a svištěti oním jízlivým smíchem, který svádí a láká

plnil kapsy zaprášené haleny a spěchal jsem radostně k Jackovi, který právě podpaloval hromadu klestí.

Za chvíli již plameny vesele šlehaly a šedavý dým valil se po palouku vytvářeje fantastické postavy.

Do žhavého popele naházel jsem pak brambory, které jsme však za okamžik zase vyhrabovali a polosyrové hitali. Když zmizely poslední v našich útrokách, Jack se zdvihl a přinesl v kotlíku křišťálovou vodu z lesní studánky, již jsme uhasili žízeň.

Chlad podzimní noci a smutně mlčící les budil chmurnou náladu. Bezděčně jsem sáhl po banju a nočním tichem zazněla tklivá melodie: »Tam v dáli za horami . . .« Jack se zachmuřil a rychle odvrátil tvář od ohně. Snad aby zakryl slzu, deroucí se do oka

V. Noček:

V podzimu.

Květě.

*Je žití zdlouhavé v podzimu,
niž mraky se k zemi kloní,
cos měl kdysi rád a cos miloval,
temným se závojem cloní.*

*Kam zapadlos, milé děvčátko?
Je lavička pod lipou pustá...
Svál vítr listí se stromů —
a umkla ústa.*

*Jak na sklonu máje padají
ke studené zemi květy,
tak uprchlo teplo z očí Tvých
a ochladly růžové rety...*

*Utichly lesy... Stezky zaváty...
- Nad hroby těkají světla,
fantomy dušiček hledají
časy, kdy jara kvetla...*

*Ve chladu křížů a mramoru
teplý se pohled Tvůj naposled míhl,
byl jasnější nad světla dušiček —
můj úsměv pod ním zjhl.*

Sázka.

»Dobře,« dodal Petr, »vsázím též tolik.«

Jiří ho zadržel. »Ne, ty ne,« přerušil ho.

»A co tedy.« Petr čekal.

Jiří váhal. Nechtělo mu to z úst. »Ty, ty vsadiš — Yvettu!« pronesl po chvíli a v jeho očích se zablesklo, ústa jeho se usmála.

Petr napolo vstal. »Já — Yvettu? V sázku! Nikdy, nikdy. Ona by mi toho nikdy neodpustila!«

»Bláhový,« zašeptal Jiří, »nemusí o ničem vědět. Ale ty se bojíš, že prohraješ, proto ji nechceš vsadit,« udeřil znovu Jiří na plno.

Petr nebyl příliš hrdý. Ale tu — ne, snést těch jeho urážek. Podíval se ostře na Jiřího.

»Nebojím se, ne, a abys věděl, přijímám sázku, zde má ruka,« a podali si ruce.

»Dnes je pátek, zítra jedu domů a v neděli ráno vypluji. Ale musíš mlčet!«

Znovu si stiskli ruce, pevně a prudce

Yvetta se vrátila. Seděli zase už klidní, málomluvní. Podívala se na ně. Tušila, že se tu něco odehrálo. Neptala se.

Po chvíli Petr odcházel, Yvetta s ním.

Jiří je vyprovodil, jeho oči se divně leskly.

Petr s Yvettou vyšli do noci. Bylo půl dvanácté.

Petr mlčel. V jeho hlavě letěly myšlenky jedna přes druhou. Teď teprve uvážil, co učinil. Ano, je to hloupé, nesmyslné. Vzpomněl na otce — — zachvěl se. Nemůže to učinit. Je to neproveditelné.

Byl rozrušen. A zase mu napadla slova Jiřího. Ne nemůže couvnout, dal slovo. Snad se mu to podaří, jako Bernardovi. Ano, udělá to!

Nemluvil. Yvetta ho nepoznávala.

»Půjdem domů?« ptala se ho, když stále mlčel.

Procitl. »Ne, ne, Yvetto, ještě ne. Nemohu, bolí mě hlava! Půjdem ještě někam pryč, daleko.« Zmlkl a podíval se na ni. »Yvetto,« vyrazil rychle, »máš mě ráda?«

A zas ho napadla sázka, již uzavřel.

Nepoznávala ho teď vůbec.

»Ne, nemohu zpět Pojedu!«

Bylo k jedné hodině, když Yvettu doprovázel domů. Stiskli si ruce.

»Sbohem, Yvetto!« řekl to tak divně, že se jí srdce zachvělo; tolik smutku bylo v tom slově.

»Snad je to již naposled myslil si a duše se mu sevřela.

Zašla! Stál — němý, hledě do zavřených dveří. A pak šel, ale ne domů! Toulal se bez cíle ztichlými ulicemi. Jeho mozek pracoval horečně.

»V neděli ráno! Ano! Musím!«

II.

Bylo sedm hodin, Petr stál již na nádraží St. Lazare u havreského rychlíku.

Jel domů!

Někdo se za ním zastavil. Obrátil se — Jiří!

»Tys nevěřil?« pronesl Petr.

»Ne, Petře, věřil, ale jdu se s tebou rozloučit!« Usmál se, podali si ruce. Mlčeli.

V očích Petrových byl takový zvláštní, smutný nádech.

»Kdybych se nevrátil,« přerušil Petr mlčení, »řekni Yvettě, že — že jsem na ni myslil do posledního okamžiku!«

Slzy se zaleskly v jeho očích. Obrátil se, aby jich Jiří neviděl.

Ozval se hvizd. »Sbohem, Jiří!« ještě si ruce podali, Petr vskočil do vozu — a rychlík se rozjížděl.

Stál u okna a díval se na Paříž — dlouho — dlouho, až mu zmizela docela s očí.

Přijel do Havru. Nečekali ho. Vymluvil se jim, že si přijel jen pro nutné věci, že zas zítra odcestuje. Neptali se ho více.

Odpoledne zašel k molu, kde měl plachetku.

Prohlédl ji — byla v bezvadném stavu, nová plachta, nové kormidlo; i prapor na stěžni: byl na něm albatros. To bylo jméno jeho lodi.

A hned začal s přípravami. Tajně a obezřele dopravil tam několik beden sucharů a konserv. Pitnou vodu přinesl. Večer byl hotov.

»Zítra,« mihlo se mu hlavou. Zaváhal, ale jen krátce. »Musím, pojedu!« rozhodl se.

Město ještě spalo a přístav byl opuštěn, když před čtvrtou hodinou ranní přišel ke své lodi. Nikdo ho doma neviděl — vykradl se tiše... na lůžku zanechal dopis, že odjíždí zpět do Paříže.

Začalo se šerit. ještě jednou se rozhlédl po zásobách, a odvázal člun.

Silný vítr se opřel do jeho plachty. Za několik minut byl z ochranných hrází přístavu a před ním se zaleskla nekonečná hladina oceánu...

Něco sevřelo jeho nitro. Strach? Ne, ne! Nemůže se vrátit! Tam vpředu, tam je jeho cíl, a zahleděl se do nesmírné dálky.

A pak se otočil zpět. Město se zvolna nořilo z ranního šera, ale hned mizelo, jak se vzdaloval. Jel rychle, měl dobrý vítr.

»S bohem, otče, matko, bratře!« vzpomněl náhle. Ubozí, nic netuší. Tam na Sorbonně leží čva dopisy, jež budou odeslány až třetí den

Vzpomněl na Yvettu. Zašeptal její jméno
Oči mu zvlhly.

»Už tě asi nevidím,« pronesl tiše — a zaplakal.
A loď letěla jako šipka — — —

Bylo osm hodin, město dávno zmizelo, kolem
bylo moře, nekonečné moře.

Den vlekl se pomalu, jakoby nechtěl mít konce.
Seděl u kormidla, střídavě mysle na rodiče, na
Yvettu, na Jiřího . . .

»Co teď dělají,« tázal se sám sebe. »Ano, Yvetta
už stojí v obchodě a prodává — — snad myslí na
něho!«

Tak uběhl první den a pak druhý. Nastal třetí.
Už byl trochu unaven. Cítil to. Krátký spánek v
noci byl neklidný, neposílil ho.

Prudké kymácení lodi ho probudilo. Vyšel z ka-
biny. Zarazil se. Nebe bylo zatažené. Vál ostrý vítr,
jenž chvílemi se měnil v opravdovou bouři.

Metrové vlny třískaly do boků malého člunu.

Sedl ke kormidlu a opravil směr. Minuty zvolna
ubíhaly.

Vlny byly stále hroznější, vítr se vzmáhal.

»Bože,« zašeptal Petr, »ochraň mne.« Stáhl
plachtu. Vlna udeřila do lodi a zalila celou loď.

Zachytil se lan. Byl celý mokrý, ale přesto se
rychle vrátil ke kormidlu.

A opět vlna se přelila přes zád'. Orkán a bouře
se rozzuřily v plné síle.

Pojednou se ozval náraz, loď zapraskala. — Sto-
žár se zlomil a loď se sklonila až k hladině.

Sevřel pevně kormidlo. Nová vlna zasáhla loď a
vyrvala mu kormidlo. Byl odhozen pryč. Cítil, jak
dopadl doprostřed člunu. Zachytil se něčeho, byl
to záchranný pás. Chopil se jej pevně a voda ho
obklopila.

Vynořil se. Jeho loď, napolo rozbitá, poskako-
vala opodál po vlnách, mizejíc chvílemi ve vodě.

Držel se křečovitě záchranného pásu.

»Otče, matko!« vzpomněl. Cítil, že se blíží jeho
konec. Marně, není záchrany!

Vlny se valily přes jeho hlavu; dusil se. Jeho
ruce se zoufale držely.

Hlava klesala chvílemi již pod vodu. Cítil, že ho
opouštějí síly.

»Yvetto — buď sbohem, už tě nevi. .!«

Ruce se pustily pásu, hlava zmizela pod hladinou.
Petra už nebylo mezi živými!

III.

Yvetta čekala marně příštího večera na Petra.
Nepřišel! Sama šla na boulevard St. Michel. Bylo
jí tak smutno bez něho. A potom se vrátila domů.

»Co se mu stalo,« vzpomínala — — nic jí ne-
chtělo napadnout.

»Včera byl tak divný a to sbohem znělo tak
smutně!« zachvěla se, nevěděla proč.

Přešel první den, přešel i druhý — Petr se ne-
ukázal, žádný dopis nepřišel. Ještě váhala — ale
neodolala. Napsala Jiřímu, aby ji zítra čekal u
Louvru.

Sotva vyšla, spatřila ho.

Šel k ní, oči hořely divně, ústa se skrytě usmí-
vala.

»Co je s Petrem,« pronesla dychtivě a její oči
se vpily do očí Jiřího.

Pokrčil rameny a usmál se. »Ničeho mi neřekl!
Možná, že odejel domů!«

Yvetta nevěřila. »Byl by mi to řekl!«

Bylo chvíli ticho.

»Snad se vám již po něm nestýská,« pronesl Jiří.
Chtěl to říci teple a něžně. Ale znělo to ironicky.

»Pojďte se mnou dnes,« pokračoval, »půjdeme
do »Rotundy«, Yvetto, je tam veselo, zapomenete!«
a jeho oči hořely ještě více.

Zadívala se na něho, jakoby vyčetla jeho myšlen-
ky. Otočila se a odcházela. Ani se neohlédla.

Díval se na ni. Jeho rozevřené oči hltaly přímo
její postavu. »Budeš má, ano, budeš!« šeptal ho-
rečně a zasmál se ironicky.

Yvetta šla domů. Sedla na lůžko a její myšlenky
letěly k Petrovi.

Přišla noc — dusná, tíživá, jako před bouří . . .
A k ránu se bouře rozpoutala — děsná a zuřivá —
byla to ona, při níž zahynul Petr — —

Maně si Yvetta vzpomněla na Petra — a bylo jí,
jakoby smrt po ní sahala svými ledovými prsty.

Bylo jí úzko.

Celý den musila myslet na Petra. Nekonečné
zdály se jí být hodiny

A večer, když se vrátila, našla doma dopis.
Poznala Petrovo písmo. Oči jí radostně zahořely.
Roztrhla obálku a dychtivě četla.

»Yvetto!

Vsadil jsem se, že přepluji na plachetní lodi
oceán. Až to budeš čisti, budu už daleko. Dopis ti
bude doručen až čtvrtý den.

Buď sbohem a vzpomeň si na mě.

Tvůj Petr R.«

List jí vypadl z rukou. Oči se přivřely v úzkosti.
Usedla bezvládně na židli.

»Petře, Petře, vždyť ty jsi jel vstříc smrti,« za-
plakala. Vzpomněla si na hroznou bouři. »Petře!«
zaštkala a kolem v mansardě bylo ticho.

Někdo zabušil na dveře. Bylo k osmé hodině ve-
černí. Osušila oči. Otevřela. Stál tam — Jiří a za
ním starší muž.

Otevřela nechápavě oči na Jiřího. Vešli.

»Vy jste Yvetta Rosiérová?« »Ano.« — »Jsem
otec Petrův.« Yvetta už pochopila.

»Vy jste znala mého syna?« Přikývla. Slzy jí dusily »Víte, kde je?«, pokračoval pan Rénard.

Neudržela se, slzy jí vpadly do očí. Podala mu mlčky dopis, jež večer našla doma.

Dívala se při tom na něho. Jeho tváře, stažené bolem, prozrazovaly rozčilení. Dočetl.

»Věděla jste o tom?«, pronesl opět.

»Ne, ani tušení jsem neměla! Rozešli jsme se jako jindy a — —« opět jí slzy zalily oči.

»Dostal jsem podobný dopis —« a podával jí stejný list — četla, ač pro slzy ani dobře neviděla.

»Milý otče, matko a bratře!

Chci se pokusit o přeplutí oceánu ve své plachetce. Odjíždím v neděli ráno. Buďte sbohem a nehněvejte se na

svého Petra.«

Paříž, 11. června 192*.

Vrátila mu dopis.

»Dopisy jsou datovány o čtyři dny dříve, než byly doručeny« hovořil dále otec Petřův. »Ležely u správce university v druhé obálce s příkazem, aby byly třetího dne odeslány. Jsou si velice podobné, ale tu v tom je něco nového, píše o sázce! Dobře, že jsem věc předal policii.«

Neviděli, jak se Jiří zachvěl.

»Ten dopis mi ponecháte«, pronesl ještě, »a snad vás někdy vyrušíme. Prozatím vám děkuji!«

Pozdravil a vyšel z mansardy.

Jiří zůstal. Yvetta si toho ani nevšimla. Byl už zase klidný. Kolem bylo ticho.

»Yvetto, nebud'te smutná«, pronesl Jiří po chvíli. Chtěl to opět říci něžně a vřele. Nepodařilo se mu to. —

Yvetta teprve při těch slovech zpozorovala jeho přítomnost. Vzhlédla k němu. »Pojďte se mnou,« prosil dále, »pojďte se někam pobavit, zapomenete. Vy nesmíte být smutná!«

Blížil se k ní.

Dívala se na něho, její oči hořely nenávisť. Maně couvala.

»Yvetto,« pokračoval, »proč se mne bojíte, proč mě nenávidíte — jako Petr! Víím to — ale já, já vás miluji. Ano, od onoho okamžiku, kdy jsem vás po prvé spatřil, po vás toužím. Yvetto, musíte být mou — ne Petrovou!«

Přiskočil k ní.

»Ne, nikdy, nenávidím vás«, vyrazila a opřela se rukama o jeho hrud'. Její oči plály záštíím. — »Vás bych nemohla nikdy milovat — vás, vraha, vraha — Petrova!«

Vylétlo to prudce z jejích něžných rtů. Až se sama ulekla. Jiří jí pustil. Jakoby ho někdo udeřil do prsou. Zadíval se na Yvettu, nechápavě. Oči

její hleděly na něho, jako dvě dýky, ruce měla v pěst.

— »Yvetto, co mluvíte!« pokusil se o klidný tón.

»Ano, vy jste se s ním vsadil«, pokračovala prudce, »vy jste ho donutil k tomu, aby jel — na smrt, — — vy jste jeho — vrah — ano vrah!...« a křehovitě se rozplakala.

Tma mu zalila oči. Každé její slovo dopadlo jako kámen na jeho duši. Vyběhl ven, ani nevzpomněl, co u Yvetty vlastně chtěl.

»Vrah, vrah«, bušilo jeho srdce.

Rozběhl se bulvárem. Ó, kdyby ten hluk chtěl udusit jeho myšlenky

Zapadl kamsi do malé kavárny a vzpomněl na sázku s Petrem. Něco jako lítost zaplavilo jeho nitro. Zapudil ji. Tisíce představ letělo jeho zblouvaným mozkiem.

Zapomenout — klid. — Marně, nemohl!

A zase se toulal noční Paříží — dlouho.

Ráno, sotva procitl, padl jeho zrak na noviny.

Na stole ležel »Matin« a na první straně stálo velikými písmeny vytištěno:

»Následky nerozvážné sázky .« Zakryl si oči. Chtěl noviny odložit. Nemohl. Vzal je znova a četl, rychle a hltavě

Ach, a ten konec — Jiří ani nevěřil očím... —

»Hydroavion, vyslaný panem Rénardem, našel dnes na moři kus stožáru s vlajkou, na níž byl zobrazen albatros.

Podle toho je mladý Petr Rénard mrtev. Věc se dále vyšetřuje.«

Mrštil novinami do kouta.

»Je mrtev, on je opravdu jeho vrahem!« letělo jeho hlavou. Nevydržel doma — musil ven — ven.

Tam bylo ještě hůře! Na každém rohu vykřikovali kameloti senzáční zprávy o sázce mladého Petra.

Utéci někam, daleko — pryč, toužil, a bez cíle chodil městem.

»Půjdu k Yvettě,« napadlo ho pojednou. »Řeknu jí vše. Musí mi odpustit — i za něho. Budu aspoň klidnější!«

Dlouho se bránil a váhal, ale podlehl. Cítil, jak jeho hrdost ochabuje.

Šel do magazínu »Louvre« a chtěl mluvit s Yvettou Rosiérovou.

»Není tu dnes, má volno.«

Vyběhl ven. Něco prolétlo pojednou jeho hlavou. Hrozné.

Vzal taxi a jel do XI. okresu, kde Yvetta bydlila. Přes dva schody utíkal k její mansardě. Zaklepal — ticho, zaklepal po druhé — opět nic. Vzal za kliku, dveře povolily — vešel...

Oči zůstaly vbodnuty doprostřed pokoje, na stůl: nad bílými stránkami »Matinu«, potřísněnými rudou krví, ležela Yvetta bezvládná — mrtvá!

Jiří div nevykřikl. Zděšení vpadlo do jeho očí. Chtěl utéci. Ne — zůstal. Přistoupil k ní, zvedl její něžnou hlavu. pravý spánek byl rozbit kulí revolveru, její držela v ruce. Byla to malá, stříbrná zbraň, dar Petřův.

Její tělo bylo ještě teplé — smrt musila nastati nedávno. Náhle padl jeho zrak na malý, bílý papír na zemi. Zvedl jej. Oči jeho se rozšířily úžasem. Četl znovu a znovu.

»Vrahem Petra Rénarda je Jiří Caillard, syn bankéře. On se s ním vsadil a vyštval ho na cestu smrti. On je jeho vrahem. To píši při plném vědomí.
Yvetta Rosiérová.«

A pod tím bylo připsáno:

»Petře, Petře, miluji tě k smrti. Bez tebe mi nelze žít. Jdu za tebou. Tvoje

Yvetta.«

Zachvěl se. Bylo to hrozné, co tu četl. Jeho prsty mechanicky smačkaly bílý papír. Vsunul jej do kapsy.

Ještě se rozhlédl. Pojednou se mu zdálo, že hledí na něho ty mrtvé oči Yvettiny.

Nevydržel tam déle. Vyběhl ven — do hluku ulice. »Kam, kam,« bouřilo jeho hlavou, »chci klid, jen klid...«

»Jsi vrah — dvojnásobný vrah!« tak mu najednou projelo mozkiem.

Myslí, že zešílí.

»Kriste, Bože, vždyť já nejsem tolik vinen, vždyť já...!«

Jar. Kašpárek:

Víra Tvá...

(Obrázek z moravského Slovácka.)

Strýc Machala se poslední dobou očividně změnil. Jak je jinak čilý a při své padesátce až mladicky svěží, nikdo by v něm nehledal nemoc. A přece je nemocný. Už delší čas.

Při jakési příležitosti si kdysi uhnal „pruch“; — jenom panímáma ví o tom dosud a syn, lékař, který v dopisech vyčerpával všechny své odborné vědomosti, aby otci pomohl. Marně.

Ostatní okolí, nikdo z dědiny dlouho nic netušil. Stejně živě jako dřív rozkládal strýc Machala denně se sousedy o úrodě a politice, stejně hromovým hlasem láleřil na všecko, co mu nešlo pod fúsy, stejně promyšleně vyjadřoval své předpovědi meteorologické i národohospodářské, které se vždy doslova vyplní. —

Náhle se zarazil, stál u nádraží St. Lazare. Vzpomněl na své poslední setkání s Petrem.

Ani nevěděl, jak vešel a koupil si lístek — do Havru. Něco ho tam táhlo — nemohl se opřít.

A je!

Bylo pět hodin odpoledne, když přijel do Havru. Nevěděl, kam jít. K Rénardovým? Ne, co by tam dělal. Šel k molu, až na konec, docela na konec.

Spatřil před sebou bílou plochu oceánu. Zachvěl se. Ještě dnes bylo moře rozbouřené, hrozné.

A pojednou se mu zdálo, že z vody se na něho dívají modré oči — Petrovy. Zhrozil se. Zakryl si oči.

»Pryč, pryč!« vykřikl a rozběhl se zpět, divoce, jako šilený.

Přiběhl na nádraží, koupil si lístek zpět do Paříže a šel k vlaku. A zase — před ním se zjevila malá světnička a v ní — mrtvá Yvetta.

Oči se mu rozšířily děsem. Zahodil lístek, vyběhl z nádraží, utíkal pryč, z města ven — daleko do noci — bez cíle, někam, kde doufal zapomenout.

Uplynulo několik dní. Jiří se do Paříže nevrátil. Hledali ho. Ale nenašli. Jiří zmizel — nikdo nevěděl kam *)

Jen ty strmé, studené skály u Havru věděly, kam odešel Jiří Caillard hledat klid duše.

Ale ony mlčely!

*) P. r. Trojí sebevražda budiž výstrahou nemorálních výstředností mládí!

Ba, stejně pohrdlivě odbýval tu kterou tetku, když si postěžovala před ním na ohrožené zdraví, stoickou svou průpovědí: „Babské fňuky! — Umřít musíme každý!“

Až tu náhle pruch se zhoršil, strýc se stal zamlklejším, přestal rezonýrovat, ztratil zájem na politice a počasí, začal se stranit lidí a — s vážnými obavami obíral se myšlenkou na smrt! —

Celé Nezdenice zpozorovaly změnu, ale kdo by si ji uměl vyložit? — Však on strýc býval vždycky takový podivín, vyznějte se v něm! — Odjakživa dovedl z neklidnějšího hovoru najednou z ničeho nic se rozhovořit a sakrovať, až zrudnul; — a jindy zase v nejživější rozprávce ustal rázem a zadumal se jako prorok — — To zas kdesi cosi....

Před týdnem jednoho dne povolal si strýc Machala čeledína Francka ráno do

„hrubé izby“ (páni tomu říkají salon), a zamkl se tam s ním, němě mu vykázal sesli a dlouho, dlouho psal —

Konečně složil půlarch do „koperty“, zalepil a tajemným, slavnostním hlasem velel: „Francku, půjdeš na Žitkovú, k bohyni,*) dáš jí to psaní, aji deset korun. Tu máš ešče osm korun na útratu. Ale před žádným ani slova, — to ti povídám; ani před paňmámú neé!“

Francek, jakkoliv zkoprněl nad podivným příkazem, — znal on pantátův úšlebek nad babskými lekvary a čáry, — přece s důstojným klidem, mlčky se sebral a odejel „osmým“ vlakem do Pítkova.

Panímáma byla toho dne jako na trní. Všimla si Franckovy audience a jeho záhadného odjezdu; i úbytek 18 Kč v „glaskosnu“, kde bývá rodinná příruční pokladna, postřehla. — Ale, když pantáta nic, ona též nic.

Navečer Francek se vrátil. Jak se svou osmikorunovou dietou naložil, bylo viděti na blýskavých očích a cítit v dechu.

Za zamčenými dveřmi hrubé izby spustil: „Hospodáři, že podruhej mosíte poslat deset rénských, že pět je málo. — Zeliny bohyňa že neposílá, že si jich máte vyhledat sám!“ a ostatní znění svého poselství šuškuje, odevzdal „recept.“

„Že mosíte temu věřit, inacej že vám to nepomože!“

Panímáma už to nevydržela. Vyčkala Francka na dvorku, a co pantáta, Francku?! —

Francek jako skála: „A když vám to sami neřeknú, tož já též neřeknu!“

Pantáta řekli. Žena mu pomohla nabírat zelin. Ale vysmívala se mu.

„Šak to sú přecaj babské flachy a ty,

*) Na Žitkové v Moravských kopaninách mají svou Mme de Thèbes, které říkají bohyně. — Ona hádá, předpovídá, zařikává i léčí. Vše se prý splní tomu, kdo v její výrok věří.

Těžká zkouška.

Bylo krásné odpoledne červnové. Teplé paprsky sluneční lákaly do svěží zeleně jásající přírody. Milá atmosféra předprázdninová naplňovala duši sladkým klidem a vnášela veselou náladu do zkouškami rozechvělé duše studentů. V blízkém parku proháněli se po pěšinkách malí tvorové lidské společnosti, rušíce svým pronikavým křikem hrdinná vyprávění studentů svým od-

blázne starý, temu věříš?“, citovala jeho vlastní slova.

Věřil. Zarytě, neochvějně, urputně, s utkvělou autosugescí věřil a přikládal si zázračné byliny.

A aj! již za dvě hodiny se nádor ztratil.

„Za dvě hodiny, na mů dušu! — A dochtori si s tým nevěděli rady! Syn študoval tolej rokův, spústu peněz to stálo, a taká hlúpá bába ze Žitkové ví vjec a pomože! Bez študií!“

„Dochtoři!“ smál se Machala a od té chvíle nápadně v hovorech se sousedy korigoval své stanovisko vůči víře v babské lektvary a čáry.

„Šak páni až z Brna, aj z Prahy ne podaremně za bohyni jezdíja — a z Luhačovic co chvíla má návštěvu. Bába je truc dochtora!“ —

Ale panímáma se přece jen tomu všemu smála, více snad ze škodolibé radosti nad změnou mužových názorů, než z pochyby o účinnosti zelin.

Za tři dni na to večer bylo u Machulů hotové pozdvižení. — „Pruch“ se vrátil, nádor se znova objevil.

V izbečce za kuchyní drtil pantáta vyjevenou panímámu pohledy i slovy: „Ty a enom ty si teho vinna! — Bohyňa skázala, že mosím věřit. Já věřil, ale ty ses temu smíla. Tys temu vyhojení zabránila! — Ty! — Muž a žena jedno jest, když já sem mosel věřit, mosíš aj ty věřit, aby to mělo účinek. Či ňa chceš přivést do hrobu? Dybys temu byla věřila jako já a nevyštířala sa, mohl sem byt vyhojený. — Tož co, budeš věřit lebo nebudeš věřit?“

Panímáma musela desetkrát za sebou říct: „Na mů dušu, že budu věřit všeckemu, co bohyňa poradí.“

Zítro ráno dostane Francek dvacet korun pro bohyňu a osm na útratu a pojede na Žitkovou pro nový recept. —

daným dívkám o krutých pronásledováních a bojích o bytí či nebytí, o zápasech »nadržných« studentů a je nepochopujících profesorů. Mnohý si oddechl v citátu: »Tantae molis erat« a zapomínaje na minulé svízele, oddával se hřejivým pocelům slunce a věrných očí své Beatrice. Všude jásala radost, mládí, vše projevovalo touhu po životě.

Jen chmurné duše oktavanů necítily rozkoš onoho odpoledne a v posledním lapání vědomostí »nechali svět jít kolem«. Příšera maturity stála před nimi v celé slávě. Nejtvrdší oříšek byla a nejvíce obav působila latina. Starý profesor, vulgo Švejek, dovedl opepřiti hodiny latiny špatným latinářům. Několikerá »dvojka« se těžko polepšovala, když některý byl odsouzen nésti vinu celé třídy a nepomohly ani boxerské rány starého profesora, které si ubohý student vyžádal, chtěje si takto známku zlepšiti. »Když je chlap lín, ať jde řechtat do háje mezi Germány«, zněla odsuzující slova profesora. Takového studenta zachránila mnohdy jedině pilná a těžká práce na zahradě profesorově. Při zalévání, při rytí a okopávání bramborů dal se přece Švejek pohnouti. Tyto skutečnosti si uvědomujice, předháněli se oktavaní v práci na zahradě, takže jimi byla dána celá do pořádku. Jediný kolega D., zvaný Ras, nikdy nepracoval na jeho zahradě. Tím více se obával maturity. — Za onoho červnového odpoledne několik oktavanů pospíchalo k bytu starého klasika, aby se dali přezkoušeti z latiny, doufajice, že se starý pán dá pohnout jejich prosbami a naznačí jim alespoň autora, kterého dostanou k maturitě. Mezi nimi byl i Ras. Za dveřmi však došlo k malé hádce. Nemohli se dohodnout, který z nich má vstoupiti první a přednésti žádost. Vtom se otevrou dveře a na překvapené studenty zahřmí zlostný hlas: »Je dobytek, či lid tu?« Hoši plni úzkosti se uklánějí a vykoktají svoje přání. »Ňu, chlap, tak pojď' dál!« vzal za ruku profesor Rasa, »a vy tady počkejte!« Jak do pekel vstupoval

ztrémovaný Ras. Kolena se pod ním třásla, srdce mu bilo, že mu kabát nadskakoval. Nyní teprve cítil, jak málo toho umí z latiny.

Přece se trochu uklidnil, když profesor mírným hlasem ho zve: »Ňu, chlap, nechťel bys trochu mého moštu?« a podával mu sklenku šipkového vína, které natočil z malého soudku v pokoji. Ras nechťeje dáti košem, ihned pil a jak nejlépe dovedl, chválil výbornou jakost vína. To profesora naladilo a vedl již dosti klidného studenta do vedlejšího pokoje, aby mu dal překládat autora. Ras učinil několik kroků, vtom se mu zatřásla kolena a hned nato ozval se jasný praskot. Srdce mu zabušilo jako kovářské kladivo. Vytřeštěné oči sjely k zemi a vida, co se stalo, skočil stranou, leč, nebesa, nový praskot. Ještě nikdy v životě neprožil takového vzrušení, jako v onom okamžiku. Šest krásných šneků — nejlepší to pochoutka pana profesora — leželo rozšlápnuto na zemi. Uslyšev praskot, obrátil se Švejek, a když viděl tu spoustu, zoufalý výkřik vydral se mu z úst: »Vrahu!« a než se třesoucí ubožák očima obrátil k profesoru, ucítil silné trhnutí na krku. Profesor, jako rozlíčený Zeus, skočil po Rasovi, chytil ho za límec a již letěl ze dveří doprovázen slovy Švejkovými: »Ňu, chlap, šneky šlapat jo, ale na zahradě dělat ne, marš!«

Ubohý Ras se teprve nyní vzpamatoval a marně se rozhlížel, kde jsou kolegové. Ti, slyšice křik uvnitř, nečekali, až je profesor zavolá ke zkoušce a strategicky se ztratili.

Těžko se šlo Rasovi onoho krásného odpoledne červnového domů.

—ý.

Sova.

Sova, měsíčník mladých dadaistů. Umělecká revue. U kotrby.

(Literární studie.)

S povděkem přijala veřejnost několik posledních čísel dadaistického měsíčníku *Sova*, v němžto jsme našli vynikající linii mladých výtvarníků velkého stylu.

Seděl jsem pohřížen v redakční křeslo, okusuje nestvůrnou reklamní tužku, kterou zapisují výroky slavných současníků, pocítil mne návštěvou.

Ozve se energické zaklepaní.

Dále! zvolal jsem téměř vztekale, neboť jsem právě doprovodil ke dveřím deset obchodníků šlemi, jednoho agenta psacími stroji, dva se šicími, truhláře, jenž mi nabízel ke koupi žehlicí prkno k účelům redakčním, zástupce společnosti k vy-

palování raket do vesmíru a čtyřicet drátěnků.

Nežli však jsem odkašlal, nabíraje dechu k nemilostivému přivítání, vevalila se do redakce černá postava v dlouhém taláru se škraboškou, v jedné ruce třímajíc několik čísel *Sovy*, v druhé dýku, napuštěnou jedem. Když jsem hrůzou jak náleží zkoprněl, při čemž mi zakuklenec pohlížeť přísně do očí, šermuje dýkou ve vzdálenosti několika milimetrů od mého nosu, učinil křídou na redakčním stole znamení muří nohy a položil tam několik čísel zmíněného měsíčníku, jež přibodl dýkou, a nepromluviv slova, ukázal dlouhým nehtem na onen časopis, a propadl se do země.

Ačkoliv bych byl vynaložil veškeré úsilí opatřiti si tento časopis, přece jsem vítal toto originální dodání výtisku pomocí redakčního zakuklence, jenž, noťa bene, dal mi znamením najevo, že jsem zavázán k přísné mlčenlivosti, což jsem mu též, tuším, slíbil.

Domníval jsem se zprvu, že mi bylo doručeno cosi bezbožného, paličského a nevázaného. Avšak k svému údivu našel jsem ten nejvýtečnější časopis, jaký vzniká mezi školními hodinami a oplývá velice slušným humorem a dovolenou rozpustilostí.

Ačkoliv tento časopis úplně vyhovuje našemu vkusu, přece nám nebylo možno jej uveřejnit v plném rozsahu, z technických důvodů, jak by vlastně zasloužil. Jeho výtečná bibliofilská úprava zevní prozrazuje vyříbený vkus a nezadá v ničem podařenému obsahu.

Vedle jiných pohnutých scén obsahuje č. VI. trůnní síň J. V. krále Mastihubky XXVI. v doprovodu svých kolegů. Dále následuje výtečný diagram nejnovější vyučovací metody pomocí norimberského trychtýře, jež se těší takovému zájmu u pp. profesorů, že mnoho ústavů s českou vyučovací řečí i německou hodlá konati pokusy, aby se všeobecně zavedla.

Sezení městské rady v Dobřichovicích, obraz úchvatný, zakoupila hned v redakci uměnímilovná osobnost, hodlajíc jej vystaviti v Pařížském salonu nezávislých. Nabídla zaň sama 1.000.000 zl. ř. marek. Jména Oplatka, Váček, Straširybka, jež jsou patrně jmény žáků, Cibulka, jsou provázena případnými ilustracemi. Obchodního ducha našeho dorostu výstižně podává státním dojmem působící postava elegantního Semity, který jinde drží za chrťán husu, patrně oběť svého obchodního úspěchu.

Serie školních nálad pitvá s nevšedním pochopením vnitřní rozpoložení žáků při jednotlivých zajímavých předmětech. Na př. Nálada v náboženství přímo oplývá hřejivým kouzlem. Nálada v chemii zas výstižně vyjadřuje mdle kadmiové vůně chemikálií, jež zcela výjimečně se dotýkají vnímavé duše, žizníci po vědách a uměních. Všechny obrazy se vyznamenávají horoucím pochopením a nevšední znalostí studovaného prostředí.

Zájem o kino zastupují tři vynikající herci a výtečníci, uvedení začátečními písmenami L. B. K. Činí dojem pravých bohémů a bonvivantů.

Hlídkka fotografická přináší náčrt smějící se třídy, fotografované místním amatérem. Následuje pak tento výtečný verš:

Dnes jsme se zas totili,
smíchy jsme se potili.

Přestrašná píseň loupežná o Rinaldo Rinaldinim, brigantu bez bázně a strachu, působila odezvu v balladě o dobrém vojáku Štítovi, jehož hrdinské činy a lví sny líčí nevšední verš té balady, není-li to romance, což ponechávám k rozluštění literárním kritikům:

Granáty v ně metal,
za to dostal metal!

Tento verš byl vyryt zlatým písmem do draho-kamu a zapsán do zlaté knihy mladých militaristů zároveň s fantastickou podobiznou autorovu.

Časopis hloubkou pochopení přírodních krás blíží se téměř zdravému naturalismu. Díky důmyslnému vedení výtečných učitelů zapsal se ústav těchto synů Umění několika ukázkami do kroniky slávy, svědčící o tom, že se hoši nikdy nenudí, nýbrž že jejich upřímné soužití vytváří onu žádoucí atmosféru žáka a profesora.

Říjen minulého roku přinesl 28. říjnový pohled na velebný Týn a vlasteneckou Matku Měst a věží. V Řigráku stojí čtveřice ideálních jinochů, obdivujících se podzimní náladě. Avšak maně vkrádá se do svědomí vzpomínka na hrůzy velkoměsta, neboť tam jest právě slavný ústav pro potírání studentské nevědomosti, každému žáku drahý. A při této vzpomínce vytryskne z duše mladého kosmopolity verš:

Každému se vlasy ježí,
kdo vidí tu matku věží!

Smysl pro sociální citění a masovost lidstva podává výstižný obraz komunistické demonstrace, kde jednotlivým výtržníkům mistrná ruka nadaného našince vložila v ústa mnoho pobuřujících výroků. Kterýsi přiblíživší se cizinec opakuje z povzdálí parodii na píseň internacionály:

Náš prapor, ten je samá díra!
Bodni ho, řízni ho, pusť mu krev!

Poslední odstavec shledán zvláště chvályhodným různými odborníky. Výtečný verš objevuje se v čísle, jež znázorňuje výjev ze zkoušky filosofie.

Inspekce k nám přišla na to,
z každého se stal hned Plato!

Scéna zobrazuje síň se dvěma sochami, velikého Stagyrity a Peripathetika, jimž připisuje autor výraz důležitosti filosofie: Já pak pravím, že filosofie je věda, která se nadřít nedá!

Úctyhodná postava se vzpřímeným ukazovákem, opírající se o katedru, dodává platonickému záští zcela zvláštního půvabu.

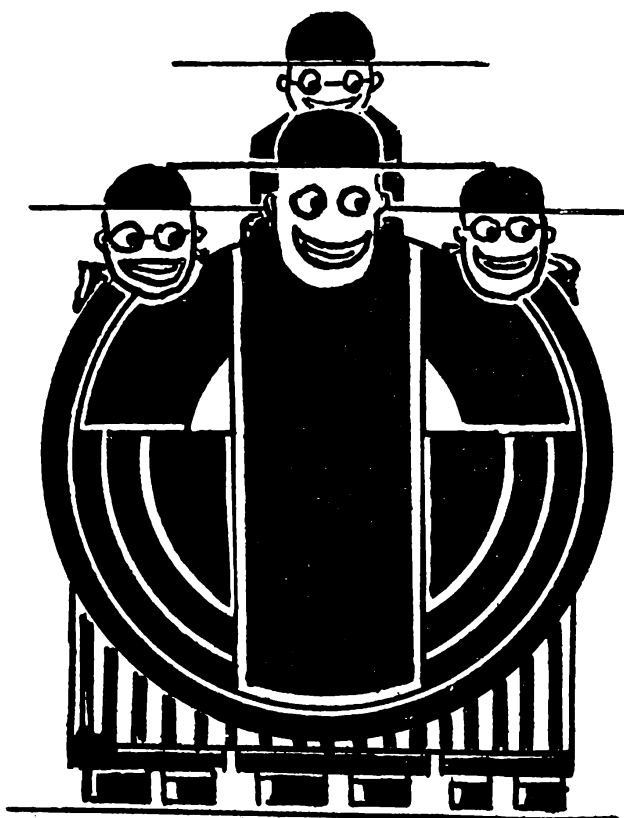
Končíme veršem, nadepsaným ve zmíněném časopise nad plotem ponuré budovy, činící dojem trestnice, kasáren, městského ústavu pro zdivočelou mládež neb středověké mučírny, narýsované pravítkem a kružítkem, s lakonickým nápisem *gymnasium!* Upozorňujeme, že jde o obraz školy dadaisticko-futuristické a o zcela seriosní umění, vyjadřující vedle všeho ostatního i vnitřní stavy duševní, zmocňující se mimovolně pozorovatele, k čemuž se propůjčil umělec zcela nezištně, bez nějakých postranních myšlenek, jež mohou býti předmětem nelibosti některého z přísnějších otcovských přátel mládeže.

Tato budova, nakreslená svrchu zmíněným způsobem, zvláště šlavnatě vyjadřuje cosi nudného, zbytečně se exponujícího, téměř bezvýznamného a šeredností již se k určitým nežádoucím úkonům tolik doporučujícího, že lze tuto náladu čistí v unylých tvářích dvou vracejících se z prázdnin synů tohoto ústavu.

Jeden jde s hlavou žalostně svěšenou, v tupé resignaci se podáváje svému osudu. Má na hlavě klobouk, hluboce vražený do týlu. Přemýšlí o zhrzených ideálech, zatím co jeho druh s hrdě vztyčeným čelem, na němž lpí znoj námahy a odhodlání, řítí se statečně vpřed, mužně se oháněje hnědým parapletem.

Z celého obrazu vane smutek věcí pomíjejících a dušičkové pověť.

Prázdniny nám pomínuły,
dřina nám zas nastává,
pan profesor pumy sází,
každý kluk je dostává.

K. B.

Černá redakce:

Černý Bohumil,

Černý Václav,

černý Method Pecháček O. S. B.,

černý O. Svozil.

Dívčí hlídka

Josef C. Kebrle:

Jen odvahu!

V minulém ročníku „Jitra“ se objevilo volání po dívčí hlídce. Letos byla tato rubrika skutečně zavedena, ale bohužel již druhé číslo vyšlo zase bez ní. A ježto mě to velice zarmoutilo, pátral jsem ihned po příčinách. Redakce mi sdělila, že musela opět od dívčí hlídky upustit pro naprostý nedostatek příspěvků, které by mohly být v dívčí hlídce otištěny. Tedy to, čím vaše hlídka, milé kolegyně, stojí a padá — jsou vaše příspěvky. Jaké ty budou — taková bude hlídka. Nebude-li jich vůbec, ani té nebude. A přece vím, že jsou zde schopnosti. Bylo by škoda nevyužití jich.

Mějte odvahu! Všimněte si, kdo sedí v redakcích nepřátelských listů! Nějací propadlí kvarťáci. A tito lidé mají odvahu poučovat celou veřejnost! Vy, při tak velkém vzdělání, rozhledu a síle nezkažené fantazie, vy byste si nedůvěro-

valy? To by byla nemístná a bezdůvodná skromnost. Neskromností a nerozumem je, domnívá-li se někdo, že vše, co napíše, se musí kde komu líbit, urazí-li se, že ta neb ona redakce neotiskla jeho věc, nechce-li si dáti nikým poradit, nebo jestliže odmítá v ješitnosti každou výtku a nepříznivou kritiku.

Nyní snad mnohé kolegyni napadne: O čem psát? O čemkoliv! „Jitra“ jest časopisem katol. studentstva. Dle mínění mnoha odborníků nemá obsahovati výhradně věci náboženské. Dokažte, že máte vtip, aby nám nepřátelé nevytýkali, že jsme inferiorními! Jen jednoho je svrchovaně zapotřebí. Aby nade vším, vážným i rozmarným, se vznášel duch veliké touhy pomoci duším, aby se odpoutala od všeho nízkého a aby naopak se povznášela k výšinám. Vše usměrniti ku Kristu!

Buďte zdravý a pište brzy do dívčí hlídky, aby byla zajímavá a svěží! Bůh vámi vroucně ctěný, dej vašim slovům moudrost i vzlet!

Katolické studentky na vys. školách!

Je počátek semestru. Pro mnohou první krok na posvátnou půdu vysokého učení, první krok, aby, „lačna ovoce dobrých umění, čerpala s domáčího stolu“.

Zde na universitě dokazujete, že žena stejným právem jako muž může se nořiti s plným pochopením do vědy — i filosofických pravd. Přicházíte samostatně studovat, a už i žít a pracovat. Bez dohledu, s plnou důvěrou poslali vás rodiče na vysoké studie. Doma věděli, do jakých společností chodíte. A tady? V mraveništi velkoměsta, hemžícího se zábavami všeho druhu, spolky a společnosti, kam půjdete hledat společenského osvěžení mezi studiem?

Odcházíte ze sdružení — a kolik se vás přihlásí mezi nás? Nevíte o nás? Nevíte kam? Vždyť odebíráte Jitra, a doufám, že čtete též obsah, nemůžete nevědět, že tu v Praze existuje Ústředí katol. stud. člsl. Tam přijďte kdykoli a ohlaste se! Musí vás tu býti ve Zlaté Praze dost — jen zdvihnout ruce a hrdým čelem přihlásit se mezi mladý, katolický šik inteligence. Sem patříte! Tu, mezi svými, se vám bude nejlépe dýchat. Jinde není pro vás místa! Jinde se nemůžete volně a svobodně a bez nebezpečí se svými zásadami pohybovat! Je v a š i s v a t o u p o v i n n o s t í, p o m o c i s t a v ě t h r a d b y, t v r z e k a t o l i c i s m u. A žena, katolička zvláště — mnoho úkolů je skryto v jejím jméně pro budoucnost pokolení — ta musí být pevná, duše její nesmí býti potřísněna podezřelou společností a jí poraněna.

Nesmí býti stéblem, které se zlomí pod přivalem vody! Čeká na ni mnoho požadavků velkých a odpovědných úkolů, pod nimiž nesmí klesnout!

A vy, jako mladá ženská inteligence, vy musíte pomoci tvořit tábor žen katolicky uvědomělých, silných. Nebudu vám teď připomínat ideály, pro něž žijeme a jichž hájíme. Dobře všechny znáte! Tož přijďte! Ať se můžeme dáti s chutí do práce — s pomocí Boží! —

M. Skuhrovcová.

Duchovní hlídka

Síla myšlenky.

»Mějte velkou myšlenku
a budoucnost je vaše.«
Lacordaire.

Co jsi v životě už dokázal? Vpravdě jen to, k čemu tě vedla nějaká velká myšlenka. V té, jako v jádru, vyrůstala — a vykvetla tvá práce. Hřích, neřest, nespravedlnost — toť negace veškeré myšlenky. Nanejvýš smyšlenka! Myšlenka velká kotví důsledně v Bohu, zdroji veškerého intelektu. Z Něho rodí se vše dobré. V Něm jednou vše vyústí. Právě jako veškeren hřích a jeho ovoce diametrálně od téhož Boha bude potrestán. Jestli včas pokáním — a to jest též velká myšlenka — nebude smyt, odpykán zde. — A věčnost? To nejsilnější myšlenka pro chabé, omdlévající srdce lidské. Ač tak ubohé a malé, chce i ono milovat — neskončeně, stále, mocně — věčně. Může? Musí. Proto je v něm oheň lásky. A nestráví se? Stráví se v něm jen to, co je z toho světa, pozemské — prach — zůstane to, co — je věčné! A proč? Protože Bůh sám vložil do něho lásku. Jemu patří. A »Bůh láska« — jen láska jest. Půjdeš v tyto listopadové dny na hřbitov. Budeš se procházeti svatým polem, do něhož zaseta jsou semena — pro věčnost. Tělo setlí, ale bude zase žít — žít věčně. A duše? Byla dobrá, poctivá k Bohu a lidem, čistá ve svých úmyslech a pracích — žije, miluje — ztápí se ve svém věčném Ideálu — Bohem nasyčena, Jeho světlem věčným zalita. »A světlo věčné ať jim svítí —« Svítí na cestu tam i tobě? »Věčnost« — byla ideálem, pružinou všech velkých, heroických duší. To bylo triumfálním heslem mučedníků! To vojenským povellem všech bojovníků za pravdu, krásu a čistotu svatého učení Ježíšova! S »věčností« na rtech, s »věčností« v srdci nebáli se naši svatí ani nejtěžších skutků pokání, sebezáporu — v pokušení — i v zápalu víry. »Budem věčně žít« — byla odpověď mladistvých Vítů, Anežek, Pankráců, Cecilů atd. na předložené dary hodnosti, bohatství, rozkoši a moci od pohanským vládců. — Síla myšlenky! Bude svítit i Tobě? Bude tebe silít, živit, povznášet, čistit? Má-li Perštýn na svém kamenném čele psáno: »Věčný jsem, protože čistý jsem!« — vryj to i ty v srdce své — »Věčný jsem a proto čistý!« Ó věčnosti, věčnosti! Pro tebe vše, nic bez tebe! Vše pro věčnost! Nejen cizí, nýbrž i svou! Síla myšlenky! Quid hoc ad aeternitatem? Co by mně prospěl život, kdybych nemyslel často na věčnost! Kdo ztratil z pořadu svých »velkých« myšlenek »věčnost«, ztratil vše — nenávratně vše, protože ztratil — Boha.

A—a.

Exerciční hlídka

Exercicie pro studenty v Plzni.

Exercicie pro studenty v Plzni se konaly ve dnech 28./8.—1./9. za vedení dp. P. Methoda Klementa z Ěmauz. Zahájeny byly 28. srpna společnou večeří a úvodní přednáškou P. exercitátora.

V této přednášce mluvil dp. P. Klement o sv. Janu Křtíteli a řekl, že exercicie jsou vězením tohoto velkého světce. My všichni jsme však poznali, že nejsou vězením žádným, nýbrž krásným a milým osvěžením duše, ubité a uštvané šleností světa. Vězením jsou jen pro toho, kdo se nedovede od tohoto světa odtrhnout. Program byl upraven tak, aby si každý odnesl z exercicií co možná nejvíce.

Nálada všech byla připravena pro vše. Byla pro přednášky, byla pro modlitbu, byla pro vnímání věci, jež svět pro jejich hlubokost a velikost nemiluje. Můžeme směle říci, že plzeňské exercicie v Plzni u Dominikánů vyplnily svůj veliký a vznešený úkol. Bylo nás 34. 34 nás vešlo, 34 nás zůstane.

Děkujeme též dp. Bruno Bártovi O. P., faráři toví, který svými žhavými a životnými přednáškami dovedl vzbuditi u každého veliké nadšení, který svou hlubokou láskou dovedl nás přitáhnout ke Kristu. Neboť účelem našich exercicií bylo potkat se s Ježíšem Kristem, neboť ten, kdo se s ním potká, blažen bude.

Děkujeme též dp. Bruno Bártovi O. P., faráři v Plzni II., že nám přišel s ochotou vstříc, a všem dobrodincům, kteří svými dary přispěli k uskutečnění exercicií. Necht' jsou ujištěni, že všechno to mělo svůj účel! Neboť to, co jsme si z exercicií odnesli, v nás zůstane!

V. Z.

Exercicie studentek a akademiček na Velehradě v mileniu svatováclavském 1929.

Uplynul rok, a ty jsi zatoužila opět po občerstvení duše, po klidu exercicií. Jak bušilo tvé srdce — drahá přítelko — když uzřelas opět onen milý slovácký kraj, kde svatí bratři Cyril a Metoděj pravou víru nám hlásali! Již z daleka ti kynuly dvě sesterské bāně basiliky velehradské, pod nimiž odpočívá lidový arcipastýř Slovanstva Dr. Stojan, miláček všech Moravanů. On tam našel poslední svůj pokoj, pokoj, jehož svět dáti nemůže.

Ano, milá kolegyně, vím dobře, žes pochopila v předešlých exerciciích onu nebeskou slast, onen pravý pokoj duše křesťanské, pochopilas, že Velehrad jest jedním z míst, kde může se duše tvá nerušeně pozvednouti z prachu pozemského a zalétnouti až k výšinám nekonečného dobra a krásna! Pravda, bylo ti nějak divně u srdce, když jsi viděla tu čistou, pravou krásu — a přiznáváš dnes upřímně, žes něco takového neočekávala! I nějaká ta vlahá slzička, ale slzička útěchy a míru, skanula ti s tvých nevinných tváří! A pak? Srdce tvé chtělo proniknouti až do ráje, by pokleknouti mohlo u trůnu Božího a před tváří Jeho matičky. Ano — putovalo srdce tvé zlatými a azurnými komnatami nebeských duchů, nahlédlo dokonce i před trůn věčné Slávy.

V oběti svátostného Krista zapomělas na celý svět, ba zdálo se ti, že duše tvá rozmlouvá s Božským Mistrem. Kolik horoucích citů a přání zrodilo se v tu chvíli v tvé duši, kolik dobrých předsevzetí učinilas?! Ano, Bůh nejvíce žehná duším, které se v dnešní materialistické době, době nevěry a hříchu, obrací k Němu v Eucharistii! Rty mé nejsou s to vysloviti dosti díky za ony prožité chvíle! Nebeská Královna pokoje se svým Synáčkem bude nás siliti v našich předsevzetích. Ty pak, svatý Václave, všech Čechů vévodo — nedej zahynouti nám ni budoucím! —enr—

Nejlepší školou sílení ducha jsou exercicie. Exercicie třídění, v tichu exercičního domu. Excercicie jsou universitou katolické morálky. Nikdo nedovede promluvit do duše hluboko, nejhouběji, jako exercitátor v exerciciích. Jste nuceni dívat se na své nitro, kněz vám pomáhá otevírat ty nejhorší komory vašeho duchovního života, kde hříchů je nahromaděno a nikdo neměl k vyklizení a vyčištění přístupu. Až teď slovo exercicií působilo jako sedm klíčů od pokladnice v kapli svatováclavské. Ano, všichni potřebujeme, aby nám někdo ukázal, jak žít duchovním životem i v tom shonu velkoměsta universitního i v ruchu místa střední školy, kterou navštěvujete.

Slavili jsme památku tisícího výročí mučednické smrti sv. Václava. Co to bylo krásných slov proneseno. A ptáme se, kolik bylo od 28. září vykonáno? Kolik srdcí zahořelo láskou k sv. Václavu? Kolika očím se zalíbil jeho svatý život? Jak mnozí pokrytecky, jako vlci v rouše beránčím, oslavovali sv. Václava? Sv. Václav volá po svých rytířích: „Pojďte se mnou, kteří máte Krista! Eucharistie je naše zbraň a tou přemůžeme celý svět! Pojďte, vsedněte na koně a bojujte se mnou! Ne meč, ale Kristus nás spasí! Vzhůru do boje, blíže ke Kristu!“

Uposlechněte hlasu sv. Václava, staňte se svatováclavskými rytíři Eucharistie a připravte se v exerciciích! Každý student a studentka učiň si pevné předsevzetí: „Musím ve školním roce 1929/1930 prodělati exercicie a vstoupiti do řad rytířů Svatováclavských.“

Studenti, jste vyvoleni, abyste jednou lid československý vedli. Připravujte se na vůdce v exerciciích, ať nastoupíte na místa nehodných vůdců! Cvičte se v ctnostech v mládí, aby duše vaše zesílila a přemohla všechnu šalbu, která na vás v životě čeká!

Organisační hlídka

Stále vpřed!

Výborovou schůzí Ú. K. S. čs. zvolen jsem byl předsedou organisační sekce při Ústředí a jako takovému přísluší mně vedení organisační hlídky. Tímto se tedy představuji celé obci čtenářů jako nově instalovaný redaktor, kterému nejde o titul, ale o to, aby hlídka tato byla obsažná, praktická a podávala věrný obraz našich organisací. Prosím všechny kolegy dopisovatele ze sdružení, aby mi včas posílali příspěvky do „Jitra“. Zprávy z ústavů, kde SSS. neexistuje, rád uveřejním. Kolegové, kde na ústavě není SSS. aneb se nečte „Jitro“, pište mi, obětujte 1 Kč na známku; chci navázat styky všude a na každý ústav proniknout. Kde SSS. jsou, podávejte zprávy, abychom seznali práci všech, a mohli uplatnit i na jiných místech, co se u vás podařilo. Nečtěte pouze tuto hlídku, ale přispějte také do ní! Nepodceňujte or-

ganisace, neboť dosud je základem veřejného života! Chceme-li být silni, musíme se sdružit a potom zvítězíme, potom teprve půjdeme stále vpřed. Nepodaří-li se nám někde něco, neznamená to zánik organisace, ani nemožnost další práce, musíme stále kupředu i přes nezdravý, stále blíže k vytčenému cíli, který jest jeden — Pravda sama — Ježíš Kristus.

Nesmíme jít kol života studentů se zavřenými očima. Bůh nám velí pomoci tam, kde třeba. Mezi studenty, zkaženými materialistickou dnešní dobou, musíme konat apoštolskou práci. Nejvhodnější místo pro tuto práci máte v SSS. Buďte solí země!

Jste solí země nejen tím, že vás národ potřebuje, že jste nejvydatnější oporou budoucího života státu, k němuž jest vskutku potřebí katol. inteligence jako soli, ale vy musíte být také solí, která desinfikuje, ničí hnilobu a zabraňuje dalšímu kažení a pozvolnému zmirání českého národa. Proti komu neb čemu musíte chránit národ? Proti materialismu dneška, proti dnešní beznáboženské výchově, proti všemu, co kazí mládež. Buďte opatrní a buďte stále na stráži!

Dozvíte se z úst vašeho duchovního rádce, kde na vás čeká a kde vám hrozí nebezpečí záhuby — ztráta věčného života, kam až smíte jít. Toho se vám dostane v organisaci katol. studentů cílevědomou výchovou. Ostatní kolegové však nemusí být ještě špatní a zkažení, ani nejsou určeni k záhubě moderním morem. Oni však nevědí, kde se mohou zdokonalit, kde najdou pomoc a ochranu, povzbuzení a příklad. Ty jest naší povinností získat. Každé sdružení musí ukazovat pravou cestu k dosažení nejmodernějšího a největšího pokroku XX. století: státi se pravým katolickým křesťanem. Budou-li naše organisace vychovávatí pravé křesťany — studenty a inteligenty, dají národu dobrou budoucnost, zabezpečenou mravním základem (plníce tak svůj úkol) a lepší časy, nežli jsou ty, v kterých tuto výchovu provádějí.

Letos pravil sv. Otec v promluvě k mládeži: „Čím budete lepšími katolíky, tím lepšími budete občany. Stěžujete si, že jste odstrkováni, že se vám znemožňuje kariéra. Přijde hodina a jest již blízka — kdy budete velmi potřební a budou vás hledat.“ Tato slova sv. Otce platí i pro nás a musíme se podle nich zařadit a připravit pro úkoly, které nám budou svěřeny. Čím budeme lepšími katolíky, tím lepšími budeme občany, vlastenci. Nesmíme zpyšnět vědomím, že národ na nás čeká, že jsme potřební, že mnohého čeká skvělá (v očích světa) kariéra. Toto vědomí musí nás nutit k úsilovnější práci na zdokonalení se. Vždyť jen práce, námaha, protivenství a útoky čekají na ty, kdož k oně práci budou povoláni. Sílu čerpatí musíme stále z náboženství. Víra v nás budí svědomí a plní naši duši ideály. Toto splnil sv. Václav, který se stal hledaným dobrodincem národa, který po něm tesknili tisíc roků.

Národu jest třeba takových synů — jakým byl sv. Václav: svědomitých, ideálních a obětujících se. Pouze lidé svědomití, svatí dovedou povznést a zachránit národ. Čím více se svým životem přiblížíme sv. Václavu, tím budeme schopnější lépe zachránit národ, tím pozvedneme duše — největší poklad a bohatství národa, tím získáme srdce všech, zachráníme všechny přítomné a položíme pevné, dobré základy k šťastné budoucnosti. Tím staneme se Podiveny, krácejícími ve šlépějích sv. Václava. K tomuto nás vede naše organisace. Touto cestou jedině půjdeme stále vpřed!

Karel Fiala.

Kolegové a kolegyně!

Pro nedostatek místa se musím obmezit jen na několik stručných poznámek. Předem ještě srdečně děkuji všem, kteří svou účastí přispěli k tak zdárnému výsledku našeho sjezdu!

Na začátku roku s radostí konstatuji, že v našem hnutí se rozproutila nová a mladistvá síla a vůle co nejbližší postoupiti k svému cíli. Organisačně rostem. Důkazem je založení A. S. S. v Hlučíně, Hranicích, Bučovicích a přeměna SSS v ASS v Břeclavi. Na několika místech v Čechách, snad v nejbližší době, budou založena též naše SSS. Pochopení pro hnutí studentské a spolupráce v organisování se zvýšila u kolegů v Č. L. A.

K jistému a trvalému vzrůstu jest však velmi nutně míti na zřeteli to, co jsem již několikrát zdůrazňoval: Plnění programu do všech důsledků! Zachování a ctění autority! Solidnost, t. j. čest, vytrvalost, plnění slibů. Býti krátce a dobře solidními ve víře, v programu a vzájemném poměru! Toto když si každý bez rozdílu vštípíme v paměť a skutečně podle toho budeme žítí, vítězství naše je jisté a nic nás na postupu nezadrží! Jakými budeme jeden vedle druhého, takovými bude celá organisace. Nesvádějme vinu na druhého nikdy! Vždy si řekněme, že vinni všim jsme sami, v prvni řadě vždy já, a proto se přičiníme, aby- chom svou práci a ne planým kritisováním snad eventuelní zlo odstranili. Obětujeme každý aspoň minimum ze svého pohodlí pro naše snahy a uvidíte, že docela jinak se nám věc podaří. Program máme, jen vůli utužiti a pracovníky sehnati! Čím více nadšených a pro ideál hořících spolupracovníků, tím jistější výsledek. Zanechejme mluvení a kritisování a buďme podle katolíků francouzských, především činem! Zdůrazňujme povinnosti a ne práva! Služme a nedejme si sloužiti!

V zájmu všech musím zdůrazniti potřebu jednotného vedení a pevné autority Ústředí. Více nám důvěrujte! Potřebujem i Vaši víru a těžko se nám pracuje, když každý náš čin zkoumáte pod drobnohledem místních a snad sobeckých potřeb a názorů.

Obracím se dnes na Vás všechny s prosbou, která bude zároveň pro Vás zkouškou. Nerad, ale musím a zase jen v zájmu celého hnutí. Všichni víte, co jest to Mikulášský dar! Stručně: Ústředí je v těžkém finančním postavení. Velký schodek za loňský rok „Jitra“ nás příliš tíží a znemožňuje nám jakoukoliv větší akci. Sjezd spotřeboval veškeré naše „volné“ peníze. Jedinou spásou je letošní Mikulášský dar. Až do omrzení každého roku se Vám o tom píše a mluví. Letos místo toho jen Vás prosím: Pochopte situaci, zapřete sebe samy a obětujte aspoň maličko své pohodlí a přičiňte se o zdárný výsledek akce Mik. daru! Pracujete pro sebe, pracujete proto, aby- chom zaujali takové postavení v studentském hnutí, jaké nám patří. Pracujte, abyste snížili předplatné „Jitra“ a zvýšili jeho úroveň! O ostatních plánech Ústředí, které by byly ihned uskutečněny, kdyby bylo peněz, zatím pomlčím — ale překvapily by radostně Vás jistě všechny! Neodmítejte proto nám pomoc a věnujte všechno k zdárnému výsledku Mikulášského daru. Letos se sám přičiním, aby vše bylo náležitě a brzy kvitováno všem sdružením i jednotlivcům v „Jitru“. Obnovený fin. odbor při Ústředí také na val. hromadě podá přesné vyúčtování a zprávu o použití Mik. daru. V nejbližší době dostanete od Ústředí pokyny a proto použijte všech možných dovolených

prostředků, jenom aby má prosba nebyla marná! Apeluji na Vaši studentskou čest, abyste ukázali, že nadšení nevyprchalo, ale že se změnilo v čin. Doufám, že katolická veřejnost, naši přátelé zůstanou nám věrni i letos a pochopí naše dobré snahy, ušetří více než jiná léta.

Konečně musím ještě zdůraznit: Založení každého sdružení, schválení stanov úřady, přeměna spolku atd. musí se dítí prostřednictvím ústředí (zvláště již sdružení existujících). Spolkové razítko dává v užívání sdružením podle jednacího řádu Ústředí a tato si nesmí je obstarávat sama. Jest potřebí jednotnosti, určitého a jistého postupu. (Oznamte všechna sdružení v nejbližší době, zda máte schválené stanovy úřady a z které doby!)

Napněte veškeré síly a pokud je čas, hleďte získat a zachránit to, co se dá! Letošní významný rok jubilejní ať skutečně je základem, pevným základem našich snah; ať svatováclavský rok je vstupem do nového milenia radostnějšího a lepšího pro katolickou věc. Záleží na každém jednotlivci a každý si řekni, že na tobě záleží nejvíce a proto že skutečně ukážeš, co dovedeš. Jsí student a studentka, čestní lidé, stojící v slovu a tedy — čin! Alois Grulich, předseda.

SSS seminář Brno.

Měsíc v novém roce: školním, jubilejním atd. Někteří odešli — jiní přišli. A je dobře při prvni kroku k nové brázdě se pozehnat a poohlédnout — není-li špatně záhon zorán a poroste-li, co je zaseto. Tak odněkud z příšeří, z ticha, aby- chom nerušili a nebyli rušeni a počítat a uvažovat.

I cizím bylo by těžké se neusmát a potlačiti v srdci radostnou vlnu při pohledu na naši loňskou práci.

Bylo nás členů celkem 86 ve šk. roce 1928-29; předseda Jos. Poul, jednatel Vlad. Kozlíček. Jako obyčejně vzniklo hned několik odborů:

1. Literární kroužek — byl dosti nešťasten. V prvni čase se vystřídal tři předsedové. Každý měl své směrnice — své cíle — a to všechno se bořilo jedno za druhým. Bylo nesnadné stavěti něco pozitivního, muselo-li se stále začínat znovu.

Třetí schůze věnována byla pracovníkům katolické moderny. (Přednáška, — recitace, — hudební čísla). — Byly uspořádány čtyři přednášky se světelnými obrazy (přednášel Dr. Ferd. Doku- lil, prof. bohosl.), věnované činnosti sv. Otce Pia XI., o krásách pozehané Italie; bylo nám, jako bychom kráčeli mrtvými krásami zaslých dnů a antika — mrtvá — vztahovala k nám ruce poprášené zapomenutím. —

Činnost Literárního kroužku byla brzděna ne- bývalým rozmachem Dramatického kroužku.

Dne 14. října sehrán byl kus „Krádež v rychlíku“ (dr. Kulač). Že se herci tužili, bylo poznati z toho, že při dalším kusu „Omar“ (J. Waibl) — který jsme sehráli po Mikulášském večírku — byl náš sál úplně přeplněn! Práce byla při tom úmorná — nutno poděkovati vdp. představeným. — Výňatek z kritiky, kterou přinesl Den: Nastudováním kusu tak výpravného a pro režií skutečně těžkého ukázalo SSS seminář, že jeho činnost stojí na vysoké úrovni, ač nemá takových možností jako jiná sdružení. (Následuje rozborná kritika celého provedení.)

Hra byla na žádost opakována ve Staré ulici. Den opět přinesl pochvalnou kritiku. Mnoho žádostí o opakování, zvláště mimo Brno, bylo za-

mítnuto. Píši o tomto kusu poněkud šíře, poně-
vadž možno říci, že byl naší visitkou pro veřej-
nost.

Na 3. března byla určena těžká historická hra
jubilejního roku „Dědic české země“. — Mráz a
zima rozehnala nás však po rodných koutech a
tak se stalo, že byl sehrán „Dědic“ až po veliko-
nocích. Třebaže kus byl nesnadný výpravou i na-
studováním, hrálo se nám dobře, poněvadž jsme
si už získali přátele. (Zpracování nebylo příliš
vhodné.) A teď nezbyvá nic jiného než srdečně
poděkovat všem pomocníkům (vdp. představě-
ným).

Na jaře překvapily nás přípravy na SDO. Tělo-
cvičný odbor si sestavil mužstvo a cvičila se
prostrná. A o slavnostech seminarista (Karel Šu-
pa) dobývá vítězství dorostenců. —

Veseleji bylo, když jsme dostali wolley-ballový
míč a síť. —

Hudební kroužek se nedostal veřejně k slovu.

Teď přicházíme — silní — plní chuti a odvahy
k práci. Leží přede mnou spolkové deníky — zá-
znamy — mrtvá ústa s živým svědectvím o minu-
lém, přítomném i budoucím. — Kolikrát chápala
se jich ruka mladých lidí, kteří dnes už se bijí
s životem a zlými lidmi. —

**I. výborová schůze Ústředí katol. stud. čl. 30,
září 1929.** Přítomni: Grulich, dp. Daňha, Fiala, B.
Černý, Horák, sl. Skuhrovcová, ctp. Nykodým,
Převor, předseda mor.-slezské sekce Hradil;
omluveni Svozil, Friedl, Suchánek, Jurča. Schů-
zi řídil předseda Alois Grulich, který v ú-
vodním proslovu zdůraznil význam Ústředí
jako orgánu neutrálního a jeho autoritu,
spolupráci všech členů výboru a jejich povinnosti.
Načrtl krátce výsledek sjezdu katol. studentstva
a dnešní stav hnutí. Konstatoval tendenci neustá-
lého vzrůstu a snahy po přesném plnění progra-
mu. Potom rozděleny funkce členům výboru. Ob-
noven byl organizační odbor za předsednictví kol.
Fialy. Schváleno zřízení župních výborů v Če-
chách v Praze, Plzni, Hradci Králové a Č. Budě-
jovicích a zástupci Ústředí do nich. Obnoven ob-
dor finanční za vedení kol. Markese. Zahraniční
sekcí vede dále obětavý pracovník dr. Plocek.
Vedením dívčí sekce pověřena sl. Skuhrovcová,
které svěřena také správa exercičního fondu. Dlou-
ho probírána kompetence mor.-slezské sekce, o
které byla čilá debata a závěr: sekce má kompe-
tenci a možnost práce v rámci jednacích řádů
Ústředí. Probrána otázka „Jitra“ a jeho finanční
stav. Z redakce propuštěn pro nepřijatelné pod-
mínky kol. Reindl a místo něho vstupuje do re-
dakce kol. B. Černý za spolupráce s V. Černým.
Zdůrazněna nutnost zdárného výsledku letošního
Mikulášského daru a rozdělena jeho organizace
v Ústředí. Usneseno dáti k rozhodnutí župním
výborům návrh, zda mají být letos pořádány pra-
covní zemské konference či organizační pracov-
ní kursy. Předseda mor.-slezské sekce se vyslovil
pro kursy. Kol. Grulich podal zprávu o kongresu
Pax Romana ve Španělsku. Dp. Daňha v širším
referátě podal plán Římské studentské pouti v
roce 1931, o které budou podávány zprávy v sa-
motné příloze při „Jitru“. Po vyčerpání progra-
mu a návrzích schůze, trvajících čtyři hodiny, skon-
čena. A—ch.

**Dne 6. října se konala I. schůze župního výboru
v Plzni.** Předsedal kol. J. Královec, předseda SSS
m. v Plzni. Delegáty vyslalo SSS d. a SSS m. v
Plzni. Ústředí zastupoval kol. předseda Grulich,

který podal řadu námětů, o nichž se rozproudila
čilá debata. Schůze měla ráz více informativní
a byly probrány různé důležité věci, nutné pro
zdárný vývoj sdružení i spolupráci s Ústředím.
Účastníci slíbili, že se přičiní, aby dostáli všem
povinnostem a přáním a předseda odjížděl ze
schůze velmi potěšen (ale druhý den byl opravdu
překvapen, když SSS m. v Plzni vrátilo šest čísel
Jitra. Tedy začátek dobrý!). A—ch.

**Dne 20. října se konala I. schůze župního vý-
boru v pražské oblasti v Praze.** Předsedal dele-
gát ČLÁ kol. Šnévajs. Delegáty vyslala sdružení:
Růže Sušilova v Praze, ČLÁ, SSS d. v Praze,
SSS v Kutné Hoře a SSS ve Svatém Janě. Z Ú-
středí referovali kol. Fiala, B. Černý a Grulich.
Zájem o všechny otázky dává tušiti, že brzy bu-
deme moci konstatovati aspoň dvojnásobný vzrůst
našich sdružení v Praze i okolí a že zejména Č.
L. A. se chopí nadšeně práce a zaujme zase své
místo v popředí celého hnutí katol. studentstva,
jako dříve. Zástupci Ligy oznámili, že ČLÁ pořá-
dá v listopadu pro své členstvo organizační pra-
covní kurs, do kterého vkládáme mnoho nadějí.
Bylo by v zájmu samých Ligistů, aby věnovali co
největší pozornost kol. středoškolákům a vůbec
hnutí katol. studentstva. A—ch.

SSS m. Brno konalo v neděli dne 6. X. v
Novém Domově valnou hromadu. Před valnou
hromadou sloužil duchovní rádce dp. dr. Do-
kulil mši sv. se společným sv. přijímáním, při
níž také promluvil několik srdečných slov. Val-
ná hromada zahájena za účasti většiny členů
a hostí, dpp. drů Dokulila a Skoupého, p. měst-
ského rady Símy, p. dra Špačka a delegátů:
Ústředí katol. studentstva, Moravana, ASSS Král.
Dole, SSS d., SSS sem. a j. katol. spolků,
Úvodní proslov měl předseda JUC. Fr. Hradil,
který promluvil na téma: Smysl pro práci patří
budoucnosti, kritika minulosti. Do proslovu ná-
sledovaly projevy hostí a delegátů. Vřelými
slovy nás zvláště povzbudil p. m. rada Síma,
který zdůraznil, že jest třeba, aby zvláště naše
SSS vychovávala pevné charaktery katol. inteli-
gence, kteří by vždy pracovali pro církev a vlast.
Po udělení absolutoria vzpomenu dvou ze-
mřelých příznivců našeho sdružení, p. ředitele
Bruzla a msgra Bully, jejichž památka uctěna
povstáním. Při volbě nového výboru zvolen před-
sedou Josef Banzet, místopředs. Josef Vacek,
jednatel PhSt. Fr. Kolář, pokladníkem Fr.
Staněk. zef.

ASS Opava oslavilo tisíciletí svatováclavské se-
hráním Durychovy hry „Svatý Václav“ dne
15. září v největším opavském sále „U tří kohou-
tů“, který byl zcela naplněn. Z mnoha stran
bylo vysloveno přání, aby akademici zase o vá-
nocích něco sehráli. O zdar hry se nejvíce přiči-
nil kol. ThC. K. Kremser. Technickým po-
radcem byl dr. Leopold Peřich. Zvláště krásná
byla dekorace. — Dne 21. září konala se řádná
valná hromada ASS v Opavě, na níž zvolen ten-
to výbor: ThC. K. Kremser předsedou, MUC,
Th. Vlček místopředsedou, ThSt. Klapuch jed-
natel, JUSt. Nosek pokladníkem, ThSt. Kup-
ka knihovníkem a archivářem. Valnou hro-
madu řídil odstupující předseda MUC. Vlček,
který podal zprávu o pražském sjezdu slovan-
ského katol. studentstva a zdůraznil, aby nový
výbor se čile chopil práce, ježto jej, mimo jiné
čeká i uspořádání důstojné oslavy desetiletí na-

šeho SSS. Kol. ThC. Kremser rozebral pak některé statě z Pekařova spisu „Sv. Václav“. Schůze vyzněla ve všeobecném nadšení.

—tč—

ASSS Uherské Hradiště. Sdružení mělo v uplynulém roce 32 členů, z toho 14 bohoslovců a 18 laiků. Byly uspořádány 3 členské schůze a 6 výborových. Exhíbít dosáhl čísla 58. Zemské pracovní konference se zúčastnilo 5 kolegů. Dne 6. ledna pořádalo ASSS. tradiční ples — letos po prvé s Okresním svazem katol. učitelstva na Šlovácku. Po tomto podniku bylo pracováno k oslavě decenia všech SSS. v Uh. Hradišti. A sice: byl vydán Almanach, redigovaný PhC. Old. Svozilem, a v pondělí velikonoční byly vlastní slavnosti, jejichž program byl tento: Ráno sloužena mše sv., odpoledne o 4. hodině přátelská schůzka seniorů s nynějšími členy a večer o 8. hod. hudebně-pěvecká akademie s vysoce uměleckým programem. Než tyto podniky přinesly i trpké ovoce. Neboť pokrokoví profesori, kteří s velikou nenávistí pozorovali vzrůst SSS., uchopili se příležitosti, aby je oslabili. V Almanachu totiž byla uveřejněna veškerá činnost všech SSS. v Uh. Hradišti od začátku až po nynější dobu a se jmény všech funkcionářů. Ředitelství na základě tohoto uveřejnění začalo vyšetřovati a spolek nazvalo „politickým“ a všechny spolkové věci zabavilo. A tak úhor SSS. středoškol. musí v nejbližší době zůstat ležeti ladem. Jest nyní na ASSS, aby plodnou prací nahradilo i onu složku. Hnutí katol. studentstva nevymaže z Uh. Hradiště nikdo, to už tam — přes nenávistný útlak — zakotvilo pevně. A. Škrášek, jednatel.

SSS. v Kostelci na Hané. Mladé toto sdružení nenechalo za poslední období svou brázdou opuštěnou. Několik schůzí členských, z nich dvě s přednáškou, a více výborových, neboť hlavně práce vnitřní spočívala ve výboru, činily náplň činnosti uplynulého správního roku. Sdružení má dosti sil i k veřejnému vystupování, což dokázalo již častokráte, v poslední době sehráním dramatu Rožkova „Samot chorobné květy“ s pěkným morálním i finančním výsledkem a pořádáním tanečního věnečku s pěkně uspořádaným kabaretním programem, jehož všechna čísla, jakož i celou hudbu si obsadili sami studenti. Sjezdů pražských se účastnilo šest členů. Organizace našeho sdružení se rozšiřuje daleko do okolí, zvláště ve Ptení jedná se o zřízení pobočky, kroužku, který by se scházel a pořádal sám podniky v tamějším Katol. domě. Na valné hromadě, v září konané, zvoleni: za odstupujícího kol. Černého, taj. Ústředí, kol. JUC. Vilém Odstrčil, místopř. kol. VI. Konstacký, I. jednatel kol. RNC. St. Odstrčil, II. jednatel kol. Vojt. Kristek, pokladníkem kol. MUC. Karel Rozehnal. Členů 45, odběratelů „Jitra“ 40. Odběr „Jitra“ učiněn zásadou. Mimo studenty odebírají je i nestudenti. Tak spějeme po rušných dnech svatováclavských další metě vstříc.

Schůze župního výboru v Č. Budějovicích. 12. října t. r. odpoledne konala se schůze župního výboru jihočeského za účasti duchov. rádce vdp. prof. Smítky a zástupce Ústředí kol. K. Fialy. Podrobně probrán úkol výboru, jakožto výkonného orgánu při organizační sekci Ústředí K. S. čs. Stanovena práce a přípravy pro získání členů v místech, kde SSS neexistují. Podány zprávy o poměrech v okolí, o poměrech vnitřních v naší or-

ganisaci, přehled stud. spolků, členstva, mládeže a ostatních. Založen Stud. Exerciční Fond (S. E. F.), k němuž první počátek učinil obětavý duch. rádce. Projednány přípravy k akci Mikulášského daru. Vzata na vědomí zpráva o „Jitru“, tisku a financích. Usnešeno, aby se místo pracovní konference letos pořádal pracovní kurs s praktickými pokyny pro vedení a rozšíření organizace. Vzpomenuto 10letého trvání SSS v Č. Budějovicích, jemuž bude věnována vzpomínka v únorovém čísle Jitra. Práce župního výboru jest vydatně podporována katolickou akcí. Poměr mezi katol. akcí a studentstvem jest velice přátelský a jest jedině naší organizaci ku prospěchu; kéž by i v ostatních župách tomu tak bylo.

SSS. Uherský Brod. Významného výročí svatováclavského vzpomenul spolek přednáškou vdp. děkana Hlobila „Idea svatováclavská“. Život spolkový se prohlubuje a rozšiřuje. Rozhojněna knihovna o více svazků, takže má nyní přes 400 svazků. Čítárna vykazuje 16 odebíraných časopisů. O Jitro jeví se veliký zájem. Cílý život v našem spolku bohdá přes zimu se ještě zvýší.

SSS. Královo Pole mění se na ASSS a slibuje si v něm větší rozmach činnosti. Dosavadní činnost byla dobrá. V polovině září konána na členské schůzi SSS přednáška dp. Břejchy „O charitě“, která všeobecně zajímala. Pod novou firmou budeme se snažit dojít k větším a lepším výsledkům činnorodé, plodné práce. K tomu „Zdař Bůh!“

SSS v Příboře. Poslední období bylo rušnější nás edkem svatováclavských oslav. Celý národ tonul v nadšení, i my, katoličtí studenti, hrdě jsme se hlásili k tisícileté národní tradici, vědomí jsouce si, že jsme Češi a katolíci. Naše sdružení připojilo se k všeobecným mileniovým oslavám skromným domácím způsobem a sice přednáškou kol. V. Ochrany o svatováclavské ideji v českém národě. Z vnitřního našeho života stojí za zmínku, že zřizujeme literární kroužek a hudební odbor. Na nich ukážeme svou zdatnost v tomto směru. Časopisy jsou u nás hojně odbírány, Jitro dokonce v počtu 50 čísel. Práce naše neochabuje.

„Kalendář katol. student. čl. na rok 1929/30“ měl letos značný úspěch. Vyšel v stejném počtu výtisků jako loni a byl za tři týdny po vyjití úplně rozebrán. Mnohé došlé přípisy svědčí, že se kalendář studentstvu velice líbil. Poněvadž přicházely stále nové objednávky, pomýšlelo se na II. vydání kalendáře. Do 15. srpna nesešel se však žádoucí počet objednávek. II. vydání kalendáře proto n e v y j d e. Musí nám tedy promítnouti všichni, kdož objednaných kalendářů neobdrží. Tato zkušenost budíž jim pobídkou, aby si příští rok s objednávkami pospíšili. Kalendářová komise „Moravana“, spol. katolických akad. v Brně.

Aktovka byla zapomenuta ve sjezdové dny v místnostech sjezdových kancelářů. Kdo ji pohřešuje, hlas se do Ústředí katol. studentstva, Praha II., Spálená 15.

Technická hlídka

Budík — pokladníkem. Zajímavý vynález podal se strojníku p. Cyprovi v Soběslavi, který sestavil budík, do něhož lze vložit celý týdenní či

měsíční příjem peněžní, z něhož budík každodenně v tutéž hodinu automaticky vyplatí obnos, který podle rozpočtu na den připadá. Kroucení ručičkami nebo jiné pokusy o oživení automatu zůstávají bezvýsledny. Vynálezu se předpovídá dosti značné praktické používání a rozšíření.

Největší lokomotivy světa jsou právě vyráběny v Americe. Železniční společnost Northern-Pacific objednala právě u jistých velkých amerických dílen jedenáct železničních lokomotiv, které budou nejmohutnějšími kolosy svého druhu na celém světě. Budou 125 stop dlouhé, o 22 kolech a 500 tunách váhy. Za hodinu potřebují prý tyto nové obrovské lokomotivy 22 a půl tuny uhlí. (PVV.)

Počínáme být soběstační též ve výrobě pneumatik. Domácí naše výroba pneumatik na kola automobilová, motocyklová i velocipedová dosáhla letošního roku již takové výše, že také v tomto speciálním výrobním oboru začínáme být soběstační. Gumárny provádějí nyní soustavnou racionalisaci svojí výroby, mění jí, zavádějí nové výrobní stroje, vyměňují suroviny a zdokonalují jejich zpracování, takže celkově se oproti dřívějšímu podařilo výrobcům zvětšit produkci o plně tři čtvrtiny. Domácí výrobky se dobře osvědčují a postačí spotřebě pneumatik pro vozidla československé výroby. (PVV.)

Celné místo Československa ve světové produkci motocyklů. Podle poslední statistiky motocyklů na celém světě jest v tomto druhu výroby naše republika co do výrobního množství na místě šestém, avšak procentuálním vzrůstem produkce oproti roku předloňskému na místě druhém. (PVV.)

Naše sklárny zanikají. V těchto dnech bylo rozhodnuto o zániku tří našich skláren, a to Glaserovy v Mostě, tabulárny na Kamenném Pahorku a Lukešovy v Trmčicích. Sklárnou mosteckou přemění jistá společnost, která ji zakoupila na výrobu mosazných součástek a kovových předmětů vůbec, z tabulárny se stane továrna na hospodářské stroje a třetí sklárnu koupila trmčická elektrárna pro svoje rozšíření. Jak se dovídáme, čeká podobný osud ještě několik dalších skláren. (PVV.)

Rozšíření zastupitelské sítě P. V. V. v zahraničí. V těchto dnech bylo usneseno jmenování dalších nových čestných zástupců P. V. V. v zahraničí. Z nejvzdálenějších končin byli jmenováni zástupcové zvláště v Manague v republice Nicaragua a v Tanze v Britské Východní Africe, jakož i v Adenu.

Zájem indického vládce o čsl. průmysl. V minulých dnech počila svou návštěvou Veletržní palác v Praze Jeho Královská Výsost Maharadža Šahib of Dharampur. V průvodu zástupců veletržní správy prohlédl si podrobně Veletržní palác, zajímaje se hlavně o průmysl textilní a hudební nástroje, jichž je vášnivým sběratelem.

Zdravotní technika a hygiena měst. Za spolupráce příslušných odborů úřadů hl. m. Prahy, ministerstva veřejných prací, zdravotnictví, školství a sociální péče, za účasti ústředního svazu čsl. lázní a minerálních zřídél, ústředního svazu čsl. průmyslníků atd. připravuje se na jarní veletrh v Praze 1930 zvláštní veliké oddělení pod titulem „Zdravotní technika a hygiena měst“. Za tím účelem byl již ustaven zvláštní výbor, jemuž

předsedá sekční šéf, ing. R. Žižka. Tento speciální trh, v němž nebudou chybět ani prvky výstavní, zaujme šest skupin: Zahradní města, moderní lázně, průmyslová a obchodní zařízení ve službách zdravotnictví, zdravotně technická zařízení v průmyslu a obchodu, plyn, vodu, elektřinu ve službách zdravotnictví a přístroje i zařízení pro lékařskou techniku. V zahraničí vyvolaly tyto přípravné práce velkou pozornost, ale jsou i na příklad přihlášená již města Vídeň, Drážďany atd., jakož i francouzský, říšskoněmecký průmysl zvláštními expozicemi.

Sport

Stav prvního kola I. ligy: 1. S. K. Slavia, 2. Viktoria Žižkov, 3. Čechie Karlín, 4. A. C. Sparta atd.

Finale zápasů o Středoevropský pohár odloženo na březen 1930.

Československo-Španělsko v tenisu. Ví. ěží Čsl. 6 4, zastoupeno: Malečkem, Koželuhem, Maceňauerem a Štejskalem.

Antonín Musil, Čech, řecko-římský zápasník, dobyt mistrovství Rakouska v lehké váze. Hold atletů neznámému vojínu byl uspořádán 20. října tohoto roku.

V mistrovství vysokých škol v lehké atletice zvítězila: 1. Česká technika, Praha, 53 body, 2. Universita Praha 51 bodů, 3. Vysoká báňská škola Příbram atd. —ze.

Jízda koňmo. Do skončení velkolepých slavností orelských při nichž značnou pozornost budila orelská jízda, připravují se jezdci k veřejnému sportovnímu vystoupení. Většina mladých jezdců patří do našich řad, jsou to organizovaní katoličtí studenti. S radostí pozorujeme tyto rytíře sv. Václava, na které jsme vsutku hrdí, protože po krátkém 2měsíčním cvičení tak velkolepě obstáli před veřejností, takže si získali obdiv i u jezdců Sokolů a ostatních jezdeckých organizací. Nyní budou opět jednou týdně trenovat na závody. Jsme přesvědčeni, že naši nadšení, mladí hoši nezklamou naděje v ně kladené a že se umístí na dobrých místech. Neopomeneme referovat podrobně o průběhu a výsledku závodu. V tomto čísle pro nedostatek místa není mi možno šířeji psát o cele organizaci, jejím výcviku a úspěších, což slibuji učiniti příště. —a—

Filatelie

Zajímavá zprávička o rychlosti letecké pošty dodatkem k čl. v minulém čísle. Vzducholod' Z. přeletěla celý svět v 21 dnech, ale je známa obálka dopisu, který dle razítek podacího a dodacího potřeboval 81 den k cestě z Německa do N. Yorku. Byl podán 16. V. 29 a do N. Y. přibyl 5. VIII. Také rekord! Na obálce je též úředně uvedena příčina tohoto zdlouhavého doručení: Doprava zpožděna následkem přerušení 1. letu do USA.

Katalogy. Každoročně a pravidelně v době, kdy ožívuje sběratelská sezona, objevují se katalogy známek. U nás jsou nejvíce známy katalogy firem: Michel, Výmar — Německo, Senf — Lipsko, Yvert — Amiens — Francie a Zumstein — Bern — Švýcarsko. Poslední je nejlevnější (24

Kč) a cenově též nejbližší skutečnému trhu. Je sice vydán v německém jazyku, ale pro příslušníky jiných národů byly vydány dva společné slovníčky filat. názvosloví — mezi nimi i český. V Praze byly vydány dva různé katalogy čsl. známek a třetí je na obzoru. Cenově se značně různí.

Německé museum známek v Berlíně pomáhá šířiti filatelii pořádáním výstavek známek různých zemí, seřazených dle stejného motivu. Byly vystaveny zn. s obrazy hradů, krajinek, zvířat, portrétů, pomníků a j. Tyto výstavy mají prý značný úspěch.

Chybotisků 50/50 na našich doplatních provis. známkách je nyní známo 8 kusů. Posledně objevené mají razítko Praha 14, datum 6. I. 1928.

Letošní svatováclavské oslavy skýtají sběratelům razítek pět různých slavnostních razítek v černé barvě a dvě z nich ještě v barvě červené. Z nich používány byly 4 v Praze a jedno ve St. Boleslavi. Nápisy na nich jsou tyto: Výstava svatováclavská 929—1929. — 929—1929. Oslava svatováclavského tisíciletí. — Orelské dni 1929. 929—1929. Tisíciletí mučednické smrti knížete sv. Václava, Stará Boleslav, a XIV. mezinárodní sjezd katol. esperantistů.

Literární hlídka

Jaroslav Durych: Kouzelná lampa. II. vyd. (Vyd. Lad. Kuncíř.) Črty, prosté dutého pozérství, těžce vykoupené bolesti; v plné síle realisty zmocňuje se života a lidského srdce, aby kořist povznesl nad zem, ale při tom neztratil s ní spojení. V knize jest oslava Slova i samoty, harmonisované bolesti a odříkáním v kraji běsů. Všechno prodchnuto vírou v Boha a láskou k opovrženým. Jedním z nejlepších čísel a důkazem vysokého nadání básníkovy i jeho lásky k ubohé bytosti jest „Zaslíbení“ Na tomto obraze by se dal demonstrovati básníkův Sen. Dívka jest odhodlána obětovati svému Snu i sebe, slib jest jí závazným a jeho splněním zraje život bolesti v konečné štěstí. Vrcholem fabulačních schopností jest Objev Šarlatánův. Leč zbytečnost vykládat. Každý, kdo sáhne po knize, bude mít jasný obraz. Starším kolegům doporučuji.

-nč-

Pantělejmon Romanov: Rus. (I. a II. díl, cena 70 Kč, vydal V. Petr, Praha.) Autor zachycuje v plné síle duši lidu. Není románovou komposicí v našem smyslu. Řada dějů, odehrávajících se ve šlechtických venkovských sídlech. Ústřední postavou Mitěnka Vojejkov, mladý muž bez vlastní vůle, mající velké ideály, leč nedostatek sil k dosažení, jemuž bylo lehčeji, „když někdo jiný vzal místo něho do rukou iniciativu života“. Časově podává pohled do duše předválečné společnosti ruské a života venkovských šlechticů; hlavní pozornost jest věnována především člověku, který jest v málo zdravém prostředí, které dává již tušiti neblahý osud. V jejich duších jest chaos, stojí na rozcestí s rozpaky, kterou cestou se dáti, a zbývá jenom jediná naděje v útěku od kultury k prostému životu prvotních primitivů. Jejich meditace tak pochybné, všechna práce se projevila rozpoložením citu a nedostatkem energie vůle. Vypravování propleteno popisem starších zvyků a jemnými obrazy jednotlivých ročních dob. Kdo chce seznati duši ruského

lidu a prostředí, v němž se tvořily zárodky komunismu, nechť sáhne po tomto hodnotném díle.

-nč-

Jaroslav Seifert: Hvězdy nad Rajskou zahradou. (Vyd. Pokrok, Praha II.) Fejtony, oslavující Žižkov, neboť nejde tu o paměti, které sluší starým pánům. Ale přesto jest nepřímou genezí jeho díla, dává nahlédnouti do prostředí, v němž vznikaly jeho první básně; tu cítíte v konečcích nervů, že musely býti sociální, proletářsky výbojné a někdy tak bezduché. Knižečka posvěcená opravdovým umělcem; škoda jen, že básník nevidí předměty a lidi kolem sebe zrakem duchovějším.

-nč-

B. Vašek: Sociální práce. III. díl. (Vyd. Československá akc. tiskárna.) Známy pracovník K. A. a výtečný křesťanský sociolog napsal dílo velmi důležité pro každého pracovníka veřejného. Jednotlivé statě řeší především sociální otázku ze stanoviska církevního, jakož i cesty, jimiž kráčet k dosažení cílů, a podává praktické rady pro vedení jednotlivých spolků. Dílo, k němuž přikročil po důkladném studiu a menších předběžných pracech jest toho druhu práce jedinečná.

-il-

František Strážovský: Svatý Grál. Nákladem Matice Cyrilometodějské. Olomouc 1929. Kresby od Bř. Štorma. Cena 15 Kč. — Prosté, misty půvabné a šťastné zpracování staré legendy o Sv. Grálu, jehož poledním králem byl podle pověsti sv. Václav. Stránky věnované oslavě tohoto světce jsou snad nejzdařilejší. — Přejeme básníkovi, aby došel co největšího rozšíření, hlavně u mládeže české, pro niž vlastně Svatý Grál psal. Mládeži studující jej pak doporučujeme co nejvšeleji.

-vč-

Družstvo „Vlast“ vydalo nákladem Tiskové Ligy informační příspěvek k nejstarším dobám českoslov. „O významu nábožensko-politických snah sv. Václava v rámci světových dějin“ od Antonína Rokyty. — Kniha lehkou formou poučuje o vědeckých teoriích lidského pokolení vůbec, dělí lidstvo v národy a všimá si hlavně jejich náboženství. Důkladně jest probrána otázka arianismu, co do vnitřního obsahu i co do vlivu na první počátky křesťanství, z nichž vyšel i sv. Václav. Vylíčením důsledků smrti sv. Václava kniha končí.

V. Černý.

X. Nikodem Ludomir Cieszyński: Roczniki katolické na rok pański 1929. Nákladem autora. Poznaň 1929. — Autor zde podává jakýsi přehled katolického života téměř v celém světě. Jsou zde probrány všechny historicky důležité události v katolickém světě s patřičným kritickým aparátem. Myšlenky, úvahy, mínění veřejnosti o katolicismu, o poměrech náboženských, které přicházejí v přímý styk s otázkami státními, sociálními i národnostními. Velice informační kapitola pro nás Čechoslováky je kapitola „Czechoslowacja“, v níž si přehledně všimá náboženského vývoje u nás po převratu. Ke konci je jakási liter. synthesisa o nejmladších proudech polské poesie a pěkná studie o Emilu Zagadlowiczowi, básníku milostné zámčivosti. Není jej možno sice přímo zařaditi mezi básníky výlučně katolické, avšak svojí uměleckou tvorbou se k nim velmi kloní a jest třeba vyčkatí jeho vykrystalisování. Vřele doporučuji těm, kteří se vyznají v polštině.

-vč-

K. J. Beneš vydá v turnovské edici »Sever a Východ« (nakl. Müller a spol.) komorní román »Ozáření lidé«. E. F. Míšek vydá v téže edici román »Lokomotiva a několik žen«.

Mozek za 15.000.000.000 dolarů náleží Tomáši Alvovi Edisonovi, tak alespoň bylo vypočítáno nedávno v Americe. Dne 21. října bude tomu 50 let, kdy tento genius dal zazářiti novému světu. Tato epochální událost bude slavena celým světem. O Edisonovi lze právem říci, že zrevolucoval civilizaci minulého století a že svět by byl jistě nudný, kdyby nebylo tohoto genia. O jeho životě, práci a vynálezech napsal krásnou knihu J. S. Bryan: Edison, život a dílo. (Orbis, Praha XII), Kč 36.—.

Překvapení pro čtenáře detektivních a dobrodružných knih uchystalo nakladatelství J. Svátek v Praze XVI., Husova 7, vydáním »Argos«, knihovny nejlepších knih tohoto oblíbeného smě-

kněz Pavel při spatření mrtvoly sv. Václava prostě mluví: »Dopustil Pán, aby při soudil meč. Divnou a přímou cestu zvolil.« Durychův sv. Václav není mnichem, jak jej vykreslily legendy a některá dřívější dramata, ale mužným vojákem, který jest přímý a odvážný, pokorný jako neústupný, kde se jednalo o žití podle víry. Ač často stojí dějově v pozadí, přece neustále září jeho duch nad ostatními, ovládaný úskočným vladykou Hněvsou. —nČ—

St. Lom: Svatý Václav. Po prvé na Národním divadle 28. září 1929. — Umělecká porota, která měla k dispozici několik her o sv. Václavu, rozhodla se pro kus Lomův. St. Lom zhostil se práce velice čestně i umělecky. Podle vlastního doznání má drama, jež napsal, vlastní úmysl a cíl: „Vytvořiti z historických zlomků a dohadů na ohni tradice legendu českého knížete míru, vládce vysokých hodnot mravních, činného bo-

ARGOS, KNIHY DNEŠKA

PŘEVRAŤ V DETEKTIVNÍ A DOBRODRUŽNÉ LITERATUŘE!

Vás uchvátí: **1.** svazek, **sensač. detektivní román**

SAX ROHMER:

NETOPÝŘÍ KŘÍDLO

Vychází v sešitech a ve svazcích vázaných a brožov.

ru literárního. Ze sta knih, které přinesl knižní trh v poslední době v celém světě, vybrala pečlivá redakce 10 nejlepších. Prvé tři svazky nacházejí se v tisku a knihy jako Sax. Rohmera, Netopýří křídlo, P. Benoit, Ostrov záhad, Erromango, A. E. W. Mason, Vězeň v opálu, jsou předzvěsti pravých hodů, na kterých účastníci se bude každý čtenář, který neopomine se přihlásiti k odebrání knihovny »Argos«. — Nakladatelství J. Svátek nešetřilo nákladu, aby v záplavě podobné literatury našlo knihy, které již v prvním počátku vzbudí pozornost, nejen to, pěkná úprava, dobrý papír, čitelné písmo, a levná cena přiblíží knihy »Argos« na dosah ruky tím spíše, když přihlášení k odběru celé serie o 10 svazcích obdrží značné slevy. Kniha o 250—300 stranách stojí pouze Kč 15.—, váz. v celoplát. vazbě Kč 19.—. Odběratel v sešitech obdrží krásné desky zdarma.

Zamluňte si ihned u svého knihkupce nebo u nakladatelství J. SVÁTEK, Praha XVI., Husova 7. Zde odstříhnete a zašlete tento kupon:

Z D A R M A žádám ukázkou románu SAX ROHMER: Netopýří křídlo

Jméno...
Zaměstnání...
Místo...
Pošta.....

65

jovníka za věrný a čistý, statečný národní život, pro který zůstal živ národu celému.“ Celá postava sv. Václava je pojata jako pokrokový zápas za nového člověka, v duchu nejkrásnějších křesťanských ctností. Podal zde skvělý doklad toho, jaký národní význam a potřebu má právě starobylá legenda svatováclavská. Pokud běží o výkonnost herectva, možno říci, že jednotliví herci pedali zde práci skutečně vysoce umělecky cennou.

Natáčení filmu Svatý Václav“ jest již v plném proudu. Bude to prvý veliký český film historický, jenž se bude moci dobře postavit na roveň filmům světové konkurence, jak po stránce technické, tak i umělecké. Postavu sv. Václava tvoří p. Štěpánek, člen Nár. div., Boleslava p. J. V. Speerger. Pro postavu sv. Ludmily získána Ruska Baranowskaja a postavu Drahomířinu vytvoří známá Degni Serves. Režii vedou pp. dr. J. S. Kolár a Munclinger. Tato významná jména slibují jistě mnoho, a upřímně se již na film těšíme. — Z nových českých filmů přichází v úvalu film „Boží mlýny“, podle stejnojmenného románu Vrbova. Doufejme, že nezůstane pak jen na nepodařeném vyobrazení povrchního děje a že se plně využije mohutných dramatických mo-

Divadlo a film

Jaroslav Durych: Kvas na Boleslavi. II. vyd. (vyd. L. Kuncír). Básnický vyniká nad dramatem Lomovým. Svět ďábla, který útočí na duši Boleslavovu, jest hned vítězem, hned zase poraženým. Řeč spiklenců tajemná, pronášená v hrozivých zkratkách, jimiž prochvívá smích satanův. Zajímavé jest, že Boleslavu má býti zne-možněna bratrovražda. Sami spiklenci berou na sebe onen čin (»aby pomsta padla na nás a ne na tebe!«). Bůh odstranil s cesty i Přibyslavu, která snad mohla v díle překážeti, neboť Václav není ochoten vzdáti se knížecího stolce, pouze připraven čeká na smrt. Hněvsa nechce B. dáti ani meč, aby příští kníže v budoucnu v očích poddaných nenesl stigma bratrovraha. Taktéž

mentů chodské pověry. — V poslední době přichází též na forum české veřejnosti zvukový film. Po „Lodi komediantů“, o němž možno říci, že zklamal, přichází několik jiných, které se mu téměř podobají, až konečně „Bílé stíny“ možno považovati za něco, co slibuje budoucnost zvukového filmu. Zklame zvukofilm v tom smyslu, že je to vlastně zfilmovaná nepodařená opereta. Zvukofilm má jistě budoucnost, musí však býti v plné odpovědnosti umělecké pochopen a hlavně proveden. V. Černý.

Světlem

Výstava mimoevropského umění v Praze. V Praze se připravuje zvláštní výstava, která má podle našich informací všechny předpoklady k tomu, aby vzbudila všeobecný zájem. Známý spisovatel a vynikající znalec exotických zemí Joe Hloucha organizuje výstavu mimoevropského umění a uměleckého průmyslu, jež bude umístěna ve Veletržním paláci. Výstava bude obsahovati umělecké ukázky různých prací z Japonska, Číny, Jižní Afriky, Tichomořských ostrovů atd. Měli jsme příležitost spatřiti celou řadu připravovaných výstavních předmětů, z nichž mnohými se nemohou pochlubiti ani nejslavnější světová musea. Práce skulpturní právě tak jako malířské a grafické, jedinečné kroje, vyšívání atd., poskytnou návštěvníkům zajímavý přehled primitivů i umění poslední doby. Výstava zaujme tři velké sály v jižním traktu Veletržního paláce a má býti zahájena již v první polovině měsíce listopadu.

Čech nejlépe placeným fotografem Foxových filmů. Vedoucím fotografem ve Foxově filmovém studiu Hollywoodu jest náš krajan Frank Povolný, který je nejen dobrým fotografem, nýbrž i zručným kinooperátorem. Zhotovil množství portrétů kinohvězd, uveřejněných v obrazových listech celého světa a za své umění jest nejlépe placeným hollywoodským fotografem.

Osm Američanů na studiích v Praze. Na pražských vysokých školách bude letošního roku studovati osm amerických stipendistů, pocházejících většinou z českoamerických rodin. Jsou to tři studentky a pět studentů, kteří se v Praze budou zabývati hlavně studiem jazyka a dějin čsl. národa. Vedle toho přibyl v těchto dnech do Prahy Švéd J. Skans, který se věnuje otázkám slovanské filologie a vedle toho je dopisovatelem několika význačných listů.

Skoro půl tisíciletí starý obrovský strom nalezen v zemi při labské regulaci. K zajímavému nálezu došlo v těchto dnech na labské regulaci u Smiřic, nedaleko tamější zámecké zahrady. Při vyvážení hlíny přišli dělníci ve hloubce čtyř metrů pod povrchem zemským na obrovský dub, ležící napříč řečiště. Kmen má v průměru půl druhého metru a je deset metrů dlouhý. Jednotlivé větve mají průměr 60—70 cm. Stáří stromu odhaduje se přes 400 let a má se za to, že strom padl a byl zaplaven asi před 300 lety, bezpochyby při nějaké živelní pohromě. Silná vrstva říčního písku, v němž starý velikán spočívá, svědčí o tom, že v těch místech bylo kdysi pokryto Labem, na jehož levém břehu dub stál. Dřevo jeho je zcela černé, ale jinak zdravé, a velmi tvrdé, takže sekery a pily se po něm smekaly. K odstranění stromu, překážejícího dalším regulačním pracím, muselo býti použito dynamitu.

Sto tisíc kinematografických představení v Praze. Kdežto loni při počtu něco přes 80 biografů dosáhl počet jejich uskutečněných představení v našem hlavním městě výše 80.000, počítá se letos s tím, že pravidelných představení kinematografických uvidí letos Praha přes 100 tisíc. Biografů máme v Praze již přes sto, takže na každých osm tisíc obyvatel připadá jeden. Celkový příjem pražských kinematografických divadel se odhaduje asi na 1.000.000 Kč ročně.

Zájem ciziny o české umění. V poslední době zavítalo do Prahy několik zahraničních historiků umění, kteří se zajímají o naše české památky. Z Německa na příklad navštívil Prahu mladý odborník, baron Baranovicz, z Londýna přijel na delší dobu stipendista čsl. vlády L. Mayer, který pobyl několik let na Dálném Východě, a vedle toho se na zpáteční cestě z Polska v Praze zastavilo několik anglických malířů a pod. Tyto návštěvy budou jistě mítí ohlas v zahraničním denním i odborném tisku, neboť všichni uvedení návštěvníci byli nadšeni krásou staré české kultury.

Česká škola v jugoslávském středisku našich krajanů — přeplněna. Jak se dovídáme z Daruvaru, známého to střediska našich krajanů, usedlých v Jugoslavii, je tamější česká škola, krajany zřízená a vybudovaná, tak přeplněna dětmi, že další, které se stále ještě přihlašují, nemohou již býti k vyučování přijaty a připouštěny. V r. 1922 začalo školu navštěvovati 20 dětí, avšak v několika málo měsících se jejich počet již zdvojnásobil. V r. 1923 bylo na této škole vyučováno 63 dětí našich krajanů, rok na to 62 a v následujících letech postupně 50 a 77, předloni 81, loni 93 a letos jich škola vyučuje v mateřském jazyce již 110. Znamená to, že naše kolonie v Jugoslavii znatelně roste.

Kde jsou největší československé tovární kominy. Nejvyšší tovární komín v celé naší republice stojí v Ústí n. Lab. v závodech Schichtových. Po něm je nejvyšší komín Piettovy továrny v Plzni a komín ervěnických elektráren.

Řádky chvályplné i nelitostné

O obsahový směr »Jitra«.

Chtěl bych zde podati jakýsi obraz toho, jak »Jitro« vypadati nemá a jakými směrnici by se přístě mělo ubírat.

Jak vypadati nemá, to je všem čtenářům, aspoň těm soudným, až do dneška téměř jasné.

Předně nutno si uvědomit, že »Jitro«, jakožto časopis katol. studentstva, musí sledovat určitou ideu obsahovou, avšak nesmí se zde zapomínati též na stránku uměleckou. »Jitro« má reprezentovati sílu katol. stud. po každé stránce. Má-li však někdo reprezentovati takový kádr lidí a k tomu inteligence, jako je kat. stud., k tomu je zapotřebí, aby byl vyzbrojen v každém směru. Je nutno, aby taková osoba měla za sebou jakési zkušenosti jak životní, tak odborné i umělecké.

A zde, v tomto bodě jsme právě u nejbola-
vější stránky těch středoškoláků, kteří do »Jitra«
zasílají svoje plody. Nemůže mít objektivně plat-
ných hodnot to dílo, které je postaveno na zákla-

dech čistě subjektivních, často osobně i zaujatých. To se týká hlavně básní erotických, které, třebaš při své velmi osobní důležitosti, nemohou mít platnosti všeobecné ani po stránce umělecké, poněvadž vytvořiti v tomto směru něco absolutně hodnotného jest nad síly rozvíjejících se teprve životů.

Dále pozorovati v táboře dopisovatelů hroznou březinovskou epidemií. Každý chce býti Březinou nebo aspoň jeho legitimním epigonem. Přihlédneme-li jen k druhé možnosti, již to samé nesvědčí o absolutně čistě, zdravé hodnotě umělecké. A potom! Napodobit Březinu, kolegové, pusťte z hlavy podobné nápady! Budiž vám velikost Březinova díla oním krásným obrazem, na nějž není dovoleno každý všední den se dívat, jen o velkých slavnostech, natož se jej dotýkati. Březina psal své básně jako zralý muž, vyzbrojený odborně, vědecky a jako geniální umělec, o jehož genialitě jistě žádný z vás nepochybuje a jemu na roveň se stavěti jistě nesaží.

Totéž skoro platí o básních mystických, o eroticko-mystických ódách na svaté, což vždycky podezřele zavání obratně neobratným vyplněním erotickosvětských básní svatými jmény. K tomu je potřebí určitého vzdělání a životního procitění, které můžeme plně uznávati jen u lidí ucelených a životem prošlých.

Mluvíme-li o lidech ucelených a odborně vzdělaných, naprosto tím netvrdím, že mnohý z vás má v některém oboru tytéž podmínky, ale jistě jen v tom směru, který jest jeho věkovému rozpoložení naprosto blízký a přístupný.

Proto pište raději básně, které sami žijete, řešte v nich otázky, které na vás přímo doléhají! Je to lež, když některý denně prožívá volnosti celého studentského života a při tom praví »v klášterní kobce uzavřen, jak mnich svůj život trávím«.

Život je báseň a báseň musí býti obrazem života.

To však neznamena, aby každý psal jen básně. Povídka, lehkou formou psaná, ať vážného či veselého tónu, je vždy daleko lepší, než nepodařená báseň, »tonoucí v mystických vlnách tajemství Vesmíru«.

Tolik jsem chtěl říci dnes. Naprosto tím nechci vyrážeti péro z rukou těm, kteří v sobě cítí tolik emoční síly, aby uložili na papír to, co cítí, naopak jest jen přátelská rada, jak se třeba řídit, aby básnický materiál nedával se zde do stavby, která se potom zřítí.

Pište dále, buďte k sobě kritičtí a více přisnosti k sobě samému! Václav Černý.

Studenti a studentky!

Již po několik roků odbírám »Jitro«, ale v žádném čísle (až v tom posledním) nebylo upozorňováno na to, abyste psali do »Jitra« dopisy a »perličky«. Ústředí a redakce již několikrát vyzvala studentstvo, aby projevilo přání, co si v »Jitru« přeje míti a o co se studentstvo nejvíce zajímá.

Dopis — toť obrázek. Ať se zde dočteme o každém gymnasiu, každé třídě, kde se odbírá »Jitro«. Vytvořme z »Jitra« skutečně studentský časopis. Ty úvahy, které nám zde podá nějaký vysokoškolský pán, ty nám jen ukáží jeho učnost, jeho usedlost v názorech, ale nikoliv onu studentskou svěžest, radost ze života. Zanechte všeho, co nemůže studenta povznést, jej roz-

radostniti! Cožpak jste tak velice klidní a tak učení, že jen přemýšlíte o životě chrousta? Neb jste snad na rozjímání, kde se jedná o posledních věcech člověka? Tomu nevěřím, jste veselí, jste živí. Proto pojďte s tou veselostí do »Jitra«! Pak bude »Jitro« »jitrem« a ne zachmuřeným rámem, kdy se nám nechce vstávat a venku prší. Ano, to jste vy, studenti, a co studentky? Takový živel na každé střední škole...! O vás není ani zmínky. Co tedy s vámi? Takové povídavé holky, aby nedovedly napsat pár těch zajímavostí; hlavu bych si ukroutil, kdyby to bylo pravdou. Spojte tedy náboženský úkol s přirozeností a tak učiníte z »Jitra« pravý studentský časopis a ne »libru«, určenou pro středověkého asketu. Myslím, že to uzná každý student nutným, že se nebude proto obávat, že by se mu snad někdo vysmál, když nám popíše život ve své třídě a veselé příběhy ze své školy. Doufám, že žargon a nějaké ty chybičky dodají onomu vypravování větší pestrosti a zajímavosti. Ukažte se v pravém světle a pište! Tím způsobem bude »Jitro« více čteno a bude míti větší cenu pro vás samy, poněvadž jste jeho přispivateli.

Nebojte se a uvidíte, že my, Moravané, nejsme něco, co by se odhodilo, ale že chceme pracovat! S přátelským pozdravem

Josef Schneeweiss,
student VIII. tř. st. rg. Boskovice.

Ukázka z našich svatováclavských oslav; scéna z Durychova „Sv. Václava“, jež sehrálo ASS. v Opavě.

Hravě i dravě

Co nám piší čtenáři:

Velectěný téměř inženýre, redaktore
a malíři dadaisto!

S nevědním porozuměním vzal jsem na vědomí, že redakce »Jitra« k žádosti svých spanilonesmyslných čtenářů otevírá rubriku: »Co nám piší čtenáři.« Neshledávám v názvosloví »čtenář« nic urážlivého, neboť i Vás, drahý téměř inženýre, mám čest považovati aspoň za prvního čtenáře t. l., ačkoliv není zaručeno, zda svůj měsíčník čtete, doufám, vřele, neshledáte ničemným, vyjádřím-li Vám svoji obvyklou úctu i obdiv formou tohoto heroického dopisu, jakž činil

již Ovid. Nelze všeho sdělití pouhou profánní rozmluvou, jest třeba vynikajícím mužům našeho národa též psátí!

Chtěl bych se rovněž oddati požitku čísti své řádky v časopise vytištěné, který odbírám, zvláště budou-li sděleny veřejnosti Vaším prostřednictvím, jenž se těšíte tolika literárním úspěchům!

Za uveřejnění předem děkuje a do jisté míry blahosklonně se Vám poroučí

Antonín, Mrkvička, rolník
v Kročehlavech.

Vaše Slovnosti!

Již několikrát zaslal jsem redakci výbor svych sebraných spisů, jež byly s rozhořčením odmítnuty. Jak můžete býti tak nechápaví a posílati mi je již po desáté zpátky, když si rozhodně přeji, abyste je uveřejňovali? Žádám vysvětlení na připojeném korespondenčním lístku.

Ve znamení Mé nelibosti

Nikodém Houžvička,
básník a instalatér vodovodů
v Nuslích.

Pánové!

Oznamuji Vám, že jsem nastoupil cestu kolem světa, když jsem se dočetl ve Vašem měsíčníku, že uveřejňujete dopisy čtenářů. Pro začátek Vám posílám svůj zápisník, kde se o mně více dočtete. Na jedné straně, hned vedle mastné skvrny, začíná seznam mých věřitelů, který prosím, aby nebyl uveřejňován.

S úctou veškerou

Alfred Raupenhauch,
slavný cestovatel, t. č. Birma.

Bídny ničemníku!

Jak ses mohl opovážiti opravití moji báseň, hodnou, aby byla vyryta zlatými písmenami do drahokamu? Oznamuji ti, že tě očekává dnes na schodech můj osobní boxer, aby ti udělil kurs mravů a slušného chování.

Poroučí se ti

Ten, jehož jsi zradil.

(Tento dopis byl přibodnut dýkou do dveří redakce. Od té doby jest tam přidělena schránka na dopisy k většímu pohodlí našich čtenářů.)

—»«—

Epigram mladých.

Bez poet směr, toť kšeft, když prázden rastr.
Tu mudrlant je blázen o to dyl —
nic není platen doktor ani flastr,
když pacienta sežral krokodýl.

FR. STUHLÝ:

VADEMECUM.

»Bez taháku ani ránu —«
známé české heslo,
od Tater až po Šumavu
s husity se neslo.

ČEŠTINA.

Jinak je to v češtině.
Študák hloupne nevinně
a považte, mamlasa:
S Husem měli Kosmasa.
Jako vždycky kopá hezky
všecky změny staročeský.
A výsledek zase je
kule, než se naděje.

BALADA O OVIDIOVI.

(Bez historického podkladu.)

To, co řeknu, známo vřbec,
že byl Odivius trubec.*)
neboť co řek', verš bylo
(také jej to zničilo).

Psalt' on básně hloupé velmi,
z nichž by zhlouply dravé šelmy.

Augustus mu vědět dal,
aby toho zanechal,
a když chudák nepřestal,
tož jej August potrestal.

*

Augustus měl vnučku, věru,
syna svého vlastní dceru,
a ta jeho básně četla,
až se na rozumu spletla —
a Augustus rozzlobený
spálil spisy ublbený,
šileného Ovida
(několik jich nevida,
které nyní v potu tváři,
překládáme v slabikáři).

Ovidius sám pak jen
z Říma šupem vyveden
a zemřel pak kdesi v síti.
Světlo věčné ať mu svítí!

MATEMATIKA.

Pilný student v matyce
správně řeší rovnice
a ku konci, holomek,
zaškobrtne o zlomek.
Kule je tu na to šup,
a v konfrdě študák rup'.

—O—

*) Dle úsudku mých kolegů.

Objednávejte prostřednictvím „Jitra“

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Listárna hádanek: F. Geršl, Jančík, Fr. Zavadil a jiní, pošlete příspěvky. — Jan Nykl zásilku dostal; pošli víc. — „Juvenát Salv.“ Val. Mez. Adresa vytištěna špatně, místo 15, 12. Odesílejte na nynější adresu. — Přerováci, pošlejte rozluštění a příspěvky! — B. Sigmund, Kroměříž: Rebusový koníček ač krásný, pro tiskárenské technické důvody nemožný, pošli jiné příspěvky.

Řešení hádanek z 1. čísla: 1. Studentské strasti, 2. Letěla, let-ela, 3. Úspora peněz, 4. Latina, arena, teta, Čína (omylem vynechána 1 tečka), 5. Zdena šla, zde našla (většinou řešeno Anna šla), 6. Karlův most, 7. Reparát, elegie, pedel, ager, rýl, ar, t, 8. Jitro (čte se střídavě vrvní a druhé písmeno v řádku), 9. Představení, 10. Pohřeb Otakara (po hře bota kárá). — Z obdržených rozluštění odměněni: Jaroš Alexej, Praha, a Juvenát Salvatoriánů ve Val. Meziříčí. Odměna byla zaslána. Vedle toho za příspěvky odměněn Jan Nykl, stud. v Poličce. V dnešním čísle vypisují turnaj na nejlepší popisný rebus. Všichni hádankáři zúčastněte se i více pracemi. Ke každé práci přiložte 1 Kč (ve známce). Nejlepší bude odměněn krásnou cenou. Nuže, vzhůru do práce!

Pořadatel.

Úženka.

Tip-Top.

Celek zedník k stavbě potřebuje,
bez dvou slabik české kniže sluje.

Rodovka.

Auda.

„On“ se zjeví v pestrém šatě,
jest vsak šalbou pouhou,
„ono“ dobytku zas k stravě
slouží dobu dlouhou.

Skrývačka.

B. Rejhovi — pořadatel.

Na rozloučenou!

Milý kolego, bratře hádankáři!
Nyní, kdy poznal jste rys naší tváří,
Opustil jste nás, odcházíte — navždy!
Hádanka, taj nás spřátelily s Vámi;
Opětoval jste tu lásku přátelskou;
Zůstaňte činně aspoň mezi námi.
Dále jdete za svými ideály
A ideje Vás zaujaly cele.
Rádi vždy budeme na Vás vzpomínati.
Upomínku prosí — Vaši přátelé!

Rebus.

Zamilovaným.

Hoši, proč rdíte se
a ztrácíte odpověď na otázky?
co že to Amor jest?

Sláva

h = 0.

Řídí Stan. Bojanovský, Brno.

IV. mezinárodní šachový turnaj v Karlových Varech a jeho vítěz.

Jest po velikém turnaji, jenž splnil naše očekávání. Byl to boj na ostří nože, zvláště mezi Němcovičem, Spielmannem a Capablancou.

Můžeme litovat pouze toho, že se turnaje nezúčastnili a svojí účastí nedodali turnaji největšího lesku dr. A. Aljechin, mistr světa, a nejlepší klasický hráč dr. Lasker. Pak jsme snadno mohli býti svědky velikých překvapení, ale i překvapení, jež způsobil výsledek turnaje, jest značné.

Němcovičovo vítězství nepřekvapilo. Vždyť jest jedním z kandidátů mistrovství světa a proto směle se může postavit po bok (a je-li příležitost i zvítěziti) Capablancou.

Má však před Capablancou jisté plus; totiž že spěje dosud k nepoznané metě, kdežto Capablanca se k ní, jako poražený a od ní vypuzený, snaží vrátiti.

A. Němcovič narodil se dne 7. listopadu 1886 v Rize. Studoval v Německu na různých místech, zvláště pak v Berlíně. Pak vrátil se do Ruska a byl důstojníkem. Po válce usadil se v Kodani.

Po prvé veřejně vystoupil r. 1904 na turnaji něm. šach. svazu v Koburku, kde dobyl šestou cenu. R. 1907 v Ostende zůstal s Miesesem jen o půl bodu za vítězi Bernsteinem a Rubinsteinem. R. 1910 v Hamburku byl za Schlechtem a Dürasem a v San Sebastianu 1911 druhý se Spielmannem za Rubinsteinem.

Po válce, za níž se turnajů nemohl zúčastnit, dobyl v r. 1926 v Drážďanech první cenu před Aljechinem, r. 1925 v Mar. Lázních dělil se o první cenu s Rubinsteinem, r. 1926 v Hannoveru byl první před Rubinsteinem. Ve velkém turnaji v r. 1927 v New Yorku byl 3. za Capablancou a Aljechinem, v Kečkemetu 2.—3. za Aljechinem, r. 1928 v turnaji listu Berliner Tagblatt 2. za Capablancou.

Jest tedy vítězství v IV. mezinárodním turnaji v Karlových Varech prvním velkým vítězstvím.

Němcovičovy zásady, jež uložil ve třech knihách a to: Die Blokade, Mein System a Die Praxis meines Systems, jsou perlami v šachové literatuře. (Pokračování příště.)

Výsledky turnaje v Budapešti, Rogašské Slatině a v Benátkách budou uveřejněny v příštím čísle spolu s nejlepšími partiiemi.

Rozluštění z čísla 1.

Úloha čis. 12:

- I. 1. f_3-f_4 , Kg_6-h_5 . 2. Dc_7-h_7 + a mat.
 II. 1. f_3-f_4 , g_4-g_3 . 2. $Ve_5 \times e_6$ + a mat.
 III. 1. f_3-f_4 , $f_5 \times e_4$. 2. Ve_5-g_5 + a mat.

(Zaslal Ing. C. Jan Dubský.)

Zajímavá úloha z 2. čísla.

Postavit 8 dam tak, aby se vzájemně nebraly.

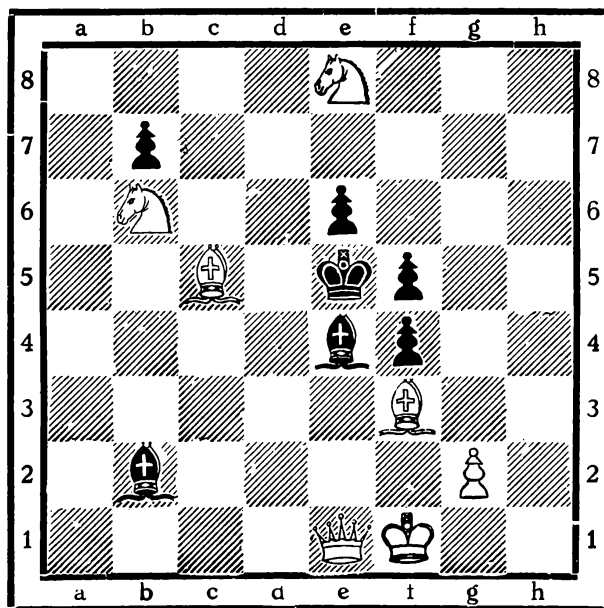
Vyřešení: Da_4 , b_6 , c_8 , d_2 , e_7 , f_1 , g_3 , h_5 .

(Zaslal Florian Jánoštin, Levoča, Slovensko.)

Úloha čis. 13.

A. Allermann, Buenos Aires.

(Repr.)

2. tahem mat.

Bílý: Kf_1 , De_1 , Jb_6 , e_8 , Sc_3 , f_3 , pg_2 (7).

Černý: Ke_8 , Sb_7 , e_7 , pb_7 , e_6 , f_6 , f_4 (7).

Časopisy redakci došlé: L'Europe nouvelle, Paris — Les Jeunes d'Alsace, Strassbourg — Les Equipes Sociales, Paris — Bulletin des Étudiants Catholiques de Bordeaux — Les Annales de la Jeunesse Catholique, Paris — Bulletin de Nancy — La Macedoine, Paris — Bulletin de l'Institut Catholique de Paris — Les Facultes Catholiques de Lille — L'oppel, Gand, Belgie — Czechoslovak Student Life, Lisle, Ill., U. S. A. — Studium, rivista universitaria, Roma — Avances en la reforma universitaria, Oviedo, Span. — Jugendführung, Düsseldorf — Deutsche Jugendkraft, Düsseldorf — Staffelstein, Praha — Vox Academica, Budapest. — **Československé:** Rozvoj, Bratislava — Tatranský Orol, Trnava — Na hlubinu, Olomouc — Apoštolát sv. Cyrila a Met., Olomouc — Věstník katol. učitelstva, Přerov — Naše Kniha, Praha — Hlasy sv.-hostýnské, — Echo z Afriky, Brno — Argus, Praha — Lípa, Praha, Věstník Komenský, Praha — Podkarpatská pravda, Užhorod — Štít, Hradec Král. — Hlas lidu, Čes. Budějovice — Den, Brno — Právo, Přerov — Nový Národ, Přerov — Život, Praha.

Poukázky na plnicí péra nedopatřením nebyly vloženy do minulého čísla. Činíme tak nyní. Kdo ji ve svém čísle nalezneš, **neprodleně pošli redakci s udáním adresy!** Mimo to vložili jsme poukázky na knihy.

➡ JITRO, VÁŠ JEDINÝ ČASOPIS VÁS CHCE ODMĚNIT! ◀

Líbí se vám? Máte je rádi? **Pak pomozte mu k rozšíření!** Bude doba vánoc, svátků radosti... Kdo nám získá do 1. prosince **pět nových odběratelů**, obdrží zdarma **cennou knihu**; kdo jich získá **nejméně deset**, obdrží **knihy v ceně 30 Kč** nebo **vánoční soupravu čokolády** v téže ceně; kdo jich získá **nejméně dvacet**, dostane **knihy v ceně 50 Kč** nebo v téže hodnotě **vánoční dar**. **Snažte se tedy, kdo je pilnější, kdo máte v sobě více podnikavosti?** Rovněž připravujeme pro vánoční číslo

velkou soutěž o krásné ceny.

Pět hlavních cen a 15 vedlejších bude potěšením pro naše čtenáře. Účastníky však mohou být **jen odběratelé »Jitra«**. Pro ně jsou určeny krásné odměny, jako: **fotopaparát, brusle, kopací míč, kasy čokolády a cukrovinek a ještě mnoho cenných knih**. — **Proto chutě do práce pro větší rozkvet »Jitra«!** A cvičte se už nyní ve znalosti rodiš' českých velikánů! Na shledanou v soutěži!

Vyšlo v Praze 1. listopadu 1929. Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný redaktor: JUC. Alois Grulich. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 362895-VI., ze dne 27. prosince 1919.

JITRO

OBSAH:

Václav Černý:

Vánoční vzpomínky.

Boh. Černý:

Manifestace.

Vladimír Růčka:

„Frak pana Tomečka.“

V Praze, v prosinci 1929.

Ročník XI. - Číslo

4

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 20671. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nestudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar. Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Důležité upozornění: Z usnesení výboru Ustředí bude „Jitro“ vycházeti 10. každého měsíce. Redakční uzávěrka je 20. každého měsíce.

Z redakčního stolu. Fr. Jarmil: Odloženo. — Nil: Kresby se hodí, ale není teď místa. Příště. — Tichý: Assaidy na jaře, z ostatního výběr. — Růčka: Děkujem za nové příspěvky. Něco opět zařazujem. — Burán: Je toho mnoho, jen něco. — J. Lan: Dnes jedna věc, »Budeš vzpomínat« snad později, ostatní ne. — Vrba: Potěšily nás Tvé řádky, ale můžem uveřejnit jen dopis a některé drobnosti. — S. R. Han.: Líbí se mi pointa, prosté, humorné líčení. Otištěno. — Kladecký: Jen koledu. Humoresku si nechávám v záloze. — Uchytíl: »Děda« vzat na milost, verše příliš rozvleklé. — Květoň: Jen báseň. Těší nás Tvé snahy, ale nemáme už místa. Všiměj si obsahu »Jitra« a přizpůsob mu své psaní! Tak, jak jsi nám článek poslal, nelze nám ho otisknout. Já myslím, že svým představeným i tak děláš radost a svátky budeš mít takto také jistě veselé. — Vejvoda: Nějaké výňatky otiskují. — Glos: Jednu jsem vybral. Ostatní už nečasové. — Šafář: Odpověď jsi přece měl v minulém čísle. Uveřejňuji dnes, ovšem pro nedostatek místa omezené. — Bárta: Děkujeme za dárek. — J. A. z V.: Pro málo místa zkráceno. — Sminčák: Děkujeme. — M., Pardubice: Neberte na váhu slova a snažte se rozuměti studentům. Verše byly v redakci opraveny, ale některá slova nebylo lze změnit k vůli rýmu. Ostatně, překvapilo by vás, kdyby mi red. tajemství nebránilo vám sdělit, kdo první část psal. Chcete-li však psáti jménem sdružení, prosím o razítko, mám-li dopis tak bráti.

Z redakčního koše. J. Machař: Básnický kus, podobající se výpravnému eposu se sáhodlouhými verši nemožno otisknout. — Goldšmíd: Dovol, ale takovou rošťárnu nemůžeš přece vážně chtít mít v »Jitře«. — Šváb: Historika bez životnosti a bez vtipného podání. — J. Homo: »Vzpomínka« by se hodila, ale už zastaralá. Máš plynulou dikci i barvitost, pošli opět. — P. Šuránek: Bohužel, příliš, příliš dlouhé. Stačilo by na samostatnou brožuru. Snad stručný výtah by se nám hodil. Ale až na jaře. — A. J.: Přílišná šíře způsobuje těžkopádnost veršů a trpí tím i kvalita. A pak, i když je to vánoční, nikdo by to nečetl. »Uvadl květ« je individuální. Bude-li možno, otiskneme později »Rudé oči«. — V. A. H.: Hodí se nám jen několik drobností, jež otiskujem. Na ostatní Ti musím odpovědět Tvými slovy: »...zoral i zvláčilš tvrdu tak lichu... na žeň si počkáš, jsi ještě mladý, vytrvej jenom v počatém díle... , důvěřuj v Jitro, dosáhneš cíle!« — —ář: Nešťastníku! Musím Ti prozradit, že Tvé předešlé příspěvky byly lepší posledních. Poslal jsi sice do třetice, ale do té nešťastné. Tvé verše nezní jako báseň, nýbrž jako vyprávění.

Neškodilo by jim také trochu světlejších barev. Ale můžeš ještě poslat! — Zemánek: Přílišná délka znemožňuje nám použití jinak cenného příspěvku. — Ševčík: Já být Tebou, pokusím se s tím v »Malém čtenáři«. — J. C. Keb.: Délka je omen. — Höfner: Reflexivní básně nejsou příliš vhodné pro studenta a nejsou také časové. — Kabeláč: Tvoje hudba těžkých slov utápí se pod hladinou hluchoty. Je to jako když klodeme trám vedle trámu. Víc barvy a víc ohebnosti! — Hala: Nehleď na zkřivené rysy křivého zrcadla, pohleď přímo a jasně! A podle toho mluv a piš! — Jesenský: Tentokrát Ti to nemohu přijmout. Příští dvě čísla jsou obsazena a pak teprve nebude místa. Ale ponechám si to zde, kdo ví, co se s tím dá dělat!

Soutěž na hymnu setkala se celkem s malým zájmem. Došlo deset příspěvků. Poněvadž žádný pro zvláštní cenu nevyhovoval, usneseno neudělovat jí. Za nejlepší je považována hymna od Frant. Z á b r a n s k é h o, ale bez nápěvu. Bude otištěna v některém z příštích čísel. Dále poslali k soutěži příspěvky: J. K., R. L., O. Tichý, V. Davídek, Rokycany, S. R. Hanácký, M. Krejza, Roudnice n./L., V. Kočí, Přerov Č. Tomiško, Řím, V. Zima. — Některé jsou pěkné a použijeme jich později v Jitře.

Redakce.

Časopisy redakci došle: L'Europe nouvelle, Paris — Les Jeunes d'Alsace, Strassbourg — Les Equipes Sociales, Paris — Bulletin des Etudiants Catholiques de Bordeaux — Les Annales de la Jeunesse Catholique Paris — Bulletin de Nancy — La Macedoine, Paris — Bulletin de l'Institut Catholique de Paris — Les Facultes Catholiques de Lille — L' appel, Gand, Belgie — Czechoslovak Student Life, Lisle, Ill., U. S. A. — The University Catholic Review, Londýn — Studium, rivista universitaria, Roma — Avances en la reforma universitaria, Oviedo, Span. — Crónica Escolar, Zaragoza — Jugendführung, Düsseldorf — Deutsche Jugendkraft, Düsseldorf — Unitas, Kolín nad Rýnem — Staffelstein, Praha — Prąd, Lublin. — Československé: Rozvoj, Bratislava — Tatranský Orol, Trnava — Priateľ dietok, Kremnica, Na hľubinu, Olomouc — Věstník katol. učitelstva, Přerov — Naše Kniha, Praha — Hlasy sv.-hostýnské — Echo z Afriky, Brno — Argus, Praha — Lípa, Praha — Věstník Komenský, Praha — Podkarp. pravda, Užhorod — Anděl Strážný, Brno — Ve službách královny, Praha — Orel, Brno — Štít, Hradec Král. — Hlas lidu, České Budějovice — Den, Brno — Právo, Přerov — Nový národ, Přerov — Život, Praha — Naše Omladina, Brno. — Knihy: Zagadnienie spoleczne, Lublin — Kalendář Naší Omladiny, Brno.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v prosinci 1929.

Číslo 4.

Jos. Strnad-Kladecký :

Koleda.

*U Betlema na salaši
leží Dítě zrozené,
které bylo k spáse naší
Bohem s nebe slíbené.*

*Hajej, dadej, nebes synu,
hajej, spinkej, Ježíšku,
odpočivej v Panny klínu
jako v teplém kožíšku!*

*Matička Ti něžně zpívá,
pozbudeš Ji zakrátko,
líčka Tvá Ti vroucně libá,
hajej, spinkej, děťátko!*

Václav Černý:

Vánoční vzpomínky.

(Mé dráhé matcé.)

Vánoce, doba nejkrásnějších vzpomínek, doba plná kouzla a blahých pocitů v duši. Doba radosti, nevinnosti, stvoření, života.

Vzpomínám rád na ony chvíle života, kdy jako mladý studentík jsem se vždycky těšil na teplé kouzlo štedrovečerního večera, kdy v kamnech vesele praskal oheň a my, děti, čekaly jsme nedočkavě, až odzvoní klékání, znamená to, že nyní již není daleko to, na co se nikdy v životě nezapomíná.

Přišla slavnostní večere, byť kolikrát prostá, přece však nějaká zvláštní, po níž však přišlo pro nás děti to nejkrásnější, na co jsme se nejvíce těšily — vánoční stromeček. Stromeček od Ježíška. Prostá naše dětská duše přijímala vše tak, jak nám to rodiče líčili. »Ten stromeček vám nadělil Ježíšek,« říkávala maminka, a my jsme tomu věřily, a i když později jsme již poznaly pravdu, nic se na podstatě radosti a kouzla vánočního nezměnilo. Vždy se rozléval v duši onen sladký pocit, jaký jsme cítili jako malé děti. Stali jsme se tedy opět dětmi. Jsou chvíle, kdy se člověk cítí opět dítětem a není třeba se na to zlobit, neboť se cítíš zase jednou neskonale dětsky šťasten.

A co poesie skrývá v sobě doba vánoční! Ty krásné koledy, které jsme zpívali, když se rozsvítily svíčky na vánočním stromku a matka svým, třebaš nevypěstovaným hlasem, přece jen pro nás milým a vzácným, zanotovala — Narodil se Kristus Pán. A zpívalo se až pozdě do noci, kdy nás už matka posílala spat, abychom se vyspali, abychom mohli časně ještě přede dnem jít do vedlejší vesnice na »jitřní«. Co poesie bylo v těch krásných

vánočních koledách, jež ze mne, jako hochá čtrnáctiletého, dovedly udělati básníka, poněvadž jsem tehdy na motiv vánočních koled napsal sám báseň, opěvuje v ní kouzlo vánočních svátků a zrození Spasitele.

A když jsem později v životě octnul se mimo domov, byly to svátky vánoční, na něž jsem se dovedl vždy s dětskou radostí a touhou těšiti. Vždycky, když se blížily svátky vánoční, nic mne již ve velkoměstě netěšilo, jakési zvláštní kouzlo mne táhlo z města k nám na venkov, do kruhu nejdražších, rodičů a sourozenců. Všechny starosti a tíhy všedního života zmizely z duše a jen sladké kouzlo vánoční se rozlévalo každým koutkem mé znavené duše, jež tolik toužila zpíti se tajemstvím mysteria dětských vzpomínek na radostné vánoce.

Zas jsem se cítil ve středu svých drahých tím šťastným dítětem, zas jsem se opájel poesíí prostých vánočních koled a když přišel na řadu onen starý zvyk rozkrajování jablek a usuzování z nich podle seskupení jader uvnitř na příští život toho či onoho, vždy mi tak napadlo, sejdeme-li se všichni zase za rok společně u rodinného krbu, či vyrve nás některého nelítostná smrt z našeho kruhu, či život nás zanechá někde daleko, že se nebudeme moci zúčastniti té blahé chvíle? Díky Bohu, nestalo se tak dosud, avšak jednou přece nebudeme už všichni pohromadě a tu nám zbudou jen vzpomínky. Vzpomínky nám zůstanou. To jediné nás nikdy neodloučí. Kdyby nám všechno život vzal, vzpomínky nám vzítí nemůže. Kouzlo vánoce je nejkrásnější. Je nesmrtelné, nikdy neumírá.

Jarka Květoň:

Vánoce chudých.

*Sen noci veliké, posvátné, dojemné vánoční noci,
sen plný vidin a plný vil vysněných tužeb
snáší se do duší spravedlivých . . .*

*Otevřte dveře ať vejde jimi Štěstí, až bude na ně tlouci
a z bratrské lásky vám nezištných nabídne služeb!*

*Jen vizte ty oči a úsměv zářivé nálady denní,
vzpomeňte dojmů a trpkých chviliek z minulých let,
dojmů již mrtvých a zase živých! — — —
V objetí matky kdys i já jsem cítil rtu svého chvění,
a rty samy o bílé Lásce chtěly vyprávět . . .*

*Ty Lásko bílá, pohádko vánoc, promluv ke mně!
Usměj se na mne úsměvem bratrským, který se nemusí platit,
usměj se, když je tak zima! —
Jak kdysi v dětství i dneska mluv jemně
a dej, ať se ztracené štěstí do duše zas může vrátit! . . .*

*Je kolem teskno . . . Samota hovoří tajemnou řečí . . .
Rozumím řeči té, vždyť i má duše tak chvílemi zahovoří . . .
— Dívám se z okna na sníh očima zaslzenýma.
dívám se na ty, již ve sněhu promrzlí klečí
a líto jim dozajista, že světla jim na stromku vánočním nezahoří . . .*

*Bez světla, bez ozdob jsou vánoce chudiny — — —
smutné jsou — štěstí v nich paprsek malý . . .*

*A přece Miru a svatého Ticha
zasvitne i chudým paprsek jediný,
ozáří okna a stěny, aby se smály — — —*

A idylla bílých vánoc tíše i do chudin dýchá . . .

Josef Lan:

Když píseň dozněla . . .

Přes zamžená pole nesla se večerním tichem do aleje táhlá melodie. Na protější stráni kdosi zpíval. Tak teskně chvěla se jeho píseň, jako poslední slovo, poslední polibek, navždy se loučících.

Byla to jedna z jímavých písní, hluché uherské roviny, píseň melancholické pustoty, byla to píseň sladkého roztoužení a dusivého žalu.

Zastavili jsme se. A zdálo se nám, že se zastavil i čas, že se zastavil a pohlédl zpět vzpomínkami . . .

— — — Píseň dozívá v hustém šeru. Jako poslední vzdech umírajícího, jenž v tupé resignaci poznal marnost své zbožné, a přece nesplněné touhy, jako poslední, dlouhý, zaslzený pohled do tajemné prohlubně nejmilejších očí, tak chvějí se večerem poslední slova.

Ale v obou duších rozvířila se fantastická symfonie citů a nálad, jež mírným tremolem navázala na vzdálenou píseň, rozepívala se vzpomínkami na uplynulé

chvíle tichého štěstí a rozbouřila se elastickou horečkou z blízkého rozloučení, jsouc rytmisována potlačovanými vzlyky a volně padajícími slzami a prorývána kadencemi výkřiků našich duší, symfonie, ukončená zlomenou, bolestnou otázkou: »Proč?« — — —

Vycházel měsíc. Jeho zbloudilý paprsek zlomil se na její tváři ve veliké slze a zranil mé oči.

*

Ten krásný čas, jenž znovu rozjásal k životu zakalené oči a učil nesmělým úsměvům nezvyklou jim tvář, ten krátký čas brzy se zahalil v bílý rubáš mlhy — a zemřel ještě dříve, než nelitostný vítr před pobledlou, chorobnou tváří studené luny obnažil chmurnou nahotu větví, strhav s nich pestrý šat barev.

Na hrobě jeho dumá černá cypřiš, zalévaná rosou slz a navštěvovaná vzpomínkami . . .

E. Mílek:

Strom bez listí.

*Zas odňato, co přírodou Ti dáno,
ty věčný, do nebes směřující
jsi našel kruté ráno.*

*Věk tvých listků přešel věkem žití
a vždy Ti odeberou, tebe milující
krása dne, jara, let: tvé kvítí.*

*Až dals, po čem jim sladko zbylo,
když říkáš: Teď ti odplatí;
všem, všem v očích se zajiskřilo.*

*Ó, ano, ano, odplatí.
Tak bývalo, jest a musí býti.
Když jsi jim dal, zas můžeš jíti,*

*ty, listí zbavený,
já, chodec znavený,
a oba životem bití.*

Děda.

(Kus alegorie.)

Žil děda na stráni. Již byl asi hodně starý, neboť se mu ruce třásly, vlasy mu zedivěly a čas ho ohnul. Jeho život oblažoval toliko nezvedený klučina, který stále měl co povídat, stále si poskakoval a výskal a jako by se dědovi posmíval, že již stářím nemůže s místa. Dováděl s ním, utíkal mu, ale přece mu neutekl. Někdy, když bylo dlouho sucho, utekl klučina, ale ne na dlouho. Zase se vrátil a radostně žvatlal, co nového ve světě, co všechno viděl, a proč on, starý, nejde ven a nepodívá se, jak vše se raduje ze života. Ale, pravda, co je to pro starce, dívat se na pružná a čistá těla děv, jež nedaleko odtud se vyhřívají na stráni po koupeli, dívat se na pučící mládí, darmo by tesknil a musel by se rozplakat nad svým stářím. Jistě je mu doma lépe.

A stařec v odpověď zaskuhrá — v bez-

Otto Tichý:

Rivia.

Vzpomínám na červenec 1925, který jsem ztrávil v Itálii.

V dětské prázdninové kolonii dra Sirového v Gradu.

Jsmo rozděleni na několik skupin. V našem oddělení jsme samí veselí kluci, většinou primáni a sekundáni.

Bydlíme v jedné úspíněné městské čtvrti ve starším dvoupatrovém domě.

— — — —

Vzdálení od domova... v slunné Itálii!

Prožíváme zde krásné chvíle šťastného dětství, plné jásavé radosti a snad také — své nejkrásnější prázdniny.

— — — —

Nyní je tomu skoro už pět let. Znovu však vidím v duchu všechno, jak se tehdy dalo... Nemohu zapomenouti mocného kouzla Itálie...

Vždy se mi zdá, že se procházím sám, samotný večer po »molu«, že luna jasně svítí a vlnky tiše tančí v svém monotónním rytmu...

A zdá se mi, že vidím — ji... Ano — zde na molu — sedí na lávce... Vidím ty její šťastné, dětsky usměvavé oči — jen ty její oči...

Rivio!!

— — — —

Rivio, bylo ti tehdy dvanáct jar, když jsem tě spatřil... Byla jsi dceruškou naší domácí. Neznal jsem tvého jména, nebo

radosti začne klátit svým tělem. — Děda vzpomíná — jak jako dítě sebou dovádě vrtěl, smál se bručivým a nevrlym starcům, shrbeným a jak pomalu rostl, jak se snažil, když dospěl, aby nežil marně, aby viděl v svých potomcích, jak raší nový život, kochal se v radosti nových nadějí, viděl své děti a nebyl sám na té stráni. A děti ho opustily, jeho druhy lidé zabili a on tu zůstal sám. Starostmi shrbený, šeptal cosi jako otázku, k čemu teď tu je? Co nutí ho, aby zabíral místo jiným a sám sobě byl na obtíž? Ode všech je opuštěn. Žije tu sám a čeká na konec života. Snad zapláče kluk nad ním? — Zachechtá se a řekne si: »Už jsi tam měl dávno být!« A vrány, jež ho často rozčilovaly svým »krá-krá,« až ho uvidí v Pánu, zakrákají škodolibě a ani si ho nevšimnou.

Kdyby byl člověkem, jistě by mu vyklovaly oči.

jsem je snad zapomněl, a dal jsem ti jméno Rivia — — —

Měli jsme tě všichni rádi, Rivio. . . Tys nám rozuměla a my rozuměli tobě... Když jsi k nám mluvila svou sladkou mateřštinou, bylo nám tak milo, a snad jsme ti rozuměli.

Škoda, že ten měsíc našeho pobytu v Gradu tak rychle uplynul!

— — — —

Už tě nikdy neuvidím, Rivio... Ale — nezapomenu.

A nezapomene nikdo z nás dvaceti...

Odjížděli jsme, Rivio, a loučili se s tebou. Bylo to tak smutné... A tu najednou jsme všichni pocítili tu tvou laskavost a dobrotu, viděli jsme před sebou tvůj spanilý zjev, Rivio — a vtiskli jsme ti všichni polibek na rty — na rozloučenou! Byli jsme přece jen dětmi — a děti jsou upřímné — —

Doprovodila jsi nás, Rivio, až k přístavu...

Čekala jsi, až náš člun odrazil od břehu.

Tvé oči plakaly, Rivio — —

Mávala jsi šátkem — —

Navždy s Bohem!

— — — —

Odpluli jsme. A tu jsem si vzpomněl, že v Itálii ženy rychle stárnou — — — A vzpomněl jsem na tebe, Rivio, — a bylo mi do pláče...

Josef Glos

Podzimní fragment.

*Večer o šesté
v moře a v potopu hvězd
a zemi*

*už čelo své
vráskami osmahlé
skláni
noc*

v požár nesvítivý.

*Loutna zapomenutá nad jezerem
— jak jsme četli na pohlednicích měst —*

*můj hochu,
proč jsi ještě tak chtivý,*

*vždyť jen stín
a kalná kapalina*

*a mlha
stéká po korálech a rubínech
jeřabin,*

*a v kolejích cest,
jež zůstaly od léta v opuštěné stráni
až do dneška,*

*v bezlistou alej v jeseni
dráp jestřábí se chví,
vzlyk cizoty
a žebráctví.*

*Zaslechneš,
jak alejemi v jeseni
milenci toulaví
zádumčivě
jdou
a přadou od roku
rok
svou poesii lyrickou
či svůj román poutavý.*

M. Slavík

Padají hvězdy...

Vyšel, aby hledal Dobro a Lásku. Hladná moc sobectví smetla a zničila všechny jeho ideály — jeho sny se rozprchly a on je šel hledat, znovu nabýt.

S plamenem Víry v srdci se vydal na cestu k Světlu. Kde jeho cíl? Dral se přes úskalí Hříchu, šťastně míjel rokliny lsti a falše, přemohl reka Nenávisti a zažehnal přetvářku Zla.

Kolem něho yznikla propast Tmy. Kde je Světlo — volal — kde je cíl? Tápal jako slepý.

- Konečně pohlédne vzhůru, chtěl se modlit. — Oh, kdyby se raději nedíval! — Co zří? —

Padající hvězdy

Kraj dávno zbavený ozdob a barev, vše čeká jen na bílý příkrov zimy... Bude brzo sníh?

Václav Zima :

Znovuzrození.

Já cítím, jak každý den z mých nejhlubších tajemství rodí se nový člověk! Jenž nezná pozdního podzimu ni večerů temných, jenž vytváří stavbu duše své jen

v žíznivých polednách, kdy uzrává plod.

Já cítím, jak každý den z mých lánů širokých a plodných vyrůstá obilné moře a kvete.

Vzpomínky z Italie.

(Věnováno Josefu Novákovi v K.)

Jak pestrá mosaika byl můj pobyt v Itálii. Hned plným proudem jasná barva jásá a hned zas tmaví osobní trud jasný život v ústavě. Při tom život srdečně a radostně prožívaný za denního zpěvu padesátky hrdélek a konečně, Lyt i nakrátko blažené chvíle. Chvilky, kdy se člověk mohl cele oddati úvaze o věcech nejceněnějších a vše změřiti pod zorným úhlem věčnosti.

Tak Italie a téměř každý životný její atom zůstávají zapsány v mém srdci dobrým jménem.

V duchu se blížím k Torino, milému městu, středisku Podhůří (capitale città di Piemonte), kraje, v němž jsem prožil celých 18 měsíců svého pobytu v Itálii. A musím tě pozdravit, Turine přemilý! V tobě se pozvedla jednotná, silná a nová Italie. Z tebe vycházely všechny vznešené iniciativy práce, jednotící bratry od Etny k Monte Bianco. Tvé zdi na úsvitě spatřily dílo Cottolengovo i Boscovo. Dnes ke mně promlouváš, blízcímu se k tobě v myšlenkách znova — písní práce — velebným hymnem kolosálních strojů F. I. A. T. A s Pascolim tě zdravím jako matku, která mladou Itálii pečlivě a laskavě odchovala, až doba sama předala slovo městům se středověkou tradicí a popředně věčnému městu Římu.

Město Turin — Torino — Augusta Taurinorum, bylo ve všech dobách významným bodem kulturním a strategickým. Dokazují to staré římské vykopávky a nedávná ještě doba městu dala název královský. Valdocco (valis occisorum), významná část města v dějinách díla D. Bosca chlubí se býti místem, kde krví mnozí římské vojínové víru svou zpečetili. Poblíž jsou velké mlýny a vesměs menší památky na vývoj díla D. Boscova. Všechny přechody alpské svádí své cesty do kulturního a průmyslového střediska, do Turina. Lid celé provincie uchoval si svůj svéráz, své nářečí, bohaté životními sentencemi a bodrou povahou s krásnou, nezkaženou duší horáckého lidu. Patrný jest zde vliv francouzský. Západní hranice kolísala často neobyčejně. Odedávna honosí se kraj významnými městy: Alessandria, Ivrea, Aosta, Chieri, Cuneo a j.

V minulém století v Turině kladl prozřetelný politik Cavour základy nové Italie a zabezpečil mocný její rozvoj i do dohledné budoucnosti. Sněm i vládní úřady ztratilo město r. 1864, kdy sídlem přechodně stanovena Florencie a r. 1872 Řím. Doba přítomná dala městu význam průmyslový, ale svého bývalého významu již město nedosahuje.

Silvio Pellico a později Edmondo d'Amicis nadšeně zdraví kraj s městem s horry Supergy, na níž nyní jest velkolepý chrám s královskou hrobkou. Nemohu, než rozhled tento vřele doporučiti. S vrcholku chrámové báně naskytne se vám velkolepý pohled. Zrakem přeletíš mžikem přes janovské Apeniny k hrdě se tyčící pyramidě vrcholící v Monte Viso, k svatému Bernardu údolím Susa, k Simplonu, k Monte Rosa a na nejzazším obzoru pohoří k východu se nořící v Lago Maggiore.

Tam v dáli na pohled několik mžiků od Monte Bianco v kotlině francouzských Alp, kde se cesta prodírá přes Fenestrelle do Francie, leží nepatrné městečko Perosa Argentina. Kolik vzpomínek se víže v mém srdci k prostičkému městečku, v jehož zdech jsem žil 9 měsíců! Rozkošné výlety do nejbližšího okolí, čarokrásné vrchy kolkolem a velebný pohled z blízkých vrcholů do širých plání lombardské nížiny. Cítíte a prožíváte prostý život dorosrděčného lidu, život ve slunné Itálii za stálého pohledu na velikány hor, až do května zasněžených.

Čarokrásné údolí šíří se k jihu a od severu fouká drsný chlad. Město, s názvem »bella«, mile se tulí na úpatí hor Lazará (1500 m), Bocciarda (2100 m). Od města (850 m) vine se několik pásů svěží zeleně vinic Rozbité útesy skal ční tu bizarně do výše. Od zasněžených vrcholů bouřně se valí proudy vod. Občas zazní táhlé volání pastevců, beroucích se k severu. Na úbočích malebně přilípnuto množství chat a pod zasněženými vrcholky se odráží jasně zelené pláne, na nichž často zazníval český zpěv. Na těchto horách zřejmě vidíš úporný boj přírody o bytí. Roztráštěné kusy skal, široká koryta bystrin, romanticky končící stezky a nad hlavou čistá obloha italská.

Turin pro mne chová kromě svých významných staveb, obrazáren, daleko větší zajímavost a tou jest kolébka salesiánského díla na Valdocco. Z prosté kůlny za několik desítek let do dnešního dne vyvstal celý komplex domů, který stručně a jasně promlouvá o světovém poslání díla prostého, svatého kněze Jana Bosca. Gymnasium, oratoř a rozsáhlé dílny řemeslnické ročně vysílají do světa legii uvědomělých, horlivých katolíků. Kolik takových ústavů rozseto po Itálii? Asi ve 400 místech působí horliví synové Don Bosca.

Torino má 7 velkých salesiánských ústavů, kde vzorně uplatňují svůj apoštolát obětaví synové Don Bosca. Činnost výchovná, pastorační a j. Na Borgo San Paolo stojí chrám di Gesù Cristo Adolescente s oratoří. Bylo to předměstí, kdysi obávaným působištěm rozvratných živlů (asi jako Žižkov a pod.). Čas vše mění. Kde nadějní mužové házeli kamením po knězi, tam dnes toužebně všechny volá svátostný Spasitel. Oratoř sdružuje, chrání a vychovává mládež a ztužuje nejpevněji pásky, vízící duše mladé k Bohu a národu. Sdružení křesťanských rodičů budí náboženský život v rodině i ve společnosti. Všeobecně nová Itálie pochopuje životodárnou sílu katolicismu a spěje vstříc slavné kulturní i politické budoucnosti.

Pouto lásky mne víže k velkému příteli mládeže Don Boscovi. Zapadají za mnou vrata mateřince na Valdocco, ale usměva-

vá tvář svatého kněze volá ke mně na pouť životní: Bůh je Láska. Stále vpřed a na shledanou v nebi!

Může zajímati snad okolnost, že na Valdocco v bezprostřední blízkosti hlavního domu salesiánského jest i dům Prozřetelnosti. Založil jej kněz, blahoslavený Josef Cottolengo. Tak vedle sebe řadí se velké komplexy budov. Zde udržuje se dílo hlubokou důvěrou v Boha. Prozřetelnost Boží před zraky světa živí zde sta lidí neduživých i pracovníků. Správa nevolá do světa okřídlená slova o lásce k bližnímu, ale Prozřetelnost Boží nedopouští nedostatku. Salesiánský dům a celé dílo Don Boscovo roste a rozvíjí se za spolupráce všech, kdož pochopili přikázání lásky. Oběti velkodušné svolávají nesčetné milosti na celé dílo. »Panna Maria neopouští svých věrných,« říkával Don Bosco a dnes jeho dílo nezná dílu světa, státu a odvětví lidské práce, kde by duch Don Bosca kongregaci provívající nevolal vytrvale a úpěnlivě:

»Da mihi animas, caetera tolle!«

*

Milý čtenář necht' mně odpustí, že nalezl v těchto vzpomínkách příliš osobního. Opravdově si umiňuji, že se polepším a příležitostně nepocítím ani sebemenší nesnáze, abych pěl elegie na slunnou Itálii, která mně přece jest velmi milá.

Bohumil Černý:

Mezi polskými přáteli.

Věru neradi jsme se v srpnu t. r. loučili s milými kolegy Poláky při odjezdu ze Společného týdne v Lublíně, jak o tom už bylo referováno v »Jitře«. Ale těšili jsme se, že nedělí nás příliš dlouhá doba od opětného shledání se, a sice na II. celopolském kongresu »Odrodzenie«, spolku katol. polské mládeže akademické, jenž konal se ve dnech 17.—19. listopadu ve Varšavě, a na nějž jsme už tehdy byli pozváni.

Jeli jsme s radostí. A polští kolegové přijali nás opět, jako bychom byli opravdu jejich rodnými bratry a projevíli při všem a všude svoji slovanskou pohostinnost. Sjezd jejich, na němž sešlo se daleko přes tisíc členů ze všech koutů Polsky, byl srdečným sblížením všech účastníků

navzájem, a pro nás byl radostným poznáním, že máme v této slovanské zemi mnoho věrných, bratrských srdcí, jež jsou nám oddána, mnoho paží, jež jsou hotovy spojit se s pažemi našimi ve svazek pevný a nerozborný.

Třídenní sjezd zahájen byl slavnou nedělí, kdy dopoledne konala se slavnostní mše sv., již sloužil J. M. njdp. arcibiskup varšavský Kakowski za přítomnosti významných hodnostářů duchovních i světských. Po ní v imposantním průvodu šli katoličtí studenti a jich přátelé na prostranné náměstí Pilsudského, kde za velebné nálady položen věnec na hrob Neznámého vojína.

Odpoledne po 4. hod. rozzářila se světla v krásné zasedací síni městské rady

varšavské, v radnici na Divadelním náměstí, a sál s obklopující jej galérií sotva stačil pojmouti massu obecenstva, hlavně mládeže. S přední galerie, na níž umístěna byla vojenská hudba, visely dolů prapory těch států, z nichž zde byli zástupcové, vedle polského papežský, francouzský, městský a k našemu milému překvapení i československý.

Hudba hraje za slavnostní nálady polskou národní hymnu. »Ještě Polska nezhylnula«, zní majestátně sálem, kdy všechno stojí v posvátném zanícení. Pak kol. Kazimír Malko zahajuje kongres. Nastupuje předsednictvo na podium, po jehož

ale do nás zvláště radostnou náladu vlily známé zvuky našich státních hymen, jež hrány po pozdravných proslovech tří delegátů z Československa, dvou Čechů a jednoho Slováka. Během schůze dostavil se do sálu J. E. ndp. nuncius papežský Marmaggi, jenž přivítán byl neutuchajícím jásotem shromáždění, za zvuků papežské hymny. Za slavnostní, jaré náladou pak tato krásná »inanguracja« skončena.

Druhého dne byly v plném proudu porady sjezdové, jež rozděleny pro nával posluchačstva na tři části. Přineseno na nich mnoho plodných poznatků a vzácných ná-

Náměstí divadelní ve Varšavě. Vlevo městská radnice, kde bylo zahájení kongresu, vpravo opera.

obou stranách stojí praporečníci se spolkovými prapory, s krásným praporem »Odrodzenie« v čele, a slova se ujímá dr. Lewandowicz, jenž v delším proslovu vylučuje počátky hnutí katol. studentstva v Polsce a jeho život desetiletý až do dnešních dnů. Pak následují pozdravy.

Pan Niezabytowski, ministr zemědělství, jménem p. presidenta republiky polské promlouvá ke shromáždění, hlasem pohnutým přeje zdar sjezdovému jednání a štěstí v dalším počínání katol. studentů polských. Je nadšeně aklamován. Mluvil pak mnoho zástupců nejrůznějších korporací katolických a příbuzných organizací, mluvil za mládež francouzskou dp. Pelletier francouzsky, po jehož pozdravu následovala francouzská národní hymna,

zorů o všech důležitých věcech v životě katol. mládeže polské. Náš studentský trojlístek však se vydal v doprovodu kolegů Poláků na československé vyslanectví, kde jménem nepřítomného čl. vyslance p. dra Girsy jej přijal p. dr. Třebický. — Prohlídka Varšavy přinesla nám rovněž mnoho nových krásných dojmů o tomto starobylém hlavním městě starobylého národa, národa tolik pokořeného a zotročeného, ale nakonec k vítězství se probudivšího, jehož historie s naší tolik je spjata a cesty obou hodně si blízké.

S takovými pocity také jsme odjížděli z Varšavy a v duších zaléhaly nám ještě poslední pozdravy našich bratří a ujištění, že opět se sejdem, neboť Čech a Polák bratři jsou . . .

Literatura svatováclavská v jubil. roce.

II.

V minulém čísle referoval jsem stručně o dvou dílech svatováclavské literatury, a to o Durychově »Kvasu na Boleslavi« a o Bitnarově »Věnci básní o sv. Václavu.« První je drama, druhé dílo je soubor svatováclavských básní.

Dnes se hodlám zmíniti o některých vědeckých pracích, které se zabývaly otázkou svatováclavskou a jejím významem. Je přirozené, že sv. Václav, jeden z největších činitelů v našem historickém a národním vývoji, upoutal k sobě pozornost české vědy historické. Nechci kritizovat stav dnešní české historie. Jen jedno bych vytkl. Naše česká historie nedovede často pracovat objektivně; nedovede se zbavit škodných vlivů moderního rozumování. Celé naše dějiny pojímá naše moderní historie docela různě a většinou špatně. Není tomu zrovna dávno, co u nás rostl spor o smysl českých dějin. První, kdo nesprávně chápal naše dějiny a jejich smysl, kdo je pojímal poněkud neobjektivně, byl profesor dr. Masaryk, který svou »Českou otázkou«, »Janem Husem« a jinými pracemi vyvolal spor. Spor o smysl českých dějin. První, kdo se staví proti Masarykovu pojmání české dějinné filosofie a vůbec proti moderním »pokrokářským« a často bezhlavým historikům (Slavík), je universitní profesor dr. Josef Pekař. Pekař ve své knize »Smysl českých dějin a nový názor na české dějiny« shrnuje všechny své názory, které při tomto sporu uplatňoval. Pekař tu jasně, vědecky vidí. Jeho zrak se nedovede zakalit osobním stranutvím a nelidskou záští. Jako poctivý a objektivní vědec, který miluje především nezkrácenou pravdu, uznává kvality českého katolicismu a ospravedlňuje jeho význam v dějinném vývoji. Celé naše dějiny Pekař očišťuje od nesprávného pojmání a tvoří nový názor na české dějiny, názor poctivě vědecký. Neboť kromě něho všichni »pokrokoví« historikové chápají naše dějiny špatně. Smečka pavědeckých vlků trhá s našich dějin kus po kuse, až z nich zůstává jen to, co není naše, co nevyrostlo z naší půdy. A s tím, co není naše, s těmito nečeskými, cizími směry zápasí katolicismus, kterýžto zápas prostupuje celé naše dějiny. Z ciziny přinesli k nám mnozí prašivé kvítí a chtěli je zasadit do České země! Jaký to veliký čin, hodný následování. Jaká to pokrokovost ohrnovat nos po tom, co je české a dýchat zápach cizí pošetlosti! Jaká to vědecká a politická prozíravost! Jaký prospěch pro naši českou kulturu, kterou je třeba zreformovat! Neboť vyrostl z nás, z naší půdy německy podlízavý lutheranismus, zapáchající svým odbojem, rostoucím z lidské pýchy a hlouposti? Vyrostlo z nás francouzské osvícenství a různé jiné neduživosti lidí třetících? Nevyrostlo, nebylo to naše, nepatřilo nám to. A přece mnozí prohlašují to všechno za vrchol našich dějin, zatlačující katolicismus, který právě svou universalností patří národu a jeho kulturnímu životu.

Chápeme jistě dobře, jaký rozruch pro historickou vědu za takového jejího naprosto nevědeckého stavu vzbudilo milénium svatováclavské. Sv. Václav! Duch tvůrčí, duch poctivě český, duch silný! To všechno je krásné, ale je to také duch katolický, římsko-katolický, a toho moder-

ní věda nemohla snést. Národ nepotřebuje Říma! Národ nepotřebuje svatých! A národ nepotřebuje Boha! A proto rok 1929 chrlí spoustu historických knih o sv. Václavu; chrlí ji »pokrokáři«, chrlí ji katolíci. A do tohoto zmatku zasahuje opět Pekař svým »Svatým Václavem«. Pekař v tomto díle vyvyšuje osobnost sv. Václava tak, že to až budí úžas. Přináší nám tu spoustu nových a cenných myšlenek a názorů. S jakou pečlivostí vylučuje život a zázraky sv. Václava, zanechává ve své knize krásná slova: »Tak počíná se historie sv. Václava, dědice a patrona české země, veliká báseň a podivuhodná skutečnost zároveň.« S jakou úzkostlivostí rozebírá staré legendy svatováclavské, udává přesné správné datum jejich vzniku! S jakou houževnatostí odmítá tvrzení, že sv. Václav podlehl německému císaři Jindřichovi, že byl donucen platiti onen potupný poplatek 500 hřiven stříbra a 120 volů! Pekař stojí tu v celé své tvůrčí moci, v celé své vědecké rozsáhlosti. Nelíčí, nepíše, nemluví, ale dokazuje. Živě a ostře; jasně a objektivně.

Od Pekařova spisku se poněkud liší také cenné, ale už méně objektivní dílo dra Novotného »Český kníže Václav Svatý«. Hned nadpis ukazuje, že dr. Václav Novotný si všímá sv. Václava více jako knížete než jako světce. A také je tomu tak. Novotný rozdělil své dílo na tři oddíly: život, památka a úcta. Jeho spisek je poněkud rozšířená a upravená přednáška, kterou autor pronesl v cyklu přednášek o našich národních tradicích, pořádaném Svazem národního osvobození (Československou obcí legionářskou) v roce 1928.

Novotný zachovává ve svém díle ráz poněkud ještě konservativní. Na mnohých místech má názory dnes již příliš zastaralé; tak na příklad o postřížinách sv. Václava. Novotný proti Pekařovi a mnohým jiným tvrdí, že obřad, který legendy vypisují život sv. Václava, nám zachovávají, nebyl postřížinami. Zároveň Novotný už jaksi nesleduje cíl objektivního historického vypravování, nýbrž mnohde, a to velice často, zkresluje. Jeho kniha je sice psána pěkně, vane z ní opravdu veliká úcta k sv. Václavu, ale více objektivnosti, více čistoty názorové by neškodilo. Zvláště konec knihy, kde navléká po způsobu všech spisovatelů tak zvaných pokrokových a osvětových všechno na Husa, vymyká se úplně opravdovému a vědeckému dílu historickému. Sv. Václav a Hus — to plané heslo, které dnes pro nás nemá významu, protože mezi těmito dvěma postavami je veliký a kardinální rozdíl, jak bych dokázal snadno, kdybych měl k tomu místo, Novotný nechtěně rozvléká. Když se však ony nedostatky jeho knihy nahradí a zakryjí, bude patřiti mezi cenné práce naší vědecké svatováclavské literatury.

Tím ukončuji referát o Pekařově o Novotného knize. V příštích číslech proberu ještě ostatní vědecké knihy (Bartoš, Malinský, Sahuha, Stloukal a jiní) a tím látku pomalu ukončím.

Závěrem naší kapitoly dnešní budiž skutečnost, že česká věda historická neumí ještě poctivě pracovat a že je se jí ještě mnohem učít. Zvláště v otázce svatováclavské je třeba ještě pilného studia, studia opravdu hodnotného, objektivního a vědeckého.

Manifestace.

Nedávné dni přinesly s sebou mnoho rozruchu a napětí v kruzích vysokoškolského studentstva pražského a po něm i brněnského a bratislavského. Jednalo se o akutní otázky studentského života na vysokých školách.

Na našich vysokých školách, zvláště pražských, jež odedávna jsou hojně vyhledávány cizinci, dospěly poměry tak daleko, že studentstvo ze své iniciativy musilo se chopiti svých záležitostí a dožadovati se jich splnění na příslušných místech. — Dělo se tak zejména v Praze velkými manifestacemi, jež vzbudily silnou odezvu v celé veřejnosti. Podnět vyšel z fakulty lékařské. Žádáno náležité vybudování vysokoškolských budov, zlepšení sociálních poměrů a omezení přílivu cizinců na naše vysoké školy na úkor domácích studentů, t. zv. numerus clausus. Požadavky tyto, jistě spravedlivé, byly zastávány velkou většinou studentů, vyjma ty, kteří vlivem hypermoderních hesel ztratili cit a smysl pro národního, svébytného ducha českého studenta — a zdůrazněny při veřejných projevech, z nichž zejména onen ze čtvrtku, dne 21. listopadu, skončil, jak nebylo očekáváno od nikoho, komu je znám pojem akademické svobody studentské a jeho stavovské cti. Vznikl tím konflikt mezi studentstvem a policií, jež nutno nyní urovnat. Našlo se však také dosti lidí, kterým nepřišel vhod tento mohutný projev studentského ducha, oprostěného ode všeho cizáckého a kteří slinou pohany a vý-

směchu, jak už to mají vůbec lidé tohoto druhu ve zvyku, pokáleli tyto opravdové snahy. Neboť nešlo tu jen o čistě studentské věci. Šlo tu, jak řečeno, o nového ducha v mladé generaci studentské se probouzejícího a zjednávacího si uplatnění, a duch tento je nepřátelský všem přemodernisovaným směrům, zavlečeným k nám většinou po válce z ciziny, a tedy nevyrostlým z naší půdy a z duše národa, ale jen otravujícím jeho zdravý, svébytný národní život hlásáním jakýchsi pseudohumánních hesel na naprosto nereelním podkladu. A tento duch radostně se hlásí k životu, dobývá si půdy a hlásá nám, že koluje ještě v žilách českých studentů krev jejich dávných předchůdců na hradbách, na barikádách a všude tam, kde bylo potřeba lidí, zanícených ohněm idealismu a myšlenky národní. Duch ten žije, žije stále, a živí plamen vlasteneckého zápalu v srdcích této avantgardy českého národa. Neboť z ní rostou jeho vůdcové. A jací ti budou, takový bude příští jeho život. A jak nám ukázala manifestace, v sobotu, 23. listopadu, dva dny po oné krvavé čtvrtce, kdy Praha bouřila nadšením, život ten spěje k lepšímu cíli, neboť vanou větry svěží. Ne studené severáky zpoza hor, z nichž jen bouře povstávají, nýbrž teplé vánky z domácích luhů, jež čistí vzduch a zjasňují obzory.

Těm lepším cílům spějme my, studenti, vstříc!

Stanislav R. Hanáček:

Návštěvou u starého Jupitera.

Bylo nádherné letní odpoledne. Slunce, pronikající do mého pokoje otevřeným oknem, jakoby chtělo spáliti svět svými paprsky, květiny na stole opojně voněly a jednotvárný muší bzukot přímo uspával. Seděl jsem u stolu, v ruce objemnou knihu, ale nečetl jsem. Písmena se mi míhala před očima, splývala v jediné pole a hlava zvolna klesala.

Najednou mihla se mi hlavou myšlenka, která rázem zahrnala ospalost. Řekl jsem si: »Zbytečně tu maříš drahý volný čas, což abys se zajel podívat k tomu pověstnému Jupiterovi.« Myšlenka ta nebyla nová, již dlouho známí, škádlíce mne mým řeckým vzděláním, vybízeli mne, abych navštívil starého Zeva a vyptal se ho, jak se mu teď daří. Slíbil jsem jim to a nyní k tomu byla skvělá příležitost.

Poněvadž od myšlenky ke skutku nebývá u mne daleko, rychle jsem se oblékl a sešel do

ohléva, kde stál můj Pegas. Chudák vyhublý, neboť neměl jsem ho čím živit, sotva se držel na nohách a hleděl melancholicky na svět, jako pravá fiakrovská kobyla. Laskavě jsem ho poplácal po krku, to bylo jediné, co jsem mu mohl udělat, hodil jsem na něho postroj a vyjeli jsme. Seděl jsem na něm pohodlně, bez obavy, že mne snodí. Můj Pegas držel se totiž klidně u země, neskákal do závratných výšek, aby mne pak odtud shodil a mne tak pořádně pohmoždil.

Konečně jsme stanuli před palácem Jupiterovým. Ohromná budova, z bílého mramoru, který však během století poněkud zašel. Tázal jsem se vrátného, zda bych mohl mluvit s pámbičkem a kde nyní je.

»Běžte tady přes dvůr dozadu, tam najdete schodiště, po něm jděte do třetího patra a napravo jsou dveře s jeho visitkou!«

Poděkoval jsem a šel jsem podle jeho rady. Zvědavě jsem se rozhlížel kolem sebe. I vnitřek paláce byl sice skvělý, ale zdálo se mi, že vše je neobyčejně sešlé, udržované ve špatném pořádku. Zdi oprýskané, sochy s uraženými částmi těla, jakoby tu ani nebydlel ten, jehož kdysi vzývali a obávali se nejmocnějšího tohoto světa.

Vylezl jsem do třetího poschodí a našel dveře, na kterých byla bělostná visitka tohoto znění:

»Jupiter, otec bohů i lidí v. v.«

Nevyslovitelné pocity zmítaly mou duší, když jsem si to přečetl. Tedy mne, nebohého zemského červa, dělí pouze slabé dveře od pana Jupitera, před nímž ve prach se kořila dávná staletí, jemuž nejslavnější básníci starověku o závod vynalézali přiléhavá epitheta: vysokohřmící, bouřenosný, pater hominumque deumque, meilichios a j. Stačí pouze otevřít tyto dveře a staru mu tváří v tvář. Jen zda mé oči vydrží hleděti do jeho božské lince? Třesoucí se moje ruka nasměle zaklepala na dveře.

»Ave«, ozvalo se z pokoje a já vstoupil. Objevil se mi prostý pokojík, jakých denně vidíváme mnoho v našich rodinách. U okna stála stará lenoška a v ní seděl nějaký stařec, mající nohy pečlivě zabaleny teplou dekou a kouřící z dlouhé dýmky.

»To bude asi nějaký příbuzný páně Jovišův«, pomyslíl jsem si a tázal jsem se, zdá bych mohl mluvit s panem Jupiterem.

»Já jsem Jupiter«, ozvalo se z lenošky. »Co si přejete?«

Zůstal jsem státi jako omráčen. Tento stařec, choulící se zimomřivě do nitra lenošky, je onen mocný Zeus, jenž kdysi pouhým kývnutím mohutného obočí hubil celé národy a hýbal sněžným Olympem?

»Eh, mh — já —« zakoktal jsem — »odpusťte laskavě, že jsem se — mh — jako tento odvážil vás vyrušovat, ale četl jsem mnoho o vás, o vaší moci a síle a tak zatoužil jsem vás poznati a moje touha byla příliš silná, než abych jí mohl odolati.«

Pámblíček se v lenošce dobrácky usmál: »Tak? Těší mne. Jste však zajisté rozčarován. Já, mladý muž, nejsem teď již ten Zeus, o kterém jste četl, jsem bůh na odpočinku, který se má skoro hůře než pozemští persistenté. A i ve starověku lidé o mne příliš nedbali. Když byli v úzkých, tu mne vzývali, slibovali mi tučnou hekatombu, ale když se jim dílo podařilo, tak obyčejně na mne zapomněli a já utřel hubu.«

»Tak vidá, není to, jak se zdá, zrovna příjemné, býti pámbličkem. A což vaše ctěná rodina?« tázal jsem se dále.

Jupiter mávl rukou, jako by odháněl zlé duchy. »Ani mi to nevzpomínejte, nerad o tom mluvím. No, ale když jste ke mně podnikl tak dlouhou cestu, tak i to vám povím. Posad'te se!«

Udělal několik mocných tahů ze své dýmky, přitáhl si deku výše na kolena a začal: »Rodinného štěstí jsem neokusil nikdy, právě lásky také ne, alespoň ne u své ženy. Moje manželka od začátku pronásleduje mne hroznou žárlivostí a stálými výčitkami. Což, když jsme bývali ještě na Olympu, to se ještě trochu, alespoň před cizími zdržovala, a pak byl jsem tehdy ještě zdravý a silný, mohl jsem jí taky natlouct, ale teď? Reuma mne upoutala na tuto lenošku, nemohu se s ní bez cizí pomoci hnout a tu mě Hera celý den vyčítá, že jsem nic za své vlády nepamatoval na stará kolena, že jsme se teď mohli míti lépe, kdybych byl šetřil. Ani ten ta-

bák mi nepřeje, ač už kouřím i ten nejsprostší. S tou reumou je to taky pořád horší a horší. Doktor mne stále posílá do Piešťan, ale prosím vás, může si to pensionovaný bůh dovoliti?«

Nastala chvíle mlčení. Stařecek opět několikrát mocně zabafal a pokračoval: »S dětmi mám totéž, žádné radosti jsem s nimi skoro neužil. Zvláště těžkou hlavu mi dělá Athena. Kolikrát jsem jí povídal: »Holka, pospěš si, najdi si nějakého ženicha nebo zůstaneš na ocet!« Vše marné, jen se ušklíbala, že prý má dost času. A teď došlo na má slova. Prešla léta, Athenu opustila dívčí svěžest a teď je z ní stará panna — všem pro smích. Na mužský má hrozný vztek; je předsedkyní emancipovaných žen a ve výboru spolku abstinentů. — Hefaistos se mi též nikdy nelíbil. Již v mládí býval vzpurný a drzý, až jsem se konečně jednou dopálil a shodil ho s Olympu. Pochroumal si nohu a kulhá dodnes. Za ženu si vzal Afroditu, ale notně se spálil. Je to sice hezká panička, ale zálezná — až to není pěkné. Hefaista vodí za nos a stále mu nasazuje nové parohy. Bydlí oba u mne a Hefaistos trochu dělá lokaje, nosí na stůl, poněvadž se na nic jiného nehodí. Teď však jsou oba u moře.«

»Pardon, odpusťte, že vás přerušuji«, ozval jsem se, »ale což slečna Hebe, ta není teď doma?«

»Eh, to máte taky celý román. Musili jsme ji teď dáti do pensionátu, aby jí tam trochu napravili hlavu. To víte, holka mladá, krev a mléko, hezká jako obrázek a dnešní mužský! Já se tomu nedivím, vždyť jsem byl též mladý a veselý, a to hodně veselý — snad jste se o tom něco dočetl, ti staří básníci mi docela sprostě lezli do svědomí, no ale abych to nezamluvil — zkrátka jsme se nakonec usnesli, vlastně moje stará se jednohlasně rozhodla, že ji dáme do divčího pensionátu. Tož teď je tam a ředitelka nám píše, že prý tam seká dobrotu.«

»A copak dělá pan Apollo?« tázal jsem se dále.

Jupiter si uplivil. »Ten se mi nejhůře vydařil. Ani teď nevím, kde vlastně je, nepíše ani jinak nedá o sobě vědět. Nejspíš se někde toulá světem s nějakým tyátrek. V mládí začal psát verše, každý mu pochleboval a viděl genia a kluk z toho zpyšněl. Pak, když vyrost, chytil se těch zatracených Mus a to už si domyslíte, co takových devět potrhaných muzikantských Lidušek dovede. Jak povídám, ten mi dělá největší starosti.«

Pámblíček se odmlčel, aby nabral dechu, který mu již nedělal dobrotu a po chvíli pravil: »Ještě tak nejslušněji si vede Hermes. Od té doby, co si ho obchodníci a řemeslníci zvolili zástupcem, vede se mu dobře. Už si postavil dva činžáky a břicho mu pěkně roste. Taky není nevďečný a časem mně pošle nějakou tu pakli tabáku, ovšem aby Hera nevěděla. Jak říkám —«

Najednou bouchly někde dveře a ozval se zlostný ženský hlas. Jupiter zbledl, schouliil se do lenošky, hlavu si přetáhl dekou a uděšeně zvolal: »Šmarjá, to je moje stará a nějak navzteklaná. Prosím vás, jděte honem pryč, nebo bude s vámi zle, jestli vás tady zastihne. Jděte, nezdržujte se, máte-li se alespoň trochu rád!«

Vyběhl jsem, jako furie mi štaný. Stále mi v uších zněl ten vzteklý hlas, nemohl jsem mu nikam uniknouti. Zavřel jsem oči a utíkal jsem nazdařbůh. Najednou se ozvala temná rána a já ucítil v noze bolest —

Probudil jsem se na židli celý zpocený. Na noze mi ležela kniha, kterou jsem ve spánku upustil. Uvažoval jsem chvíli o svém snu a na

konec jsem si řekl: »Všecka sláva, polní tráva, sežere ji každá kráva.« A upřímně jsem si při tom zívł.

Vladimír Růčka:

„Frak pana Tomečka.“

Pan Tomeček byl kdysi ještě dosti zámožným človíčkem. Vydělával si sice dělnickou prací na kus toho chleba pro sebe a pro svou ženu, přesto však mu zůstávala vždy nějaká ta korunka na pakli tabáku. Každý den viděl bys jej s dýmkou v ústech při své jednotvárné práci, jak vesele bafal dlouhými tahy a svým šedým zrakem dohlížel kraj, aby vůbec si nějak ten boží den ukrátil. Hůře však bylo, když následkem pokročilého stáří ztrácel zrak. Vystupovaly mu před očima ohromné ohnivé kruhy a častokráte naslouchal, jak tráva roste, když bludičky svedly jej s cesty buď do příkopu nebo až na některé blízké pole, sousedící s cestou, kudy chodíval každodenně časně zrána za svou prací.

Brzy musel nechat i svého zaměstnání. Sedával pak obyčejně u kamen ve svém chudíčkém příbytku a dumal nad zašlými vzpomínkami z mládí.

V takovém stavu zastihli jsme ho také jednou v neděli odpoledne. Bylo to na sv. Mikuláše a měli jsme večer hráti divadlo a jak již to bývá, sháněli jsme teprve odpoledne různé potřeby k večernímu představení. Hrál jsem úlohu majitele zvěřince a proto potřeboval jsem frak. Radili jsme se, kde v poslední chvíli něco podobného možno si vypůjčiti, když někdo přihlásil se s návrhem, že »u Tomečků« frak budou mít. Věc zdála se pravděpodobnou, poněvadž pan Tomeček měl syna, Krejčího, který frak nosil. Odejel však do Francie. Bylo otázkou, zda také frak nevzal s sebou. Přeli jsme se dlouho, až konečně jsme se usnesli, že půjdeme se k dotyčnému zeptati. Tři z celého sboru ochotníků pustili jsme se dolů dědinou, načež po malé chvíli zabočili jsme ke staveníčku, v němž se tato historka odehrála.

Zaklepeme na ztrouchnivělé dveře. Stará Tomečková přišla nám otevřít. — »Pochválen buď . . . ! Sů vaši strýc doma?«

»A sedí tam u kamen jak lapan! No tak, podťe dál,« pobízí nás stařena a vede nás do chudé světnice, z níž zíraly jen učouzené stěny, na nichž několik obrázků, rukou malovaných — zbytek to po malířském duchu synovu.

Pan Tomeček seděl u kamen a bafal ze zasmrádlé fajfky. Zápach špinavého tabáku naplňoval světničku.

»Dobrý odpoledne,« zdravíme strýce.

Strýc ohlíží se, kdo to k nim zavítal: »Dobrý,« zakašlal a stále obracel své slabé oči po světnici, kde vlastně jsme. »Dyť vás nemůžu ani poznat. Co mně nesete nového?«

»Přicházíme vás prosit, jestli byste nám nepůjčil na dnešní divadlo frak!« spustil jsem úředně na Tomečka, který vyvalil na mě své kalné oči a pootevřel ústa, aby zachytil pravý smysl mé prosby.

»Nó, jak povídáš, frak teda!« zamumlal a chvíli uvažoval. Spokojen pak, že bude se moci blýsknouti svým »frakem«, blahosklonně se usmíval a povídá: »Víte, chlapci, já vám teda ten frak půjčím, ale ať mně ho nezašantročíte. Mám ho ešče z vojny, jak jsme bojovali za císaře pána!«

Kolegové za mnou praskali smíchy, neboť již věděli, že to neslavně dopadne. »To víte, strýcu, že dáme pozor,« spustil jsem slováckým nářečím, v němž se mi lépe jazyk ohýbal.

»No, tak teda, stará, dones jim ten frak!« volá na svou ženu. »Bude někde v komoře. Ale opatrně, ať ho nezamažeš!«

Tomečková pomalu kráčela do komory, kde hledala — hledala.

»Dyť tady, plkoto, nic není!«

»Ale ty trůbo stará, si slepá nebo nevidíš? Dyť visí tam na dveřích!« odpovídá vážným tónem strýc. Stará se za chvíli vrátí z komory a přinese starý vojenský »mantl«. Jak jsme shlédli tento podivuhodný frak, pustili jsme se do takového řevu, že Lojzek Zemků musel odejít, jak se chudák smál.

»Podej to sem, esi to myši neprožraly.«

Tomečková podá starému kabát. Ten prohlíží, zkoumá, pak klidným hlasem povídá: »Ale, jak vám povídám, ať mě ho nezalifrujete,« a podává mně kabát do ruky.

»Neberte to, chlapci, dyť je to už rozbitý jak turecká fána,« podotýká stařena a rozdělává kabát. Vskutku, samá díra. Jenom knoflíky bylo vidět. Spustili jsme nové kolo smíchu a již jsme táhli ke dve-

řím. »Ono, už se to nehodí,« zakousl jsem se do rtů a již jsme byli všichni na ulici. Tam popustili jsme uzdu smíchu, až nám slzy po skráních tekly. Sotva jsme se do-vlekli do hostince, kde na nás ostatní her-ci čekali. Vypravovali jsme jim zažité dobrodružství. Všichni ohýbali se smíchy a plakali zároveň s námi.

»Takový »frak«, ten se musí zapít,«

Oldřich Buráň

Nejlepší báseň.

»Poslední má sbírka básní byla mi zase nakla-datelem vrácena, ačkoliv, jak myslím, vložil jsem do básni celou svou duši i — kapsu!«

Tak stěžoval si »básník« Vlastivoj Záborský, takto Karel Vocilka, svému příteli.

»Jen neztrácej hlavy,« chlácholil ho tento, »ta-lent máš a ostatní se poddá, třeba ne hned. Nut-no vyčkávatí příhodné chvíle. Ukaž mi ty básně, které ti vrátil nakladatel!«

Karel těžce zdvihl se z proutěné židle, až tato suše zapraštěla, a štráchal se k psacímu stolu, na němž válela se spousta papírů, knih a růz-ného jiného materiálu. Chvilu se tam přehrabo-val, až konečně našel, co hledal. Byl to svazek papíru archového formátu, svázaný stužkou, jež kdysi byla barvy modré, nyní však spíše šedé.

»Tak tady je máš; posuď sám, zasluhují-li to-ho, aby byly vydány či nikoliv!«

Láďa, přítel Karlův, povoláním malíř, chopil se podávaných výtvorů vzácného ducha básnic-kého a rozvázal stužku. Otevřel první list a četl: »Ozvěny léta. Napsal Vlastivoj Záborský.« Neřekl ani b ani c, jenom obrátil list druhý. »V poli«, nesla název první báseň.

»Mohl jsi začít vhodnějším námětem, takhle: V lesním šeru — to by byl důstojnější úvod.«

»Snad, avšak započal jsem touto básní úmyslně, neboť myslím, že příroda v největším svém rozkvětu a dozrávání plodů nejkrásnější je na poli. Dozrávající obilí vydává libou vůni, cvrčení hudou své písni jako o závod, ve výšinách hla-holí libezný hlas skřivánka... nechci předbí-hati, čti jen.«

Láďa tedy přihladil bílou stranu papíru, na němž se černaly vkusně za sebou jdoucí verše a počal se čtením:

V poli.

Za vískou v poli pšenka zlatem hrála,
v ní hvězdné květy chrpy plály v šerí,
kdes za měsíčné noci se mnou stála,
já vlčí máky plet' Ti do kadeří.

Tam tisíckrát snad zlíbal jsem Tvé rety,
kde láskou k sobě duše naše vzplály,
kol libé vůně rozsivaly květy
v sny zlaté, jež nám duše zkolébaly.

»Človče, o čem to píšeš — to máš zajisté z prázdninové dovolené v Černovicích?!«

»Máš pravdu, ale abys nemyslel, že z toho něco bylo, čti dále! Připomínám ti však, abys hleděl na sloh básně, ne na její obsah.«

směje se Vašek Šimečků a podává litr pi-va. Přihnul jsem si a podávám Lojzkovi. Když tento pije, volám: »Ale to vám povi-dám, ať mně ho nezatrímačíte.« Lojzkovi vyběhne pivo nosem a sklenice odpočívá na zemi.

»Tu máš, dyť je to rozbitý jak turecká fána,« směje se nad pozůstatky sklenice a nad podařeným »frakem«.

Láďa četl dále:

Ach, mrtvá dnes ta láska naše mladá,
mně po ní se tak tuze stýská dneska,
v mé síře srdce němý smutek padá...
a jsem tak sám jak opuštěná stezka!
A vždycky cítím při tom vzpomínání
ta políbení ještě na rtech hráti,
kdy teskná duma hlavu moji sklání
a já chtěj nechtěj, musím — zaplakati.

»To že ti nechtěli vydati? Vždyť je to kus, za který nemusel by se sám Vrchlický stydět! Karle, jsou-li i ostatní básně v této sbírce po-dobného slohu a výrazu, pak věz, že ještě v tomto týdnu budou vydány knižně! Sám nakreslím pro ně obálku. Jen nezoufej!«

Karel smutně hleděl na Láďu i když mu dával tolik naděje. Věděl, že je málo doposud znám, než aby byly přijaty jeho básně, byť by do nich vložil sebe více uměleckého vkusu.

Poodešel k oknu a hleděl do ulice. Najednou se obrátil a s planoucím zrakem pravil:

»Dnešní svět nakladatelů s radostí přijímá vý-plody tak zvané moderní tvorby, byť se i tato přičila vkusu a požadavkům na umění vkláda-ným. Právě proto nepři-ja-i mé básně, tak jako mnohých literátů, že nejsou ve slohu moderním. Avšak brzy musí přijíti konec podobné tvorbě a pak bohdá uchytím se i já se svými básněmi.«

»Milý Karle, máš úplnou pravdu. I já jsem téhož náhledu, avšak co zmůžeš proti víchru, jenž stromy vyvrací? Čekejme, až se uklidní a teprve tehdy jednejme! Také v umění malíř-ském ovládá směr moderní tvorby, já jdu ale s ním a nestavím se proti. Jednej i ty tak. Tady mám něco, k vůli čemuž jsem k tobě vlastně při-šel. Jest to vypsání soutěže na nejlepší báseň.«

Láďa podával jakýsi výstřížek z časopisu Karlovi. Tento vzal podávané a vnořil své zraky do papíru.

Spolek výtvarných umělců »Tvorba«
v Praze vypisuje tímto
soutěž na nejlepší báseň.

Soutěžící práce nutno podati do 20.
září v zalepené obálce na adresu:

S. V. U. »Tvorba«, Praha.

Tak stálo na výstřížku.

»To myslíš, abych se i já soutěže zúčastnil?«

»Právě proto jsem přišel, neboť podařilo-li by se ti získati první ceny, můžeš býti jistý, že všechny tvoje práce by nakladatelé přijímali

rádi. Že je již málo času, neměj obav, protože k vytvoření moderní básně stačí ti úplně zbývajících dva dny. Svoluješ?»

Karel okamžik přemítal. Snad cítil odpor, který se mu dostavoval vždy, když četl »moderní« báseň; to ji jen četl a nyní měl ji sám tvořiti. Viděl též, že získal-li by první neb aspoň druhou cenu, měl by naději na vydání svých básní. Proto řekl krátce: »Svoluji.«

*

Karel zaslal do soutěže tři práce, jak bylo v podmínkách mezi jiným uvedeno, a očekával výsledek. Jednoho dne, kdy právě seděl u psacího stolu nad jakýmsi dopisem, vešel, co dím vešel, vehnal se, vletěl, vřítel se do pracovny Láďa s huronským křikem:

»Tvoje sbírka básní vyjde, musí vyjít. Považ — z tvých prací byla jedna vybrána, která obdržela první cenu. Ostatní dvě obdržely následující ceny, totiž druhou a třetí. Práce prý se tak líbily, že porota se ani k tomuto vyslovení dlouho nerozmýšlela. To mi sdělil můj přítel, který byl členem poroty.«

»To že by byla pravda? Pak jsem zajištěn pro vydání své sbírky. Je-li to, kamaráde, skutečně pravda, co prorocká ústa tvoje praví, pak mi nezbývá nic jiného, než abych se zbláznil.«

»Co to bylo za velkolepé výtvořiny, jež duch tvůj básnický vtělil na sněhobílý povlak papíru?« básnický tázal se Láďa, nadšen jsa vítězstvím přítelovým.

»Člověče, a to si myslíš, že ti povím? Dočkej času, jako husa klasu! Až vyjde nové číslo »Tvorby«, tam je uvidíš, spíš neřeknu ani verše, natož celé básně.«

Mezitím co se radovali nad vítězstvím, bylo zaklepáno na dveře pracovny a dovnitř vstoupil listonoš s náručí pošty. Vybral několik dopisů a časopisů a položil je na stůl. Láďa vrhl se na poštu, není-li tam dopis oznamující černé na bílém výsledek soutěže, a tím potvrzení jeho slov.

Karel však odstrčil ho od stolu a vzal poštu sám.

»Snad mi nechceš otvírat dopisy? Nevíš, že tě mohu žalovati pro rušení listovního tajemství?« pravil žertovně.

»Nevykládej a podívej se, není-li tam nic od spolku výtvarného umění!«

Byly tu samé dopisy, které nemohly zajímat, až konečně. Jeden byl s titulkem v levém horním rohu: S. V. U. »Tvorba«. Karel roztrhl obálku a četl:

»V soutěži pořádané u příležitosti 25. výročí založení spolku byly uznány Vaše práce za nejlepší. První cenu získala báseň »Výkřik«, peněžité obnos 15.000 Kč, druhou cenu báseň »Jen výš!«, v obnosu 10.000 Kč, a třetí cenu báseň »V hlubinách«, v obnosu 5000 Kč. Celkový obnos 30.000 Kč bude Vám zaslán beze srážky složenkou poštovního úřadu šekového v Praze. Vaše práce vynikaly nade všemi ostatními svým vpravdě moderním slohem uměleckým. Přejeme Vám v dalším tvoření štěstí a úspěchu a znameáme se

v úctě

za S. V. U. »Tvorba« — N. N.«

»Vidíš, je to pravda, tu to máš černé na bílém. Nyní nastanou ti blažené chvíle. Jen považ, třicet tisíc, to jsou přece peníze — a jistota na vydání tvých prací není také k zahození!«

Tak se radoval Láďa a ani mu nepřipadlo na mysl, že strůjcem všeho je vlastně on sám.

»Počkej, tu je jakýsi časopis v nápadně strakatých deskách. Viš, to jsou moderní. Aááá — »Tvorba«, to se musím okamžitě přesvědčiti o tvém umění básnickém.«

Vzal perořízek a rozřezal stránky. Na jedné bylo tučně vytištěno: »Výsledek soutěže na nejlepší báseň! První cena, zároveň i druhá a třetí udělena byla heslu »Nám i budoucím«. Po otevření obálky zjistilo se, že autorem je Vlastivoj Záborský. Zde vítězí práce:

Výkřik.

Mám zpívat?

Ne, nemohu, mám hrdlo stažené...

Chci křičet s větry o závod.

Mé oči páli

bolem;

slzy derou se do očí, mám plakat?

Ne. Vždyť nutno žítí dál a bit se, rvát.

Výkřik můj letí vzhůru k oblakům, až tam, kde sídlí Nejvyšší.

Ó, vyslyšte mne,

bych nemusel plakat bolem,

bych zpívat mohl radostně.

Dále nečetl.

»Tedy jak vidím, jde ti to i ve slohu moderním. Jen pokračuj a uvidíš, že staneš se slavným, jako stal se Neruda, Vrchlický, Zeyer a jiní!«

»Snad moje tvořivost svedla by mnohé podobné výplody, avšak, jak jsem ti již jednou říkal, přiči se tomu ve mně něco. Myslím, že moderním styem nedá se vyjádřiti vše.«

»Snad máš pravdu, avšak musíš mítí také na zřeteli celek, který nesmýšlí tak, jak ty pevně věříš. Počkej, podívám se na druhé dvě básně.«

Jen výš!

Výš jen, dál

vpřed.

K cíli svému blíž;

slyš:

musíš vpřed, výš,

ne vzad, jen výš a dál!

V hlubinách.

Šero..., tmavá šachta

cení na nás zuby.

Slyš její chechtot a smích,

či je to hrůch?

Mrtvolné ticho, jen dunění z dáí,

prskot, jak skřítkové by se tam

smáli.

Tak začínaly obě další básně, poctěné cenami.

»Dej sem svou sbírku básní. Zajdu sám k někomu nakladateli, viš, třeba k Ottovi nebo Kuncířovi, tam jsem známý, přimluví se za tebe a jistě je vydá knižně, když ukáží toto číslo »Tvorby«. Potom nakreslím obálku, ovšem nemoderní, vkusnou a, člověče, máš počátek skvělé kariéry.«

Karel podal Láďovi svazek archů, převázaných modrou stužkou, tento popadl je a již byl za dveřmi. Jen »nashledanou« zvolal cde dveří.

Takový byl počátek Karlovy básnické slávy. Sbíрка »Ozvěny léta« byla vydána s uměleckou obálkou Láďovou v mnoha výtiscích i v bibliofilském vydání. Šla na dračku, takže brzy nato musila býti vydána v druhém vydání.

Dnes je již slavným a stále nepřestává blahorečiti Láďavi, že uvedl ho na tuto dráhu poukázáním, aby se zúčastnil soutěže na nejlepší báseň. A diví se dosud, že takovou limonádou mohl opítí slavné pány porotce...

Úměry.

Zase jsem v matematice. Nevím, proč mně vlastně v hlavě stále víří vzorečky trigonometrické? Vždycky, když chopím se pera, abych již jednou napsal něco kloudnějšího, vyrojí se na povrchu mého duševního dozoru nějaká formulka a již drasticky dere se do pera.

Tak i teď. Přemýšlím, co bych vážnějišho napsal — a hle, vzpomněl jsem si opět na tu nešťastnou matematiku. Úměry honí se v mém mozku a bezděky sestavují články o úměře. Snad je to zaviněno tím, že jsem nikdy opravdu k matematice nepřičichl, nebo hlásí se ve mně buňka pro tuto krásnou vědu, jejíž vznešenosti se nemohu vynadivit — a konečně po tom ani netoužím. Jenom ať se ve mně časem nezve nějaká lačnicí vášeň po matematice, neboť bych musel v tom okamžiku se zbláznit. Snad ještě ty úměry; těm jsem rádne porozuměl. Proto podám nástin, jakým způsobem se má vyučovati této partii matematiky, aby i ti, kteří nemají dostatečně vyvinutý rozum pro podobné pitominy, mohli jednou s klidem v životě pronést, že správným pochopením matematiky prakticky získají. Na př.: neumím-li, dostanu kouli, pak prasknu, život mne zklame, atd. Zde v tomto příkladě jest úměra přímá!

*

Kantor sedí ve velebné posici za katedrou a svými, vícero méně dlouhými prsty projíždí v plesnivých již vousech své náročné bradky, která dodává mu výrazu suchopárného vědce. Všichni smolili jsme do svých umazaných sešitů všelijaká písmena a číslice, jejichž dosahu jsem nikdy nerozuměl a již bohužel ani neporozumím. » $a \quad b = c : d$,« diktuje kantor a nějaký ferina svým obrázkovým písmem píše na tabuli.

»Převrátíme! $b : a = d \quad c$,« pokračuje neúnavně. »Nebo: $d : c = b \quad a$,« atd., nesly se jeho obsáhlé vědomosti. Svým převrácením a obkročováním nás nudil celého čtvrt roku. Jenom to jsem si zapamatoval, že s úměrou můžeme dělati cokoli a vždy zůstane tatáž. Můj chladný rozum tomu sice s počátku nechtěl věřit — no, ale, když to kantor povídá!?! Smířil jsem se konečně s těmito úměrami a počaly mne i brzy zajímati. Úlohy jsem sice ne-

psal, poněvadž jsem již věřil, že s úměrou můžeme dělati cokoli a vůbec se nemění. »No, když se nemění, tak potom psát cvičení nemá ceny, poněvadž úměra zůstává tatáž,« myslil jsem si ve svém quartánském duchu.

Jednou však přišla také řada na mne, abych své badání o úměrách objasnil. Tvářil jsem se sice všelijak, když mne kantor pozval, abych u tabule pohostinsky vystupoval. Chtěl jsem sice věc vyříditi několika slovy hned v lavici, avšak vida usměvavé tváře kolegů, nedočkavě čekajících, abych opět pronesl nějakou kratší neb delší nesouvislou řeč, popadl jsem sousedův sešit a vážně bral jsem se před fórum. Zbylé moje vlasy však cítily blížící se neštěstí, proto bojovně postavily se na mé skoro již holé hlavě a věštily jako nejlepší tlakoměr ohromné napětí v atmosféře. Jediným máchnutím ruky jsem je zorganizoval a uvedl do původního postavení.

U tabule volně jsem si vydechtl a sestaviv uvítání, spustil jsem ohromnou obrazivost a pestrým slohem, jehož jsem nabyl četbou výborných spisů à la Verne, Clifton et c.

»Příklad tento můžeme vyřešiti na motto: S každou úměrou můžeme dělati cokoli a přece se nemění.« — »Ták?« vyvalí na mne kantor své jízlivé zraky zpod ohromných brejlí a kouká na mne jako na nějakou raritu.

»Jak jste k tomu přišel? — Dokažte!«

Chopil jsem se křídý a brzy celou tabuli popsal jsem samými písmeny, jak již shora jsem poznamenal. Tvořil jsem nové a nové kombinace, takže posléze sám jsem se divil, jak můj duch i v prospaných hodinách dovedl tolik látky pochopiti a dáti jí slovní průchod. Po desetiminutovém namáhání skončil jsem onu nesouvislou řeč a pak spustil zase kantor.

»Postup váš byl docela správný. Jen tak pokračujte a na konci roku doděláte se znamenitých výsledků! Teď prozatím si sedněte a až po druhé vás vyvolám, nezapomeňte si s sebou vzít svůj sešit, — rozumíte? svůj sešit.«

Z celé této naší debaty byl jsem jelen. Nesrovnávalo se mi v hlavě, zda mám na

konci roku prasknout, či co? Čekal jsem tedy trpělivě na konec školního roku, zda opravdu propadnu — a nic.

Ještě dnes mi leží v hlavě ty úměry. Posaváde nevím jistě, zda jsem tenkrát počítal správně nebo ne?

Ibráhím ben Jákub :

Setkání s básníkem.

Byl jsem mdlý a otráven všedností. Studoval jsem tenkrát sociální prostředí periferie, abych doplnil několik set stránek svého rovněž sociálního románu, který jsem nedokončil k vůli tragické příhodě, jež mne navždy vyléčila z pokusů o literární kariéru.

Seděl jsem v příšerné krčmě na plácku »U marinovaného krokodýla«, popijeje svůj absint, chladnokrevně z půllitrového žejdlíku. Vytrhl jsem zdvořile svému, osm hodin se tu právě vzdělávajícímu soudruhu zmuchlané noviny, potřísněné lidskou krví, kde byly prstem, namočeným do inkoustu, zaškrtnuty strašlivé příhody, jež se udály v této krčmě, spáchané prohnílou buržoasií.

Soudruh strašlivě zaklel a ještě hrozněji odplivl přes hlavy hostů do plivátka, umístěného na podnoží sloupu s jakýmsi Triglavem Lenina, Trockého a Marxe, obludou o jednom krku a třech obličejích, těšící se v této místnosti svrchané účtě.

Pronesl jsem několik uklidňujících vět, po kterých mne téměř objal, takže jsem se cítil povinen pozvati ho k svému stolu.

»Hej, sklepníku!« hvízdal jsem skrze zuby, až se ohlédl a zatáhl jsem ho za šos francouzského fraku, takže pustil čtyři sklenice piva, s nimiž kolem pádil, na zem. »Přineste, k d'asu, všechnu literaturu, kterou tu máte!« A zahrozil jsem proletářskou, zařatou pěstí s vyhrnutým rukávem, kteréžto gesto smrti tu platí za projev nesmírně mužný, po kterém lze se nadíti okamžitého obsloužení.

Obratem několika vteřin doneslo nám ke stolu šest chlapů obrovskou bednu, kde se v ladném nepořádku tyčily kupy socialistických časopisů a literatury v stáří několika tisíc let.

»Jakže, soudruhu, tys posud neslyšel...« začal rozhovor výtečný cizinec.

»Nikoli, příteli,« odtušil jsem chladně, domnívaje se, že jest příslušníkem strany t. zv. svobodného umění, jejichžto životním povoláním jest vésti takovéto bezbarvé rozhovory, aby probouzely nenápadně dřímající sociální uvědomění lidstva.

»Ach, ano! Mno, ach lidstvo,« začal. »Lidstvo nás nechápe. Zvláště buržoasie!« A při těchto slovech zakoulel zvláště významně očima na znamení svého nejvyššího sociálního soucitu. Zřejmě trpěl. Jeho zornice se rozšířila, jako by byl pozil kokainu.

»Cože pravíte, mistře?« řekl jsem, vytahuje své lasso z tajné přihrádky svého cylindru a představil jsem se mu jakožto slavný krotitel vzteklych býků a koní, kteréžto řemeslo, tuším, jsem v této době nejvíce provozoval. »Ano, lépe řečeno... Ha, jak jsem šťasten!«

Stiskl jsem mu ruku. Chňam-Brum-Ha-Ha, slul tento pán.

Budu muset otázky ty řádně znovu prozkoumat a objasnit.

Možná, že jsem měl pravdu.

Možná, že jó — možná že ne — — — začíná naše stará písnička. Sám jsem zvědavým.

»Jsem básníkem,« pokračoval, uklidniv se — »a jest naším úkolem sociálně burcovatí lidstvo, o němž jsem před chvílí pěl.«

Mluvil ještě delší dobu, zatím co jsem dychtivě četl, popráváje mu tu rozkoš. Osmělil jsem se toliko podotknouti, že jsem neměl nikdy posud cti, seděti za stolem s tak skvostným šílencem a vyzval jsem ho, aby nežinantně pokračoval.

»Jak pozoruji, soudruhu, nemáš posud zcela probuzené třídní uvědomění,« řekl. »Jsi mi nějak příliš zpátečníkem! Můžeš si dát říci, když k tobě mluvím já, genius!« A při tom nadul prsa, pozvedl ukazovák k nebi a setrval chvilku v této póse, zřejmě očekávaje, že klesnu na kolena. Po trapné pauze pravil jsem mírně:

»Vašnosti, jest zajisté pěkné, být geniem. Recete mi, jaký to máte pocit v kříži, když prší? Tlačí vás v těsné botě kuří oka rovněž, jako nás, smrtelníky? Zdalipak geniové denně obědvají?« optal jsem se s podškrtnutím. »Máte na př. různé geniální potřeby, jako že snad platíte v obchodech nejraději tisícovkami a nežádáte nazpět? Kupujete pokud možná všechny psy, kočky, žirafy, opice a papoušky, které vidíte, vynikáte známou a příslovečnou vlastností geniů, pumpnouti i kandelábr? Mluvíte ve verších s konduktery a nahlas v divadle za všeobecné nevole? Chodíte po rukách po promenádě, skáčete z okna, abyste se pobavil zděšením hňupů? Děláte rád mnoho tisíc věcí najednou, a žádnou pořádně? Naučil jste se snad za rok dvaceti jazykům a neptám se, jak, a čtete knihy jako Moltke, jenž přečetl přes noc knihu o švédském válečnictví, psanou švédsky, aniž znal tento jazyk? Zastavujete na ulici vyučené lazebníky, abyste s nimi vedl metafysický rozhovor? Kamarádíte se ševci, rozenými i umělými automaty této observance, se ševci skalními, obecnými i africkými?«

Tyto a podobné otázky kladl jsem mu, abych ho uchlácholil, avšak trpce jsem se zklamal. Vyletěl vždy vysoko do vzduchu a zachvěl se dříve, nežli vypukl v posupný pošklebek, po kterém se vždy zasvíjel a rozchechtal. Čím více jsem se vyčerpával svými znalostmi života geniů, čím nepokrytěji jsem litoval své vlastní omezenosti, tím větší byl jeho úžas nad mojí zaostalostí.

»Zcela nedostatečně!« zasípal, jako kantor, řídě se zvykem zřízenců, zametajících v úřadě, doma však s chotí vždy úředně jednajících. Dal mi přinést černou kávu, podotýkáje, že s sebou peněz nenosí, aby si neušpinil novou tobolku.

Vsál jsem do sebe výpar krčmy. Vzpomněl jsem, že jsem o cosi při vchodu zakopl. Bylo to těžká, železná galejní koule, se kterou se tu kdysi stavila nebohá oběť špatného pořádku v lidské společnosti, bez které, štkajíc, na věky zmizela, zůstavivši zmíněnou kouli u vchodu a zavraždívši ve spěchu ještě několik vinníků svým nešťastným osudem.

Učinil jsem hluboce devotní projev Triglavu Marxe-Bronsteina-Lenina, kteroužto sochu jsem v návalu názorné debaty nazval Marx & Co., což vzbudilo ihned třídní nenávisť v hrdinském nitru přítomných proletářů, právě se tu 8 hodin vzdělávajících. Chňam-Brum-Ha-ha supěl a počouval mne.

Po několika skřecích nalil jsem mu na krk žejdlík absintu, jako onen výtečný muž Dostojevského, kterému napadlo sekyrou, již štípal dříví, ztrefiti se do vazů tátova. Když tátu zabil, stal se okamžitě zase klidným, milujícím synem, usmívajícím se rozpačitě, když ho odvlékli na Sibiř.

Poté jsem se opět uklidnil.

Genius Chňam-Brum-Ha-ha chvíli nechápal, zkoumaje můj duševní stav. Pohřžil jsem se zas do sociálních problémů, zaškrtaných lojem a nehty v pomůckách a učebnicích o vylupování buržoasních pokladen, o svlékání z kůže za živa, což jest jednou ze sociálních vymožeností. Ošival se touto rozkošnou lázní, půvabně mžouraje očima. Ano, byl to pohled pro můj sociální román. Zátíší: Genius a žejdlík absintu, při čemž ono krásné bylo téměř metonymicky ztaženo v tom, že měl žejdlík mého oblíbeného jedu za krkem. V kabátě! V rukávech! Počal jsem tančiti kankán na desce stolu za řevu okolostojících luzy. »Sprež!« zaspal jsem. »Ano, jsem genius! Což nechápete? Jsem tu, abych rozléval světlo, abych psal vaše pocity a hnutí, Jsem genius! Vy myslíte mou lebku, vy chcete moji portmonku, vy se řítíte tam, kam chci já, vašich deset tisíc hlav se zvedne, jestliže hvizdnu.« A běsnil jsem více a více, neustále přidávaje dechu.

Několik lidí mne poslouchalo s rostoucím zájmem. Začali mne brát vážně. Počal jsem se svíjet, mluvil jsem několika jazyky a dovolával jsem se Lenina, Trockého a Marxe, cituje výroky slavných současníků, zuřivě zapřisahaje a proklínaje nebe, peklo a zeměkouli.

»Máme nového velikého muže!« vykřikl kdosi a objal mne. Nato pozvedlo se mnoho rukou, pěstí s vyhrnutými rukávy, pozvedly mne do výše a ulomily kandelábr, po kterém jsem se vyšplhal. Spustil jsem rudou vlajku.

Sesypala se hospoda.

Bylo toho dne zemětřesení. Z Afriky došla zpráva, že byl chycen živý Ichthiosaurus.

Probudil jsem se doma, maje nohy pohřženy do studené vody.

Toho dne jsem se zařekl, že nenapíši ani čárky. Seznal jsem, že mé nitro jest příliš vyprahlé, než aby v se pojalo tolik krás obnoveného sociálního pořádku lidstva.

Navštíviv Museum, nalezl jsem tam kdysi mozek básníka Chňam-Brum-Ha-hy, naložený do lihu. Ve své závěti odkázal svůj mozek zábavě trpících mass.

Dívčí hlídka

O čem psáti?

Dostávám dopisy, v nichž pozoruji zájem studentek o Dívčí hlídku. Není tu předpovídáné lhostejnosti, nezájmu. Všechny však potvrzují větu článku stih. p. J. C. Kebrleho: »Psaly bychom, ale — o čem?« Odpověděl hned sám: »O čemkoli!«

Ptáte se, jaká má Dívčí hlídka být a čím vyplněna? — Ale žádná z vás nedáte konkrétního námětu, neuvedete své představy, co tam *chcete mít* a *čísti*.

Kolegyně, pište o svých zájmech, co vás baví! Či máte méně zájmů, nápadů a starostí? Vždyť život váš jako život každé dnešní dívky-studentky je tak rozmanitý! Z něho čerpejte! Ze svého okolí a zkušeností! *Dívčí hlídka je pro vás! Vy ji budete čísti, vy si ji musíte zaplniti! Vaše myšlenky tam musí býti!*

Ráda bych v ní viděla odraz vašeho skutečného života, vašeho myšlení!

Jen každá s odvahou a vůlí přiložiti i svoji ruku ke společnému dílu!

M. Skuhrovcová, před. dívčí sekce.

Z Brna. Když v předešlém čísle »Jitra« zůstala Dívčí hlídka zase prázdná, umínila jsem si, že něčím přispěji. Je mi líto, že dívky tak málo starají se o život veřejný, do něhož, když se zapracují, stává se denní potřebou a je přece tak krásný. Ovšem každé začátky jsou těžké a s tím vědomím se mají také práce začátečnicků čísti. Často nepříznivý úsudek o té či oné práci dovede navzdý uzavřítí a ztrpčítí citlivou duši, která by snad byla vlivem příznivějších okolností rozkvetla v růži stolistou. Jsme přece dívky křesťanské, hřející se na výsluní lásky Boží, což je největším našim štěstím! »Za víru a vlast!« — toť naše heslo! Obě čekají na naše jaré síly, vždyť trpí. Nuž tedy, pomozme jim nésti ten kříž utřpení! Chutě do práce! —ab—

Organizační hlídka

Z ústředí katol. studentstva čsl.

Poněvadž v poslední době docházejí nás četné dotazy, zda platíme nájemné, dovolujeme si oznámiti, že za místnosti v Praze II., Spálená 15, platíme (rok 1929) Svazu hospodářských družstev čsl. ročně nájemné 6.000 Kč, obecní dávku z nájemného 1.792.44 Kč, zvláštní vodné 120 Kč vedle dalších drobných dávek a poplatků. (Bohužel, letos dlužíme ještě nájemné za půl roku — není peněz!)

Pracovní kursy.

Z letošních župních schůzí vyšly návrhy po zavedení pracovních kursů na místě pracovních konferencí. Po bedlivém uvažování rozhodli jsme se splniti přání členstva. Pracovní kursy nejsou a nesmí býti cílem Ústředí k. s. čsl., nýbrž prostředkem k dosažení našeho společného cíle. Budou vlastně školou pracovníků v našem hnutí, v níž posluchači naučí se řádnému vedení a pracování v organizaci. Nesmí však míti takový kurs ráz výroby lidí, kteří by měli monopol na rozhodování ve spolku, aneb těch, kdož by jenom sami měli zasedati ve výborech. Seznámí-li nás blíže s vnitřním spolkovým životem, nesmí nás učiniti puntičkáři a vyhledavači chyb na vedoucích. Účelem jejich bude podati návod, jak si počínati v organizačním životě. Konference, která podala přehled vykonané práce a nastínila postup Ústředí, mívala mnohdy význam jen pro Ústředí aneb jen pro některého jednotlivce. Užitek z kursu

musí býti všestranný a pro každého: jak pro Ústředí tak i pro zúčastněné jednotlivce i jednotlivá Sdružení. V debatách, kterých na kurse bude více než na konferenci, bude větší a lepší příležitost přítomným zástupcům Ústředí dáti směrnice pro vývoj celé organizace. Kursy musí býti ozdravením a posilou našich řad.

Závist nepřítel a hlavně naše radost při letošním sjezdu — naše přehlídka nám řekla, že žijeme, protože katolicismus žije dosud v Čechách. Kursy budou mezníkem vlnivosti a hranicí, kde počíná nadšení a vytrvalost. Na kursech si neřeknem, že jsme se sešli pouze proto, že tu jsme, ale že tu chceme býti i nadále, že tu zůstaneme. S posměchem, nepřátelstvím a za bojů přihlíželi k našemu vzniku, s údivem vítali náš vzrůst, vše vynaložili, aby hned v prvých dobách zničili naši jednotu — naši sílu i naši organizaci. Bezmocně bojují téměř 25 let, ale zbytečně a bez účinku. Přesila nepřítel nezdeptala naše řady, oslabil sílu útoku, přemohla — přepracováním a vyčerpáním naše vůdce, naše pracovníky, ale myšlenku — ideu zničit nedovedli a nedovedou. Nemáme-li dnes tolik pracovníků v našich řadách, chceme v kurse podati několik námětů, jaké pracovníky chceme si vychovati a po případě pracovníky v našich řadách si najíti. Bůh nedopustí, aby vinice jeho byla opuštěna. Na kursech rozstavíme nové a další stráže. Cílem našim jest vychovati praktické křesťany, žijící v jediném spolku — v církvi. Až toto dokážeme, že totiž z nás budou dobří, praktičtí křesťané, nebude třeba žádného spolku. Dosud tomu tak není a cítíme, jak oprávněné heslo vyslovil biskup Brynych: »Proti spolku spolek!« Od našich vůdců učí se nepřátelé taktice, ale my zapomínáme povinné poslušnosti, vyplývající z porozumění. Stav našich spolků nerovná se stavu spolků nepřátelských. Jsou místa v republice, kde »nepřítel člověka« hluboko uspal studentstvo tak, že neví o ničem katolickém, nejvýše to, co jim pokrokoví mluvko- vě napovídali.

Nejsme přece občany ve státě jen proto, aby stát jen vládl, nejsme tedy také katolíky jen proto, aby katolíci stále jen bezmocně protestovali, ale aby jednou rázně pracovali. U nás se to stane po všeobecném zvýšení stavu spolků. V každém městě se střední školou mějme náš spolek, který bude baštou, a řádně vedený spolek bude baštou mravnosti a víry. Vášně a nenávisť ničeho se nelekejí, protože mají své strany — zloba pekla má své bašty ve svých spolicích. Kurs bude budovati bašty pravdě, mravnosti a víře!

Urážet studenty a jejich svaté city není nic tam, kde blaženost ustlala a liknavost uspala studenta; něco je to tam, kde je naše Sdružení. Spolková práce vede k vytrvalé práci společné! Tajemství úspěchů jest tajemstvím rozhodné vůle a upřímné práce. Jen práci splníme náš program.

Náš spolkový život nesmí býti tříštěn egoistickými snahami. Blahu a prospěchu celku, spolku a našim idejím musíme přinést oběť — oběť sebezáporu, naučiti se zapření toho, co máme nejraději, svého »já«.

In unitate salus! Samostatnost jednotlivých spolků budiž šetřena, ale spolek musí šetřiti také společného postupu proti společnému nepříteli!

Zajisté jest chvályhodno, že na mnohých místech naše sdružení jsou; ale politováníhodno jest, že na přemnohých místech jest porozumění malé aneb žádné. Má-li naše organizační a spolková práce vésti k cíli, jest zayotřebí, aby se prováděla důsledně a soustavně všude. Bude-li jen ně-

kde, bude-li sporadickou (porůznu), ke konečnému cíli nepovede. Jest pravda, že na některých místech není půda připravena pro organizaci; ale z toho nevyplývá, že by se tam vůbec organizovati nemělo, nýbrž, že se tam má půda připravit. Rolník neřekne: »Já sítí nebudu,« nemá-li půdu připravenou, nýbrž se přičiní a půdu připraví. Prostředkem k připravení půdy jest náš tisk. rozšíření odběratel »Jitra«. Kam nemůžeme my mnohdy proniknouti, hladce vnikne náš tisk. Necht' není ani jediné střední školy, na níž by se »Jitro« nečetlo! K tomuto vychovávati a pokyny podávati budou kursy.

Má-li naše práce býti opravdu užitečnou a má-li vésti k cíli, jest nevyhnutelně potřebí jednoty v nás. Každé rozdělení zeslabuje a hubí. My musíme v prvé řadě dokázati, že známe pravidlo života katolického: Jeden druhého břemena nésti, abychom naplnili zákon Kristův. Važme si každého, kdo s námi pracoval a pracovati chce; neodmítejme nikoho a nepohrdějme nikým! Ve svém středu zrádců však netrpkme, neb ti škodí všade a nejvíce; ale dobře nejvíce uvažme, než někoho z tak černé nepravosti budeme viniti. Jest možno, že i přes toto všecko sami se výsledků své práce nedočkáme, ale připravíme tím půdu svým nástupcům a odejdeme jednou s bojiště s vědomím, že jsme učinili vše, co jsme učiniti mohli a měli. Takovéto vědomí těší a blaží každého pracovníka, který všechny své schopnosti a celou svou sílu, pokořiv své »já«, dá do služeb vznešené ideje.

*

Po bedlivém uvážení byla určena doba a program kursů pro Čechy. Dva župní výbory již odpověděly, že s dobou souhlasí.

Pracovní kursy budou se konati ve dnech 4. až 5. ledna 1930 v Plzni; 11. až 12. ledna v Praze; 18. až 19. ledna v Hradci Král. a 25. až 26. ledna v Čes. Budějovicích.

Kurs započne vždy v sobotu odpoledne ve tři hod. (asi do 6 hod.) a bude se v něm pokračovati v neděli dopoledne od 9—12 a odpoledne od 3—6 hod. Přednášky rozděleny jsou hlavně podle obsažnosti, podle doby jim vyměřené a také tak, aby jeden referent neměl dvě přednášky po sobě.

Program kursů jest tento:

1. Náš program a organizace, kol. A. Grulich.
2. Spolková práce (teorie i praxe), kol. B. Černý.
3. O laickém studentském apoštolátě, dp. Daňha.
4. Práce dívek ve Sdružení, kol. Skuhrovcová.
5. Náš tisk, knihovna, čítárna, kol. B. Černý.
6. Sociální práce a Mikulášský dar, kol. Karel Fiala.
7. Katolická studentská internacionála, kol. A. Grulich.
8. Poměr naší organizace k veřejnosti, kol. K. Fiala.

Přednášky číslo 1. a 2. jsou určeny na sobotu, č. 3., 4. a 5. na neděli dopoledne; č. 6. 7. a 8. na odpoledne. Změna pořadu přednášek a přednášejících vyhrazena jest Ústředí. Přednášku číslo 3 pravděpodobně v Plzni bude míti některý jiný kněz, protože duchovní rádce Ústředí dp. A. Daňha jest v tu dobu mimo Prahu. Na ostatní tři kursy účast přislíbil.

Kursům přikládáme značný význam a budou odlišné od kursů, pořádaných na Moravě. Mají býti mezníkem další úspěšné činnosti. Do jaké míry se jimi stanou, ukáže pochopení a zájem členstva.

V třetím čísle »Jitra«, na konci zprávy o schůzi župního výboru v Plzni, bylo nemile dotčeno »pichlavou« poznámkou SSSm. v Plzni. Dnes rád opravuji: šest čísel »Jitra« nevrátilo SSSm. v Plzni, ale jeden kolega z Plzně, jemuž bylo zasláno na propagaci 10 čísel »Jitra«, z nichž čtyři uplatnil, ač SSSm. v Plzni odbírá pěkný počet. Doufám, že mi tento »výpad« kolegové z SSSm. v Plzni i obětavý pan prof. Limpouch prominou a čtenáři si »poznámku v závorce« opraví. Někdy se i v administraci zmýlí a pak je zle!

Alois Grulich.

II. výborová schůze Ústředí katol. stud. čl. 24. listopadu 1929. Přítomni: Grulich, Fiala, Svozil, B. Černý, Horák, sl. Skuhrovcová, dp. Nykodym, Převor, Jurča, Kreisinger; omluveni: dp. Daňha, Friedl, Suchánek. Po zahájení podal kol. předseda krátkou situační zprávu. Poměry jsou těžší a překážky daleko větší než na začátku roku. Ústředí nemůže za dnešních poměrů vyvinouti potřebnou činnost, poněvadž co největší úsilí musí vynaložiti, aby udrželo dnešní posice a přes nejlepší vůli všech členů jen pomalu se může postupovati vpřed. Jsou to překážky hlavně finanční a nepochopení ve vlastním veřejném táboře. Od soudil neoprávněně výtky jednotlivců proti Ústředí a ohradil se proti osobním útokům, položil otázku důvěry, na kterou výbor odpověděl jednomyslně kladně. Výbor vzal na vědomí prohlášení Ústředí k studentským demonstracím, o nichž bylo referováno a zakročeno u politických činitelů a dále protest proti zavedení studentské stavovské daně na universitě a technice. Kol. pokladník podal finační zprávu, ke které předseda podal vysvětlení. Loňským mimořádným vydáním, hlavně na sjezd katol. studentstva a sjezd bohoslovců, se dostavila začátkem roku finační tíseň, která se pomalu překonává. Podána finanční zpráva o »Jitru« a schválen protest k správním radě Čsl. akc. tiskárny. Vyúčtován zájezd delegátů na Pax Romana a probrána stížnost S. K. A. »Moravana«. Kol. Svozil pověřen opatřiti bližší informace. Kol. B. Černý podal zprávu o kongresu »Odrodzenie« ve Varšavě. Schválen návrh organizačního odboru pořádat letos v Čechách pracovní kursy v Plzni, Praze, Hradci Králové a Čes. Budějovicích, datum, program i referenti. Na Moravě se celá věc rozhodne po dohodě s mor.-slezským organ. odborem, jenž se musí v brzké době definitivně ustavit. Kol. Jurča pověřen přepracováním jednacího řádu Ústředí a zvolen do komise k vypracování jednotného jednacího řádu pro všechna Sdružení. Ostatní členové budou jmenováni po návrhu mor.-slezské sekce. Kolega předseda referoval krátce o římské studentské pouti a akci »Mikulášského daru«. Schválen návrh Ústředí, informovati vlivné činitele v katolické veřejnosti, o stavu studentského hnutí a dnešní situaci. Po vyřízení několika otázek a návrhů schůze skončena. —i—

Z Břeclavě. SSS. v Břeclavi se změnilo na ASS. Důvodů, pro které byla změna provedena bylo několik, však jedním z hlavních byl ten, aby se akademici připoutali ke spolku, z kterého vyšli a tak přispěli k rozvoji tohoto. Každé SSS. si obyčejně na počátku správního roku vytyčuje určitý program, podle kterého chce pracovati. My jsme tak učinili rovněž. Každou třetí sobotu budou přednáškové schůze, jak tomu bylo i v letech dřívějších. Program těchto schůzí si členstvo vyplní svými přednáškami, recitacemi básní

a j. Akademici budou přednášet na členských schůzích. Budou uspořádány přednášky pro břeclavskou katolickou veřejnost, na nichž budou přednášeti rovněž naši členové. První bude přednášeti (15. prosince v Grandhotelu) kol. MUC. Hřebečka »O dědičnosti«. Naše ASS. uspořádá přednášky také v některých okolních vesnicích. Na pořádání přednášek na našich slováckých vesnicích klademe důraz, poněvadž lid slyší přednášky zahrocené většinou protikatolicky. *Jest nutno, aby katolické studentstvo pronikalo mezi svůj lid a sblížovalo se s ním.* Na svátek sv. Štěpána uspořádáme jesličkovou oslavu s programem recitačním a zpěvným. Přednášeti bude kol. Ph. St. Tichý na téma: »Vánoční motivy v české literatuře«. Péči duchovního rádce p. prof. Lorenze zařizuje se exerciční fond. Na prázdniny se připravuje výlet starších členů do solnohradských Alp. Členové, kteří se chtějí zúčastnit zájezdu do Alp nebo pouti katolického studentstva do Říma, budou si ukládat peníze u pokladníka. Obracím se na břeclavské kolegyně a kolegy s prosbou, aby se ze všech sil přičiňovali o rozvoj ASS. Vždyť jest to náš spolek a jest věcí naší cti, abychom jej co nejvíce povznesli. Nestačí, zůstaneme-li na té výši jako jsme byli v letech minulých, musíme výše, musíme dále pronikat, každý rok naší činnosti ať jest krokem kupředu. Naše ASS. mělo již různé formy, hledajíc takovou, která by nejlépe odpovídala místním poměrům — zůstávalo však v podstatě stále týmž — Sdružením katol. studentů. *Do našich řad patří všichni břeclavští katoličtí studenti,* vynasnažte se proto všichni, aby v nich také byli. Nevyhýbejte se práci pro spolek. Práce v našem ASS. bude jistě někdy pro nás krásnou vzpomínkou na studentská léta. *Nedáme se přece předstihnout nikým jiným!* Proto: »Formez vos bataillons!«

A. U.

SSS. div. v Brně konalo dne 13. října t. r. X. valnou hromadu ve spolkových místnostech. Valná hromada byla zahájena chorálem svatováclavským. Kol. předsedkyně uvítala dp. dra Skoupého a zástupce: Moravana, Tatranu, SSSm., a ASSS. z Král. Pole, předsedu MSS. a ostatní kolegyně. Po přečtení protokolu následovaly zprávy funkcionářek. Po udělení absolutoria byla odhlasována kandidátka en bloc. Předsedkyní zvolena Zd. Doušková, místopředsedkyní A. Závodská, jednatelkou A. Pecková, pokladní A. Petřvalská. Kol. Doušková ujala se funkce a vybízela členky, aby se vždy řídily zásadami katolické inteligence. Po projevech zástupců ujal se slova dp. dr. Skoupý. Poukazoval na důležitost ženy v životě veřejném, a to slovy: »Žena má míti v srdci fond — fond lásky, z kterého může rozdávatí těm, kdož ji potřebují.« Rovněž připomněl, že naším cílem je míti katolické školy. Takovouto katolickou školou jsou naše Sdružení, kde se nám poskytuje možnost načerpati sil, abychom dovedli jíti proti proudu. — Kol. předsedkyně poděkovala p. dru Skoupému za jeho povzbuzující slova a za účast, rovněž i delegátům a kolegyním projevila srdečné díky. —ap—

Divčí SSS. Řepčín zahájilo činnost v letošním roce členskou schůzí 29. září, na níž po proslovu předsedkyně F. Zapletalové, promluvil náš duch. rádce Msgre dr. J. Foltynovský o významu sv. Václava pro nás členky SSS. a budoucí učitelky. Při druhé členské schůzi, konané 17. listopadu, učil nás o darwinismu. S uspokojením mohly

jsme konstatovati, že účast byla vždy stoprocentní. — S nedočkavostí očekáváme vždy příchod nového čísla »Jitra«, které čteme s velkou oblibou. Počet odběratelek vzrostl letos o 17. Ačkoliv jsme vždy věnovaly volný čas práci v našem SSS., letos, pod mohutným dojmem studentských svatováclavských oslav, chceme zdvojnásobiti svou další činnost, čehož dokladem jsou dvě připravované přednášky našich členek.

Několik slov k situaci.

Co bylo řečeno na počátku roku, po čem bylo voláno na sjezdě i v soukromém organizačním styku, nepadlo na skálu. Rosteme! Silíme navenek i uvnitř! Samozřejmě, že přestávka, dokonce snad mrtvý bod nesmí nastat. Vždyť práce musí těšit, do ní se musíme s veškerými svými nejlepšími schopnostmi ponořit, aby výsledky byly skvělé, mohutné! Táže se: co dělají sdružení, o nichž není slechu — dechu? Není jim líto tak líně spát, není možno aspoň trochu činnost vyvinout a dát o sobě vědět? Vždyť je to trapné, mluvit o sdružení, které bylo založeno, pracovalo, prosperovalo — a teď »spí«. Vzpružte se všude tam, kde snad nastalo nějaké oslabení! Pracujte horlivě uvnitř spolku, ale vystříhejte se veškerých politických sporů. Ať politické neshody i v katolickém táboře zvenku nemají přístupu do našeho okruhu! Připravují se nová sdružení na Měinice, v Jindřichově Hradci, Táboře, Čáslavi a Českém Brodě, na Moravě v Ivančicích. K našim spolkům přibyla v Praze sekce řecko-katol. Rusínů a A. S. S. dívčí. — Posléze žádám důrazně všechna Sdružení, aby zaslala nacionalia a jednatele zprávy, pokud tak neučinila, jinak bych byl nucen nepořádné spolky uvést v »Jitře« jméno. Na jiném místě je zpráva o pracovních kurzech v Čechách, prosím, zúčastněte se jich v co nejhojnějším počtu! Zvláště nám budou vítáni kolegové z míst, kde dosud Sdružení nemáme. Těm platí výzva: Přijďte, abyste se seznámili s naší organizací a abyste ji pak mohli ve svém kraji propagovat! Končím s přáním hodně radostných a šťastných svátků vánočních a prosbou, abyste prázdnin využili také k šíření naší myšlenky mezi známými a k většímu úspěchu akce Mikulášského daru, k němuž tato doba jest dobou nejvhodnější. Na šťastnou shledanou v novém roce, roce práce a vítězství!

RNC. Boh. Černý, tajemník.

Haló . . . Plzeň!

Na den 5. října 1929 svolal výbor SSSm. v Plzni slavnostní svatováclavskou schůzi.

V naší milé spolkové místnosti byla květinami ozdobena socha sv. Václava a k nohám světovým položen byl věneček se stuhami v národních barvách s nápisem: »SSSm. svatému Václavu.«

K této oslavě k nám zavítali důstojní pánové: arciděkan Havelka — náš milý duchovní rádce — a dr. Bláha, profesor náboženství na klasickém gymnasiu; svou vzácnou návštěvou nás poctily kolegyně z dívčího SSS.; s radostí jsme přijali mezi sebe pana učitele náboženství Heindla a jiné hosty. Naše spolková místnost byla plná.

Schůze byla zahájena kol. místopředsedou bohoslovcem Hladem modlitbou a po krátkém úvodu přednesl kol. Václav Zima slavnostní přednášku na téma: »Svatý Václav, jeho význam národní a historický.« — Vkládali jsme v tuto před-

nášku velké naděje a skutečně také kol. Zima nás skvěle uspokojil. Jeho líčení života sv. Václava, pojednání o poměru tradice svatováclavské k tradici Husově a konečně kritika vědeckých děl o sv. Václavu a jejich srovnání mezi sebou, byly zlatými hřeby této krásné řeči, kterou náš drahý kolega ke cti svého křestního patrona přednesl.

Přednáška způsobila velký dojem, jsouc přednesena v duchu zdařilých mileniových oslav svatováclavských a pak svým skvělým, vzletným slohem. Radostný potlesk starších i mladších byl krásným projevem uspokojení všech.

Po přednášce přednesl kol. Pavel Kohout báseň: »Nám nedej zahynouti ni budoucím«, složenou Petrem Drahoněm k této příležitosti. Přednes čiperného terciána byl odměněn pochvalou.

Pak předsedající připomněl povinnost zúčastnit se svatováclavského průvodu, konaného v našem městě v neděli 6. října a zároveň vyzval kolegy, aby se zúčastnili studentského představení »Sv. Václav« od Stanislava Loma, který se bude dávat na scéně městského divadla.

Slavnostní shromáždění bylo po více než hodínovém trvání zakončeno chorálem svatováclavským. —xy—

SSS. v Č. Budějovicích. Ve schůzi, konané 19. října t. r., promluvil nejprve předseda Sdružení kolega Ant. Čech. Vzpomněl oslav milenia svatováclavského, které ukázaly, že ještě žije katolické studentstvo nadšeně krásnými ideály. Poté vldp. P. Karel Reban, ředitel div. katol. akce, načrtl stručně myšlenkový obraz dnešní doby. Poutkal na hlavní hesla a cesty, jimiž se má ubírat dnešní student a vůbec katolická mládež. Charakterisoval myšlení dnešního moderního člověka, jemuž chybí jakékoliv zásady, ideály, pocívá práce, morálnost a náboženství. Mnozí užívají v praktickém životě různých zásad, často od sebe dosti odlišných, pohrdají krásnými ideály a poctivá práce nemá u nich veliké ceny. O morálce se dnešní moderní svět vůbec nezmiňuje. Proto upadá věda a umění. Rovněž literatura je v těžké křisi. Následkem nemorálnosti a neznanosti pravého náboženství je všeobecný rozvrat nejenom v rodinách, ale i ve státě. Dále zdůraznil, »jak se máme zachováti a brániti proti vlivu dnešní doby«, kdy se mluví sice mnoho o náboženství, ale vše je nejasné a neurčité. Mnozí nevědí, že »pravda jest jen jedna a věčná«. Jest třeba, aby upevnili své názory a náboženství. Cesty k tomu jsou: »Pietas et scientia«, milost Boží, mravní síla, upřímná spolupráce a prave vzdělání, budované na vědě katolické. Ke konci zdůrazňoval pravou upřímnou lásku k českému jihu. Promluvu skončil slovy: »Pracujte pro slávu a čest jihočeského lidu, aby došel většího uplatnění v církvi a kultuře.« Znovu se ujal slova kol. Ant. Čech, který rovněž poukázal na význam jižních Čech, jimž bude věnována zvláštní pozornost v únorovém čísle »Jitra«. Dále byly probírány v debatě jednotlivé otázky náboženské, katolické literatury a určena pracovní směrnice pro tento rok. Samotná debata, která se rozpředla po přednášce, trvala skoro hodinu. Zájem studentů o schůzi projevil se zejména tehdy, když vldp. Karel Reban se zmínil o vlivu dnešní doby na katolickou mládež a jejich následcích. Mnozí odcházeli odtud opravdu s krásnými a ušlechtilými ideály. Končím s přáním, aby naše SSS. vzkvétalo vždy více a více. K tomu volám: »Zdař Bůh!«
A. Kašpar.

ASSS Třebíč. Naše sdružení zahájilo letošní svou činnost XII. řádnou valnou hromadou, která byla hojně navštívena našimi příznivci a četnými delegáty krajských i místních katol. spolků. Nově zvolený výbor ujal se s chutí své povinnosti. Byl stanoven přibližný program pro celý rok, na jehož uskutečnění se bude pracovat. Zřízeny odbory: pěvecký (vede dp. P. L. Zdražil), tělocvičný (kol. Kosmák), dramatický. Členské a přednáškové schůze konají se dvakrát měsíčně za účasti 28—30 členů, což jest 87—90 proc. všeho členstva. Cvičení účastní se průměrně asi 18 členů, zpěvu 25. Hojně používaná je knihovna, která byla rozhojněna zvláště o četbu zábavnou. Loni půjčovalo 28 členů, půjčených knih bylo 311, časopisů 64. Kalendářů katol. duchovenstva odebralo se loni i letos 30 ex., Jitra odebírá se letos 60 ex. proti loňským 48 ex. Sdružení přistupuje prvou neděli v měsíci společně ke stolu Páně. Svůj sociální úkol splnilo sdružení v minulém roce skvěle. Vyplaceno bylo z pokladny 822 Kč 60 h, Dr. M. Vožda, náš obětavý duchovní rádce, věnoval studentům 1000 Kč jako podporu na cestu do Prahy, 300 Kč jako podporu jednomu studentovi na léčení. Sjezdu katol. studentstva v Praze zúčastnilo se z našeho sdružení 38 členů a členek. Letos v říjnu pořádalo naše sdružení přednášku se svět. obrazy na thema Sv. Václav a to v Třebíči a ve Vladislavi. Na obou těchto přednáškách přednášel dp. P. J. Hudeček, projekční přístroj laskavě zapůjčil dp. kvardián P. A. Vysloužil, obrázky půjčeny ze Státní ústředny diapositivů. Úspěch morální i finanční byl velký. V prosinci oslavíme večírkem a slavnostní akademií 15leté trvání našeho sdružení. Bude to ukázka naší činnosti a práce. Všechna čísla, až na hudební a zpěvná, budou vlastní naše sestavy. Poprvé zazpívána bude hymna katol. studentů s textem kol. Klímy a hudbou našeho příznivce, známého virtuosy na housle, pana učitele Paláta. Sehrána bude při té příležitosti i aktovka, na níž byla vypsána soutěž, při níž zvítězili kol. Hladký a Pejchal. Naši práci přeji srdečné spolkové »Bog živi!«

Exerciční hlídka

Co nám dala Plzeň.

Který z těch šťastných studentů, jimž bylo dopřáno účastnit se duch. cvičení, nepředstaví si při těch slovech klášter Otců Dominikánů? Který nevzpomene oné místnosti, kde jsme poslouchali slova vldp. exercitátora — kde nám předváděl před naším duševním zrakem věčné pravdy sv. náboženství? A kterému bude možno nezapomenouti oltáře, kde jsme byli přítomni mši sv. a odkud posléze Bůh sám sklonil se v naše srdce? Když dnes vzpomínám na to vše, až se divím, čím jsme si zasloužili toho štěstí, těchto tří dnů sv. rozjímání. Nyní snad po první chápou slova Písma, že »tisíc let u Pána, jako jeden den«. Vldp. exercitátor vedl nás po cestě pravého určeného člověka, ukazoval nám zvrácenost odporu k Bohu a kolem strašného stesku zavržených vedl nás k Božskému Milosrdenství, jež všechny lidi touží spasiti. Pozvedl oči i srdce naše k obrazu Ukřižovaného, který raněn jest pro hříchy naše. Nelze, než říci s učedníky, jdoucími do Emaz: »Zdaliž srdce naše nehořelo v nás,

když k nám mluvil a otvíral nám Písma?« Mnohý přinesl si s sebou i své osobní záležitosti, vždyť zde, odloučení od světla, snáze můžeme slyšeti volání, kterým nás Pán zve ke své službě. Kolik rozhodnutí pro příští život se zde stalo, ví jen On sám. A v sobotu 31. srpna, ač tak šťastní po sv. zpovědi, přec plní stesku, že zítra bude konec, že nás čeká rozchod! Náš domov byl zde — a lepšího nebylo. Což teprve to veliké štěstí, když jsme přistoupili ke stolu Páně a spojili se s Kristem! Té neskonale lásky a dobroty našeho Spasitele. Po společné snídani nastal nám jen odchod, návrat k práci, k starostem a k boji za naše ideály. Naše duše — dřív k smrti mdlá, vrátila se vznícena láskou, kterou v nás Duch sv. zažehl. Touto láskou máme zněcovati svoje okolí.

A vám, důstojný Otče, slibujeme, že vašeho slova a příkladu nikdy nezapomeneme. Prosíme Boha za sílu a požehnání pro vás a vás žádáme o modlitbu za milost setrvání. Velikým díkem jsme povinni i dp. Bruno Bártovi O. P. za laskavé přijetí a pobyt v klášteře. Jestliže Kristus takovým trestem hrozí těm, kdož pohoršují maličkých, jak asi odmění ty, kdož se snažili srdce mládeže přivést k Němu? Té mládeže, jež je Ho v dnešní době tolik vzdálena! Mládeži milá, která čteš tyto řádky, kdekoliv Ti bude možno účastnit se duch. cvičení, učíš tak! Poznáš štěstí, kterému se nic nevyrovná.

Světlem

Studentské demonstrace.

Po Vídni, Pešti, Krakově a jiných městech přišla na řadu i Praha. V posledních dnech jsme byli svědky živelných bouří vysokoškolských studentů hlavně v Praze, ale i v Brně a Bratislavě se akademici ozvali. Demonstrace jsou znamením, že není všechno v pořádku. Veřejnost byla zpravována o všem v novinách, které podle politického zabarvení zaujímaly své stanovisko, ale skoro celá československá veřejnost se studentstvem souhlasila.

U nás hnutí československého studentstva nebylo ani rasovým, ani národnostním, ale bylo diktováno naléhavou potřebou, bylo radikálnější voláním po řešení obtíží, s nimiž se dnes na našich vysokých školách setkáváme. (V první řadě jde hlavně o lékařskou fakultu a vysoké učení technické.) Impuls k veřejnému protestu dali medicí, s nimiž souhlasili všichni vysokoškolaři a za své požadavky vytáhli i do ulic, kde pro nic za nic byli krvavě bití.

Dr. Hodáč řekl na schůzi techniků, že obcí studentovou jest škola. Jeho právem a povinností, že se stará o její vybavení. Odtud vyvěrá celé hnutí za zlepšení podmínek lékařského studia, za urychlení výstavby vysoké školy technické a jako poslední prostředek o právo našeho studentstva na našich vysokých školách za numerus clausus pro cizince. Československé studentstvo brání svobodu vlastních příslušníků při vysokoškolském studiu. Nežádá zákazu pro studium cizinců, nýbrž rozumnou ochranu a zabezpečení studia pro studenty domácí. Volání po numeru clausu jest voláním po rychlé a vážné pomoci z okamžitých nesnází studia a jak dr. Hodáč zase řekl, má také na mysli myšlenky hospodářského povznesení, pokroku a vývoje

československého, vyvěrá z přesvědčení, že politická samostatnost státu vyžaduje i jeho samostatnosti hospodářské.

Katol. akadem. stáli s ostatními v jednom šiku. Jsou si vědomi, že musí hájiti jak svobodu vysokých škol pro každého, kdo se chce vzdělávat, tak i universální povahu vzdělání, ale zdůrazňují, že jest nutno dělati rozdíl mezi cizincem, jenž na našich školách jen studuje a mezi takovým, jenž vstupuje na vys. školu, aby po studiu se u nás existenčně zajistil a ubíral chleba dosti četnému studovanému proletariátu našemu. Ústředí katolického studentstva čl. vydalo dne 28. listopadu toto oficiální prohlášení:

Ústředí katolického studentstva československého v Praze,

odsuzujíc neslýchaný útok policejních orgánů jak na zásadní práva akademické svobody, tak vůči demonstrovávajícím studentům, prohlašuje se za solidární s veškerým studentstvem československým.

Litujeme, že teprve svépomocná rázná akce studentů samých donucuje povolané úřady a orgány zabývat se řešením existenčních otázek vysokoškolské mládeže a její ochrany proti cizincům, jimž věda a studium na našich vysokých školách není vlastním účelem. Numerus clausus, ve smyslu svobody vědy nepřijatelný, jest za daných okolností pokud jde o vybavení vysokých škol a jejich ústavů, spravedlivým požadavkem studentstva. Protože dosavadní zákonná úprava a také praktické provádění ochrany při umístování našich příslušníků vůči cizincům, kteří zde zůstávají a hledají zaměstnání zejména v soukromých službách a zaměstnáních svobodných, nevyhovuje, žádáme se vším československým studentstvem naléhavě řešení akutní otázky.

Součinnost akademických úřadů se státními úřady a sbory zákonodárnými, vyburcovanými teprve demonstrovajícím studentstvem, budíž zárukou úspěšného vyřešení spravedlivých požadavků studentů-československých státních příslušníků.

Česká Liga akademická pak v samostatném ještě prohlášení zaujala toto stanovisko:

Česká Liga Akademická, sdružující katolické studentstvo vysokoškolské v Praze, k nastávším poměrům zaujímá toto stanovisko:

Katolické studentstvo jest pro svobodu učení, ale tato svoboda nesmí býti omezením studia českých studentů. Český student má přední právo na studium doma a po vystudování má on zde obdržeti zaměstnání, k němuž se připravil. Nejsme proti studiu cizinců u nás, ale žádáme pro naše studenty dostatečných učeben a pomůcek. Nestačí-li tyto, nechť přístupem cizinců není zkracován v minimálním právu úspěšného studia český student. Dohledná doba nedává naděje na zbudování potřebných ústavů s náležitým počtem všech přístrojů a pomůcek, žádáme tedy, aby byl zaveden numerus clausus pro cizince, jakožto jediné možné východisko z dnešní krise, zejména pro ty cizince, jejichž mateřská země numerus clausus zavedla.

Žádáme, aby obsazování míst dělo se lidmi domácími, kteří mají při nejmenším jistě takovou kvalifikaci, jako cizinci. Na naše příslušníky v cizích zemích nikdo nebere ohledu, kdežto my pod vlivem pseudohumanity nedopřejeme slušného zaměstnání schopným českým lidem.

Protestujeme proti násilnému a nedůstojnému rozhánění akademiků policejními pendrekami. Studentská schůze, byť i protestní, není protistátním komunistickým táborem. Jest projevem síly a jednotné myšlenky, zabezpečiti lepší budoucnost synům českého národa.

Současně s prohlášeními, jež byly uveřejněny v »Lidových Listech« a »Národní Politice«, podalo Ústředí s Č. L. A. petici ku katol. veřejným činitelům, v níž tlumočilo požadavky československého studentstva a žádost za podporu dobrých snah a brzké vyřízení aspoň nejn nutnějších potřeb. Důrazně protestovalo také proti policejnímu zákroku a žádalo přísné potrestání.

Studentské demonstrace skončily klidně a důstojně. Veřejnost souhlasila se studentstvem a také povolání činitelé slíbili uskutečnění požadavků. Studenti tedy čekají na splnění slibu.

A—ch.

První českoslovenští miliardáři — na Jaroměřsku. V Buenos Aires zemřel nedávno jistý Václav Ládr, původem z Jezbin na Jaroměřsku, vyučený číšník, který se stal za Oceánem majitelem velikého hotelu. Spekulační na burse rozmnožil svoje jmění tak, že dědictví po něm činí závratnou sumu 34 miliony dolarů. Toto obrovské jmění má nyní připadnouti pěti členům jeho rodiny v Jezbinách, která se tak rázem stane rodinou miliardářů, prvých v Československu. Na odevzdání tohoto jmění do rukou rodiny oprávněných dědiců bylo pracováno po delší dobu a příslušná jednání s Amerikou, která se konala cestou diplomatickou, jsou již nyní podle našich informací skončena, takže odevzdání miliardového dědictví jest prý již otázkou nedaleké budoucnosti.

První aerotaxometr v Československu. Je dosud v živé paměti, jaký rozruch způsobila koupě třísedadlového letadla typu A-22 od firmy »Aero« soukromníkem p. F. Kocourkem ve Slaném. — Objevovaly se různé dohady, nač asi letadla použije, neboť je to stroj, s nímž továrna svého času provozovala leteckou dopravu na linii Praha—Mariánské Lázně. Jak se dovídáme, stane se toto letadlo v rukou majitele slánské autodopravy prvním československým aerotaxametrem a bude sloužiti k dopravě cestujících. Osvědčilo se, bude jistě brzy počet našich aerotaxy rozmnožen.

Téměř 28.000 domů ve Velké Praze. Podle posledních dat ze začátku letošního roku, je v celé Velké Praze nyní úhrnem 27.383 domů, mezi nimiž jest 1.128 obecních objektů, ze kterých je 574 obytných. Školních budov má Velká Praha nyní celkem 171, úřed. budov magistrátních 33 a kostelů 54. Věží je ve Velké Praze tolik set, že staré pojmenování »stověžatá« Prahy by mohlo býti klidně proměněno na »tisícivěžatá«.

Japonec z jihomandžurské dráhy na studiích v Praze. V Praze pobývá právě Japonec, p. M. Sato, který byl vyslán na zahraniční studie společnosti, spravující známou jihomandžurskou dráhu na Dálném Východě. Pan Sato se zdrží v Praze delší dobu a hodlá si tu osvojit jisté znalosti jazykové i věcné, týkající se dnešní organizace střední Evropy.

Za dva roky bude se konati všeslovanský orelský slet v Lublani. Na rok 1931 projektuje Orelské jugoslávské s našim československým všeslovanský svůj slet, který se má konati v Lublani a v jehož rámci mají býti uspořádány také

jak slovanské, tak i mezinárodní závody gymnastické a lehkotletické. Slet bude zahájen veřejným vystoupením žactva a dorostu a dorostovými závody o přebor. Hlavní slavnosti začnou podle definitivního projektu dne 25. června 1931 a potrvají do 29. června, načež budou po nich následovati různé výlety a exkurse do malebného lublaňského okolí, zvláště na Bledské jezero. — Slet bude se konati ve velkém lublaňském stadionu, budovaném již po šest let podle návrhů architektka Plečnika. Sletišťe pojme 3.000 cvičenců. Před sletem budou uspořádány zimní lyžařské závody, jichž se jako sletu vůbec hojně zúčastní též Orelstvo československé.

Vzrůstající zájem o čsl. kulturu v Anglii. Malý okruh anglických intelektuálů, zajímavících se soustavně o čsl. kulturu, se pomalu, avšak systematicky rozširuje. Letos na příklad jest studující češtiny na londýnské universitě více, nežli jiná léta. Zájem o náš stát pomáhají šířiti i překlady do češtiny, jichž jest letos také více, než jindy. Zejména se překládalo z Karla Čapka (Adam Stvořitel, Italské listy, a Trapné povídky s předmlouvou Gallsworthyho). V těchto dnech zahájí na londýnské universitě svoje podzimní čtení docent Dr. O. Odložilek. Vzájemným stykům prospěje, bude-li v Praze zřízeno středisko, které by zprostředkovalo pro Angličany a anglické studenty, příjezdějící k nám, přístup do českých kruhů.

Příznivý úsudek amerického státovědce o Československu. Bostonský list »The Christian Science Monitor« přináší v jednom ze svých posledních čísel obsáhlý článek o čsl. státě z pera L. Rogerse, profesora veřejného práva na Kolumbijské universitě v New Yorku. Prof. Rogers přednáší mimo jiné též o ústavním zřízení střeoevropských států a jeho odborné znalosti i pobyt v Československu jej přivedly k názoru, že naše republika je nejšťastnějším ze států, vzniklých z rakousko-uherské monarchie. Pozoruhodnému pokroku Československa se sice věnuje ve světovém tisku málo pozornosti, ale je to pouze proto, že se tu neděje nic sensačního. Nový stát dosáhl přes vážné hospodářské nesnáze skutečné prosperity a stává se znenáhla státem věřitelským.

Aleš Hrdlička se vrátil z vědecké výpravy. Ze severozápadního cípu amerického kontinentu se v těchto dnech vrátila vědecká výprava, vedená našim krajanem, Drem Alšem Hrdličkou, ředitelem Shmithsonova vědeckého ústavu ve Washingtoně. Úkolem výpravy bylo najiti spojující článek, který by dokázal příchod Indiánů do Ameriky z Asie a jejich příbuzenství s tamními rassami. Tohoto cíle výprava sice nedosáhla, avšak přinesla zajímavé poznatky o dnešním stavu Eskymáků. Podle názoru Dra Hrdličky nebude v Americe asi ve 20 letech žádných plnokrevných Eskymáků.

Naši hraničáři v Čechách protestují proti pojmenování menšinou. V pohraničních českých lstech objevují se v poslední době články, v nichž se protestuje proti nazývání pohraničních Čechů »menšinami«, podle starých poměrů předválečných. Poukazuje se na to, že ústředí obranných jednot a matic od tohoto pojmenování již dávno upustila, nemluvice a nepišice o »menšinových« slavnostech, »menšinových« pracovnících »menšinových« svých odborech atd., nýbrž nanejvýše o »pohraničních«. Po převratu počítují pohraniční Češi toto pojmenování a označení jako pokořující, protože, jak pisatelé článků do-

vozuji, suverénní čsl. stát nemůže míti ve svoji oblasti žádných českých »menšin«, což musí býti i cizincům samozřejmo. Ve člancích se poukazuje hlavně na to, že by toto nesprávné označení mělo vymýtiti zejména Sokolstvo, v němž dosud každá větší jednota má své »menšináře« (navrhuje se název »hraničář«), jakož i veškeré naše noviny a časopisy vůbec.

Jos. B. Foerster. 27. listopadu byl náš slavný a velký mistr J. B. Foerster, rektor státní konservatoře v Praze, slavnostním způsobem promován na čestného doktora filisofie. Snad jediný z hudebních skladatelů a učitelů několika generací má takové štěstí dožiti se v plné svěžesti duševní i tělesné 70 let. (Narodil se 30. prosince 1859.) Jeho rozlehlé dílo čítá na 200 skladeb (vokálních, instrumentálních, orchestrálních, jevištních i melodramatických). Jeho skladba je cyklický hymnus oslavy Boha. Krásně působil závěr jeho mohutné řeči: »Jsem nedokonalým nástrojem Ducha svatého!« Za Ústředí katol. stud. čsl. a za Českou Ligu Akademickou blahopřál mistru kol. Karel Fiala. Dojemně působil srdečné přání mistru Foersterovi mistrem J. C. Sychrou. Staříčkový a vynikající hudební skladatel mistr Sychra přišel gratulovati svému kolegovi. Ale mistr Sychra měl by do auly Karlovy university přijíti též k promoci na PhDr. h. c. Ani ku skladateli církevnímu, jimž Sychra jest, nemá národ zůstatí chladným a netečným. Vždyť z úst mistra Foerstra slyšeli jsme slovo »Bůh«, které promotor se ostýchal vysloviti.

—a—

Poznámka redakce: Upozorňujeme čtenářstvo, že v příštím lednovém čísle »Jitra«, které bude vydáno jako slavnostní číslo plzeňského SSS., přineseme článek z pera tohoto nejslavnějšího českého hudeb. skladatele současné doby.

Technická hlídka

Novinka našich nádraží — promítání reklamních diapositivů. Jak se dovidáme, bude vbrzku lze setkati se na našich nádražích s propagační a reklamní novinkou, totiž s promítáním diapositivů. Příslušná koncese byla podle našich informací jistě reklamní kanceláři od ministerstva železnic již udělena, takže kancelář v nejbližší době přistoupí k jejímu exploitování.

Anglický tisk a československé tiskařství. Londýnské »The Times« vydaly dne 29. října velkou přílohu, věnovanou vývoji a dnešnímu stavu tiskařského umění. O čsl. tiskařství referuje článek Rudolfa Hály, v němž se uvádějí jména předních našich odborníků i tiskařských závodů. Též o české bibliofii se v něm děje zmínka. Celá příloha obsahuje množství cenného materiálu a jest dobrým přehledem dnešního stavu tiskařství.

Nový moravský průmysl — látky z kloboučnických odpadků. Průmyslové odvětví, zpracující na Moravě odpadky ze zaječích chlupů, užívaných v kloboučnictví, má dobré obchody. Z těchto odpadků se hotoví podle patentu a metody jistého moravského továrníka lodenové látky, příkrývky, houně a pod. a jejich jakost jest velmi dobrá. Podnik tohoto odvětví v Novém Jičíně vzrůstá a o nový výrobní proces je zájem též na Jihlavsku.

Nový typ železničních vozů v Československu. V ministerstvu železnic se konají přípravy k soutěži na nový typ osobních i nákladních vagonů, který by vyhovoval požadavkům nynější dopravy.

Osobní vagony mají býti šestiosé, vagony nákladní budou větší a budou z velké části opatřeny zařízením, jež jim umožní přecházeti na trati různé šíře. Od tohoto zlepšení vozového parku se v odborných kruzích očekává též zvýšení dopravní rychlosti, která v některých případech jest dokonce nižší, než před světovou válkou.

Práce pro pražskou zoologickou zahradu zahájeny. Po dlouhé době pečlivých příprav bylo v minulých dnech přikročeno ke konkrétnímu řešení velkého plánu pražské zoologické zahrady, jež na jedinečném terénu v rozloze 24 hektarů, bude vybudována v Troji za tamním zámečkem. V minulých dnech prohlédla celý terén pochozí komise, složená ze zástupců obce pražské, P. V. V. a ředitelství zoologické zahrady. Informátory o celkovém plánu byli p. min. rada Ing. Schwarzer a prof. Janda. Bylo rozhodnuto vypracovati podrobný rozpočet a začítí s prováděním celého programu najednou a nikoliv částečně. Prohlédnuto dosavadní oplocení a pokročilé práce na vybudování studní a vlastního vodovodu, rovněž i práce, prováděné vojáky ženijního pluku jako práce cvičné, upravující jedinečným způsobem přírodní skály pro definitivní umístění zvířete. Podrobně projednána otázka komunikační, sady atd. Práce nyní byly vzaty systematicky do rukou a dá se proto očekávat, že budou pokračovati tak, aby co nejdříve byla zoologická zahrada dohotovena. Toho je nám zárukou jak spolupráce společností pro zoologickou zahradu v Praze, tak i ochota, s níž se její činitelé setkávají u činitelů komunálních i státních. **Můžeme jen na začátku realizace naší zoologické zahrady prozraditi, že bude největší a nejpřirozenější zahradou svého druhu na evropském kontinentu.**

Zvláštní český vynález pro volby. V době bezprostředně povolební bude jistě zajímati, že existuje zvláštní český vynález volebního stroje, sestaveného na základě mechanicky strojů sčítacích. Stroj by mohl umožniti úplné odpadnutí tisku kandidátních listin. Zachází se s ním takto: Na stůl postaví se skříň, skládající se z počítadla uprostřed a po stranách z bočných stěn, jež slouží nejen k vylepení seznamu stran a jejich čísel, nýbrž i k úplnému krytí voliče před zraky komise a dalších voličů. Na ciferníku jsou označena řadová čísla kandidátek. Volič pohybuje pákou ve směru hodinových ručiček a ž k číslu kandidátky, pro kterou se rozhodl. Takto natočené číslo objeví se ve zvláštním okénku, čímž je voliči dána možnost kontroly. Stroj se však ještě přesvědčí, zda bylo skutečně voleno. Na zadní straně pohne člen volební komise pákou, čímž se sčítací mechanismus uvede v chod. Kontrolní viditelná suma se zvětší o jedno číslo a tím i součet příslušné kandidátky, jež však není viditelný. Kdyby volič ručičku na ciferníku nenatočil, nezval by se zvonek a nedalo by se hnouti sčítací pákou na zadní stěně. Po skončených volbách sejde se komise u přístroje, sejme chrániče a prostě odečte počet hlasů jednotlivých kandidátek. Stroj vyznamenává se ještě různými přednostmi (kontrola součtů, hlasů odevzdaných včetně těch, kdy volič natočil nulu; zrychlením úkonů odpadají obálky atd.).

Pro znovuvzkříšení sklářského průmyslu na Podkarpatské Rusi. Dnes jest již věcí téměř neznámou, že na území Podkarpatské Rusi kvetl kdysi sklářský průmysl, který úplně zanikl pro silnou konkurenci v západní části naší republiky. Tak zejména v Trebuši bývalo vyráběno tabulové sklo; ve Vyškově na hranicích rumunských láhve na minerální vodu, v Nižní Hrabovici, ve

Svalově a v Polaně rovněž kvetla výroba skleněných lahví atd. Odborníci mají za to, že by bylo možno podkarpatoruské sklářství znovu oživit a že by tam mohlo býti po případě i důležitým hospodářským činitelem.

Literární hlídka

Josef Glos: Souvenirs. Verše. Vydal Rudolf David, Čikvásky. Celá sbírka je rozvržena na pět oddílů, v nichž si autor všímá života kolem sebe (Souvenir de la foir), nebo bojně lká a touží po milence, jež se mu jaksi ztrácí, hledá srdce, jež by mu vyhovělo, ale to pravé mu stále uniká a marně se ptá — proč? Motiv ubohých lidí mu není též vzdálen a společně se žebrákem chce prositi na nábřeží o milosrdenství lidí, ale hned si uvědomuje tu opuštěnost, kdy jenom měsíc je svědkem jeho bídy a jen on kreslí jakýsi druh milosrdenství kolem sebe. Nebo jinde si uvědomuje tíhu života, když pravi: »Život své tíže v lásce neztrácí, láska se nevrací, jen rudě vyšlehne a zazáří!« Bohatí na statky vezdejší nechápou bolest chudého a jen chatrný úsměv na jejich tváři jim vyloudí jeho prosba. Těší se však, že nadejde v prvním ránu nový den a úderem světla zaleje jeho stan, již nebude sám opuštěn, ale kamenná stráž se probudí svou hudbou a paprsek nové víry jej bude zvátí dál v nový život. A jestliže s počátku se zdá, že s láskou je již vyrovnán, vrací se k ní opět v době kvetoucích třešní a nechce býti sám, volaje po životě a lásce, a hledaje panenku, milenku na květinovém kolotoči. Vžívá se do tajemné noci, jež je mu léčivým balzámem na vybičovaná vlákna zornic, ale ihned si uvědomuje tu druhou stránku nočního mysteria, jež spočívá v společné práci milenců. A dále již si plně uvědomuje, že samota duši nesvědčí a volá lásku, jež je proň sanatoriem duší raněných samotou. Cítí však dobře, že jaro života přišlo příliš brzy a rychle odkvetlo, takže je ani nepoznal. Necítí se však ubohým v životě sám, když v souveniru kolejním píše o kolektivu a přiznává si, že kolejní dům svou kouzelnou rukou času mu nový život ukoval. Debutant s hojnou zásobou citů, jež dovede šťastně vtělovat do básnických obrazů a jako současníku dnešní doby střídají se motivy sociální s erotickým v plné nahotě tak, jak je život podává. Slušná úprava a dobrý tisk nám knížku činí jen milejší a bližší. V. Černý.

Dar Holandska naší republice. Místo, kam tak často se národ obracel ve vzpomínkách na jednoho z největších svých synů, kostelík a hrob J. A. Komenského v Naardenu, stal se šlechtností holandské vlády majetkem Československa. Popis těchto míst a výsledky zkoumání přináší kniha R. A. B. Oosterhuise: *J. A. Komenského poslední útulek a hrob* (Holandsko a Naarden). Za Kč 60.—. Národ, kerý si říká národ Komenského, je morálně zavázán podporovati vše, co je se jménem učitele národů spojeno.

Božena Benešová: Úder (II. vyd. nakl. Pokroku, Praha II.). Román zachycuje šosáckou maloměstskou společnost českou na počátku války, její nevýznamné vlastenectví nejasně rozplizlé a ne vždy poctivé. Zajímavá jest postava dcery továrníka Alenky, studentky a horlivé vlastenky a Slávka, jejího kamaráda z dětských let a potom milého, dělníka v továrně otce Alenky, idealisty, jehož každé slovo i čin jest pevný, poctivý a

čistý. Jeho život stal se obětí vojenské justice. Stejná jest i povaha továrníka Maloty, který láme společenské přeškrty a svoluje k nerovnému sňatku Alenky se Slávkem. Vše plyne klidně, bez vášně. Spisovatelka projevila jemnou, hlubokou duši, proniklou soucitem pro trpící. Státní cena (na r. 1926) nebyla přičtena nahodile. Přes to je kniha dílem poctivým. Místy pile nahradila nadání.

—nČ—

Překvapení pro čtenáře detektivních a dobrodružných knih uchystalo nakladatelství J. Svátek v Praze XVI., Husova 7, vydáním »Argos«, knihovny nejlepších knih tohoto oblíbeného směru literárního. Ze sta knih, které přinesl knižní trh v poslední době v celém světě, vybrala pečlivá redakce 10 nejlepších. Prvé tři svazky nacházejí se v tisku a knihy jako **Sax Rohmer, Netopýří křídlo, P. Benoit, Ostrov záhad, Erro-**

ko vytéká čistý potůček ze skály. Vede nás z Rotterdamu do říše vlídných úsměvů, chrysanthem a věčně vášných tajemství, poučuje, vykládá o neznámém Japonsku, kde sbírá staré umělecké dřevoryty, v mdlém světle lampiónů podivuje se směsici usměvavých tváří a konečně přitiskne na prsa porculánový květník se stoletou zakrslou borovičkou, aby přivezl do Prahy kus živého a opravdového Japonska. Hloucha necestoval do exotických krajů za obchodními účely, má porozumění pro kulturu a kult krásy, ať nás vede do stromoradí kvetoucích sakur nebo krvavých azalek, vše přibližuje a plasticky prokresluje. Z každé řádky mluví porozumění pro přírodu, lid a kulturu a mluví opravdový znalec Japonska. A Hloucha jest u nás nejlepším. Dlouho již jsem nečetl tak pěkného cestopisu. Slovo provází tentokrát zdařilými obrázky J. Goth.

—nČ—

ARGOS

ARGOS, KNIHY DNEŠKA

PŘEVRAŤ V DETEKTIVNÍ A DOBRODRUŽNÉ LITERATUŘE!

Vás uchvátí: **1.** svazek, sensač. detektivní román

SAX ROHMER:

NETOPÝŘÍ KŘÍDLO

Vychází v sešitech
a ve svazcích vázaných a brožov.

mango, A. E. W. Mason, Vězeň v opálu, jsou předzvěsti pravých hodů, na kterých účastníci se bude každý čtenář, který neopomine se přihlásiti k odebírání knihovny »Argos«. — Nakladatelství J. Svátek nešetřilo nákladu, aby v záplavě podobné literatury našlo knihy, které již v prvním počátku vzbudí pozornost, nejen to, pěkná úprava, dobrý papír, čitelné písmo, a levná cena přibližují knihy »Argos« na dosah ruky tím spíše, když přihlášení k odběru celé serie o 10 svazcích obdrží značné slevy. Kniha o 250—300 stranách stojí pouze Kč 15.—, váz. v celoplát. vazbě Kč 19.—. Odběratel v sešitech obdrží krásné desky zdarma.

Remarque: Na západní frontě klid (vyd. Melantrich). Teprve po desetiletém tichu a tápání, mluví umělci pravým tónem o děsné hrůze války, nepatrnosti a méněcennosti člověka, který sevřen jejími okovy, mění se ve hmotu, ovládanou shora, jemuž v náhradu za duši dána úskočnost, dravost a podlost; ti běsi zpřeráželi klasy a změnili člověka v bytosti se zvířecími sklony a lepší stránky duševní hluboko pochovali, aby se již nikdy nevzbudily v plné síle. Prostředí plné zoufalství a hnusu. Hrdinové žijí docela jednoduše a jejich samostatný život se plněji projevuje v potrestání poddůstojníka, krčícího se před granáty. Nebezpečí a opuštěnost v blízkosti smrti spojuje v kamařádství. Mnoho stran haškovského humoru. F. X. Šalda výstižně charakterizuje příčiny pronikavých úspěchů válečných románů, že čtenář považuje válku za vzácné divadlo, jehož podívaná se platí vlastní kůží. Chce ji vidět alespoň v knize. Proto R. nepíše román, ale povětšinou podává filmové snímky. Jsou sice věci, s nimiž nelze souhlasit, ale filosofie války se nedá oddisputovat.

—nČ—

Joe Hloucha: Dopisy neznámého (vyd. Zemědělské knihkupectví A. Neubert). Cestopis líčený dopisy, plných něhy, citu a vzácného porozumění pro krásu; věty se řinou z duše tak přirozeně, ja-

Zamluňte si ihned u svého knihkupce nebo u nakladatelství J. SVÁTEK, Praha XVI., Husova 7. Zde odstříhnete a zašlete tento kupon.

Z D A R M A

žádám ukázkou románu S A X R O H M E R: *Netopýří křídlo.*

Jméno

Zaměstnání

Místo

Pošta

65

Ed. Miček: Duch americké výchovy. Vydal Sfinx (B. Janda). Autor z autopsie podává obraz amerického školství, jehož každé zařízení navazuje na praktickou potřebu — vychovává občany prodchnuté duchem demokracie, energií, myšlením a sebeovládáním, jemuž věnován největší zřetel jako ochránkyni svobody. »Americká škola učí životu a nestojí mimo život. Učí praktickému smyslu pro skutečnost. Učí přemýšlet a pracovat.« Postřehuje i stinné stránky, neboť jest třeba, aby se rozvíjely i vrozené duševní síly. Jednotlivé statě statistikou a historickými poznámkami, místy poněkud rozsáhlejšími a pro našeho čtenáře méně významnými. Předností knihy jest, že je sepsal znalec našich poměrů z vlastního pozorování, a to se zřetelem k našim poměrům a potřebám. Je to užitečná publikace.

—nČ—

Biskup dr. K. Kašpar: Dojmy z Konnersreuthu. V Praze 1929. Nákl. V. Kotrby. Stran 142. Cena Kč 7.—. Spis o známé stigmatizované dívce Terézii Neumannové není toho druhu jediný. Přece však vyvolal velikou pozornost, zvláště v kruzích českého kléru i věřícího lidu, jakmile vešlo ve známost, že J. M. dr. Kašpar, biskup královéhradecký, po svém návratu z Konnersreuthu na něm pracuje. Že to bude spis netoliko spolehlivě informativní, nýbrž i střízlivě a po stránce theologické důkladně psaný, byl kde kdo hned s po-

čátku přesvědčen. A věru nebyli jsme zklamáni. Spis p. biskupa jest zajímavý a spolehlivý o tomto zvláštním případě, jehož líčení vyvolává v čtenáři řadu vážných myšlenek i o tom, jak nevyzpytatelné jsou cesty Páně. Úprava knížky je velice vzhledná, a několik vložených obrázků podle fotografie provedených zajisté poslouží jen k jasnějšímu poznání i celého konnersreuthského cvzduší. Spis velice zajímavě zpracovaný přímo uchvacuje, a proto jsme velice zavázáni díky p. spisovateli za jeho napsání. Prof. J. Košnář.

Arnošt Oliva: S. s. Eucharistia. Praha 1929. Nákladem V. Kotrby, stran 114. Cena Kč 10.—. Kromě spisů sv. Alfonse de Liguori nemáme v češtině mnoho vhodných příruček, které by byly nejen poučením, nýbrž rukojetí k této pobožnosti. Jest to příručka úplná a také výborná, již srdečně doporučujeme pro její vřelost a účelné sestavení.

Clemenceau, »Otec vítězství«, je mrtev! Celý svět vzpomíná! Porázeč ministerstev, neúprosný, tvrdý, plný kousavosti, který si vysloužil charakteristickou přezdívku »tygr«, odešel stejně statečně, jak žil a bojoval. Krásný portrét této osobnosti, jediné z největších v našem věku, nakreslil dr. *Gustav Winter* v knize: *Státníci dnešní Francie* (Briand, Cachin, Clemenceau, Herriot, Poincaré a j.). Vydal »Orbis« (Praha XII.). Za Kč 22.—.

VI. ročník literární revue »Sever a východ«, red. dr. J. Knapem a J. Knobem, počne letos vycházeti v Turnově začátkem prosince, na rozdíl od ročníků předešlých, jichž 1. sešit vycházel v lednu. Z nových přispívatelů budou v 1. sešitě zařazeni: Machar, Karásek ze Lvovic, Hora, Eiebl, Ošmera, Branislav a Götz a vložena samostat. graf. příloha Mistra Švabinského.

Zavedení zlaté měny v Československu. Kdo chce poznat soustavný obraz celého období českoslov. valutních dějů od vzniku čl. koruny až po její definitivní stabilisaci, nechť si přečte publikaci N. Š. Žekulína: *Československá měna od reformy dra Rašína až do zřízení Českoslov. Národní banky*, kterou s podporou Rašínova fondu vydal »Orbis«, Praha XII., za Kč 35.—.

VYBÍZÍME studenty a studentky, kteří v sobě cítí schopnost spisovatelkou a básnickou, aby nám poslali do konce ledna 1930 pro »Kalendář katol. stud. čl. na rok 1930-31« vhodné příspěvky (básničky jenom v menším počtu). Co se nebude hoditi pro kalendář, předáme red. »Jitra«. Záleží také na vás, jak bude kalendář vypadat. Příspěvky posílejte K a l e n d á ř o v é m u o d b o r u »M o r a v a n a« v B r n ě, Ú d o l n í 113.

Divadlo a film

F. X. Svoboda: Jeho nevinné oči. Veselohra o 4 dějstvích. Po prvé v Městském divadle na Král. Vinohradech 22. října. Stará tradice, napsat každého roku aspoň jednu knihu, nebo správněji řečeno, vydati jednu knihu, objevila se i letos u F. X. Svobody. A tentokrát to bylo divadlo, které tak nešťastně jeho pokus odneslo. Šlo to prostě velmi snadno. Autor totiž sáhl do zcela klidné k starému románku o Ináři a vypsál z něj dialogy a veselohra byla hotova. »Jeho nevinné oči« není opravdu nic jiného, než pro jeviště upravené vydání prósy »Kašpárek«, bez

jakéhokoliv umělecko-dramatického posvěcení. Celý vtip hry má spočívat v tom, že ústřední postava, Josef Bláha, jsa pozván na svatbu svého přítele, přijde, ale jen proto, aby snad všem navykládal ty nejnemožnější věci. Skutečně, všemi kolem sebe točí Bláha a hrozně každého hou-pá. Ke konci jeho hru postřehne přítomná přítelkyně nevěstina, Pavla Krušinová, zahledí se tak do jeho nevinných očí (škoda, že divák nemůže do nich nahlédnouti z blízka, aby plně cítil jejich zázračnost), a na konec je z toho svatba. Škoda, že autor z některých i šympatických zápletek nevytěžil více a spokojil se jen s povrchním tlacháním, které je vlastně na újmu celé hře. Ideově je snad podstata hry vyzdvižena dialogem mezi nevěstou a sl. Krušinovou, v němž se zastává Pavla jaksi Bláhy v tom smyslu, že se jí lidé podobného stylu zamlouvají právě proto, že mají smysl také o něco jiného a že dove-dou docela originelně pobaviti, ale není však tento moment účinně dramaticky vyzdvižen a trácí se úplně v záplavě stále nových a nových sensací. Herci dělali co mohli, ale kde nic není, není co zachraňovati, proto také Bedřich Veverka byl by se upotil již, jak se snažně vží-val do role, jen aby z ní něco solidního vy-máčknul. Výborná byla Marie Bečvářová a do-cela sympatickou se ukázala Libuše Freslová. Jinak to byly úlohy, na něž nebylo třeba vel-kých zázraků, a tak po stránce herecké bylo vykonáno všechno, co se jen vykonati dalo.

V. Černý.

Karel Čapek: R. U. R. Kolektivní drama. Zase jednou po devíti letech, tentokrát na Vi-nohradech. Mohlo se ovšem z mohutného dra-matu, jež založilo Čapkovi slávu, nejen domácí, nýbrž světovou, dnes po devíti letech vytěžiti he-recky více, než jsme viděli od vinohradských. Centrální herecké postavy nebyly zpracovány ani tak, jak by toho vyžadovalo prostřední dra-ma s běžným námětem, ne drama tak vysoké zodpovědnosti jako je R. U. R. Režisér Josef Kordíček se ovšem snažil vykonati, co mohl, bo-hužel, herecký aparát se mu rozbíhal takřka pod rukama, neuvědomuje si jeho celkové umě-lecké a režisérské pojetí. Nemálo ovšem k jeho efektní působivosti přispěl Vlastislav Hofman svým zcela novým scénickým pojetím, jehož pů-sobnost spočívala hlavně ve světelných efektech a obzvláště v posledním jednání úměrně zesi-lování světelné působivosti působilo skutečně mo-hutně, jako symbolické vyjádření nově se rodi-cího života. Po stránce herecké pak nesporně nejlepší byla Nána Marie Bečvářové a potom Helena R. Libertinové, která v sobě má nesporně velké herecké nadání, avšak misty přece bylo ještě pozorovati začátečníci, jež na podobné úlo-hy ještě nevyzrála. V celku však drama samo je mohutnou apotheosou života, stvořeného nej-vyšším Pánem, Stvořitelem a ne člověkem, jenž pomocí pokroku a vědy chce se státí jakýmsi polobožem. Krásné monology a dialogy o hlu-chem květu, tak mohutně kontrastující s vnitř-skutečně uměleckými požitky, jakých se nám dostává jen velmi zřídka. Nebo přirozené uvě-domování si robotky Heleny ženství a robota Prima mužství je důkazem velkého tajemství ženy a muže, manželství, a možno říci, že po stránce herecké byly to výkony, jež možno čítati k těm nejlepším, s jakými jsme se za celý večer setkali. Celkem možno říci, že je to drama mo-hutné a jestliže po stránce herecké nebylo vy-těženo tolik, kolik se jistě dalo, naprosto se nic neztratilo na uměleckosti dramatu a jistě vždy

zůstane mohutnou apotheosou přirozeného života.

V. Černý.

Jaroslav Hilbert: Iréna. Hra o třech dějstvích. Režie Karel Dostál, scéna A. Heythum. Na Národním divadle po prvé dne 2. listopadu. Hilbertovi zůstává stále ožehavou otázkou: zločin a trest. Manželská nevěra je pro něho nábožensky nemravný čin. To je též asi ideová podstata dramatické hry »Irena«. Irena po sedmi letech manželství zabila muže pro nevěru, a ač soudem osvobozena, zůstává pro lidskou společnost přece jen vražednicí. Otrpse manželstvím Dra Tomana, svého obhájce, muže, jehož v rozkvětu svého života oslyšela, a trestem za tuto její vinu je jí však naprosté odloučení od společnosti. Do této dějové linie vkládá exkursivní drama zahradníkovy syna s vlastní matkou, jež přechází takřka v humornou grotesku a je jen na újmu celému efektu dramatu. Hilbert chtěl založiti drama širě ideově i společensky, avšak tato intelektuální náplň, jež je v oblasti mravního problému, nesplývá s dramatem vnitřně dějově. Hutné dialogy a působivé rozvíjení děje jsou přednosti děje, jež se tak snaží částečně vyvážit technické nedostatky. Dostál ukázal se zde opět jako výborný režisér. A. Sedláčková podala Irénu v plném bohatství vášni a prudce se oddávající něhy. Štěpánkův Toman byl poněkud jednotvárný, též prostota E. Vrchlické neměla příliš velkou zásobu jemných vibrací tónů. V. Vydra vystihl podstatu starého pána dokonale.

V. Černý.

Elektafilm uvádí na plátno opět podařenou filmovou dvojici Pat a Patochona, osůbky tolik oblíbené u našeho filmového obecnstva. Vystupují nyní ve filmu Pat a Patochon v Africe za režie Lau Lauritzenovy. Tentokrát jsou naši hrdinové muzikanty, sklepníky, eskamotéry, zkrátka děvčátky pro všechno, až je jejich vrtkavý osud hodí na horkou půdu pirátské lodi, odkud uprchnou na pobřeží a octnou se mezi africkými černochoy, kde stanou se váženými osobami. Když ale jsou jim nabízeny dcery náčelníkovy za manželky, přechájí před tímto »černým nebezpečím« a dostanou se opět tam, odkud vyšli. Jejich skvělá hra, plná dobrého humoru, vzbudí opravdovou veselost. Mimo to uvádí se též drama Touha. Režie a hlavní úloha W. Dieterle, dále M. Johnsonová a G. Tolnaes.

—ý

Něco z dojmů Poslední politické události jistě zanechaly v naší duši určitou ozvěnu, cosi, co nám říká, že je třeba spolupráce, že je třeba organizace. My mladí míváme vždy mnoho ideálů. Nepopírám — kdo by neměl naději a ideálů? Nám však je potřeba účinné práce. Bliží se doba zimní, přijdou vánoce. Každý z nás jistě bude v kruhu jemu drahých. Táže se každý: »čím mám tedy pomoci já?« Maličkostí! Řekni jednou: »Dnes nejdou do kina, dnes nebudu kouřit a přispěji na Mikulášský dar.« Řekneš si snad těch 5 Kč nepomůže. Násob ale stem, tisícem! Hromada obilí se skládá z malých, nepatrných zrn! P. T. předseda výzvu na Mikulášský dar dal vytlačit malými písmeny, takže si jí jistě mnohý nepovšimnul. Dokažme, že jsme si toho povšimnuli — vykonáme svou povinnost! — »Verba movent, exempla trahunt!« O vánočních prázdninách máme příležitost k proslovům (hraji se divadla a pod.) Máme možnost uvědomovat, poučit. S chutí do práce za naši katolickou ideu! Vrba.

»Námořníkův sen.« Drama o 4 jednáních. Devět pánských a čtyři dámské úlohy. Cena 7 Kč. Napsal Jaromír Kolibrík-Puljanovič. Z nakladatel-

ství Jos. Birnbauma v Brtnici. Ku podivu, že jako volání sýčka z dálky, možno slyšeti sem a tam od lidí výrok: »Zase budou války!« — Co říci na taková slova: Nikdy a nikdy více, ani za našich dob, ani za dnů našich dětí. Lidstvo je syto války na sta roků. A kdybychom jižjiž zapomínali jejich hrůz, budou nám stále a stále připomínány v literatuře i v hrách divadelních. — Nejnověji vydalo nakladatelství Birnbaumovo velmi pěknou divadelní novinku: »Námořníkův sen«. Stručný děj: V mor. dědince žijí staří rodiče Kubátovi, jichž útěchou ve stáří je jejich syn Miroslav. Miroslav má lásku, selskou dcerku Bětušku. Bětuška mu sděluje, že jej nesmí více milovati, otec vybral jí zámožného vdovce, kterého si musí vzít, aby zachránila zadlužený statek. Zároveň s touto ranou přichází mobilisace. Dojemné jest loučení Miroslavovo s rodiči. Starý Kubát připomíná synovi, že: Slovan všude bratry má. Jednání prvé odehrává se na skalnatém pobřeží moře adriatického v březnu 1916. Rázovitá postava Jihoslovana Uzoviče, s jeho rozkošnou dcerkou Dragomírou, v níž našel Miroslav náhradu za ztracenou Bětušku. Dragu zachránil ze spárů záletných poručíků Silbersteina a Arpáda, kteří se mu za to mstí a dají jej uvázat. V dalších jednáních námořní bitva a mnoho pestrých a vzrušujících scén. Vskutku krásná a působivá hra, plná svérázných postav, vhodná při slavnostních příležitostech (zvláště k 28. říjnu).

Alois V. Procházka: *Studentova pomsta.* Veselehra o jednom dějství. Cena 2 Kč. 7 pánských úloh, 4 dámské. Studenti Došek a Myška dvorí se ve venkovské hospůdce krasavici Milce, zvláště Myška je doopravdy zamilován. Došek čte v novinách o špehounech, a rychle rozhodnutí domluví se, sehrát malou komedii se svým neoblíbeným profesorem, který tu obchází, sbíraje květeny. Navedou místního strážníka, aby zatkl »špehouna«, že si tím získá slávy. Provedeno — a milý profesor Kocour celý »perplex« nad svým zatčením, s radostí přivítá Myšku a Doška, kteří jej zbavují nemilé situace a slibuje jim dobré známky. Ze smíchu se při této jednoaktovce nevychází. Vyžádejte si seznam!

Filatelie

Letos je tomu 60 let, co v Rakousku byl vydán (1. J.) první korespondenční lístek. — Nový filat. čas. začal právě vycházeti v Praze pod názvem: »Filatelistická Revue«. Vydavatelem jeho je firma K. Kaplánek, která též vydala katalog čsl. známek. Známky s obrazy svatých vyskytují se poměrně zřídka. Většinou jsou podobné známky vydávány při jubileu národního světce: u nás sv. Václav, ve Francii Jeane d'Arc, v Portugalsku sv. Antonín, v Itálii sv. František a letos sv. Benedikt. Serie »Propaganda Fide« znázorňuje Krista s apoštoly. P. Marii nalézáme na známkách Bavor, Liechtenštejnu, Maďarska a Virginských ostrovů, též saarské územ. (Pieta). Se symbol. obrazem sv. Jiřího setkáváme na známkách Belgie, Gdanska, Georgie, Litvy a Ruska. Také Cyprus, Malta, Německo a San Marino mají známky s obrazem svatých. Při důkladné prohlídce sbírek by se jich našlo ještě více. Naše pošta dopravila během roku 966,326.164 kusy listovních zásilek mimo poukázek, jimiž dodala 3.439,822.243 Kč. Službu tuto obstarává 4546 pošt.

úradů s 28.121 pošt. schránkou, 714 vlakových pošt s 542 pošt. vozy a 378 autobusů. Letecká pošta uletěla doma 385054 km a v mezinárodní dopravě 1,203.292 km.

Sport

Zajímavá sportovní novinka. V poslední době ujímá se ve sportovních kruzích zajímavá novinka — hraní vodního pola na lodičkách. Používá se k tomu loďky, skládacích kajaků a míče o průměru 65—70 cm. Hraje se na vodní ploše 90 krát 80 m. Při prvních pokusech o tento nový způsob hry nastupovala k ní družstva jedenáctičlenná, avšak na základě získaných zkušeností byl pak počet hráčů snížen pro každou stranu na šest.

Jízda koňmo. V rámci svatováclavských oslav uspořádal jízdní odbor Orla čl. v neděli 17. list. t. r. honební jízdu, které se zúčastnilo na dvacet členů Č. L. A. Meet byl v 9.30 hod. na Sýkorově jízdně, halali asi v 11.30 v Kejích. Úspěch byl velkolepý. Jízdy se zúčastnilo na 30 bratrů. Zvláště důstojníci od jezdeckého pluku byli spokojeni s výkonem našich hochů, z nichž kolega Ing. C. Brandejs a MUC. Kumpořt obdrželi I. a II. cenu. Všichni pak na památku přinesli si odznak, který dostal ten, kdo dojel. Celá jízda byla filmována. K další úspěšné činnosti kolegů-jezdců přejeme mnoho zdaru.

S. K. Slavia—Ujpest 2:2. Rozhodující zápas o středoevropský pohár. Slavia, která v Pešti prohrála 5:1, nedovedla zvítěziti nad Ujpesti, kteří hráli nejhorší zápas sezony. Velký vliv na výsledek hry měla zahozená penalty, diktovaná proti Ujpesti hned na začátku hry. Hra byla nevalné úrovně a přihlíželo ji as 10.000 diváků.

A. C. Sparta—Rapid Videň. Hráno ve Vídni. Vítězství své, které vzbudilo zděšení ve Vídni a ohromné nadšení v Praze, zajistila si Sparta ohromným nástupem, neboť již v 10. min. vedla 4:0! Zápas sám potvrdil znovu vzestupnou formu omlazeného teamu rudých, stejně jako zápas hraný 1. t. m. v Praze, v němž A. C. Sparta porazila I. Č. Š. K. Bratislavu 7:2. Bratislavští, velmi oslabení odchodem svého výborného centra Poláčka do Slavie, nedovedli vůbec ohroziti branku rudých.

S. K. Slavia—Tennis Borussia Berlin 8:1. Vedoucí mužstvo berlínské utrpělo v Praze zdrcující porážku od našeho mistra. Německý football ustrnul, na což má jistě velký vliv bojkotování středoevropských profesionálů. Slavia předvedla přímo exhibiční hru ve všech řadách a mohla snadno zvítěziti dvojciferným score. Nejlepší výkon podal Svoboda a nově zařazený Šoltys.

Bohemians—Teplitzer F. K. 6:1 Vršovičtí porazili rozdilem třídy obávaného soupeře, u něhož naprosto zklamali Haftl a Šíma.

Plavectví. Rakousko poráží ČSR. 48:41 bodům. Nepříjemně jsme byli překvapeni prohrou našich reprezentantů, která byla dovršena i porážkou ve vodním polu v poměru 5:4.

Hravě i dravě

P. T. redakci »Jitra«!

Již dlouho se ozývaly hlasy, volající po zavedení belletristické rubriky v »Jitře«. Konečně splněno přání mnohých a v 3. čísle se objevila

rubrika, mající slibný název »Hravě i dravě«. Přiznám se, že jsem se s dychtivostí ponořila do čtení, ale žel, byla jsem krutě zklamána. Dravého tam bylo opravdu hodně, ale hravého? K čemu je třeba tolik triviality? Na kom jiném zaleží náprava mínění o studentech než na nás. katolickém studentstvu? A proto musí nastati náprava co nejdříve a »verše« takovéto pochybné kvality se nesmí více v našem časopise objeviti.

Za pardubické S. S. S.:

R. M o c o v á,

stud. stát. reál. gymn. v Pardubicích.

P. red.: Předkládáme čtenářům našeho listu k vyměnění názorů.

O. T i c h ý:

Ze školy.

Prof. (rozzloben při zkoušení): »Tohle je nějaká škola? To je cirkus, to je tingl-tangl, tam taky spoléhají jen na napovědu!«

Prof.: Člověče, co chcete dělat vždyť vám vědomosti ubývají kvadraticky s časem. V oktávě se vám budou rovnat nule!«

Prof.: »Jmenujte mi nějakou směs.«

Š i m š a: »Směs bonbonů.«

T i l d a: »Štrůdl.«

V horlivosti profesorské:

»Tak čtete, Samče, já budu hlasitě naslouchat!«

»Pračlověk se tedy odíval vlastně nejprve svou vlastní kůží, kterou na noc svlékal.«

»Vidíme, jak plyn se zvolna, prudce vyvinuje. — Je to plyn dosud neznámého jména, který se jmenuje bór.« (J. Vejvoda.)

Profesor (chce vyložiti význam francouzského slova »monstre«): »Slovo to je vám zajiště známo i ze života, kdež se vyskytá dosti často. Zajisté víte, co jest to monstre-koncert?«
Ž á k y n ě: »Jazz-band! — ssím!«

(—adnev.)

Prof.: »Povězte mi dáký logický nesmysel!«
Ž.: »Chodím rád do školy!«

Hod. náboženstva: prof.: »Na čo Pán Bôh stvoril človeka?«

Ž.: »Aby ho pokúšal.«

Hod. franštiny: »...le père d' A. Daudet était la fabrication...«

Sarkasmy.

Intelligence, milý Vendo,
odvozuje se dnes od non intelligendo.

Chceme-li se uchrániti kopanců,
založme měsíčník nudících se vzdělanců!

Nevíme-li rozumem kudy kam,
založme měsíčník kávových kroužků dam.

Kolego!

Doslechl jsem se v krematoriu, že jsi skonal. Mohl bys mi odkázati svoji sbírku vázaneček, bych ti do smrti vděčen.

Zdraví Tě vřele

Karolo Venturi,

virtuos na klavír a komponista.

Řádky chvályplné i nelitostné

Ctěná redakce!

Nejprve Vám musím oznámiti, že se mi líbí naše »Jitro«, jmenovitě poslední číslo, které je pěkně oživeno fotografiemi. Taková podzimní krajinka poví mnohdy více, než nějaká rozplakaná báseň. Líbil se mi článek »Víra Tvá« od J. Kašpárka. Našincem to šklubne, jakmile uslyší něco po domácku. »Ale Francek jistě neměl »Jízdní řád«, když vyleze až v Pitině, lebo z Bojkovic by měl blíž.« Že tam (na žit. na Mor.) Mme de Thèbe, jak je pan redaktor pojmenoval, jsou, přesvědčil jsem se sám, a zrovna tři; jedna »chytrější« než druhá. Toť se ví, že si navzájem konkurují a mají dokonce své »nadbaňáče«, kteří ihned poznají, jestli kdo jde na žitkovou bohyni se zlomeným srdcem. Abych však nebyl podezříván, že jsem tam byl v podobné záležitosti, raději poradím milým čtenářům a čtenářkám, aby si tam též zašli. Když si z tamějšího kraje nic neodresou, tak alespoň jistě nějaký hrnc a la Úprka. Pozor, aby vám potom skutečně nepočarovala! Nikdo z vás, čtenáři a čtenářky, nerad se brouzdá tichými lesy? Jistě z vás každý zná něco zajímavého o svém kraji! Nuže, ven s tím! Amatéri — zdařilé snímky! Poznávejme se — spráťelme se! »Jitro« je našim časopisem, jak podotknul pan redaktor. Najdou byt i nepatrný ohlas moje poslední slova? Poďejme si ruce od šumavy k Tatrám!

S přátelským pozdravem

Anton Vrba, stud., Lučenec, Slovensko.

J.

Čeho je třeba.

V dnešní době vidíme velkou náboženskou lhostejnost mezi dorůstající mládeží. Ani studentstvo není této krise ušetřeno. Podívejme se v neděli do kostela! Vpředu u oltáře hlouček školních dětí, loď chrámu vyplňují vesměs ženy a dívky, a vzadu pod kůrem poměrně malý počet mužů a mladíky možno takorůka na prstech spočítati. Studentů je také velmi málo. — Kde hledati příčiny tohoto smutného stavu? — Vraťme se do doby válečné a předválečné! Návštěva mládeže byla značná, ovšem pokud byla v moci výchovy školní. Tehdy bylo snadno donutit studenta, aby šel v neděli do kostela; pohrozilo se prostě špatnou známkou z náboženství, po případě z chování. Takovým způsobem přicházelo do kostela dosti studentů, jejichž víra, řekl bych, byla fingovaná. Ukázalo se to po převratě, kdy nastala doba jakési volnosti náboženské. Projevila se ta nepravá výchova náboženská. My, dorůstající generace cítíme dobře, že se nám mnoho věcí z náboženství nedostává. Rozhlédněme se kolem sebe a vidíme, jak ten život bez víry vypadá, vidíme tu mravní spoustu a následek — množství sociálních chorob, stále se množících sebevražd. Lidé jsou syti života a vraždí se v mladých letech. Tam vede život bez Boha, tam vede náboženská lhostejnost!

Je nutno změnit výchovu a to od základů!

»Jitro« má být dle slov kolegy Ing. C. Reindla »časopis studentský a proto nesmí vyhlížet jako věstník královské společnosti nauk, ale musí být čteným obrazem dnešního studenta a sledovat jeho zájmy« (č. 10. roč. X. »Co s Jitrem?«) — Ale letošní první číslo zásadě této neodpovídalo. Bylo hrozně málo studentské, neboť předpokládám, že mnozí jeho autoři studenty již nejsou. Jejich moudré články přece nezajímají veselého studenta, který chce články a básně spíše veselé a ne učená pojednání. — Nejsem žádný pohan nebo nevěrec, to ne! Ale články uvedené v obšahu na obálce 1. čísla rozhodně nelákaly. Všeho moc škodí! My starší, to ještě jakžtakž ztrávíme, ale představte si třeba takového terciána, když mu nabízejí »Jitro«. Koukne: »Kruh svatováclavský«, »Svatováclavská mosaika«. »Několik úryvků ze svatováclavských legend«, »Unionionistický sjezd«, »Sonet svatováclavský«, »Liturgie«, »Filosofie sv. Tomáše« atd. Takový kluk řekne: »Á, to bude mejlka, to mě nepatří, to je asi pro pana profesora,« a neodbírá to. Prostě jej to nezajímá. A zde je ta veliká chyba! My starší za pár let odejdem a kdo nastoupí na naše místo? Ti mladí »Jitro« odbírat nebudou, zprotivili-li se jim hned prvé číslo. Říká se, že první dojem je stálý. — Jsem pro úvodní články z pera některého předního pracovníka o tom kterém oboru, ale musí být takový článek v jednom čísle jen jeden. Více již unaví. Musí přece také zbýti místo pro básně a beletrii studentskou. PhC. Svozil praví v 5. čísle X. ročníku: »V »Jitru« ponechme jen hodně místa našim kolegům středoškolským, neboť jen tak lze z nich vychovati pisatele řádné vládnoucí perem a o to nám musí také jíti.«

František Stuchlý.

Poukázky na plnicí péra a knihy, v minulém čísle obsažené, potkaly se s nevšimavostí dotyčných čtenářů. Nevíme, zda nám je úmyslně neodeslali, aby nám ušetřili odměn, či zda si jich nevšimli. V tom případě je ovšem musíme napomenout, aby lépe četli »Jitro«. Obdrželi jsme jich zpět jen čtyři. Odměny byly zaslány: **plnicí péro** kol. Kl. Kesenbrock, Klatovy. — **Knihy:** kol. Hynek Alois, rg. Vyškov, kol. Ján Leokuš, Košice, Hlavná ul., kol. Jar. Slanec, r., Tábor. **Za získání nových odběratel odměnění:** kol. Beneš, Lipník n. B. (získal 5), kol. E. Pelc, tamtéž (získal 11), kol. Jan Nykl, Polička (získal 13), kol. Št. Smincák, Košice (získal 13) — vesměs knihami, jak byly vypsány ve 3. čísle.

Objednávejte prostřednictvím »Jitra«

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Šaráda.

K. Vrabec.

První u řešeta zříš,
druhá oživuje lesní říš,
celek známé město dá,
Slovan tam své bratry má.

Výpustka.

K. Vrabec.

V zimě bývá každý den,
a je krutý, na mou víru,
jednu hlásku vypust' jen,
a máš z něho starou míru.

Dělenka.

Pi. prof. Miladě Pařízkové - Ela K.

První blažených je místo,
druhá sídlo knížat, pane,
celek na Moravě místo,
poutníkům též dosti známé!

Rebusy.

Ivo.

ba   o
o   ba

Přesmyčka

(literární).

Quido.

Vi Němec a babočka o žábě.

ě = n

Listárna hádanek. E. V. VII. rg. v Orlově:
Dík za příspěvky. Piš je však každý na zvláštním papíře. Pošli brzy zase. — Fr. Zavadil: Kolego, pišeš divným tónem! Či myslíš, že se nestarám o to, aby v čísle bylo co nejvíc hádanek? Ať se najde víc takových kolegů, kteří by psali, že chtějí celou stránku a snad redakce vyhoví spíše. Můj hlas sám nestačí. Inzerát prý je přednější. Příspěvky piš na zvláštním papíře. Časovka hezká až na to »paží«. Rodovku uveř. — Šnajdr Jar.: Mrkvička mne neranila. Jsou tam i věci hezké, některé ovšem buď staré, buď známé. Přesmyčky krátké a méně jich. A nač to říkání na každém lístku? Napsat hádanku, pod ni řešení a stačí to. Piš zas, získávej hádankáře! — F. Nykl: Dík za příspěvky. Pošli brzy zase. Knihu pošli zpět, rebus vzat do turnaje. — Juvenat Salv. ve Val. Meziříčí: Prosim o poshovění, redakce je rozběhaná a nikdo nechce »vyčinkat«. — Kolegové, kolegyně, pošlete rozluštění. V minulém čísle vypsán turnaj na nejlepší rebus pop., zúčastněte se!

Hádanky.

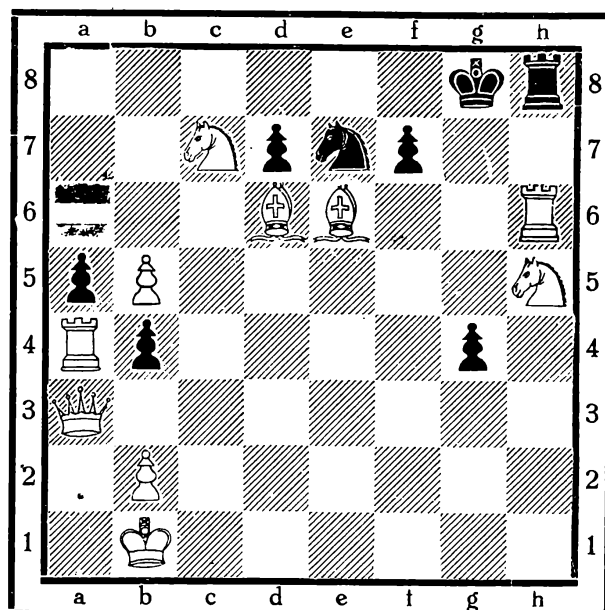
Řešení z 2. čísla »Jitra«: 1. Dante, Etna, nad ní. — 2. Mikuláš Isidor, Kyjev, úder, lov, ar, š. — 3. † Otokar Březina. — 4. Literární rozhledy. — 5. Josef Holeček: Naši. — Řešení zaslal jen Pepa Zavřel, stud., Přerov. Za příspěvky odměněn bude Jaroslav Šnajdr, Bratislava. Odměny, jak se jen poněkud uspořádají poměry v redakci, zašlu.

Úloha čís. 14.

Attilio Falcheto, Milán.

(Repr.)

3. tahem mat.

Bílý: Kb₁, Da₃, Va₄, h₆, Jc₇, h₅, Sd₆, e₆, pb₂, b₅ (10).
Černý: Kg₈, Vh₈, Je₇ pa₅, b₄, d₇, f₇, g₄, h₇ (9).

První velká soutěž o ceny

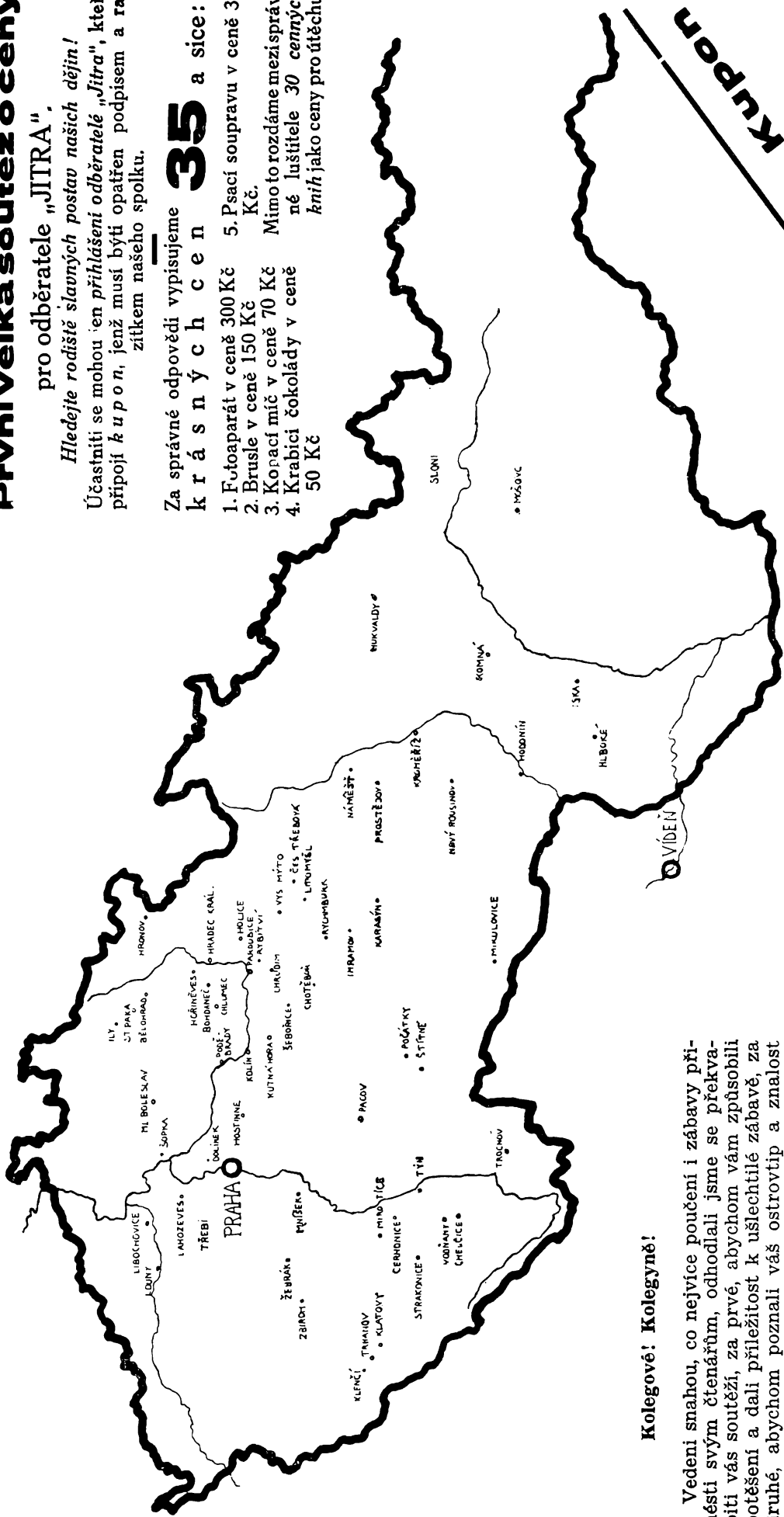
pro odběratele „JITRA“.

Hleďte rodiště slavných postav našich dějin!

Účastníci se mohou jen přihlásit odběratelé „Jitra“, kteří připojí kupon, jenz musí být opatřen podpisem a razítkem našeho spolku.

Za správné odpovědi vypisujeme
k r á s n ý c h c e n 35 a sice:

1. Fotoaparát v ceně 300 Kč
  2. Brusle v ceně 150 Kč
  3. Kopací míč v ceně 70 Kč
  4. Krabici čokolády v ceně 50 Kč
  5. Psací soupravu v ceně 30 Kč.
- Mimo to rozdáme mezi správné luštitelé 30 cenných knih jako ceny pro útéchu.

Kolegové! Kolegyně!

Vedení snahou, co nejvíce poučení i zábavy přinést svým čtenářům, odhodlali jsme se překvapit vás soutěží, za prvé, abychom vám způsobili potěšení a dali příležitost k úspěštilé zábavě, za druhé, abychom poznali váš ostrovtip a znalost našich dějin, literatury a umění.

V čem spočívá váš úkol?
Před vámi leží náctř téměř celého našeho státu, hlavně jeho historicky důležitých částí, a v něm zakreslena jsou různá místa. Jsou to místa, v nichž se narodily vynikající osobnosti všech věků a všech oborů lidského působení, osobnosti, jež zapsaly se trvale do dějin našeho národa, a jež proto je zvláště vaší povinností, jako studentů, znáti. Leckteré místo vám na první pohled připomene jméno velikána, ale při některém se budete musit hluboce zamyslit, nebo i sáhnout po

nějaké pomůcce, snad dokonce po naučném slovníku. Ale při trošce vůle a vytrvalosti najdete správně všecko, a — co je nejcennější při tom — upevníte si v paměti jména a data pro českého inteligenta důležité! Tedy s chutí do práce! U každého místního jména udejte, kdo se tam narodil (ne zemřel, nebo působil a pod.!) a připojte rok jeho narození, je-li historicky prokázán! Nákres nemusíte kopírovat, stačí jen napsat jména míst od západu k východu a vedle jména rok narození našich slavných mužů a žen.

Některá místa jich mají více, dejte na to pozor! Napovíme vám: Praha jich má 17, Pardubice 2, Kutná Hora 2, Kolín 2, Louny 3, Chrudim 2, Král. Hradec 2. Více vám nemůžeme prozradit. Všechných místních jmen jest i s Prahou 70, jmen vlastních musí být 95. Tedy s chutí do práce! Upozorněte své kolegy na naši zajímavou soutěž, ať se přihlásí také za odběratele, neboť jen odběratel může se jí účastnit! Rozšiřujte náš časopis, kde můžete! Odpovědi se přijímají do 1. února 1930.

*Všem svým čtenářům a příznivcům
veselé vánoce a šťastný Nový rok
přeje redakce*

Dnešní číslo vychází později pro technické potíže, ježto se tiskárna stěhovala, což nám čtenáři laskavě prominou.

Vyšlo v Praze 15. prosince 1929. Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého.“ — Odpovědný redaktor: JUC. Alois Grulich. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 264300-VII., ze dne 29. listopadu 1929.

1920 — 1930

OBSAH

- Antonín Havelka: **Epištola mládeži**
Josef Resl: **Naše nejstarší styky s Němci,
zvláště v záp. Čechách**
Ladislav Švejcár: **Vědy exaktní.**

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 20671. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6—, na rok Kč 12— a pro nestudenty na rok Kč 25— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Tiskem Československé akciové tiskárny v Praze II., Karlovo náměstí 5-6.

Důležité upozornění: Z usnesení výboru Ústředí bude „Jitro“ vycházeti 10. každého měsíce. Redakční uzávěrka je 20. každého měsíce.

Z redakčního stolu: Tichý: Škoda, že jsi přišel právě v prázdniny, kdy zde nikoho nebylo. Čáslavské sdružení se má připravovat v Kutné Hoře. Adresa P. Pecháčka nám teď také není známa. — Dp. Voves: Odpovíme ještě dopisem. Samozřejmě, že zařídíme zase, jako to bylo loni. — Šolc: Posíláš-li hádanky, označ to také na zadní straně obálky, aby to zbytečně neputovalo za mnou na venkov, jako se teď stalo. — Kroměříž: Zařaděno. Že také dáte už o sobě vědět! — Čech: Zůstane tedy na tom, jak píšeš. Ale mohl jsi to brát napřed a pak posílat sem. Opožděně máš v dnešním čísle ještě jednu recenzi. — Bojan: Tentokrát se dostalo všemu místa. — Zavadil: Doufám, že už nebudeš reptat, neboť se tvému zamilovanému koutku dostalo už tak dlouho želané celé stránky. — Velké Meziříčí: Zařaděno.

Z redakčního koše: V—a Tom: To, co se ti »podařilo vytvořit«, není ještě zdařilé pro »Jitro«. Musíš hledět, aby se ti verše ještě lépe

dařily. Vidět z nich přílišnou jednoduchost, primitivnost tvorby, jako vůbec při práci začátečnické. Ani rýmy nejsou všude správné. Jsou to spíš asonance. Tedy: dokonale přetvořit a přepilovat! — Tichý: Tentokrát nemohu ničeho použít, Je to slabší. Není teď už také ani nazbyt místa. — Neznámému: Předně »Misijní hlídku« nemáme a za druhé nemůžeme přihlížeti k nepodepsaným příspěvkům, neboť je těžko hádat, od koho asi mohou být, když jsou psány na stroji a poštovní razítko pražské. — Kleinmoth: Trochu těžkopádná meditace. »Dar života« by se spíš hodil, ale není místa.

Časopisy redakci došlé: Boletín de la Confederación de Est. Cat. de España, Madrid.

Soutěž, vypsaná v minulém čísle, těší se velkému zájmu. Upozorněte na ni své kolegy a známé!

Opravujeme z min. čísla: Kupony netřeba razítkovat, jen podepsat s adresou.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitro“.

Listárna hádanek: Fr. Kulíšek: Řešení došlo! Jen houšť a důrazněji o tu stránku hádanek. Jak si představuješ ten aut. turnaj? Napiš! Do turnaje o nejlepší rebus zúčastnil se jen jeden. Velký nezájem. Proč? Emma Železná: Řešení došlo! Stačí jen napsat řešení, nikoliv znění hádanek. Pište víc příspěvky! Jen spolupráce všech nás zachrání od úplného vymizení z »Jitra«. B. Sigmund. Tvůj lístek jsem dostal. Odměna však

se týká snad minul. ročníku. Otáží se Lásky. Kolegové a kolegyně, proč ten nezájem o hádanky? Pošilejte řešení a příspěvky. Chcete listárnu či raději hádanky? Řešení z 3. čísla: 1. Krokvice. 2. Sen seno. 3. Mnoho zdaru. 4. Posel lásky (po s el hlásky, h=0; neřešil nikdo, jen kol. Šnajdr tuší v něm lásku). Řešení poslal kol. Šnajdr, Bratislava a Jaroš Al., Praha. Jan Nykl odměněn bude za popisný rebus.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v prosinci 1929.

Číslo 4.

Václav Zima

JITRO nad Plzní.

Je tomu už deset let. Deset let kladné a pozitivní práce, deset let síly a víry v příští! Deset let Sdružení katolického studentstva plzeňského.

Toto jubileum znamená vítězství nad černou tmou lžipokrokové nevěry, aby tak bylo stvořeno království Kristovo na této zemi. Je symbolem obětavé a nezištné práce, nezlomné síly a hlubokého nadšení, tryskajícího z mladého srdce, přetíženého radostí.

Moderní svět, přeplněný parfumem nevěrecké nicotnosti, jest uplakaný a melancholický. Ukládá svůj hořký smutek, smutek nad vědomím vlastní malosti a ubohosti do srdcí naškrobených a dlouhovlasých básníků, kteří jej pak vyjadřují kulhavými verši, bušící neúnavně svými hnáty do staré, rozsypané lyry. Neboť básníci jsou »vox populi«. A moderní básníci jsou smutní. Neboť i svět je smutný a melancholický. Katolicismus, který tvoří v lidských srdcích nekonečnou tradici křesťanské lásky, znamená RADOST. Radost z práce, radost ze života, radost z opovržení. Tisíceletá rotace země nedovede změnit tuto tradici. Nedovede ji zrušit.

A proto také Plzeň katolická a mladá, jež letošním rokem vstupuje do svého decenia, dovede lnout k této tradici, které vždy byla věrna, kterou vždy milovala a pro kterou vždy bojovala. Její kulturní práce vyrůstá z radosti mládí, z radosti křesťanské, z radosti nekonečné. Vyrůstá z veliké touhy: Chtít tvořit! Chtít budovat! Chtít stavět!

S touto touhou bylo před deseti lety založeno Sociální studentské sdružení. A tato touha je sílila vždy — po celý jeho život, který byl ZÁPASEM O STARÁ PRÁVA, ZÁPASEM O PRÁVA DUCHOVNÍ, ZÁPASEM O PRÁVA KATOLICKÁ.

A jestliže v tomto čísle »Jitra« podáváme čtenářům docela jiný obsah než jindy, jestliže

je toto číslo výchytkou z průměrného chodu, jestliže přináší obraz staré i nové Plzně, je to proto, že letos, roku 1930, vyrůstá nad Plzní veliké, mohutné a krásné JITRO.

Jitro nad Plzní! Jaký to úžas! Jaká to mohutná pěst, vztyčená proti přívalu cizácké, prašivé nevěry! Jitro nad Plzní! Radostné jitro katolicismu vítězem nad temnotami moderní nevěry! Radost nad chladným, zahořklým smutkem duševní módy.

Módní novinky »pokrokového« farizejství a duchovního patolizalství neměly nikdy na Plzeň vlivu. Plzeň šla vždy svou vlastní a pozitivou cestou! Šla temnotami ke světlu! Nedovedla zradit své historické JÁ a její synové nedovedli moderními ramenářskými názory denudovat svůj MOZEK, který tak často jest pouhou hladinou u našich malicherných nepřátel. Není v něm brázd, protože není v něm tvůrčího rozumu a protože školská psychologie nedovede svými teoriemi z hlupáků nadělat mudrce.

A jestliže je dnes — za deset let — nad černou Plzní radostné JITRO, Jitro víry a mládí, věříme, že nad příští Plzní za dalších deset let bude už DEN. Den zralý, den slunečný a radostný, den, přetížený ovocem lásky. NUŽE! SVÍTÁNÍ NA ZÁPADĚ!

Práce studentské a katolické Plzně za oněch deset let byla těžká a tvrdá. Tvrdá byla také stavba duše moderního a dokonalého katolického studenta. Byla těžká, protože nebylo po ruce žádného materiálu, než to, co nám odkazuje oškubaná škola. Leč neposuzujte stavby podle cihel, nýbrž podle kvality zedníků a stavitelů. Jsou-li dobří zedníci a stavitelé, udělají i ze špatných cihel pevnou stavbu.

A plzeňští duchovní stavitelé jsou dobří a pevní. Neohrožení a silní. Přesvědčte se o tom z tohoto čísla, které jest věnováno katolické Plzni a jejímu deceniu.

Dr. h. c. Josef Bohuslav Foerster, největší český hudební skladatel současné doby, dovršil 30. prosince 1929 70. rok svého života. Plzeňské S. S. S., které je šťastno, že smí řaditi Mistra Foerstera k svým vzácným příznivcům, požádalo ho o příspěvek pro plzeňské číslo »Jitra«, čemuž mistr ve své příkladné dořetivosti laskavě vyhověl.

Jos. B. Foerster :

Duše lidská.

Již za svých jinošských let byl jsem činně účasten na kůru. Původně zpíval jsem alt, později, mutuje, tloukl jsem bubny. Byl to krásný pocit — ještě dnes mám to v paměti — když jsem směl udeřiti plnou silou na počátku slavného Gloria in excelsis Deo! Bylo mi, jako bych já jediný podpíral zvuk orkestřru, sboru i varhan, jako by zvuk rostoucí každým okamžikem nabýval svého lesku, své oslňující krásy, velikosti, ba velebnosti jen tím tremolandem, které na napjaté kůži bílých tympanů vyluzovaly mé dětské ruce, ale ještě důrazněji, ještě intenzivněji — mé jásající srdce. Neboť i můj zdánlivě vedlejší a přezíraný nástroj chtěl a dovedl mluvití svými chvějícími se rty: Gloria in excelsis Deo! — —

Nastala doba reformy chrámové hudby. Do kostela vloudil se světský duch. Sóna, arie, melodické linie pozbyvši duchové krásy, přeneseny z divadelního a koncertního podia v posvátný klid domu Božího. Nerozeznali jste operní scénu od sólového moteta, sloh světský vplynul v církevní. Nebylo již rozdílu.

Jako vždy: v rozhodné chvíli povstali reformátoři, očišťovatelé. Můj dobrý otec byl v jejich čele. Jako kdysi Kristus Pán zbavil chrám kupců a penězoměnců, tak, odhodláni a nadšení, podjali se někteří vůdcové hudby chrámové krásného úkolu vrátiti chrámu hudbu, důstojnou, hodnou domu modlitby.

Po zralé úvaze sáhnuto v poklad téměř zcela zapomenutý, v církevní hudbu, již vytvořila doba vokální polyfonie. Počato gregoriánským chorálem, jenž zbilil nad sním — smím-li tu užiti biblického slova — co bylo pošpiněno; na místo oblíbených, ale chrámu nedůstojných skladeb nastoupila díla velkých mistrů šestnáctého století, a housle, klarinety, rohy i bubny vyměněny za zbožné varhany.

Nový svět zvuků ovanul nás ze skladeb, které diktovala zbožnost a pokora, a i ti mezi námi, kteří byli s počátku proti reformě, stali se za čas jejími ctiteli a přívrženci.

Zůstala ovšem hrstka nepřátel. Nejednomu posluchači zastesklo se po měkkém tónu houslí a violoncella, po harfě a trompetě, po fanfárách a intrádách rozvířených bubnů. Ti

citovávali rádi slova žalmistova: »Chvalte Hospodina zvukem trompet, chvalte na citory a na harfy! Chvalte Jej bubny a tanci, chvalte strunami a pišťalami! Chvalte Jej zvučícími cymbály! Vše co dýše, chval Hospodina! Allelujah!« (Žalm 150.)

Avšak nám, kteří jsme uvykli zpěvu a varhanám, zdála se slova žalmistova jen jakousi licencí poetickou, již nelze bráti doslovně. Pro nás zmlkly navždy tyto nástroje, kde se jednalo o hudbu důstojnou chrámu.

Uplynulo mnoho, mnoho let. Nad mojí hlavou přeletěl ne jeden těžký mrak, bolest těžce se dotkla srdce. Bůh vedl mne jinými cestami nežli v dobách dětství.

A tu jednou, je tomu asi rok, vstoupím do kostela. Vidím chrám plný světelné záře, před oltářem mnoho kněží. Slavnost. A s vysokého kůru ozvou se varhany a zpěv, zní housle a flétny, rohy a pozouny, a v jásavém fortissimu vpadne v ohromující zvukový přival bouře — burácející bouře bubnů. Glorificamus Te!

A já, syn reformátora církevní hudby, já, jenž po leta řídě hudbu chrámovou, vyloučil jsem z kůru všechny nástroje, vyjímaje varhany, naslouchám chvíli překvapen, pak uchvácen, dojat a konečně propukám v pláč. Slzy povznesení a radosti, slzy, jež vytryskly z pohnutého, zjihnuvšího srdce, očistné, blahoslavené slzy

V té velebné chvíli pocituji, že měl pravdu žalmista, svoláváje do chrámu všechny nástroje, aby chválily svorně a vděčně Hospodina. Neboť nyní si teprve uvědomuji, že nikoli prostředky, materiál, nýbrž duch skladby, její pokora a zbožnost — rozhodují.

Nechť užije skladatel pouze lidských hlasů, ať varhan, houslí, harf a celého orchestru se všemi jeho duhovými barvami, pracoval-li oddán Bohu, psal a cítil-li zbožnou duší, bude jeho hudba chrámu hodna.

Duše lidská .

Jak řekl francouzský filosof: »toť jeden z chrámů, které si vystavěl Bůh pro svou slávu.«

Psáno v pátek 22. listopadu 1929 pro časopis »Jitra«.

Epištola mládeži.

Co jiného můžete čekat od svého duchovního vůdce? Než mentorování, napominání! Ale nechci býti suchopárným, koženým katechetem mladých zbujujících, takových neohoblovaných dosud mužských pulců, a ustrašeně do světa se dívajících slečinek. Spíše chci mluvit jako starší kamarád, starý student k mladším kamarádům a kamarádkám, zkušenější a životem otlučenější méně zkušeným a dosud až příliš důvěřivým.

Především buďte co nejdéle mladými! A dokážete-li to až do sedmdesátky, vyhraje život! Co je do mladých, vyšeptalých starců a bab — v kalhotách i sukničkách — takových osmnácti až třicetiletých blažených škarohlídských rozumbradů a přemoudřelých fíflů! Co je do mládeže, kterou ve dvaceti letech omrzela svět, které už život nenabízí žádných radostí! Co nejdéle býti dětmi! To by mělo býti heslem dětí i rodičů i vychovatelů. Děti tělesně i mravně zdravými, silnými, plnými chuti k životu a ku práci. Děti veselými, které dovedou radovati se z krás přírody, které dovedou provésti všelijakou nevinnou taškařinu, ale také od jiného ji s úsměvem přijmout, které dovede nadchnouti krásná kniha, nádherný obraz, procitěná hudba i zdravý ušlechtilý sport.

Básník Hálek napsal: jen zevšednět mi nedej, Bože! Poněkud to měním v jiné heslo: Jen předčasně zestárnout — zdědkovatět a zbabkovatět — nám nedej, Bože!

Pracujte! Studujte! Pilně a vytrvale! Děláte to pro sebe, pro svou budoucnost — pozemskou i věčnou — pro svůj národ, pro lidstvo i církev. Mládí — příprava, jaro života, kypření půdy, rozsévání, sázení. Na jarní práci a pohodě v přírodě závisí množství i jakost budoucího chleba, letní a podzimní úrody. Jarní ležáci — zimní žebrači! A žebrota duchovní — taková rozumová zaostalost — jest mnohem horší žebroty o kus chleba dům od domu. Vytýká se církvi katolické, že chce mít lidi hloupé, a dovolávají se tito odpůrci slov samého Spasitele: »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.« Není směšnějšího výkladu tohoto blahoslavenství, než souditi, že Pán Ježíš myslil tím lidi hloupé. Ne! Do nebeského království nevejde žádný hlupák. Pitomce Bůh v nebi mít nechce a nebude. Hlupáci přijdou všichni do pekla — a víte, kteří a jací lidé to jsou? To jsou lidé pyšní, lakomí, neřestní, závistivci, nenasytoví, vzteklí a lenoši. Neozývá se při této větě ve vaší mysli

jedna otázka katechismu? Které jsou hlavní hříchy? Ano: z otrávených pramenů sedmera hlavních hříchů rozlévá se lidstvem duchovní a mravní tma, duševní hlupota, nejhorší zpátečnictví a zaostalost.

Bůh nechce, abychom byli takovými hlupáky, kteří za nemaštěnou čočku pozemských radovánek — často ceny velmi pochybné — by prodávali své prvorozenství synů a dcer božích, dobyvatelů a dědiců nebeského království.

Buďte spravedliví, a učte se této ctnosti již od mládí! Mladému věku jest vrozen smysl pro spravedlnost, dokud mu jej špatnost světa a lidí nevyžene ze srdce. Snad by mnozí čekali spíše, že napíšu: Mějte lásku jedni k druhým. Znáám velmi dobře úchvatně krásný chvalozpěv apoštola národů sv. Pavla na lásku křesťanskou, která na konec zvítězí nade vším. Ale než mohl napsati apoštol tento chvalozpěv, musila dříve býti provedena nejvyšší spravedlnost. Zhrzená láska Boha ke člověku musila být pomstěna, a Bůh sám musil se státi člověkem, aby na svém lidském těle důsledky této pomsty zakusil. Bůh není mstivý — ale musí a musil být spravedlivý, aby Jeho láska tím více vynikla. A než nastolena bude Láska na svůj věčný trůn, provedena bude před tím všeobecná Spravedlnost — soud nad lidstvem a jeho dějinami.

Základem lásky jest spravedlnost, a kdo chce dosíci lásky u jiných, musí být k nim spravedlivý. Učte se tomu již v mládí a buďte spravedliví k sobě navzájem, abyste jednou dovedli býti spravedliví, až budete mít v rukou určitou moc, vliv, postavení. Moc a vliv v rukou člověka nespravedlivého mění se ve zločiny proti spravedlnosti i lásce.

Nedostatek smyslu pro spravedlnost nedá se nahraditi žádným planým povídáním o socialismu, solidarismu a co jest všech »—ismů« na světě, ale nedostatek spravedlnosti vede k rozvratu rodiny, společnosti i celých států. Rakouská říše jest toho odstrašujícím příkladem, když její vládcové a jejich rádcové nechtěli dbáti zlatem psaných slov na bráně císařského hradu vídeňského: *Justitia — regnorum fundamentum.* Ale spravedlnost jest jediným základem nejen království — regnorum, ale také republik, a všech součástí společnosti, tedy i spolků, sdružení, politických stran. A dle sv. Augustina: *Sine iustitia quid sunt regna, nisi magna latrocinia.* K peleším lotrů přirovnává tento dosud nepředstížený

učenec a světec království — tedy i státy, republiky, spolky atd. — kde není smyslu pro spravedlnost.

Zachovejte si vždy lásku ke spravedlnosti! Nejen ji vychvalovat, ale také prováděti, i kdyby jste tu a tam musili narazit, nebo si i někoho znepráteliti.

»Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem — propterea benedixit te Deus in aeternam.« —

Václav Zima:

Katolickým studentům plzeňským.

Těžký je prapor váš a málo síly.

Daleko ještě hrdý váš cíl.

Tisíce překážek v cestu se staví,
osud z vás vždy jenom tyl.

Tvrdá je cesta, po které jdete.

Tvrdý je úhor, do něhož brázdu každý z vás vryl.

Všichni však v srdci chováte víru

a proto každý, ačkoliv zemdlen umíral, žil.

Jste sami a těžký je na bedra vaše uložen úkol:
Zachovat čistý Svatého Václava štít!

za VÍRU, za PRAVDU a za SPRAVEDLNOST
do boje jít!

Antonín Havelka:

Pod ochranou Madony.

Za 35 roků bude to již plných šest století, co uslechtilá socha Plzeňské Madonny shlíží ve starobylé svatyni na své ctitele. Již z doby slavného panování Karla IV., Otce vlasti, kdy vlast naše česká byla politickým i kulturním střediskem Evropy. V oné době nejvyššího rozpjetí českého ducha neznámý umělec z mrtvého kamene, české opuky, vytesal na výsost umělecké dílo, které dokazuje nejen jeho umění, ale — co více — jeho hlubokou víru a upřímnou zbožnost. To není žádná z těch mnohých Madonn renesančních, kdy v 16. stol. umělci dle stejných modelů vytvářeli obrazy a sochy Madonny: pohanských bohyně . . ., kdy bylo sice více a lepší techniky, ale nedostatek hluboké víry. Naše české Madony z doby gotické (13 a 14 století) jsou oduševnělé právě hlubokou vírou, a proto jsou tak vysoce umělecké a věřícímu srdci tak blízko přístupné.

Dnes postavena jest Plzeňská Madonna ve středu hlavního oltáře. Trůní, jako královna, nad svými věrnými, a při tom blízká jim, jako něžná, milující matka. Jest to stojící socha, chovající na levé ruce Jezulátko, které v ručičkách drží jablko. Prsty levé ruky vbořují se do buclatého tělíčka dětského a pravá ruka jest podložena dětským nožičkám. Vyřešení statické (postava Madonnina) dokazuje, že umělec přemýšlel: není to mrtvá socha, ale přirozeně skloněná postava matky, chovající své dítě. Z obličejů Madonny září něžná láska a hluboká moudrost.

Kéž také o vás, mladí kamarádi a kamarádky, platí tento slib nebeského Otce, a pro lásku ke spravedlnosti a pro nenávisť k ničemnostem všeho druhu kéž také vám žehná Bůh na cestě životní a pro celou věčnost.

Plzeň, 11. listopadu 1929.

Ant. Havelka,
arciděkan.

Těžký je prapor váš a málo síly.

Pod křížem Kristovým táhnete v boj.

Srazte své šíky, zdvihněte prapor
a utvořte veliký, vítězný voj!

Nic nesmí vás zastavit ve vašem růstu,

nic nesmí vás zatlačit zpět.

Jste vojáci Kristovi, vojáci Boží

a proto za Kristem vpřed!

Do vřavy podlého světa, jenž bojí se meče a síly,
do bitvy o práva čistá musíte jít!

Bez strachu, bez bázně v hrdosti mládí tvořit
a v pokoře žít!

Což divu, že hluboká víra plzeňského lidu tak-řka shlížela se v tomto čarokrásném obraze Matky Boží, že k její účtě pečovali o důstojné vybudování velkolepé svatyně, imponující svou vznosnou jednoduchostí, tak příznačnou pro město Plzeň. K ní utíkali se v dobách těžkých zkoušek válečných o častých morových ran, k její počtě a na poděkování za mimořádnou ochranu postavili spanilý sloup mariánský mezi kostelem a radnicí.

Učitelé duchovního života tvrdí jednomyslně, že hluboká účta mariánská jest nejlepší ochranou proti náboženskému poblouzení. Také město Plzeň jest dokladem této pravdy. I Plzeň zakolísala v dobách prvního rozmachu náboženského poblouzení českého národa — husitismu. Nebyl to blud náš domácí — z ciziny bylo to všechno k nám zavlečeno, z ciziny germánské — první šířitelé byli němečtí mistři na pražské universitě, a teprve k nim přiklonil se Hus — a husitský biskup Konrád z Vechty — odpadlík od katolicismu — byl svým původem Němec. Žel, že za toto germánské poblouzení tak krutě trpěl a platil český národ . . . Byla to jistě účta mariánská, která Plzeňanům včas otevřela oči, že prohlédli, do jaké zkázy řítí se český stát, a že po krátkém intermezzu žižkově v Plzni přiklonili se bezvýhradně k té menšině národa, která si zachovala zdravý rozum a která nechtěla těžiti z rozvratu pro své kapsy, jak to činila česká šlechta. Mnoho vytrpěla Plzeň za svou

věrnost ke katolicismu, ve 14 letech v celku čtyřikrát byla obléhána, ale nikdy dobyta — snad také proto, že ji chránili — Češi proti Čechům, a v letech 1433—1434 Češi proti námezdnému vojsku husitskému, v němž už bylo veliké procento cizinců a dobrodruhů. Před Plzní rozleptala se soudržnost husitských čet, beztak již velmi slabá, když mohli husité napadnout samého Prokopa Holého, že utekl před nimi do Prahy. Vítězství Plzně — české Plzně, to zdůrazňují — vedlo nutně k Lipanům a k osvobození českého státu od tisnivého jha sektářského a

od soustavného pustošení země české. Snad by se byl český národ vzájemně vyvraždil v samých tahanicích náboženských a k radosti Němců, kdyby bylo dobyto Plzně a hnutí husitské tím bylo na delší dobu posílněno.

Plzeň měla být úplně zničena, se zemí srovnána, místo mělo být posypáno solí, aby nic se zde nerodilo. Nestalo se tak. Statečnost českého katolického obyvatelstva ubránila město před zkázou, a další pilná práce českého katolického lidu nejen povznesla Plzeň mezi přední města česká, ale postavila ji i v čelo kulturního

snažení. — První knihtiskárna česká byla zřízena v katolické Plzni a ne v husitské Praze, která teprve za Plzni pokulhávala.

Pod ochrannou Madonny zvelebovali Plzeňští své rodné město, povznesli je z četných pohrom a požárů ve stol. 16. na jedno z nejkrásnějších měst renesančních, na středisko obchodu i kultury. V novém poblouzení národa — protestantsko-kalvínském, opět ve službách Germánstva — zůstala Plzeň opět věrna katolicismu, byť i na krátký čas byla dobyta a podmaněna kalvínem Mansfeldem. Svě ztráty a škody musila si

uhradit sama — z konfiskací pobělohorských nezbohatla — ale čeho se domohla, to bylo její zásluhou, jejího českého katolického obyvatelstva. Co máme z té doby zachováno — ať v kostelích nebo soukromých a veřejných budovách — po stránce stavební i řemeslné — vše dokazuje, že byl v Plzni bohatý ruch umělecký, pracovní i kulturněnáboženský, a bude povinností badatelů, toto vše dle pramenů zjistit.

V národním pak obrození nezůstala Plzeň nikterak za Prahou a jinými městy, naopak, v mnohém je předhonila. A zase musila spoléhati s-

ma na sebe. A ve století dvacátém, v novém přelomu dějin lidských — a v tom i českých — byla to opět Plzeň, která postavila se v čelo osvobozovacích snah českého lidu, dávno před Prahou a Moravou, a to ve všech složkách svého občanstva. Také plzeňští katolíci v té době pracovali více než jiní pro novou budoucnost svého národa. Snad bude i to jednou správně oceněno, byť dosud není to právě katolickými kruhy uznáváno.

K Plzeňské Madonně utíkal se plzeňský lid v tísnivých letech válečných, a hlavně bylo to v neděli, 20. října 1918, kdy španělská chřipka řádila hůř než morová rána, týden před státním převratem, kdy sešla se sta a sta Plzeňanů před sochou Mariánskou na náměstí prosit za odvrácení nemoci, hladu a války, a vyslechnout z úst kazatele, že utrpení chýlí se ke konci. Netušil ani kazatel, ani posluchači, že obrat k dobrému nastane tak brzo, a že neuplyne ani celých osm dní, kdy celý národ zajásá v úžasné radosti nad novou svobodou, a že za krátkých čtrnáct dní

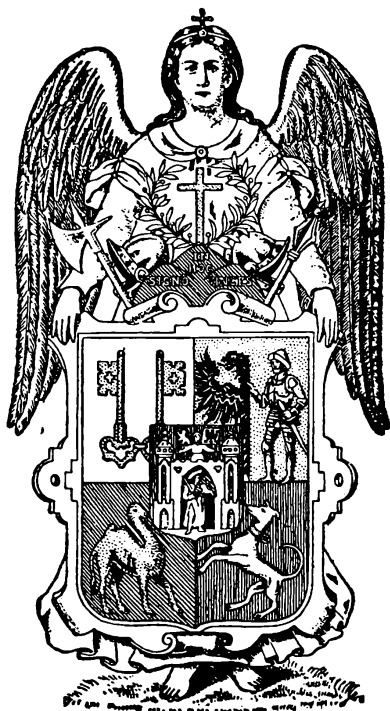
opět budou zde stát před sloupem mariánským, v bezprostřední blízkosti chrámu s Madonnou a starobylé radnice tisíce věrných Čechů a přísahati po mši svaté, obětované za blaho osvobozené vlasti, věrnost Československé republiky.

Pod ochranou Madonny vstoupili plzeňští katolíci do nových poměrů. Plzeňský lid neskácel v prach mariánského sloupu, jako to provedla lehkovážná a lehkověrná Praha. Plzeňané mnohem důstojněji, vážněji, ale také uvědoměleji prožívali první doby nové naší samostatnosti, a dříve, než kde jinde, pracovalo se v černé Plzni tak pilně, jako vždy v minulosti. Pilná dělnice — vždy věrná Plzeň... Věrná Bohu — věrná Madonně — věrná svému státu. Věrností upřímnou, ale nepodlézavou.

A má-li kdo jaké stížnosti do naší Plzně, ať předem zpytuje své vlastní svědomí, zda také on vyplnil vždy všechny své povinnosti, a zda také vždy Plzni a plzeňským bylo poskytnuto, na co měli právo již dle prosté zásady: každému, co jeho jest!

Jiří Královeci

Znak města Plzně.

Není snad druhého města, které by mělo tak pestrý a zajímavý znak jako Plzeň. Celou slavnou minulost města můžeme z něho vyčísti, každá, i ta nejmenší jeho část hlásá světu, čím byla kdysi tato »civitas semper fidelis«, staroslavná královská Plzeň.

Leč ani město Plzeň nemělo hned od svého založení erbu tak složitého, jako dnes. Původním jeho znakem byla patrně bílá chrtice v červeném poli, součástí to znaku dnešního, jak o tom aspoň svědčí latinské verše na stěně presbytáře arciděkanského chrámu:

Semper erat canis hic, nostris ab origine prima.
Patribus, ex veteri ut noscitur historia.

Jednoduchý tento znak rozhojnil králem Janem Lucemburským o střední část nynějšího

plzeňského znaku, a sice červený štít, v němž v gotické bráně barvy stříbrné královský ozbrojenec, mezi věžemi pak, za branou, tyčí se bílá postava ženy, držící v pravici praporec se stříbrným dvojocasým lvem v červeném poli a v levici praporec s černým orlem ve stříbrném poli. Zmíněné latinské verše takto o tom praví:

Primus Joannes portam, lixamque superne.

Se quoque ceu patriae rex dedit arma virum.

Z války husitských, a to z obléhání Plzně, roku 1434 pochází zelený štít s dvouhrbým velbloudem. Tohoto exotického tvora, dar krále polského Sirotkům, ukořistili Plzeňští při výpadu z města v zimě r. 1433. Císař Zikmund dovolil jim pak zlatou bullou ze dne 19. září 1434 vedle jiných výsad, aby si velblouda přibrali do svého erbu jako trvalou upomínku na svou statečnost.

Praeda camelus erat nobis ex hoste receptus,
Hunc Caesar partem stemmatis ipse dedit —
pěje o tomto význačném činu nápis v arciděkan-
ském kostele.

Věrnost Plzně k církvi římskokatolické a její boje proti Jiřímu z Poděbrad vynesla statečným měšťanům další rozhojnění znaku papežem Pavlem II. Tento listinou ze dne 9. června 1466 přidal Plzeňským do znaku dvě nová pole: dva zlaté svázané klíče ve stříbrném poli a zbrojnoše, držícího v pravici půl orla, ve zlatém poli. »
duabus clavibus aureis colligatis in argenteo et homine sive milite armato, gladio accincto, tenente mediam aquilam in manu dextra in aureo campis —«
zní památná listina papežská, chovaná dodnes v městském museu plzeňském, a shora citované verše o tom vypravují:

Sedis apostolicae princeps claves dedit

Servatae testes religionis erunt
Et cataphractum, aquilam cernis quoque
dimitiatam

Adiunxit iusta de ratione sui.

Celý znak v nynější své podobě pochází z r. 1578. A zase to byl papež, který rozšířil plzeňský erb. Na listině Řehoře XIII. z 1. prosince 1578, uložené v plzeňském museu, je pod textem, vy-
chvalujícím chrabrost a věrnost Plzeňských vy-

malován barvami celý rozhojněný znak a tu vidíme zlatý kříž, stojící na prostředním ze tří pahorků, na nichž je nápis: »In hoc — signo — vinces.« Od spodu kříže se vinou dvě zelené ratolesti, za oběma spodními pahorky vyčnívají dvě helmy s podbradkem a z rohů štítu ční pak šikmo vzhůru halapartna a buzikán. Celý štít drží na zemi stojící anděl s mírně rozpjatými křídly, se zlatou září kolem hlavy a malým křížkem na čele. Spodní roucho má zelené, svrchní fialové.

Tyto všechny části přidány k dosavadnímu znaku městskému.

Takto rozšířeného znaku užívalo město Plzeň i nadále a v této podobě vidíme jej i dnes na městských listinách, budovách atd.

Me peperit probitas, constantia sancta fidesque.
Incola Plnsnensis, sis memor, oro mei,

Josef Resl:

Naše nejstarší styky s Němci, zvláště v záp. Čechách.

Každý národ má svůj zvláštní ráz, své zvláštní přednosti i slabosti, často i kazy povahy, jež porušují čistý národní svéráz a jež třeba vymýtit. My Češi jsme se lišili od Němců odjakživa nejen řečí, nýbrž i povahou, vyznamenávající se velikou duševní pohyblivostí, touhou po novotách, schopností vzplanouti — ale Němci mívali proti nám ode dávna zase větší rozvážnost, vytrvalost a houževnatost a známou německou solidnost, důkladnost, ale i neústupnost. Kde se Němec jednou usadil, tam nerad ustupoval. My bývali příliš lehkověrní, my často mnoho mluvili a Němec jednal. U nás se křížovaly a vybíjely všechny směry a všechny vlivy Evropy, a proto není divu, že jsme tak snadno bývali zmítáni a podlehali změnám, my byli hrází Slovanstva na západě, my jsme tu hráz udrželi, ale stálým stykem s cizinou a všemožnými vlivy jsme ztratili mnoho z původního charakteru, takže se někdy lišíme více od východních bratrů Slovanů, nežli od Němců.

Naše povaha utrpěla časem také mnohé kazy, jež bude třeba odstraniti. Je to zvláště nešťastná náboženská rozpoltěnost a z ní plynoucí nedůvěra k Církvi a hrozná náboženská mělkost, stranická a sektářská nesnášlivost a zvláštní sklon k hádání, neskromné mluvení do všeho, směšná pokrokářská domýšlivost a neúcta k věcem svatým, jež přechází někdy až ve zvláštní »české« hulvátství. Na tom mají vinu jednak rakouské vládní systémy, jednak naše tragická náboženská rozpoltěnost, zkrátka naše »historie« a »české pokrokářství«, zvláštní to realistická směs protírímského vlastenectví a mezinárodního volnomyšlenkářství, která otrávil školskou výchovu a celý národní život. Tento rozkladný jed tak porušil naši národní povahu, že už málokdo ví, co vlastně náleží k českému svérázu a co je otravou.

*) Autor tohoto článku, Josef Resl, farář v Touškově, je jeden z nejpracovitějších duchů kněžských na českém západě. Pracuje nadšeně nejenom jako kněz-vychovatel a šířitel katolické osvěty, nýbrž též jako vědec-historik, který posuzuje náš dějinný vývoj s moderního hlediska. Z jeho prací je nutno uvést »Poněmčení západních Čech v XVI. stol.«, »Národnostní obraz zá-

Intendas nervos in fortia facta parentum,

Non alia clarum quaeritu arte decus —
poučují nás elegická disticha neznámého básníka a přidávají napomenutí, kterým budiž zakončena tato skromná studie, mající připomenouti členům plzeňského SSS a celé naší organizace vzácnou věrnost hrdého města českého k náboženství katolickému a vzbudit v nich týž zápal, s kterým bránili naši hrdinní předkové víru po otcích zděděnou:

Vos nunc Plnsnenses tam clara insignia firmo
Condite corde! Diu vobis haec numera sunt!
Et memores veterum servate insignia patrum,
Atque Deum, pacem, clerum sanctissima iura
Semper amore pio defendite. Gloria perpes
Vos manet et Christus vobis sua praemia servat.

Také staré školské představy o našich pohanských předcích jako národu mírumilovném nutno opravit. Čeští Slované byli od počátku národem sčejně divokým, bojovným a ukrutným, jako Germáni. České kmeny byly špatně organisovány na vojenském základě podobně jako Germáni, »a co povahy se týče, dosvědčují nám souhlasně soudobé výroky cizí i domácí, že právě Čechové byli pověstni svou divokou bojovností: »národ, jenž se nad jiné národy za divočejší samou povahou svou pokládá,« čteme o nich u Kristiána, »Čechy zuřivější než jejich šelmy«, čteme o nich v době Karla Velikého. Ze tato surová energie vybíjela se víc ve vzájemných zápasech a nenávistech vnitřních, nedovedouc pravidlem sjednotiti svou sílu proti cizině, je faktem, jenž nám především vysvětluje, proč staří Slované přes svou početnost a své schopnosti byli takovou měrou státně organisováni nebo ovládnuti cizinci.« (Pekař, Sv. Václav 8.) Bojovných Slovanů užívali Avari v bojích často jako předvoje, v Bavořích bývali bojovní Češi přímo postrachem. Ještě dlouho do středověku se české bojovnícké družiny vyznamenávaly svou odvahou a statečností na výpravách německých králů. Vzpomeňme na české bojovníky před Milánem. A v dobách husitských se v Čechách zase probudilo něco z této staré bojovnosti.

Také v životě státním a společenském nebylo valného rozdílu mezi soudobými Germány, zejména saskými a normanskými, a kmeny českými; vždyť »valná část severního Slovanstva žila po staletí pod vlivem nebo přímo panstvím gótských družin vojenských, takže nejedna z knížecích rodin jejich, snad i na naší půdě, byla jen poslovaněnou ratolestí rodu dřív germánského. S německými jmény setkáváme se v české společnosti ještě v době Václavově — tak vrahové sv. Ludmily, Tunna a Gomon, mají jména patrně ger-

padních Čech« (dosud nevydáno, ale vyjde co nejdříve), »Po stopách Jiráskova »Temna« («Lidové Listy»; vyjde nyní knižně v přepracovaném vydání) a různé jiné. Jeho názory jsou zajímavé a hluboké a působí svou skromnou, ale nedostižitelně hlubokou vědeckostí.

Poznámka redakce.

mánská, ale byli to již jistě »muži« českého jazyka, »Čechové«. (Pekař, Sv. Václav 8.)

Naše styky s Němci ze sousedství byly zvláště v západních Čechách odedávna četné a tvoří velikou část našich dějin. My Češi opravdu děkujeme za mnoho německému vlivu a německé výchově. Ustavičným stykem a bojem s Němci jsme od nich mnoho přejali a mnoho se naučili — jak připomíná prof. Pekař v knize Smyslu č. dějin — ovšem také něco ztratili. Tímto stykem jsme se během staletí také velice promísili s Němci, zvláště na českém západě, přijali jsme mnoho krve německé do svých žil a změnili tím i rasově podstatně svou povahu. Nebojme se toho, je to faktum a nedá se to zapírat. Je známo, že dnes asi čtvrtina nás Čechů v Čechách má jména německá. To je důkazem, že tu nebyla jen germanisace, nýbrž i čechisace. A možno říci, že my Češi v Čechách jsme ztrávili více Němců nežli Němci Čechů. (Srv. Pekař, Smysl č. dějin.) To snad je mnohým neznámo, a jistě zajímavé. Původní obyvatelstvo města nové Plzně bylo na př. většinou německé, ale během XIV. a XV. věku se úplně počestilo. Mezi plzeňskými Čechy potom stále nacházíme jména německá.

Ve styku a v zápase s Němci jsme se snažili vyrovnati se jim, proto jsme je často napodobovali a tak se stalo, že jsme se sice v celku neponěmčili jazykově — až na část, o níž bude ještě řeč — ale poněmčili jsme se vlastnostmi a schopnostmi, poněmčili jsme svou povahu.

Ostatně žádný národ se neubráníl docela cizím vlivům a je vůbec málo národů úplně čistých a nesmíšených. Máme-li my v sobě mnoho krve německé, Němci, speciálně prouští Němci, mají v sobě ještě více krve polabských Slovanů. Není prý dnes vůbec národa — soudí L. Horák v knize »Náš starovek« — který by nebyl vznikl smíšením několika krve. V nejstarších dobách nebylo vůbec národnostní rozlišování tak přesné, jak si obyčejně myslíme, a mnohem více se uplatňovalo rozlišování speciální a třídní vrstvy svobodných válečníků od otroků, později poddaných.

To snad také není dosti známo, že čeští Slované zde na západě sahalí původně ještě daleko přes nynější hranice do Bavor, do Rakous a nynějšího Srbska. Brod nad Lesy v Bavořích na př. je původu slovanského, v těch místech zabíhala česká národnostní hranice až do nynějších Bavor, kde jsou dosud česká jména vod — Chouba a Bystřice — a obcí: Brod n. Lesy, Osí a Mnichov n. Lesy. Za krále Přemysla I. pak tu byl postaven český hrad Troustice (něm. Trausnitz) nad řekou Přimdou, kde byl postaven kostel, zasvěcený českému patronu sv. Václavu, a pod ním osada Český Most.

Na jihu sahalí až k Dunaji, ba až k nynější Vídni do Rakous. V sev. Rakousích až po Vídeň bylo ještě v XVI. stol. mnoho Slovanů, kteří teprve v době šíření německého protestantismu byli úplně poněmčeni. Část této kdysi slovanské oblasti, Vitorazsko, bylo dlouho i politicky spojeno s Čechami.

V Chebsku byli ve staré době usazení čeští Slované, zvaní Hbané. O tom svědčí dosud mnoho jmen původem slovanských, jako Klenau, Darnitz a j., ale když se v X. stol. tvořil český stát, nebyli tyto Slované připojeni k českému státu a tak během dalších dvou století (do stol. XII.) úplně zanikli v německém moři. Od XII. stol. bylo tedy Chebsko již úplně německé a německým také vždy zůstalo, i když bylo za Jana Lucemburského zase připojeno k Čechám. Také

dnešní Sasko bylo v době sv. Václava ještě slovanské.

Osídlení všech těchto krajů ovšem bylo velmi řídké a nesmíme si je představovati podle nynějšího.

Západní hranice české dlouho nebyly určité a často se měnily.

Naši předkové v této zemi také dlouho nebyli národem státně jednotným, nýbrž řadou samostatných kmenů: Čechové, Chorvati, Pšované atd. Teprve za sv. Václava, kdy neobyčejně vynikl kmen Čechů, začalo se státní sjednocení, jež bylo úplně dokonáno až za knížete Břetislava, poč. XI. stol.

Teprve v X. stol., kdy vzniká jednotný český stát, lze tedy mluvit o hranicích země České. Ale ani tehdy a ještě dlouho potom to nebyly hranice tak určité a přesné jako dnes. Zemskou hranici tvořil tehdy 6 až 10 hodin (tedy až 40 km) široký les pohraničný, který vlastně nenáležel nikomu a byl považován za majetek bez pána (res nullius). Pouze okraj lesa byl pokládán za majetek národa. Tento pohraničný les sahal ještě v X. a XI. stol. až za Stráž, Přimdou a Tachov, na severozápadě dokonce až k Teplé, Falknovu a Lokti. Domažlice byly podle Dalimila (tedy ještě ve XIII. stol.) v pohraničném lese, tedy u samých hranic.

Také uvnitř země zůstávaly mnohé kraje dlouho neobydleny a pokryty lesy a neschůdnými močály. Západní Čechy byly až do XII. stol. vůbec slabě osídleny, vzdělané půdy tu bylo velmi málo, obyvatelstvo mnohem řídké, než jsme zvyklí si představovati. Dějepisec Šimák (v Kronice) odhaduje počet našeho národa ve stol. X. asi na čtvrt milionu duší, a ti bydlili většinou jen v krajích uvnitř země a při řekách. Severozápadní Čechy byly tehdy zalidněny ze všech krajů nejméně.

Teprve v XI. stol. se začínají veliké lesy tu a tam mýtití a vykácené kraje osídlovati a vzdělávati. Vlastní perioda mýcení lesů a kolonisování těchto pustých krajů nastává však teprve koncem stol. XIII.

Okolnost, že v západních Čechách bylo až do XIII. stol. tolik krajů neobydlených a pustých, zavinila, že tyto kraje byly ve XIII. stol. z nedostatku domácího obyvatelstva osazovány Němci.

Čeští Slované tvořili a snad dosud tvoří jako by klín, vražený nejdále na západ do velikého území německého. Proto není divu, že nejvíce trpěli nárazy Němců. Ale přece odolali — jednak pro šťastnou polohu této země, uzavřenou lesy a horami, jednak pro včasné přijetí křesťanství, politické sjednocení a svobodné připojení se ke svazku svaté říše římské, což se stalo zvláště zásluhou svatého knížete Václava. Jen ty části území, které nebyly chráněny horami — v nynějších Bavořích, v Chebsku a v Sasku — byly Němci pohlceny.

Naše styky s německými sousedy byly odedávna živé a tu nebylo možno uvarovati se cizích vlivů. Národ náš nemohl přece státi ustavičně ve zbrani; chtěl také klidně žítí a proto si přál vyjít se sousedy v míru a pokoji. Ty cizí vlivy nebyly také vždycky špatné a škodlivé, naopak, byly velmi často dobré, blahodárné a nutné. Křesťanství a křesťanská západoevropská vzdělanost, kterou jsme odtud přijali, byly věci polodivokému národu s počátku cizí, ale když národ poznal jejich potřebu a blahodárnost a přijal je za své, přestali jsme byti cizí a ukázaly se něčím národu zcela přirozeným. Nebyly to ostatně věci němec-

ké, nýbrž vůbec evropské, kterých bylo každému národu třeba, chtěl-li býti vzdělaným.

Již před sv. Václavem r. 895 se česká knížata uvolnila z nepříjemného pro ně područí říše Velkomoravské a přijala dobrovolně svrchovanost říše francské. Od té doby však, kdy Maďaři ztroskotali Svatoplukovu slovanskou říši (Svatopluk sám ostatně také tíhl k západu a ke kultuře latinské) a usadili se jako klín mezi námi a jihovýchodními Slovany, nebylo jiné možnosti. Jsouce trvale odtrženi od svých východních a jižních bratrů, stali jsme se osamocenou slovanskou výspou a byli nuceni připojit se k veliké rodině národů západokřesť., latinských a germánských.

Náš národ se k ní ovšem tehdy nepřipojil po takovéto nebo podobné úvaze, nýbrž byl k ní připojen vyšším řízením Prozřetelnosti a vnitřní potřebou a nutností, která byla tak samozřejmá, že o ní nebylo třeba uvažovati. My se nyní jen dodatečně přesvědčujeme, jak to bylo moudré a jak malicherní jsou ti, kteří dnes kritisují tyto nevyzpytatelné cesty Prozřetelnosti Boží, po nichž ona přiváděla národ náš ke křesťanské pravdě a spáse.

Středověká říše římská nebyla ostatně říší německou, nýbrž útvarem nadnárodním, který neměl za účel nějaký národ utlačovati, nýbrž všechny svobodné křesťanské národy spojití ve vyšší útvar, pro jednu velikou myšlenku křesťanskou a zároveň na obranu proti pohanským barbarům a mohamedánům. Byla to myšlenka daleko vyšší a úctyhodnější než všechny novodobé pokusy o různé svazy a společnosti národů. Úředním a společným jazykem této říše nebyla němčina, nýbrž latina. Hlavou její byli nejprve králové frančtí, potom dlouhý čas němečtí — proto se někdy jmenuje nepřesně říší německou — od Karla IV. dokonce králové čeští. A my dnes můžeme býti vděční sv. Václavu, že nás učinil rovnocenným, ba více než rovnocenným členem této svaté římské říše. »Lze snad říci — soudí dějepisec V. Novotný — kdyby Čechy nebyly se včas staly částí německé říše (t. j. kdyby byly nevstoupily do lenního svazku svaté říše římské), že by později obyvatelstvo jejich bylo se stalo částí německého národa«*). Ostatně, jak připomíná Pekař (Sv. Václav 34), říše německá nebyla tehdy — v době sv. Václava — národně jednotná, jak si to dnes mnozí představují, nýbrž řada sobě vnitřně cizích národů germánských, jež teprve nadnárodní moc císařská spojila v jedno politické těleso a Čechové náleželi od počátku k předním politickým silám tohoto mocenského celku.

Tímto kulturním a politickým připojením k latinskému (ne pouze germánskému) západu jsme se ovšem značně odcizili slovanským bratrům východním a jižním, ale nebylo jiné pomoci. Nepřestali jsme tím býti Slovany a nezapřeli jsme svého slovanství, jež připouští mnoho rozmanitých typů (právě v té rozmanitosti spojené ve vyšší jednotu je krása), neboť nikde není psáno, že všichni Slované musí býti přistříženi podle pravoslavného typu ruského. Prozřetelnost nás postavila na těžké, ale nejvyšší čestné místo na rozhraní Slovanstva a Germánstva, na rozhraní křesťanského východu a západu, a vytýkala nám nový, veliký a čestný úkol, který dobře pochopili sv. Václav a Karel IV. a který my nyní zase začínáme chápati. Dříve někteří viděli ten úkol jen v obraně Slovanstva proti rozmachu Germánstva a tedy v ustavičném boji s Němci; — po státním převratu pak když vláda přešla do

rukou našich, chtěli někteří uchvatitelé vlády a naši »Osvoboditelé« vykážati národu našemu úkol v lidské společnosti dosud neslýchaný, úkol zkažených a nevychovaných mopslíků, kteří do omrzení štěkají a vrčí na věčný Řím. Dnes tedy bohudíky konečně snad chápeme, že naše určení je vznešenější než úkol psů a opic, a že záleží v tom: »Otvíratí vzájemné poznání slovanského východu i románsko-germánského západu a tím prospívati pokroku pravdy i mravnosti světové, — ale býti zároveň přední stráží jak slovanského svérázu proti západnímu (německému) výboji, tak evropské (t. j. křesťanské) vzdělanosti proti asijskému barbarství.« (Šimák v úvodu své Kroniky českosl.).

Prozřetelnost nás tedy připojila k západu a učinila sousedy Němců, k nimž křesťanství a vzdělanost přišly dříve než k nám a kteří měli to štěstí, že se stali po dlouhou dobu jejich hlavními nositeli. Byli jsme proto nuceni od nich se učití — a bylo to dobře pro nás. Tak se stalo, že zvláště od zániku velikého díla svatých bratrů Soluňských po ztroskotání říše Velkomoravské většina hlasatelů křesťanství a většina kněžstva k nám přicházela z Němce. První biskup byl cizinec — Sas Dětmar, první kláštery byly většinou osazovány mnichy německými, a naši nejlepší panovníci je sem volali. A s nimi přicházeli později i němečtí konvrši (sluhové klášterní), přicházeli sem i němečtí kupci, německé manželky českých knížat a němečtí dvořané ojedinele se začali usazovati při hranicích, již od XI. stol. tu a tam i němečtí kolonisté. Nutno uznati, že ti Němci, kteří sem tehdy přicházeli, vynikali nad nás kulturou a vzděláním, my však je tehdy předčili bujnou mladickou silou, velikou živostí, nepoddajností a tvrdošijností, takže nebylo ani možno, aby nás ovládli. Naopak my ve své první mladické síle jsme je všechny ztrávilí a počestili. Byli nuceni, jestliže chtěli u nás zůstatí a něco poříditi, na konec přijmouti náš jazyk a naše zvyky; my pak od nich přijímali pouze to, co bylo vyšší, nadnárodní a co nijak nesměřovalo proti naší národní podstatě, totiž křesťanství a vzdělanost. Ačkoli většina klášterů byla nejprve osazena mnichy cizími, brzy ve všech českých domácí živel převahy a němečtí mniši se všude počestřovali. Nejlepší příklad toho máme v klášteře kladrubském.

Zde nutno také zvláště zdůrazniti, že sv. Václav a všichni, jejichž ideálem tehda bylo víru Kristovu u nás rozšířiti a zvelebiti, nekladli takového důrazu na obřad a řeč bohoslužebnou, jako dnešní uzkoprsí vlastenci a neposuzovali hlasatele víry podle toho, zdali přicházejí z východu nebo západu. U nich pravda Boží neztrácela na ceně tím, že byla hlásána knězem z Němce, — jejich srdce rozšířené vírou a láskou a touhou po poučení a pokroku se neptalo po obřadu, formě a řeči, hledajíc jen pravdu, dobro a lásku. Proto ochotně byli přijímáni kněží z východu i ze západu. Sv. Václav na př., jehož jedinou tužbou bylo, aby co nejvíce lidí poznalo a oslavovalo Boha, naprosto neznal dnešní stranické zaujatosti některých jeho historiků, a rád obcoval s každým, kdo stejně jako on žíznil po Bohu a po slávě Boží, ať si to byl kněz slovan- ský, řecký, saský nebo bavorský. Legenda o něm výslovně praví, že shromažďoval v Čechách služebníky Boží ze všech národů a že kněží a klerikové zdaleka, z Bavor, Šváb, Sas a jiných zemí hrnuli se na dvůr pražský, doslechnuvše o jeho křesťanské horlivosti a učenosti a že od

něho byli přijímáni s radostí a se štědrostí vpravdě knížecí. On sám byl vychován v obojím obřadu a za něho — jak připomíná prof. Pekař a jak zvláštní studií ukázal vynikající odborník prof. Vašica — kněží obojího obřadu u nás svorně působili vedle sebe.

Zdůrazňuje-li se u sv. Václava jeho přátelský poměr k říši německé a k západnímu obřadu v protivě k Boleslavovi a líčí-li se Boleslav proti němu jako představitel směru slovanského a protiněmeckého, je to naprosto nesprávné. Sv. Václav byl nad takové rozdíly povznesen, v jeho nadšeném srdci bylo místo pro oba a jeho duch se nesl za vyšší jednotou. A celá ta spiklenecká reakce proti sv. Ludmile a pak proti němu, k níž se připojil jeho bratr Boleslav, nebyla žádnou národní, protiněmeckou akcí, jak se dříve často vykládalo. To nebyl odboj vedený z důvodů vlasteneckých, nýbrž z důvodů sobeckých a stranických. To byl odpor a vzdor proti okázale křesťanskému rázu a směru jeho vlády, reakce proti jeho příliš křesťanským novotám, proti jeho kněžskému režimu, kterým se mnozí vladykové cítili zanedbáni, odstaveni, pokořeni, a který se jejich dosud pohanské nebo polopohanské povaze stal nenáviděným. V tom jim šlo o změnu systému, ne v poměru k říši. Nějakého rozdílu mezi kněžstvem slovanským a latinským naprosto nečinili.

Když byla zavražděna sv. Ludmila, na jejímž hradě byli většinou kněží a klerikové slovanští, byli tito kněží a kněžští rádci Václavovi pronásledováni bez ohledu na obřad a národnost. Ostatně vrahové sv. Ludmily, Tunna a Gomon, byli lidé z krve německé, neboť jejich jména jsou patrně germánská, jak upozorňuje prof. Pekař. A když byl zavražděn sv. Václav, rozšířila se vražedná msta na všechny kleriky a kněze kostelů Václavových obojího obřadu, takže byli oloupeni a vyhnáni ze země, a ženy jejich, jak čteme v staroslovanské legendě, provdány za jiné muže. Z této zmínky staroslovanské legendy je patrné, že šlo i o kněze východního, slovanského obřadu.

Boleslav také nezačal žádnou protiněmeckou politiku, jak se často vykládalo a ještě nehistoricky vykládá. Neboť žil hned po vraždě boleslavské v témže poměru k říši. Když na podzim roku 929 přitáhl císař Jindřich s Arnulfem bavorským do Čech, kde právě nastal politický převrat k obnovení porušeného právního stavu — tato výprava se již naprosto nemůže vykládati jako boj císaře Jindřicha proti sv. Václavovi — Boleslav bez boje kapituloval. Neboť »Boleslav nedíval se na závazek svrchovanosti říšské jinak, než jeho předkové (svrchovanost říše totiž uznali již předchůdcové sv. Václava); chtěl s odstraněním bratra pouze změnám vnitropolitickým, nikoli zahraničním; proto podrobiv se, neporušil slibu věrnosti Jindřichovi až do jeho smrti r. 936.« (Pekař, sv. Václav 32.) Proti nástupci Jindřicha Ptáčníka Otovi I. zdvihl sice odboj, ale ani to nebyl zápas za myšlenku nezávislosti Čech na říši, nýbrž osobní odboj uraženého a rozčileného vasala, jak vykládá Pekař. A tento 14letý odboj skončil tím, že se Boleslav zase podrobil a že králi německému pomáhal v boji nejen proti Maďarům, nýbrž i proti slovanským Bodrcům. Kdyby tak tohle byl učinil sv. Václav, to by bylo farizejského pohoršení a křiku našich »vlastenců« proti Svatému!

Jak již řečeno, mezi duchovenstvem latinského obřadu v Čechách, kteří od zániku říše Velkomoravské byli u nás přirozeně a nutně hlavními

širiteli kultury — bylo hned od počátku mnoho Němců. Nesmíme však na ně na všechny hleděti zaujatými a nenávisťnými očima některých dnešních pisatelů dějin, jako na německé šovény, kteří měli na mysli jen své německví. Národní šovinismus tehdy vůbec neexistoval, tím méně dnešní myšlenka velkoněmecká. Národnost byla charakterem spíše podvědomým, byla přirozeností, na niž se nemyslílo. Co tehdy ovládalo mysl, byla velká myšlenka křesťanská a živelní touha nadšených novokřesťanů, ve všech národnostech, po rozšíření jedné víry, jedné církve a jedné křesťanské říše. A jestliže germánská přirozenost některých širitelů křesťanství nebyla křesťanstvím zušlechtněna, nezapomeňme, že totéž nutno říci o naší tehdejší slovanské přirozenosti, když se s ní střetla. Většinou však šlo cizím širitelům křesťanské víry a kultury uvědoměle o křesťanství, třeba že u nich byly různé stupně a odstíny čistoty a idealismu v jejich křesťanské horlivosti. Většina těch cizích kněží ostatně se u nás záhy přiučila řeči lidu a počestila; oficiálním jazykem byla latina.

I mezi Němci v říši bylo mnoho ušlechtilých a opravdových přátel a obdivovatelů našeho cíleho, nadaného a statečného národa. Připomínám jen ušlechtilou postavu sv. Wolfganga, arcibiskupa rezenského, který měl upřímnou péči o rozšíření křesťanství u nás a přilnul zvláštní láskou k národu českému. Na svých visitačních cestách přišel vícekrát do západních Čech, a v pověstech našeho lidu zůstala po něm čestná památka. U Chudenic v záp. Čechách stál proslavený poutnický kostel sv. Wolfganga a český lid z pohraničí jej ctil jako jednoho z českých patronů.

Připomínám dále slavného německého poustevníka sv. Vintíře (Gunthera). To je postava pro poznání tehdejší doby velmi zajímavá. Kdysi voják a šlechtic z knížecího rodu duryňského, potom kajcínik, usadil se v hustých lesích na hranici česko-bavorské u potoka Rinchnachu, kde si s několika druhy poustevníky postavil tichou poustevnu a kostelík. Tam pak z lásky k Bohu a k lidem prosekával se svými druhy a upravoval poustevníkům cesty v houštinách a býval často spasným vůdcem zbloudilých. Prokletěním t. zv. zemské brány umožnil přestoupení hranic, před tím nebezpečné, pohodlným průsmyskem v údolí Černé Rezny. Pověst o jeho svatosti se brzy roznesla, takže i knížata a panovníci vyhledávali jeho rady. Ti, kdo se nedovedou povznést k vyššímu stanovisku tohoto svatého muže a promítají do minulosti svůj malicherný novodobý šovinismus, tvrdí, že vedl německá vojska do Čech a myslí, že tím je odbyta jeho velikost. To by se mohlo vztahovati pouze na dobu před bitvou na Brůdku, o níž se tu již stala zmínka. Historik Novotný (Č. d. I.-2 str. 39) však shledal, že »myšlenka, že Vintíř pomáhal markraběmu Otovi na první cestě přes hranice (před útokem), nemá nejmenší opory v pramenech, a nelze tedy ani domněnky podobné vysloviti.« Z pramenů naopak je patrné, že konal oběma stranám služby křesťanské lásky a službu prostředníka. Před válkou v lednu r. 1040 vedl české poselství knížete Břetislava k císaři Jindřichovi III., aby pomohl válku proti Čechům odvrátiti; potom, po hrozném porážce Bavorů, když tito utíkali a bloudili zoufale v neschůdných lesích, ukázal ovšem mnohým vysíleným a nešťastným svým krajanům cestu k záchraně — tuto šlechtnost mu přece nebudeme vytýkat. Po porážce západního vojska »na Brůdku« poslal císař

Jindřich Vintíře, znalého cest, s poselstvem ke svému druhému vojsku, které vtrhlo do západních Čech od severu, aby mu dal zprávu o porážce a rozkaz k rychlému ústupu. Rovněž při vyjednávání o mír použil asi císař platně také moudrého a svatého muže, (Srv. Novotný, Č. d. I.-2. str. 33, 39, 40 a 42, 43.)

Tento veliký svatý samotář, který žil v přátelství s českým knížetem Břetislavem, neznal národnostní nenávisť. Naopak, miloval tuto zemi a český lid a přál si býti v české zemi pochován. Byl také skutečně pochován v Břevnově — kde dosud se vidí jeho hrob — a byl u nás vážen a ctěn právě tak jako v Němcích. Teprve dnešní malicherní a chvástaví »národovci«, chytivše se několika neurčitých slov Palackého, udělali z něho zrádného Němce a nepřítele českého národa.

Tehdejší křesťané rázu Vintířova neznali vůbec dnešních úzkých hledisek stranických, politických a nacionalistických a křivdí se jim, jsou-li dnes takto posuzováni. Jejich jediným cílem bylo sloužiti Bohu a bližním — a to všem bez rozdílu, neboť neznali omezeného »demokratismu«. To jim dávalo i právo překročovati hranice; pro jejich vysoký cíl nebylo hranic, neboť všude byla země Páně a všude lidé s nesmrtelnou duší. —

Až do konce stol. XI. bylo těch Němců, kteří k nám přicházeli přes široké, lesnaté hranice západní a severní, přece poměrně málo. Větší příval Němců přinesly mnišské řády věku XII., zvláště premonstráti a cisterciáci, kteří sem přišli vesměs z klášterů německých. Oni také první začali mýtití lesy a osazovati je německými kolonisty selskými. Nedělo se to vždy proti naší vůli, — naopak, byli sem voláni a zahrnováni přízní panovníků a šlechticů, neboť šlo o půdu pustou, o níž nikdo nestál a kterou český lid nestačil vzdělati a zalidniti. Cílem jejich také nebylo přinášeti k nám němečtí, — takovému úkolu oni tehdá vůbec nerozuměli. Kultura, kterou u nás šířili, nebyla také německá, nýbrž světová, církevní a křesťanská a mluvili dnešní němečtí autoři o šířitelích »německé kultury« v Čechách, nebudeme to po nich papouškovati. Mezi příchozími nebyli ostatně jen mniši ze zemí německých, nýbrž i z národů románských.

Lad. C. Hlad:

Plzeňskému Sdružení na rozloučenou.

Za deset let svého trvání vyrostla v našem Sociálním studentském sdružení v Plzni tradice, jejímž základním rysem jest láska k tomuto malému kroužku katolických studentů v Plzni. Láska a přichylnost doprovázely nás tam, kde se nám podávalo to, co nám škola dáti nemohla, — nač ona sama nestačila. Zde se nám dostalo pomoci utvrditi se v ideálech veselého a zlatého mládí, které nás v životě jen jednou potkává.

Nejednou jsme slyšeli z úst odcházejících kolegů: »Kde bych dnes byl, kdybych po leta svých studií nepřicházel mezi vás!« — Rozuměli jsme si všichni navzájem a snažili jsme se jeden druhému pomoci. Nebylo u nás moc-

Byli u nás ovšem přijímáni všelijak, s láskou i s odporem, podle toho, jak dalece jejich apoštolská horlivost a ušlechtilost srdce v nich zvířela nad germánskou rasou a známou přirozeností lidskou, a podle toho, jakou dobrou vůli a důvěru jim přinášel vstříc náš český lid, který býval k cizincům nedůvěřivý a vůči novým křesťanským řádům nepoddajný a tvrdošijný. Křišťan a j. nejstarší prameny nazývají často lid náš lidem »tvrdé šije«. Domácí kněží sami hleděli na své cizí bratry nedůvěřivě a nevrážlivě, když viděli, že se jim dává od knížete přednost, jak zajímavě ukazují spory mezi českými a německými mnichy v Kladrubech. Různost řeči a národní povahy často překážely upřímnému poměru českému k cizím hlasatelům křesťanství a následovně i ke křesťanství samému.

Přesto se to časem všecko přemohlo. Češi konečně přilnuli upřímně ke křesťanství a cizí hlasatelé víry přilnuli k našemu lidu a k naší zemi, naučili se české řeči a rychle se počestvovali. Češi pak brzy dohonili křesťanský kulturní západ, stali se i v kultuře sami živlem vedoucím a tak první příboj cizinců v duchovenstvu a v klášteřích byl záhy vyrovnán doplňky domácími. Ano, Češi nejen že ovládli a naplnili všechna domácí klášterní střediska kultury a skoro všechna místa vedoucí ve vlasti, nýbrž čeští mniši vstupovali pak i do klášterů německých v říši. (Srv. Šimák, Kronika I.-I. 235 n.)

Přes tento živý kulturní styk naší říše s říší německou (římskou), nebylo v západních Čechách až do konce XII. stol. nic poněmčeno a ztraceno. Chebsko a kraje za všerubským průsmykem a pomezím lesem byly ztraceny již před sjednocením českých kmenů a utvořením našeho státu, pro nepříznivou polohu a velmi řídké a nesouvislé osídlení. Až do konce XII. věku byly celé západní Čechy obydleny pouze národem českým a všichni Němci, kteří k nám do té doby přišli, se u nás počestili a byli našemu národu na prospěch.

Teprve ve stol. XIII. a XIV. nastává veliká kolonizace německá a zakládání měst, a česká země se stává zemí dvojího národa a dvojího jazyka.

ných osobních zájmů, ale vše se točilo kolem myšlenky — jeden pro celek a celek pro jednoho.

Především jsme se snažili, abychom si byli všichni vědomi, že jsme vyznavači víry Kristovy, že na čele nosíme známku charakteru bojovníků Kristových. Svě schůzky dali jsme provanouti duchem Božím, nebylo u nás schůze, v níž by nebylo vzpomenuť věci nejdražších, věcí, úzce souvisejících s Bohem. — Vždyť toho bylo tolik třeba!

Což nestačilo to, co nám podávala škola? Stačilo! Snad! Avšak, kdo by udržel v srdci tak krásné a vysoko se pnoucí pravdy, které nám naši vychovatelé — kněží vykládali, když

jsme byli ovanuti a dýchali jsme vzduch, prosycený parami otravného materialismu, skepticizmu, ba i nihilismu!

Ó, blahoslavené chvílky sobotních večerů, kdy jsme se navzájem posilňovali, abychom nezapomněli na nebeského životodárce — našeho Otce, o němž nám bylo mezi týdnem jen dvě hodiny vyprávěno!

Dospěli jsme v sextány, byli jsme na odborných studiích — a nikdo nepřišel vlévat do srdcí mladých jinochů svatých, věčných pravd. Nikdo k nám nemohl, nebylo nás na ústavě 20 stejně smýšlejících! Suché a prázdné číslo rozhodovalo o věci tak důležité — a nic více!

Ó, překrásné večery ve Sdružení prožitél! Co by mnohý dal, kdyby věděl, co vy jste skrývaly pro mladá, nadšená srdce! Tam se doplnilo, čeho se nedostávalo, tam se osvěžilo, co bylo zdeptáno a utmáceno. A na tom nebylo dosti.

Západ se čistí.

(Trochu vzpomínek na studie v Plzni.)

Je těžko zvykat očím hledět do světla, vyrostly-li ve tmě. Oči, kterým se svítilo pochodní pseudoosvěty, které se oslepovaly proudy špíny, chrlicí desítky továrních stok a komínů, s námahou a bázní zvolna se otevírají paprskům světla Božího. Šíp světelný však všudy proniká. Dostane se i tam, kde se před ním zavírali nejúzkostlivěji. I tam, kde se střežilo každé mítečko před vpádem světlých křesťanských pravd, před katolictvím — vnikl opět do škol.

Tu, hlavně na středních ústavech, úmyslně se vyhýbalo živým otázkám, které čekají na studenta, jakmile vyjde z maturitní síně. Jak se vzpomene na hodiny historie, zeměpisu, ve kterých žáci slyšeli častěji historii určitého učitele — dřívějšího působiště dotyčného docenta — než debaty o událostech soudobých, s námi se vyvíjejících? Jen dojem promarněného času zbyl. V takových povrchních poměrech často studentky musily doká-

Sdružení nám připravilo duchovní hody v exerciciích, které s velkými oběťmi pro nás pořádalo. Tam pod vedením zkušených vůdců kněží se nám dostávalo rad, které dnes ve světě málokdo dává, poněvadž jich nemá a sám by jich potřeboval.

Za to vše chceme my starší, kteří již odcházíme, abychom se chopili rádlu na poli svého zaměstnání, za to vše chceme býti vděční. A tyto řádky necht' mluví za nás slova vděčnosti. Mnoho jsme od Sdružení obdrželi a proto mu chceme zůstatí věrni. Kéž to vše oplatíme!

A vy, přátelé, kteří zůstáváte ještě v tomto milém svazku, nezapomeňte, že jest vaší povinností, abyste mezi sebou udrželi zdravého ducha křesťanského a studentského. Do sdružení chod'te s veselou tváří a širte kolem sebe dobro! Pak nikdy mezi vámi nezanikne tradice tak krásná — tradice lásky!

Naši tradici: Z d a r!

zat sílu svého přesvědčení — i před nenávisť profesorem.

A jako apoštolové přicházejí na ústavy profesori, kteří svým žákům ve vhodných chvílích ukazují kus svého nitra, duše, kdy studenti poznávají, že profesor také — věří. To jsou chvíle zadostiučinění pro katolického studenta. Chápe se znovu práce, působí opět mezi ostatními. Cítí, že není tak docela sám. Bohužel, je málo takových profesorů. Kde jsou? Bojí se nadřizených? Proč? A spolu s takovými vůdci rovnají studentinadšenci bílé kvádry, aby se mohla rudá mohyla nahradit důstojnou stavbou k oslavě Věčného v městě vždy věrném.

A není možno, aby město, které pomáhá světu vzlétnouti výše na »kovových Ikarech«, blíže sídlu Toho, Jenž světem vládne, tak na Něho zapomínalo. Marně neukazuje vrchol štíhlé gotické věže chrámu, jež městu vévodí, cestu jedinou, cestu správnou — vedoucí k Bohu.

Dr. Karel Kadlec: Noviciát.

Byl bych přál všem studentům plzeňského SSS, aby letos o druhé neděli srpnové*) byli přítomni při krásné a tklivé slavnosti ve starobylém klášteře františkánském v Kadani. Tam ráno, po mši sv., kterou sloužil provinciál řádu, skládali řádoví novicové sliby. Mezi nimi byli i tři bývalí členové plzeňského SSS.

Duch sv. Františka naplňoval malý, útulný kostel, když v prosté, ale překrásné promluvě provinciál řádu připomínal nejmladším členům své provincie význam tří vznešených darů, jaké po příkladu sv. tří králů hodlají obětovati Spasiteli: zlato chudoby, kadidlo poslušnosti a myrhu sv. čistoty. Jasně a pevně odříkávali všichni svůj slib, že chtějí zachovávatí svědomitě řeholi sv. Františka, kterou důkladně poznali za celý rok své přípravy k řeholnímu životu a tklivé zněla slova vrchního představeného: »A já zase slibuji tobě, budeš-li slib svůj svědomitě plnití, život věčný.« Pak nastává dojemný výjev. Novicové po vykonaných slibech jsou vítáni jako členové řádu od kněží i starších kleriků políbením pokoje. Při tom sbor zpěváků zpívá žalm: »Jak dobré a krásné jest, trvají-li bratři v jednotě a svornosti. Chvalte sluhové Hospodina, chvalte jméno Hospodinovo. Bud' jméno »Hospodin« po-žehnáno od toho času až na věky. Kdo jest jako Hospodin, Bůh náš? Přebývá sice na výsostech, přece však nízkého si všímá. Zdvihá ze země vysíleného a z kalu povyšuje chud'asa, aby ho posadil vedle knížat, vedle knížat lidu svého.« Krásný tento žalm zněl radostně jako jásavý hymnus z úst mladých lidí, kteří pro Boha zřekli se všeho pozemského v pevné důvěře, že Bůh jich nepustí. A pak provinciál, stojí u oltáře, žehná všem novicům i klerikům slovy sv. Františka: »Žehnej vám Pán a ostříhejž vás, ukaž tvář svou vám a smiluj se nad vámi, obrať tvář svou k vám a uděl vám pokoje. Pán žehnej vás.« Krásná slavnost se končí chvalozpěvem Te Deum laudamus. Mocně dojati, odcházíme po skončené slavnosti z útulného chrámu. Zde v zátíší klášterním, v samotě, vyrůstá řada jinochů studujících, žáků gymnasia i abiturientů; v přísné řeholní kázně připravují se na své budoucí působení mezi lidem jako kněží. Zřekli se světských požitků a radostí, jaké dnes bohužel mnohého z jejich kolegů drží ve svých tenatech, zaslíbili se jedině Bohu a chtějí jíti k němu cestou, kterou naznačil Kristus Pán: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapří sebe sám!«

Mimoděk vzpomínám našich studentů katolíků, kteří se sdružují v SSS. I toto sdružení jest jakýsi druh noviciátu pro studenty. V noviciátě jsou novicové pod vedením staršího kněze, který je uvádí do řeholního života, vykládá jim pravidla řehole, je jejich rádcem, přítelem, kterému

*) V roce 1929, kdy článek byl psán. (Poznámka redakce.)

Prof. Ladislav Švejcar: Vědy exaktní.

(Hrst myšlenek kacíře empirie.)

Racionalismus dovede býti někdy sentimentálním. Pan Drapper a po něm celá řada těch, kteří našli rozpory mezi vírou a vědou,

se svěřují se všemi svými pochybnostmi a nesnáze-zi a najdou u něho vždy dobrou radu a poučení. Tak je nutno, aby všichni členové SSS ruku v ruce se svým duchovním rádcem, ať už je to jejich katecheta nebo jiný kněz, pracovali o prohloubení duchovního života a větší vzdělání náboženské. Kéž by vládla mezi studenty a knězem je vedoucím naprostá otevřenost a upřímnost na jedné straně a na druhé zase obětavost a láska, aby vůdce svým svěřencům byl duchovním otcem.

V noviciátě se systematicky probírají pravdy víry i pravidla řeholního života, které mají býti členům řehole zákonem. V hodinách náboženství ve škole se probírají z pravd náboženských jen věci nejdůležitější, mnohých věcí lze se jen zběžně dotknouti; mimo to některé třídy jsou bez vyučování náboženského. K hlubšímu poznání náboženství, jeho významu mravního i kulturního má vésti všechna práce v SSS. Život náboženský ve své mnohostrannosti, ve svých různých projevech poskytuje látku pro studium téměř nevyčerpatelskou. Proto je velmi prospěšné, ba nutné, aby v SSS se utvořily kroužky, ve kterých by členové se obírali různými otázkami náboženského života (na př. historií, apologetikou, literaturou náboženskou, uměním církevním a pod.) Práce kroužků jest třeba sdělovati ve schůzích plenárních, aby všichni měli podíl na výsledku práce jednotlivců. Hlubší znalost náboženského života povede pak k většímu náboženskému uvědomění.

Ale i pro SSS platí staré pravidlo dávných zbožných vychovatelů: »Dbej o rozšíření svých vědomostí, ale více pečuj o ctnostný a svatý život.« Jako v noviciátě se věnuje mnoho času rozjímání, modlitbě, duchovní četbě a vůbec praksi náboženského života, tak hlavní těžiště práce v SSS má spočívatí v duchovním životě. Neměl by žádný člen SSS býti bez pěkné modlitební knihy. Máme jich, Bohu díky, už hezkou řádku v naší duchovní literatuře. Modlitební kniha a vynikající díla učitelů duchovního života měla by zaujímatí v knihovně studenta katolíka nejpřednější místo. Hlavní věcí pro utvrzení duchovního života jest mše sv. a časté přijímání sv. svátostí. U stolu Páně se naučí každý poznávati pravdy víry a utvrdí se v lásce ke spasiteli, víře a církvi. Na tomto základě duchovního života bude vyrůstati mezi členy SSS duch pravé křesťanské ctnosti, pravé vzájemné úcty, takže student takový bude pak vzorem katolíka doma i v ve škole a vůbec v celém životě.

A až uplynou léta studií středoškolských a katolický student vstoupí do praktického života nebo půjde dál na vysokou školu, bude věděti, kde jest jeho místo, nedá se zlákatí od pravdy různými hesly dne, a ať si pak vybere povolání jakékoliv, bude v něm vždycky pravým apoštolem Kristovým.

představili nám takový obrázek plačtivý, dědouška Galilleiho, kterak podporován dvěma mnichy povstává na své nejisté, třesoucí se stařecké nohy po dokonaném odvolání a vrčí si pod vous své »e pur si muove«. Jaké násilí

bezpříkladné, proti němuž zapomínají obyčejně naši lidé pokrokoví uvéstí násilí anglických puritánů na katolicích! Jaké omezování ducha, kterého církev nemohla více udržeti pod svou pokličkou!

Chápeme my, kteří jsme prošli všemi stadii života embryonálního, abychom řekli s Darwinem od nadšeného početí empirika v nás až po jasný den pravého poznání a pravý den narození v Pravdě, jaká musila býti radost prvních empiriků, když odhalili příčiny zjevů, které až dotud byly vykládány cestou zázraků! Jaká slast, když v krvavém slizu, jímž někdy bývají pokryty látky škrob chovající, poznána bakterie, *Micrococcus prodigiosus*, který způsoboval ve vlhkých sakristiích krvácení hostií! Jaká radost nenajíti v šišimce při pitvě ani stopy po duši, která odtud prchla s životem, jaká pýcha v tom, domnívati se, že není posmrtného života proto, poněvadž starci, kteří smrtí mají blízko k dokonalosti duše, scházejí i duševně, docela stejnoměrně s tím, jak ubývá vitality jejich buněk mozkových. Šednou docela tak, jako mozek, šednou stejně, jako jejich duševní schopnosti a přirozeně, že se smrtí těch buněk nastává smrt absolutní a neproniknutelná!

Jakou pyšnou budovu postavila si přírodní filosofie v XIX. století! Nebude již zapotřebí spekulativní filosofie vůbec! Jaké přemýšlení, jakápak intuice, když mikroskop, bolometr a dalekohled odpoví nám na všechny otázky života, není zapotřebí žádné mystiky, není k ničemu metafysiky. Pak objeveny lebky lidí primitivních a Ernst Haeckel mávaje svým polemickým prateutonským kyjem, stal se šejk ul ulemem přírodního náboženství s fanatismem velmi podobným mohamedánskému. Dnes se hádají vědci o ty kosti a doplňují je korelací orgánů, jsou v jistých, těžko zastíratelných rozpacích nad tím, že nemohou tvrditi s určitostí, že by to byly kosti člověka vzpřímeného. Takový cromagnonec chodil opřen o hůlku, měl těžké potíže s hlavou příliš těžkou, na krátkém krku sedící, nemohl se dívatí přímo a nahoru! Příroda ho smazala a nahrazen člověkem, kterého jest nám geologie dosud dlužna! Ale co nezřízené pýchy zasely tyto theorie, a po převratu se jim dostalo cti, aby se o nich vykládalo na školách středních. Jest již takový pořádek na světě, že to, o čem se začne vykládati na školách, náleží historii a vývojové theorie, tak, jak byly, náležejí jí bezpečně!

Jsou lidé, kteří tvrdí, že liberalismus založila revoluce francouzská. Možná, že jeho zásady, ale filosofii jeho založily vědy přírodní. »Boj o život« stal se nejen důležitým

faktorem vývoje druhů, ale také veškeré politiky. Není náhodou, že země, která měla svého Luthera, našla i svého Fridricha II., a země, která zrodila Ernesta Häckela, měla svého Tirpitze. Přežití nejsilnějších! Vítězství kalibru a oceli ponorek a phosgenů! Duševní pevnost není ničím! Nur mit dem Brot ausdauern!

Ukázalo se, že malý maršál s růžencem, vpleteným do svého porteppe, který vedl národ degenerovaných Francouzů, byl tím silnějším. Silnějším proto, že věřil v paradoxy, kterými nejčastěji projevuje se přizemním rozumem nechápaná moudrost Boží, silnějším proto, že jeho lidé vyšli z duševní dílny francouzských konfesijních škol a těch znamenitých francouzských kněží, jako byl padre v »Mlčení plukovníka Brambla«.

Nevíme jednostranně jen liberalismus! I socialismus založil svou nauku na přežití, předpokládá více vitality u těch, kteří mají více dětí! Počet se stal hlavním. Země Marxova stala se zemí Spartacusbrüderů, ale končí se v sociálpatriotismu, který nemá daleko do method fašistických, jde-li o to, potlačiti výstřelky.

Bylo poznáno radium. Látka, která dovede vyssáti energii ze všeho, s čím přijde ve styk. Náboj elektroskopu »vycucne« zrovna tak snadno jako vitální energii z organického těla, které ničí. Bylo mu určeno, aby vyssálo poslední rozum chemiků. Degradovalo měď na lithium! Není prvků! A gradace rtuti ve zlato pod bubnovou palbou elektrické energie do- tvrdila tuto velikou pravdu. Napříště nepostačíme si více s tím, abychom napsali CÚ, Al, Ca CO₃! Až dospěje matematika na tolik, že budeme moci řešiti problém ne dvou, ale n těles, budeme psáti vzorce prvků a sloučenin symboly, o kterých se nám dosud nesní! Ale zatím musíme si postačiti s formulkami, o kterých víme, že jsou lži. A učice chemii, budeme lháti ještě za dvě stě roků, protože kvartán neobsáhne matematiku, která by mu vysvětlila ten elektronový systém, proti kterému je náš sluneční systém Mrkvanticemi proti Londýnu! Jaký to náznak příštího vývoje empirie! Nepovede k tomu, aby naše pravdy empirické konvergovaly k určité limitě pravdy, ale aby divergovaly jako hotové nové změní jazyků při stavbě hrdé babylonské věže racionalismu. Tato divergence bude strašně naprostou. Poznatky, kterých se zmocníme, budou oddalovati poznání pravdy na cestě, která nechce býti cestou Zjevení. Všecko nejbližší poznání hmoty a síly bude objevovati nové, těžké a ne-

řešitelné záhady. To, co bylo v počátcích věd empirických hotovou selankou, bude pout bludů, ve kterém mozky nejnadanější budou cítiti chladný van nevyčísitelného šílenství.

Církvě se vytýká, že chladně vyslovovala své »Anathema sit«, zatím co kat ramena světského namácel ve smole svou pochodeň zapalovací. (Jak rád odložil bych všechny své hodnoty a svá vysvědčení na velínovém papíře, abych mohl býti takovým rudě oblečeným chlapíkem, šlo-li by o hranici nějakého moderního heresiarchy.) — Leč věda nepočíná si jinak! Vzpomeňme objevitele příčiny horečky omladnic, kterého chladná a ironická polemika kolegů dohnala ke skoku do Dunaje, vzpomeňme osudu objevitele magnetoelektrické theorie Dra Zengera, kterého neuznání pronásledovalo až po sám hrob!

Víra je směšnou mnohým! V kolik věcí však, kterých sám neviděl, musí věřiti průměrný pokrokový inteligent, který jest hoto- vým zelotou této víry! A jak snadno dojde k omylu těch, kteří stanoví empirické dogma. Schiaparelli viděl při poslední oposici Marta celý systém kanálů, které se měnily. Na tomto pozorování byly založeny všechny theorie o obydlí Marta a Vernéové konce a počátku věku napsali nám celou řadu románů o Martanech a nějaký americký idiot dokonce chce se dohovoreti s Martankou, do které se k smrti zamiloval! A nové poslední příznivé pozorování nepotvrdilo těchto kanálů!

Jest pro moderního člověka nemožno věřiti v zázrak Limpias a u lože Terezie Neumannové vidí někoho s pemikamem a mazaného chirurga, který dovede obnoviti čerstvost ran. Ale věří naprosto a bez výhrady v to, že Tutanchamon způsobil debacle v sochařském atelieru a že blázni dovedou namalovati strom z Marta či Venuše.

Víra primitiva, který si nedovedl vysvětliti blesk, byla naprostou a naivní. Na ni se vztahovala slova Písma »Blahoslavení chudí duchem«. Víra svatého Tomáše Aquinského, který k ní svým duchem naprosto svobodným dovedl vyjítí od předpovídané skepse, byla vzneešnou a intuitivní.

Jaká bude víra příštího člověka?

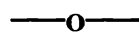
Technický pokrok se úžasně rozvine. Jest docela možno, že člověk přiloží ke svým spánkovým tepnám zvláštní přístroj, podobný sluchátkům radiotelegrafie, zavře oči, nalintypuje za dopoledne rozsáhlý román, jest docela možno, že krejčí za sto let budou šítí kabát tak, aby bylo možno vystrčiti křídla osobního aeroplánu, hnaného Teslovou elektřinou, jehož motor vyjme z drobtů tabákových v náprsní kapsičce vesty. Možná, že si člověk zahraje na stvořitele a udělá ve zkumavce amoebu, která se bude hýbati a množiti. Ale nejhůř mu bude, až se jej někdo zeptá, proč právě po přikápnutí dvou desetitisícin gramu té či oné sloučeniny začalo se jeho zvíře hýbati. — Bude svou nevědomost opisovati slovním formalismem, bude si připadatí jako zloděj, který náhodou přišel na heslo, pod kterým byla zavřena Wertheimka banky.

Cesty Prozřetelnosti jsou nevyzpytatelné. Bůh dal nám božskou vědu — matematiku, jediné, čím se mohou srozuměti lidé kromě podobného božského umění, jakým je hudba. Vědu, která pobídla empirii svým přikyvováním, aby ji opustila právě v čase příhodném, kdy bychom chtěli po ní zodpovědění celé řady otázek mučivých.

Člověk dojde ke generálnímu potvrzení zásady Sokratovy: »Vím, že nic nevím« a to bude chvíle, kdy člověk se shledá s Bohem. Jeho víra bude zvláštním paradoxem mnohem pokornější víry scvrklé babičky, která ve venkovském kostele pouští svými zvadlými prsty kuličky růžence. Ona neví, ona nevěděla. Ale on ví, on dovede poutati a rozpoutávati síly, on ví však neméně, do jakých strašných a opuštěných slepých uliček, plných ďábla a pýchy, se dostal, jak zoufale se bil o trochu poznání svými vlastními silami, on bude věděti, jak je to sladké, položití zmučenou hlavu do krásných a teplých Rukou Božích, ve víře dětinné.

A tehdy člověk, vznášeje se v letadle ve výšinách, aby prozkoumal světelnou rychlost paprsků natriových, přeruší své pozorování, naladí svůj radioteleikonograf na římskou vlnu a nasadí sluchátka a vida na desce bílého Velekněze v kostele svatého Petra a slyše věčně nezměnitelná slova Proměnění, bude se bítí v prsa, šeptaje »Sanctus, Sanctus, Sanctus.«

Laus Tibi, Christe!

Kůže, hadry, železo...

(Příspěvek k historii naší spolkové knihovny.)

Snad v každém spolku vystupuje nějaká úctyhodná věc, která v jeho historii hrála důležitou úlohu a k níž všichni členové pohlížejí s tajemnou posvátností, někdy i hrůzou.

V našem sosu takovou věcí byla od pradávna spolková knihovna. Pamatuji se, jak mi byl tento rozkošný skvost představen, když jako vyjevený primánek jsem po prvé vstoupil do sosáckého kroužku. V tmavém koutě pod oknem se tulila neforemní, dřevěná škatule, a měl jsem velikou radost, že mně, primánkovi, sahala až k nosu, že byla menší nežli já. Jako oči čarodějnic z pohádek se svítily z matného šera ošoupané a vyčíděné knoflíky přihrádek — bylo vidět, že se kluci o mi jak se patří starali. Mimochoodem podotýkám, že jí chybělo jedno »šuple«.

Když jsme se přiblížili, kolega, který mne zde se všim seznamoval, v určité vzdálenosti se postavil, k nemalému mému podivení sundá pomalu klobouk — dnes, v době studentských čepic by jistě zasalutoval — sešpulí ústa k sladkobolnému úsměvu a povídá: »A tady jest naše knihovna!« Víc nic. Ale stačilo to. Z jeho pyšně nebo ironicky pronesených slov (tenkrát jsem to nemohl rozeznat) jsem si učinil náležitý dojem a umínil si, že s takovou knihovnou nechci mít nic společného. Nevěděl jsem ovšem, že ještě jednou jako pokladník budu nucen tu hromádku prkýnek a cvoků do nebe vychvalovat.

Bylo to v době, kdy každá výborovka se počínala a končila slovem knihovna, kdy v každém pozdravu byla zase knihovna, kdy obsahem nekonečných schůzí byla opět a opět knihovna. A proč? — tážete se jistě. Nu, to proto, že »nekonečný« prostor knihovny byl do posledního místa vyplněn samou duševní prázdnotou a novou nebylo již kam dát. Kolega a knihovník navrhoval, aby se koupila knihovna nová. Nebyl jsem proti tomu. »Ať se koupí,« říkal jsem, »ale peníze na ni nedám!« Tak jsme se hádali, zda se knihovna má koupit a jestli ji zaplatím. Ale knihovník byl strašně fikaný ptáček. Myslel si, že na mne přijde s flintou.

»Koukni se, člověče,« začal jednou, »na tu knihovnu (br, mráz mi běží po zádech) a neplakej. Já se vám vůbec divím,« rozčiluje

se zostra, »že můžete být takoví necitové a nechat ty knihy tak válet a mačkat. Jen se podívej na ty odřené desky, ohnuté rohy...«

»Počkej,« přerušuji ho, »o kom vlastně mluvíš?« Zlostě prskne a odchází. »Je konec,« raduji se. Ale nebyl. Kolegové byli po dlouhém váhání ochotni koupit knihovnu novou, jen když nebude moc stát. »Nebude, a stará se prodá, tak žádné strachy,« slibuje ochotně kol. knihovník.

Pak přijde ke mně: »Tak jsem se dověděl, že nová knihovna stojí 500 Kč.« Podivuji se jeho drzosti, jak mi tady dělá laskominy. »Kluci jsou již pro koupi, je nás většina. Tedy si vyber: buď 500 Kč na dlaň, nebo — prodej starou armaru!«

To byla rána do hlavy. A od těch dob mě také často bolí. Nevím, jak jsem se dnes domů. V uších mi stále hučelo: — prodej starou armaru. »Ale jak, jak, jak...« vztekal jsem se. Až najednou! Spásná myšlenko!

Do »Jitra« napsat inserát! Jistě by se mohla některému kolegovi nebo kolegyni hodit. Říci ovšem nesmím, že ji musím prodat stůj co stůj, nějak se to šikovně zaonačí... A již piši ódu na naši zlatou armáru. Tady ji máte:

Ach, ta naše armara!

Aby bylo každému jasno, jedná se o naši spolkovou knihovnu. Není to však jen taková všelijaká knihovna, která obyčejně stojí někde v koutě pokoje jen proto, aby se řeklo: my máme také knihovnu, nýbrž, jak jsem již řekl, armara. Ale teď ať si to nikdo neplete s tou armarou, již se v mluvě lidové říká krásně »šifonér«. Pán Bůh chraň! To naše armara je mnohem vzácnější. Je luxusně zařízena, má totiž litací dvěře, a — to je hlavní věc — r o d o k m e n, (!) na který je celý Sos velice hrdý.

Naše armara se narodila na Lybanonu z kaštanu cedrového. (Myslím, že je to někde na Sahaře, aspoň to tak vypadá.) A když si představíte, že tyto lesy byly již dávno vykáceny — ejhle, jaká vzácnost. A nejenom to. Když Bůh poručil Noemovi, aby vystavil koráb a vzal do něho po páru všeho živočišstva, ubytoval tento v naší armaře štěnice, švábiska a podobné, ochočené domácí zvířectvo. O tom by se dalo ještě

dneska mluví! Další zprávy jsou chudé a kusé. Víme pouze, že po dobytí Jerusalema naše dvorana odplula ze zármutku do Ameriky, kde ji objevil r. 1492 Kolumbus a odevzdal královně Isabelle jako vzácný dar z nové země. Jak se dostala do rukou našich předků (rozuměj sosáků), jest zahaleno diravou rouškou tajemství. Ale ať to bylo jak to bylo, jen když prokázala našemu sdružení, hlavně zpěváckému odboru, neocenitelné služby. Armara totiž virtuosně hraje (chtěl jsem říci: vrže), zvláště když si někdo na ni sedne, a tím byla našim zpěvákům nedostižným vzorem.

Než, staří kolegové odešli do věčných lovišť velikého Manitua, přišli kolegové mladší a s nimi i jiný, moderní duch. Vše staré pryč, do kamen s tím — a málem by došlo i na armaru. Ale kámen ourazu. Kde vzít knihovnu novou? Ani ne tak knihovnu, jako peníze na ni! Tento problém byl rázem vyřešen: armara se prodá a za stržený peníz se koupí knihovna nová. Kde však sehnati kupce, který by dal co nejvíce? Tu jsem si umínil, že dám do Jitra inserát, v němž požádám kolegy a kolegyně útrpných a dobrých duší, kteří by armaru dobře zaplatili a v rozpuku stáří ji co nejpečlivěji opatrovali. Historii její znáte, nyní vám podám její charakter.

Co se chemických vlastností týče, je naše armara bez vůně a bez zápachu, hustoty — i (plove tudíž na vodě), a zaručeně dobře hoří. Ba, osvědčila se i jako výborné narcoticum, hlavně při těžkých chorobách očních, neboť již její vzhled přímo omračuje! O fyzických vlastnostech již ani nemluví, je to samá theorie. Pojďme k praxi! Armara se hodí zaručeně ke všemu možnému i nemožnému, pouze chov psů, kuřat, kanárů a pod. měkkýšů se v ní nedoporučuje (pro ty prý

se nejlépe hodí pekáč), aby se vám nestala nemilá příhoda, jako našemu knihovníku. Kdysi totiž tento nemohl žádným způsobem nalézt Baarova »Skřivánka«. Až později se ukázalo, že tento povedený ptáček uletěl dírou knihovny, jimiž tato přenáramně oplývá. Tedy pozor!

Kolegyně, zvláště vy, které pomýšlíte již na vdavky! Kupte naši knihovnu, která bude jednou chloubou vašeho bytu! (Manželům ji však neukazujte, aby nevzali žulika!) Kolegové! Využijte vzácné příležitosti a ozdobte svá soukromá musea neb sbírky kamenělin skvělým unikátem světa, který můžete za nepatrný obnos získati. Objednávku řiďte pod zn. »Knihovna z doby kamenné i s příslušenstvím« do adm. t. l. Přesvědčte se a uvidíte, že budete všichni spokojeni. S kolegiálním pozdravem atd.

Ták! Nakonec ještě mohutný kaňour, aby efekt byl úplný. Radostí si mnu ruce a zapálím jednoho »egyptana«.

»Jen aby ti to v Jitře uveřejnili,« straší jeden kolega.

»Neměj strach,« utěšuje mě předseda, »než se oženíš, tak to tam máš jistě!«

Matičko skákavá! No, to bude jistě brzo.

*

Radostí bych prask. Věřím, že se ještě teď dějí zázraky. Jeden náš dobrodinec se nad námi slitoval a daroval nám knihovnu novou. Tak teď máme dvě. Júúúú...

*

A musím také přiznat, že jsou v redakci lidé důslední. Dodnes ten inserát neuveřejnili. Já jsem totiž ještě volný jako pták.

Josef C. Kebrle :

Životní povolání katol. studentky.

Sledujeme-li otázku povolání ženy, setkáváme se s dvěma diametrálně rozlišnými názory. Žena — praví jedni — má býti manželkou a matkou. Žena patří do rodiny; k ničemu jinému netáhne její přirozenost; nikde jinde není její místo.

Druzí se vysmívají tomuto názoru jako starosvětskému a copařskému. A ihned se chápou ženy, aby jí ustříhli nejen dlouhé vlasy, ale aby ji nůžkami moderní hyperemancipace ostříhali až dohola: Všude tam, kam má přístup muž, nechť jde i žena.

Myslitelé rádi upadají do extrémů. To vidíme

i zde. Ne všude, ale zde jistě platí přísloví: zlatá střední cesta. — Připouštíme, že přirozenost ženy vede ji k tomu, aby byla srdcem rodiny. Není to ponižující, ale výsostné povolání. »Matka vždy zůstane matkou — nejsvětější věcí na zemi,« píše sladký anglický básník Wordsworth. Chápeme, co chce říci. Počínaje geniálním Březinou a konče nejzapadlejším veršovcem není snad muže, jenž by nevzpomínal s obdivem své matky. I naši moderní pohané, kteří se vysmívají otcovské neb mateřské povinnosti, neubrání se pohnutí při vzpomínce na dobré srdce matčino, »vždyť na tom drahém srdci mateřském i neštěstí i vina sladce dřímá«.

Přes to vše nemůžeme nikterak připustiti, souhlasiti s míněním, že žena nepatří, leč do rodiny. Bylo by zbytečným se o tom rozepisovat. Dnešní poměry nedovolují všem ženám vstoupiti v manželství. A s tímto faktem musí počítati i ti, kteří upírají ženě právo na sebestřízlivější emancipaci. Není vyhnuti. Dnešní žena se musí ohlížeti po povolání, jež by jí zajistilo slušnou existenci. Jaké to má býti povolání? Lze ji v tomto ohledu ceniti právě tak, jako muže?

Jako jest pochybeným omezovati ženu na prádelnu, trh a kuchyni, stejně nesmyslným jest druhý extrém. Různé fyziologické a psychické vlastnosti rozdílné u obojího pohlaví působí schopnost nebo zase nezpůsobnost k určitému zaměstnání. To praví zdravý rozum a zkušenost. K některým pracím se lépe hodí muž, k jiným žena. Proč si voliti povolání, k němuž se nedostává vloh, záliby, obratnosti, síly a pod.? Přehlížení těchto okolností má za následek omrzlost, nechť k práci, rozštěpení, rozháranost, ba někdy dokonce i zoufalství.

Jaké povolání by si měla voliti žena, když nemůže nebo nechce uzavřiti sňatek? Profesor Dr. Karel Kadlec odpovídá na tuto otázku ve své knize: »Duševně úchylní« (Praha 1929) na str. 11. takto: »Ženě nejvíce odpovídá povolání učitelky, ošetřovatelky, vůbec povolání v sociální službě.« Závěr čerpaný z mnohaleté zkuš-

nosti i hlubokého studia má pro nás nesmírnou cenu.

Slůvko »nejvíce« jistě naznačuje, že autor nechce říci, že by si nemohly dívky voliti povolání jiné. I toto pravidlo připouští výjimky. Rozhodují osobní vlastnosti. Nutno je vždycky míti na zřeteli. Poznej sebe sama! A to důkladně. Chvilě volby životního povolání jest až příliš vážná a důležitá. Buď štěstí a spokojenost, nebo ztracený život!

Pro katolickou studentku je tato chvíle tím důležitější, neboť nehledá pouze osobní štěstí a blaho, ale má zároveň na mysli vznešené zájmy Boží. Zvláště dnes! Je třeba dobrých křesť. matek, které moudrou výchovou naplní zase naše semináře, zejíci prázdnotou. Je třeba obětavých řeholnic, které by skrytým utrpením, neviděnou prací a něžnou vroucností svých modliteb zachraňovaly ubohý svět. Je třeba katol. vychovatelek, učitelek, profesorek, které povedou mládež po cestách božích, k Příteli dítek. Je třeba statečných žen, jež by se ujaly dívčích, ženských, charitativních spolků a institucí.

Cesty mohou býti rozličné — cíl je týž. Vše pro Kristovo Království! Jinými slovy: **Ať si zvolí kat. studentka povolání jakékoliv, vždycky to musí býti jedno a totéž povolání: Apoštolát Kristovy lásky a pravdy.**

Ludmila Hutterová :

Čím vynikáte ?

Tolik se píše o ženském povolání jako nezbytné výzbroji našich dívek pro život, tak mnohý směr výchovy se doporučuje, jen jednoho se nedbá, jen na jedno se bojí každý upozornit. Co je to ?

22. října t. r. uložen byl na Svaté pole v Hloubětíně 70letý křížovník k věčnému odpočinku. Spolubratři a představení z duch. správy, jakož i věrní osadníci prokázali mu doprovodem poslední poctu. Nezvyklé množství duchovních osob v konduktu i za rakví vyvolávalo zvědavost kolemjdoucích, čím zemřelý vynikal. »Vynikal skromností,« odpověděl kdosi. Byla to nejsprávnější odpověď. Neboť † křížovník, vdp. Karpfinger, nesnesl ve své skromnosti hodnosti faráře. Byl 46 let kaplanem a zemřel tak nenápadně, jak se mu i žít líbilo. Jeho povaha tihla do klášterního ticha, a služba Boží byla náplní jeho života.

J. K. :

Decenium plzeňského SSS.

Historie vzniku jednotlivých SSS ve venkovských městech naší vlasti je téměř stejná; bylo by tudíž zbytečno psáti o příčinách a podnětech, které vedly několik plzeňských studentů k zalo-

žení Soc. student. sdružení v Plzni. Než individuální ráz uvedení jednotlivých sdružení v život, je zajímavým vždy. A je proto více než nezbytno, abychom se i my v tuto hodinu ohlédlí na

první počátky naší organizace v »metropoli českého západu« a čerpali jednak poučení a jednak novou naději a povzbuzení k další práci z dějin — možno-li tak říci — našeho sdružení. Neboť »historia est magistra vitae«, ale též »lux veritatis«.

Je dnes těžko vypravovati s určitostí o počátcích našeho sdružení. Pamětníci jeho založení jsou roztroušeni »po širých vlastech« a kusé zápisy nepravidelných schůzí přinášejí málo světla do této důležité věci. —

Jisto je, že někdy o prázdninách 1920 počali se pravidelněji scházeti plzeňští katoličtí studenti, jichž bylo při první schůzi 7. Ale tento malý počet záhy vzrostl a mezi nadšený hlouček přihlašují se i studentky, snad jako důkaz nepostradatelnosti ženy a její inspirace při každém velkém díle. — A že založení plzeňského SSS je pro nás dílem velikým, netřeba připomínati. —

Skutečného významu pro naše sdružení byla schůze dne 16. října 1920, na níž po čilé debatě rozhodnuto dáti dosavadním důvěrným schůzkám charakter organizační a založiti tak Sociální studentské sdružení v Plzni.

A tím možno počítati při sledování činnosti našeho milého sdružení ve školním roce

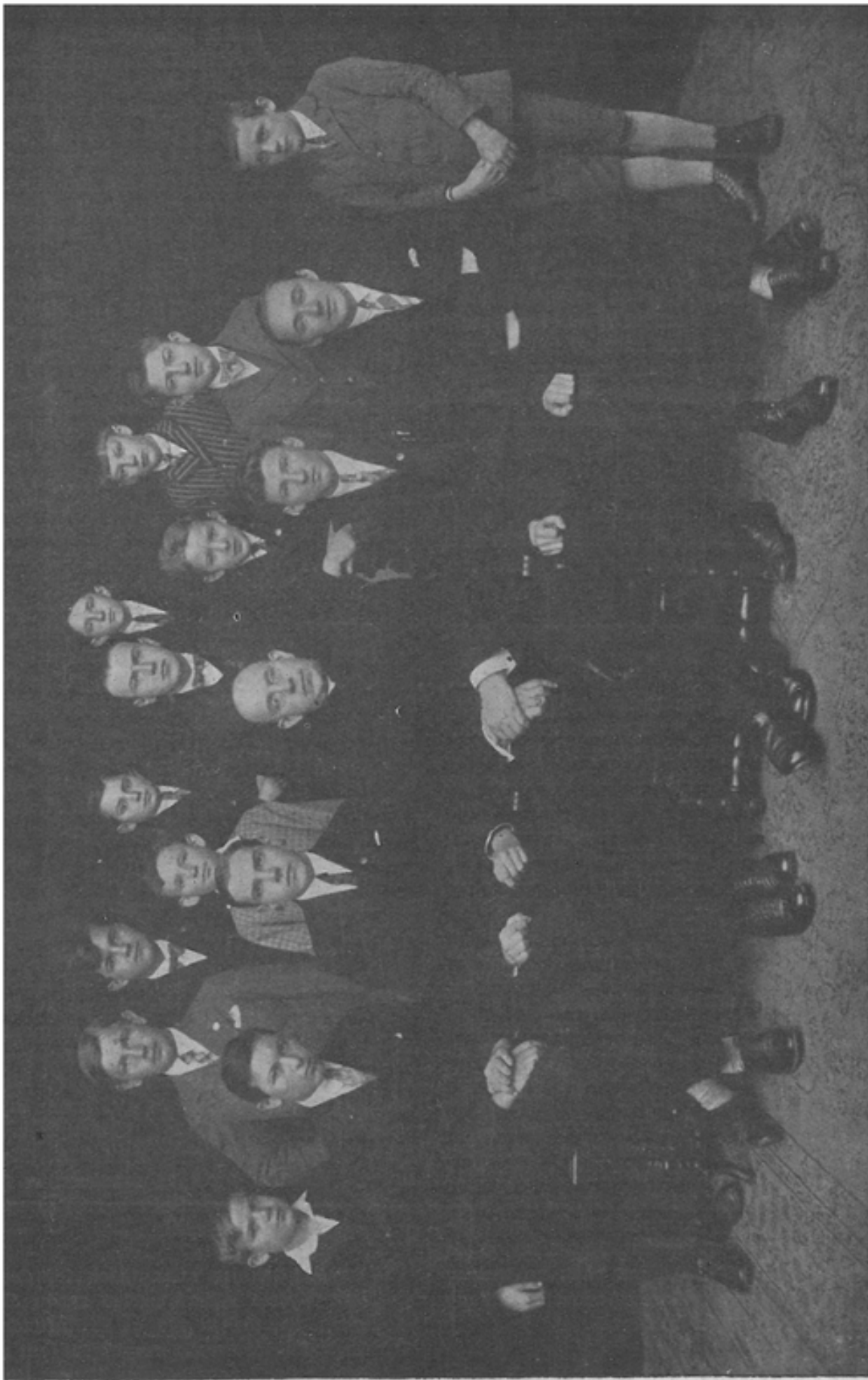
1920-21. Původně v místnostech sekretariátu čsl. strany lidové, pak v redakci »Čes. Západu« a posléze (od 11. prosince 1920) na plzeňském arciděkanství, za předsednictví kol. Vladimíra Kočandrla, konány první schůze nového studentského spolku plzeňského. Již tehdy, vedle duchovního rádce dp. prof. Multerera, byl to náš milovaný pan arciděkan Antonín Havelka, který s nevšední laskavostí vycházel vstříc nezkušeným studentům a s p. prof. J. F. Hruškou konal ve schůzích sdružení přednášky na témata jakákoliv. Vzdělávací a výchovná činnost vnitřní byla v té době často zpestřována i mnohými podniky veřejnými; pořádány produkce umělecké i zábavné, zahradní slavnost, taneční věneček. Členové SSS zúčastnili se činně i všech podniků, pořádaných v Plzni a okolí různými katolickými spolky. Práce organizační byla posílena obesláním pracovní konference v Pardubicích (20. a 21. března 1921) 3 členy a korporativní účastí 18 členů na říšském sjezdu katol. studentstva a intelligence v Praze. Vyvrcholením těchto snah bylo svolání župního sjezdu katol. studentstva do Plzně ve dnech 20.—22. srpna 1921, na kterém projednány směrnice SSS a vybudovány základy naší organizace na českém západě.

R. 1921-22. Na první valné hromadě SSS v Plzni dne 24. září 1921 upevněna vnitřní organiza-

ce sdružení. A hned v prvních schůzích po valné hromadě projednány názory o výhodnosti event. rozdělení SSS na mužské a dívčí. Návrh byl uveden ve skutek dne 5. listopadu 1921 a od té doby existují obě oddělení samostatně. Nově zvolený výbor mužského sdružení v čele s předsedou Jaroslavem Cuhrou a jednatelem Bohumilem Kočandrlm usměrňuje pak dosavadní, dosti roztráštěnou činnost, zavádí pořádek ve spolkových knihách a protokolech (za což jim zejména pisatel těchto řádků v duchu srdečně žehná) a hledí upozorniti na naše hnutí i plzeňskou veřejnost pořádáním kulturních a informačních akcí. Kromě členských a debatních schůzí konány dvě společné schůze s SSS dívčím (18. II. 1922 a 24. IX.), na nichž podaly referáty zástupci Ústředí (taj. Friedrich a předseda Formánek). Sdružení přesídlilo zatím z arciděkanství do katol. spolkového domu a pak do kláštera dominikánského. Vyslání delegátů na pracov. konferenci v Praze a valnou hromadu Ústředí a říš. prac. konferenci v Brně. Studentského tělocvičného vystoupení na sjezdu v Brně zúčastnilo se činně 7 členů SSS za vedení kol. K. Šperla. Zatím změnil se názor některých kolegů a kolegyně na rozdělení obou SSS a tak počátkem

r. 1922-23 zvolen zase společný výbor na valné hromadě dne 7. října 1922 a ustanoveno konání společných členských schůzí. Ale již po vánocích došlo k novému rozdělení, jež uskutečněno výb. schůzí 20. ledna 1923 za přítomnosti tajemníka Ústředí, dp. Čulíka. Nevím, zda právě rozdělení obou SSS, jež se snad někomu zdálo předčasným, bylo příčinou oslabení a kritického stavu SSS v následujících měsících. Přes všechno poctivé úsilí nového výboru, za předsednictví JUC. Ferdinanda Mothejzika a jednatelství JUC. Karla Šperla, veškeré snažení členů SSS zůstává bez odměny. Ztráta duchovního rádce dp. prof. Köhlera, za něhož jen nakrátko získána náhrada v dp. A. Stružkovi, ztráta spolkové místnosti a nepříjemné stěhování, působily depresevně na členstvo, kterého ubývá vůči hledě, ne sice na papíře, ale ve skutečnosti. Jen referáty delegátů, vyslaných na krajskou pracovní konferenci v Příbrami a na sjezd katol. studentstva v Českých Budějovicích, vzbudily novou chuť k práci a zabránily již — již hrozícímu rozpuštění SSS. Když pak konečně získána spolková místnost ve františkánském klášteře, pohlíženo s novými nadějemi vstříc lepší budoucnosti.

R. 1923-24 zahájen valnou hromadou dne 6. října 1923. V čelo výboru zvolen znovu JUC. F. Mothejzík, jednatelem stal se B. Kočandrl. Vinou nevhodné místnosti, nevytápěné ani za nejkrutších mrazů, pokulhávala činnost Sdružení dlouho do jara 1924. Jen společné oslavy pětiletí

Soc. stud. sdružení mužské.

Soc. stud. sdružení dívčí.

samostatnosti RČS. 28. října 1923, pořádané katolickými spolky plzeňskými, jsme se aktivně zúčastnili. Dále pořádána protestní schůze proti zabránění Strakovy akademie v Praze pokrokovým studentstvem, která byla pěkně navštívena. Jinak omezena činnost pouze na věci čistě vnitřní; důsledky nepřízně katol. veřejnosti a ztráta duchovního rádce byly hlavními příčinami, že činnost se nezlepšila ani počátkem

r. 1924-25, kdy na valné hromadě 5. října 1924 zvolen předsedou JUC. Karel Šperl, který byl studiem nucen bydlet v Praze a proto se ve schůzích málokdy ukázal. Správu SSS vedl místopředseda Ladislav Hlad a jednatel Dubec, kteří se ze všech sil snažili pozvednouti sdružení z nezasloužené miserie. Tak pořádána 15. listopadu 1924 přednáška P. M. Klementa O. S. B. na thema: »Poměry italské a naše katolická mládež,« která měla velmi pěkný úspěch. Jinak bylo SSS nuceno věnovati všechny své síly vnitřní konsolidaci. Připravovaný krajinský sjezd katol. studentstva v Plzni v srpnu 1925 se nekonal pro nepřekonatelné technické překážky. Zato vyslána delegace na valnou hromadu Ústředí a říšskou pracovní konferenci do Hradce Králové.

R. 1925-26. Na valné hromadě dne 4. října 1925 ujal se znovu vedení SSS kol. JUC. Ferdinand Mothejík, který s jednatelem Janem Kadlecem se zasloužil mnoho o nový rozkvět sdružení. Pro tento rok učiněno rozhodnutí nepořádati veřejných akcí a věnovati se plně tolik potřebné reorganisační Sdružení. V prosinci 1925 navštívil naše SSS předseda Ústředí Dr. Valenta, který se zúčastnil společné schůze obou plzeňských SSS. — Výsledkem přičinění výboru byla všemi radostně přijata zpráva, že našim duchovním rádcem se uvolil býti P. Antonín Havelka, inful. arciděkan plzeňský, který ochotně propůjčil SSS ke schůzím místnost v budově arciděkanství. A tak znovu vrátilo se Sdružení dne 6. února 1926 na plzeňské arciděkanství, kde má svůj útulek až do dnešního dne. Na pražskou pracovní konferenci o velikonocích 1926 vyslána tříčlenná delegace v čele s kol. Ladislavem Hladem. Valné hromady Ústředí a říšského pracovního sjezdu v Praze v červenci 1926 zúčastnilo se několik členů SSS, jehož delegátem byl kol. Jan Kadlec. S novými nadějemi uvítán počátek škol. roku

1926-27, kdy na valné hromadě 3. října 1926 zvolen předsedou kol. bohoslovec Ladislav Hlad a jednatelem Jiří Královec. Pro nepřítomnost předsedy, který studoval v Praze, vedl sdružení místopředseda Jan Kadlec. Celý tento rok vyznačuje se klidnou, tichou prací, takže právem bývá počítán za nešťastnější dosud období v životě

SSS. O vánocích pořádán cyklus přednášek předsedy bohoslovce Hlada, ale pouze pro členstvo SSS. Valná hromada, na níž zvolen výbor pro příští správní rok, se konala dne 16. června 1927 za přítomnosti delegáta Ústředí MUC. R. Suka, který byl zřejmě velmi potěšen svorností a přátelským duchem v našem SSS. Na říšskou pracovní konferenci a valnou hromadu Ústředí na Velehradě vysláni kolegové Jan Kadlec a Jiří Královec.

Roku 1927-28 za předsednictví Jana Kadlece a jednatelství Jiřího Královce pracováno na upevnění organizace, což vyvolalo často spory, zavížené pohodlností a líností některých členů. Ale na mimořádné valné hromadě 21. ledna 1928 se vše hladce urovnalo některými změnami ve výboru, v němž převzal jednatelství kol. Jan Královec. Činnost SSS vyvrcholila konáním studentských exercicií v Plzni v dominikánském klášteře počátkem července 1928. — Na valnou hromadu Ústředí a říšskou pracovní konferenci v Brně vyslána delegace v čele s předsedou Kadlecem.

R. 1928-29 je a jistě teprve v budoucnosti se ukáže býti velmi významným pro SSS v Plzni. Sdružení, kde za většinou nepřítomného předsedu bohoslovce Ladislava C. Hlada úřadují místopředsedové Jiří Královec a Alois Mojžíš, vzkvétá vůči hledě rostoucí agilitou členstva, osvěženého přílivem mladších kolegů. Tak každoroční akce »Mikulášského daru« vynáší tohoto roku přes 1100.— Kč, a to jen z několika menších plzeňských kostelů. Přes zlomyslnost některých podvratných činitelů v SSS samém neotřesená vážněji svornost v něm, naopak, posílěna ještě upřímným sblížením s SSS dívčím a účinnou spoluprací. A tak bylo umožněno svolati do Plzně župní pracovní konferenci ve dnech 24. a 25. března 1929, na níž přijeli duchovní rádce Ústředí dp. P. Daňha a zástupci Ústředí Pitschmann a Fiala. Osvěžení osobním poznáním s vedoucími činiteli Ústředí a navázáním přátelských styků s SSS zúčastnili se mnozí kolegové významného sjezdu katol. studentstva v Praze, kde zastupoval plzeňské sdružení nově zvolený předseda pro příští správní rok, kol. Jiří Královec. Jako předešlého roku i tohoto pořádány studentské exercicie, vedené dp. P. Meth. Klementem O. S. B., jimiž posíleni, vkročili jsme do svého

jubilejního roku 1929-30. Nový výbor uvedl se dosti rázně radikálním zásahem, čelícím k naprosté organisační jednotě a svornosti a toto číslo »Jitra« budiž jen malou ukázkou provádění jeho snah a plánů pro posílení naší organizace na Plzeňsku, kterémuž ušlechtilému cíli voláme všichni upřímně »Zdař Bůh!«

Založení SSS dívčího v Plzni:

V prvních měsících života mladého plzeňského Sdružení snášeli se všichni členové velmi dobře, ale později, jak to již bývá, vznikaly spory mezi studenty a studentkami. Studentky cítily se soběstačné, tož po roční existenci SSS nezbyvalo nic jiného, než rozdělit je na mužské a dívčí. To stalo se po prázdninách r. 1921, kdy byl zvolen i samostatný dívčí výbor (I. předsed. a jedna z prvních členek vůbec, kol. JUC. L. Huttrová) a duch. rádce vldp. Ignác Hykede z dominikánského kláštera a pan arciděkan Antonín Havelka. Formálně a definitivně bylo SSS rozděleno 5. listopadu 1921 na společné schůzi za úplného souhlasu všech a potvrzen již dříve zvolený dívčí výbor. Od té doby pracovalo samo patnáct horlivých a nadšených studentek. Jejich činnost směřovala k vzepnutí nábož. citění, k rozšiřování náboženského uvědomění mezi vlažnými katol. studentkami. Ve Sdružení dostalo se poučení všem a ve všem byla dávána příležitost všem k rozšíření vzdělání a svědomitostí, ba, nebylo nikdy ani nouze o ušlechtilou zábavu a katol. studentky našly tu svůj domov, neboť stěžujícím dostalo se útěchy, klesajícím podpory, malomyslným naděje a povzbuzení, utiskovaným obrany. To vše dalo se na schůzích, jež pořádány byly po několik let každou sobotu (později vždy za 14 dní), jež byly vyplněny přednáškami obsahu náboženského, kulturně historickými, literárními, přednáškami, které přinášely dobrou naučení pro život, pro příští povolání katol. ženy. Tak bylo vzbuzováno nadšení pro katol. věc pod vůdcovstvím vždy milé a laskavé sl. JUC. L. Huttrové, několikaleté předsedkyně, která působila vždy svým osobním vlivem na všechny, a našeho neocenitelného duchovního rádce, vldp. Ant. Havelky, který se o nás staral a stará jako o své děti, a kterému musíme být víc než vděčny, neboť i přístřeší nám poskytl v budově arciděkanství. Na veřejnost nebylo častokrát vystupováno, neboť nad Plzní se již deset let prostírá nejen černé, ale i rudé nebe.

Rok 1921—1922.

Od září 1921 do ledna 1922 pořádány byly schůze pravidelně každou sobotu, jejichž program vyplňován náb. přednáškami vldp. Ignáce a vldp. arciděkana, organisač., literárními a sociálními přednáškami kolegyně. Od ledna do května 1922 není záznamů, jednak pro nemoc jednatel., jednak pro zaneprázdnění všech přípravami pro první veřejné vystoupení. V době mezi tím konala se společná schůze obou SSS, na níž mluvil kol. Friedrich z Prahy o cvič. a vystoupení studentek

na orelském sletu v Brně. Z našeho Sdružení zúčastnilo se orelského sletu několik studentek. Na pracovní konferenci v Praze v dubnu 1922 byla ženskou refer. kol. Huttrová. Současně s pražskou konferencí pořádalo plzeňské dívčí SSS bazar, »Velikonoční trh«, první velké veřejné vystoupení pod protektorátem vldp. A. Havelky, ve prospěch nemajetných členek Sdružení a postavení varhan v arciděkan. chrámu Páně. Čistý výtěžek 7.000 Kč rozdělen tak, že dvě třetiny připadly SSS a jedna třetina na postavení varhan v arciděk. chrámu. Každá členka dostala 300 Kč, z nichž některé použily jich na orelský stejnokroj, kol. Huttrová darovala je »Čes. Západu«, kol. Ficencová Sdružení a kol. Zemanová »Čes. Západu« a jedné chudičké kolegyni. SSS zapůjčeno z toho 500 Kč. Téhož roku ještě jednou mělo se Sdružení (d. i m.) ukázat plzeňské veřejnosti zahradní slavností. Avšak tento návrh, jež přinesli kolegové, ztroskotal, neboť studentky nejevily nadšení, jelikož pp. kolegové odmítli před »Velikonoč. trhem« jakoukoliv pomoc. Na orelském sletě v Brně cvičilo 10 členek rytmicko-symbolické sestavy a zde se také zúčastnilo manifestovní schůze katol. stud. v Besedním domě 12. srpna 1922. Na počátku prázdnin pořádal Svaz katol. učitelek exercicie, jichž byly přítomny z našich studentek hlavně kand. učit. Zbytky z »Velik. bazaru« prodány na »Bartolomějské pouti« a z výtěžku darováno 100 Kč na opravu varhan.

Rok 1922—1923.

Ihned s počátku vystoupilo SSS s návrhem, aby byl zvolen spol. výbor obou SSS. Změna ale nenastala a rozdělení bylo potvrzeno a schváleno Ústředím, dne 25. ledna 1923. SSSd. žilo dále samostatně a pod vedením kol. Huttrové pořádalo 17 schůzí přednáškových, duch. rádce a 10, které si kol. připravily samy, 10 členských schůzí. V březnu založena knihovna, jež v brzkou měla 50 svazků. V její prospěch pořádány dva dýchánky a oslava narozenin našeho duch. rádce, p. arciděk. Na příbramské konferenci zastoupeno SSSd. dvěma delegátkami, na sjezdu v Čes. Budějovicích, dne 22. července 1923 referentkou kol. JUC. L. Huttrovou. Ani na exercicie nebylo zapomenuto. Dobrou příležitostí byly velehradské, na které rozjelo se 6 studentek.

Rok 1923—1924.

Vstup do nové práce oslaven posmrtnou vzpomínkou, věnovanou Kar. Klostermannovi, pěvci

naší Šumavy. Práce ta soustředila se cele na zdokonalení duševních sil a to hlavně s hlediska náboženského, neboť z 35 schůzí, konaných během roku, bylo 20 vlastně apologetických hodin. Pěkně se vydařilo i několik dom. oslavných večírků s programem hudebním a zpěvním. V té době navázány též styky se spolkem »Vincencem«, »Omladinou nár. hnutí« a celé SSSd. stává se členem Lidové akademie. Na prac. konferenci v Praze vyslány delegátky kol. M. Skuhrovcová a kol. J. Kučerová, na valnou hromadu Ústředí kol. B. Skuhrovcová. K společnému sv. přijímání přistoupeno jen jedenkrát. Zato z exercií u sv. Voršily v Praze přinesly si členky mnoho krásných vzpomínek a dojmů.

Rok 1924—1925.

Od prázdnin 1924 do konce škol. roku 1925 konáno 32 schůzí s obvyklým programem. Činnost stojí na téměř stupni, valných změn nebylo. Studentkám dostalo se vzácných rad, pokynů a objasnění ve všech oborech studentského života v horlivých přednáškách p. arciděkana. Valná hromada v Král. Hradci obeslána del. kol. M. Drnkovou.

Rok 1925—1926.

Je nutno vzpomenout též důst. p. Jos. Louba, který na počátku tohoto roku několikrát zastoupil duch. rádce. Schůze konány již jen jednou za 14 dní a probírány v nich všechny otázky duch. života. Sdružení poctěno také jedenkrát návštěvou předsedy Ústředí, dr. Valentou, který důrazně zval na sjezd katol. studentek a intelligence, na němž zastoupeno SSSd. 8 členkami.

Rok 1926—1927.

Ve stále stejném ovzduší pracováno zcela vnitřně v úzkém kruhu studentek, který se stává stále těsnější, bez veřejného vystoupení. 21 schůzí vyplněno podle zájmu členek, různými přednáškami. Koncem školního roku vzdává se kol. Huttrová své předsednické funkce, kterou konala šest roků poctivě a svědomitě a která se opravdu mateřsky starala o všechny studentky. Vřelý dík za těch šest dlouhých let!

Rok 1927—1928.

Sdružení za vedení kol. M. Skuhrovcové (později Drnkové), staralo se hlavně o agitaci. Za

tím účelem konáno několik schůzí, z nichž jedna byla veřejná, spojená s přednáškou duch. rádce p. arciděk. o blahosl. Anežce české. Výsledek agitace — 17 nových členek, o což má nemalou zásluhu ctih. sestra Františka z kláš. škol. sester. V té době přestěhovalo se Sdružení z arciděkanství do kláštera. Na pražskou prac. konferenci vyslána kol. Smetáková.

Rok 1928—1929.

Vůdcovství ujala se po valné hromadě z 15. září 1928 kol. Skuhrovcová (zastupována kol. Drnkovou). Duch. rádce zůstává náš milý p. arciděkan. Do nové práce posíleny studentky spol. sv. přijímáním. Během roku uspořádal výbor 20 přednáškových schůzí, většinou vldp. duch. rádce. Obětavým a velmi horlivým nadšencem ukázal se býti bohosl. p. Kebrle svou pěknou přednáškou a exercičním fondem, který nám sám započal. K společné práci sešli se studenti a studentky na prac. konferenci dne 24. března 1929 v Lidovém domě, již byli přítomni zástupcové Ústředí a duch. rádce Ústředí. Skončena druhý den »U pramene«.

Rok 1929—1930.

Sdružení kráčí dále dobře připravenou cestou. Veškerá činnost nového výboru (kol. Drnková, kol. Smetáková, později Kullová) soustředila se především k pořádání prvních dívčích exercií. Stálo to mnoho práce, obětí a starostí, ale přečeslavily jsme velké vítězství 19.—22. srpna 1929 pod vedením p. exercitátora, njd. kanovníka Dra Čiháka. Od prázdnin vykonáno několik reforem ve vnitřní organizaci, které jdou Sdružení k duhu. Zavedeno spol. sv. přijímání vždy na první neděli v měsíci, schůze pořádány opět každou sobotu jako v prvních letech a to tak, že vždy ob jeden týden jsou schůze volné, t. zv. »zábavné«. Utěšeně roste i knihovna, již byl věnován výtěžek ze svatovácl. schůze, slavnostní akademie 21. září 1929 s programem hudebním a přednáškovým (boh. Kebrle). Jako hosté byli přítomni vldp. arciděkan, dp. Černý a Škvorecký a delegace SSSm. Jdeme dále a výše za vytčeným cílem. Sdružení stalo se našim útlukem, v němž nalezneme vždy rady a podpory duch. rádce p. arciděk. Ant. Havelky. Dnes staví se již do šiků svatováclavských 32 studentek, aby bojovalo pro Krista, Vykupitele, věčného Slitovníka.

Katolické studentstvo přeje hojnost zdraví a Božeho požehnání národnimu pracovníku biskupovi Dr. Podlahovi, který se dožívá 22. t. m. 65. roku.

Organisační hlídka

Dne 16. prosince 1929 byl promován ve velké aule Karlovy university v Praze kol. dr. Jaroslav Markes, loňský předseda Ústředí katol. stud. čsl. a bývalý předseda Č. L. A. Obětavému a agilnímu pracovníku srdečně k dosažení akademické hodnosti blahopřejeme. — Ústředí katolického stud. čsl.

Novoroční. Radostná doba vánoc je za námi. Doufám, že každý z našich členů prožil je radostně a že načerpal nových sil a nové chuti k práci. Ta necht' je zasvěcena v novém roce zvláště naší organizaci. Zúčastněte se, pokud možno, pracovních kursů, jež jsou v této době pořádány. Nezapomínejte na »Jitro«! Zvláště soutěže v minulém čísle lze vydatně využít pro agitaci! Uved'te už do pořádku své seznamy členstva a zprávy o činnosti! Mnozí tak ještě neučinili, čekám na ně netrpělivě. Nový rok necht' přinese nám nový rozmach sil, nový vzrůst! Je k tomu nezbytně potřeba vypětí našich snah. Nikdo ať nechýbí při práci, kde jedná se o naši věc! Je to sice staré povídání, ale stále nutné, nepozbývající platnosti. Nemůžeme, nesmíme si ho nepovšimnouti! Nezastavujme svých kroků, nezvolňujme jich, neboť čas také kráčí nezadržitelně vpřed, ať nás tedy nezastihne nepřipraveny k činnosti a úspěchům nový rok 1930!

B. Černý, tajemník.

SSS. I. Kroměříž. Divili jste se asi, milí kolegové a přátelé, že jste dosud ničeho nečetli o studentském životě v Kroměříži, v »Moravských Athénách«. — Ke své veliké radosti vám mohu oznámiti, že naše letošní činnost jest velmi pestrá. Spolkový život zahájil náš duchovní rádce dp. dr. Bartošík přednáškou, v níž naznačil, jak má asi vypadati život člena SSS. O sportu v Anglii, Francii a Německu nám přednášel náš příznivec dp. dr. Richter. Obě přednášky byly početně hojně navštíveny. — Zahájili jsme účinnou agitaci pro R. S. P. Uspořádali jsme přednášku o Římu s 200 světelnými obrazy. Přednášel známý cestovatel Itálií a Švýcarskem dp. dr. prof. Joekl. Přednáška vzbudila nevšední zájem; kromě členstva se dostavilo mnoho hostů, z nichž někteří přistoupili za členy. Diapositivy, zhotovené p. prof. samým, byly tak krásné, že se mnozí vyjádřili, že tak dokonalých fotografií dosud neviděli. Po přednášce byla rozpravena živá debata o Římu antickém. — Po sv. Mikuláši jsme uspořádali čajový večírek. Podařilo se nám získati umělce, hrajícího skvěle na pilku, sekeru, xylofon a havajskou flétnu. Pestrý program byl mimo to vyplněn zpěvem sl. kol., žertovnými výstupy a jednoaktovkou, při níž byly hercům odměnou salvy potlesků. V přestávkách účinkovala naše hudba, zasluhující pochvaly a plného uznání. Vstupné nebylo žádné; každý člen dostal zdarma čaj a cukroví, kolik si přál. Nakonec přišel Mikuláš, žertovně napomenul kolegy a veselí čerti rozdali dárky. Členstvo se pěkně pobavilo a vyslovilo přání, aby podobné večírky byly pořádány častěji. J. J. M.

A. S. S. ve Velkém Meziříčí. Vždy, když obdržím nové číslo »Jitra«, prohlížím první organi-

sační hlídku, ale dosud jsem tam nenašel o našem Sdružení ani zmínky. Načrtávám tedy alespoň několika tahy náš spolkový život. Jednou týdně jsou přednáškové schůze, jež obětavě vede náš duchovní rádce, biskupský rada dp. Alois Krejčí. Průměrná návštěva na nich jest 16 posluchačů. Dne 30. května 1929 uspořádalo naše Sdružení pietní večer Ot. Březiny, jež se krásně vydařil. Přednášku o básníkovi měl spisovatel dp. Jakub Deml z Tasova. Přednáška doplněna byla recitacemi a sbory. Úspěch jak morální, tak i finanční byl značný. Dne 22. prosince 1929 měli jsme valnou hromadu, jež byla dost početně zastoupena. Výborové a členské schůze se scházejí podle potřeby. Členů má naše Sdružení přes 40. Asi polovina z nich odebírá »Jitro«. Sdružení má nadějný dorost v středoškolských hospitantech, jichž je přes 20. Doufám, že vbrzku zase s něčím na veřejnost vystoupíme, čemuž volám srdečně »Bog živi!« Fila, jednatel.

Světlem

Rozpadlé mumie a nenadálý nález hromadného hrobu z 30leté války na Moravě. Při opravách podnikaných právě na t. zv. Dolním kostele ve Frenštátě pod Radhoštěm, byla v Mariánské kapli chrámové otevřena také tamější hrobka, v níž bylo nalezeno 13 zachovaných rakví s mumiemi kněží, které se však při doteku rozpadly. Za kostelem, kde se nahrazuje stará zeď plotem, přišlo se při kopání jam pro plotní sloupy na jižní straně kostela nenadále na veliké množství lidských koster. Podle všech známek jde tu o hromadný hrob z války třicetileté.

Přípravy pro mezinárodní kriminalistický kongres v Praze postupují rychlým tempem kupředu a v nejbližší době bude sezvána komise 14 odborníků, která se bude raditi o vědeckém programu kongresu a o exkursích jeho účastníků. Exkurse budou pořádány též do některých čl. věznic.

Již 12 národů se zúčastní Ženských Světových Her v Praze. Na III. Ženské Světové Hry v Praze které se budou konati, jak známo, napřesrok na hřišti S. K. Slavie a jejichž pořadatelem je tentokrátě Československo, přihlášena jest již celá řada národů, zejména Švýcarky, Polky, Estonky a Francouzky. S Italkami a Angličankami se právě podle našich informací vyjednává a očekává se dále ještě i účast Američanek ze Spojených států severoamerických i z Kanady, Němkyní, Jugoslávek a Rakušanek, takže her by se zúčastnily celkem ženy neméně nežli 12 národů.

XXX. Eucharistický kongres světový se koná ve dnech 7.—11. května 1930 v Karthagu v Africe. Zájezd k němu bude vypraven ve dnech 1. až 18. května 1930 pod protektorátem nejdůstojnějšího československého episkopátu za osobního vedení člena Permanentního výboru pro pořádání Eucharistických kongresů světových za Československo J. M. ThDra Metoda Zavorala, opata kanonie řádu premonstrátského na Strahově. Duchovním vůdcem bude Mons. Dr. Alois Kolísek, univ. profesor v Bratislavě. Směr cesty: Praha—

Basilej — Nizza — Marseille — Tunis — Kartago — Marseille — Strasbourg — Praha. Po ukončení kongresu zbývají ještě 2 dny na výlety do okolí Tunisu. Bude-li možno získati slevy, bude zpáteční cesta volena přes Sicílii a Itálii. Technické vedení mají p. J. a V. Doležalové, majitelé Slovanské cestovní kanceláře v Praze-Paříži. Ceny: I. tř. vlakem (I. tř. lodí) 7000 Kč, II. tř. vlakem (I. tř. lodí) 5600 Kč, II. tř. vlakem (II. tř. lodí) 5200 Kč, III. tř. vlakem (II. tř. lodí) 3600 Kč. Režijní příspěvek při I. a II. tř. 100 Kč, při III. tř. 80 Kč. Podrobné programy budou brzy vydány. Přihlášky co možno nejdříve přijímá Lurdský spolek, Praha I., Husova 8.

Kolik mají Maďaři v naší republice škol. Podle posledního zjištění má maďarská národní menšina v Čsl. republice úhrnem 886 škol s maďarským vyučovacím jazykem. Podle oborů je to 794 škol obecných, 17 měšťanských, 31 mateřských, 33 obchodních, 9 gymnasií a 2 ústavy učitelské.

Náš třetí přístav na Dunaji začne napřesrok fungovati. Jak se dovídáme, pokročily práce na vybudování třetího našeho přístavu na Dunaji v Parkáni tak daleko, že lze očekávat, že již počátkem roku 1930 budou tam moci přistávat lodí. K úpravě přístavu bylo překročeno na počátku letošního roku a hlavní práce byly provedeny od poloviny roku. Řečiště bylo podle pobřeží příslušně pomoci bagrů vyhloubeno a břehy byly opevněny. Nyní se právě zřizuje nábřežní plateau, kde postupem doby dojde k výstavbě skladišť, silnice atd. Potřebné pozemky dalo město státu k dispozici zdarma a přispěje také ke hrazení celkových budovacích výdajů, které již nyní dosahují sumy milionu Kč. Vedle Bratislavy a Komárna třetí náš dunajský přístav v Parkáni, bude mítí prozatím význam pouze místní.

Přípravy k desátému výročí československé ústavy. Nynější naše ústava byla schválena 29. února 1920 a proto bude v únoru roku 1930 této události slavnostně vzpomenu. Rok 1930 však bude mítí únor jenom 28 dní a proto oslavy připadnou částečně na poslední den únorový a částečně na prvé dny březnové, kdy rovněž bude v celém státě vzpomenu osmdesátého výročí narozenin presidenta Masaryka. Hlavní oslava se bude konati v parlamentě, kde byl již za tím účelem utvořen zvláštní výbor, do něhož vedle našich předních politiků byli též povoláni sekční šéf Joachim a prof. Dr. Hoetzel. Současně bude o významu naší ústavy uspořádána řada populárních přednášek.

Mezinárodní sjezd intelektuálů v Praze. Roku 1931 se bude v Praze konati mezinárodní sjezd intelektuálů a duševních pracovníků. Bude to prvý mezinárodní sjezd tohoto druhu a bude se na něm jednati o zákonných opatřeních ve prospěch duševní práce a duševních pracovníků.

Zájem japonských vývozců o Československo. Císařský japonský honorární konsul v Praze Dr. Reisera se snaží, aby získal pro Prahu co nejvíce vystavovatelů na japonské výstavě, která se bude konati v rámci pražského vzorkového veletrhu. V Japonsku se o tuto expedici jeví velký zájem a v Praze budou zvláště hojně zastoupeny japonští vývozcí papíru, bambusu a drobných

předmětů uměleckého průmyslu. Účast Japonců v Praze bude mítí dobrý vliv i na propagaci našeho státu v Japonsku.

Bible — nejúspěšnější knihou světa. Dnes, kdy knihy světových oblíbených spisovatelů dosahují nákladu 100.000 exemplářů, jest jistě zajímavá zpráva Britské a zahraniční biblické společnosti, že ze všech knih je na světě dosud nejrozšířenější Bible. Společnost sama jí za posledních 30 let vydala 237 milionů výtisků v 618 jazycích. Společnost působí na celém světě a pouze v SSSR jí bolševická vláda zakázala činnost.

Nové překvapení v Moravském Krasu — další jezírko zmizelo. Nejnovější výzkumy ve svrchané zajímavých a mnoho tajů lidským očím skrývajících jeskyních Ostrovských, postupují, jak se dovídáme, za řízení posl. Šamalíka, známého krasového objevitele a badatele, velmi úspěšně. V uplynulých dnech byly přes jezírko v t. zv. Císařské jeskyni u Ostrova, označené pořadovým číslem V., postaveny umělé dřevěné schody, aby mohlo býti proniknuto dále. Badateli zdářilo se proniknouti travertinovým dómem, totiž jeho spodními prostorami, které až doposud nebyly přístupny, až ke hlubokému podzemnímu jezeru č. III., k němuž je jinak přístup z t. zv. Ovčí díry. Bylo však zároveň také proniknuto novými cestami do Vysokého dómu a do Bílého dómu. Badatele očekávalo značné překvapení, neboť na místě, kde bývalo drem Absolonem označené jezírko č. VI., jest nyní — úplně suchá půda. Jezírko zcela zmizelo. Kotlina po něm pozůstala jest právě na příkaz posl. Šamalíka zasypávána výkopy travertinu, podnikanými za Bílým dómem, jimiž byla objevena nová, doposud nepojmenovaná, krásná krápníková jeskyně. Odtud pokouší se právě výzkumce proniknouti dále nalezenými zajímavými pokračováními. Poslední zprávy z Ostrova zní, že posl. Šamalík právě znovu sám prolezl všechny nové objevy a nařídil další práce, od kterých si mnoho nového slibuje. Jisto jest, že dostanou-li se výzkumci pod známým ostrovsko-holštýnským žlebem na druhou stranu, t. j. na západ, pod tak zv. Bukoviny, jest opravdu naděje na nejlepší badací výsledky a na objevy dalších nových podzemních prostor, ač na druhé straně ovšem také zase není zcela vyloučeno, že se přijde zase jenom na neproniknutelné vodní syfony a slepě končící, dlouhé, úzké komíny, kterými se lze jen s největším úsilím a nebezpečím prodirati. Nepochybno však jest, že ve směru od Ostrova k Lipovci skrývají se ještě pod zemí velmi četná překvapení. A zajímavo jest, že veškeré tyto badatelské práce podniká posl. Šamalík zcela jenom na vlastní risiko a pouze vlastním nákladem. Že to jsou práce velmi nákladné, netřeba zajisté zvláště podotýkati. Výzkumce si na ně musí opět opatřovati potřebný kapitál výpůjčkami, jako to již svého času učinil v Barcalce u Ostrova. Příslušní státní činitelé měli by si však jeho tak význačných krasových prací, trvajících již takovou řadu let, lépe povšimnouti a o jeho zajímavé objevy se jinak zajímati.

Před založením prvního našeho pěveckého sboru na Hlučínsku. Jak se nám sděluje, byl podán návrh, aby byl z řad inteligence z Hlučína a Petřkovic zřízen první náš mužský pěvecký sbor v této končině a pracuje se již na jeho uskutečnění. Nový sbor bude kulturně reprezentovati naše

Hlučinsko a bude mít střídavě vždy obydlené zkoušky v Hlučíně a Petřkovicích, a to pravděpodobně nikoliv v hostincích, nýbrž ve školách. Tento počín hlučinské inteligence lze jenom vítati.

Technická hlídka

Stavební program našich vysokých škol na rok 1930. Podle programu ministerstva veřejných prací překročí se v novém roce také k některým novostavbám pro naše vysoké školství. Po ukončení stavby budov právě rozestavěných, bude podle našich informací přistoupeno k novostavbě především pro právnickou fakultu pražské university Karlovy a na volném místě proti této budově bude potom započata další universitní stavba. Také na pozemcích, zakoupených pro německou universitu, začne se stavěti, jakmile budou schváleny příslušné stavební plány. Pro rok 1930 připravována je dále první etapa nových universitních klinik, jimiž bude rozšířena všeobecná nemocnice, totiž novostavba české i německé kliniky chirurgické a české kliniky vnitřní i ušní, pro něž budou vybudovány příslušné budovy pod Emauzy. Přípravné práce budou zahájeny pro stavbu ústavu zubního lékařství a české polytechniky, jakož i ústavu biologického a fyziologického ústavu německé university. Mimo Prahu bude postavena nová budova pro vysokou školu hospodářskou v Děčíně-Liebverdě, přičleněnou k pražské německé technice a v Brně započaty přípravné práce pro stavbu strojařských dílen a laboratoří pro německou techniku.

Kdy dostane naše četnictvo také fotografické aparáty? Jak se dovídáme, má býti v nejbližší době, sice dosti pozdě, ale přece — zakoupeno tisíc triedrů, dobrých polních dalekohledů, kterážto pomůcka se jistě v četnické službě v mnohých případech velmi dobře osvědčí. Bylo by záhodno, aby u našeho četnictva byly do služby pátrací a pod. postaveny i jiné fyzikální vymoženosti, všude jinde už dávno s úspěchem používané, a to v první řadě fotografické přístroje.

Pro lepší angličtinu v obchodní korespondenci. Některé zahraniční firmy se obrátily do Československa se žádostí, aby v anglických dopisech, jež jsou zaslány do ciziny, bylo více šetřeno pravidel anglického jazyka. Někdy je totiž opomíjení gramatických pravidel i na újmu srozumitelnosti, takže delším korespondováním se zbytečně ztrácí čas. Bylo též vysloveno přání, aby znalost anglické obchodní fraseologie byla důkladnější, což ovšem s naší strany bude vyžadovati poněkud podrobnějších příruček obchodní korespondence, než jaké jsou doposud po ruce.

Praha nejbezpečnějším městem Evropy pro automobilisty? Podle nejnovější evropské statistiky automobilistické, jest městem největšího počtu automobilových nehod Paříž, kde procento nehod na každý tisíc občanů je 12,9, kdežto na př. naše Brno jest procentuálně až na předposledním místě se svými pouze 1,8%. Prahu tato statistika vůbec neuvádí, vzhledem k jejímu nepatrnému počtu automobilových nehod. Nemluví však skutečnost jinak nežli statistika?

Státní silniční dozor zmotorisován. Ministerstvo veřejných prací zakoupilo právě pro svoje úřední dozorčí orgány silniční prvých pět motocyklů »Premier« s přivěsnými kočárky, jichž bude používáno za účelem usnadnění dozoru na silnicích a při provádění kontroly různých silničních prací. Ministerstvo dalo tak dobrý příklad všem ostatním silničním úřadům, který by si měly vzíti zejména okresní silniční výbory.

Motorový trh na jarním veletrhu roku 1930 v Praze. Svaz obchodníků a živnostníků oboru automobilového, pořádající své vždy oblíbené motocyklové trhy u příležitosti jarních pražských veletrhů, připravuje tentokrát odborné i širší veřejnosti velké překvapení. Na jednom veletrhu v březnu r. 1930 bude uspořádán velký trh motorový, k němuž jsou přípravné práce již v plném proudu. Motorový trh zaujme celý palác strojovny na starém výstavišti, a jak ukazuje již nyní velký zájem, také pavilon Ch. Zastoupení jednotlivých značek bude kompletní.

Tiskneme knihy pro — Indiány. Zajímavým tiskem obírá se právě, jak se dovídáme, Steinhöfnerova tiskárna ve Vimperku. Tiskne totiž dvě modlitební knihy v indiánštině pro Indiány kmene Aymara v Bolívii, psané v jejich zvláštním nářečí. Modlitby byly z původní angličtiny přeloženy do indiánštiny roditelým Indiánem, který se stal knězem.

To jistě ještě chybělo v železniční dopravě. Technická komise říšských německých drah se zabývá otázkou, aby souprava luxusních rychlovlaků, projíždějících Německem, měla vedle jídelních a spacích vozů také — Wagon-dancing — t. j. taneční vozy. Jistý inženýr z Essenu již zpracoval plány na konstrukci takového barového vozu, který by obsahoval zařízení v baru, dancingu. Hudba by byla reprodukována radiovým přijímačem.

Velká účast Francie ve skupině zdravotní techniky na jarním pražském veletrhu. Odborné skupiny »Zdravotní technika a hygiena měst«, jež bude uspořádána v rámci nejbližšího příštího jarního veletrhu v Praze, zúčastní se velikou expozicí francouzské železnice, které budou vystavovati veškeru svoji sociální péči o železničáře a jejich rodiny. Rovněž se zúčastní této odborné skupiny kolonie Togo a Kamerun, jež budou vystavovati jmenovitě pomůcky boje proti spavé nemoci a konečně i kolonie marocká expozicí »Hygiena v Maroku«.

Zvláštní japonská expozice na jarním veletrhu v Praze. Japonské obchodní komory uspořádají na nejbližším jarním veletrhu v Praze pozoruhodnou japonskou expozici, v níž kromě jiných předmětů bude vystavován zejména japonský porculán, předměty lakované a bambusové. Všechny vzorky byly z Japonska do Prahy již odeslány.

Zajímavý přehled veškerého vodárenství bude poskytovat o nejbližším jarním veletrhu v Praze příslušné oddělení speciální výstavy Zdravotní techniky a hygieny měst, na jejichž přípravách se již po řadu měsíců pilně pracuje. Počínaje různými způsoby hledání vody a jímání pramenů, předvedeno tu bude celé zařízení vodáren, stanice filtrovací a přečerpací, čerpadla studničná, všelijaká zařízení odvodňovací, druhy potrubí, armatur, filtry k změkčování vody a k jejímu odcezo-

vání, požární kohouty a ventily, rozprašovače pro čištění vody a tak zv. rychlocezy, chlorovací stanice s chlorovými bombami, měřidly spotřeby a chloráty atd. Bude to jistě zcela jedinečná příležitost shlédnouti veškerý technicko-hygienický pokrok v tomto tak důležitém oboru pro všechna moderní města.

Stavíme aeroplány pro Jugoslavii. V těchto dnech byl naší vojenskou továrnou na letadla odeslán po příslušném domácím vyzkoušení do Jugoslavie první hydroplán, určený pro tento stát. Hydroplán byl vyzkoušen na Vltavě za libeňským mostem a jeho výkony, zejména jeho schopnost plovací, zcela uspokojily. Nové vodní letadlo je vyzbrojeno dvěma plováky a potřebuje k odstartování pouhých 25 vteřin. V Jugoslavii bude nyní tento první model, podle kterého má stát jugoslávský u nás objednat další řadu letadel, podroben větším zkušebním letům na pobřeží Jaderského moře.

Stálý zájem ciziny o naše zboží dokazuje hojně používání Exportní služby P. V. V. zahraničním. V posledních dnech navštívili úřadovny Exportní služby zejména návštěvníci z Nového Yorku, Chicaga, Toronta v Kanadě, Jerusalema, Barcelony a Benátek vedle návštěvníků ze sousedství, jmenovitě z Německa.

Telefonní spojení s Ruskem až na jaře. Pokusy o zavedení přímého telefonního styku s Moskvou pokračují velmi volným tempem. Mohou se konati jen v sobotu odpoledne, v neděli a o svátcích odpoledne, když se telefonní linie z Prahy do Moravské Ostravy poněkud uvolní. Teprve až bude počátkem příštího roku dán do provozu nový kabel na této trati, bude možno pokusy rychlým tempem skončiti. Moskvu bylo v Praze slyšeti velmi dobře, našim hovorům však prý v Moskvě rozuměli někdy dosti nejasně.

Masarykova Akademie Práce má již 77 zahraničních členů. V Masarykově Akademii Práce byl pro informace sestaven přehled zahraničních členů podle zemí a podle stavu. Z tohoto přehledu je patrné, že MAP. má celkem již 77 zahraničních členů, vesměs to významných osobností. V Jugoslavii jest jich 6, v Polsku 3, v Rumunsku 1, ve Francii 9, v Belgii 2, v Itálii 5, v Norsku, Holandsku a Švédsku po jednom, v Dánsku 3, ve Švýcarsku, Rakousku, Lotyšsku a Anglii rovněž po jednom a ve Spojených státech severoamerických nejvíce, totiž plných 31.

Naším největším automobilistou je poštovní správa. Za rok ujede se svými motorovými vozidly neméně nežli 5 milionů kilometrů cesty a dopraví 4.5 milionu cestujících, pomocí 262 velkých a 74 malých autobusů na 122 autobusových liniích o úhrnné délce 2729 km. Vedle autobusů vlastní nyní poštovní správa 3 auta osobní, 24 těžká nákladní, 18 lehkých a 27 přívěsných vozů. Pohonných hmot bylo spotřebováno za 27.5 milionů Kč.

Účast našeho hlavního města na vybudování anglického parníku »Praha«. Anglická společnost »London and North — Eastern Raylway« vybuduje parník, nazvaný »Praha«. K návrhu ministerstva obchodu zúčastní se naše hlavní město propagační akce při vybudování tohoto parníku, a to tím způsobem, že pro jeho výzdobu daruje

olejomalby a lepty. Bude to zejména olejomalba pohledu na Prahu a pohled na Tatry, jakož i čtyři lepty z našich státních lázní. O vypracování olejomaleb budou podle informací požádání malíři Šetelík a Štáfl. Lepty dají správy lázní přidělití vlastním nákladem. Na celkový náklad této propagační výzdoby nového parníku, která bude státi 27.000—30.000 Kč, přispěje polovinou ministerstvo obchodu a druhou zaplatí stejným dílem ministerstvo železnic a zdravotnictví, jakož i obec pražská.

Literární hlídka

Miloslav Matas: Legenda. Vydal Alois Srdce v Praze 1930. Již se zdálo, že Demlovi »Moji přátelé« a »Miriam« zapadly v zapomenutí, leč pokud z této knížčky dá se souditi, jest Matas ideově poměrně blízkým druhem Demlovým, ač veršově zaznívá ohlas nejmladší moderní generace básnické, ne na škodu autora. Včelo Legendy vkládá slova Jakuba Demla, jemuž práce jest věnována: »Není neřestí ani zločinu, které by mohly znešvářiti nebo zatemniti naši lásku, když opravdu milujeme.« Smrt jest zkouškou lásky, ztracenou a zajatou lásku nazpět vrací Bohu. Nad vším vládnou básníkův sen. Betlem a kříž. Noc a den. »Den za dnem rodí se, miji.« V zapomenutých nervech cítíte, jak den se propadá na dno tmy, padá do hrobu, zapomenuté všechno, co má býti zapomenuto, co znesvěcuje, padá stále hlučněji, pro příchod konečného dne, kdy:

»Jan vsadil svůj život
a vyhrál zpět
ztracené srdce a duši.«

Intensita slovní, nabitá realitou, výrazová mohutnost, která sama pro sebe jest již básní. Látka zpracována bezprostředně, epickou zkratkou, veršem, jenž hlavně vzpomíná baladického rázu Wolкера, demlovskou prostotou a něžností, několika slovy pronesena těžká, trnitá tragika:

»Přichází úředník.
Hrobovým hlasem zvěstuje:

Katastrofa!
Mrtvých je dvacetdva.

Předčítá jména a mezi nimi
matka Janova.«

Z knížčky něžné, bibliofilsky vypravené Svato-plukem Jankem, který též zhotovil pěkný lino-leoryt, dýše vyrovnaná realita, která duchově jest přečištěna a vypjata nade vši hmotu vysoko nad zemi.

»Tělo ho opouští,
přetěžké svědomí,
smírný tón rekviem,
šalmaje,
vědomí.«

Těží ze země, ale netkví v ní cele. Legenda jest krásným a slibným dílem křesťanského umělce, na nějž Plzeň může býti hrda. Ant. Čech.

Jaroslav Durych: Kdybych... (Nákladem Aventina.) Soubor prósy z části tištěné (Pokusení v Tvaru II.) i dosud neznámé. Každou chvíli vidíme novou knihu D. Tvoří velice rychle, ale ve vývoji jde kupředu. »Kdybych« má mnoho společného s Kouzelnou lampou. Kniha věcí obyčejných, všedních, okolo nichž snad denně chodíme bez povšimnutí, odhaluje jejich skryté krásy. Koho z nás by napadlo jít do zšeřelého chrámu

války) a svazek statí autobiografických. Karel Čapek připravuje druhý díl »Hovorů s T. G. Masarykem« (»Čin« společně s »Aventinem«) a Jaromír Doležal nové vydání »Masarykovy cesty životem« (»Čin« společně s firmou »Borový«). Mimo to vydá Vasil Škrach, redaktor Masarykových spisů, v »Činu« knížku, v níž podá přehled života a díla T. G. Masaryka. Většina těchto knih vyjde do 7. března 1930.

ARGOS, KNIHY DNESKA

PŘEVRAŤ V DETEKTIVNÍ A DOBRODRUŽNÉ LITERATUŘE

Vás uchvátí: **1.** svazek, sensač. dektivní román
SAX ROHMER:

NETOPÝŘÍ KŘÍDLO

Vychází v sešitech
a ve svazcích vázaných a brožov.!

Zamluňte si ihned u svého knihkupce nebo v nakladatelství J. SVÁTEK, Praha XVI., Husova 7. Zde odstříhnete a zašlete tento kupon.

ZDARMA žádám ukázkou románu S A X R O H M E R: Netopýří křídlo.

Jméno
Zaměstnání
Místo
Pošta

65

a tam hledati nejvyšší krásu odlidštěnou, andělskou, »která jest samozřejmá v duchovním řádu —« (Jihlava). Dívka tam klečící v modlitbě, důvěrně spojená s Bohem, jest zbavena gravitace zemské, jeví se mu jako nadpřirozený zjev, osobnost vyrostlá do oblak, kde píše neznámým písmem touhu po Absolutnu. Jihlava a ostatní črty ukazují, že práce Durychovy mají stále více nervů a krve katolicismu. Nedovedl bych si je ani jinak představit. —nč—

Masarykův rok. Rok 1930 jubilejním rokem presidenta T. G. Masaryka. Všechny vrstvy obyvatelstva republiky a také cizina vzpomene letos 80. narozenin presidenta Masaryka. Náš prezident není jen státníkem, on byl a je také učitelem, jehož myšlenky mají trvalou platnost. Nakladatelství »Čin«, kterému se dostalo autorisace k postupnému vydávání všech spisů Masarykových, připravuje k 7. březnu 1930 celkem 18 větších a menších knih T. G. Masaryka, a knih, vztahujících se k jeho životnímu dílu. Bude to v první řadě XVI. vydání »Světové revoluce« (»Čin« společně s »Orbisem«) s textem nově a důkladně revidovaným a s autorovou předmluvou, a druhý díl těchto Pamětí, který bude obsahovat dokumenty (redakcí Jaroslava Papouška a Vasil Škracha). V novém otisku vyjde v souborném vydání Spisů T. G. Masaryka »Sebevražda«, dále »Tři stati z dějin filosofie« a svazek korespondence se Zdenkou Šemberovou z Masarykova mládí (z let 70. a 80. minulého století). K 80. narozeninám vydá »Čin« také zvláštní obšírný sborník ku počtě T. G. Masaryka, dále nové vydání rozebraného I. svazku »Masarykova sborníku« a nový otisk sborníku, který vyšel roku 1910 k 60. narozeninám Masarykovým. K třem dosud vyšlým svazkům »Masarykova sborníku« přibude tak svazek IV. a V. hned v knižní formě. V měsíci lednu vyjde zároveň 1. číslo běžného VI. svazku »Masarykova sborníku«, jenž vyjde do konce roku 1930 celý v sešitech. Kromě slovenského výboru myšlenek Masarykových, vybraných Antonínem Machtem, vydá »Čin« řadu nových menších spisů Masarykových, zejména: »V boji o náboženství«, »Abstinence a alkoholism«, »Problémy demokracie«, »Na začátku války« (stati napsané Masarykem na počátku světové

Filatelie

Filatelie. Začnu jako v pohádce. Byl jednou jeden pán, který byl nesmírně bohatý a poněvadž měl velikou zálibu v sbírání známek, věnoval veliké obnosy na jejich nákupy. Jak se dověděl, že je někde na prodej nějaká stará a vzácná známka, již byla jeho, bez ohledu na cenu. Dlouhá léta shromáždřoval tyto papírové poklady, hlídání dvěma strážci, kteří se starali o jejich uspořádání. Svět o něm téměř ničeho nevěděl a on se také nikde nikomu nechlubil. Teprve po jeho smrti stalo se jeho jméno známým po celém světě. Je to Filip Ferraride la Renotiére, zemřelý roku 1917 v Luganu, do té doby majitel nejobsáhlejší sbírky známek z celého světa, v níž byly zastoupeny snad všechny nejvzácnější známky a vzácné i ve více kusech. Před smrtí doporučil Ferraride celou sbírku Poštovnímu museu v Berlíně. Francouzská vláda zabavila však celou tuto sbírku známek k velikému zármutku Němců na účet válečných reparací a dala ji po uspořádání rozprodávati od roku 1921 v dražbách, jichž bylo během čtyř let uspořádáno 14. Celá sbírka bývalého filatel. krále rozdělena byla postupně mezi mnohé magnáty z mezinárodní říše Filatelie, kteří se pyšní draze nabytými poklady na světových výstavách známek. Zde se jimi aspoň na čas potěší a oblaží srdce i oči četných návštěvníků, kdežto dříve byly jako zakleté princezny držány v zajetí a hlídány drakem. Že Ferraride při nákupu známek penězi nešetřil, svědčí

ta okolnost, že za sbírku svou vydal na 500.000 angl. liber. Při prodeji v dražbách se však celkem utržilo pouze na 300.000 angl. liber.

Sport

Vánoční bilance čsl. sportu. Největšího sportovního úspěchu dobylo hokejové mužstvo L. T. C. Praha v mezinárodní soutěži o Spengler Cup v Davosu, kde po tuhém boji dobývá po první vítězství Československu. Rozhodující zápas této soutěže byl sehrán dne 31. prosince 1929 mezi finalistou první skupiny Davos I. a vítězem druhé skupiny L. T. C. Praha. Zápas po napínavém boji skončil vítězstvím L. T. C. Praha v poměru 3:2. Footballové kluby hrály většinou za hranicemi. Vrcholem bylo utkání Československo—Španělsko, které skončilo těsnou porážkou Československa v poměru 1:0. Československo podalo dobrý výkon. Těsná porážka v horkém prostředí španělském je vlastně úspěchem. Z čsl. klubů největších úspěchů dobyla Slavie ve Francii, kde sehrála 2 zápasy a oba vítězně a Sparta Košiče v Africe 4 vítězství.

Krise v čsl. jockey-klubu. V poslední době možno pozorovati snahy po rozpuštění nynějšího jockey-klubu. Na jeho místě byla by zřízena nová ústřední organizace, kde by byli zastoupeni nejen dosavadní členové jockey-klubu, nýbrž i příslušníci organizace dostihových stájí. Situace jockey-klubu se zhoršuje a není vyloučeno, že se dnešní jeho vedení poděkuje.

Čechoameričan kapitánem universitního fotbalového mužstva v New Yorku. Člen fotbalového klubu newyorské university Jerry Němeček se vyznamenal svojí hrou proti mužstvu pittsburské technologické školy a byl v uznání svých sportovních vlastností zvolen za kapitána fotbalového mužstva této university. Je to proň velký úspěch, neboť v anglosaských zemích sportovní činy studentů bývají oceňovány stejně, jako jejich výkony duševní.

Nové lyžařské značky ve Vysokých Tatrách. Jak se dovidáme, dokončí S. K. Vysoké Tatry ještě v letošním roce nové tyčkové vyznačkování pro lyžaře na krásné lyžařské cestě z Hrabienoku na Slezský dům ve Vysokých Tatrách. Zprávu tuto uvítají lyžaři jistě s povděkem.

Řádky chvályplné i nelitostné

Čeho je třeba. »Podejme si ruce od Šumavy k Tatrám!« Cituji slova kol. Vrby. Jakým způsobem? Dopisy v »Jitře«! V dnešní době je velmi nutné, abychom se blíže poznali, abychom projevíli, po případě opravili své názory na různé věci. Víme dobře, kolik místa je věnováno dopisům ve »Studentském časopise«. Víme dobře, s jakým zájmem jsou dopisy čteny. V dopisech poznáváme mínění a názor jednotlivců a mínění studentstva jako celku. Kolik se již vyřešilo problémů

ve »Studentském časopise« a u nás dosud nic. Proč zůstáváme pozadu? Proč jsme zamlklí, čeho se bojíme? Myslím, že jest přáním skoro všech kolegů, aby bylo věnováno dopisům v »Jitře« co možná nejvíce místa, třeba by se musily hlídky zkrátiti na polovinu (zprávy organizační jsou místy příliš obsáhlé; mělo by se psát stručně), neboť projevit zájem o věc a názor ve formě dopisu může každý student. Nevím, jaké stanovisko k tomu zaujme redakce a kolegové, ale jsem přesvědčen, že moje slova naleznou ohlasu, jinak bych musil věřit, že je všechno u nás shnilé a že se nedá nic dělat. O čem psát? Je mnoho věcí, které by měly býti prodebatovány. Všimněme si na př. velmi akutní otázky dneška, náboženské výchovy na střední škole. Napíšme otevřeně, jak to vypadá v hodinách náboženství, zamysleme se, zda nám stačí to, co ve škole o náboženství slyšíme pro život. Řekne někdo (snad p. katecheta nebo někdo jiný): »Co je jim do toho, na to jsme zde my; nic nevědí a chtějí mluvit, začínají si mnoho myslet atd.« S klidem můžeme říci: »Tyto věci týkají se nás, kteří dříve nebo později vstoupíme do života, proto je musíme prodebatovati my a řešení jistě ponecháme starším a povolanějším. — Nerad bych, aby se v dopisech řešily zájmy osobní — když polemika, tedy slušná a nedotýkejme se věcí čistě osobních. Buďme si vědomi přísloví: Nemám-li pravdu, přesvědč mě, mám-li pravdu, proč bys mne tepal?«

Jar. Šafář, VIII. rg., Boskovice.

K dopisu slečny Mocové. Kol. Mocová nechápe patrně smysl řeči. Nevím zda ji pohoršují slova trubec, holomek, konfrda atd. Snad by měla trochu pravdu při tom prvním, ovšem, kdyby to brala v jistém smyslu. Jinak je to typicky studentské, a myslím, když říkáme, že to nebo ono je konina, blbina atd., že tím nikterak nechceme znehodnocovati věc samu, ale dáváme najevo jakousi nelibost, že to musíme »dřít«, nebo že to nemá pro nás významu. To každý ví a pod tím zorným úhlem na podobné říkačky pohlíží. Ano, je mezi studentstvem mnoho triviality, ale to není to, nač kol. Mocová naráží, jsou to věci mnohem a mnohem horší a ty by měly zmizeti!

Jar. Šafář, VIII. rg.

Pražským čtenářům a čtenářkám „Jitry“.

V 1. čísle „Jitry“ jsem četla větičku: „Dokažte, že katolický student dovede býti veselým!“ — a proto dovoluji si o tom trochu napsati. — Je to opravdu nejkrásnější, co může býti, vždy veselé a s úsměvem jíti vsříc velkým bouřím života! Ano — jen veselé! Bylo by nejlépe scelití všechny ty myšlenky a náměty, jichž jistě každý má plnou hlavu — a utvořiti sdružení čtenářstva „Jitry!“ — Jsme všichni mladí, chceme všichni býti veselí — kolegové, nemyslíte, že by bylo záhodno trochu se poznati, věděti, jací jsou ostatní čtenáři a čtenářky „Jitry“? A jak toho docílíme? Myslím, že jen pravidelnými schůzkami. Má každý z nás mnoho povinností, ale řekněte sami, nezbyvá vám ani chvílečka k takové přátelské rozprávce a dejme tomu i nějaké nedělní vycházce, opravdu nezbyvá, či by vás to nebavilo? Co myslíte, kolegové a kolegyně, nebylo by to hezké vydati se nyní, v tom krásném podzimu, společně ven do přírody, utvořiti si takové přátelské sdružení, býti si opravdovými kamarády? Uvažujte trochu — doufám, že

se mezi vámi najde aspoň několik jedinců, kteří by se mnou souhlasili!

Vedoucí „Jitra“ nás vybízí, abychom dokázali, že umíme a chceme být veselými — nuže, utvořme nějaký kroužek, v němž by každý z nás mohl si pohovořit o tom, co jej zajímá, kde by našel porozumění, kde by se opravdu pobavil, kde by našel nezištné kamarády! — A takových kroužků by mohlo být několik.

Nenaleznu-li porozumění u pánů čtenářů, kterým by se takové společné zábavy a schůzky nezamlouvaly, obracím se se svojí myšlenkou k vám, milé čtenářky! Nelíbilo by se vám, kdyby naše malá parta společně užívala toho rychle mijejícího mládí? Souhlasila by některá z vás s veselou, mladou žábou, které ve škole jinak neřekli než „divoška“? Či nikdo se mnou nesouhlasí, žádám by rád neřekl po takovém hezky prožitém odpolednu: „Na shledanou, kamarádi!“, opravdu žádám by se to nelíbilo?

Ríkají o mně, že mám vždy ztřeštěné nápady. Nuže, přemýšlejte a řekněte mi, zda i tento je ztřeštěný a neproveditelný!

Nikdo nesouhlasí? To už dál nejde! Nevíte, přátelé, kdy bude v Praze zahájen ten kurs solidních nápadů?

S kolegiálním pozdravem končí

přítel »Jitra«.

Příspěvatelům a čtenářům »Jitra«!

V minulém čísle »Jitra« jsem napsal v rubrice »Řádky chvályhodné a nelitostné« několik slov o tom, jak by měl vypadat obsahový směr »Jitra«. Dosud nedostala redakce žádného dopisu, v němž by někdo z vás, milí čtenáři na článek reagoval, a proto napíši i dnes něco, co snad se bude mnohým zdát trochu přehnané, snad i nesprávné, ale zamyslí-li se poněkud nad náměty, jež zde podám, dá mi jistě z velké části za pravdu.

Předně ta okolnost, že nikdo na můj námět nereagoval, svědčí jen o tom, že zde není živoucího zájmu mezi těmi, kteří tak často o sobě tvrdívají, že se o »Jitro« zajímají.

To ostatní vyplývá již z právě předcházejícího. Z celé záplavy příspěvatelů snad jedině dva nebo tři mají smysl pro úpravu a formu, s jakou je možno vůbec před lidí předstoupiti.

Mám velké obavy, že se píše proto, aby se psalo, ne proto, že k tomu nutí vnitřní potřeba, jakési vyšší vnitřní básnické posvěcení. Největší chybou pro každého adepta básnictví nebo spisovatelství je vžitá myšlenka, že něco znamená, že něco již dokázal, má-li ve svých zásobách několik desítek básní nebo povídek a románů.

Hrozně se mýlí. Je třeba, aby všichni, kteří dosud do »Jitra« přispívají, svoje věci náležitě a pečlivě tvořili a potom hlavně moc a moc pilovali. Týká se to těch, kteří tak dosud nečinili, a jsou-li takoví, kteří tak činí, radím jim kamarádsky, aby o své příští dráze moc a moc uvažovali. Kolikrát myšlenka velmi dobrá, ledabyly na papír nahozená, úplně se ztratí a námět výborný ledabylostí autorovou úplně zanikne. Musejí se psát skutečné myšlenky, nesmí to být plané slovíčkaření.

Z těchto příčin se také stává, že si redakce dovolí dobrý námět přepracovati, a je samozřejmé, že radost autorova již potom není taková, ale přece je, než kdyby přišel příspěvek úplně

stranou, protože každému zvláště poukazovati na nedostatky nemůžeme, což by bylo však nejideálnější a také nejúčinnější, a pro autora nejpoučenější. Z těchto příčin částečně také dnešní můj článek vyplývá, a prosím čtenářky i čtenáře, aby byl též tak přijímán.

Chyby, které se v příspěvcích hojně vyskytají, jsou asi tyto: Nedostatečná zásoba slov ve vyjadřování, opakování týchž slov na každém řádku, a často hodně nebásnických, zpracovávání cizích námětů, snaha vžít se do neprožitých zážitků, a z toho plynoucí nemožné kombinace atd.

Pište tedy jen o svých vlastních zážitcích nebo zpracovávejte takové, které jsou vám zcela přístupny, hodně pilujte a buďte sami k sobě přísní!

Co jsem zde napsal, není míněno jako jemný pokyn »neobtěžujte nás příspěvkem«, nýbrž naopak, je výzvou: pište do »Jitra«! — ale řiďte se alespoň částečně shora uvedenými radami! Nás to bude těšit, a vy z toho též budete mít větší radost, až se váš příspěvek objeví v »Jitru« a vy uvidíte, že jste se nesnažili nadarmo. Nuže, s novým nadšením do práce! Chybami se učíme.

Václav Černý.

P. red.: V časopise čes. bohoslovců »Museum« se vyvíjí diskuse o »Jitru«. Upozorňujeme na ni čtenáře!

Je nutno změnit výchovu a to od základů!

Ctěná redakce!

Váš časopis poznal jsem teprve letošního roku a sice z časopisu »Naše Slezsko«, kam také přispívám, a seznal jsem, že je v něm hojnost zábavného i poučného obsahu, který v rámci dosud vedeném může mnoho vykonati mezi studentstvem a inteligencí vůbec. Líbí se mi také rubrika »Z redakčního stolku a koše«. Časopis přijímá i prvotiny těch, kteří mohou později stát se literáty, jichž nejvíce bývá z řad studentstva, právě otištěním těchto prvních pokusů, které jsou vesměs zdařilé. Časopis Váš se mi líbí v každém směru a lituji jen, že jsem ho nepoznal dříve.

Oldřich Burák, Slezská Ostrava.

Hravě i dravě

Historiky z muzikantského ovzduší.

Francouzský král Ludvík XIV. obdaroval Caffarelliho, slavného pěvce, tabatěrkou. Pěvec však daru nechěl přijmouti, namítaje, že by si přál tabatěrku s podobiznou královou. Bylo totiž tenkrát v módě dávat tabatěrky s podobiznou královou vysokým hodnostářům a zpěvák byl toho mínění, že si ji právě tak zaslouží, jako vyslanci a jiní velcí páni k vůli svému umění. Když mu to sděloval posel, že vlastně žádá etiketní nemožnost, řekl mu umělec: »Tak ať králi také vyslanci zazpívají!«

Skladatel Benda byl tak roztržit, že zapomněl jednou někde vlastní ženu. Byl na cestě do Gothy a stavěl se v Erfurtě, aby vykonal některé návštěvy. Skončil je dříve než jeho choť, usedl v myšlenkách do vozu a dojel šťastně do Gothy. Tam mu padl do náručí jeho přítel, který ho očekával, že přijede i s chotí. Velmi se podivil, když shledal, že přijel Benda sám. »Kde jsi nechal ženu?« tázal se pln starosti. »Počkej,« odpověděl umělec, »mně se zdá, že jsem ji někde zapomněl.« A odebral se bez meškání do Erfurtu, kde jeho manželka už ho očekávala.

*

Jiří Benda byl obyvatelem domu, kde měl dlouhý pokoj, jenž mu nevyhovoval. Přestěhoval se do jiné ulice. Pozdě večer však, jda domů, zabloudil, pohřížen jsa v myšlenky, do starého obydlí a neuvědomiv si toho, ulehl do připravené postele ve světnici, jež byla náhodou otevřena. Jaké bylo zděšení majitele bytu, jenž se vrátil později domů a našel ve svém loži cizího muže, pohříženého v tvrdý spánek. Když ho vzbudil, Benda se dopálil a začal se hádati s cizincem, proč ho nenechá spát. Konečně přišel majitel bytu, dal se do ukrutného smíchu a vyprovodil Bendu do jeho bytu, když poznal konečně svůj omyl.

Ředitel kteréhosi orchestru provozoval symfonii slavného skladatele K. B. Abela (1725 až 1787). Zvolil však tak nevhodné tempo, že skladatel se velmi rozzlobil nad neúspěchem díla.

»Prosím vás, kdo to dnes řídil orchestr?« zvolal kdosi ze známých na skladatele.

»Kain,« řekl skladatel. »Jaký Kain?« ptal se udivený muž, »neznám žádného Kaina-dirigenta.«

»Ano, dnes řídil orchestr Kain a já jsem Abel, kterého právě zabil.«

Jiří Benda, český skladatel, miloval vroucně svoji choť. Když mu zemřela, nebylo lze ho utišiti. Právě, když ještě ležela v rakvi, napadlo ho ukončiti jednu ze svých skladeb. Zatím ho žádala služka o peníze, aby jí dal na víno pro nosiče mrtvoly.

»Prosím tě,« řekl mistr, nespouštěje očí s not, »vždyť víš, že se o takovéhle trety nestarám, jdi k paní, ať ti dá peníze!«

*

Jaký jest rozdíl mezi rytířem středověku a naším pianistou? Žádný! Oba provozují pěsní právo.

Goethe šel kdysi s Beethovenem v Karlových Varech na procházku, když potkali císařskou rodinu. Goethe udělal průvodu místo, kdežto Beethoven ani nesmekl, jen cosi nevrle zamručel, podivuje se nepřiliš lichotivými slovy zdvořilosti básníka, vykládaje si ji jako servilnost. A prošel s kloboukem na hlavě středem průvodu.

»Z Goetheho jakživo nebude nic než komorník!« řekl.

Avšak císařský průvod zastavil se před Beethovenem uctivě a císař sám dříve pozdravil.

*

Sláva Heydnova šla tak daleko, že si každý přál míti něco od Heydena. Když byl mistr kdysi

zaměstnán jakousi novou skladbu, navštívil ho řezník, jeho nadšený obdivovatel a požádal ho, aby mu k sňatku jeho dcery poslal skladbu, zvláště k tomu složenou. Mistr složil mu tedy k jeho přání menuett, jak se tehda všeobecně těšily oblíbě. Řezník si v určenou dobu prošel, jsa radostí bez sebe, že Heyden skutečně jeho přání vyplnil.

Po nějakém čase dívá se skladatel z okna a co vidí? Tlupa šumařů hraje jeho menuett a přivádí mu vola s pozlacenými rohy, na něm věnce a fábory, a v čele toho průvodu sám řezník, který mistra pozdravil nejprve slavnostní řečí a pak mu odevzdal milého vola co svůj present výměnou za onen menuett.

Slavný Heyden musí přijmouti a kus, který složil, nazván menuettem vola.

*

Když Lully těžce onemocněl, prohlásili lékaři, že jsou se svým uměním v koncích. Zbožný umělec povolal k svému loži zpovědníka.

Ten však mu nechtěl udělití rozhřešení, pokud skladatel nespálí aspoň své nejnovější práce, v nichž bylo nade vši pochybu ještě mnoho hříšného, čím dal pohoršení, jemuž měl nyní dáti zadostiučiněním výraz, že své chyby chce napravit. Avšak teprve po delší rozmluvě odhodlal se skladatel spáliti Achilla a Polyxenu, načež mu zpovědník rozhřešení teprve udělil.

Tu přistoupil k umírajícímu princ.

Cože, vy jste hodil do ohně svoji novou operu!

Pst, řekl s napjetím posledních sil umírající umělec, jemuž do mínění světa již ničeho nebylo. Spálil jsem jen hlasy. Tamhle je ještě partitura.

Otto Tichý, VI. rg.:

1. Mezi študáky: »Jó, poslouchej, víš, jak už je slavnej S. K. Neumann?« — »Di, prosím tě, dyk sem o něm nic neslyšel. Co je to za klub?« — »Ččč, dyk to není klub, to je básník!«

2. Z matematiky: Prof.: »Človče, kam to troubíte?« Stud.: »Prosím do plus minus neko-nečna.«

3. Pan prof. (ke slabému stud.): »Človče, pište si deník slabomyslnýho!«

Mistře!

Vynalezl jsem náhražku mozku, kterýžto vynález hodlám zpeněžit. Chci uplatniti svůj vynález v kruzích vynikajících intelektuálů a rád bych na některém svůj patent vyzkoušel. Hodlám se propůjčiti pokusům, nabízím Vám právo státi se ředitelem tohoto podniku. Úspěch zaručen!

Václav Pazderka,
číslník v pensí, Praha V.

Objednávejte prostřednictvím „Jitra“

Sloučenka.

Fr. Jančík.

K tomu, co dělníku při práci,
s horkého čela do prachu kane,
k tomu, když přidáš jen třpyt, pane.
celek se z hledišťe ozvěnou ztrácí

Zrůda.

Fr. Jančík.

Náš pes „správný“, našel „zrůdu“,
a víte, jak ji rozřešil? ... Sežral ji!
Pozn. red. Ó, to by nám těch hádanek
zůstalo trochu málo, kdybychom
měli tak zlou povahu, jak ten váš ct. pes.

Doplňovačka s tajem.

Omarovi - Ela K.

v		×	a
		×	n
		×	a
		×	l
		×	y
		×	s
		×	ě
		×	v
		×	f
		×	a
		×	t
		×	e
		×	o
		×	o
		×	o
		×	a
		×	y
		×	a
		×	o
		×	c
		×	a
		×	o

malá ves
moučník
římská bohyně
hmyz
na vodě stávají
střed vesnice
hospodářské nářadí
město v Čechách
zelenina
květina
poslední vůle
část těla
spojka
římský vojevůdce
část řeči
ženské jméno
tělocvičné nářadí
pták
kočí
kov
město v Rakousku
pták
tuk

Přesmyčka.

Jaroslav Šnajdr.

IDA MOC LŽE.

Vsuvka.

Prvnímu řešiteli — Fr. Jančík. O »Kabrňáci«:

V jedné známé míře mizí,
částka hlavy s řekou cizí;
chceš-li krásné kvítko mít,
musíš řece patu vzít.

Časovka.

(Fr. Zavadil A. Mališovi.)

»Náš Frantík jest již vospělý rybář.
Ač každý lov se podaří jemu,
přec v lovu kaprů zdá se být mistrem.
Doma čas přítomný, čas přít ho s péčí.
Má štěstí v lovu, znovu to pravím,
neb nedávno u Prahy také
lovíval ještě synáček jakýs,
však právě dnes spolkla ho řeka
Vltava, ač právě v těch místech
je dosti _ _ čas _ _ ."
_ _ minulý _ _ _ _ reje
již tančí kol jeho malé postavy
a mrtvého vedou ve svou říš.

Prvá slovenská kniha šachová.

Vydá ji „Šachový klub Žilina“ k vánocům
1929, nejdéle počátkem roku 1930. Kniha tato
vyjde v nejpečlivější úpravě. Vedle elementární
části obsahovati bude část problémovou, be-
letristickou a bude zároveň jakýmsi přehledem
šachového života na Slovensku po světové válce.

Český šach. Český šachový život poslední dobou dosáhl skvělého rozvoje a světové úrovně. Známý český šachista Flohr dobyl druhé ceny na turnaji v Jugoslávii a čsl. šachisté Pitschak a Rejfiš dosáhli krásných úspěchů na turnaji v Benátkách, z nichž Pitschak první a Rejfiš třetí ceny. Půjde-li čsl. šach takto kupředu, můžeme býti hrdi na náš šachový život. Přejeme mu všechny tyto úspěchy za hranicemi naší vlasti.

Č. R. C.

Zápas o mistrovství světa: Dr. A. Aljechin—E. D. Bogoljubov. Dříve nežli se zmíním o boji mezi Aljechinem a Bogoljubovem, nebude škoditi, když nahlédneme do historie boje o mistrovství světa. Prvý zápas o mistrovství světa sehráli W. Steinitz a J. H. Zukertort. To bylo v roce 1886. Podle výsledků prvých partií určitě se předpokládalo, že zvítězí Zukertort, neboť vyhrál za sebou čtyři prvé partie. Pak se však štěstí od něho odvrátilo a přiklonilo k Steinitzovi. Hrál se celkem 20 partií, z nichž vyhrál Steinitz 10, 5 remisoval a 5 prohrál. Titul mistra světa udržel si Steinitz až do roku 1894. Toho roku vyzval Steinitze mladý, 26letý, Lasker k zápasu. Zápas konal se v Americe a k překvapení všech hladce zvítězil Lasker v poměru: 10 výher, 5 remis, 4 prohry. Za dva roky nato vyzval Steinitz Laskera na revanche, ale opět zvítězil Lasker v poměru: 10:2:5. V Německu vystoupil Laskerovi za soupeře Dr. Tarrasch. Ze zápasu, jenž se konal v r. 1908, vyšel jako vítěz Lasker (poměr: 8:3:5) a tento titul podržel až do roku 1921; byl tedy Lasker mistrem světa plných 27 let. Roku 1921 utkal se s ním Kubáncem José Raoul Capablancou, který nad Laskrem zvítězil v poměru: 4:10:0, ale match zůstal pro indisposici vlastně nedohraný. Capablanca po celých šest let na vyzvání mistrů k zápasu nereagoval a znemožňoval tyto zápasy vysokými vklady. Teprve v roce 1927 podařilo se ruskému mistru dru A. Aljechinovi uskutečnit zápas s Capablancou. Aljechin měl na zápas špatné vyhlídky a bylo mnoho těch mistrů, kteří pod dojmem glorioly »nepřemožitelnosti«, jež obklopovala Capablancu, předvívali Aljechinovi krutou porážku. (Příště pokračování.)

Partie čís. 20. Anglická hra pěšcova. Hráno 26. 9. 1929 v turnaji v Benátkách. — Bílý: Romi (Paříž). — Černý: Prof. Marotti (Neapol). — 1. c4, e5, 2. Jc3, Jf6, 3. d3, Jc6, 4. g3, b6, 5. Sg2, Sb7, 6. Jh3, Se7, 7. 0-0, 0-0, 8. f4, dc8, (lépe d6), 9. Jd5, J×J? (Rozhodující chyba! Nyní výměnou zesílí svůj střed, což mu umožní prudký útok na pevnost černého.) 10. c×J, Jb4, 11. e4, Sc5 +, 12. Kh1, Sa6, 13. Vf3, e×f, 14. g×f, Sb7, 15. a3, Ja6, 16. d4, Se7, 17. Vg3, c6, 18. d6!! S×d6, 19.

e5, Se7, 20. f5, Kh8, 21. dh5, g6, 22. dh6, Vg8, 23. f6 a černý vzdal.

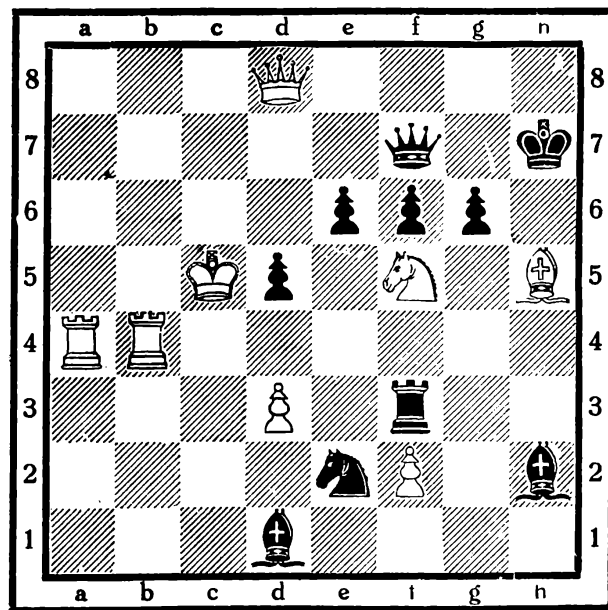
Partie čís. 21. V tomtéž turnaji nastalo mezi: Roselli del Turco (Florence) a prof. Naegeli (Bern) toto postavení:

Bílý: Kf2, Vb3, Je2, pb5, d5, f4, f5, h6 (8).

Černý: Kf6, Vb2, Je7, pb6, d6, e5, f7 (7).

Bílý hrál: 41. f×e5 +, a nyní dopustil se černý chyby tím, že bral pěšcem. Domníval se, že udrží volného pěšce a mimo to, že bílý pěšec f5, musí padnouti. Bílý však tyto domněnky černého rázně vyvrátil. 41. d×e5? 42. Vg3! Tímto tahem nutí černého, aby se vrátil věži na a8. Nyní nemá tedy černý kdy, aby bral f5. 43. h7, K×f5, 44. Vf3+Kg6, 45. Vh3, Vh8, 46. d6, Jf5, 47. d7, Kg7, 48. Jg3!! (Kdyby I×I, pak bílý králem, dostal by se až na e7 a pak postavil dámu nebo Kg6 (f6), následuje J×J a dostane novou dámu.) 48. Jd4. (Kdyby Jh6, 49. Jh5 +, Kg6, 50. Vg3 +, K×J, 51. Vg8 neb 50... K×h7, 51. Jf6 ++). 49. Jh5, +, Kh6, 50. Vg3 + a černý vzdal.

Úloha čís. 15.

† Konrád Bayer (Olomouc).

9. tahem mat.

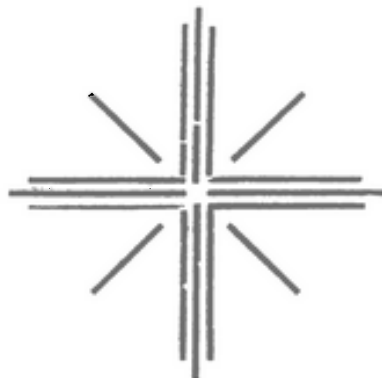
Postavení: Bílý: Kc5, Dd8, Va4, b4, Sh5, Jf5, pd3, f2 (7).

Černý: Kh7, Df7, Vf3, Sd1, h2, Je2, pd5, e6, f6, g6 (10). — Tato úloha našeho skladatele dostala název »nesmrtelná«. Vskutku si toho úplně zaslouží.

Rozluštění úlohy čís. 14.

1. Db1!

19

30

JITRO

10 let SSS v Čes. Budějovicích.

O B S A H :

L. M. biskup Bárta : Jihočeskému studentstvu.

P. Karel Reban : Na českobudějovickém gymnasiu
před 25 lety.

J. V. Jirsík.

Antonín Čech : Jihočeský lyrik.

**ČÍSLO
6.**

**ROČNÍK
XI.**

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 2671. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6—, na rok Kč 12— a pro nestudenty na rok Kč 25— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Stěhování čl. akc. tiskárny do nové budovy a zavádění nových tisk. strojů v chod zavinilo, že poslední dvě čísla „Jitra“ se poněkud opozdila, jakož i některá nedopatření v tisku, což laskavě čtenáři zajisté prominou.

Redakce.

Z redakčního stolu: Schneeweiss: Zařadeno. — Vrba: Jeden dopis zařaděn, ostatní, bude-li místo. — Zavadil: Odkládáme na příště. — M. Havel: Líbí se. Bude-li možno, otiskneme. — L. Č.: Páté číslo bylo vyhraženo Plzni, šesté Čes. Budějovicům. Nemůžeme tam tedy dávat ještě svoje věci. Redakci jsme musili ponechat dotčným sdružením. — V. H.: Děkuji. Použiji obou. — Burán: Takové věci se stávají častěji, myslím, že se nebudete pro to hněvat. Ze zasláního hodí se nám jen »Píseň«, ostatní nelze použít. — J. M. Slavík: »Až k horám« přijímáme. Ostatní ne. Chyba stala se při stránkové korektuře, což lze těžko opravovat. Vždyť není tak velká! — Jurečka: Děkuji za obrázky. Bude to na jaře. — Polička: Tvá přání budou bohdá splněna. — F. Jarmil: Hodí se. — M. Krejza: Jen »Krvavé stopy«, bude-li místo. — H. P. Plzeň: Zařadíme do příštího čísla do »Duch. hlídky«. — Bojanovský: Co dělá šach? — N. N., Uherský Brod: Odměna je pro všechny. — Hanácký: Je toho mnoho, ale něco se dá použít. — Veselý: Bude-li možno, Vzpomínku otisknu. Jinak co píšeš, není redakční věc.

Z redakč. koše: Zima. Jen něco. — Strnad: Článek s tímto tématem už máme. — O. Tichý: »Večer« je dobrý, ale pro »Jitra«, bohužel se nedá použít. Jedině snad aktovka někdy později. — fr. st.: Rozhodli jsme se tu věc dále nerozvíjet. Proto tvůj dopis ani jiné, které o tom tématu došly, neotiskujeme. Kresby přijímáme, ale nehonorujeme. Jsme jen studentí. Časopisy budeme zasílat, napiš přesně které a zda ode dneška anebo i dřívější čísla, pokud je ovšem ještě máme! — V. Rolfo: Váš líbezný dopis se mi sice jinak velmi líbil, ale nemohu přijmout věci bez plně uvedeného jména. Báseň má ještě někde pravopisné chyby, rytmus místy neklape a motiv je prosoučký, zevšednělý. Snad se vám podaří něco lepšího? Ne ovšem skládat, nýbrž cítit, jak píšete. — Milená: Je to dosti dobré, ale cosi tomu chybí, řekl bych, kázeň. Zkuste to s rýmy! Ale ne aby to zase byla rýmová hračka! Článek vzat. —

Avion: Dobré, ale doba zimních sportů, než vyjde příští číslo, pomalu pomine. Bude-li ještě možné, snad otiskneme. — Kolín: Musíš stvořit něco dokonalejšího, než popěvky o jarním poupátku a krásné hvězdičky. — O. D. Jilm: Verše nic nepovídají, dikci chybí jadrnost výrazu. Člověk si z toho nemůže vybrat nic určitého. »Perličky« jsme dali do rezervy. — Vilma P.: Předně je to jaksi zdoluhavé, trochu rétorický postoj, někde stylsticky nedokonalé, motiv dobrý, ale lepší mu dát výraz, neboť není tak vzácný! — Novák: Dobré jádro, ale všedně řečeno. — Janček: Na zimní motiv už pozdě.

Časopisy redakci došlé: L' Europe nouvelle, Paris — Les Jeunes d' Alsace, Strassbourg — Les Equipes Sociales, Paris — Bulletin des Etudiantes Catholiques de Bordeaux — Les Annales de la Jeunesse Catholique, Paris — Bulletin de Nancy — La Macedoine, Paris — Bulletin de l'Institut Catholique de Paris — Les Facultes Catholiques de Lille — L' appel, Gand, Belgie — Czechslovak Student Life, Lisle, Ill., U. S. A. — The University Catholic Review, Londýn — Studium, rivista universitaria, Roma — Avances en la reforma universitaria, Oviedo, Span — Crónica Escolar, Zaragoza — Jugendführung, Düsseldorf — Deutsche Jugendkraft, Düsseldorf — Unitas, Kolín nad Rýnem — Staffelstein, Praha — Prąd, Lublin — Bielaruskaja Krynica, Vilno. — Boletín de la C. de Est. cat. de España, Madrid. — Pro Christo, Varšava. — Československé: Rozvoj, Bratislava — Tatranský Orol, Trnava — Priateľ' dietok, Kremnica, Na hlubinu, Olomouc — Věstník katol. učitelstva, Přerov — Naše Kniha, Praha — Hlasy sv.-hostýnské — Echo z Afriky, Brno — Argus, Praha — Lípa, Praha — Věstník Komenský, Praha — Podkarp. pravda, Užhorod — Anděl Strážný, Brno — Ve službách královny, Praha — Orel, Brno — Štít, Hradeč Král. — Hlas lidu, České Budějovice — Den, Brno — Právo, Přerov — Nový národ, Přerov — Život, Praha — Naše Omladina, Brno — Čin, Praha — Studentský věstník, Praha.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v únoru 1930.

Číslo 6.

J. M. dr. Šimon Bárta:

Jihočeskému studentstvu.

Těšíme se z toho srdečně, že mezi studujícími v Č. Budějovicích jsou členové SSS., a že sdružení, které dříve tak slibně počalo, dává opět najevo známky nového života.

Zachovati si poklad víry v prostředí nábožensky lhostejném aneb protikatolicky zaujatém, studovati a učit se z knih jedem nevěry a protináboženského záští otrávených přes to hlásiti se radostně a veřejně k praporu Kristovu, jest zajisté úkazem potěšitelným a slibnou zárukou lepší budoucnosti. Dnešní společnost, bohužel i v naší vlasti, ocitla se proto v takovém hlubokém mravním úpadku, který hrůzou naplňuje každého šlechetného syna našeho národa, poněvadž prapor Kristův namnoze opuštěn, náboženství Kristovo zlehčeno, potupeno, jak bezcenná věcš dloženo, ze škol vyloučeno.

Z nejvyšších tříd, kde zejména jest zapotřebí důkladné jeho znalosti, bez níž nelze vůbec ani rozuměti světovým dějinám, je vyhoštěno, takže duše jinocha v době, kdy na ni doléhají a bezpečného rozřešení si vyžadují největší a nejdůležitější problémy životní, jest bez nejlepšího učitele, vůdce a rádce.

V Č. Budějovicích, 8. ledna 1930.

Antonín Čech:

Veni, Creator Spiritus!

Tak často pějeme ku Tvé oslavě tři prostá slova, aniž chápeme bezmeznou rozsáhlost a hluboký význam. Ó, Duše svatý, proč ve své lásce dovoluješ, abychom Tě v těch jednoduchých slovech ne-

Jen náboženství katolické, jen učení Kristovo dává v těchto otázkách světlo ukazuje bezpečně směr cesty.

Šťastní jinoši, kteří vedeni hlasem svědomí a milostí Ducha sv. víru, kterou z domova přinesli, si zachovali, dle ní svůj život spravují a k praporu Kristovu veřejně se hlásí, jsouce hotovi pro tyto nejvyšší ideály lidské přinášeti oběti největší. Ti jsou nadějí církve vlasti!

Mládež nevěrou otrávená, zásadám hrubého materialismu holdující, nebude se obětovati pro vlast, když tato bude v nebezpečnosti, a z ní nevzejdou muži, kteří by byli její ozdobou a slávou.

Rozřešení všech otázek životních, spása jednotlivců a celé společnosti, zradostnění života záleží v upřímném návratu ke Kristu a jeho církvi. Jen v Něm spása. V létech svého mládí znejte se ke Kristu, přivíňte se k Němu horoucí láskou, řiďte se jeho naukou, čerpejte duchovní sílu k plnění jeho vznešených příkazů, ze zdrojů milosti Jím odevřených, t. j. ze svatých svátostí, a církev i vlast zaradují se dorostu, který mravními zásadami a ctnostným vpravdě životem bude nadějí lepší budoucnosti.

J. M. dr. Šimon Bárta,
h. Čech

»Neboť u tebe jest pramen života a v tvém světle vidíme světlo.«

Žalm 35., 10.

poznávali, abychom tvou milost i při důkladnějším zkoumání těch tří slov, na vnějšek tak nepatrných a nezasevencí bezúčelných, zlehčovali? My lidé ve své slabosti přihlížíme ke vnějšku a marně se

namáháme chápati krásy a milosti, jež jsou skryty jako nevyzpytatelné mysterium v těchto slovech. Pán v rouše žebráka! Proto jsi nejméně chápán, ba, skorem ani neznám, bolestně to musím přiznat, ač v počtách i chválách přísluší Tobě stejnou měrou všechno, cožkoliv vzdáváme trojjedinému Bohu.

Lesní studánka tryskající pod mechem v klidném chrámu přírody, napájející veškeré tvorstvo, toť Duch svatý, jež křestní vodou očišťuje od neduhu hříchů, posvěcuje duše k poznání pravd a zažehuje v nás nová světla k spravedlivému poznání veleby Tvůrce a lidské nicoty. Duch svatý, toť jiskrný žár lásky, vlévaný k poznání svrchované Krásy, dláždící cesty k vyšším cílům a napovídající tichým hlasem ruzumu a citu velký sen o čistotě a kráse chudoby dítek Božích, hlas ocenění vzácného pokladu, ztajeného nezavěšeným. Dary Ducha svatého jsou milostným světlem, zářícím na cestu z nebes, určující vlastní směr lidského putování, osvětlující jednotlivé nejasné vidy a tajemnosti, jsou jasným darem víry, naděje a lásky. Jsou cestou k věčné slávě dítek Božích. Drahocenná záře toho světla vlévá se do srdcí šťastných duší, aby jednak na zasaženém vykonala své dílo, a pak jeho pomocí vyvedla méně šťastné z bludných pouští na pravé cesty, jež se běhají v zásahu paprsků záře Boží lásky a dobroty.

V Duchu svatém kotví veškerá plodnost života. Příchod Ducha svatého podoben je ohni, jež odděluje ryzí kov od přimísenin, vody od země a oplodňuje líbezné květy vonící rajskou vůní víry, které pod plamenem jeho žáru zrají v plody pro příchod nejvyššího Sadaře a Vinaře lidských životů a přináší dovršení díla Kristova po Nanebevstoupení — spaluje v apoštolech bezcenný plevel. Člověk vě-

řící jeho milostí a dary stává se schopným údem, plodnou vinnou ratolestí obtěžkanou těžkými hrozny.

Jeho dary jsou hojné, a přece jich neubývá, jeho milosti pro věčnost nedozírné, vždy objevují se nové nevyčerpateľné proudy pramenů, jichž ani neubývá, aniž by přibývalo v míře poznávané. Z Jeho darů formace duše není ukončena, ale stále milostí Boží spěje dále ve vnitřním zdokonalování na cestě k svatosti, pakli jde poslušně za hlasem vybízení, který jako blesky monstrance se vrhá na všechny strany a dává se všem bez rozdílu. Jest jenom na podarovaných, jak s darem tím naloží, zda přijmou či odmítnou. Zde ponecháno místo svědomí a svobodné vůli.

Vezměte míru a měřte délku a světlost. Zkoumejte na dně propasti dalekosáhlé účinky Ducha svatého, sílu, radost, víru, statečnost a ostatní záblesky svitu. Hledejte míru, hledejte mezí, nenajdete jich ani při nejjemnějších záchvěvech. Jsou neměřitelné, protože skryté. Jedinou mírou možno je odhadnouti — měřítkem věčnosti, Věčnost, která také sama nic určitého nevyznačuje, ale podává dimensi nekonečna.

Jest sluncem a podporuje teplem růst semene Kristova.

Pojďme vstříc onomu SLUNCI, neboť příchodem jeho přichází i požehnání nebes, spějme jeho podporou vstříc cestě dokonalosti, vždyť cesty jsou volné a pramen lásky jest dokořán otevřen.

Veni, Sancte Spiritus.

Svým žářem znič plevel a z trosek vytvoř služebníky Boží, zapni neviditelné články do srdcí našich od druha k druhu a spoj tak božskou páskou lásky celý svět v jedno tělo, které se chví rytmicky v nárazech Tvých svatých rad a naše krev tepe jediným tlukotem Tvého srdce.

P. Karel Reban:

Na českobudějovickém gymnasiu před 25 lety.

Přišel jsem na českobudějovické gymnasium r. 1903. Bylo tenkrát právě přestěhováno ze staré budovy, postavené kdysi velikým Jirsíkem, do nové budovy, v níž je dosud. Snažím-li se zachytiti několik vzpomínek a navázati je na myšlenku, jak tehdy bylo prostředí středoškolské příznivo či nepříznivo *katolickému studentovi*, vidím, že to byl hlas volajícího na poušti, ozvali se kde, a to jen nesměle, tehdy katolický student. Zdálo by se to nepravděpodobné, a přece

tomu tak bylo. Je pravda, na venek bylo vše katolické. Ale to byl jen povrch a zdání. Tak jako nebyla pravdivou loyální pósa k dynastii habsburské a monarchii rakouské, která se musila zachovávat, tak neupřímný byl i oficiální katolicismus středních škol. Byl to duch liberalismu, který otravoval přímo ovzduší, v němž měla vyrůstati budoucí inteligence. Většina profesorů nebyla sice přímo nevěrecká, ale lhostejnost náboženská ležela jako příkrov nad celým

systemem a dusila mladé duše. Nebylo vůdčích osobností, jež by svým upřímným kredem strhávaly a zažehovaly studenty. Nechybělo ani příkladů nepřekného pokrytectví, kdy profesor na venek zachovával zdání katolicismu, ale potají rozšéval zásady nevěrecké a — což je nejkratší cesta k nevěře — zásady a hesla mravního nihilismu. Studentstvo ve svém celku žilo materialisticky nebo pokud jevílo jakýsi duševní život, bylo ve vleku tehdejšího realismu, který sarkasticky s despektem hleděl na ideály mravní, národní, náboženské. Byla to duševní poušť. Zdálo

Vedle toho z literárních zálib a sklonu oné doby dlužno jmenovati skupinu dekadentů, pojících se myšlenkově na okruh »Moderní revue«. Vzduch byl tedy prosycen prachem a blátem realismu a naturalismu až k zalknutí a jinde číselo to mrtvolnou plísní, jaká byla tehdy módou u generace sice mladé, ale předčasně vyžilá a přesycené.

Posici katolického studenta ztěžovala jeho osamocenost. Byl osamocen mezi kolegy, od profesorů, pokud měli tito k náboženství vztah životnější, nevšímán. Nebylo ani mezi stejně smýš-

Budějovické náměstí. Vlevo radnice. Vpravo věž klášterního kostela. Uprostřed náměstí kašna.

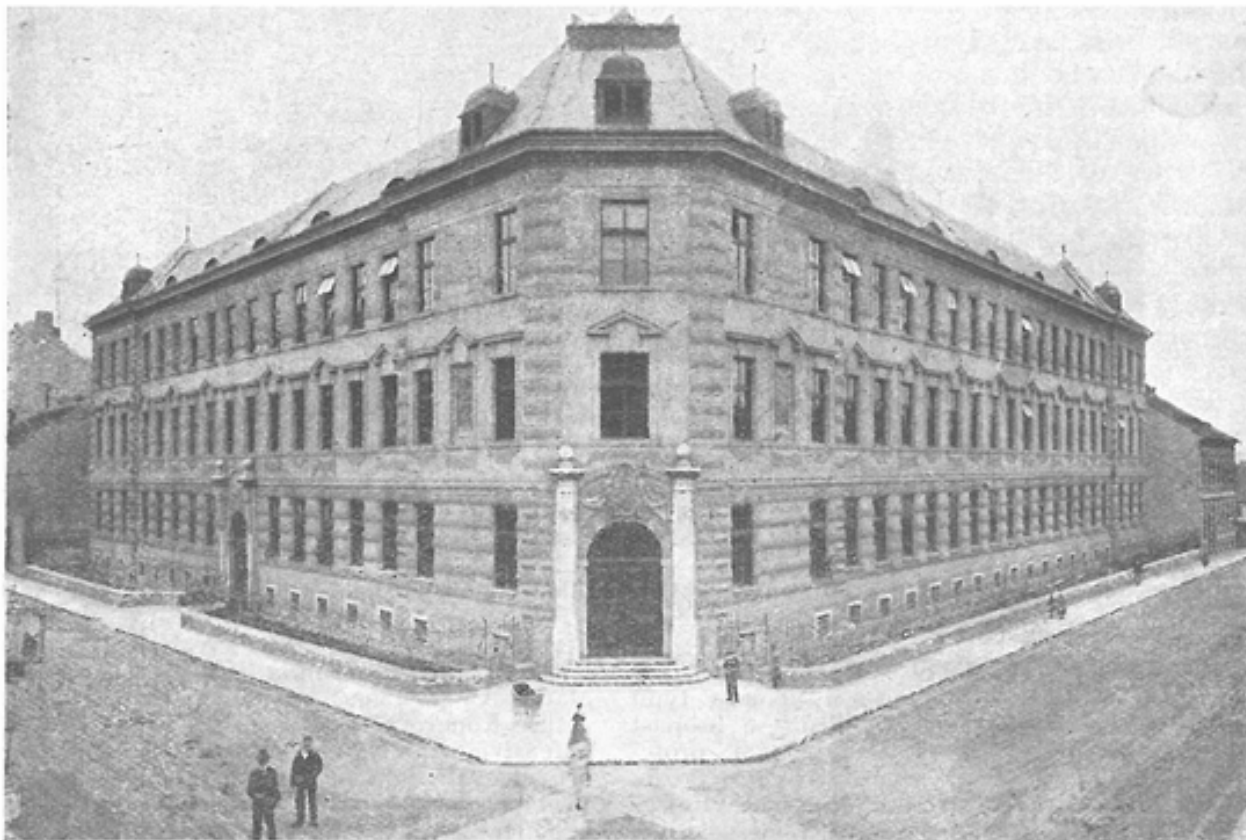
se, že jest již nezměnitelným faktem, že náboženství jest přežitkem, naivnost a ubohost typů duševně méněcenných. A tak šířila se propast mezi stavem předstíraným a skutečným: profesoři chodili na dozor při bohoslužbách, o Božím Těle vyrukoval celý sbor v parádních uniformách, jež nám připadaly nesmírně směšné a nelslučitelné s vážností úctyhodných našich pedagogů, studenti musili se zúčastniti náboženských úkonů, účast se kontrolovala, při sv. zpovědi na př. každý musil odevzdávati kontrolní lístek atd. I když bylo lze ve prospěch takové prakce uvésti to a ono, i když katecheté nehnali nikdy svých požadavků na ostří nože, přece jen z největší části budily tyto prostředky odpor proti náboženství a natropily mnoho zlého. Nestaly se sice, pokud se pamatuji, na budějovickém gymnasiu tak křiklavé případy blasfemií a deliktů proti náboženství, jak toho svědky byly ústavy jiné, přece však jen systém sám byl nezdravý a naprosto nezpůsobitý, studenty pro víru nadchnouti. Byla to tehdy strašná nemocnice duší, těch pět set a více studentů, u nichž řešení otázky: víra či nevěra? bylo ponecháno pouhé náhodě. Že ve vědách přírodních řádil Darwin a Haeckel, ve filosofii Comte a jeho čeští interpreti, v dějinách národních i v literatuře platily pouze věci příkře protikatolické, netřeba výslovně se zmiňovati. Vzpomínám si, jak vzrušovala kolegky přednáška Macharova o Římu a jak vůbec tento »syn Heliův« byl bohem tehdejší generace.

lejšími pojítka. Vznikla sice kolem roku 1909 Mariánská družina pro studenty při klášteře české Kongregace Bratří Nejsv. Svátosti, ale extensivnějšího významu nenabyla, třebaže pro své členy — a těmi byli hlavně chovanci studentského semináře — znamenala dosti mnoho (Ph. Dr. Josef Krlín jest jejím bývalým sodálem i starostou). Bylo nás na gymnasiu hrstka, kteří jsme měli živější uvědomění víry, ale sotva jsme o sobě věděli. Nejvíce trpěli jsme pocitem, který nám vsugerovávalo celé prostředí, že věriti je známkou duševního slabošství a méněcennosti. Byli jsme sice přesvědčeni o opaku, ale co naplat, všude se na nás hledělo jako na chudé duchem. Cítili jsme to a bolelo to. Někdy ovšem právě takové posměšné gesto vyvolalo tím těsnější přimknutí k ideálům víry. — Bylo to v oktávě. Rozcházeli jsme se po nepovinné francouzštině. Profesor přidružil se ke mně a ptal se mě, kam po maturitě. »Do semináře«, odpovídám. Posměšně zkrivené rty a slova: »Kdo to dnes může srovnati se svým rozumem a se svou ctí, ať si tam jde: bylo mi odpovědí. A ředitel ústavu — je již několik let na pravdě Boží — mi řekl, když jsem se mu přiznal s úmyslem, žádati o přijetí do České koleje v Římě: »No — aspoň to bude mítí zdání jakéhosi decorum.« — Tak nás vychovávali.

Lépe bylo, když na gymnasium přišel roku 1908 nový katecheta profesor Šimon Bárta z Pelhřimova. Zjevem svým budil sice spíše respekt

než nadšení, ale získal si téměř rázem studenty, i ty ve víře kolisající, ba měli ho rádi a vážili si ho i ti, kdo snad — abych užil svého času okřídleného slova prof. Judy — »byli s náboženstvím již hotovi«. Imponoval přátelským chováním se ke studentům přese všecku svou zdánlivou nepřístupnost, ale hlavně svou mimořádně širokou a hlubokou erudicí a rozhledem, jehož nabyl cestami po cizině. Znali jsme jeho »koníčky« a někdy vážně, jindy ze žertu nadhodili jsme mu otázku po některém ze svatých Oteů nebo velikých scholastiku. V nejprvnějším oka-

Do prvních let působení prof. Bárty v Budějovicích spadají též počátky ruchu katolického studentstva. Tenkrát po známých událostech v Praze na půdě akademické po volbě teologa rektorem university počala vycházeti »Studentská Hlídka«. Prof. Bárta předplácel ji v několika výtiscích a rozdával studentům, o nichž věděl, že chtějí býti katolíky. Kolik radosti, povzbuzení a plánu přinášely prvé ročníky listu! Pamatuji se, jak pečlivě čítaly se články dra Noska o otázkách sociálních a finančních, nebo magistr. rady Hronka články apologetické. Autoři tehdy

Nová budova čes. st. gymnasia Jiráskova.
Bývalé ohnisko života národního, nyní kulturního života jihočeského.

mžiku pan profesor nevystihl naší pravé tendence, že chceme jeho vzácné pozornosti, směřující k opakování, dáti jiný směr, vybuchl rozhořčeně nad tou strašnou ignorancí toho »chlupáčka«, který nevěděl, kdo to byl sv. Beda Venerabilis anebo dokonce se ptal na spisovatelskou činnost sv. Tomáše Akvinského, nebo co je to vlastně ta scholastika, ale po několika minutách již byl ve svém žvilu a plný mladistvého ohně vykládal nám patristiku a křesťanskou filosofii, jindy opět uváděl nás do sporných otázek českých dějin, kde nás překonával tíhou fakt i citátů z nejlepších českých historiků, o nichž se nám nikdo jiný nezmínil. Tato kolokvia s prof. Bártou nevymizí nikomu z paměti a jistě u nejednoho nesla ovoce. My věřící hleděli jsme sebevědoměji, jako bychom chtěli říci: »Vidíte, přece jen v té Církvi není tolik tmy, jak se domníváte.«

byli ovšem homines novi, sotva opustivší universitu.

K charakteristice bývalého profesora a nynějšího biskupa Bárty dodávám, že důsledně ve svých soukromých stycích s námi, jimž vděčíme opravdu velmi mnoho, měl nás zejména k náboženskému životu, jehož ohniskem jsou stavovské Mariánské družiny, a k soukromému odbornému studiu, jehož výtěžky měli jsme býti podníceni k literární činnosti apologetické i původní badatelské. Stále mu při tom na mysli tanuly nezpracované dosud otázky z českých dějin náboženských, kulturních a literárních. Myslím, že tato inspirace ani dnes nepozbývá ceny a důležitosti.

Velmi mnoho pro katolickou inteligenci, i pro nás studenty, znamenaly Bitnarovy »Meditace«, revue pro náboženství, filosofii a umění, jež počaly vycházeti roku 1908. To již byly hluboké

doušky z duchovních studnic katolické kultury. Někteří z nás soukromými styky s kněžími poznali edici Florianovu. Hellův »Člověk« znamenal pro naši duševní formaci mnoho. I starší ročníky »Nového života«, pokud jsme měli k nim přístup, zanechaly založení z Vychodilovy »Hlídky«, která tehdy měla vysokou úroveň. Z katolické publicistiky současné měl na nás vliv »Nový Věk« a »Týden« Václava Řezníčka, oba kulturně politické týdeníky.

To již z Prahy vychází popud k organizaci katolického studentstva. V Budějovicích tehdy hnutí nenabývalo forem organizačních, ač půda pro ně byla připravenější než jinde. Zato však do Budějovic položen sjezd katolického studentstva o prázdninách roku 1912. Sjezdu předsedal dr. Janda. Mezi referenty byl na př. inž. Zvoníčková. Já, tehdy absolvent I. roku bohosloví, měl jsem na sjezdu přednášku: »Cesty katolické inteligence k náboženství.« Byl to můj řečnický křest — po prvé vystoupil jsem na veřejnost, a to proto, že profesor teologie, kterého jsem jménem sjezdového pořadatelstva o referát prosil, odmítl. Uvádím to bez inkriminace, jen pro ilustraci poměrů. Sjezd zanechal po sobě dosti hlubokou brázdou. Katolické hnutí studentské zakotvilo hlavně ve studentském semináři, kde se pak čile pracovalo a nejednou i bojovalo s odpůrci. Tam se dobře uplatnili mladší kolegové Jan Pour, nyní farář v Choustníku, a Alois Špatný, nyní farář v Blažejově, po nich pak již zmíněný Josef Krlín.

Přišla světová válka. Katolický studentský tisk se odmlčel, spolky se téměř rozešly. Nastala

deba únavy, prázdnoty. Ale po válce záhy jsou to Budějovice, kde z popela vyšlehla jiskřička katolického studentského hnutí. V říjnu roku 1919 měl jsem tu radost, že jsem předsedal schůzi, na které po referátech dra Krlína a prof. Šrámka ustavilo se českobudějovické Sociální Studentské Sdružení. Škoda, že z onoho vroucího zápalu, jaký byl s počátku, později mnoho se vytratilo!

Roku 1920 konal se v Budějovicích opět sjezd katolického studentstva, jenž účastí i programovou výší daleko předčil onen, který jsme připravovali před osmi lety. Ale to jsem již v době, o níž vyprávěti sluší mladším

Nemohu smlčeti v sobě hořké bolesti, že teoreticky sice všichni uznáváme důležitost studentského katolického ruchu, avšak ve skutečnosti je naše studentstvo jako stádo bez pastýřů. A přece jsou dnes v osvobozené republikánské škole možnosti aktivity daleko hojnější a bohatší, než jaké byly v poměrech předválečných, jež byly přímo hrotem živého katolictví. *Tím více dlužno litovati, že katolický student jest i dnes ponechán sobě samotnému, aby si probjoval své myšlenkové a mravní krise. A tak ponechává se tuším i celá organizace našeho studentstva svému osudu, zda a jak se probije sama.*

Dejž Bůh, aby vzpomínky na první decennium poučily nás o lepším!

Katoličtí studenti *Jirsíkova gymnasia*, buďte hodni toho jména! Zavazuje vás, abyste šli: Per aspera ad astra, per lucem ad crucem!

Dr:

J. V. Jirsík.

Není mým úkolem vypočítati ty kněze české a moravské, kteří přinesli tolik obětí pro drahý svůj národ, kteří spojenými silami budili národ znavený z jeho spánku, je jich celá řada, já promluvím o jednom, jehož jméno nikdy nevymizí z paměti našeho lidu. Jméno to je — Jan Valerián Jirsík. Přijdete-li do Českých Budějovic, vezte, že stojíte na půdě historické, posvěcené jeho prací pro národ. Není třeba mnoho slov; postavil si tento vlastenecký biskup v Českých Budějovicích pomníky slávy nehynoucí, které věčně budou hlásati, jak dovedl milovati svou vlast kněz, jenž ani ve vysokém svém postavení nezapomněl, že české matky syn, jenž dobře ví, čím vlasti své je povinen! S krásným heslem: »Bůh, církev, vlast« křísil, budil a vybízal budějovické Čechy, aby jim dopomohl k tomu, co jim po právu lidském a božském náleželo.

Narodil se 19. června 1798 v městečku Kácově nad Sázavou. Na kněze vysvěcen byl 28. prosince 1820 a roku 1846 stal se kanovníkem v Praze. Zvolení jeho za kanovníka pražské kapituly potkalo se s radostí všech uvědomělých Čechů; každý

očekával, že muž dosud tak činný dozajista i v novém úřadě mnoho vykoná pro obecné blaho vlasti! A nezklamali se. Bouřlivý rok 1848 ukládal vlastencům nové práce a starosti; učený a o vlast nezištně pečlivý kanovník Jirsík účastnil se tehdejšího čilého života jak mu rozum, křesťanské svědomí i vlastenecká povinnost kázaly.

Než nezůstal dlouho v Praze. Dříve než očekával, ztratil arcibiskup Schwarzenberg onu vzácnou perlu, o níž se tak bál, ztratila ji Praha, aby ji našly České Budějovice. Stal se kanovník Jirsík roku 1851 biskupem budějovickým. Nikým nevitán, neočekáván přijel v noci ze dne 24. na 25. října. Což tušili klidně spící obyvatelé Českých Budějovic, že v noci přijel jim muž, jehož jedinou něčí je učiniti je šťastnými, což mohli tušiti Čechové budějovičtí, že tiše přijel ten, jenž stane se zastáncem jejich práv, jenž postaví pevné hráze, aby hrdá metropole jihu nejen odolala prudkým přívalům německým, ale aby zůstala městem nejen podle jména, ale i podle jádra českým.

A jakých prostředků užil energický biskup? Nic nechtěl, jen spravedlnost. »Hoden je národ, ze kterého jsme pošli, bychom ho milovali a jazyk, kterým nás matka učila se modliti, abychom si ho vážili« — tato slova promluvil biskup ku svým diecéšanům. A podle toho jednal. Zřídil roku 1854 studentský seminář, začal se starat o to, aby jinoši většinou národnosti české měli své gymnasium.

vystavěti gymnasium sám. Maje proti sobě celý vládní aparát, jenž cynickým způsobem prohlásil, že chce Slovanstvo přitlačit ke zdi, který měl moc české školy v Budějovicích zrušiti, je však za zbytečné prohlásiti nedovolil, haněn a tupen od protivníků národnosti české, nezalekl se a neustoupil. Co namahání, sebezapření stál tento skutek biskupa. Mnoho trpkosti způsobil mu tento vlastenecký skutek, neboť

Myslbekova socha J. V. Jirsíka u katedrály.

Nastal boj. A v boji tom Jirsík jako biskup a jako Čech postavil se na stranu těch, kteří zápasili o statky nejdražší — o svou národnost, o svůj jazyk. Čechové budějovičtí, jimiž spor o gymnasium zatřásl tak mocně, podporováni mravně i hmotně vlasteneckým biskupem, volali tak dlouho, až se dovolali. A tak roku 1863 zřízena první česká pobočná třída při německém gymnasiu a do roku 1866 celé vyšší gymnasium. Než statečný biskup pozoruje nejistou existenci těchto poboček, odhodlal se k činu, kterého vždy vděčně budou vzpomínati České Budějovice a celý český jih. Odhodlal se přes odpor vlády

když budova s chrámem sv. Václava roku 1868 byla posvěcena, ještě plná tři leta nesl hrdinný biskup sám náklad na celý ústav — přes 90.000 zlatých na ústav ten, ale nelitoval jich, vida ten zápal a chuť jinochů, kteří dychtivě naslouchali vědám v jazyku mateřském. Zcela klidně roku 1871 dne 23. září odevzdal celý ústav v ceně 80.000 zlatých správě státní se slovy: »Peněz vám nedám, nemámť jich, ale dám vám půl čtvrtá sta jinochů po vyšším vzdělání toužících.«

Než tím ještě nebyla dokončena činnost šlechtěného přítele lidu. Češi měli zde ústav střední, ale až do roku 1870 ani jediné

školy obecné. Ústav střední, tak těžce vy-
dobyty, plnil své poslání. Avšak biskup
Jirsík dobře věděl, že jen v mateřském ja-
zyku může dítě v učení prospívat, poznal
dobře, že dokud selskými dětmi budou pře-
plňovány školy německé a dokud s celou
opravdovostí nepostavíme se těm, kteří nám
ani světla ani vzduchu nepřejí, kteří nám
i to příkře zbraňují, abychom ve svém do-
mově jazykem mateřským mluvili, pokud
nepostavíme se mužně na odpor slovy: Vy-

P. Florian Fencel:

O mé mši sv. 7. července 1918.

Bylo to počátkem července 1918. Němci blížili se Paříži. O převratu u nás na venkově ne-
bylo ani tušení, o legiích jsme tu nevěděli. Bída
byla zoufalá — fysická i duševní — vše neslo
se jen za nařizovaným fantomem vytrvat a zvít-
ěžit. Rakousko bylo úplně ve vleku Německa.

V tom hrozném útisku, pohrdání a plánovi-
tém vyssávání národa našeho bolelo srdce tak
mnohého vlastence. Tím více bolelo kněze, že
ani slova útěchy, tolik toužené, ani slova po-
vzbuzení, tolik žádoucího, ani slova naděje, tolik
potřebné — nikdo našemu utýranému lidu nepo-
dal, to jest nikdo přednější, odkud se to čekalo,
kde se patřilo. Tehdejší naše hierarchie byla
slepá i hluchá, byla našemu národnímu citění
cizí!

Jak z časopiseckých zpráv současné doby
vysvítá, nemohl jsem přenést přes srdce, abych
nepoužil vhodné příležitosti ke konci školního
roku a nepromluvil aspoň ke své školní mládeži
jako český kněz od srdce k srdci. Oznámil jsem
na týden předem, že zvu své děti i jejich rodiče
na slavné bohoslužby »za šťastnou budoucnost
českého národa«. Přes silný odpor a varování z
několika vlivných stran myšlenku jsem provedl,
ač je jisto, že za tehdejších poměrů riskoval
jsem nejen svou existenci, ale po případě ještě
více. O výsledku, jak se později vytvářil, po-
nechme místa zprávám časopisů.

Tak napsala »Národní Politika« před de-
seti roky:

»Naši legionáři a český kněz. Píše se nám:
K vodňanskému katechetovi Fl. Fenclovi dostavi-
lo se tyto dny několik našich legionářů, zajíždě-
jících na krátkou dovolenou do svých domovů,
aby mu s radostně zářícím okem přátelsky
stiskli ruku a za sebe i jménem četných bratrů
mu děkovali za to, že v době, kdy u nás zuřila
ještě tvrdá persekuce, a kdy i za hranicemi úspě-
chy zbraní německých podlamovaly důvěru u
leckterého legionáře, nebál se veřejně a slavně
sloužit mši svatou za šťastnou budoucnost čes-
kého národa. Zpráva, která o tom pronikla z
»Národní Politiky« i do zahraničních časopisů
českých (»V boj«), byla s radostným nadšením
a povděkem přijata mezi četnými legionáři a je
potěšila, ba povzbudila prý mnohého již kolísa-
jícího, aby věrně vytrval až do konce při čes-
kém prapuru legií. Legionáři měli o tom s se-
bou i ústřížky ze zahraničních novin, které s ra-
dostí ukazovali a s nevšední úctou po celou dobu
až domů je opatrovali.«

dejte nám dítky naše, ponechte si své —
potud že není ani naděje, že bychom si to-
ho místa v obci dobyli, které zaujímali ot-
cové naši za dnů dřívějších, proto téhož
roku, kdy založil ústav pro hluchoněmé,
roku 1874, stal se zakladatelem školství
národního v Českých Budějovicích.

Vše, co vykonal biskup Jirsík pro národ
český vůbec a pro národ zvláště, zabezpe-
čuje mu pro všechny časy čestné místo
mezi prvními biskupy českými.

Místní tajemník Dr. J. Kaňka zapsal do
vodňanské pamětní knihy celou historii oněch
památných bohoslužeb ze dne 7. července 1918
a dále tam dodává: »Dne 28. září 1918 na sv.
Václava sloužil katecheta Fencel opětne národní
mši sv. Děti přijely z okolních vsí na vozech
ověncených. V kostele byl proslov o výchově v
národě samostatném, vlastenecky podložený a ke
konci zpívána opět hymna: »Kde domov můj?«
Všecky tyto projevy měly jediný cíl, že dodáva-
ly sílu a odhodlanost našim vůdcům, kteří se o-
pírali o obce a okresy seznávající, že jsou s ni-
mi zajedno. Proto bylo velikou chybou, že ně-
kteří páni u nás tyto projevy podceňovali, ba
snad se nad nimi ve své všemoudrosti usmívali
jako nad věcí zbytečnou a malichernou. Ve sku-
tečnosti měly tyto projevy svůj nemalý prospěš-
ný vliv, jsouce vůdcům našim podporou i důka-
zem, že za jejich neohroženou činností stojí ná-
rod stejně neohrožený, jsouce ukazovatelem k
dalším podnikům.«

Za deset let, to jest 11. března 1928, napsaly
»Národní Listy«:

»Významná pocta jihočeskému knězi. Mini-
sterstvo národní obrany pověřilo starostu města
Vodňan, p. Ferd. Maška, úkolem, aby ke dni 7.
března 1928 odevzdal revoluční medaili republi-
ky Československé, s příslušným diplomem, po-
děpsaným ministrem Fr. Udržalem, místnímu
katechetovi měšť. škol dp. Floriánu Fenclovi, což
se stalo v úřadovně starostově u příležitosti o-
slavy narození p. presidenta. Katecheta Fencel,
vzznačný místní pracovník národní a osvětový,
sloužil totiž před 10 roky v kostele vodňanském
veřejně ohlášenou mši: »za šťastnou budoucnost
českého národa«. Kostel již dávno nebyl tak na-
plněn věřícími, jako toho dne. Oltář byl vyzdo-
ben lipovými věnci a stuhami národních barev,
přísluhující ministranti oděni byli v národní kro-
je. Po povznášející promluvě p. katechety Fenclo-
va o věrnosti k utiskované vlasti vykonány byly
modlitby za českou zemi a její svobodu. Na ko-
nec — ponejprv v kostele — zazpívána byla ná-
rodní hymna »Kde domov můj!«

Lidé, z nichž mnoho přijelo z okolí v kro-
jích na vyzdobených vozech, plakali pohnutím
a rozcházel se povznesení radostnou nadějí
v blízkou budoucnost. To vše stalo se za nej-
přísnější éry rakouské, čtyři měsíce před pře-
vratem, což tenkrát vyžadovalo velkou dávku
osobní statečnosti. Tím způsobem připravovala
se mezi lidem velmi účinně půda k převratu. Ka-
techeta Fencel, který byl zahrnut díky od mnoha

jednotlivců i obcí a příspisy uznání i ze zahraničí, byl sice za svůj čin pak vyšetřován prezidentem pražského místodržitelství, ale dovedl se obhájit. Mnozí z tehdejších účastníků ještě dnes rádi vzpomínají hlubokého, nesmazatelného dojmu z národní mše ve Vodňanech.

Za jedenáct let se ovšem mnoho změnilo. Dnes je snadno již »dělat vlastence«, zvláště

P. Josef Smitka:

Jihočeský svéráz.

Vilém Boguslawski našel u Ptolomea, že původně v nynějších Čechách bydleli dva čeští kmenové (národové), kteří se ovšem tehdy ještě tímto jménem »Čechů« nezvali. Severní z nich přesahoval hranice býv. království českého do Saska a Durynska, splýváje tam se Slovany polabskými, jižní, zabíhaje svými sídly do obojích Rakous, splýval s Moravany a dále položenými Slováky, od Maďarů tehdy ještě nerozraženými. Ze severních nejvýbojnější Slavníkovci rozšířili nadvládu svou až na jižní Doudlebece a Netolice a když převládli Přemyslovci se středem Prahou, slili se oba národové v jeden jediný národ český. (Jos. Holeček.)

To by byla první historická zmínka, ukazující na zvláštní osobitost jižních Čechů. Z kusých těchto zpráv vyznívá asi tolik, že národ či kmen severní (Severočechové) byli »pokročilejší«, vojensky i politicky zdatnější a výbojnější než Jihočechové a proto ovládli, t. j. nabyli vrchu a vedení v celém národě sjednoceném. U severních převládal um, u jižních cit (srdce), proto severní jsou živější, pohyblivější, čilejší, podnikavější a vynalézavější, jižní těžkopádnější, více uvažující, konservativnější. A i dnes, třeba neřekneme, že Jihočeši by byli snad nevzdělaní, přece proti pokročilému středu a severovýchodu Čech zdají se přece býti jak v průmyslu, tak v obchodu, ba i v rolnictví zaostalejšími, přes to, že ani oni nepozbyli nároků na zasloužené uznání ciziny, že »Čechové jsou nejvzdělanější národ slovanský«. Zato do společné české národní pokladny přispěl zaostalejší český jih vkladem takovým, že cena jeho platí i v konkurenci světové. Jistě každému zatanou hned z pradávne doby známá po celém světě jména: Matěj z Janova, sv. Jan Nepom., Jan Hus, Jan Žižka, Petr Chelčický, Tóma ze Štítneho a z doby naší: Otakar Březina, Frant. Bílek, Mik. Aleš, dr. Fr. Mareš, Jos. Holeček a j. v. Ač tak rozličných povah i vloh, jeden všem společný rys u nich najdeme — jakousi vážnou opravdovost života, podle Palackého zvanou »božnost«, či nesmlouvavý, ale pevný i vroucí poměr k Bohu. Mezi nimi nenajdete nějakých »hledačů Boha«, poněvadž oni Boha svého už dávno našli a všemožně usilují býti jeho »služebníky«, »bojovníky«, nebo »dělníky«, abych užil Šaldova pojmenování.

Kritika »sociální« vidouc takoveto význačné zjevy, zkoumá půdu, rod, ovzduší, z něhož tato všem společná náboženská vychází. Proto je třeba rozhlédnouti se poněkud aspoň po kraji jižních Čech a všimnouti si jeho osobitých zvláštností. Jižní Čechy jsou v celkové charakteristice kraj přísného, neveselého, spíše vážného, místy až velebného vzezření, v němž se snáze dumá a sní, ba i modlí, než jásá. Ty širé, hluboké lesy, ta hluboká jezera, ba i rybníky jihočeské svou

když z toho plyne zisk. Nynější mládež je příliš materialisticky založena a těžko pochopí ideální snahy, boje a strasti dřívějších tichých a nezištných národovců, kteří pomalu vymírají.

Kéž aspoň ze vzpomínek na ně čerpají povzbuzení a nacházejí v nich žádoucí obrodu dosud tak krásné a svrchovaně potřebné našemu národu — lásky k vlasti!

ohromností přímo naladí k jakési melancholii, smutné, bolestné touze po — »absolutnu«. Ať čtete Holečkovy: »Naše«, nebo první sbírky básní Sovových: »Z mého kraje«, »Realistické sloky«, anebo slyšeli-li jste skladby Kálíkovy ze zpěvných úst »Jihočeského sdružení učitelského«, podíváte-li se na charakteristické obrazy Laudovy anebo nejlépe, když pro vlastní názor projdete český náš jih, dáte za pravdu, že jest patrný »jihočeský svéráz«.

Celý jihočeský kraj musíme uznati za hornatinu, možno říci za největší celek pahorní ve střední Evropě. Jako statná matka svou vlnivě rozloženou postavou shlíží naše Šumava s nebetýčným klidem zelenými hvozdy, porostlými hřbety na své děti blízké (jako: Blánský les), i do daleka zatoulané jako: hluboké, písecké, tábořské a mezi nimi stříbrem se vinoucí stužky řek, všechny směrem k rovinatému středu země na sever ubíhající a rybníky jako krásné oči neodvratně hledící k nebesům. Ať už jsou to rybníky vodňanské, netolické, blatské (z blat Kubatových), anebo třeboňské, či jindřichohradecké, o nich všech platí slova básníkovy:

»Ty české rybníky jsou stříbro slité,
vloženy v luhy do zeleně syté,
jsou jako krajů mírné tiché zraky; —
chlad s dechem puškvorce lukami stoupá
a s vůní otavy po kraji dýchá,
a něco jako věčný stesk v tom vzdychá.«

(A. Sova.)

Jihočeské vesnice, mám tu na mysli Tábořsko, Kamenicko, Milevsko, Pelhřimovsko a j., byly aspoň do nedávna proti všim středních a východních Čech chudší, neupravenější, jako »Popelky« proti vyšňořeným sestřím. Dobře je charakterizuje jihočeský básník:

»Náš drsný horský kraj.
V něm roztroušeny se za lesy tam choulí drobné
visky.

U chalup ploty, jež čnějí zpřelámány.
Strom zřídka v poli.
Jalovce jen a lísky tu na hřebenech kopců obzor
střeží
a pak jdou nekonečné panské lány

(Sova.)

Lid pak, jako ty lesy, rybníky a celý kraj — drsný, chladný, nějak smutně vážný, snad nejlépe řečeno »opravdový«, protože pravda je rovněž hluboká, vážná a často smutná, zvláště pravda životní

A vkročíte-li namnoze ještě uchovanými silnými branami do významnějších jihočeských měst, ať Tábora, Třeboně, Jindř. Hradce, Domažlic,

Krumlova nebo Prachatic, ba i nejpokročilejších Budějovic, všude na vás dýchne nejen z kostelů, ale i z měšťanských domů ten ničím nenapodobitelný hluboký vzdech věků, o nichž platí slovo básnikovo, že »jen tíhou svojí posud stojí«, a ovane vás zase ta vážná opravdovost, dýchající ze starobylých věží a zámků právě tak jako ze zbylých zřícenin takového Landštýna, Choustníka, Helfenburku a j.

I společenský život v městech jihočeských je jaksi starodomácký proti modernějšímu a ohlušivějšímu životu jiných měst, třeba stejně velikých. Vše je tu jaksi uzavřenější, pokornější a proto přitlučenější ve smíchu i pláči, v malbě i hudbě, bez oněch urážlivých výstřelků a výbuchů temperamentů, jež nedovedou se krotit. Proto také je na př. uměním dosti těžký přístup k srdci jihočeského lidu, jenž, i když »je chycen«, nedá se tak snadno uchvátiti. Zato však, co »pomaleji vnímáme, pak i déle uchováme v nitru svém«, nevyprchá z nás vše tak brzo právě pro naši vážnou konservativnost. Že by lid jihočeský byl snad méně hudební, nemůže přece nikdo tvrditi, když právě hudební sběratelé, jako Jindřich Novotný a hlavně K. Weis svými sbírkami lidových písní (chodských, trocnovských, bechyňských, blaťáckých a j. — Weis jich sebral přes dva tisíce!) usvědčili by jej ze lži. A zajímavé je, že známi nám podle jména skladatelé písní duchovních všichni jsou z jižních Čech: Čelakovský, Kamařýt, Jablonský, Koranda a j. Podnes pak najděte tuto chuť zazpívati si v lidu jak v kostele nebo na poutích, tak v hospodě nebo na návsích, i při práci, nejvíc ještě na českém jihu, kde se staročeská svérázná hudba (housle, klarinet a dudy) nejdéle udržela.

A když už jsem se zmínil o poutích, kde najdete více památných a hojněji navštěvovaných míst poutních zdaleka navštěvovaných, než tu, na čes. jihu? (Římov, Doudleby, Kájov, Lomec, Mlaka, Bechyně, Sepekov, Klokoty, Drahov, Nicov, Dobrá Voda, sv. Vojtěch a sv. Anna atd.) Lid jihočeský vždy rád putovával; uviděl' jiná místa, krásnější než doma, po cestě zpěv střídající se s modlitbou, tam pak od vybraných kazatelů slovo Boží, však proto i »misie« má rád, ba i schůzí »táborových« rád se účastní. Bylo-li ve východních Čechách snad více písmáků, ani v lidu jihočeském nechybělo výborných znatelů Bible (svědectví Aen. S. Piccolomini o ženách tábořských), a tolik pousteven jako bylo na českém jihu, našel bys nikde jinde v celých Čechách. Poustevníci byli jaksi pomocníky v duchovních potřebách na místech obyčejně krásně položených, od větších měst vzdálených, čítali o nedělích a svátcích lidu Písmo sv. Zvonili za bouře a ukazovali zbloudilým cestu, vyučovali děti, sbírali byliny, léčili atd., proto je měl lid i utrakvisté rádi

Karel Fiala:

Letem českým jihem.

Již jako malý hoch pospíchal jsem do údolí Vltavy na Červenou, k nejvyššímu železničnímu mostu v Čechách o dvou pilířích, které jsem měřil holí a poslouchal vyprávění otce o postupu a obtížích stavby tohoto mostu. Odtud podél vody na Zvíkov a Orlík. Nyní jest upravena Sed-

(jen luteráni ne!). Snad proto také víra katolická na českém jihu nejhlubší zapustila kořeny a když po převratu reformačním, skončeném porážkou nekatolíků na Bílé Hoře, došlo k návratu ku staré víře otců, provedeno právě na českém jihu znovu pokatolичení lidu celkem pokojným a mírným chodem, díky za to umírněným pp. z Jindř. Hradce (Slavatům) a vpravdě křesťanskému misionářství kněží T. J., najmě nejobětavějšího P. Alb. Chanovského. (Viz o tom protokol reformační komise z r. 1628 v kraji bechyňském, prácheňském a plzeňském!) »Nikde nepoužito násilí, jediné sliby a přesvědčováním přemlouvání i zatvrzeli.« Jihočeský lid snad proto, že nebyl tolik sčtělý a sběhlý v kontroverzi jako východočeský, nebyl nikdy a není ani dnes tak výbojný a řekl bych »hádavý«. Nehledá novot, jestliže mu staré vyhovuje. Jemu jde více o praktický život než theoretisování, a proto, jak na př. Holeček v »Našich« připomíná, »pranic nepobouřilo lid jeho kraje prohlášení dvou posledních dogmat (o Neuposkvrněném Početi P. Marie a neomylnosti papežské), neboť náboženský život tím nebyl dotčen«. Snad by se dal kořen této konservativnosti jihočeského lidu vysvětliti z prostředí, totiž převládající selskosti (či sedláckosti) jeho, jež dovedla všecko, hlavně na vsi (ale taková »venkovská« byla i města!), sloučiti v jeden celek, v jednu širokou rodinu. Odtud i názvy »pantáta« a »panimáma« a všichni ostatní: »střejček«, »teta«, »čeled«, ba i host a žebrák, po případě žebravý hausírník (i žid!) pojat do tohoto kruhu rodinného. Zdá se mi, že v tom bylo mnohem více »demokratičnosti«, ba i správného komunismu křesťanského, nežli ve všem tom honosivém nynějšku.

Doplňte si k tomu všemu i svéráz krajový, ať chodský nebo doudlebský anebo blatský, se sousedním kozáckým, jenž rovněž tu na českém jihu nejdéle a nejbohatěji se uchoval (viz jen překrásné ukázky blatské i kozácké v městském muzeu soběslavském nebo v budějovickém!) a svéráznou ornamentikou odlišil i starší výrobky uměleckořemeslnické ať už v truhlářství nebo hrnčířství, ba i v zámečnictví, jak nám je ukazují jihočeská musea (v Čes. Budějovicích, Jindř. Hradci, Soběslavi a j.), pak nezbyvá než trochu pozorněji si vyposlechnouti zvláštní jihočeské nářečí mluvy lidové, ať měkké doudlebské nebo tvrdší blaťácké až široké »bulačině«, a jistě každý nepředpoklatý pozorovatel uznati musí nepopíratelný svéráz, ježž chtít zaměnit za demokraticky natřený kosmopolitismus, bylo by nejen ochuzením, ale přímo vražedným lupem na našem jihočeském »Božím světě«. Dědictví otců zachovej nám, Pane!

(Za prameny posloužily spisy: Jos. Holečka, J. Svátka, Dra E. Chalupného vedle citovaných.)

láckova stezka romantickým údolím Otavy ze Zvíkova do Písku. Do města Mikuláše Aleše, Mirotic, přišel jsem několikrát za války, sháněje po venkově tak zvanou »aprovisaci«, čili živobyti.

Krásné jest cestování na kole, protože člověk nepřijde o krásné partie kra-

jin, jako když jede autem nebo na motorce a je to pohodlnější a rychlejší, nežli pěšky. Do vršku se dá kolo bez velkých obtíží vytlačit. Já používám výhradně značky »Do kopce vytlač«, a dolů — to šlo samo, někdy jsem ani nechtěl. To vám dosvědčí ti, kteří se u mne učili krasojízdě anebo ten, koho jsem na kole vezl, kolikrát jsme se ocitli na matičce zemi. Hlavně když nebylo vidět na cestu!

Je to asi dva roky, co jsem sedlačil, totiž učil jsem se všem polním pracím ve Skalách, od orání přes žně až do posvícení. Odtud jsme o nedělích podnikali výlety do blízkého, širšího i dokonce vzdáleného okolí. V Protivíně na pivečku jsem býval i ve všední den a nyní si tam také rád zajedu, ne již k vůli pivu, aneb abych v noci týral zvonkem tamní strážníky, projížděje městem na kole bez světla. Kdo si rád zatančí, zde jistě bude uspokojen. Do Vodňan dojížděl jsem na vodu, zde zvané »vodňanské«, a dívat se, jak zlatem šetrovali a dláždili obecní silnice i vozové polní cesty. Tam si to mohou dovolit, vždyť zlata mají dost. Chybou však jest, že nedovolili zlato sbírat, ale jest dovoleno bezplatně na tyto silnice se podívat, tak asi, jako ve svatováclavské kapli ve velehrámu sv. Víta v Praze na zlatou maltu. O tom se ani Zeyerovi, Heritesovi a Mokrému nezdálo, jakou zvláštnost Vodňany budou mít.

Nemůžeme se zde dlouho zdržet, protože nás láká další cesta přes Chelčice a Stožice na Hlubokou s krásným zámkem a krásnými zahradami. V okolí jsou samí bažanti a hojnost zvěře, bohužel, pušku jsme s sebou neměli. Nenavštěvujeme pouze stará místa, ale také místa nová, jakým jsou Mydlovary s novou velkou elektrárnou. Jindy nás opět lákaly rybníky, ve Vodňanech jsme navštívili rybářskou školu, a tak zkoušeli jsme chytání ryb, ale také jsme použili příležitosti a vykoukali se, ať již to bylo u Třeboně, v Bezdrevu aneb v Jordánu u Tábora, který loni pohltil výstavu. Nejsou to tedy nějaké kaluže. Rybník Škaredý u Sudoměře poctili jsme svou návštěvou když byl vypuštěný, a tu jsme jej navštívili s motykami a pokoušeli se najít nějakou zkaženou sukni, jimiž Žižka prý zde zvířel. Volyně nás upoutala jedině náměstím, podobným velbloudímu hrbu. V Husinci jsme hledali rodný dům Husa. Z Pra-

chatic podnikali jsme výlety do českého pralesa a na Boubín. Jaká rozkoš to byla, prodírat se houštinami a najíti sebedeší hříbeček, abychom se mohli pochlubit, že je z pralesa. My ostatně jsme byli dobří houbaři i »hubaři«, a tak jsme pokaždé něco našli, jednou dokonce i Karkulku, ale to bylo už na Šumavě, u Třístoličnicku. Znáte jistě naší Šumavu od Vyššího Brodu k Domažlicům, kde bývali Chodové se svým Kozinou. Český Krumlov a Zlatá Koruna uchvacují svými kostely. Každá víska nás něčím upoutala, bohužel pro omezení místa nemohu šířeji o tom psát.

V Č. Budějovicích hledali jsme veličány: biskupa Jirsíka a jeho dílo, i Dra Zátku. V Sušici jsem byl na výletě se školou a doporučuji vzít s sebou slušný vak, protože po celý rok při stálém rozdávání měli jsme sirek dost. Jiný snad vzpomínal ještě déle. Do Blatné jsme putovali za králem růží do jeho plantáží. Pěkný byl výlet s IngC. Říhou přes Albrechtice, památné svým jedinečným hřbitovem, přes Týn nad Vltavou do Bechyně podívat se na nový most a zpět. Živili jsme se pouze třešněmi a pivem; večer po návratu domů jsme to u Říhů zapili kyselým mlékem a nic nám nebylo, protože jsme se řídili heslem: »Co člověku chutná, neškodí mu!«

Do Milevska vlakem přes Červenou a na kole přes Podolský řetězový most vykonal jsem mnoho cest a mnohdy zábavných. Je to kdysi slavné město, počínaje blahoslaveným opatem Gerlachem v historii a doufám, že u kol. Ant. Čecha a mne historie neskončí. Milevsko a celý kraj navštěvuji pro výborný a světoznámý chutný hrách. Rád jídám milevský hrách a protivínské zelí. Nyní jest tam rozšířen měrou nebývalou průmysl špičkářský. Z Tábora jsem podnikl výlet na Kozí Hrádek.

Každé místečko má něco svérázného, každé upoutá něčím jiným. Což kroje, pokud jsou zachovány, jsou památkou pěknou. A náš lid? Třebas žije v chudém kraji, pěstuje brambory a dobytek, někde snad hrách, zelí a podobně, jinde husy na vývoz, jest spokojený a šťastný, ač se říká, že tvrdohlavý. Srdce jeho není zkažené a patří Bohu. Čím Francii jest Bretaň, tím Čechám jsou jižní Čechy.

František Kašpar:

Kříž.

*Kříž na rozcestí zříš;
nesmírné stáří ho sehnulo k zemi,
a nesmírné břímě,
neb těžší je Spása u nás:
víc Boží Tělo k hroudě se níží,
hrubší jsou hřeby i koruna z trní.
Jinde už zetlel kříž,
kořeny v hloubce uhnívají,*

*a plevel svaté místo zarůstá.
Tady však zkameněl kříž,
a černý je jak u nás chleba,
jenž těžký jako kamení a drsný jest;
a přece ho jíme,
a přece snůj těžký nosíme kříž,
jak okoralý a tvrdý
do práce chléb.*

Ze sbírky »Visící roj«.

Antonín Čech:

Jihočeský lyrik.

Kultura bývá povětšinou soustředěna v hlavních městech, kde umělci našli svá zaměstnání. Básník, působící jen na venkově, bývá vzácně. Totiž básník umělec. Má to své výhody a hlavně nevýhody. Odkázán sám na sebe, nemá ani vedoucí ruky kritika, takže musí zůstat básníkem, kritikem i propagátorem svého díla. Bez literárních přátel se menším duchům těžko tvoří a i velký na konec zkonserativní, slévá se s prostředím a postrádá styků společenských, jichž lesk nejednoho umělce pudí k práci pro slávu. Sem patří i František Kašpar, farář v Nicově u Plánice na Šumavě, který si oblíbil osobní, krajinářskou a náboženskou lyriku. Jeho hlavní význam tkví v posledním. Tento básník jest širší veřejnosti málo znám, ač vydal již na deset knih vlastním nákladem v nepatrném počtu výtisků, až na Zastavené hodiny (nákl. Literár. a umělecké družiny v Olomouci), které jsou též zároveň básnický nejslabší sbírkou, již se širší veřejnosti na vlastním trhu knihkupeckém špatně zapsal.

Nové hnutí popřevratové mezi kněžstvem zachycuje Šum rajských stromů (1919), duši částí popřevratového kněžstva, zmítaného bojem proticelibátním; mnohá čísla jsou cennou ukázkou milostné lyriky, v níž se autor dívá hluboko do vlastní duše a zpovídá se ze svých chvilkových slabostí. V Intimní písni k ženě, stvořené v ráji, láska, která šla kolem a byla slyšeti jen tichým ševelem šatu, šeptajícím pohádku o kráse tělesné, láska, jež se projevila podáním prosté kytičky fialek, přešla jak

*»lod', jež jak ve snu unáší
z černého kalu do ráje
co duši mé je nejdrazší.«*

Pak se jen těší vzpomínkami na tuto čistou lásku, z níž tryská roj smutku. Rád by se vrátil, kde byl dříve, ale má v cestě překážky, kterých nelze odstranit, které mu znemožňují znovu vrhnouti se do náruče první milenky, jen beznadějně vztahuje k ní ruce:

*»V úsměvu tvoje krásné mládí svítí,
jak na vysoké skále vzácné kvítí,
po němž se ruce marně vztahují.«*

(V. 20.)

V tom má Kašpar blízké příbuzenství s jedním kněžským básníkem (též rodákem jihočeským) doby pobřežnové, jenž rovněž miloval vášnivě a stejně vášnivě opěval, a pak jako kněz po vysvěcení kojil se vlahými vzpomínkami a jeho duše se chvěla pod závanem posledního vzájemného polibku očí a srdce.

Láska je křišťálovou vzpomínkou na sklonku dne.

*»Úsměvný pohled zavřel se jak nocí květ:
jak růži, již se dotkli milovaní rtové,
jej duše dlouho chovala; teď zbývá z něj
jak z květu v prstech smutného jen vůně.«*

(Š. r. str. 31.)

V náhradu za ni vzal kus lásky duchovní. nadpozemské, již v oběť přinesl na oltář lásku pozemskou, aby jí více neokusil. »Láska, jež hrozila utonout ve vlastní krvi, na blízkou Božího srdce plesá (23) a

*»každý část lásky mé ztratil
pro tebe. Krásu a něhu, jež dýchala z věcí,
vzal jsem jim, abych tě obohatil.«*

Přešel přes úskalí a způsobem B. Jablonského našel útočiště v Bohu.

Ve Vexilla regis (1918) jde po stopách největšího našeho messianisty v hyperkritické době — Nerudy — a utrpení Kristovo zeyerovsky (Tři legendy) přenáší na národ, který spolu trpěl, ale stejně musí nad nepřáteli zvítěziti:

Zří

*.. jak s Kristem trpícím
jsou vzdány zloby litícím
i moji bratři rodní.
Je národ zertva obětní.
Krev jeho skvrny smývá.
Na oběť prší plameny
a svobody Duch vznesený,
v ní nový život vlévá.«*

Kašpar vedle momentů přírodních má pěkné meditace náboženské; pje vskutku nádherné hymny na Boha, hymny krásné a vznešené a s takovou láskou, jako o ničem jiném, neboť

»propastí noci bezednou
by bylo tvoje žití,
kdyby ho nenaplnil Bůh jako sen«

a člověk jest

»...krásným Boha snem,
jenž Milosti tě kouzlem proměnil,
a bytí tvé až do dna vysnívá
v rozkoši nekonečné lásky své.
Tvůj sen a Boží v jedno splývají,
a sen tvůj, kapka vody skrovná,
v nesmírném Jeho moři, šťastný, zaniká.«

(H. j.)

V posledních řádkách obdoba s Březinou, o němž jsem napsal (Jitro X., 1., 2.), že touží, aby lidstvo splynulo s Bohem v jedno tělo. Hodinka jitřní se řadí mezi nejlepší básně duchovní literatury. Umělecká cena Hodinek (Visící roj str. 33–42) jest veliká a mluva vyniká duchovou zářností, jedno slovo řadí se k druhému v lahodném hymnickém celku.

»Na všechny břehy, jako příboj mohutný,
naráží refrén písně duší sbratřených...«

(Hodinka třetí) mluví až příliš jasně slovo i stylisace Březinova.

Chybou Kašparovy práce jest, že v jednotlivých sbírkách není jednotnosti. Alespoň v hlavních bodech by si měly názory odpovídat. Toho zde není. Tak šum rajských stromů má věci, které na jedné straně něco oslavují, pak o něco dále proti témuž brojí, co bylo řečeno na jedné stránce, již v dalších se vyvrací, takže čtenář ocitá se v labyrintu, chaosu, že to až zaráží (ku př. sr. str. 42 a 43 a j.), jako motýl přelétá s místa na místo, jsa ochoten usednouti stejně na opojnou růži, jako ovívati za slunečných dnů trváře ukřižovaného Krista.

Jest typickým mezníkem uměleckým na přechodu generace lumírovské (někde patrna dokonce i škola Puchmayerova) a katolické moderny na straně jedné a mezi O. Březinou a moderní poesií na druhé straně. Některé básně krásné umělecké, jiné pohansky obhrublé, sy-

rové, co nevypálil hluboký básnický žár, cosi neúplného, skorem násilného, verši chybí vnitřní intenzita výrazová, vnitřní mluva, tak charakteristická u moderní poesie. Básník se nesmí spokojiti s tím, co zde již jest, prostě konstatovati, jako on v lyrice osobní a krajinářské, ale hledati nové cesty v unění, jako je hledají z druhého tábora, třeba někdy výstředně, ne však bez výsledku. U katolíků v žurnalistice i literatuře se myslí a pracuje podle method našich otců na sto procent. (Výjimkou část příspěvatelů bývalého života, Rozmachu a nyní revue Na hlubinu.) Pohlédneme na moderní literaturu s ptačí perspektivy českou či zahraniční a vidíme všude živý bouřlivý var v hledání nových vyjadřovacích forem, nový umělecký postoj k předmětu pozorování, tvoření nových zdrojů básnické inspirace. Současní francouzští katolíčtí spisovatelé P. Claudel, Massis, Maurois, J. Bernanos dosud se nestali našimi učiteli.

Mohlo by se říci, že Kašpar jest výborný básník, kdyby v jeho sbírkách nebyla čísla, jež se jako krtina od hory odrážejí, básně smělé komposice a originelní myšlenky. Některé činí dojem prvoromantického skládání na nadpisy:

»Tam dole kantor učí děti snad:
když nejlíp chutná, záčku, přestaň jíst.
Nerad jsem vyrušil se ze snění
a vzdaloval se z těchto krásných míst.«

(Mír neděl: Horská ves.)

V jeho dnech tvorby střídá se den a noc, chvíle šťastné i málo šťastné a my sahající po některé sbírce nechceme věřit, že vše bylo napsáno touze osobností za shodných okolností. Je to kletbou venkovského umělce, osamoceního. Dnes již nečekáme nic nového. Padesátka každému řekne: Finis. Bylo by však záslužné vydati výbor životního díla a to v nakladatelství, které má možnost obchodní propagace, aby hodnotné věci nezapadaly.

Podávám čtenářům několik ukázek tvorby Fr. Kašpara se zřetelem k charakteristickým, nejlepším pracem, aby obraz z této essaye byl úplnější.

František Kašpar:

Hodinka jitřní.

*Zem chvátá k východu,
a všechny duše s ní
kol Slunce svého sunou se,
jak birmovanci kolem biskupa,
jenž křížmo rozdílí.
Zářící Velekněz
v krvavém rouchu, v mitře trnové,
připoután k těžké berli své,
vyšel a rozlévá
na čela olej svého světla.
posilu k těžké práci dne.
Hle, olej stéká na oči,
a duši celý svět se jeví rájem,
a práce v něm jak sladká dětí hra.
Do uší kane olej záračný,
a všechen pláč a stony duší mění se
v lahodnou píseň Boží veleby;*

*a hlasy vášně rozplývají v touhu,
jež zbloudila a kajícně se vrací.
Dech proudu vonného
se dotkl chřípí: rázem z žití trnů
se line ztišující vůně
růží, jež jaru země cizí jsou.
Na retы splývá jako rosa
na zpadající padá květ,
a ústa slovy lásky osladla,
tím pelem, který v srdce bratří padá
a k zraní pracuje.
Na ruce padají svatého oleje
svítící krůpěje,
a ruce posvěcené chopily
se země celé, jako hlíny syrové
a přetváří ji v Boží chrám.*

Ze sbírky: »Visící roj«.

V tomto domě byly první české pobočky německého gymnasia.

Antonín Čech:

Dědictví 1929.

náměstí s zajatci. z rukou rostly železné okovy a na rtech pěnily se chumáče modliteb a mozek se brázdil jedinou myšlenkou, kdy v příchodu anděla spadnou na dlažbu s rachotem řetězy jako blesk v staletý strom. těla jich byla přibita v důlku. zástupy denně šly kolem nás, klidných a odevzdaných do vůle Jeho, již oči žhaly naše plamen zhouby. z našeho pokorného klidu chytaly ohněm pochodně odvahy v srdcích nepřátel našich, svítící světlem staleté nenávisti.

stáli jsme od věků v soumraku lidského žití, znavení čekáním chvíle příchodu anděla s rozkazem Tvým, meč nám rezavěl v pochvě, v den stvoření — zapomenutý, květy, jež měly tvořiti most mezi Tebou a námi, zatěžkané touhou povadly visely k zemi. posli před útokem naším polibek síly, křísící odvalu bratří, spojených společným přátelstvím Tvé svaté lásky.

Antonín Čech:

V zahradě Getsemanské.

(Věnováno vldp. ThDru Kl. Šebestovi,
O. Praem.)

»Smutná jest duše má až k smrti.«

»Otče můj, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne; ale ne jak já chci, nýbrž jak ty.«

Málo se v Písmě mluví o Kristově modlitbě. Jest celkem vzácná, poněvadž Kristus je modlitba sama. Až na hoře Olivetské v předvečer utrpení.

Touto modlitbou Kristus neustupoval. Projevuje se v ní zápas lidského těla s

slyšíme v dáli zrání neviditelných klásů, dýšících očekáváním na vysvobození z prokletých hlubin.

tisíc let.

1929.

blesky Tvé vítězné mocně nám hoří v srdcích, zhášejí blikavá světélka snění a září slunečným jasem nad našimi dny a prochází srdcem a žíznivou krví varem budoucích vítězství.

neviditelná pouta tížila naše ruce. ta pouta změněná vrostla nám krví do rukou v symbol svatého znamení †. planoucí červánky před svítáním nového života našeho.

pošlete neznámým bratřím, kteří v dalekých přístavech čekají na dny příplutí vašich lodic, pozdravy bělostných holubic, nesoucích odvalu v jejich naděje. důvěru těžkou jako klas hroznů u vinobraní.

křídla bělostných holubic vznesou se nad čistotu klenby.

duchem. Nebál se smrti a jako Bůh ani báti se nemohl, neboť před ním jako vycházející slunce se skvělo příslibení třetího dne, kdy znovu vstane z mrtvých. Člověk by ustoupil i kdyby totéž bylo předvídáno, neboť předpověď sama jest příliš slabá. A tisícové čekali toužebně v předpekli na příchod Vykupitele zaslíbeného prarodičům v ráji trestajícím Bohem. Musil se za ně obětovati. Ne pouze za ně, ale i za ty, kteří ho zítra odsoudí a zmučeného vbijí na hrubý kříž, i za jejich syny a všechna pokolení světa, která

teprve se zrodí, za ty, kteří ho milují i urážejí, bez rozdílu za všechny. Sám se nebojí utrpení, ač vidí před sebou hroznou cestu křížovou a zfanatisované davy, rozběsněné židovským kněžstvem, již ho pálí na tváři úder drsné ruky žoldněře v domě Kaifášově, ale strachuje se slabosti apoštolů, ztenčených při poslední večeři odchodem zrádce. Ti byli ještě ve víře slabí, vidouce Krista více jako člověka než Boha, poněvadž dosud nebyli svědky hlavní Oběti a slavného z mrtvých vstání.

V zahradě Getsemanské ukázala se přílišná slabost učedníků. Mistr trpěl a posiloval se modlitbou, která tvořila cestu mezi nebem a zemí pro příchod anděla se vzkazem, leč oni neodolali únavě. Ač tuší, že se blíží hodina rozloučení a velkých utrpení, podléhají slabosti a zkrátka usínají. I ten, který jako nejlepší mezi vyvolenými jest ustanoven hlavou církve, v zahradě se vzmužuje jenom tolik, že vojínovi nasekne ucho a na nádvoří Kaifášově před děvkou zapírá Mistra. Jak mnoho ještě nepochopili svatého učení, proto muselo se jim dostat po na nebe vstoupení křtu Duchem svatým, který vlil do jejich duší tajemný žár k pochopení svatých pravd, jež měli hlásati.

Kristus se modlí po druhé. Modlitba omezená jen na několik slov: »Otče můj, nemůže-li kalich tento minouti mne, leč bych jej pil, staň se vůle tvá.« Tato modlitba, vyslovená jediným dechem, jest hluboká a vzácná, tak procítěná, že má býti vzorem vroucí vnitřní modlitby. Povrch země tak všední a jednotvárný, vše tak strojené a přemělkováno. Je tak jednoduchá a krásná a v komparaci podobná vzácnému dýmavému kamenu nebo čisté bělostné perle, vylovené z hlubin moře, kde jediné jsou skryty neznehodnocené poklady.

Taková má býti i naše modlitba.

Zrádce přichází si pro svoji oběť v čele žoldněřů. Ježíš ho poznává v matném přísvitu čadících pochodní s věncem nočního hmyzu, vyčkává je klidně, dosud zpocen krvavými krůpějemi a s odevzdaností očekává naplnění Písma. Jidáš přistupuje, aby ho políbil. Kristus ví, s jakým úmyslem se jeho učedník k němu přiblížil a naklonil, a dovoluje, aby zrádce Iškariotský setřel svými rty krůpěje krvavého potu. Učedník, který slyšel jeho přikázání a plnil charitativní přikázání Mistra, uděluje chudým podpory ze společné pokladnice, v jehož žilách proudila krev smíšená s ví-

nem, proměněným této noci při večeři v samu Krev. A Kristus posílá k němu jen otázku:

»Příteli, nač jsi přišel?«

»Políbením zrazuješ syna člověka?«

Táže se jako přítel, který zároveň odpouští, aby provinilci naznačil cestu, neboť je mu dobře známo, že Iškariotského jako prudká žiravina bude páliť na srdci a ústech krev, kterou setřel polibkem, neboť krev Kristova na místech nečistých jest jedem. V těch slovech jest zhuštěno velké přikázání odpuštění a lásky k příteli.

Kristus jat a souzen.

Nyní se vyplnila na Petrovi slova Jeho, když vyšli z večeřadla na horu Olivetskou: »Amen, pravím tobě: této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.«

Jest jistě divné, že Petr je tak slabý. Apoštol, který provázel Mistra na všech jeho cestách, byl svědkem jeho zázraků, první prohlásil Credo v Jeho božství, budoucí náměstek Kristův na zemi, třikrát zradil Mistra. Stalo se tak z vůle Boží; jako žár ohně prudkým plamenem lítosti má zničit všechny dosud zbylé méněcenné vlastnosti bývalého lovce ryb. Toť účel. Mistr zdokonaloval svého miláčka, jenž při něm vždy stál a byl též ze všech nejdobrotivější. Kristus věděl, že zapření Petrovo nebude skutečné, nebude vyvěratí ze srdce. Petr byl takto zkoušen, poněvadž byl vůlí Boží vyvolen k velkým činům.

»A vyšel ven, plakal hořce.«

Pláč je známkou lítosti a doznání vlastní slabosti a viny. Písmo mluví o úplné lítosti, »plakal hořce« a slzy mu kanuly hned po zapření. Neplakaly oči, ale srdce. Jakou bezmeznou moc mají slzy před Bohem! Svatý Augustin byl nepřitelem Božím. Slzy matky přetvořily úhlavního nepřítele kříže v křesťana; a nejen to — učinily ho apoštolem a jedním z největších světců katolické církve. Takovou moc měly před Bohem slzy jeho matky sv. Moniky. Stejnou i slzy sv. Petra. Apoštol, který třikrát zapřel, umírá potom mučednickou smrtí na témže kříži v městě věčném.

Na hoře lebek uprostřed římských stráží a spílání zločince umírá Syn Boží, a v touž dobu dole za městem na poli Hakeldama, t. j. na poli krve, se sklání silná větev pod tíhou těla zrádce Jidáše Iškariotského.

Bohatá Blata.

(Národopisná črta.)

Jižní Čechy, národopisně tolik bohaté, rozpadají se na několik okrsků, které sice nejsou od sebe odděleny pevnými hranicemi, avšak přece každý z nich vyniká svým osobitým svérázem, jevícím se zejména v lidových krojích, lidovém umění a lidových zvycích. K nejbohatším a nejkrásnějším těmto okrskům patří nesporně Blata.

Blata ve smyslu etymologickém označují místo močálovité, blátivé. V dřívějších dobách byl téměř celý český jih prostoupen rozsáhlými močály, které byly v 16. stol. za posledních Rožmberků na některých místech zřízením pověstných rybníků jihočeských vysušeny. Avšak mezi Kard. Řečicí, Ševětínem, Bechyní a Týnem nad Vltavou zůstaly tyto močály podnes a tvoří tak zvaná Blata, která též bohatými nebo pšeničnými jsou nazývána. Tato Bohatá Blata jest nutno rozlišovati od Blat Zbudovských mezi Vodňany a Netolicemi.

Blatské vesnice jsou po starobylém způsobu stavěny v okrouhlicích. Náves mívá podobu kruhu, čtverce nebo trojúhelníku. Typický ráz pyšné blatské vesnice, patřící nesporně k nejkrásnějším vesnicím v republice jest Komárov u Soběslavě.

Statky blatské liší se ode všech ostatních v Čechách svým osobitým rázem. Původně byly blatské statky dřevěné a mezery mezi trámy byly vymazány hlinou. Teprve v 19. stol., když poměry lidu venkovského stávaly se utěšenějšími, nastává v blatském stavitelství obrát. Dřevěné stavby ustupují stavbám zděným, v nichž odráží se již určitý blahobyt a sebevědomí roboty zbaveného sedláka.

Půdorys stavení jest obdélník. Na pravé straně statku bývá pravidelně obytné stavení, na levé o mnoho vyšší sklep neboli sýpka; naproti vratům »na průfuku« stá dola a po obou stranách chlěvy. Do návsi vybíhá statek dvojím štítem, jež světem prošlý mistr zednický skomponoval z nejrozmanitějších prvků, hlavně renesančních a barokních. Maltovou výzdobu tvoří pravidelně rostlinný ornament, monstrance, kalichy, kroužkování, hvězdičky a pod.

Příbytky jsou vybíleny a jen v starších staveních zachoval se trámový strop a hliněná podlaha. Vnitřní původní zařízení marně bychom dnes hledali. Ve světnici v jednom rohu stála veliká kachlová kamna.

Kolem kamen bývala lavice a co možná nejbližší misník, do něhož hospodyně ukládala nádobí. Rázovité hliněné nádobí bláťácké jest co do variací dekorativních velmi bohato a již podle výzdoby snadno lze poznati, odkud pochází. Nádobí přicházelo na Blata hlavně z Bechyně, Bukovska, Netolic, Soběslavě a Týna n. Vlt.

Nejstarší nádoby jsou nepolévané a neliší se valně od prastarých nádob kultury žárové; teprve v 17. stol. objevují se zejména mísy modře polévané se škrabanou ozdobou, na níž patrný stopy vlašského vkusu, snad vlivem italských řemeslníků, zaměstnaných na panstvích v jižních Čechách. Keramika pak z 2. poloviny XVIII. stol. jest již úplně výplodem jihočeského hrncíře. Ozdobu nejčastěji tvoří jelínek v poskoku, ptáček, granátové jablíčko, tulipán, JHS nebo květinový ornament.

V jiném rohu byl stůl s pěkně vyřezávanými trnoži a za ním při zdech lavice se zábradlím. Nad stolem v rohu visel kříž a po stranách dosti vysoko u stropu řada na skle malovaných obrazů: sv. Václav, sv. Florián, sv. Isidor, Panna Maria, nejsv. Trojice atd.

V rohu za stolem bývala trojboká skříňka, nazývaná almárkou. V almárce bývaly uloženy knihy zděděné po předcích a chované ve veliké úctě. Zmínky zasluhují nádherné vazby nebekličů v mosazných deskách. Hlavním motivem této výzdoby bývá zpravidla srdéčko, přecházející od spony v rostlinný nebo červovitý ornament. V rozích pak jsou vsazena barevná sklíčka. Oblíbena též byla výzdoba figurální; zobrazena bývá Panna Maria, sv. Jan Nep. a Nejsv. Trojice.

Na starém blatském nábytku zajímavě jest pozorovati, abych tak řekl dozvuky dávno již minuvších slohů, které až do let padesátých minulého století jak ve formě tak i v pestré výzdobě se ozývají.

Vrcholným důkazem blatského lidového umění jest blatský kroj. Dostí se nosíval ještě v letech osmdesátých minulého stol. a jsou dosud četní pamětníci, kteří rádi vypravují, jak pestrý obraz skýtalo v neděli soběslavské náměstí, hemžící se barevnými vyšívkami.

Kroj mužský skládal se ze žlutých koženek, které byly nad koleny zavázány barevnými pentlemi; na nohách nosili modré nebo červené punčochy, jež v zimě vystří-

daly bílé z valchované vlny a střevíce, opatřené šněrovadly nebo zdobnou přeskou. Vesta bývala soukenná a barevně vyšívána. Starší muži nosili dlouhý zelený kabát s řadou lesklých knoflíků. Na hlavě bývala vysoká tchořovice, ozdobená po straně třemi vázankami. Tchořovice nosívala se jen v neděli a to v zimě i v létě; byla totiž dnem rozdělena v jednu hlubší a jednu mělčí polovici, takže v zimě dala se na hlavu stranou hlubší a zapadla až po uši, v létě pak nosila se na hlavě stranou mělčí. Nezbytným k mužskému úboru býval kostkovaný deštník, paraple, bez něhož blatský sedlák nevyšel ani za humna.

Ženský kroj byl složitější a jiný byl u děvčete svobodného a jiný u ženy vdané. Sukně neboli šerka bývala pololněná a polovlněná a asi $\frac{1}{3}$ od zdola zdobena květovanou pentlí. Poněvadž byly sukně značně těžké, bývaly vpředu, kde byl bohatě vyšíváný fěrtoch, vystřiženy a nahrazeny lehkým lněným plátnem, čemuž říkali »lecos«. Šněrovačka byla nízká a vyšívána penízky a korálky. Často také bývaly zástěrky a šněrovačky zdobeny různě přistřižanými kapřími šupinami. Košilka, tenčice zvaná, přecházela u mladých dívek ke krku v krajkovinu, vejkládek pojmenovanou. Svobodné dívky nosívaly na hlavě čelenku se zrcadelky, nebo korunku, kdežto ženy vdané těžké, pestré a bohaté pleny.

Pleny jsou nejstarší částí blatského kroje a tvořily s dlouhou reznou robou původně celý oblek. Nejstarší pleny jsou bílé s černým vyšíváním. Základem ornamentu jest čtverec, který jest rozdělen na menší obdélníky, popřípadě trojúhelníky. Později teprve ze spodního trojúhelníku původní

čtvercové ozdoby vyvinulo se ponenáhlu tu srdéčko, tu košíček, což obojí se změnilo stylisováním v květničky různého tvaru, z nichž vyrůstá veliká pestrá kytice. Blatské vyšívky překvapují svým harmonickým seskupením barev a svou pracností, a to tím více, poněvadž jsou výplodem stařen, které většinou neuměly čísti ani psáti.

Nyní ještě něco o blatském lidu. Blaťáci jsou zdraví a silní, postavy spíše štíhlé než zavalité a u mladíků nápadným jest výraz zádumčivosti, zvláště v hlubokých očích. Obyvatelé Blat jsou povážliví a cizím lidem těžko uvěří. Cit zbožnosti mocně proniká lidem blatským. Lid náš odedávna rád zpíval. Zpěv, krásné ty svérázné písně blatské, kterými druhy hlaholily naše niivy i při práci v poli, bohužel zaniká.

To jest asi vše, co se dá na těchto málo rádcích o Blatech pověděti. Jak tedy patrně, i tvorba lidu jihočeského, která dosud málo pozornosti docházela, stojí za vyhledávání a zachování, ano vkusem přímo imponuje. Lid jihočeský žil neprávem v zapomenutí, jako by ho pro českou veřejnost vůbec nebylo. A přece jest to ten český jih, který poskytl národu nejsilnějších charakterů, který nám dal národního světce a který veškerým svým lidem zasahoval v rozhodné děje naší země; ano děje ty zde namnoze původ braly.

Jest tudíž naší povinností udržeti naši vlasti všechnu onu krásu, kterou ji přioděly věky a zachovati nedotčené také celé okolí oněch dějinných památek, kterými jest naše země hrda.

Stará solnice u kláštera.

Karel Mayer:

Denní dravci, které možno v již. Čechách uloviti.

V již. Čechách bývá uloveno ročně mnoho dravců, často vzácných, kteří zůstávají nepovšimnuti a ani interesovaná veřejnost se o nich nedoví.

Dravců můžeme se zmocniti trojím způsobem. Nejvzácnější způsob, jímž lze se dravců zmocniti, jest použití výra. Zde člověk používá odvěkého nepřátelství mezi dravci denními a nočními. V polích postaví se bouda a opodál uváže se výr, nebo se tam postaví výr vycpaný. Vycpaného výra užívá se proto, že pták netrpí tolik surovými útoky dravců, jako pták živý, neboť mnohdy úder dravcův jest tak silný, že ránu jest slyšeti až do boudy. Tohoto »tlučení« použije střelec a ve vhodné chvíli ptáka odstřelí. Staří, zkušený myslivci již na chování výra poznají, jaký dravec se blíží. Je-li to káně lesní, výr jen nepatrně se po ní ohlíží, ale je-li to sokol, tu výr seskočí s bidla a chystá se k zoufalé obraně. Běda dravci, chytí-li ho svým pařátem. Tento lov vyžaduje veliké trpělivosti, ale obvykle končí zdarem.

Nechce-li náhodou dravec na výra uhoditi, pak čekáme na místě, kam pták obvykle zapadá. Tento způsob jest již horší, neboť závisí na pouhé náhodě. Někdy se zdaří hned, jindy vyžaduje několik vycházek a ještě končí nezdarům. Užívá se ho většinou v lesích, kde nemá lovec dostatečný rozhled.

Zklamou-li oba tyto způsoby, zbývá ještě třetí, ale nejbolestnější způsob smrti — v čelistech želez. Do želez položí se vycpaná koroptev nebo sojka, pak se železa pečlivě ukryjí sněhem, nebo drobným pískem. Jakmile dravec spatří svoji oblíbenou kořist, ihned se na ni vrhne. Železa sklapnou a pták jest v zajetí. Někdy podaří se mu uniknouti s roztráštěnými spáry, ale brzy bolestí a hladem hyne, neboť nemůže sehnati potravu.

Střílení jen tak náhodně, nemá smyslu, neboť dravec obvykle táhne daleko a tu bývá jen poraněn. Někdy se vyhojí, jindy hyne.

Nyní k vlastní systematice.

Orlové jsou zde zastoupeni orlem mořským, říčním a křiklavým. Skalní orel jest u nás velice vzácným, ale obvykle orel křiklavý bývá s ním zaměňován.

Hojně se zde vyskytuje káně lesní či myšilov a káně rousná. Obvykle přilétají k nám na podzim a na jaře opět táhnou pryč. Zde přichází rolník do konfliktu s lesníkem, neboť pták hubí myši, ale zase velice rád chytá koroptve. Proto lesník ji odstřeluje, rolník ji chrání. K nim možno přiřaditi i včelojeda, který se živí většinou hmyzem, ale nejraději má čmeláky a vosy. Zdržuje se u nás v létě, zde i hnízdí, ale na podzim odlétá do Afriky.

Luňák červený a luňák hnědý jsou v již. Čechách velikou vzácností. O jejich hnízdění u nás není zpráv. — Četně zastoupena jest čeled jestřábů. U nás žije krahujec a jestřáb. Oba zde hnízdí a jsou velice žraví. Ke svému nasycení spotřebují mnohem více, než sami váží. Jestřáb zároveň se svou miniaturou, krahujcem, jsou neškodlivějším z našich dravců. Na výra dorážejí zuřivě a snadno — zaslepeni svou vášní loveckou — uváznou v jednoduché léčce. Řidčeji vyskytuje se pochop, pilich a moták. Žijí na vlhkých rovinách, tamtéž i loupí, ale obvykle jen za soumraku v drobném ptactvu působí veliké ztráty.

Na Třeboňsku a Dívčím kameni hnízdí sokol stěnovavý. Jsa jedním z nejdokonalejších a nesmírně prudkých letounů, loví nejraději v širém, otevřeném poli a svým bleskurychlým útokem zmocňuje se i nejrychlejších ptáků. Bohužel, tento dravec den ode dne stává se vzácnějším, což jest tím trapnější, vzpomeneme-li dob dávno minulých, v nichž kvetlo u nás sokolnictví. Z celých tisíců, zbývá jich již jen několik desítek. Stále u nás zůstává ostříž, kdežto dřemlík zdržuje se zde jen v době tahu. Oba vynikají plamennou nenávisí k výru. Poštolka obecná jest nejužitečnější ze všech dravců, neboť stále hubí myši a jen v době největší nouze loví drobné ptactvo. V době tahu možno na Budějovicku spatřiti poštolku rudonohou, která obývá v otevřených rovinách a živí se jen hmyzem, který chytá i za letu, zídka loví drobné ptactvo.

Toto jsou asi všichni denní dravci v již. Čechách žijící. Někteří jsou skutečně užiteční (poštolka a včelojed), jiní působí veliké škody na zvěři (jestřáb, sokol), což dobře jsem pozoroval za loňských krutých mrazů, kdy dravci a vrány dokončili dílo zkázy.

Roudenský:

Jak jsem se stal básníkem.

(Z autobiografie slavného básníka Jakuba Naparnasvlezského.)

Jsem sice již slavným básníkem prvního řádu, básně, plody ducha mého, naplňují několik redakčních košů, ale nežli jsem se této závratné slávy domohl, stálo mě to mnoho strastí a bolestí.

Bylo to v kvartě gymnasia, když jsem se rozhodl, že se stanu slavným básníkem.

Jakmile tato myšlenka šlehla mým mozkem, uchopil jsem tužku nejlepší, jakou jsem vůbec měl a začal jsem básnit. Za půl hodiny jsem konečně v potu tváře rozkoušal celou tužku nad prázdným papírem a za další hodinu pomocí nové tužky jsem napsal nějaký vzletný nadpis. Tím také skončila má první báseň. Druhý pokus však už skončil s větším zdarem. Na papíře objevilo se po delší době skvostné ry-

tířské epos, opěvující statečné činy rytíře Záboje, který nejprve pohřbil svého odpůrce, pak ho v litém boji probodl párátkem na zuby a nakonec, po zuby ozbrojen, vypověděl mu válku, která trvala deset let. Krásné a dojemné bylo toto rytířské epos, ale ruka ohavná obrátila je v prach a popel. Dostal je totiž do rukou matematik a vhodil do kamen. Nedivím se tomu, že onen matematik učinil konec mé básni. Matematikové jsou lidé, kteří nemají pochopení pro plody ducha básnického a duch jejich jest zatemněn spoustou aritmetických a geometrických vzorečků. Nešťastné, uhořelé dítko svého ducha jsem oplakal hořkými slzami a když jsem se marně pokoušel přenést je znovu na čtverečkováný papír matematického sešitu, napsal jsem aspoň smutnou elegii na skon nešťastného rytířského eposu.

Hned potom začal jsem horlivě pěstovati lyriku. První lyrické dítko mého ducha zahynulo však stejným způsobem jako ono slavné rytířské epos. Po těchto nešťastných pokusech dal jsem se s chutí do nové práce a zanedlouho vyrostla nová básnická sbírka »Květy z mých zahrad«. Úvodní báseň »Petržel v zasnění« byla tak dojemná, že jsem sám až slzel, když jsem si ji po prvé z rukopisu předčítal.

Dokončiv tuto sbírku, poslal jsem ji, aby se zaskvěla v knižním hávu na veřejnosti. Byl jsem si naprosto jist úspěchem. Ne-

uběhl však ani týden a slavnou sbírku jsem měl doma i s přípisem. Nemám skoro odvahy vypovědět vám, jak ranila mé útlé srdce odpověď, kterou jsem dostal, ale přece vám to řeknu, abyste věděli, jak příkrá cesta vede na Parnas. Vizte tedy, jak se změnil nadpis mé sbírky! »Zde by měly býti květy z mých zahrad, ale nejsou!« Hůře však vypadal přípis ke sbírce přiložený. Zněl takto: »Neračte se příště obtěžovati a neposílejte nám květy z vašich zahrad, dokud si tam nepohnojíte! Můžeme vám doporučit některá umělá hnojiva. Vypište si na příklad na kus novinového papíru všechna epitheta z Homérovy Iliady a Odysseie, pomocí jichž můžete pepřit svoje básně o mrkvi a petrželi!« Vidíte to! Takhle se dnes odpovídá geniovi, odváží-li se vynést na veřejnost plody svého hlubokého básnického nitra.

Proto se nikdo neodvažuj kráčet v mých stopách na Parnas! Jen můj básnický vzlet může nyní sedět na prestolu vši básnické slávy a skládati dojemné lyrické zpěvy o zádumčivé kapustě v zahradě a o petrželi na rozcestí.

Každému, kdo se o tuto lyriku zajímá, zašlu několik kilogramů svých sbírek vyplaceně a franko.

Jinak dám stíhat policejně každého, kdo by se jakýmkoli způsobem pokoušel mé básně napodobiti.

Jakub Naparnasvlezský.

Věž havraní (rabenštýnská) u Mlýnské stoky.

Jan Žák:

Umělecké památky českobudějovické.

Kotlina českobudějovická a hlavně její střední část byla ve starých dobách zarostlá pralesem a teprve v dobách historických, kdy bažiny postupně se odvodňovaly, byl les mýcen a krajina osazována.

Nejstarší historické zprávy, týkající se Českobudějovicka, jsou sice cennými pro dějiny politické a pro postup kolonisace, nikoli však pro vývoj umělecké tvorby.

Z období slohu románského, ovšem hned z

prvních jeho začátků, zachovala se toliko rotunda na Hosíně, nyní připojená k hlavnímu chrámu. Poněvadž se nám zachovalo tak málo stavitelských památek z těchto dob, jest domněnka, že staré kostelíky byly ze dřeva. Ani památky doby přechodné nejsou četné a prvním velkým dílem jest teprve gotická stavba dominikánského kláštera, nyní redemptoristů v Č. Budějovicích, založeného zároveň s městem, takže teprve založením města Č. Budějovic Přemyslem Otakarem II. 1265 dostalo se této krajině uměleckého střediska. Od té doby každé umělecké období může se vykáhati, když ne velkolepou, tož aspoň slušnou a pro dějiny výtvarnictví v Čechách důležitou památkou.

V přesné gotice omezovala se tvorba na město, kde kromě kláštera zbudován byl farní chrám a hradby. Až po válkách husitských vzrůstající blahobyt občanů, převaha rodu Rožmberského a kláštera Vyšebrodského nad okolím byla příčinou čilého rozvoje uměleckého v těchto končinách.

Se stavitelstvím ruku v ruce šla i ostatní umění. Ze skulptury významné jsou konsoly v klášterním chrámě, charakterisující dobu Přemyslovu a ještě některé drobnější práce, chované v městském muzeu.

Z malířství důležité byly malby v klášterním chrámě ze sklonku XIII. století, jichž zbytky byly zakryty malbami ze století XV. a konečně odstraněny při posledním opravování.

Pro další rozvoj důležitý jest obraz sv. Štěpána a Příbyka v klášteře a několik jihočeských Madon. Až doba vladislavská ukazuje převahu vlivu německého. Renesance ujímala se ve stavitelství pro čilé styky s jím velmi rychle. Její vliv jeví se hlavně na domech měšťanských.

Plodným na Budějovicích byl barok. K předním památkám patří teprve díla století XVIII., totiž budějovická radnice, lovecký zámeček Ohrada na Hluboké a kostel na Dobré Vodě od Kiliana Dienzenhofferera, vynikající freskami Reinerovými. Ze sochařství této doby jest důležitá kašna budějovická.

Než, přišel josefinismus, tak neblahý pro církevní umění! Po založení biskupství byl adaptován za katedrálu děkanský chrám v Budějovicích, nevelké ceny umělecké, jehož čtverhranná okna sváděla potom k rozšiřování oken gotických, čímž zničen byl mnohý krásný detail. V XIX. století vzaly za své i městské hradby. Z celého opevnění zachovaly se dvě čtverhranné věže ze století XIV. Nejkrásnější z nich jest Rabenštyňská na sz. straně u Zadního mlýna s ostrou prejzovou střechou s arkýří na vnějších stranách. Též zachována jest i druhá věž při Malši a okrouhlá Otakarská bašta v biskupské zahradě.

Nynější město svou pravidelnou rozlohou jest příkladem kolonizačních měst Otakarových.

Charakteristické čtverhranné náměstí uprostřed s kašnou, lemované loubím a ulice vycházející z rohů náměstí, tož ráz města XIII. století. Dnešní kašna, dílo jezuitů Bauguta, pochází teprve z roku 1727.

Uprostřed velké, ozdobné nádrže stojí pilíř s maskami, chrlícími vodu, na něm čtyři atlanti nesou velkou mušli a na té pak stojí socha Samsona, jak trhá lva.

Na západní straně náměstí stojí barokní radnice se třemi věžemi s cibulovitými báními. Na čelní straně jsou znaky Čech, Moravy, Slezska a znak města. Uvnitř v zasedací síni pěkná fresková malba, znázorňující soud Šalamounův. V protější rohu náměstí za goticko-renesančními domy středověkými vypíná se na malém náměstíčku věž, zvaná Černá, s renesanční bání a katedrálou, založená zároveň s městem. Byla několikrát přestavována, až kolem roku 1649 uvedena celkem do nynější podoby. Za ní na východní straně stojí kaple Úzkosti Páně, zbudovaná v barokovém slohu.

Nejvýznačnější památkou doby gotické, jak jsem se zmínil, je klášter, založený Přemyslem Otakarem roku 1265. Celá stavba působí mohutným dojmem jak se strany západní, kde rýsuje se vysoký, štíhlý štít kostela, odkud přechází linie na hřeben poboční lodi, na protější straně pak přecházející na blok klášterních budov, nad nimiž vypíná se barokní věž s černou, cibulovitou bání, tak i se strany východní, kde se rozkládá těsně náměstí, v němž černá se gotická presbytář kostela, na níž probleskují odrazem světla štíhlá gotická okna.

Hned ke kostelu ze sev. strany přiléhá hradební věž, spojená zbytkem hradeb s masivní stavbou zbrojnice, s vysokým, ozubeným, střílnami prolamovaným štítem. Starý ráz zachovaly si ještě ulice Kněžská, Krajinská a s ní rovnoběžná Česká, kde ve všech, jako kolem náměstí, zachováno jest loubí a staré stavby často s umělecky provedenými štíty. Než v poslední době nastupují na místo starých barokních, vskutku uměleckých domů moderní činžáky.

Nová doba nevykazuje mnoho uměleckých památek, zvláště ne z oboru stavitelství. Jest to vidět na předměstích, která v posledním století se silným vzrůstem obyvatelstva překotně rostla, aniž se přihlíželo k umělecké stránce.

Ze sochařských památek z posledních let zasluhují zmínky dva pomníky: Jirsíkův od Myslbeka, postavený roku 1926 a umístěný pod hlavní věží, a pomník plukovníka Ševce od O. Birmy, který stojí na Masarykově náměstí u hlavní pošty.

Na poli malířství pracuje pilně Sdružení jihočeských výtvarníků, pořádající často výstavu své práce.

P. Alfons Daňha C. Ss. R.:

Proč jsem se stal knězem?

(List ze životní kroniky.)

Bylo mně asi 10 let. A pokud má paměť sahat, byla to naše dobrá maminka, co mně první řekla. »Hochu, chceš být také velebným pánem?« Nevím, co jsem odpověděl. To bylo však jisté, že při ministrování jsem počítával vždy jakousi touhu, stát také při oltáři. Proto se svým nejlep-

ším kamarádem († Jos. Holečkem, který po absolvování sekundy v juvenátě redemptoristů ochuravěl tuberkulemi) jsme si tak rádi hráli »na mši sv.«. Papírové ornáty, olovené kalichy atd., zkrátka celé oltářní zařízení v miniatuře, ve všech odstínech barev liturgických — byla naše největší radost. Ještě při své primici

vzpomněli jsme si na naši malou kdysi sestřičku — ministranta »z donucení«. — Šťastné ministrování! Šťastné proto, že poznali jsme blíže a častěji vznešené kněžské úkony. — Šťastné ministrování! Kolik kněží děkuje, že dnes kněžímí jsou. Byl to krok, snad první — k oltáři Božímu. V ministrování mnohdy tkví a vítá se první jiskra svého kněžství. A dnes je tak málo pozorných a vnímavých ministrantů — snad proto, že má náš národ stihnout pohroma — plného nedostatku kněží?! Nedej Bože!

A bylo to mezi 10. a 11. mým rokem, co dobrá naše matička vodila mě do kostela skoro každý den k večeru na adorace Ssma. Ó těch večerních krásných chvil! Dodnes cítím — jako zdáli — silu skoro magnetickou těch adorací! Bývalo to v mariánském kostele u redemptoristů. Patřil jsem vždy k těm pravým »neposedům« — ale tehdy vždy byl jsem »jako péna«. Modlil jsem se — zač? Snad jsem ani nevěděl. Jen krvavý svit věčné lampy, chrámové šero, ztemnělé úzké pruhy gotických oken od hlavního oltáře, někdo jako echo modliteb s vysoké klášterní oratoře — zaujalo celou mou bytost. Tehdy Ježíš Eucharistický díval se na mne a žehnal dítěti, budoucímu nehodnému svému sluhovi! Žehnal — a já klečival, často vedle maminky, jež jistě horoucně se modlila, abych byl knězem, po případě redemptoristou. Matčina modlitba před Eucharistií za dítě!

Milost kněžská je milost »vymodlená«! Matkou? Otcem? I dítětem. Nevím jak, ale to je jisté, že po celý školní rok 1901-1902 velmi často chodíval jsem do kapličky P. Marie Ustavičné

Pomoci. Tam odhodlal jsem se jít do kláštera... Proč píšete o tak intimní otázce svého života? Abyste vy, co cítíte jiskřičku ctnosti, chodili tam k té, která po celý váš život vás povede a ustavičně bude chránit — tam třeba najdete své kněžské povolání. Píšete to vám, mladí studenti, kteří dobře znáte cestičku »do kláštera«. Potřebujeme kněží, ale apoštolských a Bohu oddaných. Těch nejvíc nám dnes třeba! A český katolický jeh, tak bodrý a statečný, musí církvi naší katolické dáti své nejlepší syny — květy. Dejž, ó Bože!

Proč jsem se stal knězem-redemptoristou? — Byl to nebožtík redemptorista P. Soukeník, který vřele ujal se naší rodiny. Zkrátka přátelství s dobrými kněžími dělá u mladých lidí divy! Divy milosti! Rozhoduje i povolání! Prátele, nebojte se kněží, které vám svět, věda, noviny a kamarádi malují, jako vaše nepřátele. Chtějte vědět, co je to kněz a jeho povolání. Ignorans nulla cupido! Kdo nepoznal, ani nezatoží. Proto tak málo kněží, protože o krásách kněžského života nikdy není slyšet; vždy jen hnus a kaň o knězi katolickém! Podívejte se z blízka na netušené radosti apoštolského kněze — a odhodte rádi od sebe všechny pomíjející radosti světa — a zatoužíte — »po oltáři«.

To vše rozhodlo o mém — i dvou mých bratrů — řeholním kněžském povolání. Ať rozhodne i o vašem!

Československým svým rodákům-studentům připisuje

P. A l f o n s D a ň h a C. Ss. R.,
duch. rádce Ustř. katol. stud. čsl.

Antonín Čech:

Jiskry.

Píšeme již rok 1930. Rok po mileniovém. Duchovní energie, která se zdála býti načerpána na mnohá léta, se vypařuje, takže zcela správně úcta bezděčně přirovnána k něžné květině, a dodáváme — která vadne, poněvadž nikterak nepronikla do jádra, totiž k srdci a do krve. U nekatolíků i mnohých katolíků zůstala krásnou komedií a přehlídkou, jež oslavena oficiálně též Lomovou hrou, neboť Durychův »Kvas« byl by valné části veřejnosti cizí a u katolíků zůstal planou frází, řečníkům vhodnou příležitostí k blýsknutí se znalostmi historickými, ochotníkům a pořadatelům nočních bengálů pobídkou k podnikům, které se namnoze staly výtečnou zábavou nezletilým tovaryšům a učedníkům (lampionové průvody).

Již za měsíc po vrcholných svatováclavských oslavách ukázal se silný výkyv doleva, hlavně přičiněním nejmladších, podnik svatováclavský ukázal se vaškovským a katolíci všechny své špice stydlivě odvolali do zálohy a jejich místa zaujaly osoby z druhého tábora. V umění byl mileniový rok zcela neplodný; jediným výtečkem dokončení nebo přepracování několika dramát a výtvarníci slovesné umělce nepředstihli. Myslbek stále září.

Svatý Václav není kuriozitou, která v pohybu života a smrti, paměti a zapomenutí se dostala pod nutností zvyklosti pořádati jubilejní oslavy a vzpomínky, jednou na povrch hladiny, aby zkrátka zase udělala místo jiným, jež proud neustálých přeměn nahodile přinese.

Ukázalo se, že vláda sv. Václava není omezena na jeden rok, ale působí kdykoliv a kde, sama chce. Jeho království jest neomezené. Loňská žeň byla chudá.

V sociálních dějinách nepřináší doba nově, jevy, nýbrž do omrzení opakuje, což již jednou bylo zástupy prokleta v předvečer svítání.

Kultura dneška jde vyšlapanými cestami starých věků, jenže stálým filosofickým blouděním rodí se nové názory, založené na minulosti, velice sobě odporující, jež zvyšují zmatek a strach z pokroku. Jediný nesporný pokrok techniky jest zde ne jako sluha bez rozdílu, ale jako nejjistější otrok kapitálu a rozmnožovatel jeho dětí. Stojí jako mocný strážce s ironickým úsměvem proti proletariátu. Technika kulturou není; kultura má lidstvo uklidňovat a činit šťastným bez ohledu a vyrovnávat rozdíly a zapíati do srdcí lidstva jeden tajemný řetěz, spojující láskou v jednolité harmonický celek těl, spřízněný společnou myšlenkou.

Kultura toť hloubka myšlenky a názorů a nejen slovní technika. Ta jest celkem věcí druhorádu, které lze při úsilovnější práci leckomu dosíci. Vzory v epice duchové renaissance italské nebyly předstíženy, světská filosofie žije skoro výhradně ze základu a výkladu staro- a středověku, náboženská dokonalost zůstává pouze tam, kam byla přivedena filosofem sv. Tomášem Akvinským. Na těch bodech mrtvě uvízly, dnešní kultura obchází kolem a bezradně hledá cesty

-a cestičky k dosažení hvězdy, zářící do pološera matným svitem jako ironický úsměv setlelých staletých věků dneška. Z něho žije. Současná kultura jest jen nesouladné mikroskopické pitvání každého nervu i mrtvého a úporné žití z něj. Současná doba nedovedla nabytého synteticky spojití v jeden harmonický celek. Kráčí dále a hledá nové cesty. Kdyby je již našla, sociální dějiny byly by uspokojivější a nebylo by zde jevů, které žalují kulturního člověka z pokleslosti. Třeba jen více kontemplace a jejich výtěžků prakticky využití do posledních důsledků a zdokonaliti pomocí ji nejdokonalejší jevy, hlavně pozdního středověku.

(Závěr z rukopisné práce: Duše středověku.)

Skála Petrova?

Mluví a píše se o pevnosti církve, kterou zbudoval Kristus, jsouc jmenována skalou Petrovou. Není to pojem oprávněný a odporuje skutečnosti. V očích lidí je to skála, co zdánlivě před jejich očima se nemění, ponechává původní vlastnosti a schopnosti. Skutečnost jest jiná. Posuzuje se podle délky lidského života, který snad zítra bez hlesu a ohlasu kdesi zajde, jako náhle zhasnutá svíčka, jakoby předměty námi pozorované měly také jen trvání lidského života. Mluvíme o pevnosti a stálosti skály a přece víme, že podléhá působení klimatu, mrazu, dešti, horku, na jeho povrchu hlodá tisíce cizopasníků, lišejníků. I pevná skála průběhem tisíciletí se mění, jenže pomaleji než organický život. Leč církev, skála Petrova, ač ještě stojí ve vlnobití, se nemění, neubývá jí, má jedno jitro a to je věčné. Církev jest pevnější, než skála.

Po smrti Březinové vyšla samostatně i po revidních pravá úroda rozmanitých vzpomínek a rozhovorů, které psal každý, kdo jen mistra potkal. Máme již práci Veselého, Moučkovu, Saudkovu, Demlovu, Chalupného, S. Bouškovu a kdož ví, co se ještě chystá. Svědčí to o úctě k památce mistrově a autoritě jeho slova. Tuším, že F. X. Šalda vystoupil proti tomuto zbožnění Březiny. Výroky, pronesené i před válkou až do dnešních časů, naimnoze sobě odporující, nemohou býti jedinou autoritou. Jsou pronášeny nahodile, často se skrytým úmyslem, jehož poslouchající nemusel pochopit a za různých okolností, které si vynutily i nestejně kritické měřítko. Ne-li bláznovstvím, tedy alespoň nesmyslem jest, srovnávat, co řekl o různých spisovatelech. Na př. co zaznamenal J. Deml (Na hlubinu IV., 361) o Wolkerovi, nebo »Pražský večerník« o Vlastě Javořícké. To by Wolker jak se patří pohořel. Všechny vzpomínky nám zůstanou milým intimním průhledem do duše básníka. Nic méně, ani více. Březina již mlčí a nemůže se ozvat a my každému věřit nemusíme. Neznáme plány piščíků ani jim nevidíme do ruky.

Macharova Magdalena, jedna z jeho nejlepších sbírek »Zde by měly kvést růže«, pitvá trudné sociální postavení ženy, s trpkostí líčí všechny přečiny a s trpkostí vbíjí je na pranýř všeho člověčenstva. Hlavní hrdince nevěstce Magdaleny (volil zde jméno biblické kajčnice!) znemožněno

realisování touhy po životě lepším předešlého, cpovržena šosáckou společností jde nazpět do vykřičeného domu se zmařeným plánem po očistě, poněvadž život mimo něj byl jí znemožněn milencem i ostatní maloměstskou společností. Zde jest klíč k řešení celé otázky. Biblická Magdalena by také klesla nepřizní židů a starých zvyklostí, kdyby nebylo podpory v učení Kristově a jeho stoupencích. Kdyby maloměstské prostředí nevěstky Magdaleny bylo založeno křesťansky, nedošlo by k něčemu podobnému, co jest sice nevědomým hříchem, ale přece jen přestupkem proti evangeliu. Snad Machar ve svém protináboženském záští chtěl se posmívat, snad nevěřil v možnost upřímného obrácení, ale úspěchem, skutečným úspěchem protichůdného smyslu.

O nejkrásnější knihu.

Každoroční anketa »Lidových novin« ukazuje nám slabosti jednotlivých veličin našeho veřejného života. To není známkou znalosti literatury, když řeknu: Ta a ta kniha se mi líbila. Četl-li jsem jen několik, mohu přijíti i na lepší dílo a blýsknout se tím. Ostatně málo kdy v anketě vítězí dílo opravdu hodnotné. Daleko lepší zkouškou čtenářské sečtělosti, účelné a kritické by byl jiný způsob. Otisknouti určité části, báseň, či půl stránky prosy rozmanitých hodnotných autorů různých generací a teď soudný čtenáři řekni, kdo to psal. Možná, že jsi to četl, ukaž automatickou paměť snad ne, ale četl jsi jinou sbírku autora, ukaž svou soudnost, neboť každý spisovatel má svůj osobitý sloh. Tak by se podpořil větší zájem o literaturu a každý by se mohl pochlubiti jen tím, co sám získal a neodkoulal odjinu, po případě se napařoval, když náhodou »objevil« něco hodnotného, co si přečetl na doporučení odborné kritiky. Měl by sice tento druh ankety své technické obtíže, které snad časem by se odstranily, ale podpořil by se zájem o krásné písemnictví a zvýšila kritičnost čtenáře.

Mladá generace vítězí v životním zápase nadsazenou jistotou vlastní schopnosti a nadání. Víra, odvaha a temperament, brzděny přiměřenou dávkou sebekritiky, toť více, než poloviční záruka úspěchu. I tajemství literárního úspěchu nejmladší generace. Jest jen otázka, jak se zmocnili látky. Podivuhodná jistota a nezkracená vášnivá odvaha překlenuje přes skaliska a propasti nezdarů a krisí bezpečné mosty, které přibližují vzdálené předměty, nemalomyslní před nemožným a utrmáceným, podává kalich plný posilujícího nápoje.

Dobrá snaha. »Korunní princ« Otto, syn excísaře Karla, učí se horlivě češtině. Jest to chvályhodná snaha, poněvadž bude tak míti možnost bezprostředně si přečíst o násilnostech svého rodu i o tom, že my, odchovanci zásad demokratických, nijak netoužíme po návratu Habsburků (začátek článku vldp. Rehana pěkně vystihl školu rakušáckou), neboť demokracie umožňuje větší a svobodné rozvinutí sil; aby svobodné, musíme si sami zasloužit. Pan občan Otto, až se naučí česky, přečtiž sobě pana J. Seiferta a pak vezmi motyku na bedra svá a čepici nasadiž se strany na hlavu.

Řádky chvályplné i nelitostné

Čtená redakcia!

Pozorujem, že časť dopisová v »Jitru« počíná sa pekne vyvíjať, »Jitro« stáva sa tak viacej zaujímavým, pretože sa tu študentovi dostáva možnosť výmeny názorov a tiež možnosť sblíženia sa. Nechcem politizovať, chcem len zdôrazniť, že nám, Čechom a Slovákom, menovite katolíkom, je treba účelnej práce a vecnej organizácie.

Tato spoločná práca nemôže shôr povstať, kým sa dobre a vzájomno nepoznáme, kým nezahladíme štrbinu, ktorá vznikla po prevrate zásluhou nieľ'kých t. zv. »pokrokových« ľ'udi. Je samozrejmé, že prvou podmienkou tu je vzajomné porozumenie a spoločný postup na poli kultúrno-náboženskom. Ďalej je treba i znalosť reči (slovenskej), spomeňme si na dejiny — Šafaříka, Dobrovského, Kollára, spomeňme si tých českých vianstencov, ktorým bolo čťou a povinnosťou znáť štyri slovanské jazyky. My študenti, ktorí sa chceme nazývať inteligentami, neznáme ani ten nám najbližší, slovenský. Niechto mi odpovie, ale veď je to jedno česky či slovensky, dobre, dám mu za pravdu, veď Čech Slovákom dobre porozumie, keď chce. Tu je však treba rešpektovať reč, a to tým, že sa jej, keď nie dobre, aspoň čiastočne naučím.

Veď naše pozícia nie práve tá najlepšia, chápeme to nie len my katolíci, ale chápú to aj naši nepriatelia. Týmto by som pomaly prešiel na otázku náboženskú, o ktorej však sa zmienim na inom mieste.

Teraz však k dokončeniu veci. Prečo by to nemohlo byť »Jitro« a prečo by sme to nemali byť my mladí, ktorí by sme priložili i malú iskierku k veľkému ohňu československej vzájomnosti, a to v prvom rade k vzájomnosti, k práci a snahe na poli kultúrno-náboženskom. Učme sa pravej lojalite, ale nerobme zo seba šaškov, keď nám niekto ukáže peknú tvár.

My katolíci — študenti — pripomeňme si krásne slova Nerudove: »Bude-li každý z nás z křemene, bude celý národ z kvádrů!« Tým kvádom sa tak snadno nestaneme, ale môžeme byť kremeňami — katolíkami v pravom slova smysle.

A my študenti, neodťahujme sa od drobnej práce!

Jedna z tých malých prác môže byť riešenie otázky vzájomnosti československej či už na poli tom, alebo onom — myslím však, že politik z nás dosiaľ žiadny nie je, už aj pre to, lebo my študenti sa nesmieme zaoberať politikou. Nám stačí, keď si povieme niečo takého, čo sme skusili. Nieкто sa opýta, čo mám robiť? Nie veľa, odpoviem; len napíšte na pr. čo sa vám v tomto článku — páčilo a čo nie. S priateľským pozdravom

Anton Vrba, štud., Lučenec.

P. T. čtenářům »Jitra« a redakci.

Poslední číslo (5) »Jitra« má skutečně krásnou obálku. Kéž by měly ty následující podobnou úpravu. Co se týče obsahu, toto číslo jest poně-

kud slabší, ale v celku vzato, jest lepší než to první. Jsem rád, že se počínají objevovat v »Jitře« rozpravy. Pan Václav Černý dobře vystihuje svým článkem, že některé ty věci nemají hlavy ani paty. To je dobře, že já nepíši veršů, neboť kdyby je pak četl, vlasy by mu na hlavě zbělely, a pak by byl již V. Bílým. Forma musí se spojit s myšlenkou, má-li býti báseň básní. Jinak to ovšem nejde.

Nyní, abych něco poznamenal k dopisu kol. Jar. Šafaře. Dnešní náboženská výchova na střední škole jest skoro v úpadku. Studenti od primy až do kvinty mají náboženství povinné. Mnozí studenti chodí do náboženství jen proto, že musí, rodiče si toho přejí. Lépe by bylo, kdyby tací studenti do náboženství nechodili. Ať se přednáší cokoliv, neví z toho nikdy nic a při tom ještě stále vyrušují. Do kostela chodí jen někteří z prvních třech až čtyřech tříd a ostatní. mám cvičení v Sokole, mně se nechce, raději budu chodit po chodníku na náměstí, jiný řekne zase, že už má kostel vychozený a kostel pro takové studenty zůstává vedlejším. Ve vyšším gymnasiu je to ještě hůře. Ve vyšším gymnasiu, kdo chodí do kostela, ten patří k výjimkám. Záleží ovšem mnoho také na panu katechetovi. Mohl bych zde uvádět skutečné případy, ale nevím, jak by se na to dívali ti, s nimiž jsem ve styku a jimž jsem podřízen. Co to dalo práce, než se u nás sehnalo ve vyšším gymnasiu 20 studentů, aby bylo náboženství. To bylo předloni a minulého roku náboženství vůbec zde nebylo. Letos přihlásilo se nás do nepovinného náboženství asi 40. Myslílo se, že to zapůsobí i nahore. Ale co vidíme? Bližme se k pololetí a je nás tam sotva polovice. Studenti ztrácí cit pro povinnost a svědomí. To není jen u nás, ale skoro na třech čtvrtinách středních škol. Ve »Studentském časopise« minulého ročníku mohli jsme se dočísti »krásných« posudků o náboženství od studentů. Odsuzovali tam náboženství jako přežitek starých dob a modernímu člověku stačí jen moderní vymoženosti. Jiní zase tvrdí, že nic nevěří a že za to nemohou, že je rodičové přihlásili do církve římsko-katolické. Takové i podobné řeči slyšel jsem na vlastní uši. Mnozí říkali, aby se na střední škole vyučovalo náboženství v té formě, že by poznali buddhismus, brahmanismus, islám, pravoslavi atd. a na základě toho, že by si učinili své náboženství. Nevidím se takovým studentům. Z úst svých vedoucích slyší jen o samém »vyrovnaní s Římem«. Hus, už dávno pohřbená věc, opět se vynáší na světlo. Není-li přímých narážek na náboženství, studenti často slyší posměšné narážky na katolické studenty. Nejsem básníkem. Těžko hledám slova, jimiž bych kráčel v mezích a nenarazil na kámen úrazu. Smutný zjev je, že studenti opouštějící gymnasium, neznají základních vědomostí z katolického náboženství. Podívejme se na evangelíky, jak se učí svému náboženství a jak zachovávají své povinnosti. Není to hanba pro katolické studenty, že se nezajímají o své náboženství a že zapominají na své povinnosti? A to jsou studenti střední školy, nastávající inteligence! A co vysokoškolská stud., tak zvaní katolickí studenti? Mnozí z nich jsou jen katolickými, pokud jsou v té koleji, aby mohli levněji vystudovat. (Myslím Sušilovu v Brně!) Škoda by bylo, abych se zde o tom rozepisoval, není to mým úkolem. Ti ať si to vyřídí sami mezi sebou. Oni ať dají příklad studentům středoškolským.

J. S., VIII. rg. Boskovice.

Něco o plzeňském čísle a »Jitru« zvláště!

Plzeňské číslo »Jitra« přineslo články opravdu zajímavé. Činnost plzeňského SSS. od založení je stručně, avšak úplně i jasně vypsaná jak v článku J. K., tak v článku M. D. Když pročítám vývin dívčího SSS., tu mi mané tane na mysli: Co se již napsalo v »Jitře« o rubrice studentek a jejich příspěvcích a stále se na tom ničeho nezměnilo. Domníval by se snad nezavščenec, že není dostatek studentek, aspoň studentek schopných spolkového života, jak však vidno, jest jich dosti. Naskytuje se tedy otázka druhá: Jest toho příčinou nevšimavost či nezáměr? Otázku nechávám k zodpovězení těm, jimž jest adresována, aby tak učinili viditelnými odpověďmi-příspěvky. V uvedeném čísle zasluhuje dále zmínky, zejména příspěvek největšího současného hudebního skladatele, Jos. B. Foerstera: Duše lidská. Dále značně cenný příspěvek Josefa Resla: Naše nejstarší styky s Němci, zvláště v západních Čechách, který se značnou podrobností rozebírá a doklady podepírá téma v nadpisu uvedené. Podobných příspěvků mělo by přinášeti »Jitru« více! Konečně, není třeba uváděti na tomto místě články v plzeňském čísle, neboť o jejich hodnotě přesvědčili se čtenáři zajisté sami.

Rada p. redaktora V. Černého je zajisté dobře míněna, a bude-li správně chápána, učiní mnoho dobra. Ovšem, čte-li autor místo svého příspěvku, v rubrice »Z redakčního koše«: dobré, není však místa, hodilo by se, dvě čísla však zadána a pod., tu zajisté nesnaží se již svých prací zaslati k otištění. Tím se neprospívá k popularitě časopisu.

Taktéž souhlasím s názorem Jar. Šafáře, kromě navrhovaného zkrácení hlídek, což by nečinilo dobře, zejména ne u organizační a literární, které by opačně měly býti co nejvíce rozšířeny. Také bych navrhoval, aby hádanky byly otiskovány pouze v části textové, nikoliv na obálce.

Tím bych ukončil své názory na obsahovou část »Jitru«, která se mně jinak velice líbí a kterou vždy důkladně pročtu, abych poučné a dokumentární články prostudoval. »Jitru« může se směle přiznati největší zásluha sebezvzdělávací a výchovná, neboť listy, chlubící se různými učenými názvy a podtitulky, nesledují ničeho, než vlastního zisku, což se o »Jitru« říci nemůže.

Oldřich Buráň, Slezská Ostrava.

Literární hlídka

Jos. Boh. Foerster: Poutník. Největší náš žijící hudební skladatel, který před nedávnem oslavil své sedmdesátiny, vydal v Aventinu (Dr. Storch-Marien, Praha II.) první díl paměti »Poutník«, zaujímající jeho mládí až do r. 1882, kdy dokončil svá hudební studia; Mistr Foerster jest nejenom vynikající umělec hudební, prodchnutý křesťanskou pokorou, snivostí a touhou po čistotě náboženského mysticismu, ale též spisovatelem, jak svědčí paměti, napsané slovem a stylem, který již sám mluví o hudebnosti a výtečném psychologu, které nezůstanou pouhou genesí a doprovodem k jeho skladbám, ale pro nehudebníky cenným dílem slovesným, jimž vskutku Poutník je. Krásné jsou stránky věnované dětství a rodičům; z řádků těch mluví k nám nerudovská láska a něha matky, která jako Goethovi a Nerudovi rozdechvívá modrýma očima náboženskou hloubavost, snivost a něhu. Vyznává pokorně exi-

stenci světa nadskutečného a kniha jest krásnou zpovědí náboženství, lásky a citu, jimiž září duše umělce. Vzpomínka na maminku patří mezi nejlepší, které byly napsány. Ve Foersterovi ožil duch renesančních, universálních umělců. Těm kdož četli s pochopením články Mistra v minulém čísle »Jitra«, možno vřele doporučiti. —nč—

Jan Uhde: Zpěvy z neznáma. — Mladý a nadaný básník Jan Uhde, který pod pseudonymem přispívá také do »Jitru«, vydal nedávno svou první básnickou sbírku. Opěvá v ní svůj život, který pojímá naprosto pesimisticky, zachycuje na strunách své duše bolesti svého mladého srdce. Jeho mládí je udupáváno a zaslápáváno těžkou a dusnou silou života. Uhde je veliký talent. Jeho kniha slibuje do budoucnosti velmi mnoho. Ale přece si nemohu odpustit výtku, že všechny ty básně tak strašně čpí Březinovou poesii. Třebaže se mladý básník zařiká, že Březiny nikdy nečetl, přece jenom některé verše na Březinu přímo upozorňují. Uhde by mohl dát více než opisováním březinovských smutků, neboť je hluboce založeným básníkem. Rozhodně však jeho nadání je veliké a jeho verše pěkné. Doporučuji mu však, aby více vyzdvihl svou individualitu a své vlastní ži-

Zima.

H. G. Scheffauer: »Země boží« (Tvář nové Ameriky; vyd. V. Petr) ukazuje, kam vede učenice a cestovatele národní záští. Vcelku možno mluvíti o skvělém pamfletu, jenž v mnohém odhaluje hnilobu hmotářské Ameriky a nebezpečí, jež hrozí západoevropské kultuře zmechanisováním vědy i umění a popření všech hodnot duchových. Obchodní vypočítavost zmocňuje se všech citů. Týž mechanismus, zrozený a zbožňovaný v Americe, ohrožuje západoevropskou kulturu. Pěkná je stať o tisku a umění a pravdivá. Nedávný proces v Bostonu ukázal, že Amerika není zemí úplné svobody.

Julien Benda: Zrada vzdělců. (Vyd. S. V. U. Manes, Praha.) Vytýká vzdělcům (klerikům), že vnášejí do politiky ryziho ducha vědy, jež porušili, vnášejíce politické vášně do vědy i umění; správně se také staví proti politickému amatérství, jehož praxe i metody netěží z výtěžků duchových. Vážný jest hlas o funkční poesii (»jedinou otázkou jest, tvoří-li básně proto, aby vyjadřovali své vášně, nebo vyhledávali-li vášně, aby tvořili básně« — 64.). Ostře kritizuje dvojakost současných názorů i moderního vzdělance, který poskvřnil věčné hodnoty duchové ve službách světa reálného. V tom jest zrádcem. Musí nechat této praxe a znovu vstoupiti do služeb absolutna. Avšak v tom jest nebezpečí, neboť člověk miluje dobro a činí zlo. A před světem a jeho varem nelze se prostě schovat a žít jen sobě. Bojuje i proti německému nacionalismu do extrému vyhnaného. »Zrada vzdělců« v mnohém připomíná A. Hello: Německo XIX. stol.; jest namnoze jeho pokračováním. Stejně jako Hello útočí na soustavu odkřesťanstělé vědy německé, tak Benda proti pragmatismu. — Tato kniha duchaplného odpůrce bergsonismu a pragmatismu vzbudila ve Francii i u nás velký ohlas. —nč—

Richard Weiner: Lazebník (Noetika). Nákladem Aventina. Význačný zástupce českého subrealismu, proti němuž se autor z kůže brání, podává v knize hrst úvah, dojmů a příběhů hlubokých, vtipných a neobyčejně jemných s krvavou příchutí barbarské hořkosti, která jest dosud zahalena mlhou, kouřící z hmoty nedávno stvořené, neustále cítíme, jak každé slovo, každá věta nám hladce uniká z rukou jako úhoř a jen stěží pracujeme se kupředu. »Jsme všemohoucí sníce,

a smysly naše, rozumující naše já, utvořily nám svět zvrácený a vylhaný, že ani netušíme, že jsme nejreálnější skutečnost nahmatali právě tehdy, když se nám zdálo, že mezi našimi prsty projíždějí jen spleť vláknů šilenství.» (125.) Tímto stavem podvědomí chtějí nadrealisté proniknouti a osvětliti nové a pravé podstaty věcí. R. Weiner v tomto směru i přes určitou bludnost cesty vykonal mnoho znamenitého. Kniha jest vhodným protějškem jeho »Litice« (též v Aventinu vydané) a zajímavým dokumentem spisovatele výborných schopností, ač méně známého. Čte se těžko. První část připomíná Hilaire Belloc: čtyři pocestní. —nč—

Martin Roger du Gard: Rodina Thibaultů (vydal Fr. Topič, Praha I.) — Je to druhá práce francouzského realisty, odchovance bergsonismu do češtiny převedená, zobrazující román dvou mladých duší přátelstvím k sobě připoutaných, podléhajících touhám a vzdorům své doby. Postavy jsou jasné, jde hlouběji, než jest pouhé seznávaní s vnějším ději, až k samému srdci mladého člověka, skoro ještě dítěte, které analyzuje v lásce i zoufalství. Paní Lafontaine jest nešťastnou manželkou, ale dobrou matkou, typem ženy, která jest schopna věřiti, kde jiní pochybují. Důvěra v Boha jí silí, neb »Věčný je naše světlo, Věčný je naše radost; čeho bych se tedy bál«. Jakub Daniel i Antonín jsou typy poválečné generace. Hledání štěstí, klidu a duše sobě rovné. Dílo je též ostrou a vtipnou kritikou dnešní doby a tajným řezavým výsměchem zastaralých metod pedagogických. Konflikty povah a názorů jdou celou knihou, která zůstává dědictvím slavných realistů Balzaca a Flauberta, jsou nadto obohacena moderními metodami. Bude patřiti mezi největší romány francouzské. Prozatím vyšla I. a II. část. Ve francouzštině vyšlo již šest částí. Bylo by si přáti, aby brzy vyšly i v češtině v překladu stejném mistrném. —nč—

Ladislav Vladika: Mnohoženství. (Vyd. Sfinx-B. Janda, Praha jako 4. svazek Pyramidy.) — Toto dílo jest zajímavé s několika stránek. Jednak jest největším románovým dílem mladého spisovatele, který nedávno vstoupil do literatury, a to prací prozatím nejlepší, byť ne autora dosud vynikajícího, leč dobrých hodnot, kdyby nebylo rozsáhlých dialogů, jdoucích do nelogičnosti (str. 151 a jiné). Zajímavé jako studie generační a po V. Nezvalovi druhá zpověď dítěte svého věku. Je to výbušný a vzrušující román, prostý tragiky. Nejlepší osobou jest Mary. Mnohoženství jako Láska v Batuře vykazují naprostý nedostatek konfliktů, což jest charakteristické pro valnou část nejmladších romanopisců, neboť láska i nevěra manželská ztratily již svůj význam. Jinak konflikty chvilkové spíše rázu osobního. — Tato práce má stejnou motivaci, růst i závěr s válečným románem Vl. Láska v Batuře (vyd. Družstevní práce). Kniha vyšla v dobré grafické úpravě Müllerově. Pyramida chystá mimo jiné též práci V. Dyka a K. Biebla, na něž lze býti zvědavým. —nč—

Josef Knap: Zaváté šlépěje. (Vyd. Müller a spol., Turnov.) Redaktor revue Sever a Východ podává zde tři povídky. První, historická črta, jest líčena velmi živě a barvitě, rozmanité střídání dojmů. Ve druhé črtě hlásí se k prvním dílům Jana Vrby. Jeho selství, drsné, hrubé, drsná i láska, láska k půdě, leč z podvědomí se hlásí potměšile i nové náboženství politické strany, agrární huma-

nism, který v celku může býti nástrojem umělce a v celku novým, leč nutno jej harmonisovati, aby jej autor nepřecenil, poněvadž by se snadno dostal tam, kde hynula moderní poesie s přeplatým proletářstvím, které se též ukázalo, jak minule bylo pojato pochybenou metodou. Na to se nesmí zapominati. Druhá povídka nám napovídá mnoho slibného; že by nám Knap napsal jistě výtečný selský román. Předpoklady pro to mluví. Touha po prostém, ale živém výrazu specificky českém, lépe řečeno slovanském. — I jako knihu zábavnou lze doporučiti. —nč—

V bouřích mládí. Myšlenky a příběhy pro mládež a její přátele. Sepsal Antonín Puntigam S. J. Upravil Ferd. Pokorný. Stran 110 s četnými vyobrazeními. Cena 6 Kč i s poštovným. Nákladem časopisu »Hlasy Svatohostýnské«. Na Sv. Hostýně, p. Bystřice pod Host., Morava. — Výtečný znatel a dlouholetý, zkušný vychovatel mládeže je autorem této knížky. Mluví do duše mládeži, netheoretisuje, ale poutavě a obrazně jí ukazuje cestu k výšinám. Není úskalí, před nímž by nezkušeného mladistvého plavce nevaroval. Dovede se cele přizpůsobiti myšlení a chtění mladíkův. Chce přispěti svým spisem katolické mládeži na pomoc v jejím boji o zachování mravní čistoty v bouřlivém období tělesného a duševního vývoje. Posbíral v ní nejkrásnější a nejpůsobivější myšlenky a příklady, jež našel vlastním přemýšlením nebo četbou. Kolik jinochů zachránila tato knížka před záhubou a zoufalstvím, to ví jen Bůh. Za nejpěknější ve svém žití pokládal spisovatel ony chvíle, kdy některý mladý muž se slzami v očích mu děkoval za toto přispění. Není divu, že 3000 výtisků prvního německého vydání bylo rozebráno za šest měsíců. Každý kněz, vychovatel mládeže, otec i matka měli by si to pokládati za svatou povinnost dáti tuto příručku mládeži do rukou. Ne-li, pak ať vedou mládež sobě svěřenou podle těchto zásad. Zmizí jim ve výchovné práci mnohá starost i slza.

Co se chystá! V nakladatelství »ORBIS« (Praha XII.) vyjdou v krátkém čase následující knižní novinky: Pierre Chasles, »Život Leninův«. Objektivní portret politického vůdce. — Dr. Jos. Macůrek, »Rumunsko ve své minulosti i přítomnosti«. Prvá kniha o tomto státě u nás. — H. N. Casson, »Jak na vůdčí místo?« Každý, kdo má vůli proniknouti výše, musí čísti. — Dr. J. Grmela, »Muž tisíce tváří«. Senační reportážní román.

Nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici vydalo k 80. narozeninám p. presidenta dětskou divadelní hru Josefa Koudeláka T. G. Masaryk, o 3 jed. a dohrou. Osob 8. Cena Kč 4.—. Dekorace I., II. a III. jed. selská světnice, dohra — náves. Hra svojí jednoduchou výpravou a poutavým obsahem bude jistě ráda přijata pp. správcí škol a spolků jako vhodná pro veliké oslavy tak vzácného jubilea a proto uvedenou hru vřele doporučujeme.

Štočky obrázků z Českých Budějovic laskavě zapůjčil pan Ph. Dr. Karel Vodička, ředitel čes. st. gymnasia Jirsíkova v Čes. Budějovicích. Štočekův první použitý pro Almanach Jirsíkova gymnasia (vyšel roku 1928).

Dívčí hlídka

Z Brna. Na sv. Lucii. Byl pěkný předvečer sv. Lucie. V útulném pensionátě panuje nezvyklý ruch. Hlavy chovanek od nejroztomilejších, až do odstínu menší roztomilosti, jsou stále v jednom chumlu. A není divu, vždyť je tajuplný předvečer sv. Lucie! Je po večeři. — Oči nás všech, blázinků, hoří nedočkavostí a touhou trochu se vydováděti. 99krát přehodit polštář přes hlavu, aniž by jsi se zasmála a slovo promluvila, je opravdu velký kumšt. Scéna začíná. — Klečíme na posteli a již je slyšeti pravidelné dopadání 6 polštářů. Bum, bum — »99« — hlásí sčítající a ruce všech klesají bezvládně na nebohý polštář. Ne však na dlouho. Bez hlesu hledá každá svůj kapesník, obyčejně již hodně umouněný a do rohů zavazuje svá nejtajnější přání. Ovšem, jedna musí být také »stará panna«. — Usínáme. S úsměvem na rtech, se štěstím v srdci. Nevěříme ve vyplnění přání, uložených v kapesníku, ale žijeme zlatému mládí se všemi i jeho tak zvanými hloupostmi. Ráno ruka každé hledá cípky kapesníku. »Stará panna« — ozvěnou tomu je salva smíchu. Ach, ty šibalská sv. Lucie!

Olga B.

Něco do dívčí hlídky a zase z Brna. Čtu tak tu naši dívčí hlídku a až je mi toho sloupečku líto, jak se chudinka smutně krčí mezi ostatními. Obyčejně povzbuzovací řeč některého kolegy a kolegyně Skuhrovcové a v minulém čísle se k nim přidružil ještě článek z Brna. To už je opravdu velký pokrok. Bude-li to tak pokračovat, možná, že ke konci roku se dívčí hlídka zastkví bohatým obsahem a kolegové nás budou muset až krotit. Nesmělost, či nezáměr studentek se však nejeví jen v dívčí hlídce. Pozorují to i ve sdružení. Nebojme se přece jedna druhé! Udělejme si ze spolku milý a veselý domov. Nechoďte do spolkových místností pouze na schůze. Nebudme tak strašně cizí a chladné! Správně píše kol. Vrba: »Poznáváme se, sprátelme se!« Nemá to platit jen kolegům, ale nám všem. Ohtěla bych jednou čísti v dívčí hlídce článek plný nadšení pro spolkovou práci, plný čistého dívčího ideálu a hřejivého přátelství. Dočkám se toho?

M. R.

Organisační hlídka

Ústředí katol. studentstva blahopřeje co nejsrdečněji pí. Máše Trojanové, roz. Seegerové, bývalé své zasloužilé a agilní místopředsedkyni a stále svojí příznavkyni, k nedávnému sňatku a přeje hojnost štěstí na nové životní dráze. — Dne 24. ledna byl ve velké aule Karlovy university v Praze promován na doktora vešk. lékařství kol. Dr. Rudolf Suk, bývalý pokladník a administrátor »Jitra«, čilý pracovník v dřívějším výboru a náš dobrý přítel. Upřímně a srdečně blahopřejeme!

Ústředí.

Dnešní situace.

Jsou slova, která více bolí toho, kdo je píše. než toho, kdo je čte, ale slova, která musíme vysloviti i proti své vůli, abychom dali průchod pravdě, která jest třeba zarážející a s to, aby poškodila, než prospěla, ale pravdě, kterou nutno říci v zájmu všech.

Byl jsem nucen, připravuje se na referát na pracovní krajské kursy, více se zahrabat do ústředního archivu a více se zamyslet nad celou organizací a výsledek všeho — trpké zklamání kritické situace a šedého, příliš šedého zítřku. Chci proto několik jen poznámek napsati všem, aby dobře a do důsledku vše rozvážili a zamyslili se.

Hnutí katolického studentstva čsl. vyrůstá z lůna všeobecného vývoje katolicismu. Jest nutným důsledkem všeobecné krise ve studentstvu čsl. Příští rok bude tomu 25 let, kdy katol. studentstvo začalo se organisovati. Program? Původní program (uveřejněný v úvodě k IV. roč. Studentské hlídky) a dosud nezměněný a akutní: **Spojiti katol. studentstvo čsl. v mohutný šik. Pěstovati v něm lásku k vlasti, lásku k církvi, lásku k lidu, z něhož vyšlo. Věsti studentstvo tak, aby z něho vycházeli do veřejného života inteligenti s lidem cítící a pro lid pracující, kteří by se stali vůdci a průkopníky obrodného křesťanského směru. Věsti studentstvo ke křesťanské solidaritě všech národů. Organisujeme se, abychom pojali v sebe co nejúplněji a nejúčelněji všechny ty, kteří podle svého smýšlení k nám patří anebo patřiti mohou, avšak z vlastního popudu ke scelení nezpůsobili buď z ostychu anebo z jiných důvodů; abychom zajistili si včas dorost, abychom podporovali život podle víry a přípravou na budoucí povolání u jednotlivých členů, abychom podle možnosti zajistili hmotný podklad, nutný k prospěšnému studiu.**

Dnes v čele organisace máme Ústředí katol. stud. čsl., v němž jsou spojeny bohoslov. jednoty, akadem. spolky, ASSS. a SSS. — celkem 63 a radostně přištipkaříme ze dne na den. Od státního převratu v r. 1918 jsme skoro na stejné výši organisačně, tu a tam jsme klesli i pod normál, ale nerosteme, nesílíme. Příčiny? Těch je strašně mnoho. Některé naznačím. Jsou jednak ve studentstvu samém a jednak v katolické veřejnosti.

Navštívil jsem zatím dva pracovní kursy v Čechách, o nichž ve 4. čísle »Jitra« se rozšířil kol. Fiala. Docela vážně chápeme jejich účel a výsledek? První kurs, na němž jsem musel vyzvat kolegy, buď aby, když je věc nezajímá, odešli anebo že je »vyhodím«, aby nerušili ty, kdož chtějí poslouchat, se vůbec nedokončil, protože P. T. kolegové byli tak rozumní a tak moudří, že odešli před koncem a po kurse jsme dostali do »Jitra« o kurse od účastníka a k tomu funkcionáře, tak ubohý »epigram«, charakteristický a »velmi zajímavý«, že jsme byli přímo konsternováni.

A druhý kurs? Na začátku kursu tam byli právě tři referenti. Pak jsem asi za půl hodiny mluvil o »Programu a organizaci« před forem, které se skládalo ze dvou kolegů z Kutné Hory a tří členů ČLA., mimo referenty — **to bylo 11. ledna 1930 v Praze, kde je veliký akademický spolek Česká Liga Akademická, která v po-**

slední schůzi přijímala 25 nových členů a celou řadu čekatelů! Stačí to? Či jsou členové, hlavně noví a čekatelé v ČLA, tak »okovaní« ve všech otázkách organizačních, ideových atd., že nepotřebují ani slyšet »nějaké povídání«? ČLA. organizovala všechno studentstvo, byla centrem veškerých snah průbojně katol. inteligence — a dnes? Kolik jich pracuje aspoň v našem hnutí, mimo funkcionáře Ústředí?

Program máme, organizaci máme, ale schází nám solidnost! Schází nám vůle k oběti, k službě. Nepomůže plané mluvení; je potřebí trochu se zapřít a zamyslet! Jest kritická chvílka pro celé hnutí a musí proto každý katol. student se zamyslet nad tím, proč před 25 lety byli bití a fackováni první průkopníci našeho hnutí a proč trpěli. Snad pro kratochvíli? Z dlouhé chvíle? Proto, aby za 25 let všechno usnulo a rozešli jsme se? Nesílíme, nerosteme, přístipkaříme; připozdívá se?

Ne, nepřipozdívá se, ale katolické studentstvo ochablo a jest ukolébáno krásnými písněmi o zbytečnosti organizace a zbytečnosti společné práce. Jakmile ustal tlak — povolili jsme. Pracuje se sice skoro ve všech sdruženích a organizacích, někde i velmi pěkně — ale celkově vzato? Jest toho málo. Bereme vše na příliš lehkou váhu a mnoho kolegů si dělá ze všeho »hec«, velká část pak nemá »vůbec času« na takové »blbovinky«, jak se vyjadřují, ačkoliv hřiště, kavárny atd. je denně vítají!! Ba někteří docela vážně disputují o tom, zda katol. student má ve spolicích býti činným, aniž by porušil svůj katolický charakter!

Jediný časopis dnes máme »Jitro«. Kdo jej má odebírat? V první řadě naši studenti! A skutečnost? Mnozí vůbec prý takové hloupé věci nečtou a mnozí neuznají za vhodné je aspoň rozřezat! Jsou akademici, kteří nepovažují za sebe důstojné »Jitro« číst, ačkoliv plátky, které by ani do rukou neměli vzít, nejen čtou, ale dokonce i schovávají! Úroveň »Jitra«? Kdo do něho píše? Právě ti, kteří nejvíce žehrají na jeho obsah, ani pérem neškrtnou. Je to plané mluvení a »skutek utek«! Propagace »Jitra«? Co byste tomu řekli, že čelný funkcionář rozšiřuje jiný studentský časopis a naše »Jitro« tak tak, že odebírá? A řeknu, že jsou to z veliké části páni katecheté, kteří hledí »Jitro« rozšířit a pomáhají i finančně. Zamhouří tu a tam oči nad nepodařeným snad článkem, protože dobře vědí, že těžko se pracuje těm, kteří jsou odkázáni jenom na sebe a že těžko se něco podniká bez finanční i morální pomoci odjinud. Rád veřejně jim tímto vyslovuji srdečné díky za jejich pomoc a ochotu. Právě ti, kteří nejvíce rozšiřují »Jitro«, i když přísně kritisují, kritisují dobře — ale ti, kteří sotva sami »Jitro« vidí, zavrhuji je »do důsledku«.

Za 25 let našeho hnutí vyšla jistě pěkná řada našich seniorů, kteří by mohli býti základem a podporou snah mladých. Skutečnost? Velice málo je jich, kteří s námi spolupracují, radí a pomáhají. Více je jich, kteří v úctyhodné vzdálenosti nás pozorují a kritisují, ale většina je těch, kteří dokončivše studia, vůbec již neuznají nás za hodné milostivého pohledu! Či mají zvláštní pevnou svou organizaci, nebo jsou tak veřejně zaneprázdněni, že nemohou studentům věnovati ani chvílku času? Než o tom až později.

Co dělá Ústředí? Funkcionáři jsou všichni ve stadiu posledních zkoušek, mladých není. Proč? Ale vždyť je zbytečné něco dělat! Člověk se při-

pravuje o několik prázdných chvil! Dnes se musí dělat jen »akce« a nic organisovat! Dokonce se již ani nemluví, dnes se mlčky strčí ruce do kaps a dívá se na svět, jakoby bylo vše v pořádku! Několik nadšenců celý velký aparát neudrží, zvláště když mnohým schází smysl pro autoritu. O styku Ústředí s mnohými SSS. by se daly povídat celé romány! A kdyby dodnes od valné hromady nic Ústředí neudělalo, jen udrželo to, co bylo, pak udělalo mnoho, protože za dnešních poměrů, kdy místo práce musí hledět uplatit dluh a sehnat peníze — je to práce obrovská, která nezasluhuje plané kritiky těch, kteří jen diktuji a mluví, ale kteří nezakusili trpký úděl vyhovět podmínkám »také přátel«.

Ale nač věšet hlavu? Jsem dále optimistou a věřím, že nebude tak zle. Proč? Protože není všechno snad tak černé, jak vidím. (Jak na př. na říš. prac. konferenci mě opravovali kolegové.) Kdybychom chtěli živorit dále, pak řeknu, že všechno je výborné a že beze sporu tiše a účinně pracujeme bez vědomí a pomoci našich přátel. Naši snahou je však, zanechat i nesmělého kroku ve stínu, aby o nás nikdo nevěděl, ale chceme ukázat, že jsme zde a že chceme žít podle svého poslání a programu plným životem jako katoličtí studenti a že budeme při nejmenším aspoň tak výbojní, jako před několika roky.

Jediné k tomu je potřebí: dobře chápati slova student a katolický! Nepomohou plané články o nepodařené mladé generaci, když nikdo se k té mladé generaci »nesníží«, aby jí rozuměl a jí především pomohl. Nerozumí studentům ještě ten, kdo se to domnívá! Kdo mladé chce věst, i sám musí býti mladým, byť by měl na hlavě šediny! Že jsme couvli a nemluví se o nás, není vina jen na studentech, ale i na naší veřejnosti, a o tom příště!

Čtenářům a odběratelům »Jitra«.

Víte, co na vás chci? Peníze!!

Chcete a mnohdy urgujete a někdy velmi důrazně, aby »Jitro« vycházelo pravidelně, bylo »pěkné« atd. Velice rádi hledíme vám vyhovět a všemožně se snažíme na mrknutí oka posloužit — ale jediné za to chceme: Zaplatte »doplatné« — »předplatné«.

Fondů nemáme! Jsme odkázáni jenom na »předplatné« a schodek musíme hledět uhradit z Mikulášského daru. Dosud »Jitro« bylo strašně passivní a dělalo po stránce finanční ročně veliké obtíže. Byli jsme letos přinuceni předplatné zvýšiti — ale přece jen tak, abychom aspoň na papíře mohli říci, že nedoplácíme. Ve skutečnosti to bude pěkná zase částka, která padne jenom na to, abychom mohli dostáti všem povinnostem.

Každé číslo »Jitra« musíme zaplatiti před expedicí čísla následujícího, jinak by nevyšlo! »Nepočkají« nám, třebaš je to ryze katolický podnik, Československá akc. tiskárna (!), až dostaneme od odběratelů předplatné! Musíme, i kdybychom peněz neměli, plnit závazky, plynoucí nám ze smlouvy s tiskárnou! A proto je v zájmu všech, zaplatte ihned všichni, kdož jste tak dosud neučinili a potom hleďte působit na ty, o kterých víte, že otálejí!

Ale ještě několik tisíc »také předplatného« máme dostávat dosud za loňský ročník »Jitra« (X.). Kdy to předplatí (!) ti, kteří dávno »Jitro« již snad i přečetli? Či domnívají se, že dáme jim to gratis? Jest příslovi: »Přátelé budme, dluhy

si platíme!« Jsme rozhodnutí, že budeme museti, jako jiní, užiti konečně i radikálních prostředků! »Předplatné« za X. ročník jsme několikrát již upomínali. Budeme rozesílati poštovní příkazy a případně větší částky předáme právnímu zástupci. Příliš se dosud hřešilo na naši shovívavost. V zájmu těch, kdož platí řádně, musíme donutiti ty, kdož nechtějí uznati svou povinnost!

Kolegové kolportéři, hleďte předplatné brzy vybrati a zašlete je. **Letošní ročník musí býti zaplacen nejpozději do konce dubna, jinak ještě včas si všechno »zařídíme«.**

Neurgujte, nekritisujte — dokud jste sami nesplnili svou povinnost. Budeme-li míti »dost« peněz — pak budeme jistě dělat »divy«.

Alois Grulich.

Co jste vykonali? Tak táži se vás, po všech výzvách a přáních, jež na vás byla vznesena. Mnohý by mi na to těžko mohl odpověděti, ač — neupírám, mnohý by toho měl co povědět dosti. A takovým všechna čest! Jen několik slov: letošní Mikulášský dar vynesl dosud mnohem méně, než loni. Proč? Snad volby, na venkově neúroda, či co jiného? Anebo ochabnutí našich příznivců? Pohlédněte se kolem sebe, zda jste někde na někoho nezapomněli, a pak-li ano, shánějte jako včelky, obraťte se, kamkoli jen můžete hlavu strčit! Pro studenta to není hanbou! Důrazně také upozorňuji, aby všechna sdružení celé vybrané obnosy odevzdala do Ústředí, jinak mohou vzniknouti konflikty s dárci! Ať nikdo nenechává si nic na své potřeby, o to může teprve pak žádat, a bude mu podle možnosti Ústředím poskytnuto. O »Jitře« lze za to s potěšením říci, že květa, přes to, že bylo předplatné letos zvýšeno, přibírá odběratel, a hlavně — líbí se. Tedy ať také početně zmohutní! Pracujme k pátému tisíci!

B. Černý, tajemník.

Třetí výborová schůze Ústředí katol. stud. čs. konala se dne 22. ledna t. r. o 9. hod. za přítomnosti členů: Grulich, Fialy, Svozila, Černého, Suchánka, Převora, Hradila, Friedla, Kreisingera, Jurčí, Kubička, Omluveni: sl. Skuhrovcová, dp. Daňha, Horák, Nykodým. — Pro množství látky vzata na pořad nejprve zpráva pokladní, z níž vysvitlo, jak slabá je letos akce Mikulášského daru a jaké jsou finanční potíže Ústředí, zvláště s »Jitrem«. Doporučeno ještě zesílit propagaci Mikuláš. daru, kde se tak dosud nestalo, aby se výnos aspoň poněkud zvýšil. Veřejnost jeví malý zájem o nás, lidé kompetentní málo se o nás starají. Pojednáno o moravsko-slezské sekci, jejímž předsedou je kol. Hradil a jejíž výbor zahrnuje v sobě 16 členů. Funkce její je především organizačně-kontrolní, vykonává přímý dozor nad SSS. i stará se o propagaci a zpravuje o všem Ústředí. Při věci sdružení v Král. Polí uznáno, že nelze zavádět nové zvláštnosti, aby netrpěla příliš jednotnost organizace, ač jinak se přání respektují. Obsirněji byla prodebatována otázka zemské prac. konference na Moravě. Bude buďto v Prostějově nebo v Kroměříži na Květnou neděli. Aby jednání došlo ke konci a bylo vše důkladně probráno, mají být svolány sekce, jež by zvláště jim přidělené otázky projednaly a předložily pak na konec plenu. Bylo by tedy zahájení všeobecné, oficiální, pak byly by pracovní sekce a závěr opět v plenu. Sekce asi: organizační, tisková, právní, návrhová. Vysloveno přání (kol. Kubiček), aby ze zdatnějších SSS. zástupci pronesli zprávy

o činnosti, a tak podán byl přehled činnosti SSS. na Moravě a ve Slezsku. Referenti budou navrženi, rovněž příp. dodatky. Konference se má pořádat v sobotu večer (užší) a v neděli dopol. plenum, odpol. sekce. Kol. Grulich promlouvá dále o tiskové kanceláři při Ústředí, kterou je nutno zříditi, aby obstarávala informační a propagační službu pro naše časopisy i pro příbuzné časopisy zahraniční. Pro uspořádání a vedení evidence pís. aktů a histor. dokumentů bude určen archivář. V brzké době bude nutno přikročit k vydání nové organizační příručky, jejíž redakci pověřen kol. O. Svozil za spolupráce kol. Grulich a B. Černého. Projednány věci redakční a stížnost A. S. Moravana o kongresu Pax Romana, a konečně promluveno o římské stud. pouti, v jejímž projektu nejeví se s naší strany dosud nic určitého a o příští říšské pracovní konferenci, načež schůze skončena. Členové brněňští zúčastnili se pak téhož dne večer, jako delegáti Moravana, repres. plesu České Ligy Akademické v Obecním domě.

—er—

Vánoční radost v SSSm. v Plzni a nová práce. SSSm. v Plzni oslavilo vánoční svátky opravdu pěkným a křesťanským způsobem. Ve 3 hodiny odpoledne 29. prosince m. r. sešli jsme se všichni, kteří patříme do tohoto kroužku, v naší místnosti na arciděkanství, kde jsme měli krásně upravené a zhotovené jesličky. Čtyři mladí houslisté, doprovázeni harmoniem a zpěvem všech přítomných kolegů, oslavovali koledami příchod Mesiášův na tento svět. Pak byly rozdávány dárky. Každý člen byl podělen. Ježíšek v našem SSS. rozdával knihy, školní potřeby, tužky, péra a sešity, takže způsobil v celém sdružení nesmírnou radost a opravdu vánoční náladu. Po čaji a opět po musikálním programu byla tato vánoční radostná schůze, které předsedal nejmladší v celém sdružení a která byla prvním skutečným náběhem našeho SSS. k sociální a charitativní práci, skončena. — Po vánocích, kdy jsme překonali po těžkých svízlech jakousi vnitřní krizi, pouštíme se do nové práce. Vstupujeme do svého jubilejního roku, který jsme oslavili v lednovém čísle »Jitra« a který oslavíme ještě slavnostní akademií.

Úprava právních řádů našeho hnutí. Rozvoj spolkového života v našem hnutí a neustálý vývoj organizačních forem a metod vynutil si, aby také naše spolkové právní řády přizpůsobily se změněným poměrům, řešily nové úkoly a upravily nové obory spolkové činnosti, s nimiž naše původní spolkové řády nemohly ani počítati. Tato úprava byla čím dále tím více pocítována, poněvadž řečené úkoly a obory činnosti vystaveny byly úplně nahodilému provádění se strany funkcionářů, po příp. i výboru, neboť scházelo zde pro ně jakési pevné vodítko. Nejhuře pocítuje se nedostatek právní úpravy v poměru mezi organizacemi samými. Dnes věru ani mnohý funkcionář Ústředí nemůže s jistotou říci, jaké druhy organizací vlastně máme a které organizace dlužno do toho či onoho druhu počítati. Vznikají z toho pak nemilé spory, jako na př. nyní o Akad. SSS. v Králové Poli. A pak naše původní spolkové řády byly vypracovány povětšinou nakvap, jen aby naše hnutí mělo již v prvních počátcích nějaké právní řády, takže tyto obsahují mnoho ustanovení čistě teoretických bez velkého významu, zato ale v důležitých otázkách spolkového života jsou někdy příliš kusé. Naši rutinovaní spolkaři z prvních dob hnutí pomalu odcházejí, jsouce vystřídáváni novými,

mladými pracovníky a vzhledem k tomu, nemáli hnutí upadnouti do chaotického stavu a neko-
nečných sporů, nutno jim ukázati směrnice a zá-
sady, po nichž a v jichž mezích mají hnutí vésti
úspěšně dále. Ústředí katol. stud. vědomo si toho
všeho, začalo již před 2 roky s reformou svých
spolkových řádů a to nejprve stanov, jež také
přepřacovány a schváleny. Nejbližší valou hro-
madu čeká nyní již schválení nového jednacího
řádu Ústředí, vypracovaného na podkladě právě
zmíněných stanov. Osnova jeho byla již refe-
rentem, stanoveným výborem, vypracována a če-
ká na posouzení se strany našich spolkových
pracovníků. Jednací řád Ústředí jest vlastně jed-
nacím řádem pro celé hnutí a proto bylo by žá-
doucné, aby jednotlivá naše sdružení a jejich
členové projevíli o jeho úpravu co největší zá-
jem. Ústředí je proto ochotno na po-
žádání zaslati všem interesentům
osnovu jednacího řádu k posouzení.
Lhůta k posudkům stanovena je do 15. března
vzhledem k tomu, aby na jich základě mohl býti
vypracován elaborát pro zemskou pracovní kon-
ferenci. Upozorňujeme naše sdružení,
že takto mají nejlepší možnost
uplatnění své vlastní návrhy na ú-
pravu jednacího řádu. Na konferenci,
ani na vainé hromadě, nebude na jednotlivosti
již vůbec času. Čím větší zájem projevíte,
tím dokonalejší řád bude hnutí mít! —jjj—

SSS. Brno-seminář. Letošní činnost jsme za-
počali X. valnou hromadou, na niž po sjezdovém
referátu kol. Prnky, byl zvolen nový výbor.
Předseda Josef Prnka, místopředseda a předseda
dram. kroužku Vlad. Kozlíček, jednatel La-
dislav Kučeřík, pokladník Josef Malík, dále L.
Veselý, Jan Jedlička, členy výboru: Petr Lekavý,
Karel Šupa, Fr. Šimčák, V. Damborský a Jar.
Hudec. Duchovní rádce jest opět dp. Dr. Ferd.
Dokulil, prof. bohosloví. Dne 28. září zúčastnili
se členové všeobecných oslav svatováclavských,
pořádaných v Brně. Sami oslavili jsme jubileum
svatováclavské minulého roku »Dědic čes-
ké země«. V říjnu konala se schůze s přednáškou
Dr. Ferd. Dokulila o oslavách svatováclavských.
Na ní byl zřízen hudební kroužek (předseda J.
Jelínek), který hrává při našich divadlech a
schůzích. Uspořádána byla také tradiční spolko-
vá věcná loterie, o níž se jevívá vždy značný zá-
jem našich mladších kolegů. Na začátku listo-
padu vykonali jsme sv. exercicie pod vedením
dp. Al. Storka T. J., povzbuzujícího nás také
k práci v našich katol. spolicích. Potom byla při-
pravena div. hra »Renegát Oderok«, jež byla před-
vedena s úspěchem za veliké návštěvy. Svou
účastí poctil nás ndp. biskup Dr. Kupka, pan
kancléř Dr. Kratochvíl, pan kanovník Zavadil a
mnoho jiných významných hostů. Na sv. Miku-
láše uspořádán mikulášský večírek s pestrým
programem a rozdáváním dárků. Po svátcích vá-
nočních přednášel dp. Fr. Vsetečka o misích
a 18. ledna měl přednášku se světelnými obrazy
rektor misijního ústavu v Nitře dp. Faikus.
Členů sdružuje naše SSS. 93. Čítárna odebírá
5 deníků, 9 týdeníků a velký počet revuí a růz-
ných časopisů. »Jitra« odebírá sdružení 63 čísel.
Tělocvičný odbor je činný hlavně v létě, kdy na
hřišti, kromě různých cvičení, hraje se ponejvíce
volleyball.

SSSm. Brno Již 4 měsíce uplynuly od val-
né hromady, byly to čtyři měsíce horlivé agendy
spolkové. Zprvu bylo nutno konsolidovati vnitřní
poměry a potom teprve začíná se spolek rozví-

jeti všestranně, takže stav členstva dostoupil
výše 120 členů. Koncem října uspořádána důstoj-
ná oslava 11. výročí naší samostatnosti s pro-
slovem p. Dr. Valenty. V listopadu sehrána di-
vadelní hra »Dědečkovy housle«, která opět
soustředila velký počet obecenstva. V prosinci
byl uspořádán Večer vánoční poesie s proslovem
předsedy s hudeb. recitač. čísly. Obzvláštní po-
zornosti se těšila sborová recitace Kříčkovy
»Zimní balady« a jednoaktovka »Rohovin Čtver-
rohý«. — Vedle těchto podniků konáno 6 člen-
ských schůzí, na nichž přednášel většinou duch.
rádce p. Dr. Dokulil. Mimo schůzí zúčastnila se
velká většina členstva nejen sv. misí, ale i spol.
sv. přijímání. Tedy celková činnost, jak po
stránce náboženské i kulturní neupadá, nýbrž
jde stále vpřed, čemuž přeji zdař Bůh! Bet.

Pracovní kursy. Na vlašné spolkové poměry
vzcněly doposud pracovní kursy dostatečně.

V Plzni zahájil kurs v sobotu 4. ledna v 15.15
hod. kol. K. Fiala a udělip slovo kol. Grulichovi,
který přednáší organisační referát, podávající
obraz vývoje dnešního stavu celého našeho
hnutí. Přednáší oprávněné stesky na ignorování
naší organisace od katol. akademiků, z nichž
mnozí pokládají organisování za věc hříšnou a
zakázanou. Pláče nad nedostatkem našich pra-
covníků a bolestněji na nás působí nepochopení
a neúčast vlastních členů. Přítomní se nechovali
zrovna nejspolečenštěji. Vyzvedá ideál služby,
který nutno jest uvádět v život. Po hodinovém
referátě přednáší kol. B. Černý a spolkové práci.
Promlouvá o zakládání SSS. a vedení, vysvětluje
jednací řád i stanovy v nejdůležitějších částech,
vysvětluje práci a pravomoc jednotlivých funk-
cionářů. Přímé otázky se přítomných potvrzuje
naš názor, že názorný výklad, pomocí tabule,
přinesl mnoho důležitého a že pořádání kursu
mělo svůj význam. Schůze jsou zrcadlem vnitřní
práce spolku! Dále promluvil ještě kol. Grulich
o studentské katolické internacionále. Podal
nám vzácný přehled celé práce na poli meziná-
rodním i zájmy, které nás vedou k této činnosti.
Kurs navštívil vsdp. arciděkan A. Havelka, du-
chov. rádce SSS., jemuž patří dík za propůjčení
místnosti. — V neděli 5. ledna dopoledne pro-
mluvil kol. Černý o knihovně, čítárně a našem
tisku. Dp. Daňha promluvil o laickém apoštolátě.
Kol. Skuhrovcová promluvila v přesně propracov-
vané přednášce o práci dívek ve Sdružení.

V Praze zahájen kurs v sobotu 11. ledna za
malé účasti delegátů a nedostatečné účasti li-
gistů. Promluvil kol. Grulich o organisaci a kol.
Černý o práci ve spolku. — V neděli 12. ledna
účast byla o něco lepší, přišlo více ligistů, zá-
stupce Růže Sušilovy, 2 delegátky z Kutné Ho-
ry (již v sobotu se zúčastnily) a několik členek
SSSd. a všichni referenti. Kol. Černý mluvil
o tisku a knihovně. Kol. Skuhrovcová o práci
dívek ve Sdružení. Dp. Daňha o apoštolátě. Kol.
Fiala o sociální práci, ukázav, že křesťanství
v tomto oboru nejvíce vykonalo. Po debatě před-
nášel o poměru k veřejnosti a veřejnosti k na-
šemu hnutí. Již v úvodu pravil, že lituje, že jej
slyšet nebude veřejnost. Mluvil nelitostně, řezal
sám sebe, působil bolest sobě i přítomným. Ci-
tili však, jak jest to zdravé, jak se všem uleh-
čilo a byli mu za to vděční. Hledal úlevu a spa-
sení. Byla to očista duší a myslí. Jedině láska
k hnutí vedla ho k tak ostrým slovům. — Kurs
v Praze byl s větším porozuměním vyslechnut,
o čemž svědčí alespoň pokusy o debatu, kterých
ani v Plzni nebylo. Fiala.

Divadlo a film

Slaviafilm v Praze předvedl opět dva skvělé filmy, jež živou působivostí dramatickou zaujmou a získají. První, drama německé produkce »Narkosa«, za režie A. Abela, je filmovým kouskem par excellence. »Není to jistě všední příběh, jestliže útloučké dítě roztrhne svůj život o lásku. Jen nevšední duše dovede se němě oddat nesplnitelné touze. Právě, že takový osud není všední, chce vám básník předvésti podivuhodný román mlčelivého srdce. A přece — jak často je potkáváme, niče netušíce — tyto jímavé pohádky ze skutečnosti.« Zobrazování duševních stavů filmovou technikou je zde zvláště vynikající. — Druhý film »Noc po zradě«, balada z pohnutých dob současného Irska dle světového románu O'Hahertyho, za režie Dr. A. Robinsona, v hl. úlohách Lya de Putti, Lars Hanson a Warwick Ward. Irsko, tvrdá, smutná země, bičovaná mořem, naježená chmurnými horstvy, s lidem těžkomyslným, romantickým i vznětlivým, způsobila v uplynulých letech mnoho horkých dnů Anglii, bránci se nejen proti politické samostatnosti Irska, ale i proti novodobým socialistickým proudům, které téměř přes noc zachvátily irský proletariát. Zde vyrostl fanatický vůdce Gallagher, který i po potlačené vzpouře nepřestal býti bohem svých přívrženců, vydaných na pospas pronásledování. Obětává lásku, nezištné přátelství i nenávist a zrada střídají se v tomto filmu, plném tragického spádu a překvapujících obrátů. —r—

»Na západní frontě klid« — ve filmu. Práce na filmu »Na západní frontě klid«, zpracovaném podle známé knihy Maria Remarquea, postupují rychle vpřed. Na Irvin ranchi v Kalifornii byla najata plocha ve výměře čtver. kilometru, kde se natáčeji zákopové scény. Pro účinkující byl vybudován zvláštní tábor. Film zhotovuje společnost Universal, která právě 31. prosince m. r. dostala od Remarquea další libreto spolu s přednostním právem na další jeho díla.

Filatelie

Ve filatelii je nechvalně proslaveno jméno Furnier. Jeho nositel byl totiž velkovýrobem zdařilých napodobenin vzácných známek, které nabízel sběratelům za levné ceny jako náhražku originálů velmi drahých a proto většině sběratelů nedosažitelných, aby prý ona místa v albech nezela prázdnotou. Od roku 1891 až do roku 1914 bylo v jeho závodě vyrobeno bezmála 2000 druhů napodobenin rarit, opatřených obyčejně na rubu nápisem: »Facsimile«, kromě 1700 různých vzácných přetisků a razítek. Furnier zemřel v roce 1917 a po něm převzal výrobu bývalý úředník závodu L. Hirschburger, který zemřel v r. 1927.

Poněvadž se dosti často stávalo, že jejich výrobky byly prodávány překupníky za známky pravé a tím byli sběratelé poškozováni o veliké obnosy, rozhodla se Unie filatelistů v Ženevě, kde se nalézal podnik Furnierův, koupiti celé zařízení i se zásobami hotových výrobků. Z velikých zásob známek bylo sestaveno 480 vzorkových alb napodobenin, přetisků a razítek, které jsou pro-

dávány zkušebním znalcům, spolkům filat. neb obchodníkům k účelům studijním a zkušebním. Všechny napodobeniny byly opatřeny nezničitelným označením. Ostatní zásoby známek byly za úřední asistence spáleny a celé zařízení výroby učiněno neškodným, načež bylo uloženo v ženevském museu. K posouzení rozsahu tohoto závodu známkového a jeho zásob slouží okolnost, že k zpracování všeho materiálu za účelem přehlednosti bylo třeba téměř celého roku. Ze zásob výrobků byla prohlédnuta pouze část, a to na 400 kg, ostatek propadl zkáze. Při konečné inventuře bylo shledáno, že ony padělky by měly cenu na 3 miliony fr. franků, kdyby se prodávaly pouze za 1 tisícinu ceny známek pravých.

Podle »Tribuny Filatelistů«.

Pěle-měle. Po Novém roce byly u nás dány do oběhu nové známky s obr. pres. Masaryka, hodnoty 50, 60 hal. a 1 Kč. Jeho portrét je vzat z hodnoty 3 Kč jubilejní série z r. 1928. — V Portugalsku byl vydán zákaz dalšího vydávání známek příležitostných a zn. s příplatkem. Sběratelé o ně valně nestáli a proto se jejich výroba nevyplácela. Tento zákaz by sběratelé rádi uvítali i v jiných státech, zvláště v Itálii. Tam byla vydána pamětní série známek svatebních k sňatku korunního prince s belgickou princeznou (8. I. 1930), která rozmnožuje dlouhou řadu známek tohoto státu. — V Berlíně se pilně konají přípravy k otevření »Mezinárodní výstavy poštovních cenin« ve dnech 12.—21. září. Bude to jedna z největších výstav toho druhu z posledních let. — Vatikánské dosavadní známky budou letos nahrazeny definitivním vydáním známek, na kterých budou kromě obr. Sv. Otce a znaku ještě 4 obrazy města: pohled na Vatikán s letadla, vatikánská zahrada, chrám sv. Petra a náměstí. Bude vydáno 11 hodnot od 5 c. do 10 lir. Dosavadní známky možno obdržeti u pořadatele filat. odboru (Ant. V. Bárta, Proseč u Skutče) v sestavě: 3 kusy za 1 Kč nebo 8 kusů za 9 Kč plus poštovné (od 5 c. do 80 c.). U něho obdrží mladší sběratelé na požádání (za úhradu pošt. výloh) nový doplněný a rozšířený ceník levných balíčků známek z celého světa, alb a jiných pomůcek. Zvláštní premie při větších společných objednávkách od 25 Kč. Doporučuje se vřele všem našim sběratelům.

Technická hlídka

Letos nám přibude bezmála půl sta nových mostů na státních silnicích. V celé republice má býti podle úředních stavebních plánů vybudováno na státních silnicích celkem 45 nových mostů, které si podle našich informací vyžádají úhrnného peněžitého nákladu 48 mil. Kč. Mezi největší z těchto nových mostních novostaveb bude lze počítati nový most přes Ohři v Lokti, přes Vltavu v Č. Budějovicích a v Pisku, přes Labe v Jaroměři a u N. Zámeků, přes Zorkovický potok u Jinína, přes řeku Moravu u Rohatce, u Hodonína a u Brodského, přes Moravici v Malé Hartě, přes řeku Nitru v Nitře, přes Sekčov u Prešova, přes Ferebiju v Bustině, přes Uhlavský potok na staré silnici z Užhorodu do Užoku a přes potok Betar u Užsky na Podkarpatské Rusi.

Důležitý most přes Dunaj. Loňská krutá zima přerušila na několik měsíců veškerou dopravu na

dolním toku Dunaje, který úplně zamrzl. Postiženo bylo hlavně Bulharsko a Rumunsko. Proto se začalo v tisku obou zemí hojně psát o potřebě vystavět most přes Dunaj, aby se již taková kalamita nemohla opakovat. Na mostu má velký zájem i Polsko, které letos zahájilo akci o získání trhů blízkého Východu. Dne 5. února má se sejít v Bukurešti konference zástupců bulharských, rumunských i polských, která má tuto otázku definitivně rozhodnouti a určit především místo nového mostu (pravděpodobně mezi Giurgiu a Ruščukem), jakož i zda má být vybudován most pevný nebo plovoucí.

Nový materiál pro úpravu čl. silnic. Letošního roku použito m. j. několika druhů materiálu původu částečně domácího, částečně zahraničního. Ze zahraničí pochází calerit, t. j. asfaltový beton, vhodný pro střední a těžké vozovky, který slučuje výhody asfaltu a betonu. Domácího původu je kalit, jehož bude použito pro kalení vozovky, a to k pracím povrchovým i penetračním. Dalším domácím materiálem je banketol, jimiž se zpevní okraje silnic (bankety), aby byly zbaveny bláta a zbytečného rostlinstva. Domácí vynálezy tohoto druhu se datují již od počátku tohoto století, kdy v Praze a místy i na venkově za použití podobného materiálu provedeno několik úprav. V dalším používání zůstane i nadále zahraniční bituminózní emulze colfix, již byla upravena silnice z Prahy do Lán, několik kilometrů u Liberce a úseky na Slovensku atd.

Panamský průplav má málo vody. Americkým tiskem je citována zajímavá zpráva guvernéra panamského pásma, adresovaná ministerstvu války, v níž se upozorňuje zejména na nedostatek vody v kanále, vždy po čtyři měsíce v roce, což ohrožuje výkonnost této důležité spojky dvou největších světových moří. Důležitost této světové komunikace dokazuje číslo 4774 lodí o tonáži 29,368.840 tun za rok 1925 na rozdíl od roku 1915, kdy tudy projelo pouze 1088 lodí. Guvernér navrhuje k odstranění této závaży postaviti velkou vodní nádrž v Alhajuele nákladem 12 milionů dolarů, jež by průplav zásobovala vodou v dobách sucha. Práce jsou rozpočteny na 5 let a kongres bude požádán, aby k zahájení příslušných prací poukázal dva miliony dolarů.

Světová produkce petroleje 1929 — 1467 milionů barelů. Udává tak odborný statistik Valentin R. Garflas. Listina producentů vypadá takto: Spojené státy 1010 milionů barelů, Venezuela 135 milionů, Rusko 95,5, Persie 43 miliony, Mexiko 42 miliony, Rumunsko 32,5 milionu, Východní holandská Indie 30 milionů, Kolumbie 20,4 milionu atd.

Náš loňský dovoz a vývoz pneumatik. Od ledna až do září — potud totiž sahají až dosud po ruce jsoucí úhrnné číselné údaje odborných kruhů — bylo k nám loňského roku z ciziny dovezeno úhrnem 1150 metr. centů celých pneumatik totiž plných obručí, v ceně 2,5 milionu Kč, jakož i 25.890 metr. centů dutých pneumatik hodnoty 112,061.000 Kč. V téže době bylo naopak z Čsl. republiky vyvezeno za hranice 20 metr. centů celých pneumatik v ceně 41.000 Kč a stejná váha i pneumatik dutých v peněžitě hodnotě 106.000 Kč.

Zatransatlantické telefonování z Československa do Spojených států se v minulém roce vyvíjelo normálně a počet hovorů opět vzrostl. Náš průmysl jeví o spojení znač. zájem a když v mrtvé letní sezoně nastalo s naší strany jisté uvolnění, používali spojení z Československa hojně Ame-

ričtí hosté, pobývající v našich lázních. Kvalita hovorů je dobrá. Prozatím má s Amerikou telefonní spojení naše telefonní pásmo č. 1 a 2, sahající na východě až po linii lučeneckou. Velkou úlevou pro transatlantické hovory bude nový kabel do Moravské Ostravy, který má být v nejbližších dnech uveden v činnost.

Konkurence Veletržnímu paláci — v Chicagu. Je zajisté zajímavým dokladem rozhledu a prozíravosti zakladatelů P. V. V., že zanedlouho po otevření Veletržního paláce v Praze vstupuje v činnost zcela obdobná instituce — v Chicagu, a to pod názvem »The Chicago Luopi Merchandise Mart«. Budova, která teda má být nyní v Chicagu jakýmsi Veletržním palácem, je majetkem známé Woolwerthovy společnosti, majitelky asi 2000 řetězových obchodů, ve Spojených státech severoamerických.

Letošní stavby zemědělských škol v ČSR. vyžadají si bezmála půltřetího milionu Kč peněžitého nákladu. Vybudovány budou státní rolnické školy v Rimavské Sobotě a v Nitře, upravena školní budova státních zemědělských škol v Eberhardě, postaven žákovský internát a byty pro zřízence při státní odborné škole hospodářské v Kravařích zbudována stanice pro zužitkování ovoce a zeleniny s bytem pro zřízence při státní ovocnicko-vinařské škole v Sabinově a vystavěna nová budova státních zemědělských škol v Liptovském Hrádku. Řada státních zemědělských škol dostane elektrisaci a kanalisaci a novostavby budov rolnické školy v Mukačevě a státní školy pro lesní hajné v Užhorodě budou letos dopláceny.

Výškový let českoamerického důstojníka. Českoamerický poručík Apolo Souček z Washingtonu, který dobyt řady leteckých rekordů, se v posledních dnech vyznamenal velkým zkušebním výškovým letem. Zkoušel totiž nový motor pro bitevní letadlo Wright Apache, při čemž vystoupil do výše 10.000 metrů. Startoval na letišti Anacostia na východním obvodu Washingtonu a stoupaje, dostal se až nad město Baltimore, které je od letiště vzdáleno 60 km. Jeho vynikající výkon byl přijat se všeobecným nadšením civilního obyvatelstva i místní vojenské posádky.

Protectorát jarního pražského veletrhu. Vláda republiky Československé přijala podle svého rozhodnutí ze dne 18. prosince 1929 protectorát Jarního pražského vzorkového veletrhu, který se bude konati ve dnech 16.—23. března 1930.

Světlem

Špatné novinářské překlady jako překážka mezinárodního dorozumění. Při nedávné přednášce, kterou na Karlově universitě konal mladý anglický spisovatel L. Meyer o problémech překládání, byla pronesena zajímavá slova o důležitosti výstižných překladů v dokumentech pro denní tisk. Některé řeči svou přirozenou povahou zestručňují (angličtina), jiné opět myšlenkou zdůrazňují, ba až přehánějí (francouzština). Doslovný překlad pak v těchto řečích vždy zcela zkreslí původní myšlenku, čímž mohou vzniknouti i vážná nedorozumění. Důkazem toho je na př. projekt anglického ministra financí Snowdena v srpnu na haagské konferenci, kdy jeho špatně interpretovaná slova málem ohrozila úspěšné zakončení těchto mezinárodních jednání. Bylo by méně mezi-

národního napětí, kdyby novinářské překlady byly důkladnější a méně povrchní.

Nejkrásnější mramor našeho státu na Slovensku. Minulého roku se mramorové doly v Tuháru na Slovensku dostaly do českých rukou. Při rozšiřování lomů přišlo se na ložiska krásně zbarveného mramoru, jenž patří k nejkrásnějším druhům v Československu. Je rozmanité barvy — bleděružový, tmavočervený, šedý — a to vždy s harmonickým žilkováním. V Praze jím byla již vyzdobena řada budov veřejných, m. j. novostavba právnické fakulty.

Výstava mimoevropského umění ve Veletržním paláci v Praze těší se neustále velkému zájmu nejširší veřejnosti. V poslední době jsou častým hostem výstavy školní výpravy, a s četných stran je požádáno, aby výstava byla prodloužena. Silným dojmem působí jedinečná expozice umění afrických černochů, jejich sochy a masky ve dřevě provedené poutají svým originálním primitivismem. Výstava byla též navštívena mnohými cizími návštěvníky Prahy, kteří se netajili obdivem nad bohatstvím Hlouchových sbírek. Celková návštěva činí již několik tisíc osob.

Před oficiálním vydáním nového českého názvosloví ptactva. Ježto proti směrnicím nové české terminologie ptactva, schváleným Čsl. společností ornithologickou a publikovaným v odborném časopise »Věda přírodní«, nebyly se žádné strany živněny námítky, usnesla se ornithologická společnost, aby dříve již zvolený pětičlenný komitét, skládající se z odborníků pp. Hořce, prof. Jandy, Karáska, říd. úř. Musíla a Plachetky, provedl definitivní úpravu nového názvosloví. Hlavním redaktorem, jehož úkolem je po návrzích a event. doplňcích ostatních členů komitétu zpracovati celý návrh a pak jej upravit pro tisk, byl zvolen říd. uč. J. Musílek. Po skončených pracích bude celý elaborát ještě předložen ke schválení plenu Čsl. ornithologické společnosti a pak oficiálně uveřejněn.

Před založením nové čsl. skautské organizace. Jak se dovídáme, jedná se právě o to, aby byly založeny zvláštní nové skautské organizace skautů živnostenských. Organizátoři poukazují na to, že obchodní a živnostenský dorost má namnoze velmi zapotřebí hlavně zdraví prospěšného, jakož i charakter tužícího skautingu, takže se založením těchto nových organizací, jejichž ústředí bude jako sekce podle našich informací přidruženo k některé význačné živnostensko-obchodnické organizaci, nelze nadále otálet.

Čechoslovákova výkonnost o dvě třetiny menší než Američanova? Známy hornický odborník prof. Read z Kolumbijské university v New Yorku vypočítal podle vlastní metody, jaká je výkonnost dělníků v jednotlivých státech světa. Při tom Spojené státy dostaly stupeň 30, kdežto Československo 9 a půl, což znamená, že výkonnost našeho dělníka jest o dvě třetiny nižší, než amerického. Za Spojenými státy následuje Kanada 20, Anglie 18, Belgie 16 a Německo 12. Francie má stupeň 8 a čtvrt, a Čína — jeden. Ovšem při tomto porovnání nepadají na váhu ani tak tělesné a duševní vlastnosti dělnictva, jako spíše racionalisace průmyslu a jeho náležitě vypravení strojovým zařízením.

Pro šumavské lázně. Zdárný cizinecký ruch na našem krásném území šumavském a v Pošumaví postrádá stále ještě moderní lázeňská zařízení na šumavských vodách, a to aspoň ve všech rušnějších městech v polosi. Nemůže býti zajisté sporu o tom, že dobré říční a sluneční lázně mohou býti dobrým podporovatelem zejména domácího ruchu turistického a vůbec cetovního, jakož ovšem i rozvoje letních sídel. Bylo by zejména záhodno, takovými láznemi dokonale vypravit Český Krumlov, České Budějovice,

Prachatice, Volyni, Strakonice, Horažďovice, Sušici a Klatovy.

Výsledky výzkumné Hrdličkovy cesty na Aljašku. Náš krajan a ředitel Smithsonského ústavu ve Washingtoně, dr. Aleš Hrdlička, vrátil se před časem z velké výzkumné výpravy na Aljašku, kde sbíral materiál o nejstarších obyvatelích Ameriky. Nyní měl ve Washingtoně o svých zkušenostech přednášku, v níž m. j. sdělil, že s sebou přivezl na 60 beden vzácného materiálu. Se svým průvodcem drem J. Malým z Karlovy university urazil 6000 km po řece Yukonu, při čemž po 2000 km se plavili na malé kanoji, zkoumajíce pečlivě břehy veletoku. Příští výpravu povede dr. Hrdlička na severovýchodní cíp asijské pevniny, kde náš badatel hledá pravlast původního amerického obyvatelstva.

Anglická kniha o českém vystěhovalectví do Ameriky. Studující na Kolumbijské universitě v New Yorku, R. J. Kuták, připravuje k tisku anglickou knihu pod názvem: »Změna a uchovávání kulturních rysů u českých vystěhovalců«, v níž líčí kulturní život amerických Čechů, jak se vyvíjel od poloviny minulého století. Kuták, jenž je synem clevelandského českoamerického novináře, napsal tuto knihu na popud známého publicisty E. F. Prantnera, bývalého vydavatele výborně vedené »Czechoslovak Review«.

Hravě i dravě

Pe-perličky.

Píše se právě latinská »kompona«. Profesor je nahluchlý a není proto příčiny, aby nepsal kvartán to, co milosrdný napověda do péra diktuje. Někdy se ovšem stane malá »chyba tisku«. Napověda: »Kroisos, podiviv se tomu...« Slavný latinář píše: »Kroisos, podívej se domů!«

Nerozumí. A.: »Jak jsi trávil prázdniny?«

B.: »Vždyť já trávil myši!«

Evžen Savojský prý dobil Azora. (Třebas ho chtěl ten Azor kousnout.) (A. P.)

Přijde malý student domů a aby vyložil tátovi, že propadl nevinně, začne mu hned vykládat něco o slavném vojevůdci: »Tak ten Caesar vedl nesčetné voje...« Tatiček je však dopálen, nechce o žádném vojevůdci slyšet a vskočí mu do řeči: »Jen abych já také nemusel vzít na tě voje (oj), aby ses lépe učil!« (A. P.)

A.: »Člověče, nezhloupl jsi?«

B.: »Co ti to napadá? Kdo je jednou hloupý, nemůže přece zhloupnout po druhé!« (A. P.)

A.: »Který zimní sport máš nejraději?«

B.: »Zabíjačku!«

Také literární dědictví.

Prof. češtiny: »Hubáčku, co zanechal K. H. Mácha po své smrti?«

Student: »Milenku a dítě.«

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Listárna hádanek. Al. Š o b: Rozluštění došlo pozdě. Dík za příspěvky. Když přesmyčky, tedy krátké. — F. Nykl: Dík za dopis, jsi hádankářem (v pravém slova smyslu), kéž by bylo takových více. Kniha, cos dostal, je za získání odběratelů. Rebus můžeš poslat, stejně budeš jen ty odměněn. — Kuchař V Hádanky nepatří do šachové rubriky, tu řídí jiný kolega. — J. Žďárský: Kupon je přece v pravém rohu na téže stránce. — Juvenát Salv.: Již jsem myslel, že se hněváte! Dík za příspěvky — jen je pište na zvláštním papíře. Též dík za radu, datum budu oznamovati. —

Řešení z č. 4. 1. Lublaň, 2. mráz, máz, 3. Rajhrad, 4. nádoba, podoba, 5. Božena Němcová: Babička. — Řešení zaslali: Fr. Kulíšek, Ema Železná, J. Žďárský, J. Rachunek, M. Paštěka, Kuchař V. J. Pochopová, Juvenát Salvatoriánů. — Vyl os o vá n i: M. Paštěka a J. Pochopová. — Za příspěvky odměněn J. Nykl. — Lhůta k zaslání řešení z čísla 5. končí 15. února a z čísla tohoto 20. března. Jen víc, již se hýbáme. — **Dodatečně:** Fr. Zavadil: Řešení přišlo po uzávěrce, ale přece mne těší, žes nezapomněl.

Přesmyčka.

(Míst.)

Jaroslav Šnajdr.

KONEC SATIR

Ráček.

Stáňa T.

Mezi ptactvo patřím,
s člověkem se bratřím;
když mne převrátíš,
než se obrátíš,
mezi lidmi žiji,
blížního rád biji.

Vsuvka.

Ivo.

Do zvířete hláska vnikla
a hned zábava nám vznikla.

Záhadný nápis.

Cyro Samo.

Z. poch. emsac... ný? Čas
dědí, lopota? Říše Ti as! Mill O.

Popisný rebus.

N.

První — strom
známý z hradů,
druhý — koryš,
čti od zadu,
třetí — předložka,
čárka ještě,
celek — najdeš
v každém městě.

Sloučenka.

J. Lošťákovi — Fr. Jančík.

Slepičí hlas a
vysoké cíle,
způsobí zemi
někdy zlé chvíle.

Dělenka.

Al. Dohnal, S. D. S.

Brzy bude I. II. III. IV.,
ach, jak ten čas rychle III. IV.,
a tak student se II. I. IV.,
až se silně při tom I. IV.

Přesmyčka.

(Literární.)

Daruj na ně(co).

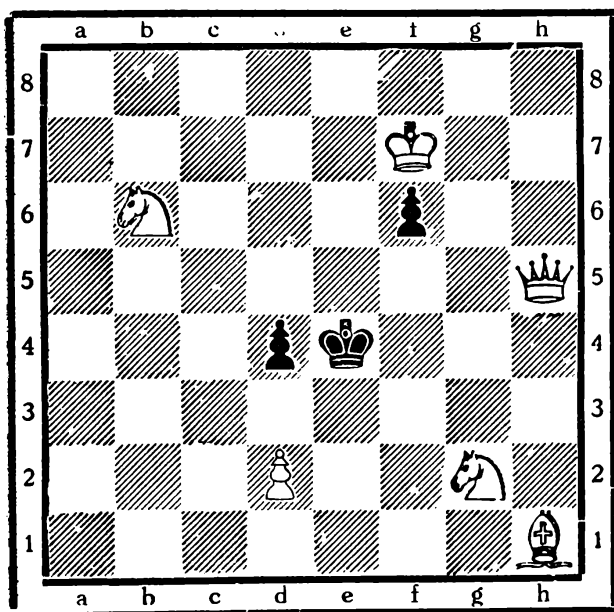
(v)

ŠACHOVÁ HLÍDKA

Rídí Stanislav Bojanovský z Brna.

Úloha čís. 16.

Bílý dá 2. tahem mat.

Černý: Ke4, d4, f6 (3 figury).

Bílý: Kf7, Dh5, Sh1, Jb6, Jg2, d2 (6 figury).

Italská hra.

Bílý: Princ Dadian, černý: Mitcham. 1. e4, e5 2. Jf3, Jc6 3. Sc4, Jf6 4. d4, ed4× 5. 0—0, Je4× 6. Ve1, d5 7. Sd5×, Dd5× 8. Jc3, Dc4 9. Ve4×+, Se6 10. Sg5, Sc5? 11. Jd2!, Da6 (Dáma vytlačena ze hry) 12. Jb3, Sb6, 13. Jd5!, h6 14. Jc5! (nemůže být vzat, neboť pak Jc7×+! = ztráta dámy), Db5 15. Ve6×+! (Věž nelze bráti, neboť prohra by se uspišila), Kf8 16. Jd7+, Kg8 17. Dg4!, h5 18. J5f6+, gf6× 19. Sh+! (skvěle nabídnutá oběť dámy, neboť bere-li černý hg4×, je Jf6× mat), Dbg5 (matu přece nezabrání), 20. Jf6× mat. — Krásná partie.

Španělská hra.

Bílý: Kamínek, černý: Kotrč. 1. e4, e5 2. Jf3, Jc6 3. Sb5, Jd4 4. Jd4×, ed4× 5. d3, Sc5! 6. 0—0, h5! 7. f4, Jf6 8. e5? Jg4 9. De2, Dh4 10. h3, Dg3 11. hg×, hg× 12. De4?, Vh2! 13. Vf2?, Dh4! a černý vyhraje.

Italská hra.

Bílý: Ochs, černý: Dobruský. 1. e4, e5 2. Jf3, Jc6 3. Sc4, Sc5 4. 0—0, d6 5. h3, Jf6 6. d3, Je7 7. Jc3, Jg6 8. Sg5, c6 9. Ja4, Sb4 10. Jc3, h6 11. Sd2, Jh5 12. Jh2, Jhf4 13. Je2, Sd2× 14. Dd2×, Dg5! 15. Jf4×, Jf4×! a bílý se vzdal.

Nejenom potřebou, ale i povinností každého Čecha je ovládati cizí řeči, učit se cizím jazykům.

Kdo chce vyniknouti ve svém povolání, kdo nemá mnoho času, aniž nazbyt peněz, naučí se cizím řečem podle našich osvědčených lekcí

SVĚTOVÉ ŘEČI V 1000 SLOVECH

Je to ideální, světová a novodobá metoda, která vykazuje

největší úspěchy v době nejkratší

Není to školácká, suchopárná, neživná gramatika, ale skutečně praktický,

nový typ učebnic řeči hlavně pro samouky bez učitele.

Tato metoda je zpracována tak, že každý, kdo umí česky číst, naučí se sám v cizí řeči mluvit a psát. U každého slova je uvedena přesná výslovnost a přízvuk. Každá řeč obsahuje 2—3 tisíce slov (tedy více než dostatečnou zásobu) a arcí ovšem i těch „lisic slov“ nutných nevyhnutelně pro denní a praktický život a rozhovor.

Dosud vyšlo:

Anglicky v 1000 slovech v 10 sešitech, úplně v kartoně Kč 40.—.

Francouzsky v 1000 slovech, v 11 sešitech, úplně v kartoně Kč 40.—.

Italsky v 1000 slovech, ve 12 sešitech, úplně v kartoně Kč 45.—.

Německy v 1000 slovech, ve 12 sešitech, úplně v kartoně Kč 43.—.

Německy dokonale pro samouky ve 12 sešitech, úplně v kartoně Kč 45.—.

Německy pro pokročilé ve 12 sešitech, úplně v kartoně Kč 45.—.

Polsky v 1000 slovech ve 12 sešitech, úplně v kartoně Kč 60.—.

Rusky v 1000 slovech v 11 sešitech, úplně v kartoně Kč 56.—.

Španělsky v 1000 slovech v 11 sešitech, úplně v kartoně Kč 43.—.

V sešitech vychází:

Francouzsky pro pokročilé po 3.60.

Srbochorvatsky v 1000 slovech po Kč 4.80.

Abychom umožnili i méně zámožným učiti se světovým řečem podle naší metody »v 1000 slovech«, dodáváme celé kursy na splátky podle předchozí dohody. Kdo však chce odebíratí po sešitech, může je kdykoli obdržeti, neboť jsou stále všechny na skladě. Můžete odebíratí i u svého knihkupce, který bezplatně předloží vám i jednotlivé lekce na ukázkou.

**Zemědělské knihkupectví A. NEUBERT
V PRAZE.**

Výsledek soutěže

kteřá byla vypsána ve vánočním čísle, je takový, že ani nemůžeme pro nedostatek místa uvést jména všech těch, kteří se jí zúčastnili. A ač odměn bylo vypsáno 35, není naprosto možno, kdyby i počet tento se zněkolikateronásobil, všechny luštitelé podělit. Bylo jich mnoho, příliš mnoho. Ale nás to ovšem jen těší, neboť vidíme z toho, jaký zájem mezi čtenářstvem nalézáme, vidíme, že naše »Jitro« je také skutečně přítelem, jenž umí pobaviti. O tom jsme dostali mnoho dopisů z řad čtenářstva, plných chvály a nadšení, jakož i přání, aby chom brzo uspořádali podobnou soutěž. Milerádi vyhovujeme! O z n a m u j e m e všem, že koncem škol. roku bude nová velká soutěž, která bude mít bohdá zase takový, či ještě skvělejší výsledek nežli dnešní. Čiňte se však, aby o ní zvědělo co nejvíce vašich kolegů na školách, aby i ti, kteří dosud »Jitro« neodbirají, stali se jeho předplatiteli a mohli se soutěže zúčastnit. Získávejte nám stále nové přátele a »Jitru« nové odběratele! Proto vypisujeme už teď zase nové odměny pro ty, kdo budou zvláště pilní. Kdo nám ode dneška do konce května získá 5 nových odběratel, obdrží cennou knihu; kdo jich získá nejméně 10, obdrží knihy v ceně 30 Kč kdo nejméně 20, — knihy v ceně 50 Kč, nebo v téže hodnotě dar, a kdo jich získá nejméně 30, obdrží vkusný dar v ceně 80 Kč, dle vlastního přání. Proto chutě k činu! Je jistě mnoho vašich přátel, třeba i nestudentů, kteří by ještě mohli »Jitro« odebrat. Poukažte jim na jeho přednosti, na jeho láci, získejte je!

Bylo opravdu těžkou prací zdolat takovou spoustu materiálu, který se k soutěži sešel. Dokud to chodilo po kouscích, ještě to ušlo. Ale jak už to listonoši začali nosit po tuctech, bylo běda! Co jsme pozorovali? Předně velmi nás těší, že tolik zájmu projeví zvláště kolegové ze Slovenska, od nichž, hlavně z Košic, došlo mnoho řešení. Mnozí nařikali, že je to těžká práce, rádl věříme — ale jiní zase byli potěšeni z toho, jak se pobavili i poučili. To také bylo účelem soutěže. Poznali jsme, že je mnoho dobrých znalců našich dějin i literatury. Ale mnozí se také dopouštěli chyb povážlivých. Nejvíce se klopýtalo o Hostinné, Chrudim, Hradec Král. a ovšem Prahu. Zajímavé, že téměř každý rozluštil, že v Náměšti na Moravě se narodil F. S. Procházka a ve Slonici Bernolák, jména ne zvláště důležitá. Ale mnoho jich chybovalo v tom, že mysli, poněvadž byl arc. Arnošt z Pardubic, že se narodil v Pardubicích. V Chrudimi zapomínali na V. Kornela ze Všehrd, vynikajícího našeho právníka a v Hradci Král. na znamenitého našeho buditele B. Balbína. Mnozí dali u Poděbrad přednost F. Turinskému před králem Jiřím z Poděbrad. Mnozí také se domnívali, že mají hledat jen samé spisovatele, a umělce, státníky, vynálezce a pod. nechat stranou. Správně činili ti, kteří napsali víc jmen, než se žádalo, neboť samozřejmě je těžko přijít na ty, jež my jsme mysli, když je jich někde více. S naší strany bylo k tomu také přihlíženo a přídavky připsány k dobru. Na některých místech

brána stejně v platnost jména, jež významem se k sobě blíží, i když v soutěži nebyla myšlena. Abychom účastníkům podali obrázek soutěže, uvádíme správné znění jejího rozluštění, jen stručně a bez roků:

Haag, Klostermann — Klenčí, Baar — Trhanov, Thomayer — Klatovy, Kramerius — Zbiroh, Sládek — Strakonice, Čekavský — Žebrák, Nejedlý — Louny, Vrchlický, Hilbert, Beneš — Libochovice, Purkyně — Nelahozeves, Dvořák — Třebíz, Třebízský — Hudlice, Jungmann — Mníšek, Svoboda — Mirovice, Aleš — Cerhonice, Stroupežnický — Týn, Puchmajer — Vodňany, Herites — Chelčice, Chelčický, — Trocnov, Žizka — Dolínka, Hálek — Šopka, Dyk — Ml. Boleslav, Šmilovský — Hostinné u Ouval, Arnošt z Pardubic — Semily, Rieger — St. Paka, Šlejhar — Bělohrad, Rais — Miletín, Erben — Hoříněves, Hanka — Bohdaneč, Langer — Chlumec, Klicpera — Poděbrady, Jiří král — Hronov, Jirásek — Hradec Králové, Balbín, Tomek — Holice, Holub — Pardubice, Šmil Flaška, Viková-Kunětická — Rybitví, Veverkové — Kolín, Machar, Leger — Kutná Hora, Vocel, Tyl — Chrudim, Ressler, Všehrd — V. Mýto, Šembera — Č. Třebová, Klácel — Litomyšl, Smetana — Rychmburk, Heyduk — Chotěboř, Herrmann — Šeborice, Fibich — Ostředek, Čech — Vlašim, J. Očko — Borová, Havlíček — Pacov, Sova — Počátky, Březina — Štítné, T. ze Štítného — Jimramov, Mrštíkové — Karasýn, Pflieger-Mor. — Mikulovice, Svobodová — Náměšť, Procházka — Prostějov, Lutínov — Kroměříž, Milíč — N. Rousínov, Sušil — Hukvaldy, Janáček — Hodslavice, Palacký — Koumná, Komenský — Hodonín, Masaryk — Hlbocké, Vajanský — Košiariska, Štefánik — Videň, Němcová — Darmoty, Dobrovský — Slonica, Bernolák — Mošovce, Kollár — Kobeliarov, Šafařík — Praha: Mácha, Sabina, Pressl, Mánes, Arbes, Neruda, Světlá, Myslbek, Škréta, Veleslavín, Foerter, Krásnohorská, Brandl, Zeyer, Nováková, Winter, Šimáček.

O d m ě n ě n i b y l i :

1. K. Jarník, Vršovice, Tyršova.
2. Vl. Pavlácký, Liboc.
3. V. Konstacký, reál., Prostějov.
4. Škol. sestry u sv. Anny, Praha.
5. K. Svoboda, Police u Bránek na Mor.

Knížní ceny: H. Jevický, Brno, V. Buclo, Nitra, V. Kristek, Kostelec, M. Bistrá, Břeclov, T. Macháček, Brno, J. Dokoupil, Vilémov, Št. Sminčák, Košice, B. Dvořáková, Č. Budějovice, Palackého, J. Malík, Brno, A. Šob, Brno, J. Jedlička, Líšeň, Juv. Salvatoriánů, V. Meziříčí, V. Kozlíček, Brno, J. Horký, Zábřeh, M. Kubíčková, Řepčín, V. Gregorek, Hustopeče, J. Prnka, Brno, J. Pochopová, Líšeň, J. Šnajdr, Bratislava, J. Ondra, Brno, M. Hnátová, N. Brod, F. Zavadil, Kroměříž, A. Kutil, Brno, J. Adamec, Suchá Loze, K. Handlír, Bučovice, K. Poul, O. Damborský, Brno, F. Haslík, Olomouc, J. Španěl, B. Sigmund, Kroměříž. — **Hlavní ceny** jsou rozeslány, **knížní ceny** obdrží výherci do 14 dní.

JITRO

OBSAH:

Dr. Hruban:

Síla tradice.

J. Zeman:

List z Číny.

Vladimír Hajný:

Nedokončený obraz.

Stanislav R. Hanácký:

Armáda spásy.

V Praze, v březnu 1930.

Ročník XI. - Číslo

7

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 20671. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6—, na rok Kč 12— a pro nestudenty na rok Kč 25— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Prosíme ty čtenáře, kteří snad mají více 1. čísel tohoto ročníku, aby nám přebytečná laskavě zaslali, neboť se nám hlásí noví odběratelé a nám se tohoto čísla už téměř nedostává. Redakce.

Z redakčního stolu.

J. Malý: Příspěvky do literární hlídky, ano. — **A. Čech:** Jen některé recenze. Doporučuji recenze těch děl, které se týkají nějak katolicismu nebo nestaví se aspoň proti. — **V. Zima:** Studie Horova v »Literárních rozhledech« jest méně vhodná pro »Jitro«. Aspoň z ní nic nemáme. Uživej slušnějších výrazů! — **C. Dařík:** Všecko ne, ale něco odkládáme do čísla příštího. — **Olbrovec:** Jen jednu báseň, ostatní se nám nehodí, máme velký výběr. — **M. Havel:** Druhá povídka jest poněkud odlehlá látkově. První jest v dnešním čísle. — **Dp. Zeman:** Srdečně děkujeme za milou vzpomínku. — **J. Lan:** Jednu báseň otiskujeme, druhou možná později. — **V. Božetěch:** Ano, zatím jednu. Divíme se, však volbě pseudonymu. Snad prominete, že jej poněkud omezujeme, neboť by tím u čtenářů mohla vzniknout záměna s některým z redaktorů. — **S. Jurečka:** V tomto čísle druhá vzpomínka. — **J. Hornyš:** »Babí léto« ano. — **Křepelka:** Ano, kromě črty ze školních lavic. — **Z. K.:** Zásadně věci jednou už uveřejněné, i když změněné, neotiskujeme. Druhý článek přijímáme. Napiš ještě něco jiného! — **V. Růčka:** Děkujeme, ale máme už opravdu velkou zásobu. Postupně uijeme, všeho ovšem ne. — **L. Veselý:** Ano. — **Bojan:** Že jsi se už také ozval!

Z redakčního koše

K. Podbřežický: To je báseň z doby obrozené. — **Makoň:** Primitivní verše, lehké zrno. Něco dokonalejšího, ne jen tuctové básničky! — **M. Krej-**

za: Bohužel, ani tu jednu báseň nelze uveřejniti. Ani povídku ne, ač je dosti dobrá. V próze, zdá se, máš šťastnější péro. Vyhledej si jiný motiv a napiš zase něco! — **B. Pejša:** Někde více hloubky, někde zase píseň, ne báseň, ale jinak dobré. Napiš znovu! — **K. Klokoťský:** Jaksi neucelené, rozvleklé. — **R. Mixa:** Rovněž jiný motiv, toto příliš dlouhé a pro náš časopis nedosti vhodné. Pošli zase! — **Obrdlík:** Postrádá výrazu a působnosti. Něco lepšího! — **Pěnica:** Celkem slabé. Námět dosti všední a ani ne dosti dokonale zpracovaný. Doporučuji hodně číst! — **Cornix:** Báseň se nám nehodí, i když jí nechybí pointa, pro zevšednělý motiv a hlavně nadpis. — **Tesařík:** Tvé verše teď už nejsou časové, nelze s nimi nic dělat. Fr. Pecháček jest v sanatoriu. — **J. Č. z Hrad.:** Toho pessimismu máš trochu mnoho. Rovněž za Březinou tápání se Ti příliš nedaří, je to pouhá deskriptiva. Znělku napiš, ale veselejší! — »Dva nezbedové,« rozběhané, nehodí se. — **Janček:** To slíbené s lyžemi už nepůjde. Není na to čas.

Časopisy redakci došlé: L'Europe nouvelle, Paris — Les Jeunes d'Alsace, Strassbourg — Les Equipes Sociales, Paris — Bulletin des Etudiantes Catholiques de Bordeaux — Les Annales de la Jeunesse Catholique, Paris — Bulletin de Nancy — La Macedoine, Paris — Bulletin de l'Institut Catholique de Paris — Les Facultes Catholiques de Lille — L'appel, Gand, Belgie — Czechslovak Student Life, Lisle, Ill., U. S. A. — The University Catholic Review, Londýn — Studium, rivista universitaria, Roma — Avances en la reforma universitaria, Oviedo, Span — Crónica Escolar, Zaragoza — Jugendführung, Düsseldorf — Deutsche Jugendkraft, Düsseldorf — Unitas, Kolín nad Rýnem — Staffelstein, Praha — Prąd, Lublin — Bielaruskaja Krynica, Vilno — Boletín de la C. de Est. cat. de España, Madrid. — Pro Christo, Varšava, — La Jeunesse agricole, Paris. — Turistický obzor, Vídeň. — **Československé:** Rozvoj, Bratislava — Tatranský Orol, Trnava — Priateľ' dietok, Kremnica, Na hlubinu, Olomouc — Věstník katol. učitelstva, Přerov — Naše Kniha, Praha — Hlasy sv.-hos-

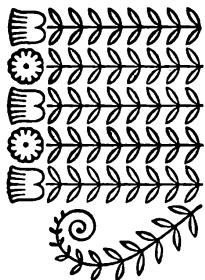
JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

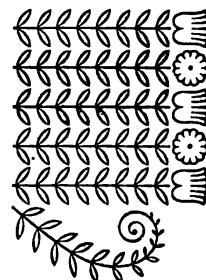
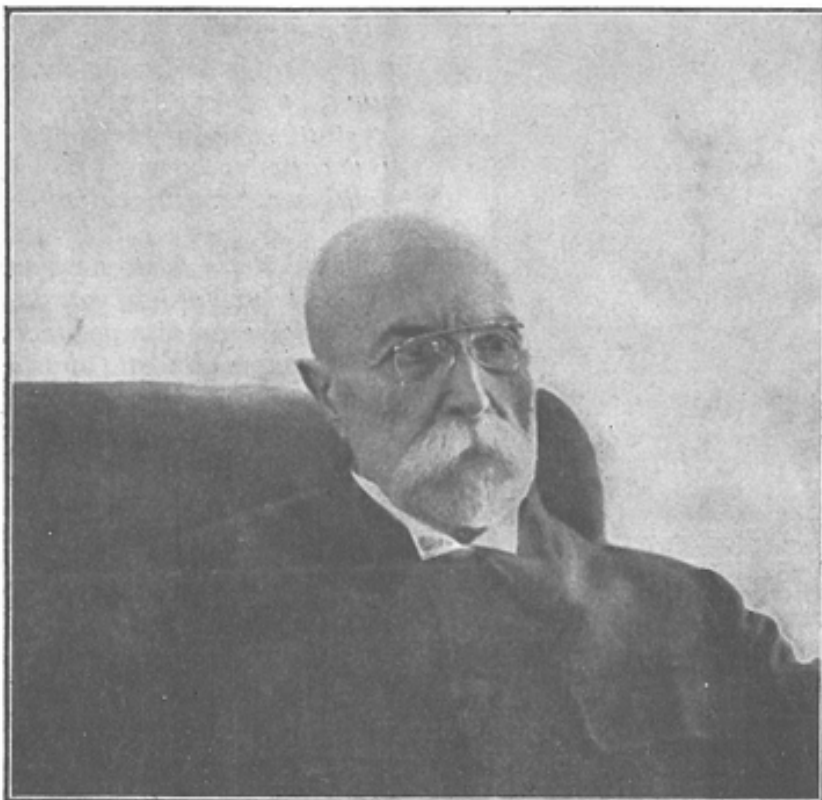
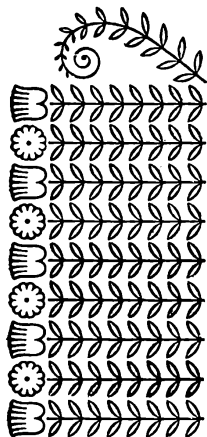
Ročník XI.

V Praze, v březnu 1930.

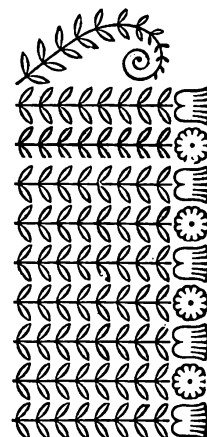
Číslo 7.

1850

1930

K 80. NAROZENINÁM PŘES. T. G. MASARYKA

7. března 1930 dožil se záviděníhodného jubilea profesor T. G. Masaryk, první president republiky Československé. Jak úctyhodná to doba v životě lidském. Osmdesát roků. Jak divné a nevyzpytatelné jsou cesty Prozřetelnosti Boží.

Před osmdesáti lety zrodil se v moravském městečku muž, jenž vlastní pílí a nadáním, svým studiem a bystrým duchem znovu obrodil svůj národ, který z vděčnosti vůči jeho zásluhám zvolil si ho za prvního občana osvobozeného státu, za prvního presidenta nově zrozené republiky.

A přesto, že jako muž skoro sedmdesátiletý, jehož život neznal odpočinku, nýbrž jen práci a zase práci, dožil se v úplné svěžesti dnes již po deseti letech v čele osvobozené vlasti osmdesátých narozenin, zdálo by se to jako pohádka, ale skutečnost náš poučuje a přesvědčuje, že tomu skutečně tak je. Jsme tak nadšeni, že bychom rádi vyslovili přání, aby ještě jednou osmdesáti se dožil. Bylo by to jistě přehnané a zdálo by se, že to nemyslíme upřímně. Ale naše srdce by to přálo panu presidentovi jistě upřímně.

Osmdesáté narozeniny tohoto občana republiky

nám povídají jistě mnoho. Pro nás studenty však znamená jeho osobnost jedno, a to je — poctivá práce.

Poctivost a práce! Toť jsou vlastnosti, které po celý život zdobily jubilenta a dnes, kdy oslavuje osmdesáté narozeniny, vědomí, že tyto vlastnosti byly vždy hlavní jeho zásadou, může ho nejlépe odměnit za to, co, řídě se jimi, vykonal pro svůj národ.

Toť jistě bude pro něho nejlepší odměnou. Žádná světská veřejná oficiální slavnost nikdy nemůže podati takový dík, po němž by srdce jubilantovo nejvíce volalo.

Jistě jeho osmdesáté narozeniny oslaví každý nejlépe ve svém srdci, ve své duši, když si vezme k srdci to svaté rozhodnutí, že se bude v práci a v poctivosti řídit vzácným příkladem pana presidenta.

Přejeme panu presidentovi, aby ve zdraví a spokojenosti ještě mnohokrát a mnohokrát oslavoval svoje narozeniny za tak spontánních ovací celého národa, celé české veřejnosti, jako oslavil své osmdesáté narozeniny. Mnogaja ljeta!

Síla tradice.

Když se podívám na vás mladé, vidím zde výhled do budoucnosti, jak bych vroucně si přál, a v co věřit chci — ještě utěšenější a krásnější.

Na nás několika generacích, které představujeme, vidíme, jak jedna generace navazuje na generaci další, přejímá její nedokončené práce, její nesplněné touhy a povinnosti a její úkoly a plány. Tak se tvoří tradice, která, bohužel, často u nás nedochází toho objektivního porozumění a toho pěstování a uplatňování, jak toho vyžaduje její význam a cena na prospěch národního celku.

Výstižně napsal kdesi Viktor Dyk, že »tradice znamená solidaritu živých s mrtvými a nenarozenými. A tato tradice že její chrání před asimilováním a zaniknutím«.

Mnoho se změnilo v našem národním životě! Ideálem našich generací bylo: všecko dělat, co by vedlo k tomu, aby vláda věcí našich vrácena byla zase jednou národu. Ne-doufali jsme však — jak také? — že se toho někdo z nás starších dočká. Pracovali jsme pro budoucí, a hle, řízením Prozřetelnosti, jaká změna?

To bylo našim ideálem a touhou . . . Co je a musí být ideálem vás, nynějších a budou-

cích generací? — Co čekáme od vás? Co čeká od vás národ? To je, pravím, abyste úkoly, staršími generacemi nedokončené — dokonali — abyste slovo námi nedopověděné dořkli: váš ideál je na venek zdánlivě méně lákavý a vděčný, ale vznešenější, méně viditelný úkol, těžší a důležitější, abyste totiž zachovali, udrželi, posílili, zvelebili a na nedozírné věky zabezpečili — státní a národní samostatnost československou, abyste chránili pravou svobodu a demokracii naši. Nezapomínejte na to, že jsme jako národ měli rychlý vzestup — proto vše dělejte, ale také všeho se varujte, co by mohlo — nedej Bůh — přivoditi nečekaný, nechtěný — sestup!

Zadivejte se často na mapu naší republiky, zvláště když vyjdete ven do veřejného života, zadivejte se na ni s pocitem lásky a vědomím velké zodpovědnosti, abyste věděli, co dělat a čeho se varovat, aby tato mapa zůstala na nedozírné věky nezměnitelnou mapou našeho československého státu!

Nás staré pojila snaha dobývat, budovat, stavět, někdy jsme museli i bourat, a pak nás slučoval do značné míry i stejný téměř světový názor. To namnoze chybí a bude ještě více scházet generacím budoucím. Jak a čím to nahradit, bude zajisté předmětem svědomitých úvah odpovědných vůdců a vychovatelů budoucích generací. Na ně spoléháme. My starší a staří vám budeme pomáhati, aby ta státní trikolóra naše na nedozírné věky vládla ve středu Evropy a hlásala celému světu, že je symbolem pořádku, míru, pokoje, klidného závodění na poli kulturním, hospodářském a sociálním se všemi kulturními národy světa, že je symbolem národa, který nebyl a nechce být posledním v rodině národů.

Sv. kníže Václav nedal po 1000 let zahynouti nám, nedá zahynouti ani budoucím, když zůstaneme věrni jeho dědictví a sobě. A my zůstaneme!

Dr Hrabana

(Z řeči dra Hrabana, ministra první revoluční vlády a místopředsedy senátu RČS. Pro »Jitro« vyňato se svolením autorovým.)

Karolina Světlá.

Kdo z vás, milí čtenáři, nezná českému lidu drahou spisovatelku Karolinu Světlou? Kdo nečetl ani jedno její dílo, kdo necítí v jejích pracích šepot české krve, českou duši, plnou důvěry v Boha, duši rozrývanou výkřiky zloby a svárů, duši hlazenou smírem a nadějí, posvěcenou utrpením, slzami odříkání. Kdo živil českou duši nadějí v lepší budoucnost, kdo věřil ve vzkříšení pohřbeného národa, kdo vléval balsám útěchy a naděje na rány nejcitlivější? Byla to tato slavná spisovatelka českého národa, mocný plamen, šlehaající z jeho útrob a zapalující vše ve svaté nadšení.

Dnes, v tyto dny, slavíme sté výročí jejích narozenin! Několik slov jako upomínku spisovatelce, které jsme zavázáni vděčností, budiž zde uvedeno.

Karolina Světlá, toť maják zjevů našeho písemnictví. Ve své povaze spojila množství dědičných darů, čivní dráždivost, rozechvělost, fantastičnost, ale i hloubavost a vzdor. To vše háralo jejím nitrem a v různých variantech a kombinacích vyznělo v jejích pracích. Každá osoba jejích románových prací nese na sobě známky jejího charakteru v různých obměnách. Líčení jsou děsná, hrůzná, rozechvělá, místy zase hloubavá. Tam však, kde vystupuje vzdor, ničí plány, převaluje se přes překážky a seje zhoubu. Spisovatelka, sama neobyčejně citlivá a zároveň hloubavá, žila časem na kraji záhuby. Když r. 1853 (rok po provdání se za prof. Petra Mužáka) ztratila jediné svoje dítě, upadla v duševní chorobu, z které se prodrala jen soustředěnou duševní prací. Tak začala svůj život spisovatelský.

Začala psát francouzskou novellu, kterou později na žádost Hálkovu zpracovala i česky pro »Máj«. Hálek ji nazval »Dvojí probuzení«.

Po rodišti svého manžela dala si spisovatelské jméno Světlá a po příbuzné dívce jméno Karolina.

»Dvojím probuzením« začíná se řada povídek, v nichž líčí ideály obětavých žen a dívek, bojovnic za vítězství dobra a spásy.

Mohutný ideál Rousseauův o dobru člověka vrozeném stejně v ní zapustil kořeny jako i přísný imperativ německého filosofa o povinnosti bezpodmínečně konané a jako ideál G. Sandové o určení novo-

věké ženy. Toto jsou asi hlavní myšlenkové proudy, jimiž sytila své neklidné nitro a jimiž oprádkovala své románové hrdiny. Na těchto základech vyrostly sbírky povídek »Sestry«, »Společnice«, »Láska k básníkovi« a j. Všude milencinou obětí spasen má být muž slabší, třeba i toho nehodný. Ve známé své povídce »Kříž u potoka« znázornila rekovný příběh Evičky. Povídka tato je zpracována i dramaticky pod stejným názvem.

Z dalších povídek vynikají »Lamač«, »Kantůrčice«, »Přišla do rozumu« atd. Bohatým a nevyčerpatelným zdrojem jejích povídek byl Ještěd. Tam leželo kouzlo veškeré její práce, odtamtud čerpala látku ke svým pracím.

Jiná, mohutná větev beletrie vyrostla u Světlé ze vzpomínek na starou Prahu, měšťanský život, kupecký a rodinný. Odtud pochází práce: »První Češka«, obsahu národopisného, mravopisného a ideje obrozenské, »Na úsvitě«, »Na košátkách« a celá řada jiných drobných i obsáhlých prací. Stará Praha je částečně zobrazena i ve »Zvonečkové královně«, kde silně vyniká probuzenská idea. Vlasteneckého rázu je i »Poslední paní Hlohovská«.

Světlá zabývala se také řešením poměrů sociálních. Otázky manželské i otázky volné lásky dotýká se »Vesnický román«, ženskou otázku řeší »Konec a počátek«, poměr obětavosti a sobectví »Věvec slzičkový«, ženského hnutí k dělnickému dotýká se povídka »Pozdě«.

Spisovatelská činnost Karoliny Světlé byla ohromná. Veškeré beletrie, povídek, novell, románů, má asi na 90. Líčila pouze český svět v rozsahu dvou st. XVIII. a XIX.

Svítání záře obrozením, doba josefinismu, ztrnulost doby předbřeznové, vlastenecké povzbuzení, bouřlivý rok 1848, nadšená léta 70. a zase reakce následujících let — to vše zachytila mistrným svým pérem. Mimo to i nádherně zachytila lid ještědský, jak ho viděla, o něm slyšela z minulosti. Osoby, vystupující v jejích pracích, jsou mistrnými charakteristikami celé té doby, obzvláště stol. XIX., které zachytila ve všech jeho barvách i odstínech.

Nade všechnu českou beletrii vyznačeny jsou její práce originálními postavami podivínů, lidí zachmuřených, nepokojných, rouhačských, bolestmi šíraných, dědičně

zatížených — zkrátka mor se za nimi táhne. Rovněž i bohaté stupnice vášní, přecházejících z náklonnosti k vášnivě lásce, nebo aktivní vášně pomsty a hněvu, sobectví a smyslnosti — to byly hlavní prvky psychologické, jimiž obepínala své chmurné dějové hrdiny.

Nejdůkladněji řešila otázku rodinnou, poměr muže k ženě, poměr rodičů k dětem a naopak. Ženám kladla nový úkol, přetvořiti společnost v nově lepší žití.

Po stránce slohové vyniká Světlá svou zvláštní obrazovou pathetickou silou. Postavy zobrazovala buď dle vypravování nebo z vlastní zkušenosti, ba i sama je tvořila. Chtěla sice vždy pravdu ve vypravování, avšak sama musela kolikráte doznati, jak daleko se od ní odchylovala, obzvláště v líčeních, kde přednášela své vlastní nitro, své názory. Osud uložil jí mnohé zkoušky. Od r. 1878 pro chorobu oční, nemohouc psáti, práce své diktovala. U ní nebylo rozporu mezi zásadou a skutkem. Byla pravou učitelkou Kristovy lásky. Její lidumilství nebylo jen snem, nýbrž skutkem. Odtud plynou také všechny její názory na stát, společnost a rodinu.

Josef Zeman, věrozvěst v Již. Číně :

List z Číny.

Děkuji vám za laskavé zaslání »Jitra«, které mi věrně dochází již po devět let,

Na ženu vnesla nový těžký úkol. Nemají spláceti rány mužům, nýbrž trpěti a vychovávat. Rozhořčeně odmítala volnou lásku. Různé ženské spolky jí založené pro výchovu dívek v nové, dobré, české ženy, nejlépe dosvědčují její hluboké a milující srdce ženino.

Dne 7. září 1899 vydechla svou šlechetnou duši. Odešla jako strážce našeho národa, avšak její duch žije s námi. Dýchá z jejích prací, psaných slzou a utrpením, vlastní českou krví. Zachytila život všech společenských tříd, od horské nebo městské chudiny až k sférám šlechty, rodové i duchové. Kdo se zajímá o otázky, chce vniknouti do tajů a záhad lidského myšlení v problémech nejzávratnějších, ve spisech K. Světlé najde odpovědi na otázky nejpalcivější. Nádhera jejího »Kříže u potoka« vedla i k zfilmování. Film tento prošel úspěšně všemi domácími a četnými zahraničními biografy.

Téměř všechny její práce vyšly v X. až XII. vydání. Poslední souborné vydání spisů K. Světlé (ve 30 svazcích) vychází v sešitovém vydání s ilustracemi J. Gotha u nakladatele L. Mazáče v Praze.

sem do dalekého čínského vnitrozemí, kde jest mi milým společníkem z dálné vlasti. Vzpomínám, jak jsem za studentských let jezdil na první sjezdy katolických studentů, jejichž snahy stále s největším zájmem sleduji a raduji se z dosažených úspěchů, opravňujících k nejlepším nadějím.

Myšlenka zámořských misí není zajisté žádnému katolickému studentu neznámou, ona jest živelným a stále uskutečňovaným ideálem katolické církve, poslušné rozkazu svého hlavního Velitele: »**Jdouce do celého světa, učte všechny národy!**« Každý katolík má býti jaksi věrozvěstem, i když nepůsobí u pohanů v zámoří. Dnešní doba přináší a prosakuje pohanstvím naše staré křesťanské kraje, proto každý věřící má tak, jako misionář, **hlásati víru**, býti ochoten pro ni vše opustiti, **má býti pln svého přesvědčení, horlivým průkopníkem své zářivé a průbojné idee**. Proto se u nás tolik volá po zachování ideí svatováclavských a cyrilometodějských. Nejsou-liž to **idee věrozvěstů**, které po prvé zazářily v našich, tehdy temnotami pohanství pokry-

tých vlastech a jejichž nositelé jsou Mučeník Václav a Otcové naši sv. Cyril a Metoděj! V zácloně srdce svého se každý zpytuj, co jsi pro tu svoji víru vykonal, jakým jsi byl věrozvěstem . . . Božská Prozřetelnost nás postavila ve středu Evropy a na pokraji velikého slovanského Východu, který potřebuje katolické víry jako soli. — Náš Čelakovský napsal:

Nepaměti do propasti klesne pustý
darmochleb,
blah', kdo pěstoval své vlasti jednu
růži, jeden štěp!

Tou růží, tím štěpem budiž alespoň každý z nás své církvi, vlasti, Slovanstvu!

Chystáte se příštím rokem na pouť do Říma, srdce křesťanstva; tam uvidíte tu rozsáhlou činnost misí ve všech světadílech. Misijní výstava z r. 1925 jest umístěna v paláci lateránském co »misijní museum národopisné«, kde vědecky jsou sestaveny doklady o životě, zvycích a nábo-

ženstvích i těch nejzaostalejších národů, dle svědectví misionářů, kteří z lásky ku Kristu a k duším, se odsuzují k životu v nejudlehlejších koutech světa. Prvním rokem (r. 1927) přijalo museum 20.000 návštěvníků. Naši katoličtí studenti a inteligence neopomenou důkladně si prohlédnouti toto vzácné dílo, které jest zvláštní chloubou nymějšiho Sv. Otce—vědce — Pia XI.

Nejhorlivější a nejobětavější pro misijní ideu byla Francie, která jí velkodušně věnovala tisíce svých nejlepších synů a dcer a miliony darů. Katolické Československo nezůstane snad v tom ohledu popelkou, jako dosud. **Ve službách ideí cyrilometodějské a svatováclavské nahradíme vše!**

»Cesty mohou býti rozličné,
jenom vůli mějme všichni stejnou.«

T'zekiang (Kiangsi), dne 18. prosince 1929.

J. Hornyš:

Babí léto.

*Jde babí léto nad poli,
jde tiše v dál.
Když někdy v světě srdce zabolí,
rád bych se stříbrem tím stal.*

*Vítr bych uchopil do lesklých vláken
a vrátil se k domovu zpět.
U Tvých stanul bych, matičko, oken,
bych na Tebe mohl zas pohledět.*

*Jen tiše sklem se podívat,
Tvůj milý slyšet hlas. —
Pak mohl bych se opět v práci dát
a v vzpomínkách se těšit zas.*

Pětipenězi

Z mého deníku.

(Věnováno Aniče H.)

Stránka právě stá:

» . . . víchř života zanese tě najednou z kraje, kde jsi prožil půlku svého mládí, někam hodně daleko do kraje úplně cizího. A po půl roce se zajedeš podívat zase do těch dřívějších míst . . .

Co tu vzpomínek, co radosti, co štěstí vynoří se ti tu pojednou v duši! Sotva z vlaku vystoupíš, už na tebe volá každý ten kámen, každý strom, každá větvička a každý koutek, všechno ti přímo křičí do ucha: »Neznáš mne, nevzpomínáš?!« A ty marně se snažíš rychle vše odbýt snad pouhým mžikem nebo úsečným slovem. Kam se ohlédneš, odevšad se na tebe hrne tisíce a tisíce vzpomínek, vzpomínek radostných i vzpomínek žalostných, vzpomínek veselých i vzpomínek smutných.

Vkročíš do ulice, ale v prvním okamžiku nevidíš ani neslyšíš, třebas je všude plno hluku a chvatu. A sotva první dojmy tě opustí, už hlásí se jiné a jiné — a zdá se ti, žeš vkročil někam mimo ten všední svět, někam do říše pohádek . . .

Potkáš známou tvář — přítele — kamaráda — — — Srdce v prsou chce zrovna prorazit hrud', letíš vpřed, tiskneš pravici — a už jsi jako doma. Povídáš, povídáš — a nikdy se nedopovídáš. Pořád máš co mluvit a pořád na co se vyptávat. Ale čas — ten letí stále zběsile vpřed a neptá se nikoho. Zdá se ti, žeš řek' slovo — a hodina jest pryč! Rychle řekneš ještě něco — a zas žene se kolem tebe šíleně druhá hodina. Voláš na ni, křičíš, řveš: »Vrať se, nespěchej tolik!«

Marně!« — — —

Přijde jaro, přijde,
bude zase máj,

usmívá se slunko,
usmívá se háj...

Josef Lan:

Podvečer.

*Na holé stromy ztuhlá křídla
svá klade touha znavená.
Na modrých horách vyschla zřídla.
Západ se krví červená.*

*V hlubiny tmavé propadá se
do moře kámen hozený
Vzpomínka vynoří se zase —
Je člověk k bolu stvořený!*

Nedokončený obraz.

Velkým oknem padalo světlo do atelieru. Sluneční paprsky pohrávaly si po nataženém plátně, na němž se již objevovaly první rysy. Stařec, zarostlý bílým vousem, stál u rámu, na němž bylo nataženo plátno a umělecká jeho ruka hbitě se pohybovala se štětcem na plátně. Maloval život. Chtěl udělat dílo nesmrtelné, dílo velikosti jeho ducha, které by nezaniklo a rozšířilo jeho jméno staletími. Dosud maloval nádherné obrazy krajin, osob, historických dějů — avšak to vše se mu zdálo planým, nechtutným, obyčejným a všedním zjevem. To nepoutalo teď již, poněvadž se to zdálo již starým a zevšednělým. Vytvořiti obraz života ve vsí plnosti, lahodnosti a kráse a hlavně zobrazit život — štěstí. Rozechvěně a chvílemi nervosně kmital se štětec po plátně, jemné stíny krásily již postavy. A již dílo se zdálo u konce. Obraz zachycoval nejkrásnější doby života. Tu stařec seděl na malé stoličce a pokuřoval z dlouhé chvíle. Kolem něho batolily se usměvavé děti. Tam milenci spočívali v objetí, rozechvění a zčervenalí. Jinde oráč vyzpěvoval za pluhem a vesele švihal bičem. Na druhé straně vesnická chasa zpívala a jásala u zábavy. Tak zde byly zastoupeny všechny věky lidského života, veškeré jejich veselí, nenucené, přirozené, všichni omládlí krásou rozvitého máje. Měsíc máj zobrazen v plné své svěžesti. V pozadí zelenal se les, před ním zářila louka, porosená pestrými květy májové květeny. Všechno ozářeno slunečním jasmem, který dodával krajině kouzelného nádechu. Harmonie barev rozvíjela se před očima diváka, kouzlo uměleckého ducha malířova vytvořilo pestrý háv přírody. Zde nebylo smutku, bolesti a trpkého zklamání. Věčný šťastný úsměv utkvěl na každém stromě, květince, broučkovi, zvířeti a člověku. Obraz budil dojem věčného ráje, věčného štěstí, nezkaleného zklamáním a zoufalstvím. Vonný vzdech kvetoucích květin zaplavoval krajinu, nad níž se vznášela čistá modrá obloha, bez mráčku, tak čistá jako štěstí samo.

Dokonalý obraz.

Nikdo dosud podobného obrazu nena-maloval, nikdo nevystihl dosud toto krásné pojetí života.

Dokonalý obraz — avšak nedokončený, poněvadž umělec maloval život sám — a toto přece ještě život nebyl.

»Co je život? — Co je žítí?« — stále mu hučelo v hlavě, než přiložil vždy štětec k plátnu.

»Žítí — hýbati se,« napadalo mu v rozčilenosti a seschlá ruka rozechvěle kmitala se po plátně.

»Život je nešťastný,« zahučelo mu hlavou a brzy rysy původního obrazu ztrácely se a měnily v nové kontury. Místo vonného zeleného lesa nastoupila smutná poušť bojiště. Na pusté planině ležely mrtvoly lidí a zvířat, svorně vedle sebe, postříkání svou vlastní krví a roztekla hlínou. Hluboké rýhy a jámy znetvořené země ohyzně vzhlížely ke krvavému slunci. Zápach hnijící krve vypařoval se v hustých parách. Nad tímto smutným obrazem bojiště skláněly se pahýly stromů rozstříleného a zničeného lesa. Tu a tam ranění sebou křečovitě trhali, volali o pomoc, umírali v bolestech a beznaději, bez rozloučení při odchodu na věčnost.

»To teprve není život!« zasykl mistr a šilenství zaplálo mu v očích. —

»To je smrt — blázne — a ty přece maluješ život!« divoce se zachechtal, šilený vztek jím zalomcoval a třesoucími se pohyby pracovala ruka se štětcem... Bílá pěna objevila se na jeho rtech, dlouhé vlasy se hrůzou ježily, tělo křečovitě se chvělo. — Několik posledních pohybů mistrovou rukou — a byl konec...

Mistr zešlel!

Jen na plátně zůstaly stopy jeho velkého malířského ducha. Byl to obraz umírajícího člověka, jak vztahuje marně své ruce po záchraně. Bílé prsty křečovitě se svírají, oči marně se stácejí po předmětu, na němž by utkvěly. — Vše ujíždí — bortí se půda pod nohama... Jen ty vyschlé ruce marně tápou v prázdnu, hledající opory

Pozadí zůstalo nedokončeno... Mistr namaloval svůj vlastní portrét. Nemohl zachytit okolních předmětů, poněvadž duševní ochrnutí zabránilo mu v práci a on zůstal sám na obraze, sám se zobrazil, jak marně chytal se okolních předmětů, aby zabránil duševní nemoci...

Nic nepomohlo...

Pozvolna umíral — právě tak pomalu, jako postava na nedokončeném obraze...

Hotový — a přece nedokončený obraz!

J. Krásenský

Tvá duše je teskná.

(St. Jurečkovi.)

*Tvá duše je teskná
jak květy leknínů;
nepřijdou motýli,
aby se opili,
na loži z karmínu
svá křídla pěkná
rozestřeli?*

*Tvé zasněné oči,
vznícené nadějí,
prosí jak žebráci.
Nedojmou ku pláči?
Kdy pak se usmějí,
radost v ně vkročí
vítězkyně?*

*Ach, čekáš, až přijde
jak úsvit červánků,
abys ji zachytil,
duši svou nasýtil?
Snad přijde ve spánku,
hvězda až vyjde
nad obzorem.*

L. Veselý:

Vzpomínka.

(M. Boudové.)

Prázdniny. Slunce se smálo — hory kvetly a věnce zpívajících lesů posílaly vonné pozdravy modrým dálkám náruče boží. Celým krajem zvonily úsměvy života.

V chalupě u Kolísků živo. Košiláček Milada zapaluje u ohniška třísky a kreslí si do vzduchu rudé pohádky. Očka se jí vpíjejí do čarovných linií a matka hospodyně křičí: »Necháš toho, spoščenčo! Chceš zapálet?« — ale oči se jí smějí na dcerku, jež se lichotivě jako kočka tře k rezné sukni.

Hospodář kutí něco ve včelíně. Nejstarší — studentík-quartán — se s kamarádem Jarošem vyhrívají na zahradě a vzpomínají, jak je tomu dávno, co vyšli ze sekundy. Poledne visí ve vzduchu a práce žádná.

»Chlapice,« zavolal hospodář — »běžte mně nehde na tród,*) nemám tuž žádně.«

Vzchopili se a šli.

»Nevíš o nějakém suchém stromě?«

»Nevím — ale Pospíšilovi mají tady ztrouchnivělé trámy na stodole.«

»Pudem!« zamíchali nářečím.

Ale trámy zvonily až radost. Po červotočích ani památka.

»Pudem na Korcovo stodolo — «

Tam už to bylo lepší. Spodní trámy se téměř rozsýpaly. Hoši se dali chutě do díla. Už měli zakryté dno, už půl — v tom

jakobys ostrím nože po kamenech škrábl — slova:

»Ve ptvore! — copak tuž děláte? — Záttra — « Ztrnuli a oběma se zařízla do mozku myšlenka: »Staré Korec — spaste duši!«

»Povídám — co tuž děláte?«, a jeho ruka zabloudila pod kabát, kde obyčejně bývá přeska řemenu. Jaroš pochopil okamžitě nebezpečný vývoj situace, vzchopil se, mohutným skokem se přenesl přes potok, vyběhl na vysokou mez a pozoroval, co se stane. Pepin vstal a namáhavě hledal odpověď: »Me — vebiráme červe — potrebojem to do gymnasia — «

»Já tě dám červa — kazet mně stodolo,« a ruka zpod kabátu vyběhla, mrskla se vzduchem a Pepin ucítil na zádech a kousek níže kousavý šleh. »Jak pijavica!«, řekl potom Jarošovi. Vyskočil a dal se za kamarádem. U dveří se dohonili.

»Zavolé Maryšo«, udýchaně řekl Pepin. Maryša — sestra Pepinova — vyšla: »Co chceš?«

»Te — poslechni — běž ke Korcum a řekni, ať tě daji ten koš s tródem. Šle sme zaroveň s pola, tož nám já svezle a já sem já nechal na vozo.« —

Maryša přiběhla za chvílku s košem.

»Co říkale?« ptal se nevinně bratr.

»Jak pré ste štodyrovani — tak ste hlópi« — povídale stréc; »hde pré só ti červi?«

»Mélas říct, že se vetrósele, te hlópá . . .«

*) práchnivé dřevo — suché.

Oldřich Buráň:

Píseň.

Ó, písni velebná a plná vznětů,
když zazníš s toužně zanícených retů,
hřmí tónů příval, hýřivě se vzpíná
a bouří, ač spíat rytmů do korsettu,
a hned zas mile, sladce uhasíná,
jak večera stín na zroseném květu.
Máš, písni, něhu snů a oheň vína!

Romani:

Italia bella.

(Vzpomínky z Itálie.)

S posvátnými pocity hroužím se vždy do dob, prožitých dávno pod jižním nebem italským. Se slavnostním vzrušením vždy znovu a znovu toulá se můj duch po všech známých mně místech. Život můj nebyl jednotvárný. Deset měsíců života v hor-

ská obloha. Dva měsíce v hlavním městě Piemontu. Vedro letních měsíců vyprazdňuje dlouhé, rovné ulice. Velké výstavy vábí nové spousty lidstva. Velká salesiánská misijní výstava se spoustou materiálu vědeckého všech oborů i zajímavých panoramatů národopisných z Jižní Ameriky dotvrzují pravdu, že církev jest matkou

Pohled na Perosu a Monte Boccardo.

ském městečku. Městečko samo si zasloužilo příjmení »bella«. Vroubeno kolkolem stupňovitě se zvedajícimi pásy vinic, ztláčeno dvěma divokými horstvy. Tu se valí bouřně vody od zasněžených temen (až do května) a kaskádami padá voda z výše 30 metrů. Nad milým údolím, kde vísky tisknou se k stráním, klene se jasná ital-

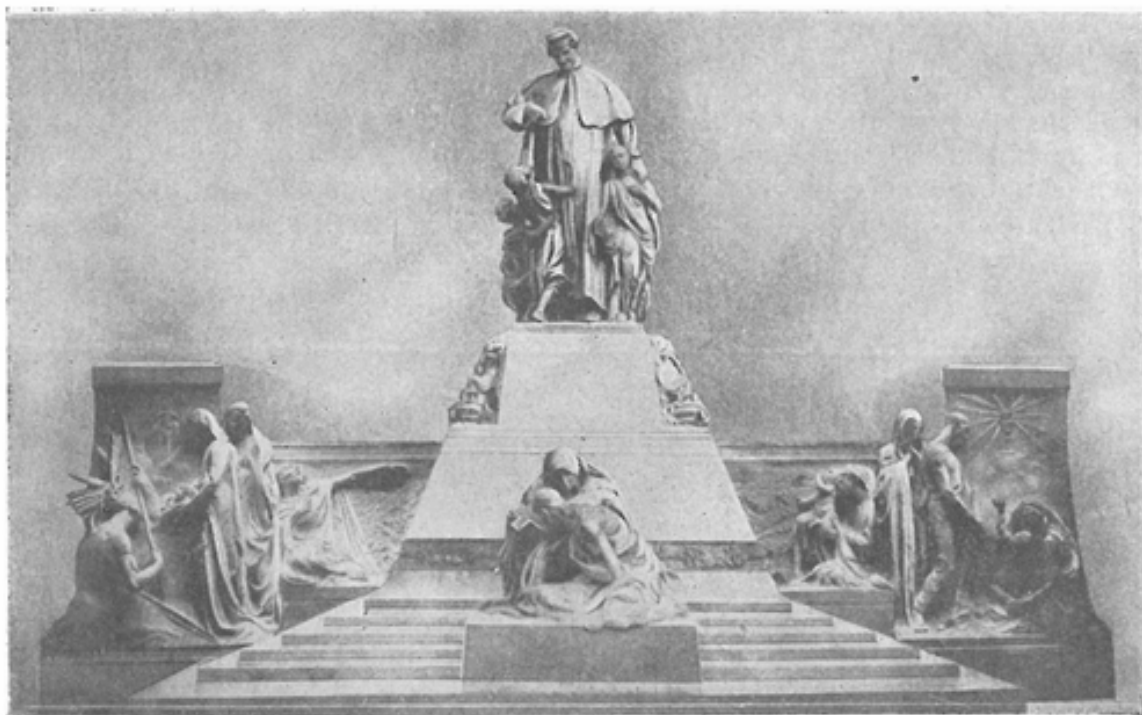
všeho pokroku. Konečně lepší stránky prapokroku jsou chabými padělkami zitého křesťanství. Šest měsíců života na rozkošné samotě, jakých jen v Itálii jest na sta rozseto. Venkovský život italský. Dojmy z blízkého města. Velkolepý pohled na Monte Viso. Život ve společnosti, provanutý duchem rodinným: dýše vše pravou

láskou a pokorou. Z lásky a pravé pokory prýští hluboká vnitřní radost ze života.

Rozkošná samota dvěma křídly se otevřela k jihovýchodu. Kus cesty od hlavní brány rozkládalo se vlastní hospodářství. Samota sama se koupala v moři zeleně, zatím co čelní část budovy od časného jitra tonula v záplavě paprsků slunečních. Velký dvůr často se rozléhal veselým pokřikem a měnil se zvláště po poledni ve velké hřiště. Stěny, pokryté bujnou zelení nebo skromnějším vínem, poskytovaly očím klidnější stravu než vzduch žářem se teteřící. Opodál stála skupina palem věčně svěžích a ve vyvýšené části zahrady kromě

jasný den na sklonku léta. Uprostřed zahrad a rozkošných polí uzřel jsem hrdé zasněžené témě hor v okolí Mont Blancu. Daleko velebnější pohled poskytl mi v podzimních dnech Monte Viso.

Bylo před západem slunce. Před námi vyvstávaly Alpy jako mohutná, ucelená hradba, vrcholící pyramidou Monte Viso. Slunce pozvolna sklouzalo za úbočí této pyramidy. — Celá hora náhle vzplanula v ohni sluneční koule a slunce zašlo. Náhle nad vrcholkem vyšlehl červenavý plamen, pak druhý a hned červánky zvolna se táhly nad celou masou horstva. Sníh se krvavě rděl a jasná večernice hlásala krásný,

Don Boscův pomník v Turině.

pestrých záhonků květinových i loubí byla skromná nádrž pro chov rybiček. Branou, zdobenou apokalyptickými snad příšerami, vcházelo se do rozsáhlé zahrady. Rozkošně kvetoucí stromořadí ořechů i kaštanů lahodilo velmi v letních dnech. Kolem v šíř i v dál rozprostírala se bohatá vinice. Skýtala dosti práce všem, ale i rozkošný pohled na hrozny nabobtnalé a sametově se lesknoucí. V dáli rozlehlé vesničky, dvorce, domy i vížky blízkého města a nejasné obrysy vzdálených Alp i zvedajících se Apennin.

Velmi mne rozrušil i povznesl pohled, který se mně po prvé při jízdě z Milána do Turina naskytl. Vlak míjel rozkošné zahrady, v nichž hrdě se tyčily palmy, citroníky a různé kaktusovité rostliny. Byl

nový den. Byl to velebný, nezapomenutelný pohled.

Rozkošné vycházky do přírody počítám směle k vrcholným svým dojmům. Kolikrát jsem se podívoval spoustě dvorců, vsí a městeček, rozsetých na mírné pahorkatině. Jak mile jsem se rozhlížel po věnci horstev Alp i Apennin. Věru, jediný hymnus Tvůrci. Ani nemluví o kvetoucí přírodě, kdy vše hýří barvami od jemné žluti k syté modři a hnědi. Z jasně zelených pažitů vyrůstají spousty skromných kvítků, jabloně se kloní oddaně k zemi pod tíží květů. Fíkovníky a citrovníky jemně se stkví na slunci a blízká doubrava tvoří jemné pozadí svou hnědí všech odstínů.

Italská příroda ve svých jednotlivostech vás neuspokojí jako náš český kraj. K jihu

vše přibírá nátěr Orientu. Snad ani nemusíte k Neapoli, abyste viděli chatrnost domků venkovských. Nemusíte dlouho dlít na hlavním poloostrově moře Středomoří, abyste teskně nevzpomenuli našich rozsáhlých lesů s jejich útulnou klenbou jehličí a jásavým hymnem ptactva. Italská krajina i lid líbují si v kontrastech. Širý obzor a kolkolem rozseté dvorce a vísky.

Zamiloval jsem si Italy i povahově. Několik slov připojím. Znáte dobře postavu světce Františka z Assisi. Bylo o něm řečeno: »Il piú santo degl' Italiani; il piú italiano dei santi.« »Nejvíce svatý z Italů a nejitalštější ze světců.« Myslím, že pravem. Nám zřejmě se zdá horkokrevnějším temperament jižní, ale v povaze italské jsem nepoznal trvalého hněvu nebo zášti. Italové jsou šlechetní. Jsou prostí a lehkovážní nebo úskoční. Jsou idealisté až snílci nebo revolucionáři. Jsou pilní, ač ne vždy. Pohleďte na povahu svatého Františka a kterak se vytváří jemným působením milosti Boží. Lehkovážný, vášnivý, nadaný mladík stává se chud'asem, bláznem pro Krista, všem vším.

Město, nedaleké naší samoty, odedávna v dějinách významné, jest rodištěm matky svatého Aloise. Ve Via Tana ukazuje se starý šlechtický dům, v němž na zdech dosud tkví krev anděla v lidském těle — svatého Aloise, který se zde při jisté slavnosti šlechtické v skrytu bičoval. Vzpomínám, jak v roce oslav aloisiánských byla lebka světce k veřejnému uctění vystavena v útulném kostelíku jesuitském, zasvěceném svatému opatu Antonínovi. Vyvrcholilo náboženské nadšení, vyplývající z tak vznešené posmrtné návštěvy světce, v nepopsatelném triumfálním průvodu městem za velebného doprovodu zvonů a nadšeného zpěvu lidských mas. Městem ozdobeným v průvodu se ubíraly všechny náboženské spolky, dorost i kněžstvo řádové i světské duchovenstvo. Špalír tvořili fašisté a lidé z blízka i z dále. Nadšený zpěv rozechvíval srdce všech. Moře lidských hlav se vlnilo a po nich téměř neseny ostatky svatého mládence. Závěrem průvodu byla pontifikální mše svatá v dómě a odpoledne za slavnostních proslovů odhalení pamětní desky na rodném domě matky svatého Aloise na via Tana.

V městě může zajímati leckoho ještě jiná památnost. V tamějším dominikánském chrámě chová se opasek, jímž byl opásán anděl velký světec téhož řádu sv.

Tomáš Aquinský, když statečně překonal těžké pokušení, bratry mu nastražené. Pohnutě uctil jsem tuto památku. Právě tehdy došel posudek z královské university v Turině. Z vyžádaného kousku opasku předitivo zůstává chemicky nevysvětlitelné.

Na naší samotě v cizině jsme radostně shledali hned prvý den po slavnostním uvítání, že zde nejsme sami. Předešel nás slavný Čech: svatý Jan Nepomucký. Naše sídlo mělo ve svých síních několik obrazů italských mistrů XVI. století i pozdějších (čínsko-japonských kreseb). V kapli nad oltářem na obraze vedle svatého Františka Saleského a Panny Marie shlížel na nás milostivě i náš krajan svatý Jan. Pod ochranou mocného Čecha v milosti Boží oddaně jsem žil a mile vzpomínám na Itálii.

Temperament jižní jest živější, ale Italové dovedou se plně rozehráti i pro hodnoty nejvyšší. Mussolini chce vytvořiti silnou, novou Itálii a dovede plně využiti vloh povahy svého lidu. Považte, že do nedávné doby byla v Itálii neobmezená vláda zednářství. Poslouchal král i vláda a všechny veřejné instituce. Dnes je tomu zřejmě jinak a v kulturním životě rozvíjí se tu nebývalé zápolení o prvenství mezi románskými národy.

Rád jsem slýchal o náboženském nadšení Neapolitánů. Svátek svatého biskupa a mučedníka Januarie každoročně shromáždí v dómě desetitisíce Neapolitánů všech vrstev. Když před vystavenými ostatky zahájí kněžstvo vzývání světce v zázrak, všechen lid vroucně se připojuje. Brzy mohutně se rozléhá vzývání davu pod klenbou chrámu. V hlase brzy jeví se skleslost a úpěnlivost. Výkřiky beznadějnosti se stupňují a desetitisícový dav stupňuje své výkřiky v aklamace až nepřístojné. Ozývá se ze skleslosti i výtka a zaklení. Chvilí ticho. — —

V posvátné nádobě zavřela mohutně věky seschlá krev. Lid, spitý blahem, valí se ven za nepopsatelného jásotu a den a noc město oživuje nepopsatelné rozrušení. Zázrak se stal a Neapolitán věří, že svatý biskup bere město na rok v ochranu.

Kultura minulosti, dějiny a vůle Boží světu předaly v Itálii pokladnici umění, která má stále svět osvěžovat. Až se ocitnete v Itálii, patřte otevřeně na svět a u hrobu sv. Pavla si vyproste hojnost síly k důstojnému apoštolátu svého stavu, z kterého počet Pánu vydá každý v den poslední.

Jindřich M. Slavík

Až k horám.

Ze sbírky »Disonance«.

Až k horám, kde chvějí se tisíce paprsků v barvách Víry, Naděje, a Lásky, se upíná můj zrak, kde světlo Spasení září plamenem odvěkým.

Až k horám, kde v písni jediné a v akordu tklivém zaznívá slavnostní fanfára Víry, Naděje a Lásky, jež v hymnickém hlaholu se rozlévá krajem tichým —

Až k horám zádumčivým, těm nejbližším nebi, duše má se upíná v marné snad touze.

Oko mé zaníceně patří k horám, jež kryjí bránu k dobru nejvyššímu, kde splnění touhy snivě dřímá v objetí Víry, Naděje a Lásky, jež korunou je vši Bolesti, zrozené životem Země.

— —

K horám či k propastem?

F. J. Olbřev:

Rozloučení.

*Je mi líto
zoufalých očí,
bolavých srdcí,
poupat nerozkvetlých,
úsměvů zakletých v slzách
rozloučení.*

*Květ roklí se rozvíjí
o polednách s jásotem slunce,
ale žel,
s večerním soumrakem umírá
v zapomnění.*

*Jsou slova,
která se v radosti čisté šeptají,
když život se mladistvě směje,
a na hlavy padají třešňové květy —
— ale proč to je,
že naposled zbude jen ze všeho
písnička pro vzpomínku?*

Miloslav Havel:

Zemřel.

Hluboké ticho obklopovalo zelené, odřené lavice a černé postavy mladých hochů. V bledých tvářích by nikdo nehledal jejich dřívější smích a veselost. Zde nastoupila smutná vážnost, tušící blížící se trapný okamžik.

Ani jeden ret se nepohnul k úsměvu. Ani jedna tvář nezčervenala radostí...

V první lavici seděl bledý hoch. Václav. Seděl dnes v lavici sám... a plakal.

Místo vedle něho bylo prázdné. — Tam dříve seděl Zdeněk, známý jako samotář. Byl s vyznamenáním a ve třídě měli všichni k němu jakousi úctu. Vidali ho vždy seděti zamýšleného a vážného. A právě pro tuto vlastnost, že se neúčastnil jejich společného života, byl zván podivínem.

Profesoři ho měli rádi a nejvíce jeho třídní. Ten mu rozuměl a bylo známo, že ho Zdeněk často navštěvuje v jeho skrovném mládeneckém pokojíku.

Dívek si nevšimal a nikdy se o ně nezajímal. Mluvil vždy s nimi pouze někdy a to jako kamarád. A přece byl ještě někdo, koho miloval: Václav — jeho přítel, syn chudých rodičů. Šest let již byli přáteli... a jak zajímavé bylo jejich shledání...

Před šesti lety.

Vstoupili po prvé do dveří gymnasia, kde měli studovati. Neznali se a třídní je posadil vedle sebe. Václav byl veselý a Zdeněk vážný.

Tato zvláštní vážnost u Zdenka byla divná Václavovi, který jí nechápal a nemohl chápat. Byl dítětem... tím bezstarostným chlapcem jako jiní.

Dělal si posměch ze Zdenka skoro každý den a hleděl co nejvíce ho zesměšnit.

Zdeněk mlčel dlouho.

Jednoho dne však přemožen zlostí vstal a šel k Václavovi, který ho maloval na tabuli. Byl bled a Václav se ho lekl. — Zdeněk se zastavil, potom se pomalu obrá-

til. Zlost ho přešla a jako vždy chtěl tiše usednouti.

Václav se dal do smíchu. Chytl kalamář a mrštil po něm.

Ten se obrátil.

Třída čekala zápas, jak obvykle končí tyto výstupy.

Zdeněk se však nebil.

Pouze se vzpřímil a pohlédl na Václava. Byl to smutný a zvláštní pohled.

Václav mlčel.

Zdeněk nežaloval. Umyl se a mlčel.

Třída to považovala za zbabělost. Václav však ne. Seděl po prvé mlčky vedle svého souseda. Tenkrát rty Zdenkovy se pohnuly v první úsměv.

»Bud' me kamarády!«

A byli.

Václav žasl, když po prvé přestoupil práh jeho domova.

Jeho rodiče byli bohatí. Oba dva byli vysocí a krásní a vzbuzovali u Václava úctu.

Jeho otec mu řekl, když byli sami:

»Jste první jeho přítel, kterého známe a kterého k nám uvedl. Musí vás mítí nesmírně rád, neboť doposud neměl kamaráda. Jeho povaha je poněkud zvláštní, ale srdce má ryzí. Naučte se mu rozumět a budete oba šťastní přátelé.«

Václav byl uveden do jeho pokoje. Zde pochopil, proč je Zdeněk stále doma. Na stole bylo plno fyzikálních přístrojů a vzadu stála velká knihovna.

Zdeněk miloval velmi fysiku a literaturu. Tak poznal Václav celou domácnost až na jeden pokoj, kam nebyl uveden.

Byli již dlouho přáteli a Václav se ho nikdy netázal, co tam je. Zdeněk o tom nemluvil.

Jednoho dne, když opět navštívil přítele, byli všichni neobyčejně smutní.

»Příteli... je ti jistě divné, že dnes panuje u nás takový smutek — pojď, vysvětlím ti, proč,« pravil Zdeněk a vedl Václava k onomu pokoji.

»Dnes je to mu právě pět let, co zemřela má babička. Měli jsme ji všichni nesmírně rádi a pokoj, ve kterém umřela, jsme jí zasvětili.«

Vstoupili do pokoje.

Byl velmi prostě zařízený... na stěně byl velký, dřevěný kříž a pod ním tři klekátka. Byl podobný malé kapliče.

»Zde žila...« zašeptal Zdeněk tiše a bolestně, »zde zemřela...«

»Modlívané se zde každý večer,« řekl, když odcházeli.

Václav hleděl s úctou na svého přítele, ve kterém viděl neobyčejného člověka...

*

Šli po dlouhé bílé pěšině. Byl teplý, překrásný den. Vánek, který šuměl v listech stromů, jim ovíval tváře.

»Zdeňku... poznal jsi někdy dívku, kterou bys měl rád?«

»Proč se ptáš?«

Václav se usmál.

»Poznal?«

»Poznal!« řekl tiše, sotva slyšitelně Zdeněk. Tváře mu zbledly, oči ztemněly.

»Bylo to v horách. Již dávno však... Jednou, když jsem jel sám, přejela kolem mne jako vidina, nic víc, pouze jsem spatřil její pohled očí a vzdalující se stín. — Byla krásná a od té chvíle jsem ji miloval, leč — už nespatriil. — Václave... je to už dávno... a já na ni ještě nezapomněl...«

Potom šly dny dál...

Václav netušil, že tato rozmluva byla poslední. V onen osudný den šel Zdeněk sám ulicí, když na druhé straně spatřil tu, která mu svým zjevem tolik poblouznila srdce.

Zdeněk se rozběhl k ní... ale nedošel.

Zůstal ležeti na dlažbě, obklopen zděšeným davem a po druhém chodníku šla dívka dál, netušíc, že nedaleko zemřel ten, který ji miloval...

*

Ve třídě bylo mrtvé ticho.

Vstoupil třídní.

Jak podivně se odrážely jeho černé šaty od smrtelně bledé tváře.

Hlas se mu chvěl.

»Oblékněte se, půjdete doprovodit svého kamaráda.«

Třicet postav se zvedlo.

Vyšli mlčky ven a spojili svoje kroky v jediný stín, který se táhl za rakví.

Ulice ztichly, jakoby tušily, že zde kráčí opuštěná matka, zarmoucený otec a nešťastný přítel.

Chodci se zastavili.

Zatím hudba tiše doprovázela jednotlivé kroky, dunící ulicí.

Došli ke hřbitovu, který je přijal ve své věčné ticho.

Chvějící se hlas třídního zanikal v šumění stromů a temnotě večera.

Šli kolem lidé a zastavili se.

»Opět někdo zemřel,« řekli, postáli a šli dál.

Václav stál opřen o strom a díval se k zemi. Vedle něho stál otec Zdeňkův, hrdý, vzpřímený, ale nešťastný. Matka, podepřena svým bratrem, byla zoufalá!

Rakev byla pohlcena zemí, která ji přikryla. Zástup mizel a konečně odešli i rodiče, neboť matka byla blízka šílenství.

Zůstal kamarád.

Stál nad hrobem plnou hodinu nehybně.

Někdo se ho dotkl.

Otočil se.

Za ním stála dívka, ve které poznal Václav Zdeňkovu vidinu z hor.

Byla bledá.

»Zemřel?«

»Zemřel!«

Sklonila hlavu a klekla tiše ke hrobu.

Václav Božetěch:

Dopis.

*Už jsme se rozloučili.
Týden se položil mezi nás,
celý týden,
z podzimních dnů, z touhy a ze stesku.
Odjel jsem z města,
protože se v polích zrodila bílá cesta
a vedla do ráje.
Ni ráj však,
ni celý týden na to nestačí,
abych Vás,
drahý příteli, myšlenkou nenavštívil,
abych Vám v noci očima neposvítíl,*

*abych Vám ústa úsměvem neprobodl,
protože celý svět na to nestačí.*

Chtěl jsem Vám psátí,

ale vidím,

*že jsem zapomněl ruce ve Vašich rukou,
když jsme si je naposled podali.*

U nás vítr

*zběsile bubnuje do prsou podzimní pochod.
Zpívám s ním o Vás veselou písničku v duchu.
Snad dolétne Vám ještě dnes k sluchu
a Vy si na mne zítra vzpomenete!*

Radomil Zhořský:

Když se mele...

Jako malý školák těšil jsem se každého roku na zimní dobu, která s sebou přinášela mnoho radostí, krásných plánů a ušlechtilých tužeb. S netrpělivostí očekával jsem ony dlouhé večery, při nichž se obyčejně dralo a předlo a které měly také svůj zvláštní půvab.

Jak býval takový večer krásný!

Venku padal sníh, za komínem plakala meluzína, mráz maloval drobné květy na oknech a venku jen praštělo. V té chvíli nechtěl nikdo ani hlavy »vystrčítí« ven.

Když pak se ve stavení všecko poklidilo, sešly se dračky ze vsi, maminka přinesla hrnec peří a dralo se. Byla to práce zdoluhavá sice, ale při té člověk něčeho užil, zasmál se a jak se patří i pobavil. Čím více se sešlo žen, tím byl večer veselejší, tím více se vykládalo a lhalo, až se kolikrát z toho i hlava točila.

Nejdříve mluvily jen tak, aby neztratily řeč, ale později, když se rozhovořily, spustily stavidla výřečnosti tak, že se jazyky nestačily ani převracet. Mluvila se pravda i lež, příběhy veselé i smutné. Převrátily všechny živé i mrtvé, několikrát je důkladně proklepaly, protřepaly a převrátily, rozhovořily se o zlodějích a lupičích, až mráz přecházel po zádech, z toho pak přeskočily na strašidla a světélka.

Povídaly si o černém teleti, které se objevilo v Hejku, o divném průvodci lesní cestou, který rostl tak rychle, že za chvíli přerostl nejvyšší smrčku, o bílých králíčích, kteří u Marvánu vydávají lidské skřeky a hopsají do vody, když jde někdo po hrázi, o černém psu s ohnivýma očima, o červených kohoutech, kteří sedají v lese nedaleko vesnice se rozprostírajícím, a kokrhají, při čemž jim šlehá ze zobáku oheň, o červeném světle, které v Mešnicích u křížku nosí jakýsi muž, tedy tam, kde před několika lety zahynul neznámý ozrála. Aby si lidé častěji připomněli onu událost, postavili tam kamenný, dnes již mechem porostlý kříž.

Často také vedly živý spor o tom, co je proti nemocem, co pro mladé a co pro staré, co pro černý kašel, píchání v boku a bolení hlavy. Takřka na odběr šli všichni zamilovaní, svobodní a ženatí.

Když pak přišlo na řadu vaření, tu se zdálo, že někdo přilil oleje do ohně. Jedna chválila, druhá hanila, ta byla při obou, ona při žádné. Každá měla své gusto, každá měla jiná jídla a také se s nima hned vychloubala.

Do pokrmů je třeba masa a vajec. Jedna ptala se druhé, nesou-li jí už slepice, kolik hus si nechala k chovu, kolik mají doma

kusů dobytka, jak velikého krmníka a kdy ho budou píchat.

Bývalo zvykem, že se tyto popravy konaly již od vánoc. Dost často ozval se na některém dvoře srdcelomný výkřik vepře na smrt odsouzeného. Kata zastával obyčejně některý strýc ze vsi, málokdy byl zavolán řezník. Jednou dokonce utekl takovýto odsouzenec s nožem v hrdle. Dalo to dosti práce a honby, než se dostal zpět na popraviště.

Teprve nyní snad pochopil, proč byl tak pěkně krmen, zejména v poslední době, proč ho hospodář hladil a při tom se usmíval, proč se včera večer a dnes ráno postil.

Když toto ženské skončily, vypravovaly si, co ty děti stojí na studijích peněz a ke všem koncům že přece z nich ničeho nebude.

Ježto se blížil masopust, staraly se, kde bude jaká taneční zábava, divadlo nebo svatba.

Vlad. Hajný:

Bez nadpisu.

Pokouším se něco vážného napsat. Prozatím mně napadají samé pitominy. Kolikrát jsem se již dušoval, sliboval, umiňoval si, že nebudu již takové nemastné plkačky psát — ale, copak za to mohu?

Sotva chytanu péro, namočím, otřepám inkoust, čmárám a maluji na papíře, rozmazávám kaňky, trhám papír — a tak stále čekám, kdy ke mně přijde nějaká spásná myšlenka k něčemu vážnějšímu, — ale kdepak!!! Nejde to! Začal bych hned třeba ze zlosti i študovat — zas se rozpomenu, že studium mně neuteče a tak sedím třeba celý den nad papírem a přece ještě nic nenapíší!

Teď mám zase nápad řádně omalovat kantory. Nevím, odkud pochází moje hrozná nenávisť k této kastě? — kde jsem ji podědil? — Ale, neďte se! Kdybyste znali, jaký jsem míval s nimi kříž (nebo oni se mnou?), jak mně honili z třídy do třídy, z lavice do lavice, nevím, jestli byste nechápali každé příležitosti, abyste jim trochu z blízka zatopili.

»Nátož,« povídám si aji, »co mně možů vlastně věil udělat? Jízdenku od maturity mám, tak co? — Pujdu mně žalovat? — Co si na mně vezmů?« Když však to vezmete trochu s jiné strany, tak poznáte, že z toho také nic kloudného nekouká! Teď a bych se bál některýho kantora potkat.

Mám již s takovými věcmi smutné zkušenosti. Začal jsem psát »slovácký plkačky« a jakmile jsem přijel na prázdniny, nesměl jsem se ani venku ukázat. Ani to, že jsem osoba duchovního stavu, mně nijak nechránilo.

»Co tá otrava pořád do nás rýpe? — Jak já ho chňapnu, tož mu tů pracku urazím a potom može psat třeba nosem,« tak mluvil každý druhý občan. Ještě štěstí, že jsem se nedostal do jejich rukou!

Tehdy jsem zvěděl o kdejaké svatbě, o tom, kolik má nevěsta tisíc, kolik krav, hus a slepic, jaký nábytek, má-li koně a kočár, je-li to vdova či svobodné děvče, jak drahé má svatební šaty a jaký závoj. Zeptaly se také, jaký je ženich a odkud, je-li poctivý, jestli pije, kouří a hraje v karty.

O všem tom vykládalo se při draní, jehož obraz z mé duše nikdy nevymizí. Ježto jsem dráti neuměl a později nechtěl, sedával jsem tiše u kamen a poslouchal, co vše se povídalo.

Potom však hovor umkl. Ve světnici bývalo hrobové ticho. Jenom hodiny tikaly svoji jednotvárnou píseň a venku vyli psi, až se člověk lekal.

Ženské se pomalu rozcházely a já měl již půlnoc...

No, tak jsem se zase rozvykládal, že bych se pomalu ani k věci nedostal. Už mám takovou hloupou »náтуру«, že napřed začnu tím, po čem se mně nikdo neptá a než se dostanu k jádru věci, je obyčejně tma. Tak potom řeknu: »No, tož už musíme jít spat. Dyť už ani nevidím do huby« a slíbím, že si to povykládáme »až někdy«.

Je to výborná metoda a s rozumem používaná, může se velmi dobře ve škole uplatnit. Jenom je jí třeba upravit »dle stávajících poměrů« toho či onoho ústavu.

Ale, hrome! O čem jsem to chtěl psát?? Ne a nemohu si nahonem vzpomenět. Mám hrozně slabou paměť, ale prosím, aby mi to nebylo vykládáno ve zlé! Když jsem byl malý, jedenkrát se nade mnou utrhł prázdný pytel a rovnou mně na hlavu. — Inu, to není maličkost. Mamka pravi: »O tů tvoju golozňu není, ale o ten mých!«

Tak, nechám již planých řečí, abych již byl co nejdříve u konce.

Poslouchejte, co vám budu vyprávět. Řeknete, že to není ani mastné ani slané — ale já vám nemohu pomoci. Ve mně to pálí a proto honem s tím pospíchám ven!

Měl bych napřed napsat nějaký nadpis — nemyslíte? — — —

Ach ja, s těmi nadpisy mám taky soužení. Buď napíší nadpis a pak píší načisto o jiném, nebo napíší článek a pak zase nemohu najít příhodný nadpis. V obojím případě končí článek v peci.

Jednou jsem napsal článek do »Jitra« pod nadpisem »Ztracené mládí«. Nevím ani, kde jsem ten nadpis sebral — no, ale líbil se mi. Dopíší, zkoumám, co jsem napsal — a hle — plkal jsem tam o 80leté slečince.

»Járku, to je ale volovina,« myslel jsem si a článek jsem raději honem roztrhal. A takovou smělu mám pořád!

Ale, milí čtenáři, abyste se přece jenom něco z toho mého camrání dověděli, udělejte si raději nadpis sami, každý dle svého výběru, ale já to nechám »bez nadpisu« — ach, to jsem rád, že jsem se tohoto úkolu tak pohodlně zbavil.

Teď již doopravdy začnu. Bude to krátké, poněvadž mám málo času, papíru a konečně, beztoho toho redakce škrtne až — až!

»Tož, ono je to, myslím, škoda aji psát.« Lopotím se článkem celý týden a až to přijde do redakce, řádně ofrankované, páni redaktorové si toho ani nevšimnou a v rubrice »Z redakčního koše« se dočtu v příštím čísle, na které již se

strachem čekám, že můj článek byl přijat — — do koše!

Jéjé, to se člověk zpotí, než těch pár řádků usmolí. Chtěl jsem vám cosi vypravovat, ale sešlo s toho. Točí se mně hlava. Bude to, myslím, zase můj oblíbený tanec sv. Víta. — Tak, prosím, milí čtenáři, poshovte, vše vám vyložím, ale až později. Dnes ještě nevím sám, co to bude!

Douška: Ctěná redakce! Nepište prosím na konec »pokračování«, poněvadž já jistojistě nevím, zda to skutečně napíší!

K. H. M. :

Něco opravdu dívčího.

Není bál, jako bál (na př. Č. L. A.), ale takový, jako je každoročně v »monastýru pod Kaňkem«, viděl málokdo.

Něco jedinečného — originálního! Tančují tu dívka s dívkou! Jediným zde přítomným mužem jest »Jaroušek«, pianista, který však není u některých chovank moc oblíben. Dostává nejvíce kartiček z »tajné pošty« (jedna z kuriosit plesu!), a to: »hrajte valčík«, »ach, to sladké tango« (připomínám, že je letos zakázáno, ale loni se ještě tancovalo), ale také »negr« a podobné přezdívky, kterých se mu dostalo pro bujný vlas a jiný znak černošské rasy. Má zvláštní privilegia, smí si tři kousky za večer zatančit a jelikož je muž, dostane k večeri o jeden párek víc než chovanky.

Tanec se střídá s různými žertovnými výstupy. Každá účastnice plesu zakoupí si na památku »kotillionek« v podobě srdce nebo knížečky, na níž je nápis »Z našeho plesu«, »Nalad' si své žití na C-dur, tam není žádných křížků«, nebo také »Slovo pro každého, úsměv pro někoho, srdce jenom pro jednoho!« (Takové jdou nejvíc na

odbyt!) Tam si pak dávají vepsati nezapomenutelné veršičky od svých »hvězd« — »sluncí« (a jiných těles nebeských), které jasně září zbožňovatelkám do zdejšího tichého života.

Jeden rok zde byla i tombola, kde bylo možno vyhrát zcela pěkné věci »do výbavy«. (Sbíralo se to 14 dní před plesem po chovankách!) Letos některý šťastlivec vyhraje pomerančový dort, na nějž si všechny brousí zuby.

Ze všeho tedy jest patrná snaha bavit se co nejlépe.

Chovanky by rády pozvaly milé čtenáře, ale nelze. Již proto, že »Besídka«, kde hrají Němky (které se zde »učit« česky) před plesem divadlo lámanou češtinou, je malá, rovněž refektář, kde se tančí, pojme tak právě chovanky — a hlavní věc — dívky by se spolu styděly tančit před pány. Jsou však takto docela spokojeny s náhražkami, které statně vedou. Jen při Besedě se ozve: »Prosím tě, kdo je pán? Já nebo ty?«

*

Strnad - Kladecký:

Zmýlená neplati.

Byl chmurný prosincový úterek. Od samého rána byla plískanice. Vítr severák byl dnes obzvláště drzý a dotěrný jako štěnice. Komu z »ulejváků« by se chtělo v tom psím počasí do školy?

Naše třída se po zvonění uklidnila (což budiž k naší chvále poznamenáno!), ne snad ani tak z respektu k panu prof. Karkanovi, který měl u nás míti hodinu stavitelství, jako spíše z úcty k jednomu z nejmladších členů z řad profesorských. Při zápisu absence se zjistilo, že šest žáků chybí. Buď »vázně« onemocněli z toho ne-

zdravého počasí, nebo se těm »lepším firmám« prostě nechtělo. — (Ovšem také z »vážných« důvodů!)

Konečně, co na tom! Pro šest chlapíků nebudou přece zavírat školu! I bez nich to šlo ve třídě obyčejným způsobem. Pan profesor zkoušel jen tak orientačně v lavicích. Za čtvrt hodiny jsme toho »semleli« na třicet stránek: od výroby a rozměrů cihly, stavebního dřeva, profylového železa a dřevomorky až po malty, rezné zdivo a vazby cihel, všechno to jsme »zvopákli«.

»Tak běžte teda, Čupko, ještě nakreslit.

na tabuli polokřížovou vazbu,« žádal Čupku pan profesor, když byl před tím z něho všecko vytáhl, co se vytáhnouti dalo. Čupka šel k tabuli kreslit a pan profesor se postavil dozadu k oknu.

Za několik okamžiků otevřely se dveře a zkroušeně vstoupil kolega Bohuslav Šrámek, jemuž říkáme: mumie. Chudák! Dvě oči přijal od přamátí přírody, druhé dvě od firmy »Ocularium« a ještě měl to neštěstí toho dne, že viděl méně než jednooký. Kolega Bohuslav Šrámek měl tolik vrozené slušnosti, že věděl, že má jíti omluvit své zpoždění. Odložil tedy svou aktovku do lavice, přihladil si svůj dětský účes, zapínal horlivě kabát na všechny knoflíky, odkašlal si a kráčel nejistým krokem k tabuli. Zde si ještě jednou nahladil hlasivky a ukloniv se, spustil: »Pro-

sím, pane profesore, já jsem dnes — « dál se nedostal. Byl přerušen huronským řevem třídy. Řehtala se třída i pan — profesor! Co se stalo?

Šrámkovi se zapotily v teplém prostředí okuláry, takže považoval figurku kolegy Čupky za pana profesora a jemu se omlouval. Nevěděli jsme, na koho se máme dívat, zda na pana profesora nebo na »lži-profesora«, či na rytíře smutné postavy — Bohuslava Šrámka. Smíchu, jenž nechtěl bráti konce, snažil se pan profesor zabrániti: »Teda, mládenci, už dost! Zmýlená neplatí. Ale, Šrámku, po druhé vstaňte dřív, abyste neměl ve škole ještě zalepeny oči!«

Ale smích, jako hladina jednou rozčeřená, vlnil se třídou skoro až do konce hodiny.

Stanislav R. Hanáček:

Armáda spásy.

V menších městech jest Armádu spásy vídati velmi zřídka, na vsích pak vůbec ne. Za to v Praze — zvláště v neděli — potkáváš ji pravidelně. Jdeš klidně ulicí a najednou dolehne k tobě temný ohlas bubnování. Kráčíš za tím zvukem a v malé chvíli uzříš hlouček zvědavých Pražanů, kteří obklopují shromáždění Armády spásy. Je to několik mužů a žen, oblečených v modrý oblek a na jejich čapkách a kloboucích je v rudém poli nápis: »Armáda spásy«. Mezi nimi stojí několik nekrojovaných, toť jsou teprve kandidáti, kteří čekají, až budou trvale přijati do Armády.

Někteří ze shromáždění mají v ruce hudební nástroje, trubku nebo malou harmoniku, na které foukají a je natahují o stošest a maličké, asi pětileté Armaďátko statečně tluče do bubnu, který je asi o půl hlavy převyšuje. Ti pak, kteří nehrají, zpívají různé písně, kterých už nyní mají celou sbírku.

Připojme se k zvědavcům a pozorujme, co se bude dítí dále. Armáda právě dozpívala a do středu vstoupil mladíček s čepicí v ruce. Z kapsy vyňal s úctou malou knížku, na jejíchž deskách se skvěl zlatý kříž. Byla to bible.

»Bratři, poslechněte slova svatého Písma,« řekl a zvolna četl jednotvárným hlasem část ze svatého Jana.

»Tak, a teď vám zazpíváme,« pravil, když dočetl, »zpívejte s námi, naše píseň opěvající Pána Ježíše je snadná.« Dali se do zpěvu; unavující melodie nesla se ulicí,

trubky do toho hučely, harmonika statečně přibublávala a u bubnu se armaďátko činilo až mu od nosu kapaly kapky — potu. Ani nemělo čas se utřít, pouze popotahovalo. Píseň jako by neměla konce a po každé sloce byl refrain: »Ježíš, život náš,« a buben to vždy slavnostně ukončil: bum — bum — bum — bum — bum . . .

Konečně dozpívali. — Vystoupila starší dáma, dobráckého, usměvavého obličej a hodně tělnatá. Podle mohutností její postavy by se dalo souditi, že je u Armády alespoň generálem, ale její vyřídilka spíše ukazovala na kaprála.

»Přátelé,« spustila, »my vás máme velice rádi a vy nás jistě také — «

»Když vás nevidíme,« — zahučel kdosi z diváků.

» — a proto jsme přišli k vám. Avšak mezi dobrými přáteli je chvalitebný zvyk, že si navzájem vyměňují dary podle možnosti. My jsme chudí, my vám moc nemůžeme dát, nejvýš vám pěkně zazpíváme a zahrajeme, ale od vás, kteří máte více jak my, čekáme pomoci. Potřebujeme peněz. To víte, časy jsou teď zlé, bez peněz se dnes nikdo neobejde. A my potřebujeme spoustu peněz. Teď jsme právě zřídili dům pro padlé dívky. Každou chvíli se stane, že k nám přijde zarmoucený otec, plačící matka a řeknou: »Zaběhla se nám dcera, najděte nám ji!« — My ji najdeme, chceme jim ji vrátit, ale oni řeknou: »Nechte ji u sebe a napravte jí hlavu!« — My jim vyhovíme a zakrátko vychází od nás kající

dcera očištěná, změněná, svatá jako anděl a tichá jako beránek.«

»To bych tam potřeboval poslat svoji starou, aby ji taky tak změnili,« pravil vedle mne nějaký bodrý Pražan.

»Většinou však chodějí k nám sami chudáci, kteří nemohou zaplatit a tak jsme pořád v tísní. Zrovna dnes potřebujeme do večera nutně 70 korun. — Řekli jsme si: »Půjďme mezi Pražany, oni jsou dobří, jistě nás oslyší a dají nám.« A tak jsme teď tady. Neodhánějte nás, bylo by to marně, my půjďme sami, ale až budeme mítí těch 70 korun.«

Mezi její řečí dvě »sestry« rozestřely ohromný přehoz, připravený na ty peníze. Vzduchem se začaly bleskotati ojedinělé mince a s cinkotem dopadaly na prostěradlo. Sestra řečnice je sbírala a počítala: »Čtyři — šest — jedenáct — patnáct — dvacet — dvacet tři koruny. — Jen dále, přátelé, neostýchejte se! My vám zatím zazpíváme.«

A opět zpívali nekonečnou píseň o Kristu Vykupiteli, jenže tentokráte byl »Kristus, spása má — bum — bum — bum — bum.«

»Bratr, který přijel se podívat do Prahy z Anglie, chce vám říci několik slov,« pravila dále sestra velitel, když skončili.

»Bratr z Anglie« začal mluvit anglicky. Snad to bylo anglicky, já to nepopírám, poněvadž anglicky neumím. Při řeči však se pořád rozčiloval a házel rukama, a to prý Angličané nikdy nedělají. Vždy řekl několik vět a jedna sestra hbitě to hned překládala, až jsem se podivil její zručnosti. Pravil, že ho krása Prahy uchvátila, chválil ochotu a dobré srdce Pražanů, to vše však jaksi jen jako úvodem a brzy přešel na Armádu spásy. Vykládal, jaká je to důležitá instituce, která byla založena pro dobro lidstva a proto že je povinností každého ji hmotně podporovati, čili — to však neřekl — že by již rád viděl na přehozu těch 70 korun. — Svou řečí všechny uchvátil, ba i jakýsi malý křikloun, jejíž maminka nemohla nijak ukonejšit, zapomněl úplně na svůj pláč.

»To su skutečný blázen!« bručel blízko mne muž, mající vzhled obyvatele vymírajícího Podskalí. »Ať se na tomhle fleku propadnu, ešli ten Anglikán není Věna Kostomlatskejch, s kerým sem na vysehradskejch hradbách hrál před lety čutanou.«

Na prostěradle bylo už čtyřicet devět korun třicet pět haléřů. — Vystoupila jiná sestra a začala mluvit:

»Přátelé, jsem teprv krátký čas v Armádě spásy, ale co už jsem zažila štěstí, nedá se ani vypovědět. Když teď tak o tom uvažuji, tu zdá se mi, že před vstupem do Armády jsem byla těžce nemocná. Bloudila jsem v hlubokém pralese a všude, kam jsem vstoupila, cítila jsem pod sebou mokro.«

»Chudáku, tos musila bejt hodně nemocná,« politoval ji dosti hlasitě kdosi ze zástupu.

Bum...

»Tak dlouho jsem bloudila,« pokračovala, nedadouc se rušiti tou poznámkou, »močálem hříchu, pracně přelézajíc kořeny sebezáporu, až jsem se dostala na návrší očisty, na kterém hořel přívětivý plamen spásy — sám Kristus.«

Peníze rostly, sestra velitel napočítala již padesát devět korun, devadesát pět haléřů.

»Ještě deset korun, pět haléřů,« volala do zástupu, »a máme potřebnou sumu.«

Pojednou pozorují, že dav se nějak rychle rozchází. Vzhlednu a vidím, že mezi diváky chodí mladá sestra s pokladničkou a s milým úsměvem prosí o »dáreček« pro Armádu spásy.

Konečně mají žádanou sumu. Rychle se seřadí a za zvuku hudby odcházejí, aby několik ulic dále provozovali podobnou komedii.

Schválně jsem se podíval do Naučného slovníku, abych si zjistil, co je tam o této společnosti napsáno. Opisuji to doslovně:

»Armáda spásy, křesťanské sdružení bojovníků za očistu, ostřízlivění a umravnění člověka, založené r. 1878 Will. Boothem a jeho chotí Kateřinou v Londýně.«

Bum!...

Duchovní hlídka

P. Alfons Daňha, C. S. S. R.:

Tajemství kříže!

Umíral Kristus na Golgotě. Celá příroda děsem i úctou se chvěla. I tvrdá skála ve dvě rozpoltěna, jakoby zasílzela. Nad mysteriem kříže! Je tak hluboké a tajemné. Jako Bůh sám!? O pravdu to Bůh sám mohl ukázati a dokázati — zakrýt své Boží člověčenstvím a jako Bůh a člověk umřít na kříži! Umřít za své hříšné děti! Nová prohlubeň mysteria kříže! A kříž? To jméno nejvyšší potupy, výsměchu, hany a trestu — Židům i pohanům! Což se svrchovanou ironií nebyli přivítáni prvokřesťané v Římě od pánů, patriciů? »Váš ukřižovaný Bůh že by mohl býti Bohem nás, hrdých Římanů?!« A jak brzy

se stal! O mysterium kříže! Co mučednických srdcí a rekovných duší kříž vychoval! Vykrvácely zas na křížích. Šli — líbajíce kříž — na popraviště, mučedniště, do žalářů, na hranice. O moře tajemné síly — sv. kříže Kristova! A zůstal vždy kříž mezníkem víry a nevěry. Kdo byl — v minulých 2000 letech — s Kristem, hlásil se ku kříži. Kdo nenáviděl, »šlapal« (jak dnes na znamení satanské nenávisti je to symbolem!) kříž — stál a stojí zapřísáhlé proti Kristu, víře — věčnosti. O tajemný kříži! Bez kříže nebylo oběti za víru — není ani po 2000 letech obnovované oběti golgotské. Není mše sv. bez znamení kříže. O žehnej nám s oltářů našich denně, Kriste ukřižovaný! Kříž golgotský, toť strom Nového života — a plody krvavé Jeho uloženy v 7 klenotnicích sv. svátosti! A ty jako klíč tajemný otvírá nám jen svatý kříž! Sv. svátosti — vždy jen ve znamení sv. kříže! — A s křížem sejdeš se na všech životních cestách a rozcestích. Snad právě kříž dá pravidelně životu správný směr. Nebýt kříže, nebude charakterů, velkých lidí. O tajemná výchovná síla kříže! A je kříž nimbem, svatozáří už zde ubohému člověku. Hřešil — pyká — klidně nese za to svůj kříž. Jak vyzaruje z tak ukřižovaného vlastními hříchy i Prozřetelností Páně světlo nadpozemské krásy, věčné slávy! V kříži našel člověk ubohý — tajemnou sladkost Boží Lásky. O dobrý kříži — líbám tě!

Chci být průkopníkem nové éry Kristovy. Musím v boj za Krista a Jeho církev. Nemohu bez kříže. Šel bych bez zbraně, bez štítu, bez meče. S křížem šel sv. Pavel do širého pohanstva a je obrátil. S křížem půjdu i já. A klečel jsem už někdy v delší meditaci před křížem? Zadíval jsem se už na delší dobu do zsinalých tváří Ježíšových a zmírajících Jeho očí? Myslbek, dlouho a dlouho medituující pod křížem, vytvořil své veledílo — ale jest přece jen mrtvé — mluvící. Já mám přetvořit v katolicky dýšící a žijící duše — dokáži to bez hluboké meditace před a pod křížem Ježíšovým? — Je svatopostní doba. Doba pobožnosti křížové cesty. Doba bolestného růžence. (Což za něj se stydiš? Ty, katolíku-studente?) Doba postních kázání. A doba kající sv. zpovědi velikonoční. Bude i ona pod křížem Ježíšovým? Musí být! O tajemné mysterium kříže!

Věčná Láska.

Ve velebném tichu šerého chrámu za zlatými dvířky svatostánku, jenž třeptá se v červenavém světle věčné lampy, smuten, avšak se srdcem plným lásky, zůstává Kristus, Láska sama. Vztahuje toužebně svou náruč, plnou nádherných květů rajské vůně, květů to útěchy a slitování, k tobě, křesťanská duše. Jeho zarosené oči, smutné, patří ke dveřím chrámovým, kdy objevíš se v nich, abys přinesla Jemu v obět všichni bolest svého srdce, všechnen svůj zármutek. Leč hledí marně Ty kráčíš lhotejně kolem příbytku Jeho, aniž bys navštívila Toho, Jenž po tobě touží a tebe miluje celým žářem svého božského srdce. A Kristus čeká, čeká stále. Slza za slzou kane z božských očí, srdce však nepřestává milovati. Trpělivý Beránek čeká ustavičně, až přineseš Mu v obět aspoň drobtý lásky své z velkého celku, jenž dala jsi lidem. Pečlivě shromažďuje každý nepatrný drobeček, aby odměnil jej svou nekonečnou dobrotou a láskou. Ale ty nepřicházíš někdy ani s těmi drobtý své lásky a srdce boží krvácí znovu za tvé vykoupení. Rty Ježíšovy pak promlouvají

k tobě se vši toužebnosti: »Pojď již na srdce mé, duše má, pojď a svěť Mi všechny boly své a Já ti naliji balzám do ran tvého srdce! Pojď již k Tomu, Jenž tě od věčnosti tolik miloval...«

Již večer klade své temné stíny v opuštěném chrámu a konečně noc rozprostřela zde svůj temný plášť až na malý prostor před svatostánkem. A temným prostorem chrámovým, jako by v šumu andělských křídel, zní smutně a teskně: »Do vlastního přišel a svoji Ho nepřijali...«

Dívčí hlídka

Z Brna. Chodívám v podvečer někdy do kostela. Znáte tu náladu? Setmělý, velkoměstský chrám, v postranní lodi tam světélko, a hlavní přímo oslňuje množstvím žárovek. Varhany mluví nevтіravou řečí do duše. — Tu teprve zdá se mi, že se opravdově modlím, modlím ne slovy, ale srdcem. Stojím ve tmě, zraky majíc obráceny tam, kde vira dá mi tušiti Nejvyššího. Varhany zvučí tisíce tóny, hřmějí. A v duši? Vodopád myšlenek řítí se, až hlava bolí! Hřmějí, opravdu hřmějí, jsou to moje věčné otázky, nejistoty, jež otrásají nitrem, bory, jež smetají vše, co vystavělo se v dobách klidných. Tehdy volám: »Pane, pomoz mi, neb tonu! Nezřikám se těch bouří, vždyť bolest očisťuje, vyhraňuje duši a po bouři bývá den tím jasnější — prosím jen o sílu. Tichými, láskyplnými akordy vkládá Kristus ruce do ran nemocné duše a — uzdravuje. Dohrály varhany a kněz řekl Amen. — Pohasly žárovky, jen červenavé světlo věčné lampy svítí, svítí svým odleskem i v mé duši.

Mír v duši mám — jsem šťastna!

Olga B.

Za † Mařenkou Baláčovou.

Jsou duše čisté jako kopretiny bílé, jichž však je škoda do zápasu žiti.

Bílé poupě spálil nemilosrdný mráz. Duše Mařenky Baláčové letěla do rajských stanů, tělo bylo pohřbeno do chladné země. Ale vzpomínka na ni bude žiti dále.

Odešla k velikému zármutku drahých rodičů, kterým byla jediným jasným paprskem na cestě životní. Tak vyrostla pod hřejivým sluncem lásky mateřské a otcovské. Pak přišla mezi nás, aby se připravila na vznešené povolání vychovatelské. Chtěla býti dobrou učitelkou. — Uprostřed studia — ve II. roč. učitelského ústavu — byla její dráha životní náhle skončena.

Ztratily jsme hodnou, veselou spolužačku, mající o vše živý zájem. Byla nejnadanější z ročníku, zvláště měla veliké nadání hudební. Vynikala v literatuře, dějepisu a politice. Milovala vždy pravdu. Byla též odběratelkou »Jitra«.

Se slzami v očích rozloučily jsme se s tebou na hřbitově v Poštorné a naposledy ti zapěly, náš slavičku!

Mařenko, tvá duše byla čistá, jako bílý květ, bylo jí škoda do dnešního světa. Zajisté již v nebi píšeš s anděličky novou píseň radosti. Již vyplní se ti všechny touhy a vysvětlí tajemství. Vypros svým rodičům na Bohu hojně síly ku snažení bolesti a nám statečnosti a odhodlanosti k životnímu boji. Na shledanou!

Pochopová Josefa,
chovanka II. roč. učit. ústavu v Brně.

Buď pravdomluvná!

Přiblížily se prázdniny. Studenti se rozjžděli, aby užili přírody a v jejím klíně načerpali osvězení a sílu k další práci.

Vlaky byly přeplněny. V jednom voze seděla venkovská stařenka a podřimovala. Tu přistoupila do vozu studentka a usedla si naproti stařence. Ta se probrala ze spaní, prohlížela si dívku a brzy s ní začala rozmlouvat. Ptala se jí, kam jede, a když uslyšela, že na prázdniny, domnívala se, že je to nějaká učitelka. Dívce to lahodilo; proto ponechala stařence její mínění. Ta ji oslovovala slečno učitelko a také ostatní ji tak jmenovali.

Na jedné stanici přistoupil do vozu dívčin otec. Uvítav se s dcerou ptal se jí, jaké měla vysvědčení. Cestující se na ni ohlíželi a usmívali se. Studentka se styděla a nemohla se dočkat, kdy vystoupí.

Když pak opouštěli vlak, ptal se jeden cestující starého otce: »Poslouchejte, příteli, máte doma husy?« »Mám.« »A kolik?« »Dvacet čtyři.« »Tak až přijedete domů, budete jich mít pětadvacet!«

Cestující se smáli a děvče červené studem rychle opustilo vůz.

Marie Samcová, VIB st. reálky v Táboře.

Organizační hlídka

Z ústředí. Ústředí katolického studentstva československého oznamuje tímto, že kolega předseda vážněji ochuravěl a tudíž po dobu jeho nemoci zastupuje ho I. místopředseda kolega Karel Fiala. Prosíme naše členy, aby v modlitbách vzpomněli kolegy předsedy, jemuž přejeme brzké uzdravení. — Za Ústředí katolického studentstva československého: RNC. Karel Fiala, místopředseda, RNC. Bohumil Černý, tajemník.

Program zemské pracovní konference v Prostějově na Květnou neděli 13. dubna t. r. Pracovní konference začne se v sobotu 12. dubna o půl 6. h. večerní předběžnými poradami v sekci právní. — O půl 8. hod. večerní společenský večer A. S. S. v Prostějově. — Vlastní konference jest v neděli Květnou, a to: o 8. hod. mše sv. v kostele u Milosrdných bratří, o 9. hod. slavnostní zahájení konference v plenární schůzi (referát náboženský. Promluví ThDr. Frant. Cinck, univ. prof. z Olomouce, na téma: »Obnova studentské duše v katolické liturgii.« — O půl 11. h. schůze sekci: Středoškolská (ref. prof. Oldřich Svozil), tisková (ref. ThC. Václav Skalník. — O 12. hod. společ. oběd. — O 2. hod. odp. sekce organizační (refer. Dr. Petr Leviček). — O 4. h. zprávy Ústředí a resoluce. — O půl 5. h. plenární schůze a zakončení sjezdu. — Sjezd se koná ve dvoraně Katolického domu. Technickou stránku vede A. S. S. Prostějov a Moravsko-slezská sekce. Na moravsko-slezská S. S. S. budou odtud rozeslány přihlášky, na které každý vyplní, nač reflektuje. Režie: večere 3 Kč, oběd 4 Kč, snídaně 1.50 Kč, nocleh 1 Kč. Přihlášky přijímá do 1. dubna MUC. R. Bednář, Brno, Údolní čp. 113, od 1. dubna Prostějov, Havlíčkova čis. 3. Případné dodatky budou ještě uveřejněny v příštím čísle »Jitra« a v oběžníku. — Již dnes využíváme všechna sdružení na Moravě a ve Slezsku, aby se hojně zúčastnila tohoto důležitého pracovního sjezdu. Také sdružením ve východních Če-

chách, kde se pracovní kurs nekonal, doporučujem účast aspoň jedním delegátem, neboť do Prostějova není odtud daleko. A nejen sdružení, nýbrž i ostatní kolegy, zvláště z míst, kde není dosud S. S. S., zve me co nejsrdečněji, aby přijeli poznati naši organizaci, seznámiti se s jejími ideami a pochopiti její cíle, aby ji pak ve svých kruzích mohli propagovat. — Doufáme, že účast bude co nejhojnější. Každý, kdo můžeš, přijed'! Pódejte záčas přesně vyplněné přihlášky a ohlaste hojnou účast!

Josef Malý:

K programu České Ligy Akademické.

Jedním z nejdůležitějších problémů každého spolkového života je nevhodnější a neúčelnější úprava vztahu mezi činností vnější a vnitřní. Byli jsme svědky také v Č. L. A. četných zápasů mezi dvěma směry, jimž oběma sice byl hlavním cílem rozkvet spolku, ale prostředky byly různé. Cíle, který možno vystihnouti heslem: »Blaho církve a blaho vlasti«, je možno dosáhnouti velmi různými prostředky. Jedni zdůrazňovali snahu vychovávat i nábožensky zdokonaliti členy, kteří se sice přihlásili s láskou pod prapor ČLA., kterým však nebylo plně dopřáno za nynějších ubohých poměrů na školách, aby v náboženské výchově našli oporu pro další život. Tento směr chtěl intensivní vnitřní práci připravit členy za budoucí vůdce v katolictví obozřeného národa. Naproti tomu kladl druhý směr důraz na činnost vnější, protože vysokoškolský spolek nesmí zapomínati na své povinnosti k bratrským spolkům a katolickému lidu. Činnost spolku nesmí se však státi v žádném směru příliš jednostrannou. Oba směry, které, jak jsem výše podotkl, mají stejný cíl a ideál, musí se vzájemně doplňovati. Není možno, aby člověk, který nemá pevné víry, mohl státi v čele hnutí, jehož cílem jest obozření národa v Kristu, není možno, aby z ČLA. vzešli vůdcové katolického lidu, kdyby neměli sami přesvědčení nekompromisně katolického. Proti tomu nelze položit námitek. Či může obětavě ze všech sil pracovati pro hnutí ten, jenž se s ním ve vůdčí ideji rozchází? Pevná víra jest tím jediným základem, na němž musí stavěti a od něhož musí vycházeti všichni naši vůdcové. — Nesmíme zapomínati však, že práce nás volá do života. To, co jsme načerpali během studií a náboženské výchovy, musíme poskytnouti také druhým, jimž nebylo popřáno si osvojiti takové vědomosti.

Čeká nás veliká práce mezi širokými vrstvami národa. Nesmíme připustiti, abychom někdy opět byli svědky toho, jak prostý dělník vyčítá ČLA., že se straní širší veřejnosti a pro ni ničeho neučí ila. Nepohne se při tom v nás svědomí? Nejsme si vědomi viny? Splnili jsme řádně své povinnosti k národu, který hledá pevné vůdce?

Loni jsme oslavovali tisící výročí smrti velikého knížete českého, svatého Václava, který svým životem dokázal, jak snadno lze spojit lásku k vlasti s láskou k Bohu a církvi. Či mohl by jinak býti povýšen církvi na oltář a zároveň si získati nesmírné zásluhy o národ a vlast?

To dobře pochopili ti mladí nadšenci, kteří v roce 1906 dali vznik prvniemu katolickému akademickému spolku, který trvá až do dnes. Ta zlatá koruna svatováclavská, která se třpytí v modrém poli na odznaku ČLA., jest toho dokladem. I nám nezbyvá než kráčet ve šlépějích toho, jenž uměl pokorně skloniti koleno před Nejsvětějším, stejně jako, když toho bylo třeba, tasiti meč a bojovati za blaho Bohem mu svěřeného národa.

Snažme se rozplameniti lásku k Bohu dokonalejším poznáním Jeho, nezapomínejme však, že nejsme sami a že národ a vlast čeká od nás mnoho!

Čes. Budějovice. Dne 15. února ve 3 hod. odpol. zahájil předs. kol. Čech ve spol. místn. Jirsíkova Národního domu pracovní kurs SSS. za účasti členů SSS., předsedy Ústředí JUC. Al. Grulich, tajemníka B. Černého a místního duchovního rádce P. J. Smitky. Zvolen výbor pracovního kursu: předsedou Ant. Čech, místopředsedou RNC. K. Fiala, I. zapisovatelem kol. Vichr, II. zapisovatelem kol. J. Zítek. Po zahájení kursu promluvil Al. Grulich o programu a organizaci. Přednesl oprávněně stesky, ukázal na chyby minulosti jako výstrahu pro příští práci a mluvil upřímně jako student ke studentu. Po tomto referátě rozvinula se debata o vypracování programu pro naše pracovníky, o vydání nové organizační příručky a o organizační hlídce v »Jitru«. Osvětlen též poměr SSS. ku Slovákům. Referát RNC. B. Černého: »Spolková práce« byl výborným poučením. Poněvadž »úkol spolku je vychovávat členstvo«, promluvil o významu a užitku plynoucím z jednotlivých členských odborů. Hlavní důraz kladl na schůze. Jaká schůze — taková činnost. Zajímavý byl referát Al. Grulich: »Práce kat. stud. na mezinárodním fóru«, při němž zajímaly zprávy o činnosti »Pax Romany«. — V neděli dne 16. února dopol. promluvil B. Černý o knihovně, čítárně a našem tisku. V debatě pak probrán obsah »Jitra« a předsedou kol. Čechem navržena »místní redakční rada«, která by přispěvkem z Čes. Budějovic posílala již zrevidované redakci. Duchovní rádce navrhl, aby místní SSS. získalo v některém z jihočes. katol. časopisů místo pro své organizační zprávy, aby se o spolku v českém jihu skutečně vědělo. Referát K. Fialy: »Poměr naší organizace k veřejnosti a naopak« překvapil otevřeností, přímostí, přísným nazíráním a přiznáním plné pravdy. Duchovní rádce omlouval nepochopení katol. veřejnosti zejména z poválečných dob tím, že příčina vězela v duchu doby. Předseda křesťansko-soc. dělnictva a městský radní p. Kumšta, který se v neděli dostavil na kurs jako host, prohlásil, že katolická veřejnost musí vidět naději v katol. studentstvu, které jistě zastaví příliv nevěry, valící se na český národ. Poukázal na činnost členů z Akad. ligy v řadách dělnických a mezi jiným pravil: »Říkají-li, že dělníci strhli Mariánský sloup na Staroměstském náměstí — ruce dělníků to budou, které jej zase postaví.« Slova, která se nezapomínají. Tohoto pracovního kursu zúčastnili se téměř všichni členové, což svědčí o velikém zájmu pro SSS. Prohlásil-li předseda Al. Grulich, že silné hnutí vychází z životní práce několika jednotlivců a že jeho úspěch závisí na dobrých pracovnících, pak jest si přát, aby pracovní kursy byly pořádány v každém SSS. a za jisté našlo by se hojně pracovníků. Nadšení, s jakým členové odcházeli z kursu, dokazuje jeho účinek. Všichni jevíli snahu spolupracovati pro SSS. a jenom jedno přání máme: Aby toto nadšení nezchladlo, zůstalo svěží, nelekalo se překážek a nenávisti a pak bude ku prospěchu celému našemu hnutí. — J. Zítek.

SSS. Opava konalo od začátku školního roku 7 členských schůzí, na nichž většinou mluvil náš duchovní rádce p. Žák T. J. a sice o spiritismu a Armádě Spásy. Poukázal na nebezpečí spiritismu, vysvětlil nám jeho filosofický základ jakož i vývoj a dějiny. Přednáška o Armádě Spásy není dosud ukončena. Dále mluvil na jedné schůzi Phdr. Leopold Peřich o duchovních prouděch v české literatuře. Vyložil nám myšlenkové nazírání katolické generace na konci 19. stol., vznik Katolické moderny a její význam, pak nám osvětlil rozdíl mezi katolictvím předválečným, tak zvaným rakouským a poválečným, vedeným Rozmachem. Studentskou hlídkou, Životem a j. Zevrubně

nám vyložil názory nové katolické generace seskupené kolem Rozmachu, rozštěpivšího se na Stěžeň a Tvar, na umění, politiku a vůbec na kulturní otázky. Zdůraznil zásadně, že každé umění je katolické. Po této přednášce usneseno požádati dra Peřicha, aby nám promluvil v březnu o Jaroslavu Durychovi. — Jitra se u nás odehrává 25 čísel, na schůze chodí průměrně 12—15 členů, nejvíc ze sexty. Kol. předseda půjčuje nám čelné katolické časopisy, jakož i hojně knih z »Dobrého díla« a od Kuncíře. Celkem možno říci, že spolková činnost je na linii vzestupné. JM.

ASSS. v Prostějově. V každém »Jitru« čtu ve zprávách, že všechna SSS. i ASSS. něco dělají, jenom o Prostějově není nikdy nic slyšet. Poněvadž pak z toho vzniká mylná domněnka, že snad se skutečně v Prostějově nic nedělá, pokládám za nutné, abych poukázal alespoň v krátké zprávě na letošní naši činnost a na další plány, jež se bude snažiti ASSS. v Prostějově ve skutek uvésti a tak všem dokázati, že SSS. v Prostějově pracuje a snaží se přes všechny velmi nám nepříznivé poměry o povznesení katolického studentského hnutí v Prostějově. Svou činnost v letošním roce 1930 zahájili jsme pořádáním »Čaje o páté«, konaným dne 6. ledna odpoledne. Bohatý hudební, zpěvní a divadelní program vyplnili členové ASSS. za vedení členů výboru, k všeobecné spokojenosti svých milých příznivců. Večer téhož dne byla konána taneční zábava. Čistý výtěžek obou společenských podniků byl věnován »Stipendijnímu fondu«, který tím dosáhl překvapující výše, takže bude možno v brzké době přistoupiti k udělování stipendií pro nemajetné katolické studenty. Původně mělo SSS. v Prostějově v úmyslu konati, jak se to děje jinde, representační ples. Bohužel, od toho úmyslu musilo býti upuštěno z technických důvodů. Jednou z nejhlavnějších překážek byla, že postrádáme representační místnosti, která chybí katolíkům na Prostějovsku vůbec. Kromě toho vyjednával výbor SSS. prostřednictvím svých členů bohoslovců olomouckých, aby jejich hudební a zpěvní kroužek uspořádal v Prostějově hudební a zpěvní akademii. A skutečně dostalo se nám slibu, že jakmile naskytne se jim vhodná příležitost, tak našemu přání vyhoví. ASSS. se skutečně na své milé kolegy co nejupřímněji těší. Dále jest na velikonoce připravován zájezd do Určice, kde uspořádá ASSS., pravděpodobně 27. dubna 1930, divadelní představení nebo jiný zábavní podnik. Výtěžky všech těchto podniků jsou a budou věnovány již zmíněnému »Stipendijnímu fondu«. Dále se bude konati v Prostějově dne 12. a 13. dubna zemská pracovní studentská konference, o níž přineseme zprávu příště. Toto jest jen několik črtů o vnější činnosti ASSS. a SSS. v Prostějově. O jeho spolkové činnosti vnitřní přineseme zprávu rovněž příště.

Bučovice. Krásnou vzpomínkou bude nám dlouho v Bučovicích ustavující schůze ASS., konaná za pěkné účasti jak počtem, tak osobami přítomných delegátů a hostů, v neděli 2. února a bude vždy patřiti k obrodným dnům našeho hnutí na Bučovsku. V pěkném, logicky i formálně bezvadném proslovu rozhovořil se ThC Jan Podveský z Bučovic, jako předseda jednání, o příčinách, proč ASS. zakládáme, i o úkolech, jež na sebe bereme. Za zapisovatele schůze zvolen RNC. Jan Hrouzek z Letonic. Přečteny pozdravné přípisys, jež zaslali: J. M. ndp. biskup dr. Jos. Kupka z Brna, dr. Kadlec, I. nám. starosta města Brna, Ústředí Čsl. Orla z Brna, PhC. Ant. Duroň z N. Zámků, a p. min. Msgre dr. Šrámek, který zároveň věnoval novému sdružení 50 Kč, za něž mu spolek vzdává srdečné »Zaplať Bůh!« Na téma: »Studentská otázka u nás« nadšeně a obsírně promluvil svým temperamentním způsobem JUC. Fr. Hradil, jako delegát Ústředí z Prahy, a předseda MSS. z Brna. Předvedl nám před

oči trnitou cestu katolického, uvědomělého studenta před převratem a po převratu, povzbudil k práci nebojácne pod heslem sjezdu v Kroměříži: »Sjezd studentů, kteří se nebojí.« Ukázal, že musíme býti kvásem v dnešní hmotářsky založené době pro obrodu lidstva ve šlepičích apoštolů Kristových. Po jeho krásné řeči přednesli pozdravy přítomní delegáti z Brna: za SSS. (mužské i dívčí) sl. Dušková, kol. Hradil za SSS. v Králově Poli a za »Moravana« v Brně. Za město a okres bučovský I. náměstek starosty p. Ant. Homola z Bučovic, za katol. organizace v Bučovicích vzletný, poeticky zalozžený proslov dp. Jan Číhal z Bučovic. Po přečtení spolkových stanov proveden zápis členstva a vykonány volby. Předsedou ASS. zvolen ThC Jan Podveský, jednatelem RNC Jan Hrouzek, pokladní sl. Marie Horáková z advokátní kanceláře v Bučovicích, členy výboru: ThC. Jos. Kamínek a JUC. Boh. Červinka. Hymnami státními a chorálem »Svatý Václave« tato zdařilá ustavující valná schůze slavnostně zakončena. Nuže! Základ zdárně položen; mladí dají nadšení, staří přidají sílu a zkušenost, a pod heslem sv. Václava všichni vpřed za jedním cílem, aby Bůh panoval v nás i kolem nás, aby zkvétala vlast naše obrodou Kristovou. Tomu, Bože, zdař!

Tábor. S potěšením můžeme konstatovati, že už i v naší »husitské baště« se probouzí katol. studentsstvo k životu a k boji za svá práva. Na troskách pokusu založiti zde SSS. (r. 1925) vyrůstá nový šik bojovníků pod svatováclavským praporem. Ne sice ve velkém počtu, ale s nadšením a chutí k boji za svou svatováclavskou víru a s pevným odhodláním dokázati veřejnosti, že si nedáme sahati na svá práva, že přešel již čas obrany — my chceme nyní útočiti! Téměř po celoroční práci uskutečnilo se připravované SSS. Ve středu 5. února byla svolána schůze. Sešlo se dosti studentů. Schůzi zahájil kol. Zeman stručným a věcným nastiňením významu, podstaty a účelu SSS. Potom p. taj. Pflieger vřelými slovy povzbuzoval k boji s nepřáteli katolicismu, k boji v jedné ruce s růžencem a v druhé s mečem — tiskem. A tímto tiskem je naše »Jitro«. Po této výzvě, jež byla přijata s potleskem, přečetl kol. Zeman dopis, jež poslal k naší první schůzi náš vzácný příznivec prof. K. Němec. Doslovné jeho znění je toto: Prvním hrdinům z řad katolického studentsstva v Táboře! Prof. K. Němec radostně vítá zakládání Sdruž. katol. studentsstva v našem městě a upřímně mu provolává: »Vivat, crescat, floreat ad majorem Dei gloriam!« Nestačí však jen býti členem Sdružení, ale jest třeba také všechny povinnosti své, jak náboženské tak světské vzorně plniti, dobrý příklad okolí dávatí, příkázáními nejvyšší lásky vždy a všude se řídití a celým svým životem projevovati, že chceme býti následovníky svého Spasitele, který nás napomíná: »Si quis vult post me venire, abnegat semet et tollat crucem suam et sequatur me!« Děkujeme p. prof. za tento projev a slibujeme, že jeho přání bude naší směrnicí v našem SSS. Zaznamenati sluší účast našeho neúnávného příznivce p. prof. Starého, katechety na zdejšímu gymnasiu, který přes zklamání, jež zažil v r. 1925, přišel opět a slíbil svou pomoc, podporu a spolupráci, a laskavými, otcovskými slovy nás povzbuzoval k práci a k plnění svých povinností, abychom mohli býti příkladem katol. studenta. Děkujeme Vám. p. profesore, za Vaše krásná slova a Vaše otcovské ujmoutí se nás a slibujeme, že budeme poslušnými dětmi svého duchovního Otce. S díky rovněž kvitujeme první příspěvek našemu SSS. od p. prof. Starého, jež zaplatil šesti kolegům »Jitro«. Zaplat' Bůh! Po krátké debatě jsme se usnesli, že se budeme scházeti vždy 1. a 3. středu v měsíci. Krátce se pobavíme, rozcházejí jsme se s nadšením a chutí k práci. Nuže, do práce a na naši cestu — zdař Bůh!

»O tom našem plese.« Na toto thema byla naše redakce požádána příslušnými orgány napsati několik vět. Bylo rozhodnuto, abych napsal něco já, který prý se více vyznám v podobných věcech než ostatní členové redakce. Tedy napíši něco. Nebude to však něco o tom, jak se ples připravoval, nýbrž prostě dojem, jaký již hotový na mne dělal. Od začátku však začítí přece jen nemohu, poněvadž jsem přišel pozdě a nebyl jsem svědkem oné novoty, totiž předtančení, ale podle vseobecného mínění, až na některé, kteří se velmi málo vyznají asi v esthetice, byl to prý zlatý hřeb celého večera. Když ne pro diváky, tedy jistě pro účinkující, ale spíš co se týče pánů, jež některá redakce požádala o tlumočení bezprostředního pocitu z předtančení. Dále nutno konstatovati, že se bavil každý tak, jak dovedl. To bylo individuální. Nesporně však objektivně musí každý doznati, že moravská beseda, narychlo v Lize nacvičená, šla výsledkem přímo nad meze očekávání, za což jest především jistě děkovati vrozeným tanečním vlohám některých Ligistů. A poněvadž byl ples, jako obyčejně, ve všech místnostech Obecního domu, nutno konstatovati, že se vše drželo v náležitých mezích slušnosti, až na to, že se někteří zdrželi poněkud déle dole ve vinárně o půl noci na víně a při svém návratu, při prvních taktech, nemohli přesně poznati, zda hrají valčík, či polku nebo mazurku. Nyní, po půlnoci, byla zábava již jaksi volnější, ne snad ve špatném slova smyslu, nýbrž v tom, že se už tak skoro navzájem poznali, kdož se o koho zajímal, a zábava byla již podstatnější. Na mnohých tvářích bylo viděti blahodárný účinek Milka, jež tu tajně, ale jistě přeletoval s místa na místo. Snad někdo při čtení těchto řádků si vzdychne, že je to škoda, že jen přeletoval a že se nevysadil trvale aspoň na nějakou dobu, já však tvrdím, že je to naopak tak zase dobře — a moc dobře. Představte si, že by se byl u některého z vás trvale usadil, kolik lidí by dnes po něm hladově vzdychalo, kolik nepředložených věcí by nastalo, a to jen proto, že ty nebo ty bys chtěl býti egoistou. — Je to ale trapné, že stále jen zvaním a k ničemu pořádnému se nedostanu. Nutno zdůrazniti, že to byl jeden z nejlepších plesů sezony, jak po stránce společenské, tak i morální. Srdečné díky patří jistě těm, kteří se o ples postarali, i těm, kteří svou vzácnou přítomností mu dodali též většího lesku. Ještě jednou všem srdečné díky a za rok na shledanou!

Jak se jeví zvýšené ceny obědů v Mensovních podnicích A. D. Za rok 1929 podala Mensa A. D. obědů 407.663 (o 11.990 více než r. 1928), Cafeteria 112.210 (o 17.752 více), večerí 85.694 (o 4282 více). V lednu 1930 podáno celkem 49.203 obědů. Stejný počet členů A. D. (používajících podniků) stoupl ze 4630 (r. 1928) na 4959 (r. 1929). Z toho patrně, že zvýšení cen obědů na Kč 4.—, k němuž byly mensy donuceny známými horentními cenami masa, které dosud nepoklesly, nemělo (při nezvýšeném počtu studentů v Praze) žádný vliv na Mensu A. D., dík kvalitě a kvantitě jejího vaření. Zcela nemajetným studentům vydává však i nadále Mensa A. D. se ztrátou obědy po Kč 3.50 prostřednictvím fondu Husova, Radhoště, Skuherského nadace a i., které A. D. tímto způsobem přímo podporuje. Letos vydán takto již zvýšený počet (16.755) obědů. Kromě toho — u příležitosti jubilea pana presidenta republiky — chystá A. D. studentsstvu i další velkou přímou podporu.

Literární hlídka

Seznam všech knih T. G. Masaryka a výborů z jeho prací, které jsou na knihkupeckém trhu a také těch, které se chystají k jeho 80. narozeninám vydalo právě nakladatelství »Čin« v Praze. K seznamu je připojen seznam důležitějších knih o T. G. Masarykovi a jeho životním díle a to i těch, které dosud nevyjdou k 7. březnu 1930. U knih, které dosud nevyšly, jsou uvedeny také přibližné ceny. Seznam lze obdržeti zdarma u každého knihkupce.

Velký jubilejní sborník »T. G. Masarykovi k osmdesátým narozeninám«. Největší a nejbohatší publikací k letošnímu Masarykovu jubileu bude kniha projevů, studií a vzpomínek řady jeho žáků, stoupců, znalců, přátel, domácích i cizích, kterou vydá koncem března 1930 nakladatelství »Čin« v Praze, redakcí V. K. Škracha. Kniha obsahuje téměř 100 příspěvků kratších i delších, probírajících buď v letmém reliéfu nebo v podrobnější hlubší studii jednotlivé obory mnohotvárné působnosti Masarykovy theoretické a praktické, hledajících vliv jeho učení i jeho veřejné činnosti v celém našem kulturním a politickém životě. V tomto sborníku je snesena bohatá látka, jež je hodně kriticky zhodnocena. Tak vznikla vpravdě dokumentární kniha, v níž je probrána Masarykova filosofie i politika, sociologie i ethika, jeho stanovisko k socialismu a k revoluci, jeho poměr k literatuře (k jednotlivým literaturám cizím), jeho autorita doma i v cizině, jeho poměr k náboženství, k dějinám, jeho poměr k mladé generaci, k ženě, k žurnalistice, jeho činnost vychovatelská v mnoha oborech, jeho vztahy k Slovensku, k Podkarpatské Rusi, k Maďarům atd.

Stěžejní poválečná kniha presidenta Masaryka »Světová revoluce« vychází právě v 16. vydání. Každé vydání mělo 5000 výtisků, takže 16. vydání zahrnuje 75—80.000, náklad v našich poměrech zajisté neobyčejný. Kniha nebyla rok na knižním trhu, její text byl podroben v té době pečlivé revizi. Je totiž toto 16. vydání zároveň vydaním druhým, přepracovaným. Má novou předmluvu (ze dne 21. února 1930), v níž to autor konstatuje. Odkazuje znovu na knihu Pamětí ministra Beneše »Světová válka a naše revoluce« (zejména na její třetí díl — Dokumenty — která vyšla po »Světové revoluci«), zakončuje president Masaryk svoji novou předmluvu takto: »Sto pátý jsem literaturu domácí o válce a revoluci zahraniční i domácí a vážil jsem zejména námitky, že naše revoluce a její dosah byly účastníky revoluce zahraniční jednostranně vyliceny. Nenašel jsem pro toto tvrzení žádného důkazu, žádného dokumentu. Domnělé legendy nevyvrácejí se tvrzením dokumentárně nedoloženým. Sám jsem brzy po svém návratu z ciziny s mnohými a zejména hlavními činiteli domácího odboje jednal a jejich úsudek a zprávy o hlavních faktech si vyžádal. Zatím jen konstatuji, že tyto zprávy a úsudky nikterak neodporují názorům v této knize proneseným. Přesné zprávy o těchto mých rozpravách budou uchovány a může jich být, třebaže později, náležitě užito.«

Potěšitelný zjev. Oslavy 80. narozenin presidenta Masaryka jsou provázeny potěšitelným zjevem. Kupují se jeho knihy i menší spisy a knihy o něm, a to v takové míře, v jaké se nekupovaly knihy žádného autora o jeho jubileu. V soukromých, školních, spolkových a veřejných knihovnách jsou zřizovány Masarykovy oddíly, zatím alespoň z jeho nejdůležitějších knih. V mnohých místech z věnování peněžních ústavů nebo průmyslových a obchodních podniků, značné z věnování jednotlivců. Je to důkaz, že oslav

Masaryka jubilejního roku nezůstává na zevnějším úspěchu, ale jde do hloubky, že je opravdu oslavou myslitele, hledatele a ukazovatele cest netoliko k svobodě a politickému rozvoji, ale také k rozvoji mravnímu a duchovnímu.

Na okraj Joergensenova díla »Don Bosco«. Joergensen svou knihou může hluboce zapůsobiti na svou dobu, ale vpravdě nepíše životopis don Bosca, nýbrž apotheosu Italie, kterou zná a miluje. Využívá plně osobnosti blahoslavence, aby opětoval novou, krásnou Itálii, ale může-li to uspokojiti toho, jenž touží poznati záračný zjev XIX. století? Proto, vydávat český jeho dílo by znamenalo nový reparační poplatek Itálii.

Nakladatelství Kropáč a Kucharský získalo autorizaci k českému vydání projevu kardinála Faulhabera »Ruská bída bez Boha«. Spisek, líčící současné poměry v sovětském Rusku, přináší některé původní obrázky dle ruských časopisů. Brožurka jest určena nejširším vrstvám a stojí 1 Kč. Pro hromadné rozšíření zasíláno jest 100 kusů za Kč 70.—.

Božský rošťák — Arthur Rimbaud... Tak začal F. X. Šalda svou přednášku o tomto básníkovi (dne 13. února v Odborovém domě na Perštýně). Mnohým nás v ní zaujal, s mnohým však souhlasiti nemůžeme. Arthur Rimbaud je postava, s kterou si nevedí literární historikové rady. Jedni říkají, že je to největší básník všech dob, jiní házejí po něm blátem a jest u nich v opovržení. Jisté je tolik, že snad nikdo neměl na vývoj moderního básnictví takový a tak veliký vliv jako tento velký přítel a nepřítel Verlainův. Narodil se 10. října 1854 v Charleville. Oblaha jeho dětství byla neveselá. Jeho matka byla tvrdá, despotická, svárlivá a nesnesla odporu. A mladý Arthur byl dítětem z její krve. Brzy u něho vyšehuje revolva proti intelektuální disciplíně, proti celému světu, proti Bohu. Nebylo to nic akademického, byl to odpor živelný, jeho nenávisť proti Bohu má v sobě cosi ďábelsky opravdového, když píše po zdech svého otcovského města — Mort à Dieu. Chtěl se státí apoštolem nového radostného pohanství. Psal verše podivné a silné krásy. Lomcovala jíím jakási nemoc, neodolatelná touha ho volala stále pryč do Neznáma. A tak odcházal za ní z domova, chodil po světě jako tulák a takové byly i jeho návraty k nelaskavé matce. Paříž ho především lákala, zúčastnil se činně Kommuuny, seznámil se s Verlainem. Je známa historie jejich přátelství. Šalda vysvětluje otrokou skoro příchyllost Verlainovu z podmínky zcela sensualních a sexuální. Přátelství, které se skončilo dvěma ranami z revolveru v hotelu Bruselu, přátelství, které mělo tak veliký vliv na oba podivné milence. Pro Rimbauda znamenal rozchod s Verlainem veliký mravní ořes. Přestal psáti, nechtěl, aby se před ním mluvilo o tom, co kdy napsal a styděl se za to. I jeho názor na život se změnil. Chtěl za každou cenu dosáhnouti dostatečného jmění, aby mohl stáří ztrávit v pohodlí a blahobytu. S horečnou pílí se učil cizím jazykům, zahrabal se do studia odborných knih a věd exaktních. Východ ho vždy lákal, tam také odešel, aby našel, po čem toužil. Byl v Batavii, v Indii, voják, desertér, lodník. Zakotvil na konec v Adenu. Stal se správcem filiálky adenské firmy v Harranu v Habeši. A tam byl hned cestovatelem, vydal odbornou knihu zeměpisnou, za niž byl imenován čestným členem zeměpisné společnosti, kolonizátorem, obchodoval ne gušem Menelikem. Nakonec onemocněl, je trpěl bezesností. Odjíždí do vlasti, aby tam zemřel 10. prosince 1891. Zbožně a křesťansky, zaopatřen svátostmi umírajících. A jeho zpovědník prohlašuje, že ještě neviděl »tak veliké víry«. To je krátká historie Rimbauda člověka. Rimbaud básník začal tvořiti velmi časně. Již ve čtrnácti letech posílá Banvilleovi sbírku básní. Pozdější jeho básně jsou roztroušeny

po časopisech. Sám vydal v prose »La Saison en Enfer«. R. 1886 byly vydány péčí Verlainovou jeho: Les Illuminations. Hledal usilovně novou poesii, která je dle jeho mínění zcela jiná než to, co bylo dosud napsáno. Krásu, kterou vidí jen pravý básník, le voyant, vidoucí; který se musí zbavit tradice, který vidí vnější svět ve svém srdci. Některé jeho věci jsou jako hudba kouzelné krásy a nemají protějšku v literaturách světových. — Šalda mluvil velmi pěkně, s obvyklou u něho bystrostí pozorovatelskou, s přiléhavostí a jasností výrazu. Ale velmi lehce přičel otázku jeho konverse. Spokojil se jen pochybovačnou poznámkou o tom, že je to věc velmi podezřelá, jinak řečeno, že jí nevěří. K tomu, jak skutečnost ukazuje, neměl vůbec práva. Známe Rimbauda do jeho dvacátého roku, kdy konvertoval, prokřesťoval svou tvorbu, mlčel a žil dále sedmáct let. Bylo to jen gesto, gesto jinak ubohé a zbytečné? Myslíme, že ne. Proti tomu mluví jeho korespondence a slova jeho zpovědníka. Věříme, že víra mu byla útěchou v jeho vysoké samotě, v jeho dobrovolném útěku od světa a lidí. Věříme, že našel smysl a obsah svého života, který tak dlouho a tak bolestně hledal a který snad vědomě, snad nevědomě, unikl F. X. Šaldovi.

Č. V

Chcete vědět, co jest nového ve světě na poli věd technických, přírodních, lékařství, zemědělství atd. atd., aniž musíte pročítati ohromné množství novin a časopisů? Předplatte si časopis »Argus«, který přináší stručné výtahy populárně vědeckých článků, seřazených podle různých oborů! Vyžádejte si číslo na ukázkou! Předplatné na půl roku 18 Kč. Administrace na Smíchově, Smetanova 2. — Je to nezbytná revue pro každého inteligenta!

Jan Strakoš: Počátky obrozenského historismu a Mik. Ad. Voigt. (Lad. Kuncíř, 33 Kč.) Jan Strakoš v této své knize ukázal pěkně svou kritickou schopnost. Jeho kniha je vzácným příspěvkem k pochopení obrozenské doby. Už v úvodu autor naznačuje smysl své práce: ukázat, že doba obrozenská nebyla nikterak živena zásadami osvícenskými, jak se mylně vykládá, a ocenit spravedlivě veliké buditelské dílo Ad. Voigta, který nemohl býti oceněn od lidí, kteří hledali v obrozenské době všelijaké osvícenské prvky bezvýznamné raději než skutečnou a hodnotnou práci. Tohoto úkolu se Strakoš zhostil velmi dobře. Jeho rozbor Vlčkových, Hanušových, Krausových a Jakubcových názorů je velmi pěkně a hluboce podán. Strakoš poráží tady dosavadní mělké a povrchní názory o obrozenecké době a o jejím osvícenství, dokazuje jasně, že Voigt nebyl osvícenec, jak se velmi mylně vykládá, nýbrž přesvědčivě mluví pro protiosvícenskou orientaci Voigtovu v jeho člancích. Dokazuje, že náboženský význam Husův pojímal Voigt s hlediska protireformačně katolického a důrazně tvrdí, že »u Voigta nacházíme široce a konkrétně pojatý historism ve službách národní renesance.« Podle Strakoše »český romantism se nezrodil s Herderem (jak se mylně u nás od jakživa vykládalo a na střed. školách zvláště!), u nás byl připravován romantism skutečnými poměry: tragickým osudem národa, jenž ztratil samostatnost a jenž touhu po této samostatnosti nemohl utlumit.« V neznalosti obrozenské doby u nás se vykládají a píší různé hlouposti, které se nezakládají na pravdě a nejsou historicky podloženy. Strakošova kniha ukazuje nové cesty. Tato kniha zasluhuje více pozornosti a proto, bude-li mi možno, vrátím se k ní buď letos nebo příští rok podrobným článkem.

Václ. Zima.

V 9.—10. čísle loňského ročníku »Tvaru« otiskl Jaroslav Durych svou přednášku o Otakaru Březinovi, proslovenou 11. března m. r. v Olomouci, pod nadpisem »Znova k dílu Otakara Březiny«. Durych tu mluví o díle Březinově skutečně tak, jak si toho Březina zasloužil. Odmítá srovnávání ducha Březinova s jinými, cizími básníky a připouští jen možnost vzájemné podobnosti, nikoliv však skutečné rovnosti. Odmítá racionalistický výklad Březinova díla, které mu není jen výtvořem rozumu, jak racionalistická kritika dneška se snaží vykládat, nýbrž pevně a určitě tvrdí, že »dílo Otakara Březiny vyrostlo ze srdce a lidského citu, jest to dílo citové.« Krásně a hluboce vykládá pak zrození Otakara Březiny jako básníka mohutného rozpětí a hluboké intenzity umělecké. Durych vykládá rozdíl mezi Václavem Danšovským a mezi Otakarem Březinou. Václav Danšovský, první pseudonym učitele Václava Jebavého, byl autorem lehkých a mělkých povídek a ačkoliv jeho práce nebyly k zahazení, přece postrádaly vyššího básnického, uměleckého posvěcení. Po smrti matčině a otčově, který zemřel za čtyři dny po matce Březinové, Václav Danšovský se odmlčel. A odmlčel se navždy. Neboť za dva roky už rodí se nový duch, Otakar Březina. Skutečný tvůrčí umělec, jehož dílo vyšlo z ohně bolesti a zármutku nad ztrátou dvou drahých bytostí, vyrostl v Otakaru Březinovi. Otakar Březina nemá nic společného s Václavem Danšovským. Neboť bolest, kterou Březina ve svém díle tak hluboce chápal, umlčela povídkáře Danšovského, aby probudila umělce Březinu. Zajímavý je také Durychův výklad geniality. Durych nevěří v genialitu a teorii o ní odmítá velmi živě a prudce. Neboť podle něho »k uměleckému dílu nutno hledati cestu lidskou, takovou, jaká je přirozená všem lidem.« Tento článek Durychův, který končí slovy: »Národ, který má Otakara Březinu, není kulturním dlužníkem, nýbrž věřitelem světa,« by měl vzbuditi velký zájem dnes v nás, kdy mluvíme o Březinovi až příliš mnoho prázdných slov. Hašteříme se po smrti svého velikého umělce o jeho pomník, kdy česká povrchní veřejnost dělá až příliš do očí bijící »kliku« Frant. Bilkovi, hašteříme se o jeho pozůstalost a jiné malichernosti, ale o díle mlčíme. Neboť na to jsme krátcí. Článek Durychův by měl vzbuditi v národě obrat k poznávání Březinova díla a k vnikání do jeho hlubin.

Václav Zima.

Jakub Deml: Šlěpěje XII. Demlovy knihy vynikají upřímností a hlubokou prostotou. Poslední dvanáctý svazek Demlových »Šlěpějí« je opět potvrzením této hluboké Demlovy upřímnosti. Deml věnuje tento svazek památce zemřelého básníka Otakara Březiny. Líčí pěkně nemoc a smrt Březinovu. Upřímně a hluboce. Nic nezapírá a nezatajuje. Nic neobaluje a nezlepšuje. Podává události tak, jak se sběhly. Myslím, že »Šlěpěje XII.« jsou oknem do života Březinova a Demlova. Deml se částečně v Březinovi zklamal. Lze to vycítit z jeho knihy. Deml věřil, že Březina je hluboký, vykrystalizovaný katolík. Teprve při smrti Březinové poznal, že katolicism Březinův byl ještě matný, mlhavý a nečistý krystal, který bylo třeba vybrousit a zbavit jiných závadných a škodných látek. To však nevedl Demlovi nijak v jeho další lásce k zemřelému mistru. Jemu a celé katolické veřejnosti české stačí vědomí, že Březina ke katolicismu šel a že aspoň — když už katolicky nezemřel — byl katolicky pochován. Marně proto Dr. Cha-

lupný v socialistických plátcích, jako je plzeňská »Nová Doba«, překrucuje slova Demlova i Březinova a marně vykládá o Demlově fanatismu a pod. Deml miloval Březinu hluboce a nezištně a v »Šlěpějích« vyznal vše velmi upřímně bez přetvářky a lži. A proto Demlovy »Šlěpěje XII« zůstávají nepřemoženy a neodsouzeny ve své upřímnosti, vroucnosti, živosti a hlubokosti. Václav Zima.

Benson: Obyčejný člověk. Vydala Československá akciová tiskárna v Praze. Jedna z nejlepších prací anglického konvertity líčí přerod ke katolicismu. Jest zajímavé jak. Volba látky i konflikty dramaticky dobré i dějový vývoj, leč zpracování místy dosti slabé, takže přirovnání Benseona k Bellocovi a Chestertonovi jest nevhodné. Benson vyniká spíše jako psycholog a myslitel, leč pokud se z českého překladu dá souditi, prostřední stilista; členění vět nezvyklé, hlavně v prvních kapitolách. Není zde slovního toku, který nás láká k četbě vynikajících děl. Spisovatel jest větší učenec, u něhož rozum vítězí nad srdcem a jen vzdělání a rozum mluví z románu. Podle metody považuje Benson román za vhodný prostředek paedagogický k propagování polemik a náboženských zásad. Jako román psychologicko-náboženský má svoji cenu. —nč—

Jiří Frejka: Člověk, který se stal hercem. (Vydal Melantrich v Praze.) Herec musí se podrobiti realistickému názoru, který nedovoluje uplatniti vlastní charakter, ale podrobiti se osobě i při vší blízkosti cizí, do jejíž kůže se má vžítí. Hra i dekorace stává se potom museem se sbírkou starožitností, než aby byla projevem živé a blíže přítomného života. Frejka ve skvělých essayích bojuje proti zastaralé herecké ideologii a hlavně ve stati »Uniknutí inhibici« a se zvláštním zdarem tam, kde řeší ryze jevištní otázky. Hra »není pouhé napodobení nějaké postavy podle jejich vnějších znaků, nýbrž organické přehnětí celé bytosti v jedinou nově stvořenou osobu.« (66.) Nový útvar má svoji výhodu. Herec ze svého bohatého duševního fondu stává se oprávcem, přepracovatelem a znovutvůrcem dramatického díla a přizpůsobuje ho novějším požadkům, takže herec dá zazářiti i mrtvým stínům. »Text divadelní hry podobá se kostře nebo nepomalovanému malířovu plátnu, které budou teprve oživeny barvou a vlastním představovým bohatstvím.« (72.) Papírové drama předvádí pouze určitý děj, slovo, dialog, který teprve scénická technika, duševní i mimický fond hercův přivádí do nové životní skutečnosti. Frejkovy essaye jsou zdravou reakcí na dřívější názory divadelní, jež byly dávno žádoucí. Ant. Čech.

Z nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici. Proč jsem se stal katolíkem. Stran 116. Cena Kč 4.—. Pro toho, kdo touží po objasnění pravdy, že totiž víra je nadpřirozeným darem Božím, jest četba, pojednání o konverzi, napsaná různými osobami »Catholic Times« neobyčejně poučnou, neboť způsob, kterak Bůh připravuje tu kterou duši na přijetí osvícení Božího, zdá se býti tak rozmanitý, jako ti jednotlivci, kterým se osvícení dostává. Poněvadž v knize jedná se o dvacet konvertitů, angl. literátů světového jména, vidno, že mezi vírou a vědou není vůbec rozporu. Kniha je pěkně vypravena a svou lácí umožní její veliké rozšíření, které si plně zaslouží. Všele doporučujeme.

Z nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici. Právě vydána div. hra Tetička pro výbavu. Žert ve 3 jednáních, upravila Julie Vlasáková. Cena

4 Kč. 7 dámských úloh. Vdova pí Vendlová žije se svými třemi dcerami, z nichž prostřední Mária má lásku oficiála Mendla. Bohužel, skromné poměry matčiny skýtají špatnou vyhlídku pro nevěstu. Máti nemá prostředků, opatřiti dceři nutnou výbavu. Nyní ale má přijeti tetička Ludmila z Ameriky a k této bohaté tetě upírají své zraky matka s dcerou. Teta přijede neočekávaně a je považována za druhou známou matčinu, která jest obchodní cestující. Děvčata domněle slečně vyjeví všecky naděje, které v tetu kladou, a když pak přijede pravá slečna Prokopova, jest veliký údiv. Hra jest výborná, legrační, lehká na sehrání a pro její rychlý spád se může velmi dobře doporučiti.

Dp. Frant. Žák T. J. vydá knihu: Kristus, jeho osoba, dílo a život. Dílo bude míti 3 díly, úhrnem 1200 stran. Cena v subskripci do 20. března 85.— Kč. Přihlášky přijímá Jan Malý, Držkovic 21, pošta Jaktar. Celé dílo vyjde do konce tohoto roku. Platiti možno měsíčně 10 Kč.

Josef Florian. Josef Florian, jenž byl jedněmi nenáviděn nebo pokládán za blázna, druhými opomíjen (hlavně katolíky), jehož jméno je jedním z největších jmen českého katolicismu, dožil se 10. února 57 let. Po 25 let pracuje — zanechav profesury — pro rozšíření pravé víry, vydáváním katolických knih, vydává spisy Leona Bloye, tohoto chrliča nadávek na buržuje a velkého chudého, vydává největší skvosty cizí katolické literatury ve sbírce »Dobré dílo« a menší práce domácí i cizí shrnuje do svého časopisu »Nova et Vetera«. Jeho neústupnost vynesla mu soustavně umlčování u všech a cítíme to i dnes, jak málo se o něm ví. Co ví o něm katol. studentstvo? Při této příležitosti chtěl bych promluvit do srdce všem kolegům od sexty nahoru. V prvním čísle inseroval Lad. Kuncíř, ale podotkl, že v úspěch inserce nevěří. A myslím, že neměla úspěchu. Uvědomte si tedy, kolegové, že naší povinností je také ze všech sil podporovat katol. knihu. Proč vyhazovat peníze na pochybnou literaturu, když máme jedinečné knihy katol., vydávané u Kuncíře nebo v Dobrém díle i jinde. Je hříchem, když oktáván nečetl nic od Durycha, Nechtějte býti podobni svým nikrokovým kolegům, kteří při své pitomosti čtou jen pornografii, zhovadile mluví, dělají psinu, mají osobního boha, který jim to dovoluje. I podobnost s nimi stačí k zatracení. Žijme náš životní program katolictví, a k tomu z velké části přiměje četba katolických knih, vydávaných v Dobrém díle ve Staré Říši na Moravě. Napište si o ceník, pan Florian dává katolickým studentům knihy na sebemenší splátky a přihlaste se za odběratele »Nova et Vetera«, ročně 20—25 Kč. Ukažte, že vám záleží na katolické knize. Malý.

Kuncířova Ročenka. Tato knížečka, obsahující ukázky ze spisovatelů, Kuncířem hlavně vydávaných, vás jistě mile upoutá. V prvním článku »S Ladislavem Kuncířem« popisuje Durych historii svého přátelství s Kuncířem. Od Durycha je tu ještě jedna z nejkrásnějších jeho básní »Kdybych byl chud jak perla na dně moře« a ukázka z Bloudění, nadepsaná »Göllersdorf«, v níž kníže Eggenberk zapřisahal Valdsteina, aby zachránil císaře i církev. Dále je tu výňatek ze třídílného románu Undsetové: »Kristin, dcera Lavransova«, o kterém pojednává E. Wälter v Akordu II. 10. (Vyjde u Kuncíře.) Nechybí tu ani ukázka z Belloc (Marie Antoinetta před soudem), Barbey d'Aurevilly (Oddech mezi dvěma výpravami« z románu »Rytíř des Touches«),

O' Flahertyho (Noc po zradě z románu »Uda-vač«) a Papiniho (Půl podobizny z románu »Hoto-ový člověk«). Jako samostatný příspěvek je bá-seň V. H. Brunnerova »Rytíř des Touches« a pojednání Štormovo o kresbách Brunnerových na knihy Kuncířovy. Knížku doplňuje několik portraitů a 3 kresby. Všem, kdož se zajímají o Kuncíře, doporučuji. JM.

Jon Svensson: Islandské povídky. (Vydal Lad. Kuncíř, cena 14 Kč.) Dal jsem tuto knížku čísti primánům i septimánům a všem se velice líbila. Všichni s utajeným dechem sledovali dobrodruž-ství Manniho i Nonniho, jejich nevinnost a ne-lícenou zbožnost a bratrskou lásku. Svensson vy-niká velikou schopností vypravěčskou a dokona-lou znalostí dětské duše. Úvodem je položen list Bourgetův Svenssonovi. Knížku doporučuji do do všech spolkových knihoven SSS, které dosud nemají knih pro mladší členy. JMý.

Jaroslav Durych: »Bloudění«. Větší vald-štejská trilogie. Nákladem Ladislava Kuncíře v Praze.

Znali jsme Jaroslava Durycha již z několika jeho prací jako mistra slovní malby, bystrého znatele lidské duše, jenž v člověku hledá vždy něco vyššího, něco mystičtějšího; v poslední své práci, mohutné valdštejské trilogii, ukazuje se nám však ještě v jiném světle, jež hýří všemi možný-mi barvami životnosti a stylistických obrátů a slohové skladby. Je skoro těžko obyčejnému smrtelníku pronést něco rozhodného o celé po-slední Durychově práci. I uznávání naši kritikové docela otevřeně přiznávají, že si nevědí rady s touto mohutnou dějovou i ideovou stavbou. Jed-no však přiznávají všichni, že se nemůže nikdo při četbě zbavit mohutnosti stavby a stylistické obratnosti. Jak přiznává F. X. Šalda na jednom místě ve svém zápisníku, je mezi Jiráskem a Du-rychem jako historickými spisovateli ten rozdíl, že máme-li v rukou Durycha, máme dojem práce z bronzu, vezmeme-li pak Jiráška, cítíme v dlani cosi hrubšího, jakoby vytvořeného jen z hlíny.

Durych se ku své práci propracoval úpornou prací ve starých zápisech a v pramenech, jež se týkají třicetileté války, z níž si zase vybírá po-stavu Valdštejnovu, grandiósního vévody frýd-lantského, velkou životní zkušeností a novým po-jetím náboženského problému té doby. Je to ro-mán, jenž znova zcela odlišným pojetím od dosa-vadní tradice se snaží řešit vždy tolik napínavé a komplikované ideje bělohorské. Je v tomto ro-mánu tedy něco skutečně nového, něco produšev-nělého, cosi etického, cosi katolického. Román v duchu nového osvíceného náboženství.

Z celé té rušné doby je vyseknuto jen třináct let od krvavé popravy na Staroměstském rynku až po chebský hodokvas, který je stejně prosycen krví.

Nejsou zde však jen novoty obsahové co se týče ideového pojetí, ale pracuje zde též velký bás-ník, jenž dovede i formu a sloh obratně řídit podle potřeby a nálady prostředí. Jsou to místy hotové básně v próze, plné nádherných barev a obrazů, jež svědčí o ohromném bohatství tvůr-čího nadání. A tak na úkor Valdštejnův, jenž by se zdál býti hlavním hrdinou, získává si vše-obecné sympatie čtenáře postava Andělčina, krás-né španělské dívky, jež prožívá pohnuté intimní drama po boku Jiřího, českého anarchisty a od-bojníka.

Svou bohatou básnickou invencí dovedl často velmi obratně osvěžit celé suchopárné děje his-torických skutečností. V novém oduševnělém po-

dání a stylistické tvůrčí mohutnosti tkví hlavně nejvyšší cena Durychovy trilogie.

Jakýmsi epilogem k této mohutné malbě po-bělohorské tragedie je pozdější »Requiem«, na-plněné podobnými nádhernými obraty a obrazy jako práce předešlá, »Bloudění«.

»Bloudění« je prostě kniha, kterou můžeš brát po druhé, po třetí a stále a stále do ruky a vždy nacházíš něco, co ti předtím uniklo, stále tě za-ujme něco nového, co tě nutí, aby ses vracel ku knize znovu a znovu. V. Černý.

Divadlo a film

»Plukovník Švec.« Uvádí »Ocean-film«.

Dostí velký úkol vzali na sebe scenaristé filmu J. Neuberg, V. Wassermann a S. Innemann, když se rozhodli zfilmovat Medkovu divadelní hru, je-jímž středem je anabase Čechoslováků Ruskem a tragedie ústředního hrdiny plukovníka Švece. Šlo o to tedy, uvést do optické řeči obrazů děj dramatu jistě kolektivního s celou řadou událostí a dramatických zápletek. Škoda ovšem, že těch-to zápletek nebylo správně využito, jak toho film vyžaduje, kde jsou poruce docela jiné prostředky a také působivější než v dramate jevištním. Na škodu je charakterové rozškátulkování, které pů-sobí nesporně hodně jednostranně. Ku cti režie je pak nesporně ten fakt, že se neuchýlila k tucto-vému vtipkaření, kde to zrovna k tomu svádí (pan Kodl pana Rovenského). Na újmu však cel-kové charakteristiky je jednosměrné vyzdvížení tří bolševických komisařů. Také ruská společnost aristokratická je až přemrštěně překreslena. Po-stránce scénické jsou zdařilé scény vojenské, jež mají místy výborný dramatický spád. Ústřední postavu pak plukovníka Švece, do jehož tragedie se dovedl tak dobře na jevišti vžít Bedřich Ka-ren, ze zbytečné obavy o divadelní zkeslení za-vil nutného plného výrazu filmového, takže variace jeho mimiky je chudá a jen několik forem se zde v nejrůznějších stupních opakuje. Daleko ještě více si nevěděl rady se svým Martyškou František Roland a se svým poručíkem Trojanem Fred Bu-lin. Velmi sympaticky však přibližuje divákovi nešťastné, prosté děvče Marii Ivanovnu Irena Ar-denová. Zdeně Kavkové (Nataša) a Káti Ingle-rové (její matka) chybí patřičná noblesa aristo-kratických kruhů.

Dobře se uvedl dosud neznámý B. Kolátor svou vyspělostí technickou. Dobře reprodukuje válečné scény, méně zdařilé jsou však obrazy, na nichž vzadu je šedý deštivý den a v předu jsou postavy v ostrém světle slunečním, což je dáno silnými elektrickými reflektory. Celkem však možno říci, že »Plukovník Švec« je jedním z prvních českých filmů, za něž není třeba se stydět a slibuje, že při větší finanční podpoře daly by se zhotovit filmy ještě seriosnější. Schopné lidi, jak ukázal tento film, zde máme a je jen třeba umožnit jim rozvinouti úplně jejich síly a umělecké schop-nosti. V. Černý.

Těž jubilejní film svatováclavský blíží se již po-malu ku konci a brzy budeme mít to potěšení spatřit jej již na plátně. Zbývá ještě natočit zá-pas svatého Václava s Radslavem a sám tragický konec Václavův, jeho zavraždění. Pokud je veřej-nost informována, možno očekávat, že to bude skutečně první český film světové konkurence. Jistě pronikne do ciziny spíše než »Plukovník

Švec«, jehož boj není přece tak všeobecný jako historie svatováclavská, jež stojí nesporně na širším a vážnějším a všeobecně platnějším ideovém podkladě než tragédie aksakovská. V. Černý.

První český zvukový film, označený reklamou za stoprocentní zvuk, a mluvící, není vskutku tím, čím má být. Jest přece jen vidět, že to je náš začátek. Kischova »Tonka Šibenice« za režie Karla Antona podává nám sice filmově pěkný obraz, ale zvukově je to jen jakási náplast na zvědavost obecnostva, která jest zajisté oprávněná. Mile ovšem zapůsobí na českého diváka zvuky českých písní, zvláště píseň o matce, zpívaná Itou Rinou, která představuje titulní osobu, ale jinak mluvy téměř není, jen zvukový orchestr doprovází děj. Kde pak ještě zvuk mluvy jest, jest pro nás příznačné, že právě při výstupech s opilcem a policajtem a hádajícími se ženskými. Scény opravdu vážné zůstávají pro zvuk nevyužity. — A tak přes uznání, jež nutno vyslovit prvnímu českému zvukovému filmu jako takovému, tedy jako prvnímu pokusu v tom oboru, musíme říci, že čekáme na lepší výtvor, opravdu stoprocentní co do dokonalosti.

—er—

»Lloyd-film« předvedl začátkem měsíce února dva dobré filmy: »Manželství ve třech« a »Procitnutí jara«, oba za režie R. Osvalda. První jest šestidílný obraz, líčící v bezvadné formě současné mravy, druhý film probuzeného mládí podle stejnojmenného díla Franka Wedekinda. Oba svou vysokou hodnotou řadí se k vynikajícím filmům letošní sezony.

—er—

»Elekta-film« uvedl na filmovou scénu zvukový film »Noc náleží nám« za režie K. Fröhlicha podle dramatu Kiestemaekerse ve dvou verzích, francouzské a německé. Stoprocentní zvukový a mluvící film jest krásným, jímavým i napínavým obrazem lásky dvou lidí, náhodně se poznávších a životní zkouškou svou lásku upevnivších. Rámec rušného života v továrně na auta a při světoznámých závodech na Targa Florio přispívá jen ke zpestření a oživení děje, zrovna jako menší idylky, velmi vtípně podané. Filmu nechybí nic na svěžesti a půvabu, i na strhující síle. Zvuk, provedený systémem Tobis, jest bezvadný, fotografie jest dokonalá. Zajímavé jest srovnání verse francouzské s německou. Výprava stejná, všechny scény téměř tytéž, při obém nelze upříti lahodu mluvy oběma národům, ale přece jen podání francouzské v některých momentech zdá se srdci přístupnějším, německé jest místy o něco střízlivější, chybí mu však cosi do oné opravdovosti a nenucenosti podání francouzského. Viděti zde německou letoru. Větší jaksí zdrželivost, ale také přesnost. —er—

M. A. Šimáček: »Svět malých lidí.« Hra o čtyřech dějstvích. V Národním divadle znovu po čtyřiceti letech po prvé 19. února.

»Svět malých lidí« je zpracování povídky »Manželé Strouhalovi«. Když před čtyřiceti lety přišel Šimáček po prvé s touto hrou na jeviště, nesetkal se s úspěchem. Některé hlasy tvrdily, že tato dělnická blůza, tento drsný svět dělnický nepatří na jeviště, na něž má právo pouze svět pohádkový, rytíři a halena rolníková. Již tehdy se Šimáček statečně hájil tím, že protivníkům vytýkal, že oni dovedou jen osnovati plané novely, kdežto on že podává ruku ubohému. A nedivíme se nikterak, že veřejnost nedovedla pochopit drama Šimáčkovy, poněvadž scény, jako kotelna a kasárna, jinak noclehárna pro dělníky v cukrovaru, to byly scény, na něž nebylo obecnostvo ani kritika ještě v Praze zvyklí. Děje zde bylo též

málo, ale bylo to jakési burcování, aby si veřejnost všimla ubohých lidí a dovedla pochopit jejich krutý život a poznala cesty, jak možno se životním konfliktům mezi malými vyhnouti, že není třeba nějakých společenských revolucí, ale vzájemného pochopení a lásky, jak to vidíme na postavě nadtopiče Strouhala. První obraz začíná v domácnosti nadtopiče Strouhala, který je ženat teprve krátkou dobu a za ženu si vzal vdovu se dvěma dětmi. Žena chce sama svoje děti vyživiti a proto chce také pracovati v cukrovaru, kde právě nastává kampaň. To jí však nedovolí Strouhal a nastane roztržka. Strouhalka odchází s dětmi do vedlejšího cukrovaru a tam s nimi bydlí ve společných noclehárnách, odkudž po neblahých a těžkých zkušenostech se vrací zase k svému muži, slibujíc, že už pochopila to, co on si přál, aby se starala jen o domácnost a děti, aby nerostly jako kůl v plotě, aby měly jednou lehčí život než mají nebo měli kdysi oni. To je asi hlavní dějový rámec hry, do níž jsou zasazeny scény, jako společný odpočinek o půl noci v kotelně, kde těžce kašle a nařiká na bolesti udřená Hladička, jejíž muž je hotovým kontrastem proti Strouhalovi. Nebo scéna v noclehárně a v kantině, společný život dělníků s ženami, zavdávající často i oprávněné rozhorlení nad poměry mravními, kdy se ozývají i zvuky harmoniky, je pojata již trochu v duchu dnešním, jakož vůbec se režie snažila postavy dramatu dnešnímu obecnostvu pokud možno přiblížiti.

Tak postava Strouhalova, jak ji podal pan Deyl, není pojata nějak idealisticky, nýbrž vystupuje tu před námi zkušený, dobrosrdečný muž, jenž vědomě dělí od sebe srdečnost a trestající hněv. Také Strouhalka paní Dostálové není nějaká fanatická dřička, spíše přísná vyznavačka společných povinností manželů jako živitelů rodin, která však nakonec přece jen poslechne svého muže.

Velmi charakteristicky podal pan Roland Hladíkovo mamonění a paní Suchánková udřenou, souchotivou Hladičku, jež předčasně umírá, poněvadž vedle povinností ženiných ještě dřela do úpadu v cukrovaru. Křepké jsou postavy Kačky slečny Poznerové a Tončí slečny Půlpánové. Soucit s dělnickou společností dobře vystihuje pan Vojta v znervosnělém Láblvi.

Dekorace pana Hofmana byla šťastně řešena a dobře zapadala jak technicky tak i obsahově do prostředí světa malých lidí. V. Černý.

Filatelie

Jistě se většina z vás, kteří máte ve sbírce známku U. S. A. 5c, hodnotu pamětní serie z r. 1907, podivovala zajímavě postavě ve starodávném kroji s velkým krajkovým límcem a ještě větším cylindrem na hlavě. Pod obrázkem je nápis »Pocahontas« a letopočty 1595 až 1617, nahoře »Založení Jawmestonu 1607«. Kdo by řekl, že tato záhadná postava představuje slavnou indiánskou dcerku náčelníka »Powhatan«, jehož podoba nalézá se na hodnotě 1c téže serie v rohu, kdežto střed známky zaujímá obraz kapitána Johna Smitha. O těchto osobách umějí prý američtí školáci vypravovati pěkné historky, jak je známe z těch mnohých »Indiánek«. John Smith byl při svých výpravách kolem nové kolonie Virginie dvakrát zajať Indiány a jedině na nátlak Pocahontas byl nechán na živu a konečně propuštěn. Tato ná-

čelníkova dcera se zamilovala do bělocha Smitha a z lásky k němu chránila i novou kolonii před úklady a útoky svých rodáků. Při častých přestřelkách mezi Indiány a bělochy dostala se sama také do zajetí, v němž setrvala. Její miláček však byl již dle zpráv kolonistů mrtev. Zemřel prý následkem poranění, v bojích utrpěného. Byl to však klam. Smith byl převezzen do Anglie, kde se pozdravil. Pocahontas se na to dala v r. 1614 pokřtiti na jméno Rebeka a vdala se za jistého Johna Rolfa, s nímž se později též přeplavila do Anglie, kdež byla s velikou poctou přijata i samým králem. Zde se též setkala s domněle zemřelým Smithem. Snad toto setkání na ni zhoubně působilo, že před návratem do Ameriky zemřela v mladém věku 22 let v r. 1617. (Volně dle čl. z knihy »O filatelii a filatelistech«.)

»Filatelista Adresaro«, redig. v Esperantu, vyd. Ant. Pražák v Jabloné n./Orl., je zaslán zdarma na požádání všem sběratelům, ovládajícím Esperanto. V tomto jazyku budou psány též články v čas. »Filatelistická Revue«, vedle statí anglických, francouzských a německých.

Island oslavuje letos 1000leté trvání svého parlamentu, jistě nejstaršího na světě. Ze se taková událost neobejde bez zvláštního vydání známek, je na bíledni. — Poslední zpráva o vydání nových známek vatikánských je prý předčasná; letos nebudou žádné nové známky vydány. Nic nevádí, my počkáme a dočkáme se také. Zatím máme nové známky doma, vydané k oslavě 80. narozenin pres. Masaryka, jejímiž předchůdkyněmi jsou hodnoty 50, 60 hal. a 1 Kč, v nové úpravě.

Všichni odběratelé známek u našeho filat. odboru obdrží při nákupu od 25 Kč výše slevu nebo premii 5—10 %, kterou mohou případně věnovati ve prospěch »Jitra«. Tato novinka zavádí se místo dosavadního bezplatného slosování.

A. V. Bárta.

Technická hlídka

34 cukrovary čsl. zrušeny od převratu. Nynější krise v našem cukrovarnictví má za následek zavírání nerentabilních cukrovarů, které se provádí v souvislosti s reorganisační celého průmyslu. Celkem byly zavřeny již 34 cukrovary, při čemž však výrobní kapacita našeho cukrovarnictví zůstává neztenčena. Činí do roka průměrně 14.000.000 q, skutečná výroba se však pohybuje kolem 12 mil. metr. centů.

Pro 5600 osob teprve pouliční telefon. Ve Velké Praze jest nyní zřízeno celkem 143 veřejných pouličních telefonů. To znamená, že každý jednotlivý tento přístroj připadá teprve na 5600 obyvatelů. Ve Vídni připadá nyní pouliční telefon na 3500 osob. Máme tu tedy ještě dosti co dohánět.

Z naší sklářské krise. Krise v oboru sklářském se v poslední době velmi vyskytovala a dolehla zvláště těžce na Jablonecko a Kam. šenovsko. Též řada jiných sklářských středisek značně krise utrpěla. Tak na př. v Dol. Rychnově u Falknova musilo býti z práce propuštěno 250 dělníků, v Oloví u Falknova dokonce 600 dělníků. Úhrnný počet nezaměstnaného dělnictva ve sklářském průmyslu se v odborných kruzích odhaduje již na 12.000 osob.

Světlem

Proslulé Tisské skály u Děčína státní rezervací. Jak se dovidáme, byla v těchto dnech podepsána smlouva mezi ministerstvem školství a národní osvěty i majitelem velkostatku Děčína nad Lab., podle níž jest území Tisských skal prohlášeno za státní rezervaci. Tisské skály jsou podivuhodným přírodním útvarem a skalním bludištěm, podobným skalám Prachovským nebo Adersbašským.

Německé město, které platí daně za své obyvatelstvo. Při známé krizi finanční, jež postihla německá města v říši, jest pozoruhodnou zpráva, docházející z malého městečka Ebernu. Toto šťastné městečko vlastní hluboké lesy, které jsou racionálně obhospodařovány. Výnos tohoto lesního hospodářství jest rozdělen mezi obyvatelstvo tak, že za rok 1929 činil příjem 60 marek na osobu, kromě tří kubiků dříví.

První exemplář pro pražskou Zoologickou zahradu chycen. Nedaleko Munkačeva na Podkarp. Rusi byl chycen místním huculům nádherný exemplář živého orla, který jest již na cestě do Prahy, jako první živý přírůstek pro naši Zoologickou zahradu.

Před založením prvního ženského autoklubu v naší republice. Jak se dovidáme, usiluje populární naše automobilová závodnice pí. Eliška Junková již po delší dobu o založení prvního československého ženského autoklubu. Celý projekt jest nyní již podle našich informací velmi blízký své realizaci, takže také náš stát brzy se přičlení k těm, jež své zvláštní, pouze ženské autokluby, již mají. Je to v Evropě zejména švýcarsko. — Jak se při této příležitosti dále dovidáme, jde u nás zároveň také o to, aby byl založen zvláštní stavovský autoklub pro lékaře, jehož ustavení jest již také otázkou nejbližších dní a který má nésti název »Aeskulap«.

Sdružujeme již loutkáře šestnácti států! Jak známo, stala se Praha jako hlavní město státu, nejvyspělejšího a dávno tradičního loutkářství, ústředím mezinárodního jeho sdružení, v němž zaujímáme vřdčí místo. — Jak se dovidáme, přihlásilo se k této mezinárodní organizaci loutkářství v Praze již neméně než šestnáct států.

Pro uzákonění silniční policie. V kruzích automobilistických se v poslední době neobyčejně rozmáhá hnutí pro uzákonění zvláštní silniční policie v ČSR. Poukazuje se všeobecně na různé nešvary, denně se na silnicích vyskytující, jakož i na to, že jest zapotřebí úředních orgánů, které by při dnešní silné a neustále se rozmáhající silniční policie by neznamenovalo žádných nových finančních zatížení pro vydržovatele silnic, protože by tento nový policejní druh mohl plně krýtí vlastní režii z vybraných pokut.

Nejstarší hasič v ČSR. — stoletý — zemřel. V uplynulých dnech zemřel v Malém Březně u Chomutova »starý Ziegler«, nejstarší, do chvíle poslední aktivní hasič v celé čsl. republice. Dne 11. t. m. byl by slavil své sté narozeniny.

President republiky se velmi zajímá o nové výzkumy v Moravském Krasu. Jak známo, jsou v poslední době podnikány v tajuplném podzemí Moravského Krasu nové výzkumy, které se již dopracovaly řady pozoruhodných, zajímavých a namnoze i velmi překvapujících výsledků, z nichž

o nejčelnějším jsme referovali. Jak se dovídáme, zajímá se o tento nový výzkum velice také pan prezident republiky, který při nedávné recepci na Hradě zvláště vyhledal a oslovil známého krasověho badatele posl. Šamalíka, jemuž se v uplynulých dnech v jeskyních ostrovských zdařily, jak známo, nové, velmi zajímavé objevy. Pan prezident republiky se podrobně na tyto objevy vyptal, dal si detailně vysvětliti celou nynější situaci nových výzkumů v krasovém podzemí a při této příležitosti projevil i zvláštní touhu navštívit Moravský Kras, zejména proslulý Ostrov u propasti Macochy, aby se sám očitě mohl o nových výzkumech přesvědčiti.

Nová ozdravovna pro tuberkulosní na Slovensku. Masarykova Liga proti tuberkulose vybuduje v nejbližší době na Slovensku novou ozdravovnu pro stíženě tuberkulosou. Bude to vlastně celý moderní sociální dům, v němž ozdravovna bude vlastně ien jednou z důležitých součástí. Ke stavbě sociálního domu přikročí liga v Topolčanech.

Vzrůst našeho školství na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Na celém slovenském území jest 28 státních lidových škol a 8 jest jich právě nově projektováno. Ve stavbě jest nyní celkem 144 státem subvencovaných škol a jest projektováno dalších takových staveb 49. Celkem je tedy nyní na Slovensku 228 novostaveb lidových škol. Na Podkarpatské Rusi připravuje se právě velká stavba národních škol v Užhorodě, stavba měšťan. školy ve Svatavě a zřízení dalších 14 škol s podkarpatským jazykem vyučovacím. Vedle škol jest nyní na Podkarpatské Rusi pořádáno 180 vyučovacích kursů.

Obchodní podniky na našich nádražích. V celé Československé republice jest nyní na železničních nádražích celkem 430 restaurací, stejný počet trafik, 173 knihkupectví, 13 směnárén. 279 šatek a úschoven, 350 obchodních stáneků různého druhu. Státu plyne z těchto obchodních podniků na nádražích roční příjem přes 20,000.000 Kč.

Řádky chvályplné i nelitostné

Co mě se týče, jsem téhož náhledu jako »přítel Jitra« v předminulém čísle. Nebylo by to hezké, kdyby odbíratelé »Jitra« se více zblížovali, sebe i zájmy je pojící lépe poznávali a hlavně, aby aspoň psaním do »Jitra« uzavírali přátelství, z nichž každý člen by mohl mnoho získati pro rozšíření svého duševního obzoru a vůbec mnoho dobrého z duše jiných přenést na svou? A nejhezčí by bylo, kdyby každý psal o sobě něco do »Jitra«, buď něco z minula, nebo vylíčil plány do budoucna a při tom se olázal, jaký názor na to neb ono mají ostatní. Mně by se to velmi líbilo. Ta záliba, všimati si názorů různých lidí na tutéž věc, rostla se mnou od malička. V dětství jsem měla také důvěrníka, jenž rostl v ubohých válečných poměrech bez otce a také bez lásky. Já však jsem jej i jeho černou, nemaštěnou kaši, kterou jsme rukama spolu jídali, sluníčkem ohřívanou, měla nejradši.

Byl mnohem starší mne a měl velký vliv na vývoj mých úsudků. Jeho úsudek o všem byl dobrý a krásný, protože jeho srdce bylo zlaté. Svět jej

vyvrhl a on mu přec srdce neuzavřel! Já se mu dnes obdivuji, protože vím, že bych to sama nedokázala. Tomu jsem vykládala pestré své plány, ovšem plány, jaké může mít dítě a on je opravoval, očišťoval, ba i ze své bohaté zásoby a ze své fantazie něco přidal. Škoda jen, že válka jej právě tak podivně zanesla, jak jej dříve přinesla. On, kdo ví, kde je a duši je přece třeba pilovat. Proto Vás, kamarádi, volám ku společné práci!

Cornix, VII. rg., Přerov.

Něco k dop. O. Buraně (Slezská Ostrava).

Kolega B. si trochu nařiká na ten nešťastný redakční koš, bez kterého se neobejde žádná redakce; že by právě to neprospívalo popularitě časopisu, když se v něm octne několik nadějných adeptů, kteří chtějí jezdit na Pegasu — jako šoféři s chodníku na chodník?

P. red. V. Černý ve 3. č. o tom hovoří, jak máme psát. — Kritika není k tomu, aby nám vyrážela pero z ruky, kritika nás učí držet pero — pevně. Páni red. mají smysl pro humor — když vybavují koš — viz 6. č. z koše Kolín: — —

Kolega Schneeweiss umkl? Moravané, držme se —!

Ta dívčí hlídka je taková skromná — ale jeví aspoň život — Kolegyně — vám náleží! Podobných článků by mohlo být více.

Nám kolegům se často vyčítá, že nedovedeme chápat dívčí snahy — že my chceme rozumět jen sami sobě — snad — proto, péro, utiš se — —

Kol. Vrba — Lučenec.

*

Čtenej redakcii a čitateľom (-kám) »Jitra«.

V minulom 6. č. »Jitra« povšimnul som si zaujímavé poznámky v článku »Na českobudějovickém gymnasiu« od P. K. Rebana. Stojí tam medzi iným: »při sv. zpovědi na př. každý musil odevzdati kontrolní lístek. tyto prostředky budily odpor proti náboženství a natropily mnoho zla.« Kto by sa nad tým aspoň trochu nezamyslel? — Je to iste dost smutný úkaz, keď profesor náboženstva podobným spôsobom vynucoval si plnenie tejto povinnosti.

Dnes — sme buď vyššie alebo nižšie, myslí niekto — zo zkušenosti však hovorím — sme tam, kde sme boli pred niekoľko desaťročiami! Nemám úmysl kritizovať celkovú metodu, dľa ktorej sa náboženstvo vyučuje na dnešnej strednej škole, chcem tu len krátko podať niekoľko fakt, ktoré sú vzaté zo skutočnosti. Na pr. vo dvoch najvyšších triedách sa preberá »Apologetika«. V VII. tr. sa preberie dôkladne, príjde VIII. tr. »zase znova jako doma« — do pôl roku sa preberie opäť — a potom opakovanie ad infinitum.

K tomu ten výklad — soberie sa tužka a už to ide: »Tak ideme kúšček d'alej; na stránke X v druhom odstavci tretí riadok bereme — potom až na konci odstavca tie dve posledné vety. Potom tam máme d'alej opäť dva riadky (v druhom odstavci) znie poznámka; v piatom riadku to, čo je silno vypísané bude, potom na druhej strane ten odstavec vynecháme a zoberie z druhého odstavca prvých štyri riadky. — A tak to ide každú hodinu — mimo zkušania. K tomu treba nepohnuť sedieť, doniesť napísané evangelium (ako »mravný« dôkaz navštevy kostola)! Ako záver priniesť potvrdenie o vykonanej zpovedi a jednotka z náboženstva je zaručená. Nie učiť mravnému charakteru — slovom, pekným, precíteným?

Ved' keď to naozaj takto musí ísť, že sa žiakovi neverí, len keď je to na papieri, tým sa vlastne podryvá aj ten základ, ktorý dosiaď mal. Keď len preto idem na pr. ku zповeďi, že musím, tedy je lepšie keď neidem. Niekdy sa naozaj stane, že je človek tak rozptýlený, že niečo podobného nie je v stave vykonať.

Za nejaký čas to prejde — vykonám si svoju povinnosť s celým presvedčením — a cítim, že som akosi celým človekom.

Konečne, ved' každý nie je rečníkom, aby nás celkom zaujal svojou myšlienkou, ale podobné poznámky jako »ničemo«, — »vás mám po krk, darebáku, na vás si dám pozor, ničemo,« pôsobí nie práve najlepším dojmom — ba človek pocituje, že tá medzera medzi žiakom a profesorom je čím ďalej väčšia.

Potom príde presadzovanie, je to vraj zdravá vec, ale keď sa to robí zúmysel'ne, len preto, aby každý sedel tam, kde nie je zvyklý, budí to odpor a potom nechut' k celému predmetu.

Keď má človek dáku otázku — to sa odpovie veľmi zkrátka: Dte pokóój! (dejte pokoj!), vy sa o také veci nestarajte, »vy« sa máte len učiť —. V tom »vy« je vidno tu veľkú medzeru — s takým prízvukom sa to povie.

Sme snáď Moslemíni, abysme sa učili aniž by sme tomu rozumeli? —

Na čo tol'ko teorie? Ved' v praktickom živote sme viacej menej diletanti; tedy viacej praktičnosti!

Potom sa nedivme, že nám chybuje ten čistý zápal a »vúle k oběti«, jak presvedčive podotýka p. red. Grulich.

Kde je chyba — nie snáď len na jednej strane — ba tá je na oboch stranách. Musím bohužial' dať za pravdu kolegovi J. S. z Boskovic, ktorý hovorí, že žiaci-študenti od svojich vedúcich počujú: »jen o samém »vyrovnaní s Římem« —, takže keď aj prof. náb. dopravuje sa nejakého výsledku, býva za podobných okolností jeho práca vo väčšej časti marná.

My študenti-katolíci chápeme, aký úkol nás očakáva, — ale my sme osamotení, chybujú nám ruky, chybujú nám okuliare, pomocou ktorých by sme mohli správne pozerat' na svet a tvořit' pevné základy, na ktorých by sme mohli pokračovať ďalšia generácia! Tymi okuliarmi sú naši vódcovia —!

Ved' p. P. K. Reban hovorí v zpomenuťom už článku: »Katolícký student jest i dnes ponechán sobě samotnému, aby si probojoval své myšlenkové a mravní krise«.

Snáď sa to zdá byť nemiestné, stavať na oči naše chyby — ale ináčej to nejde. My sa musíme chopit' práce a snažit' sa odstrániť jednu chybu za druhú. My študenti musíme byť jedna rodina, jeden duch. Naše »Jitro« vzrostá obsahom, stáva sa naším, študentsky aktuálnym.

Končím slovni, ktoré vzbudily ohlas — odrazily sa od Tatier a doletely až k zadumanej Šumave —

Poznávejme se — spráťelme se!

Kolegové, — kolegyne, pište do »Jitra«!

S priateľ'ským pozdravom —ba.

*

Chápu se příležitosti, která byla dána v čísle 5. poznámkou: »Je nutno změnit' výchovu, a to od základů!«

Tento program je nezbytnou podmínkou, má-li se od mládeže něco očekávat. Především měli by toto uvážiti rodičové, kteří mají na své děti největší vliv. Jsou ovšem mnozí rodičové, kteří tuto

otázku chápou a snaží se své dítky vychovati co nejlépe. Avšak v cestu se staví velká překážka. Dítky počnou choditi do školy, tam je učitelé seznamují se svými pokrokovými názory, kterými jim v pravém slova smyslu rvou ze srdcí to, co jim rodiči s největší péčí bylo vštípeno. V náboženství jsou poučovány o pravdách božích, pak přijde učitel, který je balamutí, že Boha není, vše je dílem pouhé přírody a podobně, takže zcela převrací smýšlení dítek. A zanechává-li škola nejsilnější dojmy, jaký je tedy její vliv? To »pokrokaři« dobře vědí a proto se snaží všemožně náboženskou výchovu ze škol odstraniti. Však vidět, kam to spěje! A pak, uvážíme-li, že mnozí rodičové jsou téhož smýšlení a že své děti v podobných názorech utvrzují, co z toho vyplývá?

A nyní pozorujeme poněkud situaci na středních školách! Náboženství je pokládáno od mnohých za věc pro inteligenta naprosto neúčinnou, zbytečnou — vždyť prý Boha není — není Boha — není svědomí. Pozorujeme-li řeči dnešní mládeže, většinou na podobných zásadách vychované, žasneme. Najdou se mnozí, a bohužel jsou to mnohdy i dokonce členové katolíckých spolků (!), které takové řeči »rozveselují«. Vskutku nevím, co je na podobných »vtipech« tak vznešeného. Nejlépe je na podobné řeči vůbec nereagovati a co možná se jim vyhýbati. Vidí-li pak dotyční, že jejich »vtipy« nedocházejí uznání, naopak opovržení, zajisté podobných řečí zanechají a baví se přistojněji, jak se sluší. Nezřídka též dochází mezi jednotlivými studenty k slovním pútkám pro náboženské přesvědčení, o tu nebo onu věc. V tomto případě má se katolícký student svého náboženství zastati a ne mlčky poslouchati rozličné žvasty.

Nejhorší je, když některý profesor s velkým zápalom báji na příklad, jakých násilností se dopouštěla církev římská ve středověku a podobně. V mnohých případech je nutno seznámiti se i s okolnostmi a posuzovati události s tehdejšího stanoviska a vůbec nahlédnouti do věrohodného pramene a nedávati víry ničným brožurám.

Podobně si má katolícký student v takových případech vésti. Ant. Gazárek, VI. rg., Strážnice.

V minulém »Jitru« jeden oktáván z Boskovic mezi jinými poznámkami o uspořádání »Jitra« a o dnešním studentovi narazil také na vysokoškolský, hlavně brněnský, a z nich na bydlící v Sušilově koleji: »Mnozí z nich jsou jen katolíckými, pokud jsou v té koleji, aby mohli levněji vystudovat.« Vzpomínám přitom na poznámku, která se objevila v jednom z posledních čísel »Rozmachu« při příležitosti otevření Švehlovy koleje v Praze. Mezi jiným byla tam věta asi tohoto znění: »Je jisto, že v Praze bude tolik agrárních akademiků, kolik je ve Švehlově koleji postelí.« A měl pravdu. A co, kdybychom v té větě místo slova Švehlova dali Sušilova a místo agrárních dali katolíckých akademiků, neplatilo by to též? Skoro bych řekl, že ano. Kdyby tomu tak nebylo, jistě by poměry musily vypadati docela jinak. Každým rokem vyjde z koleje dost slušná řádka lidí s akadem. titulem, ale po zapadnutí kolejních dveří za nimi se už o nich neví. Senioři pražské Č. L. A. mají již hodný kus práce za sebou. Po převratu byli to oni, kteří vydupávali ze země katolícké organizace a byli to zase oni, kteří stáli u kolébky a dosud vedou nyní tak silný katolícký tisk český. Kde jsou senioři »Moravané«? Kde jsou bývalí obyvatelé Sušilovy koleje? Ani slechu, ani dechu po nich. Jistě, že neví úkolem a povinností každého katolíckého inteligenta, aby pracoval veřej-

ně; dovede-li se náležitě uplatnit jako zdatná vědecká síla ve svém oboru, tím lépe. Tu je potřeba našich lidí největší. Ale všichni též nerostou pro univerzitní stolce (přehnaně řečeno). Co ti, kteří jsou zaměstnáni v Brně nebo na venkově? Doufám, že i ten lid, z něhož vyšli, má právo žádat po nich, aby si ho všimli a pro něj pracovali, jak to naše demokratická soustava dovoluje, ba velí. Nepotřebujeme katolické inteligence jen v kavárnách, nýbrž i na venkově (v širším slova smyslu).

Že se dostávají do koleje lidé ne smýšlení právě katolického, je pravdou, ale dokud dá pan farář nebo i S. S. S. doporučení každému, kdo oň žádá, nedají se poměry zlepšit. Jeden z nich.

P. T. redakce!

Plně souhlasím s dopisem kolegy Šafáře. Je třeba, aby se poznali slovenští kolegové s českými a naopak. Zamezilo by se nenávisti slovenského studenta proti českému, jak se to stává u nás. Studenti by se potom měli všichni rádi, ať je to student český nebo slovenský. Protože však není v časopise moc místa, některé rubriky by se musily zkrátit: na příklad sport (o něm se píše v každých novinách a »Jitro« zprávy přinese až po měsíci), filatelie a hlídky.

Velice se mi líbí v »Jitru« ty žertovné básničky. Jen perličky chybějí!

Divím se, jak se ta slečna Mocová mohla pozastavit nad těmi školními výrazy. Vždyť právě to je nejlepší a nejveselější ze studentského života. U nás ve škole se jinak neříká. Vždyť co by nás tak mohlo poutat ke škole, než život studenta, jeho nápady a podobně. Kdy má člověk být veselý, než v mládí?

S dokonalou úctou váš Jaroslav Šnajdr, stud. VI b rg. Bratislava.

Za únorovým číslem »Jitra«.

Katolické studentstvo budějovické ohlásilo svoji přítomnost.

Učinilo tak velmi okázalým způsobem v posledním (únorovém) čísle »Jitra«, které bylo věnováno téměř celé jeho zájmům.

Je nutno ctíti ušlechtilé snahy mladé katolické generace budějovické, je nutno vážit si jejich vzletných ideálů, poněvadž jsou to snahy a ideály vznešené, ušlechtilé, prýstící z nejhlubšího nitra lidské duše a směřující k cílům vyšším, vznešeným. Nutno pohlížeti s respektem na tento projev činnosti českobudějovického katolického studentstva, nicméně však nemožno přehlédnouti též některé nedostatky, jimž samozřejmě není možno nikdy se zcela vyhnouti, ale zato je vždycky možnost aspoň obmeziti je na nejmenší míru.

Přijel jsem ze školy a vida na svém stolku právě došedší »Jitro«, zapomněl jsem rázem na všechno ten nehorázný hlad, kterým je vždy provázen můj návrat z té naší »boudy« (které by arcit' podle vnějšku spíše příslušel název přepychového paláce) a se zvědavostí skoro až příšernou vnořil jsem své zraky do jeho útrob. A jak by ne, když věděl jsem už předem, že toto číslo je věnováno Čes. Budějovicům — a já tam prožil celou půlku svých studií a dobře jsem znal celou tu naši mladou katolickou generaci, která nyní činí smělý krok na forum veřejnosti, ba mnohdy i svými trpasličími silami byl jsem nápomocen jejím snahám. Nuže, mohl jsem chladně přehlédnouti slova těch, kteří šli se mnou toutéž životní stezkou?

S radostí vztáhl jsem ruku po únorovém čísle

»Jitra«, doufaje, že jeho obsah zaneseme mne zase aspoň na chvíli mezi ty šedé zdi Jirsíkova gymnasia. A nemýlil jsem se. Nicméně však dojem nebyl ani zdaleka takový, jaký jsem si sám v duchu představoval. Ale — upřímně řečeno — musím přiznat, že mnohé z těch slov, jež jsem tu četl, působilo dojmem hlubokým.

Tak hned úvodník z pera J. M. ndp. biskupa Š. Bárty mocně promlouvá zvláště do duše katolického studenta jihočeského, jemuž je adresován. Pěkná a jistě vhodná je zde vzpomínka P. K. Rebana »Na českobudějovickém gymnasiu před 25 lety«; z ní dovidáme se o postavení katolického studenta v nedávné minulosti a o prvních počátcích studentského hnutí v Českých Budějovicích; bylo by si jen přáti, aby autor, pokud je mu to možno, rozepsal se ještě trochu obsírněji o tomto druhém bodu. Pisatel pojednání o J. V. Jirsíkovi mohl napsat mnohem více o tomto vynikajícím jihočeském biskupu-vlastenci; jistě by to bylo zde na místě. Pozornosti zasluhuje též článek P. Floriána Fencla »O mé mši svaté 7. července 1918«.

Národopisná črta kolegy Lintnera »Bohatá Blata« a žákovy »Umělecké památky českobudějovické« zajisté jen zpestřují obsah. Náboženské statě kolegy Čecha jakož i jeho pojednání literární zvyšují vážnost obsahu. Však proč najednou tolik vážného? Nestačil by býval prozatím z každého oboru jeden článek, aby se dostalo místa také nějaké veselé episodce z přítomného »študáckého« života? Či nebylo nic podobného po ruce? Bože, českobudějovičtí studenti — samá radost — samá legrace — a že by nedovedli něco vtipného napsat? Jen do sexty, do sexty Jirsíkova gymnasia bylo třeba zajít, sextány bylo třeba vyzvat k spolu práci! Ovšem, jak jsem pozoroval, celý obsah čísla zabrali »páni septimáni«; patrně se asi styděli za své kolegy z nižších tříd, že je mezi sebe vůbec nepřipustili. Inu, nedivme se, septimán, panečku, to už je dneska »pán«!

Ale abych se vrátil zas k věci. Skoro nevhodným pro »Jitro« se mi zdá Mayerův článek o jihočeských dravcích; myslím, že vtipná episodka na jeho místě byla by vítanější. Trochu studentského humoru vložil kolega Roudenský do své »Autobiografie slovního básníka Jakuba Naparnasvlezkého.« Tomu se člověk opravdu zasměje, aniž by ho musili lehtat. Žel však, že je to jediný příspěvek svého druhu v celém čísle. Trochu více humoru nebylo by jistě na škodu! Ba i ta rubrika »Hravě i dravě« mohla mít více a povedenějších »pe-perliček«; zásobu takového materiálu má jistě nazbyt sexta g!

Zkrátka: celkově nutno doznati, že i přes některé nedostatky vypravili budějovičtí katolíci studenti své číslo »Jitra« velmi pečlivě. Hlavní chyby, jichž se přitom však dopustili, jsou dvě: předně, že poněkud opominuli skutečnosti, že »Jitro« je časopisem katolického studentstva a s t ř e d o š k o l s k é h o a za druhé, že zcela ignorovali příspěvky svých kolegů z nižších tříd. Pokud se prvního týče, není to jen názor můj vlastní, ale i všech těch, kteří se mnou »Jitro« čtou. A konec konců, vždyť je to také pravda. Netvrdím, že by snad do »Jitra« neměl přispívat nikdo jiný než středoškolák, ale myslím, že by bylo jistě na místě, kdyby se středoškolským studentům ponechalo v »Jitru« trochu více místa. Alespoň v tomto únorovém čísle ho měli velmi málo!

Ale teď už budu raději mlčet, abych snad proti sobě nepopudil spravedlivý hněv budějovických kolegů. Nemohu však zamlčeti vroucí přání k prvému desetiletí jejich organizace a přeji jim všem

k další práci hojnost nadšení, síly a Božího požehnání.

Přítel z Jindřichohradecka.

*

S radostí konstatuji, že se počínáme pozvolna hýbati. Je opravdu na čase! Slova kolegy Grulicha v »Organisační hlídce« osvětlují pravdivě dnešní smutnou naši situaci.

Nyní několik slov k článku P. K. Rebana. Článek P. Rebana v posledním čísle osvětluje jasně předválečné poměry na našich školách. Poukazuje na naprostou nezpůsobilost a škodlivost tehdejšího systému náboženské výchovy. Dotkl jsem se velmi stručně tohoto tématu v dopise ve 4. čísle a jsem rád, že o této otázce bylo konečně jednou promluveno kněz.-odborníkem. Myslím, že se neodchýlím od skutečnosti, když tvrdím, že ještě dnešní náboženská výchova se nedovedla z velké části oprostíti z neblahého vlivu výchovy předválečné. V dnešní kritické době je třeba věnovati náboženské výchově mládeže největší péči a nevim, o kolik se již postoupilo kupředu na tomto poli za posledních deset roků.

Souhlasím také v podstatě s dopisem kolegy A. Vrby a zdůrazňuji opět vzájemné poznání. Dejte o sobě vědět, kolegové ze severních Čech, jižní a východní Moravy, zkrátka ze všech koutů naší republiky! Napište alespoň něco o poměrech, v jakých žijete!

Nakonec vyslovuji k vám všem, kolegové, přání, abyste podepisovali, pokud se tak neděje, své dopisy jménem! Uveďte také třídu a místo, třeba ve zkratce. Nesmíme v nikom vzbuditi dojem, že se za svůj dopis stydíme!

Jar. Šafář, VIII. rg. Boskovice.

P. T. redakce!

Dovoluji si též napsati své mínění, jak by mělo »Jitro« dle mého názoru vypadati.

Myslím, že by tam mělo být více zábavných článků, které by »táhly«. Je tam mnoho statí vážných a ty jsou přirozeně proti mysli kolegům z nižších tříd. Uznávám, že jest těžké vypravit »Jitro« tak, aby se líbilo všem, ale těch veselých článků by tam mohlo být víc.

Potom by se měla věnovat větší pozornost dopisům, jak již jeden kolega upozornil.

Kromě toho bych si přál, aby hádankám byla věnována celá stránka a mohly by se místo nich vynechat jiné věci, na př. inseráty. Jak má student něco kupovat, když často nemá ani těch 12 Kč na »Jitro«.

V minulém a předminulém čísle jste uveřejňovali seznam časopisů, Vaší redakci zaslanych. Rád bych věděl, co s nimi děláte. Myslím, že byste to mohli udělat jako Studentský časopis a rozdat je mezi odběratele. Jistě by se našlo mnoho zájemců.

v úctě

odběratel »Jitra« z Poličky.

Hravě i dravě

Stanislav R. Hanáček:

Dvě modlitby.

I.

Svatý Václave, vévodo české země,
sestup z hvězdnaté své říše dolů!
Potřebuje vlády tvé zas naše plémě:
mámeť tady opět hodně volů!

II.

Svatý Jene z Nepomuku,
drž nad námi svoji ruku,
by náš jazyk shnil, jenž tobě
nedá pokoj ani v hrobě.

Při »dějáku«: Kantor: »Podívejte se na něho, on se to naučil; ale to jen jistě dnešní lekci. Řekněte nám, kdy pak vládl Karol Veliký!«

Student v rozpacích: »Prosím, já nebyl tenkrát ve škole.«

Ve škole: Prof. k vyvolanému žáku: »Učili jste se již v somatologii o lidském mozku?« — »Ano, prosím; kdo prý na něm má více záhybů, má větší duševní schopnost,« vyčerpává své vědění študák. — »Dobře, ale ten váš mozeček je hladký jako zrcadlo.«

V náboženství: Prof.: »Povězte nám, Holíku, něco o činnosti sv. apoštolů.« — ?? — »Co? Mlčíte zas jak Zachariáš.« — »No jó, důstojný, pane, ale vždyť jste nás sám mnohdy vybízel k následování svatých, kteří právě mlčenlivostí vynikali.«

Lapsus linguae. V divadle: »Francku, podívej hen na balkóně je ta herka z prvního jednání.«

Z doby, kdy se dávaly erby.

Nějaký prostý zeman zachránil královské dítě. Vytáhl je z vody, neboť se topilo, za to byl od krále odměněn erbem a titulem šlechtickým. Pln radosti spěchal domů a oznamoval ženě, která na něho s vyvaleným očima hleděla:

»Ženo, já jsem ode dneška hrabě, ty jsi hraběnka a naše děti ohrabky.«

Roztr. prof.: »Až budete vycházet, tak seděte, abyste se netlačili!«

Prof. chemie: »Ale prosím Vás, študente, soustředte se, zavřete voči a koukejte na to vakuum tady!«

»Jungmannův Slovník, vydaný v letech 1834—1839, je dílo, jež nebylo dosud vydáno.«

*

Žák v hod. češtiny: »Milota Zdirad Polák zúčastnil se básnické činnosti ve vědecké škole Jungmannově.«

»Slované jsou praobyvateli Evropy, takže se mohou stavěti na roveň ostatním národům germánským.«

*

Ferd. uzavrel mier, ale ja vám vypovedám vojnu! — —

Prof.: »Co — spadly ti mandle? — — — a našel jsi je?«

*

Prof.: »Víte — to — je — tak — von vám táta má doma kluka — — Co s ním? Vorat neumí, blázince jsou plny, tak kam s ním? — — Ale do gymnasia! Pak si myslí, že už je to hotovo, ale až já povím hotovo, pak to bude hotovo. Usednout!« —

*

Prof.: Čo sú to poledníky? — ž.: Poledníky jéé.. je veľké množstvo obedov — —

*

Když žák nedává pozor (špatně vyslovuje). Prof.: Řekněte mi cosinovou větu! — Žák: Kozinova věta zní: Lomikare, Lomikare, do roka a do dne.

týnské — Echo Afriky, Brno — Argus, Praha —
Lípa, Praha — Věstník Komenský, Praha —
Podkarp. Pravda, Užhorod — Anděl Strážný,
Brno — Ve službách královny, Praha — Orel,
Brno — Štit, Hradec Král. — Hlas lidu, České
Budějovice — Den, Brno — Právo, Přerov — Nový

národ, Přerov — Život, Praha — Naše Omladina,
Brno — Čin, Praha — Studentský věstník, Praha
— Úspora v domácnosti, Praha — Cyril, Praha.

Knihy Porche (6. č.), Paris — Walka z bol-
szewizmem (3. r.), Warszawa.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Listárna hádanek: **H. Janovský:** Ko-
lego, tento způsob turnaje zavedl největší hád.
časop. »Český hádankář« a pro malý zájem
přestal. Nechtěl jsem tedy zaváděti. Leč, podej
ten druhý návrh. Není možné uveřejňovati tytéž
hádky v »Jitře«, které snad byly uveř. v »St.
č.« Piš nové! Řešení z č. 4 pozdě, beru v úvahu
č. 5. Piš! — **Sláva:** Dík, jsou dobré, piš jen
houšť! — **Šnajdr:** K prvnímu dop.: Ty, aby jsi
mě nenařkl z nadřzování! Viš, že ami tu Elinku
K. neznám? K druhému: Postupně přisp. uve-
řejním. Jen přesmyček dělej málo a krátké. Slov.
můžeš poslat, zkusím to. Odměnu už máš, ne?
K celk. konci volám s tebou: Jen víc a bijme
jich (koho, viš!). — **Fr. Kulišek:** K turnaji co
u kol. Janovského. Ale zkusím to. S řešiteli
dobrý nápad, udělám letos. — **Šotavs.** (Svatoši,
nestojím za to, abys napsal své jméno?) —
Zámečník A.: Hodí se. — **Černoušek:** Snad. —
Gazárek: Dobré, jen zůstaň věren. — **Quitt:** Dík,
proč jsi již dřív neposílal? — **A. Dohnal:** Dík.
— **Autonický:** Piš přisp. každý na zvláštní pa-
pír. Dík a nezapomínej! — **Nykl:** Dík, odměnu
máš, ne. Známek v redakci není. — **Malášek:**
Došlo pozdě. Piš!

Řešení z č. 5: 1. Potlesk. 2. Domažlice. 3. Rek,
pá-rek. (»Zatrolený pes, což mu nemohl kol.
Jančík naflákat?« táže se Šnajdr.) 4. Svatý
Václave, oroduj za nás (»zvláště za nás, stu-
denty, před konferencí,« volá asi studeus a non
studendo Šnajdr). 5. Kopretina. 6. Má kapra,
živí, mělká. Praží, Vil. (Měl kapra, živil.). —
Řešení zaslali: J. Šnajdr, Juvenát S. D. S.,
J. Dokoupil, J. Jedlička, Fr. Kulišek, A. Kubát,
H. Janovský. — **Vylosování:** H. Janovský,
Prostějov a Al. Kubát, Kroměříž. Za příspěvky
zase Nykl. — Řešení z tohoto čísla do 20. dubna.
Z minulého do 20. března.

Záhadný nápis.

Šotavs.

Lok šnor tap šamotý tavs.

Rebus.

Dohnal Alois S. D. S.

Den a rok. Tí, tí, tí.

Přesmyčka.

Avion — pořadatel.

Pražský ignorant nejí maso, nerad píše.
ono = t t v

Záporka.

H. Janovský.

Za vesnicí pode strání,
nepatrná ——— stojí,
od sněhu ji lesík chrání,
ale mrazu nezabrání.

Pod chatrnou střechou chýše,
na postýlce zcela chudé,
dvě mladičkových dítek dýše,
opuštěných celým světem.

Když jim máti umírala,
komu ——— robátka,
komu v asyl by je dala,
o tom v smrti přemýjala.

Obec s nimi cítit musí,
proto o ně pečuje,
— v létě lidem pasou husy,
v zimě zase mrznou chladem.

Přesmyčky.

Aug. Zámečník.

Neduj na ar.

Ví, na nos Tona.

Vsuvka.

J. Dokoupil.

V plošnou míru našich předků
ukrylo se písmě jen.
Čelek, ozdoba příbytku,
v Persii je domovem.

Souzvuka.

Fr. Jančík.

Na lavici dívka sedí,
nad ní šumí ———;
co as dělá, jak se zove?
Sestra rce mi: »———,———.«

Číselka.

Ant. Gazárek.

Raduje se 12345678,
padá-li studená 1235678.

Zdrobnělka.

Zikmund.

Léčivou rostlinu obdržíš,
mužské jméno-li zdrobniš,

Záměnka.

A. šob.

Polské město s — i —
Moravské město s — o —

Rídí Stanislav Bojanovský z Brna.

Turnaj v San Remo.

Výsledek tohoto turnaje byl:

1. Aljechin 14, 2. Němcovič 10½, 3. Rubinstein 10, 4. Bogoljubov 9½, 5. Jates 9, 6. Ahnes 8½, 7. Spielmann 8, Vidmar 8, 9—10. Maroczy a Tartakower 7½, 11—12. Colle, a Kmoch 6½, 13. Araiza 4½, 14. Monticelli 4, 15. Gran 3½, 16. Romi 2 a půl.

Úspěch Aljechinův jest v šachových dějinách jedinečný. Podařilo se mu totiž to, co se nikomu dosud nepodařilo. Dosáhl přes 93% možných bodů.

Partie č. 25.

Francouzská hra.

Hrálo se v III. utkání v San Remo.

A. Aljechin—A. Němcovič. 1. e4, e6, 2. d4, d5, 3. Jc3, Sb4, 4. e3, c5, (lépe b6, 5. Dg4, g6, 6. Sg5, Se7, 7. Sd2, Sa6 atd. Hrál totiž tak v Karl. Varech.) 5. Sd2, Je7, 6. Jb5, (lépe snad a3) Sb×d2+, 7. D×d2, 0—0, 8. c3, b6, 9. f4, Sa6, 10. Jf3, Dd7, 11. a4, Jc6, 12. b4! C×b4, 13. c×b4, Sa6—b7, 14. Jd6, f5, 15. A5, Jec8, 16. J×b7, D×b7, 17. a6! Df7, 18. Sb5! Jce7, 19. 0—0, h6, 20. Vfcl, Vfcl, 21. Vc2, De8, 22. Vc1, Vb8, 23. De3, Vc7, 24. Vc3, Dd7, 25. Vc1c2, Kf8, 26. De3—c, Vbc8, 27. Sb5—a4, b5, 28. S×b5, Ke8, 29. Sa4, Kd8, 30. h2—h4! a černý se vzdal.

Rozluštění úlohy čís. 15.

1. Vb4—b7, Df7×b7, 2. Sh5×g6, Kh7×g6, 3. Dd8—g8, Kg6×f5!, 4. Dd8—g4, Kf5—e5, 5. Dg4—h5, Vf3—f5!, 6. f2—f4, Sh2×f4, 7. Dh5×e2, Sd1×e2, 8. Va4—e4, d5×e4, 9. d3—d4 mat!

Ve velikonoční době

DOPORUČUJEME KE
ČTENÍ NÁDHERNÉ DÍLO
P. A. VRZALA

VELIKONOČNÍ POVÍDKY

Z obsahu: Student. — Pontský Pilát. — Poslední den Jidášův. — Žebrák Achitohel. — Legenda o kříži. — Konec Pilátův. — Kristova noc. — Kristus vstal z mrtvých. — Ryba Páně. — Hod Boží velikonoční.

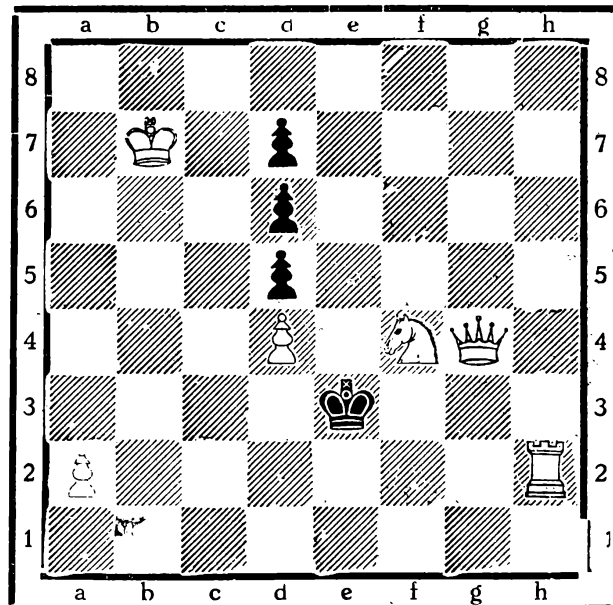
Nadězda Porfirjevna. — Velká noc. — N smrtelnost. — Vrátný. — Staříčský kostel. — Pojďte k nim.

V y d a n o

Nakladatelství Československé
akciové tiskárny v Praze II.,
Karlovo nám. 5-6.

Úloha čís. 17.

Dr. Jan Dobruský.

3. tahem mat.

Bílý: Kb7, Dg4, Vh2, Jf4, pa2, d4 (6).
Černý: Ke3, pd5, d6, d7 (4).

JITRO

OBSAH:

Dr. Jos. Doležal:

Christos voskres!

J. Z. Jesenský:

Král závodníků.

Bohumil Černý:

Modré dálky.

V Praze, v dubnu 1930.

Ročník XI. - Číslo

8

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 20671. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6 —, na rok Kč 12 — a pro nestudenty na rok Kč 25 — Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 20. každého měsíce.

Jelikož redaktor bude delší dobu zaneprázdněn mimo Prahu, posílejte příspěvky redakční na jeho adresu: Kostelec na Hané, Třebízského 372, a sice do 20. dubna, kdy je redakční uzávěrka! Zasílejte příspěvky včas, zvláště beletrii posílejte co nejdříve! Za redakci: B. Černý.

Prosíme všechny naše čtenáře, aby pokud ještě tak neučinili, zaplatili nám předplatné »Jitra« přiloženými složenkami v tomto čísle. Zaplaťte také dluhující částky za minulé ročníky. Kdo neplatí, poškozují tím náš tisk. Uvažte, že musíme ihned platit tiskárně, nájemné a ostatní. Nemůžeme tedy dopláceti za tisk Jitra. Přes polovinu čtenářů nám dluhuje předplatné. Obnos tedy jistě značný a peněz jest naléhavá potřeba. Prosíme tedy ještě jednou, zaplaťte nám, neboť jinak budeme nuceni zastavit vydávání »Jitra«, protože nemůžeme žádnou úhradu nalézt.

Redakce a administrace.

Z redakčního stolu. — **M. Šmolc:** Snažíme se přece takový směr zachovat. Ovšem, nejde tím vyplnit celé číslo. A pak máme též určité závazky a i my musíme »poslouchat«. Věnování čísel také nevyšlo z nás, ale takových konců se nemusíš obávat. Snad i na vaší škole se »Jitra« brzo ujme. — **Jánoštin:** V příštím čísle. — **V. H.:** To pokračování je dobré, ale budiž to zároveň i dokončením, jinak by se čtenáři na nás mohli opravdu dopálit. — **Vagabond:** Jen něco. — **Chotěboř:** Těší nás, že také od vás se někdo ozve. Jen houšť! — **Vrba:** Všechno ne, a pak, prosím tě, piš trochu čitelněji a neškrtej tolik. vždyť už proto to pak nemůže jít do tiskárny! (Poznámka sazeče: I když takový rukopis neputuje do redakčního koše, zahodí jej určitě sazeč!) — **Brno.** Zařaděno. — **Opasek:** Jsi trochu stručný. Jinak nemáš nic nového? — **A. Kolek:** Milerádi vyhovujeme. — **J. H. Tes.:** Něco ano, ale nač se čertíš? — **Tichý:** Bien. Je to ale u vás podle tvého dopisu smutné! — **P., Plzeň:** Ano, v tomto čísle. — **Mahra:** Sládek by měl z tebe radost. Dvě věci máš dnes, s tím májem to ale nepůjde. Čekáme na tu prosu, jen ať je zdařilá! — **Schneeweiss:** Jenže těch insertů zase není. — **Berka:** Jeden obrázek v dnešním čísle, ty dva, bude-li ještě možno. Ono to stojí peníze.

Z redakčního koše: — **Marie N.:** Látkově nezdá se nám vhodné. Působí dojmem češtinářských

témat. Něco svěžejšího! — **J. Lesný:** Vidět také, že je to první. Proč myslíš ale, že nemáš nadání, a když, tak proč píšeš? Hráš s rýmy by sis uměl, teď se snaž něco skutečně utvořit! Je možné, že později něco »obstojnějšího« napíšeš, ale nedá se to naučiti. Můžeš po čase zase něco poslat. — **Pěťpeněz:** Trochu více švihů, má to konec takový, jaký začátek. A co v tom vlastně je? Ta zeměpisná črta je regionálního rázu, nezajímala by. — **Mírek:** Jsme dobře zásobeni, nemůžeme si nic vybrat, je toho také trochu mnoho. Proč ten hrozný pseudonym? A to děláte také básně na objednávku? — **Polichenský:** Prosté říkání. »Za přítelem« individuální, proto nevhodné. I na dokonalosti něco chybí.

Časopisy redakci došlé: L Europe nouvelle, Paris — Les Jeunes d'Alsace, Strassbourg — Les Equipes Sociales, Paris — Bulletin des Etudiantes Catholiques de Bordeaux — Les Annales de la Jeunesse Catholique, Paris — Bulletin de Nancy — La Macedoine, Paris — Bulletin de l'Institut Catholique de Paris — Les Facultes Catholiques de Lille — Lappel, Gand, Belgie — Czechslovak Student Life, Lisle, Ill., U. S. A. — The University Catholic Review, Londýn — Studium, rivista universitaria, Roma — Avances en la reforma universitaria, Oviedo, Span — Crónica Escolar, Zaragoza — Jugendführung, Düsseldorf — Deutsche Jugendkraft, Düsseldorf — Unitas, Kolín nad Rýnem — Staffelstein, Praha — Prąd, Lublin — Bielaruskaja Krynica, Vilno — Boletín de la C. de Est, cat. de España, Madrid — Pro Christo, Varšava — La Jeunesse agricole, Paris — Turistický obzor, Vídeň.

Československé: Rozvoj, Bratislava — Tatranský Orol, Trnava — Priateľ dietok, Kremnica — Na hľubinu, Olomouc — Věstník katol. učitelstva, Přerov — Naše Kniha, Praha — Hlasy sv.-hostýnské — Echo Afriky, Brno — Argus, Praha — Lípa, Praha — Věstník Komenský, Praha — Podkarpát. Pravda, Užhorod — Anděl Strážný, Brno — Ve službách královny, Praha — Orel, Brno — Štít, Hradec Král. — Hlas lidu, Č. Budějovice — Den, Brno — Právo, Přerov — Nový národ, Přerov — Život, Praha — Naše Omladina, Brno — Čin, Praha — Studentský věstník, Praha — Úspora v domácnosti, Praha — Cyril, Praha.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v dubnu 1930.

Číslo 8.

Christos voskres!

Nejpětší událostí letošního března byl světový protest křesťanstva proti barbar-skému pronásledování náboženství v socialistickém, sovětském státě ruském.

Papež Pius XI., na jehož popud se ozval celý kulturní svět západu proti modernímu barbarství, nevěry v rudém carství Stalinově, promluvil zde k svědomí celého světa nejenom za církev katolickou, nejenom ve jménu křesťanství, jehož majákem je církev římská ve všech dobách, ale také ve jménu oněch ideálů lidskosti, svobody a práva, které vyznává i pokrokový svět evropský po půldruhého století. Viděli jsme tu veliké historické divadlo, jak hlas papežův echem zvučel z opakovaných protestů všech křesťanských církví, z úst velkého počtu státníků liberálního světa anglického, francouzského, německého a ovšem nejmo-

hutněji z hromadných protestů katolíků po celé zeměkouli: v kostelích, parlamentech a na veřejných shromážděních.

Českoslovenští katolíci splnili zde čestně svou povinnost bratrskou, slovanskou i katolickou, množstvím protestních projevů, z nichž o manifestaci pražské a olomoucké přinesly obsírnou zprávu jak papežský list »*Osservatore Romano*«, tak sovětské moskevské »*Izvěstije*«, vedle řady jiných listů zahraničních.

V sovětském Rusku provádí se před očima celého světa obrovská divisekce na těle ruského 146milionového národa: celý národ má se vtěstnat do Prokrustova lože marxistické socialistické teorie. Je tam budován stát bez Boha, bez soukromého majetku, bez rodiny, bez osobní, hospodářské i politické svobody jednotlivců.

Obrovské tažení nevěry za osvobození člověka od pout zákonů desatera, za osvobození od Boha, končí úplnou ztrátou osobní svobody všech. Jsou to galeje, je to nová roboty celého národa pod knoutou marxistického programu.

Sovětský pokus zbudovati novou věž babilonskou proti zákonům Božím v nás, není záležitostí jen ruskou, nýbrž celé Evropy, celého světa. Komunistická internacionála šíří svými sekcemi ve všech státech bolševické ideje a chce podle obrazu svého přetvořiti život v celém světě. Této komunistické výzvy byli poslušni i zmatení a svedení německobrodští studenti, kteří pomalovali stěny místního chrámu oslavnými výkřiky na stát bez Boha, kde náboženství je dáno do klatby.

Boj proti bolševické nevěře, která je koncem kultury křesťanské, je věcí nás všech, především u nás doma. Je to boj o mládež, aby se nedala svěsti komunistickým alkoholickým jedem, který nutně uvrhne národ v stav zvířecího života,

kdy nízké pudy člověka získávají vládu nad člověkem, svým pánem.

Rudý car Stalin žene s knutou v ruce už po 13 let pouště přes rudé moře krve a násilí do nového socialistického ráje, který není ničím jiným, než obecným zotročením celého národa.

Pius XI. zakončil svůj list kardinálu Pompilimu projevem víry, že Bůh dá v chvíli určené ruskému národu vhodné

prostředky k nápravě morálního i hmotného zla, způsobeného dnešní hrůzovládou. Věříme tomu.

*I nad široou Rusí, i když se všech chrámů budou sňaty zvony a všechny kostely zbořeny, zazní jednou z duší milionů slavnostní, vítězný zpěv srdcí v předvečer velikonočního Hodu Božího: *Christos Voskres! Vstalť jest této chvíle. Neboť meč Boží rozetne tmy nevěry ve chvíli předurčené.**

Velikonoční pozdrav katolickému studentstvu!

»Exsultet jam angelica turba coelorum!«
»Zaplesej již andělů nebes sbor!« — co nejdřív zajásá nám ráno na Bílou sobotu ztichlými prostory našich chrámů. Jáhen zapálí trojkrutec, zapálí paškál, rozsvítí se Věčné světlo. A na výzvu jáhnovu: »Světlo Kristovo!« sborem odpoví lid: »Bohu díky!« — Ach, přátelé mladí, Světla potřebujem. Ve tmě se nežije, nýbrž živoří. Světla potřebujem, které vždy svítí, jehož plamen nemůže uhasnouti ani větrem a deštěm pozemských vášní a sklonů. A Světlo je ideál. Světlo je signálem na moři i v bouři. Tma je symbol bezideálnosti. Signálem bloudění. A mládí je ideál. Proto chce světlo, teplo — a to je jaro se svým úsměvem hřejícího Slunce a rozvíjející se přírody. Jas světla — shůry i zdola! Velikonoce jsou svátky jara, světla ideálu, svátky mládí, obrody — svátky vaše! Eminentně vaše, přátelé! Vždyť žijete velikému ideálu — to jest katolicismu. Katolicismus jest Světlo světa, protože jest to Kristus sám. »Já jsem Světlo světa,« dí On. A katolicismus dnes jest planoucí pochodní Světla od majáku vatikánského až k ledovatým sibiřským pláním, odkud přes sověty chce rozšířit satan království tmy, bezideálnosti, bezútěšnosti, rozvratu, bolševismu. Vstal celý kulturní svět v

posledním měsíci a obrátil svou tvář k Světlu Kristovu, odkudž může vzejít jen pomoc a síla proti záplavě sovětské satanské tmy. Jen Kristus může svým božským jassem zahnat Pokušitele: Apage. satana! Odejdi, satane! — A vy, studenti? Krásně promluvil Brno svým eminentně a konstruktivně katol. protestem 27. března! Byl to signál vám všem! Díky jim! Vy všichni, na všech frontách musíte! Ale vězte, že napřed cele musíte patřit Kristu, cele dát se jassem čistého Světla Kristova očistit, oslnit, vyslunit — s Ním se spojit úzce v Božské Eucharistii! *Tvoje velikonoční povinnost — povinnost jara, mládí — ideálu!* Dnes jen Eucharistický Kristus, oddaná k Němu láska, *hodné, zbožné a časté sv. přijímání* (a podškrtvám »*hodné a časté*«!) může být bezpečným znamením, že katolické studentstvo jde vpřed — k Světlu, k ideálu! To je mezník! Třeba organisovat, hledat metody, šířit náš tisk, upevňovat finance — vše to jest povinností *nás všech*, protože jest nás málo — ale vše to musí být pro Krista a s Kristem. Jinak bychom nebyli s Ním, který řekl: »Kdo neshromáďuje se Mnou, proti Mně jest!« Zažehněte v srdcích svých letos o velikonočních při přijímání Světlo! Díky Bohu! Váš
P. Alfons Daňha C. Ss. R.

Fr. Jarmil:

Vyhaslé oči.

*Na náměstí velikého města
stojí socha Trojice Boží
jak svědomí věků.*

*Všichni, již kolem jdou,
číst mohou baladu o očích,
napsanou na kamenných schodech
sochy Trojice Boží.*

*Byly kdys oči . . . začíná balada . . .
byl zápal v nich, radost a nadšení,
touha z nich rostla objímat světy,
políbit zlato nebeských hvězd
a slepým darovat krásu svých očí.*

V. Černý:

† Alois Jirásek.

Dne 12. března 1930 zemřel v Praze Alois Jirásek. Nikdy už nespátříme dědečka kráčet od ulice Resselovy po nábřeží dolů k Vyšehradu, nikdy už ho neuvidíme spěchat přes Karlovo náměstí k Ottům. Odešel navždy! . . .

Zemřel Alois Jirásek jako člověk, nezemřel však jako umělec, spisovatel, buditel a těšitel národa v dobách těžkých před a za světové války. On to byl, hotový muž, kmet stříbrovlasý, jenž předčítal památný projev českých spisovatelů v Obecním domě ještě před převratem, a jak se sám přiznal, podnikli tehdy velikou a odvážnou věc. Kdyby světová válka byla dopadla v náš neprospěch, těžce by toho bývali pykali . . . Toho si byli vědomi, i sám Jirásek, ale ta šťastná chvíle, jakou všichni při čtení cítili, byla by stačila, byla by dostatečnou odměnou za to, co by bylo jistě následovalo . . .

Prozřetelnost však dopřála, aby radost českého národa byla celá a nerušená — a tak i mistru Jiráskovi dostalo se té radosti, že ještě přes deset let, takřka do posledních chvil, mohl se těšit s celým národem z nového života . . .

Nic však netrvá věčně. I život mistrův byl u konce, a přišla chvíle, že musil neodvratně navždy odejít. Odešel Alois Jirásek, avšak jeho životní práce, jeho životní dílo, žije dále!

Bude jistě zajímavým, když si poněkud objasníme, co zbude pro nás, katolíky, z Jiráskova díla, s nímž nemůžeme přece jen, i vzhledem k velké jeho umělecké ceně, vždy souhlasit.

*Pak přišla krvavá bolest.
Vysoko do nocí měsíčních vztyčil se smutek,
vysoko vytryskly slzy a krev
a v hrůze půlnoci na nebi
pohasly hvězdy . . .*

*Konec té balady napsán jest
na schodech kamenné Trojice Boží.*

*Človče šťastný, až půjdeš okolo,
zahřej svým srdcem a pohledem
vyhaslé oči slepého žebráka
na kamenných schodech Trojice Boží.*

Jirásek již od mládí cítil v sobě jakýsi vrozený zájem o historii, a to hlavně o historii českou, a kdybychom to chtěli specialisovat ještě dále, tedy po stránce národnostní, sociální i zeměpisné vždy ho lákal k sobě v prvé řadě jeho rodný kraj; odtud jako očitý svědek války s Prusy v roce šestašedesátém odnesl si jistě mnoho dojmů pro své budoucí vyprávění bitevní, v němž jest Jirásek jistě často mistrem, že právem lze ho srovnávat s polským spisovatelem Sienkiewiczem. Jirásek nesporně náleží k typu vizuálnímu, k typu umělce oka.

Ke svým velkým životním cyklickým skladbám propracoval se drobnými pracemi, zabarvenými často ještě v duchu svého předchůdce Václava Beneše Třebízského. Tedy jak se říká romanticky. Ve svých velkých pracích pak bývá pokládán za realistu.

Celý tento mohutný historický cyklus jest zahájen trilogií »Mezi proudy«, kde vystihl celé ono myšlenkové vření za krále Václava, jemuž pak neodvratně následovalo období husitské. Vůbec nutno předeslati, že dobou husitskou se zabýval velmi a obšírně. Jde nyní o to, rozhodnouti, zda vše odpovídá skutečné historické pravdě tak, jak jest podáno u Jiráska.

Vezmu jen příklad namátkou: Jan z Jenštejna, ve zmíněném díle, arcibiskup pražský, jest líčen jako osoba nedůstojná svého stavu a posvěcení, zkrátka jako katolík velmi nesympaticky. Takových příkladů najde se více. Snad omlouvá Jiráskova nedostatečnost, všelijak znemožněná historická informovanost, ne-

sporné však jest, že jeho práce jest tendenční. Snad ho můžeme pokládati za realistu po stránce umělecké, v odborném líčení válek, krojů a zvyků, ale v ideové náplni jako s realistou s ním my, katolíci, souhlasiti nemůžeme. Mnoho a mnoho již dnes bylo docela vědecky vyvráceno z jeho domněnek a jinak potvrzeno, a to, myslím, nemůže pominouti žádný inteligent, ani ten, který by nechtěl míti s katolíky nic společného.

Dobu husitskou v plném proudu života zachytil Jirásek v mohutném davovém románě »*Proti všem!*«. Zde se Jirásek ukázal bystrým psychologem a znalcem kulturního detailu. Zde nesporně ukázal velikou svou komposiční a epickou zdatnost.

Dokončením dějin doby husitské jest pak »*Bratrstvo*«. Zánik zbytků táborských, seřazených pod Jiskrou z Brandýsa na Slovensku a v Uhrách. V této práci také po prvé se mu podařilo načrtnouti plnokrevnou postavu ženy, vášnivě Marie, jež zradí táborské Bratrstvo.

Vedle těchto historických velkých prací románových z dob husitských je zde ještě pětidílný román z doby národního obrození »*F. L. Věk*«. »*F. L. Věk*« jest výstižnou ilustrací pražských i venkovských buditelů, jest jakýmsi zrcadlem českého osvícenství i literárního vlastenectví z doby Thámovy a Puchmayerovy až do doby kol r. 1816. Je to jedna z nejrozsáhlejších prací Jiráskových a svědčí jistě velmi mnoho o jeho velkém komposičním a epickém nadání.

Jaksi vnitřně i svým stylem vypravovatelským s »*F. L. Věkem*« souvisí kronika »*U nás*« z let 1823—1848. Nositelem ideí však zde je prostý venkovský lid, na rozdíl od »*F. L. Věka*«, kde nositeli celého dějinného procesu jsou měšťanští vzdělanci.

Tato díla, dosud vyjmenovaná, jsou však příliš rozvleklá, než aby mohla klidně nésti název románu v pravém slova smyslu. Jsou to spíše historické malby, v nichž najdeme po stránce estetické nesporně mnoho krásného a uměleckého.

Otto Tichý :

Básník a lilie.

Rozkvetla noc . . .

Tichý vánek ovíval svým dechem listí stromů, květy růží a lilí, celou přírodu . . .

Šumění stromového listí a vůně růží osvětlovaly nemocnou duši básníkovu — — —

Básníkovy oči teskně zíraly kamsi do dáli a blede jeho retý smutně cosi šeptaly. Znave-

Nad tato díla však vyniká po stránce umělecké historický obraz »*Temno*«. Nádherná malba XVIII. stol., doby tak zv. protireformační. Zde ze stanoviska čistě historického a katolického dalo by se jistě namítati nejvíce, avšak zde právě vidíme nejlépe, jak spisovatel, skutečný umělec, dovedl podatí s nádhernou živostí to, v čem život skutečně byl, jak podal to, co jen si namlouvá a chce uměle vykonstruovati. Kde života není, tam jej nevloží ani umělec výše Jiráskovy. Postavy Českých bratří jsou chladná schemata bez krve a života, ačkoliv se snaží postavití je do světla co nejvýhodnějšího a nejživotnějšího. Na druhé straně však na příkl. líčení svatojanské pouti jest život sám. Snad se to Jiráskovi podařilo docela proti jeho vůli; neměl to aspoň v úmyslu. Ale že toto jest jedna z nejživotnějších a nejplastičtějších scén, nemůže upříti žádný skutečný literární historik a esthetik.

Již pouze tento fakt, čistě umělecký, mluví jistě význačně za mnohé jiné. A jistě právě toto měl na mysli jeden český theolog, když četbu Jiráskova »*Temna*« bohoslovcům přímo doporučoval. Ovšem touto jaksi nepřímou cestou k tomuto závěru může dojítí jen inteligent, a to inteligent, který má i smysl umělecký a s dostatek kritické intuice.

Jedno však jest nesporné, a to jistě z Jiráskova zůstane navždy příštím všem generacím, že Jirásek byl velkým buditelem a těžitelem národa v dobách velmi těžkých. Vždy dovedl svou prací přijítí včas a s takovým porozuměním lidské duši a s takovou láskou a útechou, že se stal miláčkem svého národa. Ať jsou v jeho díle jakékoliv již nedostatky a jiné chyby a stinné stránky, i ideové, přece Jiráskovo jméno zůstane na věky symbolem útěchy národa v těžkých dobách a naděje v lepší časy, jichž se ještě i on sám dožil . . .

Za to jsme i my jemu nekonečně vděčni, a přejeme mu, aby mu byla země lehkým odpočínutím k novému životu jednou tam na Věčnosti, až nás Bůh jednou povolá před svůj trůn k zodpovědnosti . . .

né tělo jinochovo kleslo do trávy. Zraky jeho se zasmušile rozhlédly po zahradě . . .

Blízko něho rostly dvě růže: bílá a červená. Pohlédl na ně a vztáhl po nich ruku, chtěje si jednu utrhnout. Ale obě růže se k sobě tak bážlivě tulily, že dojat, stáhl zase ruku zpět.

Zadíval se maně v kout zahrady. Tam kvetla bílá lilie, sama, opuštěná . . . Bylo mu jí velice líto . . . A přece, přece už po ní vztáhl ruku, aby ji utrl — — —

Jakmile však se jí dotkl, cítil, že se v ní ozval sten, lilie smutně sklonila svou hlavinku — a básníkovi se zdálo, že zaplakala . . .

Klesl vedle ní. »Lilie — lilie má bílá,« zašeptal, »neplač, neublížím ti.« Nachýlil k ní čelo a bledými rety ji políbil.

A lilie mu zašeptala díky . . .

Ta noc byla nemocnému básníkovi nejkrásnější nocí na světě . . . Vždyť svěřil v ní svou bolest bílé lilii, všechnu bolest své nemocné duše . . .

A potom mu ještě lilie šeptem vyprávěla o sobě.

A básník jí rozuměl, pochopil její bol . . . Bylo mu teskno, ale krásně v duši; děkoval Bohu, že dal se mu zroditi básníkem — — —

Jen básník rozumí mluvě přírody, mluvě stromů, potůčků, květin!

— — — — —

Od této chvíle myslil bledý jinoch-básník jen na bílou lilii v koutě zahrádky

Každé noci byl u ní a šeptal jí o své lásce k Bohu, lidem a přírodě — — —

A jednou, jednou jí také řekl — tiše to zašeptal — že miluje ji — ubohou bílou lilii . . .

Byla tehdy jasná letní noc . . . Na nebi svítily hvězdy a tichý větřík ovíval bledou tvář básníkovu.

Jeho oči, široce rozevřené, dnes tajemně zářily . . . Rety se mu horečně chvěly — a z úst plynula slova:

»Lilie, má drahá, mám tě rád. — Věříš? Nechci však, abys žila zde v koutku zahrádky, chci, abys byla stále se mnou . . . Utrhnu tě a vezmu si tě k sobě. Slyšíš?«

Ozval se tlumený ston — — — Básníková ruka se vztáhla po bílém květu . . .

»Zničíš můj život,« zalkala lilie.

Ruka se zarazila, ale horečné oči ještě více zazářily.

»Bláhová,« zašeptal jinoch.

A jeho ruka chtivě utrhla liliový květ.

»Běda,« zaštkala lilie, »umírám . . .«

Jinoch, přitisknuv lilii ke rtům, zaslechl tato slova.

Náhle si uvědomil, co učinil — bezvládně spustil ruku . . .

»Lilie, lilie bílá, má —« vykřikl.

Vstal. Oči se zoufale rozhlédly kolem. Jako šílený rozběhl se zahradou, tiskna lilii ke rtům.

»Pozdě — ubohá lilie,« zvolal zoufale.

Klesl do vonné trávy s lilii na rtech . . .

— — — — —

Vzešlo bílé ráno.

Stromové listí šumělo, růže voněly . . .

A tichý ranní vánek ovíval svým dechem zvadlý květ liliový, přitisknutý na rtech mrtvého básníka . . .

— 0 —

Josef Lan i

Budeš vzpomínat . . .

*Až v tichých zahradách rozkvetou lilie,
a tichem večerním se vůně rozlije,
nebudeš plakat více.*

*Na hrobě lásky své dvě zasad' svíce.
Dvě světla budou se za mrtvou modliti —
a Tobě slzami nezvlhnou lice.*

*Jen cosi, jak vzpomínka vybledlá
na mléčnou dráhu za letní noci,
na dětská očka, jež na Tebe pohlédla
kdes v modré dáli a — kdysi,*

*tak něco jak vlaký vánek,
jenž háje myrtové kolébá v spánek,
Ti duši zachvěje, jak dávno slova čísi,
a rozezvučí zmlklé struny smutnou písní*

v moll.

Pod ochranu Tvoji . . .

V. V. Heřmánek:

Smrt.

Mařenka Kovářova byla dlouho nemocná. Byla souchotinářkou. Její organism bránil se 2 roky temné vidině smrti. Nežila, živořila, ale přece jevila zájem na tom, co se v dědině děje. Měla ráda žluté petrkličce. Kytičku jich stále tiskla na svá vyhublá vpadlá ňadra a na průhledné své rty. Líbala je a stěžovala si jim. Její nemoc bylo stálé umírání a stále nedokončené. Tetička s Rudkem odešli ráno na pole, strýček už umřel a Mařena sama zůstávala doma. Když se ráno den promodrával, přávala si býti venku, aby viděla, jak se probouzí dědina. Přes cestu zakrkala pumpa. Mařenka si vzpomněla, že také kdysi nosovala na »vážkách« vodu ze »záložně«. A myšlenka, že už to asi dělávat nebude, zalila jí nitro lítostivou vlnou. »Já

umru«, křičela, když byla sama doma, »Bože můj, jak to na té věčnosti vypadá?« Nahé stěny světnice pouze slyšely její stesky a nářky. »Ježíšku můj, já tě mám tak ráda, já bych chtěla být s tebou.« Prsa vpadlá se jí mocněji dmula, ale jen chvilku. Pak zakašlala, přitiskla na rty prvosenky. »Ježíšku!« Hlava se jí svezla s polštáře — a bílá, láskou k Ježíškovi očištěná duše letěla do dalekého modra.

Ptáci na hrušce nad kovárnou zazpívali:

»O bílou růži svět má méně,
však Bůh má o anděla víc.«

Bílá tvář Mařenčina nastavovala pohled »záhadné sfingy, která nevydá tajemství svého.«

J. H. Tesařík:

Cestou.

*Kol cesty žluté hvězdy z oken hoří,
medusy noci v sargasovém moři.*

*Tvář smrti zem nám bledě vybělila,
co temné bylo, jasem naplnila.*

*Až někdo půjde cestou smutnou jako já,
noc žal mu vyplení a radost dá.*

J. Z. Jesenský:

Král závodníků.

I.

Pavel Vernier byl hezký hoch.

Štíhlý, ne příliš vysoký, širokých ramen. Měl úzký, jemný obličej, černé, kudrnaté vlasy, pečlivě dozadu sčesané a hluboké, inteligentní oči, jakoby s jemným nádechem smutku.

Chodil vždy bezvadně oblečen a měl při tom jistou eleganci ve vystupování i v řeči — takže by nikdo nebyl řekl, že je jen mechanikem v automobilové továrně u Paříže.

Pavel měl své zaměstnání rád. To proto, že ho přibližovalo jeho touhám. A jeho největším a nejtajnějším přáním bylo — stát se závodníkem, řídit samostatně řídicí se vůz uprostřed tisíců očí, na závodní dráze...

Ale dosud jen toužil — — —

Bydlil v severní části Paříže u porte de Clignancourte — u své matky. Otec mu zemřel, když mu bylo deset roků...

Ale byl spokojen. Měl ji rád, strašně rád a byl šťasten. Nepotřeboval nikoho druhého. Ano — bylo to divné: Pavel neměl milenky, ač přá-

telé v jeho věku — bylo mu již třiatdvacet roků — dávno jej předstihli.

Smáli se mu často. Pavel si jich nevšímal. Co mu bylo po nich... »Nepotřebuji,« říkával jim, »mně stačí matka« a raději odcházel.

Později se smířili s jeho povahou. Neboť Pavel byl hodný, milý hoch. A všichni jej měli rádi...

Bylo na začátku září, pátek — po páté odpolední hodině. Pavel sestupoval právě do stanice podzemní dráhy u porte Vincennes. Vracel se z továrny.

Koupil si lístek a nastoupil.

Vlak se rozjel...

Pavel vzpomněl na domov... »ano, v neděli má matka svátek. Koupil jí...« Proud jeho myšlenek se zarazil, hmátl rychle po aktovce — byla prázdná.

»Bože, já ji zapomněl — v továrně,« lekl se. Koupil totiž matce jako dar k svátku nádhernou vázu ze sévreského porculánu, krásnou, skutečně nádhernou věc, velké umělecké ceny. Zaopatřil mu ji přítel, zaměstnaný v oné továrně, za směšně nízkou cenu... a teď — ji zapomněl.

Rychle se rozhodl.

»Musím se pro ni vrátit. Rozbili by mi ji tam!«
Byl právě na stanici »Bastille«. Vystoupil a hned
nejbližším vlakem vrátil se k portě Vincennes...

Vystoupil a rozběhl se k továrně. Blížil se. Před
hlavním vchodem stálo auto. Jeho bílé reflektory
jako dvě oči prožezovaly večerní šero...

Doběhl k bráně... srazil se s někým. Omlou-
val se...

»To jste vy, Vernier,« zadržel ho kdosi...

»Ano — promiňte,« opakoval znovu Pavel. Po-
znal jednoho z ředitelů — Bournetta.

»Náhoda, to je náhoda...« zahovořil ředitel.
Usmál se. »Vůz do garáže,« zavolal na udiveného
šoféra a uchopiv Pavla za rámě, vlekl ho téměř
do chodby a po schodech do kanceláří vrchního
ředitele.

Pavel nechápal praničeho. Chtěl se ptát — ne-
mohl! Ředitel otevřel dveře. Bílé světlo elektrické
žárovky ho oslnilo. Trvalo chvíli, než poznal, kde
je.

Poznal vrchního ředitele, pana de Grioux, vedle
něho oba náměstky a celou správní radu továrny.
Otevřel nechápavě oči na ředitele Bournetta.

»Už jej vedu,« pronesl vtom Bournett, »potkal
jsem ho v bráně továrny. Ještě chvíli a byli by-
chom se minuli.«

Pan de Grioux se zahleděl na Pavla.

»A co jste tu dělal, Vernier, vždyť už...«

»Promiňte, pane de Grioux,« přerušil ho Pavel,
»vrátil jsem se pro — pro zapomenutou věc —
pro dárek matce k svátku!...«

Ředitel se usmál... »Matce,« dodal po chvíli
s významným pohledem.

Pavel se zarděl — mlčel chvíli...

»Ano, pane de Grioux,« řekl potom pevně, se-
bevědomě a zadíval se do jeho očí.

»Nu dobře, dobře — ale teď k věci,« pronesl
de Grioux. »Vernier, chtěl byste — v neděli v
Monthéry — řídit samostatně vůz?...«

Řekl to příliš rychle.

Pavel nevěřil sluchu... »Cože to řekl? Ne, to
je klam! Já, já bych měl,« vykoktal, »pane ře-
diteli, snad žertujete?...«

»Nikoliv, Vernier, mluvím vážně. Docela vážně.
Hled'te, ti pánové se přece nesmějí. Slyšte — váš
šéf — pan Gilbert — zlomil si dnes ruku — ne-
může jet — a přál by si, aby jeho vůz startoval.
Navrhl vás, Vernier, vás... a proto...«

»Opravdu,« vydechl Pavel.

»A proto se vás tu ptáme, chtěl-li byste ho v
neděli zastoupit. Chvátil vás — a my mu uvěřili.
Tedy...«

Chvíli bylo ticho. Pavel váhal. Vzpomněl na
matku — co by tomu řekla?

Přešlo několik minut. Mozek Pavlův pracoval
zoufale. »Vždyť ji nemusí ničeho říci — ano, tak
bude dobře!« Před sebou viděl už závodní dráhu,
cíl... davy lidí... rozhodl se!

»Tedy přijímám, pane de Grioux, ale...« ne-
dořekl. Pan de Grioux to »ale« přeslechl.

»Dobře, Vernier, ujednáno. Zítřejší vás čekám o
sedmé hodině na boulevardu Sebastopol u kavár-
ny »Girard«. Platí? Ale jistě!...«

Pavel nevěděl ani, jak se dostal ze síně. Šel
rychle do svého oddělení, vzal vázu a vrátil se
k východu.

Venku stálo auto.

»Mám vás zavést domů?« přistoupil k němu
šofér. Nechápal... »Ach, ano... rue Belliard,
Montmartre.« Sklesl na sedadlo, auto se rozjelo.

Pavel se zamyslel... »Bože, on bude závodit...
v Monthéry. Jeho největší touha se splnila, je zá-
vodníkem!...«

A auto zatím letělo osvětlenými boulevardy
Paříže...

II.

Druhého dne stál již Pavel před sedmou hodi-
nou u kavárny »Girard« na boulevardu Sebasto-
pol.

Čekal...

Chvillemi zalétly jeho vzpomínky domů — k
matce. Vzpomněl si, jak se ho ptala, kam tak
brzy odchází... Co měl říci? Cítil, že se mu krev
hrne do tváří — těžce vypravil ze sebe nevinnou
lež — ubohá matka. Bylo mu jí teď líto!

Přesně v sedm přijel pan de Grioux. Pavel se
usadil vedle něho a auto se rozjelo.

Za hodinu byli v Monthéry.

Závodníci už trenovali — byl vlastně už třetí
den treningu.

Pavel se odebral k svému vozu. Poznal ji hned
— tu nízkou, modrou »Bugattku« Gillbertovu, v
níž tak často jel — ovšem jen jako spolujezdec.

A dnes — dnes pojedede sám, sám ji bude ří-
dit... Srdce se mu rozbušilo. Prohlédl ji celou —
do posledního šroubu a pak ji dal dopravit na
start. Zůstal u ní.

Vedle něho stál pan de Grioux, Bournett... a
mnoho známých...

Usedl za volant a uchopil jej do svých rukou.
Zachvěl se pojednou. Jakási úzkost ho sevřela při
tom doteku...

»Po prvé — po prvé pojedede sám...«

De Grioux k němu přistoupil.

»Vernier,« pronesl, »tužte se. Jsme zvědaví,
budeme měřit vaše časy...«

Pavel přikývl... »Pozor, start... teď...« Pra-
porek klesl...

Pavel zasunul rychlost... a stroj vyrazil od
startu. Rychle přehodil druhou rychlost, třetí,
čtvrtou... blížil se k první zatáčce...

Nějak se zalekl... snížil rychlost na šedesát...
a projel. Za zatáčkou přidal.

Tachometr vůčihledě stoupal... sedmdesát —
osmdesát — devadesát — sto kilometrů... Ru-
čička se zachvěla, klesla zpět... zase vyskočila...
stopět — stodeset...

Stroj řval, jako bičované zvíře, strašně. Pavlo-
vy nervy byly napnuty k prasknutí. Krajina ko-
lem něho jen se mihala. Vůbec si jí nevšiml. Vi-
děl před sebou jen bílý pás závodní dráhy

Ani se nenadál a projel první kolo. Nezastavil.
Proletěl kolem tribuny u startu a již se hnál do
zatáčky... Tentokrátě ji projel devadesátkou...

Projel kolo po druhé. Byl zase u startu. Za-
stavil vůz. De Grioux přiběhl, s ním Bournett,
máváje stopkami...

»Vernier, Vernier,« volal, »výborně. Máte skvě-
lé časy. Ó, zítřejší... věřím, zvítězíte, musíte...«

Vyřázel ze sebe ta slova, nedoveda skrýt svou
velkou radost. V očích měl slzy. Objímal Pavla,
jenž dobře ani nechápal...

Pavel byl poněkud rozčilen a vyčerpán. Nebyl
ještě zvyklý takovému tempu.

De Grioux ho vzal pod paží... »Pojedete
ještě?« ptal se ho. Zavrtěl hlavou... »Ne, až
zítřejší... zítřejší...« A usmíval se. Zavezl vůz do ga-
ráže. Mechanici se na něj vrhli. Vyměnili kola...
nakonec ho Pavel prohlédl...

Po jedné hodině se vracel Pavel do Paříže... Už nebyl ani trochu rozčilen, ba naopak, docela klidný. Jen před jeho očima svítilo veliké slovo: »Zítřka«

III.

A byla neděle — den závodů.

Vzbudil se časně. Matka už byla v kuchyni.

Vzpomněl si na dnešní závody... o sedmé u »Girarda«. »Bože,« projelo mu náhle hlavou a vyskočil z lůžka. »Maminka má dnes...«

Rychle se oblékl, vybalil ze skříně vázu, dal do ní růže, jež včera koupil... a kradl se tiše do kuchyně...

»Dobrý den, maminko...« Otočila se. Její velké oči — Pavlovy oči — se usmívaly. Tušila. Přistoupil k ní. »Mami, dnes k tvému... svátku,« začal. Umlkl, nemohl dál...

Objal ji, zlíbal její čelo, oči a ústa... »Maminke,« vyrazil, »miluji tě, jen tebe a přeji ti mnoho štěstí.«

Na řasách jejích očí visely slzy.

»Já ti něco přinesl, pokračoval Pavel, »pojď se podívat.« Vzal ji za ruku a vedl do pokoje.

Na stole stála drahocenná váza.

»Ale, Pavle, proč to — vždyť to jistě stálo...«

»Mlč, maminko, mlč — pro tebe vše, všechno.«

A políbil ji znova...

Matka přinesla snídani, sedli za stůl... Z očí jim zářilo štěstí...

Náhle Pavel vyskočil. — »Bože,« zašeptal, »za deset minut sedm,« a on má být v sedm hodin u kavárny »Girard.«

»Mami, už musím jít,« pronesl rychle. Objal ji. Zadávali se do očí a pak odcházel. Ve dveřích se otočil... »Sbohem, maminko,« — řekl — tak pomalu, něžně...

Seběhl rychle po schodech na ulici...

»Přijdu pozdě,« vzpomněl si... Kolem jelo prázdné taxi. Zavolal je. »Boulevard Sebastopol,« rychle...«

Auto se rozjelo...

Bylo sedm a pět minut, když zastavilo u kavárny »Girard«. Pan de Grioux už čekal...

»Je čas,« pobízel... Myslíl jsem, že už nepřijdete...«

»Zdržel jsem se,« omlouval se Pavel, ale to už se auto rozjízďelo.

Silnice k Monthéry byla přeplněna vozidly. Teprve o půl deváté byli na místě.

Tisíce lidí už se tísnilo podél trati. Tribuny byly plné...

Závodní auta byla už částečně na startu, ač start byl teprve v deset hodin.

Pavel stál s panem de Grioux. Opodál nich stál Ital Divo, favorit závodu, se svým krajanem Alfierim.

Tam vzadu byl hrabě Arco a Hauser, oba Němci, hovořili s Pavlovým krajanem Drummondem...

A mnoho jiných, známých závodníků tu bylo. Pavel je znal všechny — dnes mu pojednou připadali tak hrozní — ano, vždyť to byli jeho soupeři.

A minuty letěly nezadržitelně... Bylo před desátou hodinou.

»Na start!« hlásil mikrofon...

Automobily stály už připraveny. Měly být odstartovány vždy v intervalu jedné minuty.

První byl Divo, druhý Hauser, pak několik jiných, pak hrabě Arco...

Pavel měl číslo sedm... »Šťastné,« říkal si... »Snad? — či ne?...«

Stál vedle svého vozu a v ruce držel hodinky. Ručička se blížila k dvanáctce — pomalu — teď...

Praporek klesl. Divův automobil vyrazil. Oblak dýmu ho zahalil...

Za ním druhý, Hauser třetí a jiní...

Číslo sedm — Vernier — hlásil amplion. Pozor! Pavel už seděl za volantem. Rozhlédl se kolem. Usmál se na všechny...

Teď... zase praporek klesl... po sedmé...

Zasunul rychlost, plyn... a vůz se rozjel. Proletěl první zatáčkou — rychle, šíleně rychle. Jediná myšlenka žila v jeho hlavě: vyhrát, býti první! Vůz letěl stodvacetkilometrovou rychlostí — nezadržitelně...

Projel dvě kola. Zastavil u depôt pro benzin. Přiběhli jeho přátelé...

»Vernier, dobře, drž se, dva odpadli. Jsi časem třetí, před tebou je jen Divo a hrabě Arco. Přidej — rozdíl jsou malé... Zvítězíš!...«

Ale to už neslyšel. Slova zanikla už v rachotu jeho motoru...

»Ještě pětkrát,« letělo jeho mozkiem. Celý okruh bylo totiž nutno projet sedmkrát...

Ale potom zapomněl — na vše, na matku, na pana de Grioux — žil jen pro svůj vůz a pro své vítězství...

Končil šesté kolo. Přijížděl k depôt — pořad třetí. Zastavil se. Našel tu Divo i hraběte Arco. Oba měnili kola a brali benzin. Učinil totéž.

»Poslední kolo,« vzpomněl si...

Zadával se na tabulku s časy. Srovnával je se svým. »Není to tak veliký rozdíl. Hrabě Arco má náskok několika vteřin, Divo tři minuty... Bože, kdyby...«

Divo odstartoval, hned po něm hrabě Arco a Pavel. Sto metrů za startem zůstal náhle hrabě Arco vězet... Motor vypověděl službu... Pavel se řítit kolem něho dál...

»Zbýl jenom Divo...« prolétlo jeho hlavou. Přidal plyn. Tachometr ukazoval opět stodvacet. V třetí zatáčce zahlédl před sebou prach... »Divo,« zašeptal k sobě, »doháním ho« a přidal ještě...

Minuty letěly... viděl, jak každou vteřinu se přibližuje, pomalu, ale jistě... Jen, vystačí-li čas...

A pak zahlédl soupeřův vůz, byl o padesát metrů vpřed... Viděl, že se Divo ohlédl...

Motory řvaly... Pavlův mozek byl vybičován až k šílenství.

A znovu se přiblížil... na třicet, dvacet, deset metrů, pět... jen pět metrů... Poslední zatáčka... a oba vozy vjely na cílovou rovinku... Vzadu se objevil cíl...

Pavel sešlápl plyn — docela. Tachometr skočil na stotřicet — víc už nemůže...

Cítil, jak se kola opřela o zem... Ano, blížil se, stále, teď se ho dčtýká... ještě víc... jede vedle něho... Závodníci si pohlédli do tváří. Pavel se usmál a pak... Viděl, jak Divo zůstává pozadu, ztrácí se... a za několik vteřin vřít se Vernier první do cíle, zvítěziv před Divem o jeden a půl délky automobilu...

Zvítězil!

Zastavil stroj! Srdce mu bušilo jako kladivo. Kdosi mu podával ruku... Pavel neviděl, neslyšel nic, jen masu lidí, ženoucí se k němu a volající cosi... »Ach, to je Bournett;« usmívá se...

Zaprášený vylezl ze sedadla. Vedli ho davem. Kam? Pavel nevěděl...

Stál uprostřed malého salonku. Vedle něho de Grioux, Bournett a jiní, mnoho jiných...

Odevzdali mu první cenu, sošku, pohár... pět tisíc franků... a od své továrny dostal auto.

Pavel nevěřil očím... Je to sen či skutečnost? Děkoval vřele, oči jeho se usmívaly... Ach, kdyby ho tak viděla maminka! Měla by radost...

Oči se mu zarosily slzami radosti.

Kdosi se dotkl jeho ruky... Otřel oči... Štíhlá, bledá dívka stála před ním. Měla veliké, smutné oči — plavé vlasy — a byla krásná, velice krásná... Domluvila právě — ale on neslyšel — teď mu podávala nádhernou kytici.

»Bože, vždyť já ji znám,« zarazil se Pavel, »ale odkud, odkud... ach, ano, dcera pana de Grioux, Florence!«

Spatřil ji často v továrně jejího otce... ale nikdy si jí blíže nevyšiml...

A dnes...

Usmál se na ni, vzal kytici... Nezdržel se, zvedl její ruku a políbil ji.

Viděl, že se zarděla, ale její oči mu děkovaly... Dával se na ni, jak ustupovala dozadu... Byla tak krásná...

Chtěl se dívat do jejích smutných očí — stále, věčně... Nemohl... Odvedli ho pryč — dál... Vzali mu ji, vzali. — Proč?

— — — — —

Setkal se s ní zase večer u jejího otce, na slavnosti, pořádané na počest jeho vítězství...

Seděla vedle něho; krásná Florence! Hovořili spolu. Ó, jak byla něžná...

Pavel byl šťasten. Cítil, jak se mu do srdce cosi vkrádá. Nechápal ještě...

Bylo po dině... Florence odešla...

Bylo mu po ní smutno. Vstal po chvíli a odcházel do zahrady...

A jak procházel pokoji, zarazil se: V posledním seděla Florence sama a hleděla zamyšleně do noci...

Přistoupil k ní...

»Slečno Florence...« Otočila se. Viděl, že má rudé oči... Plakala... proč? »Nehněvate se, že jsem vás vyrušil?«

Zavrtěla hlavou...

»Bylo mi po vás smutno,« pronesl tiše Pavel a díval se na ni... Viděl, že se zarděla...

»Po mě,« zašeptala a usmála se slabě...

»Ano, po vás...« zadržel se. Mlčel... Přistoupil k ní.

»Slečno Florence...« pohleděli si do očí... vzal ji za ruku, »dovedla byste mě milovat?« Vydechl to pouze...

Otevřela oči — sepjala ruce na prsou...

»Pavle,« zašeptala, »vy... ty!...«

»Ano, Florence, miluji tě. Při prvním pohledu dnes ráno jsem tě miloval — Florence!«

Sevřel ji do své náruče...

»Pavle!...«

»Jsem tvá — navždy...«

»Miluji tě, Florence, věčně!...«

IV.

Přešly tři měsíce. Byl listopad, studený, nevlídný a mlhavý...

Pavel dosud miloval Florence celou silou své duše... A Florence milovala Pavla...

Byl sobotní večer... Pavel čekal v kavárně na boulevardu de Capucines...

Minuty ubíhaly Florence nešla...

Co chvíle díval se Pavel na hodinky. V šest tu měla být, a teď už je sedm... Bylo to po prvé, co se opozdila.

Konečně... ve dveřích se objevila Florence. Šel jí vstříc. Pomohl jí z kožichu...

Usedli...

»Kdes byla tak dlouho, Florence?«

Přešla chvíle...

»Měly jsme hosty, Pavle,« pronesla tiše, »zdržela jsem se, nehněvej se...« Usmála se na něho.

Ne, nemohla mu říci, že měla chrlení krve... nemohla!

Podíval se na ni. Sklopila hlavu do stínu. Už se mu dlouho nelíbily ty její bledé, chorobné tváře, horečně lesknoucí se, vpadlé oči, i ty její vysedlé, lícní kosti...

Tenkrát, když ji poznal — byla už bledá a slabá — ale teď: změnila se a byla ještě bledší. A přes to byla krásná...

Pavel tušil též, co jí je: znal její chorobu. Ale mlčel. Proč by ji měl týrat?

»Nehněvám se, proč bych se hněval, Florence!« usmál se po chvíli a políbil jí ruku...

Poděkovala mu pohledem...

Po hodině odcházeli. Vyšli na boulevard. Bylo chladno, mžilo. Zachvěla se a přitulila se k Pavlovi. Zařívával se na ni...

»Je mi zima, Pavle,« pronesla, »zaveď mě domů.« Mlčel, chápal ji. Šli po boulevardu k Opeře a pak dále na boulevard des Italiens. Před jejím domovem se zastavili...

»Sbohem, Pavle,« podávala mu ruku, »zítra — zítra ti neuteku!« pokusila se o žert. »Čekej mně o třetí hodině. Přijdu!«

Políbil jí ruku, stiskl ji — jak byla hubená — a Florence zašla...

Stál chvíli, v očích cítil vlhko — sám nevěděl, proč — a pak zvolna odcházel... Kam?

Vracel se domů — k matce...

»Nebude mi tak smutno u ní,« říkal si a díval se bez zájmu do růžových světel obloukových lamp...

Bylo devět hodin, když se probudil...

Někdo klepal... Matka nebyla doma...

Spěchal otevřít — byl to posel, nesl psaní...

Rychle je otevřel... bylo od Florence...

»Drahý,

nehněvej se, že dnes ráno odjíždím. Vždyť víš, že jsem nemocná, dobře to víš, ty jsi jen o tom nemluvil, abys mě netýral... Děkuji ti...

Je tu teď tak nezdravo... Mám slabé plíce. Jeďu na jih do Bandol u Toulonu. Otec naléhá... Zdržím se tam čas — podle počasí...

Chtěla bych Tě ještě jednou spatřit...

Tvá

Florence...«

Díval se dlouho na ty úzké řádky. Oči mu vlhly...

»Chtěla bych tě...« četl znovu a znovu tu větu. To »jednou« ho zbolelo. Proč tak smutně píše?

Rozhodl se, že pojedje za ní — — —

Příštího dne šel k řediteli de Grioux.

Pavel teď už nebyl mechanikem; postoupil! Stal se závodníkem své továrny a měl mnoho volného času...

Prosil o dovolenou. Dostal ji.

Vrátil se rychle domů, rozloučil se s matkou — a za hodinu ho unášelo jeho auto k jihu.

Příštího dne dopoledne byl v Marseille a za dvě hodiny potom v Bandol. (Pokračování.)

J. H. Tesařík :

Jaro na Hukvaldech.

Leoši Janáčkovi.

*Rád spěchám do zdí zšeřených,
za nimiž jarní tráva bují,
kde nezabloudí stesk ni smích,
kde jako v pozakleté sluji
se ztrácí úder zvonů zlých.*

*Tam bloudím mezi kameny
a hledám stopy zašlé krásy,
jež jako anděl znavený
na šerý nápis usedla si
a češe vlasů prameny.*

*Les zpívá staré nápěvy,
v nichž báje o rytířích znějí
a loudí v tváři úsměvy,
když v listech ptačí projevy
se dávnou melodiiu chvějí.*

*Vše mládím se tu zelená —
i starci k hrobu nachýlení
a rozpínají ramena
jak dobrá víla v tichém snění,
nad děckem láskou skloněna.*

*Dech stromů letí na křídlech
s písničkou pěvce prostičkého,
štká v jemných tónů odstínech
nad slávou hradu omšného,
uhaslou v dávných plamenech.*

*Po zdi se slunce s břechťanem
plazí a zapíná v ní sněti,
kdes pěje ve výši s křivanem,
jenž blíže k Tvůrci z jara letí
a sype touhu do okvěti.*

Ze sbírky: »Pod jilmem lásky.«

Vagabond :

Navždy.

Studentský pokoj. Přirozeně čtyři stěny, postel, skříň, knihovna, psací stůl, židle. Vše tak, jak bývalo, jen je tam nezvykle smutno!

Dva doktoři točí se kolem lože, teta, dva bratři, bezradně stojí opodál a strach, úzkost jim zírání z očí. Táhlé stěny se nesou pokojem, vzduch je naplněn čímsi těžkým. Venku se otvírá jaro a tady obletuje lože anděl smrti.

»Maminko — maminko...!« volají vyprahlé rty studenta Jendy. Jeho myšlenky jsou popletené, vidí před rokem zesnulou matku, zase je na závodech, horečka se stupňuje. Doktoři jsou u konce se svým uměním. Mluví stranou se strýcem.

Naděje na záchranu?! Žádná!

Sourozenci přistupují k loži. Fanouš má Drží bratrovu ruku a volá: »Jendo, Jendo-o-o, zůstaň tady...« Jenda však ne-

slyší. Leží malátně na posteli, oči má zavřeny, tvář mu plane, tmavé vlasy jsou rozčuchány. Jedna ruka svírá podobenku mrtvé matky, druhá spočívá v ruku Jirkových.

Po půlhodině se Jenda probouzí. Vrátila se mu paměť. Ví, že musí zemřít — cítí to — ano, cítí to v prsou! Jenda se loučí s drahými, neboť jeho duše odchází do neznáma — snad k mrtvé matičce — kdož ví.

Agonie nastoupila. Uklidnění. Táhlé oddechy, volné oddechování — slaboučký tikot ubohého srdce — konec. Poslední výdech. Jenda odešel — — nevrátí se už! Odchází do světa snad lepšího...

Klid a pokoj bílé duši drahého bratra a kamaráda, jež zvolna vylétá otevřeným oknem do jarní přírody

Umřelo, umřelo mládí a venku přece jásá jaro a nic se nemění.

Dubnový obrázek.

Celouš Dařík:

Svítání.

*Ráno již procitlo, mne si mdle víčka,
oči mu tonou v krůpějích, v rose,
křičí již do světa, schovává košilku,
běhá jen v kalhotkách, celičké bosé.*

*Obloha závodí v lesklosti s podlahou,
život se zrodil, všechno hned skotačí,
pět, dvanáct cifer dělí se s rafikou,
zvuk duní, létá, kol věže tančí.*

*Srp prchá z oblohy, bezhlavý, siný,
v mracích se stáda honí a trkají,
ve skalách mizí a zase se objeví.
svátek je;*

altany stíny do dálky vrhají.

Modré dálky.

Vzpomínky z cest.

ZA SLUNCEM.

Cesta Alpami dolů od severu k jihu je dlouhá, dlouhá . . .

Sedé, nebetyčné štíty směle se pnoucích horských obrů jsou jejich strážci, ale jakmile se dostaneš z jejich začarovaného kruhu a přes jižní jejich hřebeny vpadneš do Kraňska, je ti, jako bys přišel na cestičku v poledním slunci, posypanou žlutým pískem. Obzory se zvětšují, šíří. A duše cítí cosi, jako by teplé proudy vanuly od jihu a vonným dechem ovivaly skráně.

Je ti, jako bys šel po svahu vysokého kopce do krásné, sluncem prohřáté roviny. Nebe je vyšší, slunce září majestátněji, jeho teplo jest blíže srdci.

A za ním nesou se paprsky tvých zraků, paprskům jeho vstříc . . .

KOSTELÍK NAD VODAMI.

Sluncem vybělené štíty vykukují vesele nad temné stíny lesů. Tlačí se až k trati, vinoucí se úzkým klínem hor a shovívavě shlížejí na vlak, černé hádě, po ní se vinoucí. Tu a tam se klín rozestoupí, zrak rozlétne se po milé horské kotlince, lemem svěžích lesů ovroubené, vyplněné slunečním jasem a poseté téměř miniaturními domky, úhlednými a milými, jež náleží zde už obyvatelům národnosti slovinské. Je cosi milého také v tomto slovanském rázu, ve vědomí jakési bratrské příslušnosti a přívětivosti všeho, co kolem dýše a radostně se dívá do světa.

Zrovna jako ten bílý kostelík na Bledu. Jak holoubě sedí uprostřed tichých vod na zeleném ostrůvku, obklopen pestrým věncem hor, a usměvavě vyhlíží do široké kotliny, jež zde tvoří velebné panorama.

Barvy lesů, strání a pažitů, ticho hor, jas slunce a třpytivá hra vlnek kolem zasněného ostrůvku — toť půvab Bledu!

Věru, zde zatouží duše pokleknout v bílém kostelíku nad vodami a zatahnout za provazec zvonce s přáním na rtech, které prý se jistě vyplní, jak zdejší bodrý lid praví.

SVĚTLEM A TMOU.

Když nabral jsi do duše něco krásy intimních alpských koutů a osvěžil ji barvami pestrých scén, hřmí vlak dále a unáší tě do no-

vých krajů, nových zákoutí, světle i tmavě zbarvených. Už zase máš dojem, že se blížíš k duši hor. Tentokrát ale naposled, neboť za posledním mocným hřebenem okrajního pásma, jímž je ti teď projeti, zasměje se na tebe modré, už opravdu italské nebe, jež nenávratně spojí se s tvými cestami.

A vlak se železnou vytrvalostí sjíždí za tunelem podgorským do údolí, k jihu se táhnoucího. Podgora — Piedicolle — toť první závan italského vzduchu! Nozdry jej zálibně vdechují — je to cosi tak nového, tak svěžího! Je toho najednou plno kolem tebe, vše jako by nabylo křišťálové čistoty, průzračnosti, jakéhosi oduševnění a zjemnění.

Pozdravy nové země ti letí vstříc. Zraky tvé zaujmou i postavy, jež tu najednou kolem tebe vyvstanou a pohybují se, kam pohlédneš. Zvláštní uniformy, zvláště strážníků, jež připomínají kousek zapadlého, ale ve vzpomínce v představě vždy jakousi romantikou zbarveného středověku, defilují před tvými zraky, v obdivu otevřenými a téměř nestačícími vnímatí to množství nových objevů. Na malém pohraničním nádraží tě s fašistickou důkladností prohlédnou, při čemž oči ti zavadí o nástěnný obraz Mussoliniho s nápisem: »Dlouho buď živ, Vůdce!« — a pošlou tě do vlaku jen o několika vozech, jedoucího dolů k jihu. Vláček letí směle údolím, tu vpadne do tmy tunelu, z níž po chvíli vynoří se na světlo denní, aby za malý okamžik zase se do ní vnořil. Je zde těch tunelů celá řada za sebou. Cesta je skalnatá, neboť jsme už vlastně v Krasu, a tak musí se vláček proplétat cestou necestou, světlem i tmou . . .

KDE ZELENÁ SE RĚVA . . .

Mnohého už zde oko postrádá, co tak často nás provázelo na cestě Alpami, jichž ponurě štíty jsme zanechali na severu za sebou.

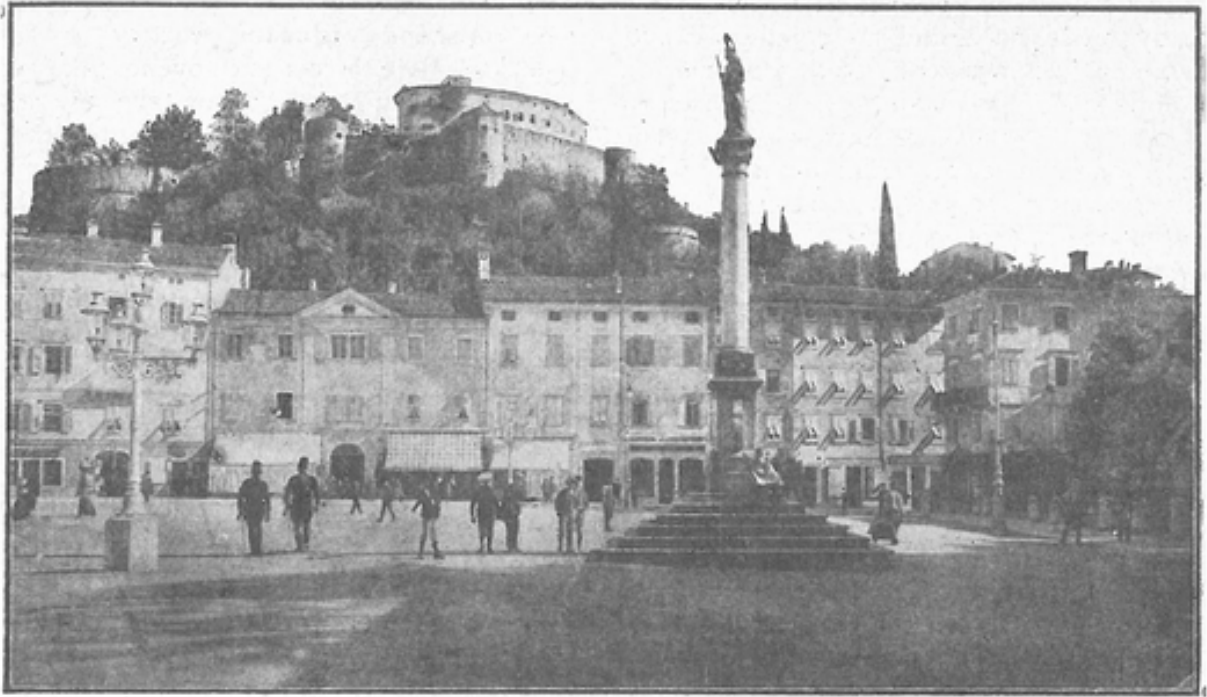
Kde jsou ty rázovité, zčernalé domy alpských salaší a široké, malbami a vyřezávanými ornamenty zdobené štíty alpských sedláků ve Štýrsku, v Solnohradsku či v Korutanech, nebo zvláště hezké v Bavorsku? Ano, těm svědčí dumavé stíny těžce šumících lesů a chladné pohledy majestátních ledovců a sněhových polí, pyšně se v slunci zrcadlících a dávajících na obdiv studenou nádheru svého roucha. Zde věčně téměř jarními barvami se skvící krajina hýří jasným slunečním, a proto i ty domky jsou docela jiné, sváteční a veselé.

Červené taškové střechy, štíhlé stavby, málo oken, ne jako alpská stavení těžce sedící, nýbrž jen jako namátkou vlepené do pestrého rámce, prosté, neozdobné, ale jasné i trochu poetické; tak smějí se nám do očí italské domy.

A kolem nich zeleň, tak příznačná pro jižní kraje, tak oku milá, tolik už básníky všech věků a zvláště italskými básníky antických dob opěvaná zeleň vinné révy! A lidé osmahlých tváří, kteří jakousi lehkost a bezstarostnost žití mají téměř vepsanu ve svých rysech, pohybují se tu všude kolem.

obzoru a svými konturami ostře se zařezávají do blankytu nebes, jež se zde nezdají míti jiný účel, než aby dštila horký vzdušný déšť na vyprahlou zemi. Jak lahodná zde musí býti taková občasná sprcha, pokud to ovšem není prudká spoušť, jež občas sem, do kraje s mírnou zimou a horkým létem zavítá!

Oko jen němě sklouzá s linie na linii a nemůže se nikde zachytit, jen na osamělém stavení, hospodářské budově nebo menší továrně či na bílé hospůdce u dlouhé silnice s italským nápisem »Trattoria« a vedle zalíbeným, ale

Náměstí Vittoria a hrad v Gorici.

A co také jiného může panovati tam, kde zdrojem všech darů přírodních nade vše důležitým jest slunce — dárce života?

SLUNCE A HORY

Slunce a hory — hory a slunce . . .

Tot' asi dojem ze severního Přímoří. Právě proto, že zde ty hory jsou úplně jakési jiné, jakési zvláštní, působí jejich kontrast ke slunci tak pronikavě. Napřed dosti sporé lesy, ale dále k jihu už skála, holá skála, zubem času různě přetvořená. Kamenité koryto, jímž neúnavně běží náš vlak. A když už zeleň lesa zalahodí oslněnému oku, je to les jiný, než jsme byli zvyklí vidět, svěží les listnatý. Zvlášť dokud vlak proplétal se ještě hlubokými zářezy za tunelem piedicollským, skýtal příjemné a vábné výhledy.

Ale nyní jen světlé skály, zalité žhnoucími paprsky slunečními, svítí bělostí i z dalekého

přece ještě přes bílý nátěr poněkud viditelným slovinským »Gostilna«.

Slunce vybilí všechno, jako ty rozprýskané hory, svítící se v polední jeho záři . . .

POZDRAV SOČE.

Zaleskla se jako živě obarvená stuha na dně kamenitého údolí. Teče rozvázně, ale bystře od severu k jihu, do modrého Jadranu. Tvoří vlastní krásu celého tohoto údolí, které po ní nese jméno. Neopouští ani na chvíli naši dráhu a na druhé straně bílou silnici, a provází nás až ke Gorici.

Usmívá se světle zelenou barvou, poněkud podobnou, jako mají chladné alpské řeky: Salice, Enže, Travna, ale je v ní víc záře sluneční a tepla jihu, který se i v jejich vlnách zrcadlí. Soče!

Jakých hrůz ještě v nedávné době byla jsi svědkyní! . . . Kdyby ta krev, jež zde byla pro-

lita ve dvanácti ofensívách na rakousko-italské frontě, byla slita v jedno a vpuštěna do tvých hravých vln, nebyla bys smavou, zelenající se řekou, nýbrž krvavým proudem, svým purpurem žhnoucím v slunci . . .

Čím blíže přijíždíme ke Gorici, tím znatelněji jeví se nám stopy veliké války, jež sem si položila jednu ze svých nejdivočejších scén. Kolik to bojů bylo svedeno na Soči, kolikrát zde se síly kruté zápolících mocností přesunuly a štěstí převrátilo! Dnes je Soče italská.

Ale stopy války ještě dlouho nevymizí z kraje, jímž protéká.

Ve skalách mohutné díry po úkrytech, domy, továrny pobořeny, veliký železniční most před Gorici, jenž před válkou měl největší rozpětí mostního oblouku na světě, doplněn po rozbití dělostřelectvem železnou konstrukcí na místě oblouku.

Vše, vše, kam se podíváš, mluví ještě o nedávné lítici, která tímto slunným krajem protáhla, a zdá se ti, jako by opuštěné jícny děl se na tebe dívaly a z příkopů se šklebily rozbité povozy a roztroušené střepy granátů a šrapnelů, jež řádily v této krásné krajině.

MĚSTO KVĚTŮ A KRVE.

Továrny na Monte Santo rozběhly se po svahu a zvěstují svými černými komíny blíz-

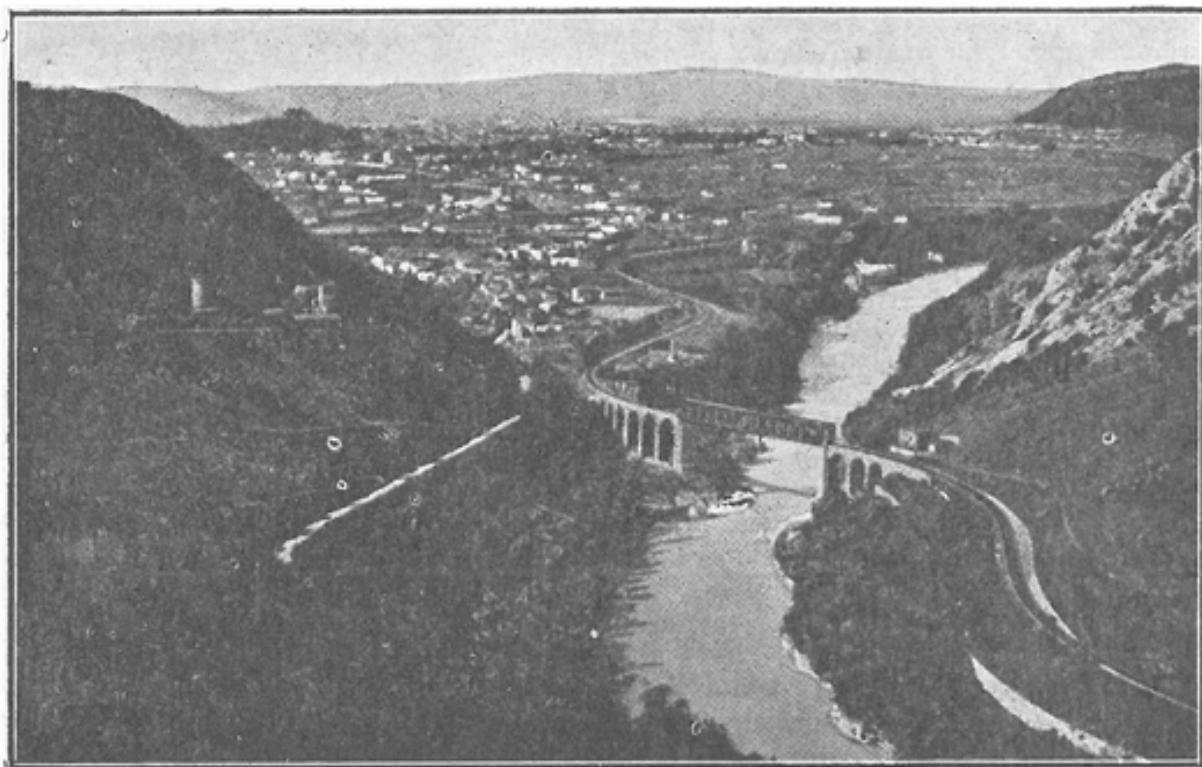
kost střediska kraje. Ani by člověk nevěřil, že »bílá Gorice« může mít takové černé předměstí. I zde jsou ještě stopy bojů a prudké dělostřelby patrné, zčernalé, pobořené zbytky staveb ční smutně a opuštěně k jasně modrému nebi.

Stářím zešedivělý hrad, také značně poškozený, vykukne na nás s mírného pahorku, a pod ním už Gorice.

Ta Gorice, o níž se tak úporně bily dva národy, či před válkou vlastně tři, neboť Gorice činila mezník, u něhož se stýkaly tyto národnosti: italská-románská, německá-germánská a slovinská-slovanská — o níž krvavě zápasily dvě mocné armády a jejíž dobytí či ztráta znamenaly vždy velké vítězství či velkou porážku té či oné strany. Proto tolik válkou vytrpěla.

Dříve »rakouská Nizza« — bílé město jihu, veselých barev, pod teplým, blankytným nebem, pod nímž květy se bohatě rozvíjejí . . . Pak ale dějiště nejstrašnějších zápasů, jež naplnily její půdu mrtvolami a prosákly krví tisíců obětí, a kde byly zahrady v květu, vytvořily nové ze samých dřevěných křížů a bílých náhrobních kamenů.

Gorice vyrostla znovu do krásy, ale mnohé rány jsou dosud otevřeny. Vidíte je, procházíte-li jen zběžně městem. Náměstí Vittoria, hrad, via Dogana . . . místa pustá, kam život teprve znovu vniká. Ale i v něm už vidět jarý rozkvět budoucí Gorice . . .

Celkový pohled na Gorici od Soče.*

Barkarola.

(Turecká národní píseň, dle něm. volně přel.

O. Tichý.)

*Jenom jednou zvedni roušku,
pozvedni svá víčka bílá — —
V temné hloubi oka tvého
ohnivá ať ptáčata zřím
třepetati křídly svými...
Assaidy!*

*Jenom jednou zvedni roušku,
zapomeň na denní strasti — —
Viz, jak luna vrhá zlato
přes cypřiše horské, černé,
na vlny — — Hle, modré moře
Assaidy!*

*Jenom jednou zvedni roušku,
stiskni moji ruku, sladká — —
Chvěji se, ó, bojím o tě...
Chvěje se, hle, řídím bárku.
Chceš-li nyní roušku zvednout,
Assaidy!*

*Jenom jednou zvedni roušku,
viz, jak břeh je vzdálen, drahá — —
Mořské vody... Žizním, slyšíš...?*

*Ssaji rosu ze tvých retů...
Nech svou roušku utonout! Ó,
Assaidy!*

Boh. Čech :

Dnešní Rusko.

Nad největší slovanskou zemí, bratrským Ruskem, převalila se v posledních létech války bouře, jež rázem ji vrhla na výspu dějiště světového. Jeť dnes Rusko coši pro sebe úplně samostatného, odloučeného od ostatního světa, jdoucího svým krokem, ale při tom i rušícího veškerou konstrukci společenství světového.

Carismus nepřispěl nikterak k duševnímu vyvinutí ruského lidu, který — duševně zanedbán — nemohl se povznést k výši současné kultury a jehož myšlenkový proud šel tedy docela jiným směrem. Vláda carská byla knutou nad ruským národem. Také letora a přirozené podmínky životní ruského lidu byly důležitými faktory, které usměrňovaly jeho vývoj.

Konec války přinesl tedy Rusku převrat, jakého nezažilo. Prostředí bylo nevykvašené, nevzdělané, z dřívějšího otroctví duševního mohla se zrodit zase jen otrocká revoluce, monstrum lidského myšlení, horečka filosofie dvacátého, k špicím modernismu vyhnaného století. Tak nastolen byl v této zemi, k níž dříve jako k spáse hleděly zraky tak mnohých slovanských politiků a vlastenců, režim, který stal se upírem ruského národa, toho bodrého národa měkkých srdcí a tvárných duší, který ssaje nejlepší jeho síly, jež za normálního vývoje po skončení války světové docela jinak mohly býti využitkovány. A dnes jde tedy Rusko cestami, odlehlými celému dalšímu světu. Vláda bolševismu přetvořila je v útvar všem ostatním národům cizí.

V poslední době mění se pak režim komunistický v hrůzovládu. Revoluční hesla nejčistší lidskosti a všeobecné rovnosti a svobody zvrhla se v strašnou tyranii, znásilňování svědomí a osobního přesvědčení, negace a výsměch vši duševní volnosti. Revoluce ruská ocitla se na šikmé ploše a železná logika dějin dá jí zajít ve vlnách nových myšlenkových proudů, jež musí, nezbytně musí v otráveném ovzduší zavládnout. Vláda extrémů nemůže trvat věčně a vznikla-li revoluce náhle a nečas, vlastně byla násilím infikována, tu poměry při jejím vzniku roztržité musí se vyrovnat a vyčištěné přivodit její pád.

Nejvíce dnes veškerý téměř svět zaujímá barbarské pronásledování náboženství bolševickým režimem, jež odporuje veškerým zásadám svobodného myšlení a svobodné vůle, těmto základním právům lidstva. Myšlenky ideální, o nichž horoval už starověký Plato, ba jež byly vlastně i částí učení Kristova, zvrhly se v bestialitu, v duševní otroctví nejhrubšího zrna. Mnichovský kardinál Faulhaber ve svém kázání o ruských poměrech praví ústy ruských mužiků: »Řekli jste nám, že nám tam poroste pšenice a viděli jsme tam jen bejlí. Slibovali

jste nám ráj na zemi a zažili jsme peklo. Malovali jste nám blahobyť a spatřili jsme jen neskonalou bídu. Mluvili jste mnoho o svobodě, ale vaše třídní diktatura dle slov Leninových nebude nikdy dbáti ani svobody tisku. Země bez Boha, země bez požehnání . . . A k tomu krvavý režim, jenž připomíná nejsmutnější doby dějin.«

Toť obraz ruské bídy, do níž vehnala tento mocný národ, ze Slovanů největší a tolika výtečným podmínkám k zdárnému hospodářskému rozvoji se těšící, svištěcí stále nad hlavami ruského lidu knuta bolševického imperialismu. A imperialismus tento snaží se rozlézat dále po světě, snaží se kalit vody a otravovat vzduch, aby jeho prohnílymi a života neschopnými zásadami byl zmámen celý svět. Nezdravý jeho dech vane i k nám, a jsou u nás živly, které se jím dají otravovat.

Český student však nikdy nesmí být zaprodancem duši jeho a duši národa nepřístupného otrokářství — nesmí být prázdným nástrojem prohnílého despotismu, jenž z otroctví dovedl učinit zase jen — a ještě daleko horší otroctví, jenž z bídy se zrodil a bídou zahyne, neboť svět se musí s ním vyrovnat, a on se vyrovná!

Vlad. Hajný :

Bez nadpisu.

»Jářku, sousede, půjč mně inkoust. Musím zase psát do »Jitra«.

Nemáš? No, ty si pořádný! Nakonec budeš chtít, abych ti já půjčil — a jak vidíš, také nemám.

Tož, víš, když to psaní je tak nutné, tak mně aspoň půjč tuž. Namočím si do ní nos — a snad to také půjde.

Ono by to šlo i pérem, »ale kde nic není, ani čert nebere!«

Tak zas bych se pomalu rozvykládal a nenapsal nic jako posledně.

Dnes však jdu s vážnějším úmyslem. Slyšel jsem na ten svůj článek »Bez nadpisu« tak ošklivé kritiky, že v zájmu své cti musím se hájiti.

»Že prý nač se to v Jitře uveřejňuje, atd.«.

Já mu na to povídám: »Je vypsána cena pro toho, kdo napíše větší volovinu. — Mohl bys se také zúčastniti! — Naději bys měl! — Zívl a odešel. Sotva však jsem jednoho odbyl, přijde druhý.

»Člověče, škoda místa, camráš o ničem!«

Řeknu mu na to: »Víš, ono je to teď právě v módě — a tož se hledím také přizpůsobit. A konečně nezapomeň, že tisíce stran filosofie žvaní také o ničem, a mně bys záviděl několik řádků, psaných potem a krví!« Myslím vás, milí čtenářové, zarážejí slova: potem a krví! Tož, to je tak.

Že se při psaní zapotím, o tom nesmí nikdo pochybovat. Páni redaktorové by to mohli dosvědčiti. Na rukopisu bývá těch kapek potu více. S tou krví je to však horší!

Říkám si: »musíš napsat něco veselého, jadrného, tak, aby se všichni čtenáři při četbě řádně pobavili.«

Ale, prosím vás, jak byste se tomu mohli smát, když ani já se tomu nesměji (a mám přece k tomu národu, poněvadž jsem se narodil v době, kdy měsíček byl k nám obrácen hloupou stranou).

Chtěje však vzbuditi v sobě aspoň umělý smích, tak se prostě jehlou nebo šidlem lehtám po zádech a následek toho je, že sem tam nějaká ta odrobinka krve se také přilepí na rukopis. A já na to upozorňuji obzvláště pány redaktory a ty, kteří rukopis můj někdy viděli, aby si nemyslili, že ty drobinky krve jsou ze zabijačky a z jelit a tak dále. — To jsou, prosím, kapičky mé vlastní krve, kterými každou práci pečlivě posvěcuji. Že za takových stávajících okolností jsem pak přibledlým a vyzáblým, všichni si laskavě vysvětlí.

A prosím, to vyzábnutí se datuje u mně již z mladších let. Zde je i důvod i příčina hlubší. Když mně bylo tak osm let, jednou při pračce jeden účastník volá na mého protivníka: »Francku, nedě se. Vytahni křivák a puť mu krív!«

Stanislav R. Hanáček :

Strýček Běna v Praze.

Vymírají na naší Hané staré rázovité figurky. Odcházejí jedna za druhou, aby se již více nevrátily a nebyly nahrazeny. Nové pokolení houfně odkládá staré zvyky a snaží se ve všem dohonit velkoměsto — na újmu svérázu celého kraje.

Posledním Mohykánem — co se týče starých zvyků, kroje atd. — byl strýček Běna. Pravím b y l, neboť již několik let odpočívá ve stínu našeho kostelíka. Vidím jasně jeho usměvavou, kulatoučkou tvář, ty šibalské oči, obtloustlou postavu — zkrátka jako živý vyvstává v mých vzpomínkách.

Strýček Běna! Nebyl mým příbuzným, ale to už je tak u nás ve zvyku říkat sousedům strýčku a tetičko. Musím však poznamenat, že ani vlastní strýc by o mne tak nepečoval jako on. Kdykoliv jsem přijel z Prahy domů, hned byl u nás jako na koni, okukoval mne, otáčel si mne a posudek jeho nebyl nikterak pro mne líbivý:

»Víš, senko,« říkával, »jož zas vehlížiš jako zdechlina. Břoch máš jako obrácené lavór, modré seš jako fijala a oče máš hdese až v žalódko. Co tam s tebó v té Praze dělajó?«

»Moc učení, strýčku« — byla vždy má odpověď.

»Ech co, očení,« odbýval mne — »na to se vekaše! Co z teho bodeš mět, kdež tam zpolikáš furo tech knížek a pak zhebneš? Co pak s takovéma očenosťma!

V tom okamžiku jsem tak ztrnul, že jsem okamžitě pustil . . . . . prosím, a od té doby se mně stále spouští krev, následkem čehož pozbývám na jakosti barvy, stability a výrazu!

Jak vidíte, důvody jsou dosti vážné.

Kdo chce, nemusí tomu však věřit. Jsme v republice, máme svobodu mínění, někde i svědomí. Já to uvádím jenom proto, abych vám ukázal, že nejsem tak hloupým, jak se zdám.

Poněvadž však můj neomylný vnitřní hlas mně praví, že se těmto řádkům budete všichni smát a vzbuzovat nad nimi všelijaké obyčeje, vtipy, říkánky, látanky a podobně, proto z tohoto důvodu a pak i též z důvodů technických končím a utěšuji se: »myslete si, co chcete! Se mnou to nehne!«

Podivé se na mně! Školo sem vechodil v první třídě, dál sem nebel jak v Holomocó a take so živé a nemám ze zle.« Neměl se věru strýček Běna špatně, jak dokazovalo jeho klenuté břicho.

Jednoho dne dostal strýček Běna dopis z Prahy od syna právníka, Syn vřele zval tatíčka k návštěvě Prahy, sliboval vše ukázat a povodit ho po městě Libušině. Strýček byl dojat tónem dopisu; netušil ve své prostotě, že dopis nediktovala láska synova, nýbrž jeho prázdná kapsa, a že syn chtěl tatíčka při jeho návštěvě »pumpnout« o nějakou padesátku.

A tak tedy jel. Jeho drahá polovička napekla buchet, vysmažila čtyři kuřata a strýček, obtížený balíky, sedl do vlaku. Cesta ubíhala pomalu, ale na světě nic netrvá věčně a tak konečně strýček slezl na Masarykově nádraží z vagonu přímo do synova objetí, které při pohledu na tolik balíků bylo o sto procent vřelejší.

Pomalou kráčeli, jsouce nesení proudem cestujících, k východu. Tam však čekalo na strýčka nemilé překvapení. Pojednou přitočil se k němu nějaký uniformovaný člověk, začal mu všetečně ohmatávat balíčky a tázal se, co v nich nese. Strýčka to dopálilo.

»A co je vám po tem?!« rozkřikl se z plných plic, »však pro vás tam jistě nic nevezlo, tož posťte!« A strýček trháním se snažil vyprostiti se z rukou neznámé-

ho. Ale marně. Financ (neboť on to byl) nepustil, ať sebou strýček trhal, jak chtěl a mermomocí chtěl vědět, co strýček veze.

»Francko, poť sem,« volal strýček na syna — »řekni temo chlapovi, ať mne posti, lébo jak se dožero, tož se stane neštěstí!«

»Tiše, tatíčku, nekřičte, nebo nás ještě zavřou,« šeptem mírnil syn. »Ten pán, to je úředník od potravní daně, on musí prohlížet, co lidé přivezou a za potraviny vybírat daň.«

Strýček se zmateně podíval na finance.

»Tož odposťte, pane óředniko, já sem nevěděl, s kým mám to česť. Meslel sem, že ste nějaké vagabond, dež ste se tak náhle ke mně přetočel.«

»Tak co tedy vezete?«

Ted' byl strýček samá ochota. Postavil pyramidu balíčků na zem a začal ze široka vykládat, jak dostal od Francka pozvání, jak se chystal na cestu, jak — — »Vezete nějaké potraviny?« tázal se ne-trpělivě financ.

»Božičko, to víte, že nejedo s prázdnó! Stará napekla bochet, vesmažila kořata a —«

»Tak dostanu od vás korunu daně,« pravil financ, aby zarazil mocný proud strýčkovy řeči. Strýček vytáhl peněženku, zaplatil a když šli dále, dával synovi naučení: »Víš, senko, jenom s óřadama vecházé decke dobře! Není nad to!«

Vyšli na ulici. Ruch pražské ulice udivil strýčka. »Božičko, kde ti ledí všeci otikajó?« tázal se. Nejhuře však bylo na přechodech; strýček se bál přejít na druhou stranu ulice, vida všude samý automobil, povoz a tramvaje. Také hluk působil neblaze na jeho nervy a on začal již v duchu litovat, že do Prahy jel. »Ale so já hňop — myslil si — doma sem mohl hezke v klido sedět a tode abech se bál, že mám každó chvílo něco na zádech. Ešli z teho Babylóna živé a zdravé se vrátím dom, tož to bude opravdové zázrak.«

Zašli do koleje, kde syn bydlil, a tam strýček se zbavil balíčků. Francek ovšem neopoměl ochutnat ze všech těch dobrot a strýček měl radost, jak mu »šmakoje« Poté šli do města. Syn ukázal otci Václavské náměstí, museum, pak šli k Národnímu divadlu a s nábřeží pohlíželi na hradčanské panorama. Ale to strýčka brzy přestalo bavit.

»Víš co, senko?« řekl náhle. »Nechme toho. Co se bodo na to divať. Dome só

tade jako o nás, ledi take, tož co. Pod'me do hospode!« Francek se ovšem nedal dlouho pobízet a brzy seděli v útulné restauraci »U Fleků«. Výborný guláš a pivo jako malvaz přivedlo strýčka do dobré nálady a on dal Franckovi dvě stovky. Vděčnost synova neznala mezí. »Večer vás, tatíčku, zavedu na operu«, sliboval.

»Na opero? A co je to? Je to k jídlo?« tázal se strýček.

»Ale ne, do divadla. Budou tam hrát a zpívat.«

»No, dež chceš, tož dobrá,« svoloval strýček — »ale ať mě to nestojí víc jak tře korone, víš, já na takovy daremností nikdá vic nedám.«

»Tak to budem musit jít na bidýlko«, upozorňoval Francek.

»Co, na bidýlko? Dé pokuj, co so kohót?«

Syn vysvětloval, že »bidýlko« je pražský terminus technicus pro druhou galerii v Národním a tím se strýček upokojil.

Večer vylezli oba po množství schodů — strýček s velkým funěním — na galerii. Tam divil se strýc velice, že musí za tři korony stát, to prý »o nás dám také tře korone a možno sedět aji v první řadě.« Stoupli si k zábradlí a po delší době začalo představení. Chvíli to strýčka bavilo, ale pak začal sebou nepokojně vrtět. V divadle bylo nesnesitelné vedro, nohy ho bolely a mimo to se na něj vůkol stojící tlačili. Zvláště nějaká slečna po jeho pravici, chtějíc dobře viděti, opírala se o něj celou váhou a jednou mu dokonce stoupla na vraní oko.

Když bylo po prvním jednání, strýček řekl: »Francko, pod'me pryč! Co so hňop, abech tade v tem hice bel? A todek ta roba vedlivá mne se tak na mě tlačí, že je to až hřích. Hobo to má namalovánó a je to oštocovany jako náš Ořech, dež sem ho vloni ostřehal.«

Netřeba podotýkat, že strýček mluvil nahlas, jako by byl doma na svých nivách. Francek pozoroval, že okolostojící začínají reptat a nepřátelsky na jeho otce pohlížet a proto obávaje se, aby nevznikla blamáž, rychle strýčka vyvedl.

Strýček byl unaven a proto ho Francek hned zavedl do laciného hotelu, kde strýček, sotva že dolehl, usnul tvrdým spánkem. Ale dlouho se mu netěšil. Najednou ho začalo pálit celé tělo. Rozsvítil a zaklel, když viděl, že několik velkých štěnic pije jeho krev. Bylo po spánku, neboť světlice hostila tolik cizopasníků, že na místo jednoho, kterého strýček za-

bil, byli tam hned dva. Strýček raději slezl s lůžka a zbytek noci proklímal na židli. Ráno byl celý jako polámaný. Domů, domů bylo jediné jeho přání a netrpklivě očekával příchod synův. Když Francek přišel, žádal strýček, aby ho zavedl na nádraží, že už nechce tu Prahu ani vidět, že hned pojede domů.

Francek ovšem nechtěl tatíčka pustit, neboť se těšil, že bude za něj platit celý týden útratu, ale strýček jinak nedal.

Přidal ještě Francovi padesát korun a šli na nádraží. Francek usadil otce ve vagoně k oknu a vyčkal až do odjezdu vlaku.

Strýček byl zas veselý, usmíval se jako měsíček a když vlak vyjel z nádraží, podíval se ještě jednou na mizící panorama Prahy a řekl: »To si počkáš, ešle si meslíš, že mě eště jednó ovizeš! Co pak so hňop?«

Hlas o „Jitru“ z Ameriky.

...Váš časopis je pečlivě redigován a přináší velmi zajímavé věci i pro mne, tak daleko vzdáleného tepu srdce Vašeho kulturního života. Jsme zde ve studené cizině jako vyhnanci a pomalu, ale jistě se do vln amerikanismu potápíme. Brzy budeme volat: »Ave patria, morituri te salutant«. Žel, že »morituri« z velké většiny vlastní vinou.

Dnes v jiném obalu Vám posílám náš kalendář »Hlas« na rok 1930, »Památník« naší osady sv. Jana Nepom., jež jako nejstarší česká a vůbec slovanská katol. osada v Americe slavila své 75leté jubileum loni.

Všeho nejlepšího Vám na Pánu Bohu přeje Vám cele oddaný přítel Dr. Hynek Dostál.

Dívčí hlídka

Milé kolegyně!

Bylo mi uloženo, abych vám na pracovních kursech řekla o práci, která vás čeká ve Sdruženích. Protože se všechny projektované kursy neuskutečnily, uveřejňuji celý svůj referát — jak si to také přál duchovní rádce Ústředí, dp. Daňha.

Je nutno si trochu objasnit, proč rozlišovati práci členů a práci členek. Takové formální působení, vedení po stránce organizační, bude v mnohých bodech společné. Líšiti se bude obsahem, jakousi kulturní náplní vašich schůzí.

Vždyť cíl života dívky a ženy katolické je velmi vážný a zodpovědný: vychovávat — a řekněme si přímo — vychovávat příští párod. Ať již výchova děje se bezprostředně nebo kolektivně. Uvědomíte-li si toto jasně, pak zařídíte si práci tak, abyste z ní nejvíce vytěžily pro sebe a tím i pro věc, které sloužíte.

Konati ji budete buď z lásky k bližnímu, anebo jen ze sobecké lásky, vzpomínajice, že čím lépe se kámen brousí, tím krásněji svítí. Je to i povinnost národní, přivésti sebe k nejmožnější dokonalosti — pak můžeme národ a lidstvo povznášet.

Jak hluboce krásně pravil P. Braitó, Dominikán: »Ruka, která hýbe kolébkou, hýbe celým světem.« A či ruka to bývá? Matčina, ženina. A nenáleží-li bytosti pevné, ryzí, vědomé svého zodpovědného úkolu, nemůžeme žádati ani od lidí dobra. Takové dokonalosti duchovní možno nabýti jen ve jménu Božím.

Víme, že od jednoho zkaženého jablíčka nakazí se snadno 10 zdravých. A dnešní společností jako by toto přísloví, avšak zvrtně, velmi přiléhalo.

A taková katolická organizace, jako naše sdružení, nejen chce vás spojit v pevný útvar, chce jak jsem se zmínila o úkolu ženy, vás katolicky vychovat, abyste samy mohly katolicky vychovávat. Ale zároveň, aby vám, abych tak řekla, naočkovala imunitu, vás imunisovala před materialisací a zkázou mravní dnešní dívčí mládeže. Studentka je dnes vystavena tak mnohému nebezpečí ze všech míst.

Práce tedy nastíněno dosti. Jak si ji rozdělit? Podle úkolů, které nás v životě čekají. Život je praxe. Pro praxi je třeba se vždy připravit. To je úkolem teorie.

A podle toho si práci rozvrhneme na:

1. teoretickou, 2. praktickou.

První část tedy je práce přípravná. Důstojně se připravit k dobrému životu katolické vzdělané ženy. Zkušební praxí je život katolické dívky-studentky.

V této teoretické části odlišme si:

a) činnost vlastní (míním činnost členek),

b) činnost jiných (dospělých, nečlenů).

V tomto případě radím, abyste hleděly známostí mezi inteligentními katolickými využít ve prospěch svůj — sdružení.

Tedy: jsou tu možné buď přednášky, debaty a pod. Jindy to bude společná četba článků, ze kterých možno čerpati zase hlavně pro praxi. (Tou rozumíme život tehdy, kdy o dalším vašem vývoji duchovním ponecháno vám rozhodovati.)

V této činnosti musíte pokračovati ruku v ruce nejen s ostatními spolky katolickými — což je samozřejmé — ale hlavně s ženskými organizacemi. Ženy, katolicky uvědomělé a inteligentní, vám pomohou. Vždyť jste jejich příští náhradou.

Výběr temat (pro četbu, přednášky) musí být usměrněný. Ale výběr musí se dít hlavně se zřetelem k zájmům všech členek. Nezájímavost je núčelná — to je promarněná energie. Toho snad nebude. Vždyť v tom rozsahu působnosti ženy, jak jsme si naznačily, je veliká možnost výběru. Jenom se tu musí aktivně projevit zájem všech členek o věc. Nešťastná lhostejnost, apatičnost mnohých, zabraňuje často čile a radostně práci a zdárnému výsledku. — Jedna kukačka jara nedělá. — Analogii si utvořte samy.

Důležité a pro vás prospěšné bylo by přímé sledování života katolických dívek studentek, zvláště v cizině — ať z korespondence nebo z časopisů. K tomu je ovšem třeba znalosti příslušného jazyka. A po ročním studiu mohla by se nabytá znalost zdokonalit o prázdninách na vhodných místech.

Tedy všimnout si kromě jiných i problémů ze života katolické ženy. Nemyslím tím pěstovat nějakou ženskou otázku. Podle Masaryka neexistuje. Ale důkladně se připravit zkoumáním svého prostředí a okolí a pozorováním zajímavých zjevů. Pak bude i práce zajímavá a bude těšit.

Druhá část činnosti je praxe.

Ta se opět projeví ve dvou světech:

1. bezprostředně ve spolku,
2. v práci, v plnění povinností svého stavu, studentka z SSS. zásady katolické. vůbec v životě.

Perspektiva této praxe bude ovšem vzdálenější. Jednou ukáže, do jaké hloubky vložila si v duši

Studentka-katolička se musí lišit od druhých pevným charakterem a hlavně — a to zdůrazňuji, svým ušlechtilým a vzorným chováním. Ona může se opírat o zjevy dokonalosti, které poznala a kterých je v minulosti křesťanského světa tolik. Ty jí musí být pochodněmi, za nimiž ona pevně kráčí, aby mohla světlo šířit též sama. A to rovněž spadá do činnosti dívek.

Šířit světlo křesťanství a pro ně získávat ve svém nejbližším okolí. (A dívky jsou přece často v takové společnosti, která by zjemnění potřebovala nejvíce.) Kdyby každá z vás dala jen jedinému člověku dobrý příklad, vykonala by kus práce.

Tedy zdůrazňuji znovu: Opravdovost vaší práce ve sdružení se projeví ve věrnosti k zásadám, získaným jednou v životě každé z vás. Tam se teprve ukáže definitivní vítězství. To je práce, vlastně výsledky práce našich sdružení.

Ona praxe bezprostřední se projeví aktivností členek organizovaných. Řešení bude individuální — podle prostředí, ve kterém spolek roste. Vždy však se musí práce řídit:

1. s hlediska morálního,
2. heslem: zlepšiti sociální poměry sdružení a zároveň i jednotlivých členek účinnou pomocí.
3. naplnit společný život ve spolku ušlechtilou zábavou.

První pravidlo musí provázet každý čin. Musí to být živelní vědomí svých povinností a rozhodné jich plnění. Zkrátka charakter pevný, neoblomný. Uvědomit si (ovšem vedle povinností školních) jsem členkou, mou povinností je, snažit se, aby členství nebylo hluché. I já musím pracovat, plnit členské povinnosti. Pomáhat, aby byl splněn požadavek druhý: zlepšit sociální poměry sdružení (hlavně opatřit hmotné prostředky) a pomocí účinně, kde třeba, svým kolegyním. Nejen se postarat o duchovní potřeby, ale i o fyzické. A sdružení musí tu opatřit pomoc (třeba ve formě takových kon-

dic, což vlastně jest bod programu velmi starý). Nezastavujte se však pouze na tomto, jděte, pokud poznáte samy nutnost, dál!

Třetí požadavek — pěstovati ušlechtilou zábavu.

Tu si pořádati buď pro sebe v kroužcích, nebo jako zábavnou akci se ziskem peněžním — veřejnou. Nebo konečně bude to osvěžení za účelem: rozšířiti obzor poznání v oboru zeměpisném. Prostě: trochu poznávati svou vlast, krásu stvoření, všemocnost Boha v přírodě.

První dva druhy zábav jsou obvyklé, ale poslední dosud soustavně veden není. — Jsou zde úplně volné chvíle mezi rokem pro společné výlety, jsou tu prázdniny. A takové společné cestování má mnohé výhody.

Ráda bych, abyste vy, dívky, s tímto začaly samy. Vy, dívky katolické, abyste ukázaly druhým, jak se má při kterékoliv příležitosti chovat dívka jemná a věřící. A myslím, že by se vše za vůdcovství někoho dospělého podařilo. Výtěžek kulturní byl by veliký. Na všech podobných zábavách musí být patrné, že iniciátorem tu je uvědomělá katolická dívka, které hluboko v duši září její budoucí životní význam.

S tímto vědomím konané práce upevní svým výsledkem podstatu příčiny zakládati dívčí sdružení.

Také za tím účelem tu jsou: zachytit vás ze zrádných proudů, vytvořit z vás ženy katolické, které dovedou katolicky žít, a to je důležité — pracovat! Musíme se snažit, abychom český národ odvedly od záhuby, do níž se řítí svým životem rýnějším, aby ozdravěl krásou Kristovou. Aby znovu mohl vejíti v krásnější, spravedlivější svět. Aby krása našeho domova nebyla zaslíbenou zemí nepravostí. M. Skuhrovcová.

Jako v pohádce.

Byl člověk, jehož vroucím přáním a životním cílem bylo vystoupiti na vysokou horu a tam vystavěti si svou hvězdárnu. I putoval dlouho, dlouho, smaragdovými lučinami, lechce přeběhl malé pahorky, stojící mu v cestě a byl šťasten. Šel zahradou mládí —

Došel k hoře a poznal, že se bude museti hodně namáhati, aby splnil svůj sen. Věřil však ve vítězství — byl mlád a nitro jeho skoro čistě ideální. Vystupoval — šlo to však hůře, než-ti si představoval, šupiny optimismu padaly mu s očí, kruté sněhové vánice tlačily ho dolů, ale touha být bliže tomu, jež srdce uznávalo Nejvyšším, dodávalo mu síly. Byl již blízko temene, když poznal, že trnitá ta cesta byla vlastně jeho očistou a že mu velice prospěla. Vystoupil — pocit neskonaleho pravého štěstí rozlil se mu v hrudi. Nad sebou viděl množství hvězdáren, vysokých, až ho pojímala závrať a dole — množství mladých lidí snažilo se tak, jako on před nedávnem. Ve sněhových závějích spatřil k svému úžasu i mrtvolu — mrtvolu mládí! Bylo mu jich ze srdce líto!

Poutník znova dal se do práce. Stavěl svou hvězdárnu! Stavěl na pevných žulových základech, poznatecích, nabytých dlouhou zkušební cestou. Dobře se mu práce dařila. Měl pěknou, čistou hvězdárnu — stále ji opravoval a pozoroval z ní hvězdy, lesknoucí se nad ním — cítil, že jsou mu stále bližší a bližší.

Niterní poutníková hvězdárna nikdy nepřestala růsti. Rostla do výšky pozorováním jiných niterných hvězdáren. Poutník stárl — hlava jeho ovroubena byla jiním, vrásky rozryly jeho čisté

čelo, ale rostl duševně. Věděl, že jsou hvězdárny na Mont Blancu, Mont Rose, že on proti nim je nepatrným atomem, ale přece jenom částí všech a to naplňovalo ho čistou dětskou radostí. Jednou, když zase pozoroval hvězdy, pocítil, že se blíží jeho poslední hodina. Nebál se smrti, věděl, že umírá pouze tělo a duch spěje k výšinám — jež mu byly vždy cílem. Poznal, že člověk není nikdy dosti dokonalý, nikdy že nemůže položit ruce v klín a říci dost. Zemřel a duše vzlétla k výšinám nejvyšším.

A hvězdy, které denně pozoroval, zahalily se šedým závojem smutku, plakaly rosnými perlami, jež osvěžily vyprahlou zem.

Hvězdárna zůstala několik dní prázdná a potom — přišel jiný hvězdář a stavěl výš a výše.
Olga B.

Z Brna. První je, když dostanu »Jitro«, podívati se do »Dívčí hlídky«. Kde jsou ostatní SSSdív., že nedávají o sobě vědět? Což nemohou dáti o sobě aspoň nějakou krátkou zprávu? Doufám, že v každém sdružení se vyskytne několik schopných kolegyň, které by se mohly v »Dívčí hlídce« uplatnit. Dalo nám to dosti práce, než jsme si ji vybojovaly, teď na nás záleží, abychom si ji též udržely. Neznamená to však, aby ji vyplňovalo jen Brno. Avšak, když vidíme, že odnikud nepřicházejí zprávy, chápeme se znova péra a jsme také na to hrdé, že aspoň brněnské dívčí sdružení se uplatňuje. Co psáti? Jsem toho názoru, aby se psalo ze studentského života a bylo by to jistě zajímavé. — Život kat. studentky je opravdu těžký, neb ona musí za své přesvědčení snést mnoho ústrků a výsměšků. Nesmíme se však dáti, musíme vystupovati jako opravdové katolické studentky. Sama vím dobře, kolik úsměšků musí vyslechnouti naše studentka, jak od spolužaček, tak i od pp. profesorů. Někdy již dochází trpělivost vše to poslouchati, ale tu je třeba si říci. »Co pro nás vytrpěl náš Spasitel a my pro Něj nemůžeme snést ani tuto maličkou oběť, vyslechnouti s klidem všechny ty nářky na nás! Co to jest proti Jeho útrapám!« Dalo by se mnoho o životě studentek psáti a proto kolegyně chopte se péra a pište! K tomu volám: »Bože zdař!« —ap—

—o—

Z Brna. Slunce se usmálo a hodilo nám tolik zlata a radosti. Usmály se i vážné věže chrámů, slunce skočilo na střechy činžáků, dralo se úlisně do šedých ulic, rozžehlo mi v očích tisíce zářivých světél a v srdci probudilo smích a štěstí. Chtělo se mi křičet, zpívat, jásat. A náhle jsem měla bláznivý nápad: »Budu se lidem dívati do očí, zdali v nich uzmím jaro, zářící, skotačivé jaro.« Od té doby jsem hledala v očích kolemjdoucích rozžatá světla. Plamen v srdci pomalu uhasínal. Našla jsem v duších spousty velkoměstského prachu, které neodvával ani jarní vítr.
Milena.

Duchovní hlídka

Šla světem Láska...

Šla světem Láska... Vyšla z chudých betlémských jesliček v podobě krásného, usměvavého Dítěte. Přišla na svět, aby naplnila Zákon a předpovědi proroků, přišla rozdávat dary Otce

nebeského. Již co Dítě uzdravovala svým nevinným úsměvem srdce stížená chorobou neřestí a hříchů. Později kráčela Galilei a Judskem a tklivým pohledem svých božských očí vnikala až na dno lidských duší. Uzdravovala neduh duše i těla, napomínala a odpouštěla — než marně. Šla světem láska, leč svět ji nechápal, neporozuměl volání božimu. Šla dobrovolně vypít kalich hořkosti a muk až do dna. V zahradě Getsemanské krví se potila za hrdost lidí, sama odevzdána do vůle Otce svého, vlékla těžký kříž, přetížený hříchy světa, aby zachránila duše věčného života. Hle, jak mocná je Láska. Odevzdane položila své svaté tělo na kříž a ruce, jež tolik dobra lidu prokázaly, proklály hrubé železné hřeby.

Ó, pýcho lidská, již skloň se před svým Spasitelem! Což nevidíš, že tento Spravedlivý trpí za tebe? — Teď pozvedá své oči k nebesům — snad volá k Otci o pomstu? Bůh nedovede klnout, On jen žehná. Ježíš, Láska věčná, prosí nebesa za odpuštění vin tvých. Jeho bleďé, bolestí zmodralé rty, prosí za smilování ne pro sebe, ale pro lidstvo, za něž se obětoval... Zemřela Láska. Však nezemřela na vždy. Třetího dne povstala z temnot země, korunována vítězstvím nad smrtí. Což, žije ještě nyní Láska? Láska je věčná, Láska neumírá! Chceš mluvit s ní, duše, chceš slyšet sladký její hlas? Ó přijmi Ježíše do srdce svého a poznáš blaho, jemuž ve světě rovno není. S Ježíšem vstoupí do srdce tvého štěstí a klid, odvaha a síla proti pokušením ďábelským. Ježíš přijme tě do svého objetí a ty jako ovečka přitulíš se k jeho rameni a půjdeš světem čistá, neporušená, bílá... Vždyť jde s tebou Láska!
A. P. z Plzně.

—o—

Exercicie pro studující středních škol, počínajíc od IV. tř., budou se konati v arcibiskupském gymnasiu v Praze-Bubenci ve svatém týdnu. Začnou na květnou neděli v 8 hod. ráno mší svatou a skončí ve středu ráno. Účastníci jak z ústavů venkovských tak pražských budou bydleti po dobu exercicií v ústavě. Za stravu zaplatí poplatek 20 Kč. Význam duchovních cvičení byl v tomto časopise zdůrazněn několikráte. Je to slovem kurs nejdůležitější pro mladého inteligenta. Přihlášky přijímá: Rektorát arcib. gymnasia v Praze-Bubenci, Wintrova ul. 4.

Organisační hlídka

Kolegové!

Vážnou, téměř nebezpečnou nemocí stížen leží kol. předseda ve vinohradské nemocnici. Neutěšený jeho stav nedovolí mu v brzké době opustiti lůžko, což teprve, aby se vrátil mezi nás a pracoval tak jako spočátku roku. Navštívím-li ho, první jeho slova po uvítání jsou, co dělá naše organisace, jak pracujeme, jak se připravuje »Jitro« atd. Dovolíte mi jistě všichni, abych jménem vás všech směl mu vyříditi pozdrav a tlumočiti mu účastenství na jeho utrpení.

Vás všechny prosím, abyste v modlitbách svých vzpomněli jeho uzdravení. Již v lednu postonával, ale nevěnoval náležitou pozornost svému ochuravění, na počátku února ležel doma a na 15. a 16. únor odjel do Č. Budějovic na pracovní kurs. Po svém návratu do Prahy byl nu-

cen ulehnutí a nemoc se vyvíjela tak, že bylo nutno dáti kol. předsedu do nemocnice. Přejeme mu brzké uzdravení.
K. Fiala.

Duchovní rádce SSS a ostatních našich organizačních atd. a vdp. profesory vše prosím o české memento za vážné nemocného předsedu Ústředí katol. stud. — Studenti, kolegové, vzpomente naň při velikonočním sv. přijímání.

P. Alfons Daňha C. SS. R.,
duch. rádce Ústředí.

Akce Mikulášského daru je u konce. V dnešním čísle se sbírky likvidují a můžeme říci, že výsledek letošní nemusi se nikterak hanbit před loňským. Zvláště některá sdružení vykonala mnoho, jak je vidět z přiloženého seznamu dárců. Patří jim náš srdečný dík, jakož vůbec všem, kteří s pochopením a láskou přispěli k tomuto jedinému zdroji naší existence. Neznamená to ovšem pro ta místa, kde akce Mikulášského daru dosud podniknuta nebyla a možno tak učiniti, že by se teď už zastavovala. Bude nám vítán ještě každý malý příspěvek kdykoli. — Brzo budou rozeslány nové upravené jednatelské zprávy a žádám všechna sdružení, aby je pak včas vyplněné odeslala. Bude to usnadněno již tím, že budou čtvrtletní. Zvláště ta sdružení, která dosud vůbec neodeslala jednatelských zpráv, mají povinnost co nejdříve tak učiniti. Rovněž tak nacionalie, neboť na těch nejvíce záleží. Neznamená, že když někde snad činnost ochabla, že nacionalie se nemají posílat. Je to první, co od vás žádáme. Řiďte se podle III. oběžníku, současně rozesílaného. V něm jsou jmenována nepořádná sdružení, příště je vyjmenuji v »Jitře«. Od sdružení na Moravě, ve Slezsku a východních Čechách ústředí očekává, že se nejen delegáty, ale i podle možností více členy zúčastní zemské pracovní konference na Květnou neděli v Prostějově. Rok spěje ku konci, udělejte nejpozději do května zadost svým povinnostem k ústředí. Či je to hezké, tahat se o zaslání jediného dopisu? Doufám, že v květnu budu mít úplný seznam všeho členstva pohromadě. Nenuťte mne urgovat zvláště ještě jednotlivá sdružení!

B. Černý, tajemník.

Všem sdružením. V tomto čísle »Jitra« je příloha s výkazem příspěvků na Mikulášský dar. Sdružením, která sbírku provedla, upřímně děkujeme: Zaplat' Bůh! — Bohužel musím zde veřejně upozorniti, že některá sdružení své povinnosti nevykonala anebo vykonavši sbírku nám tuto nezaslala. Vždyť celý výtěžek sbírky patří do Ústředí, je váš a je pro vás. V zájmu celého hnutí je, aby vše bylo odvedeno včas do Ústředí. Vyjmenuji zde všechna sdružení, která nám dosud sbírku nezaslala a prosím je, aby tak učinila co nejdříve. Jsou to tato sdružení: České Budějovice, Sv. Jan pod Skálou, Příbram, S. S. S. m. v Plzni, Hradec Králové, Kostelec nad Orlicí, Polička, Studenec, Brno S. S. S. m. i S. S. S. d., Hranice, sem. Kroměříž, Královo Pole, Litovel, Valašské Meziříčí, Nové Město na Moravě, Opava, Prostějov S. S. S. m. i S. S. S. d., Olomouc-Řepčín, Kostelec na Hané, Uherské Hradiště, Strážnice, Moravská Ostrava, Lipník nad Bečvou, Bučovice. Z A. S. S. neposlala: v Brně, Boskovice, Nové Město na Moravě, Prostějov, Příbor, Uherský Brod, Uherské Hradiště, Opava, Tišnov. K. Fiala.

—o—

Za kol. Ing. C. Antonínem Štefanem.

6. března 1930 zemřel v mladistvém věku kol. Ing. C. Ant. Štefan, člen Č. L. A. a bývalý II. tajemník Ústředí katol. stud. čsl. Milý a tichý tento kolega přišel ve škol. roce 1925—26 do Prahy. Nejprve vypomáhal v administraci »Jitra« a později ji nějaký čas i vedl. V roce 1927-28 byl II. tajemníkem Ústředí.

Studia svá konal s prospěchem velmi dobrým a těšil se již brzkému a šťastnému jich zakončení, leč Bůh usoudil jinak a zákeřná nemoc dovedla ho před bránu života věčného. Pozorovali jsme, že jest nemocen, leč on nás stále, tak jako doma rodiče, do poslední chvílky ujišťoval, že není nemocen. Byl tichým a pokorným, protože srdce jeho bylo podle srdce Páně.

Smrt jeho nebyla mu něčím hrozným, krokem v neznámo nebo snad dokonce v nic! Smrt byla pro něho vykoupením z pozemských útrap a byla mu posledním krokem, jak pevně věřil — před Boha, k Jeho vznešené službě, Jemuž zde na zemi věrně a svědomitě sloužil. Zemřel jako pravý katolický student, dobrý Ligista. Když jeho stav zdál se jeho dobrému otci beznadějným, otázel se ho, zda si přeje, aby k němu zavolal kněze. Antonín odpověděl: »Větší radost mi nemůžete způsobit. Již dávno chtěl jsem vás o to požádati, ale obával jsem se, že vám tím způsobím zármutek, neboť byste se domnívali, že musím již zemřít.«

Pohřbu milého kolegy a položení kytic na jeho hrob zúčastnili se z Prahy kol. Ing. C. Jan Dubský a RNC. Josef Mencl za Ligu a RNC. Karel Fiala, předs. Č. L. A. a místopředseda Ú. K. S. čs. za obě organizace. Kolegové spolu s kolegou posledním spolubydlicím zemřelého, prokázali mu poslední službu a donesli ho z kostela ku hrobu i spustili jeho rakev do hrobu.

Nad rakví před účastníky pohřbu, jichž bylo přes tisíc, promluvil za katol. studenty kol. K. Fiala. (Byli jsme požádáni o uveřejnění proslova nad jeho rakví, což tímto plníme.) Kol. Fiala přednesl asi tuto řeč:

»Drahý a milovaný kolego!

Přicházíme z matičky stověžaté Prahy z university i techniky, kterou jsi navštěvoval, přicházíme s žalem zarmouceným srdcem prodlíti poslední chvílky u Tvé tělesné schránky a rozloučiti se s Tebou jménem Tvých kolegů a přátel, jménem České Ligy Akademické, jejímž dobrým a příkladným členem jsi byl i Ústředí katol. studentstva čsl., jehož pilným a svědomitým funkcionářem jsi se stal. Zpráva o tvé smrti zdrtila nás všechny, kdož jsme tě pilného a neúnavného jako našeho spolupracovníka, znali. Bolestnější jest to, že odcházíš z našeho středu, z prahu nového samostatného života, téměř již opouštěje dobře vykonaná studia. Bůh všemohoucí povolal tě dříve, než-li jsi mohl realizovati svá předsevzetí pro tento pozemský život. Z ruchu a ze středu práce jsi odešel, aniž bys zvěděl výsledek poslední své práce, šel jsi, jak ti velí Pán, abys rozmnožil řady andělů a vstoupil do vojska knížete sv. Václava, k jehož mučednickému místu jsi tak rád s námi putoval.

Slova Božského Učitele: »žeň jest hojná, ale dělníků málo«, byla pobídkou, že jsi nám nabídl své služby a síly a pracoval jsi k úplné spokojenosti celého hnutí katol. studentstva. Po příchodu do Prahy hlásil jsi se do České Ligy Akade-

mické, jejíž program se shodoval s tvým přesvědčením. Tvá víra v nesmrtnost a v Boha vedla tě do Ligy, hlásající: »Hleďte nejprve království Božího a spravedlnost jeho, ostatní bude vám přidáno.« Byls a jsi členem Ligy, neboť kdo věří, byť i zemřel, živ bude na věky; té Ligy, která povznáší ducha studenta v čistotu nebe, odpoutávajíc ho od nízkosti světa, všeho mamonu a požitkářství, sama pak se odpoutala od hmoty, aby tak zvítězila láska nad egoismem, mravnost nad nemravností, svornost a pravá svoboda nad násilím, skutečné vlastenectví a čisté lidství...

S Č. L. A. volal jsi studenty k návratu k ideálům křesťanské nauky, lásky a oběti. Pomáhal jsi nám soustřeďovati za krásným programem Ligy duše nadšené, jimž zásady křesťanské nejsou pouhou filosofií, ale naukou Boží a smyslem i náplní života.

O tvé práci v Ústředí platí podobnost z evangelia o hřívnách. Kolik jsi jich od Boha obdržel, z tolika jsi těžil, abys více jiných vytěžil. Vědomostí a zkušeností dal jsi s láskou k dispozici naši organizaci, nejprve jako administrator a později i jako II. tajemník. Tvá příměstská získávala ti jen přátel mezi námi.

Byls tichým, skromným, praktickým katolíkem, pravým křesťanem. Pravý křesťan neutíká životu pozemskému, aniž zmenšuje své přirozené vlohy, rozvíjí je a zdokonaluje, uváděje je v soulad se životem nadpřirozeným, takže zušlechťuje i život přirozený. Takový jsi byl ty. Protože jsi byl služebníkem dobrým a věrným, že jsi byl i nad málem věrným, povolal tě Bůh v radost Svou, aby nad mnoha věcmi ustanovil tebe.

Matko, otče, sourozenci, bolest těžko vyslovitelná rozrývá vaše srdce. Bůh změnil plány, které spolu s vámi kolega Antonín budoval. Bůh dopustil, ale neopustil. V útěchu vám dává vědomí shledání v nebi, útěchou vám buď vědomí, že jste Bohu vychovali dobrého služebníka, takže pro jeho přednost, vyzkoušev jeho věrnost těžkou nemocí, povolal si ho k Sobě v mladistvém jinošském věku. Zemřel jako dobrý křesťan usmířen s lidmi a odevzdán do vůle Boží. Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají, ať odpočinou od svých námah, neboť skutky jejich jdou s nimi!« (Zj. sv. J. 14, 13.)

Milý a vzácný kolego! Loučím se s tebou jako předseda Č. L. A. a místopředseda Ú. K. S. čsl. a jménem veškerého našeho členstva. Ujišťuji tě, že v modlitbách svých tebe vzpomínati budeme a ujišťuji tě slovy žalmu (111, 7), že v paměti věčné bude spravedlivý, pověsti zlé se nemusí báti. Ztrácíme v tobě mnoho, ale jsme přesvědčeni, že u Boha se budeš za nás přimlouvati. Vzpomínej na své rodiče, sourczeny a kolegy, kteří věří, že se s tebou na věčnosti shledají, proto, zehnaje tě křížem, loučím se s tebou: Na shledanou u Krista Krále!«

—o—

Zpráva o schůzi Ústředí, konané dne 16. března 1930. O 9. hod. ráno zahájil schůzi kol. místopředseda K. Fiala za účasti těchto členů: Převora, Suchánka, Skuhrovcové, Nykodyma, Friedla, Jurčí a Hradila. Zmiňuje se o onemocnění kol. předsedy a jeho stavu. Věnována vzpomínka zemřelému kol. Ing. C. Ant. Štefanovi, bývalému II. tajemníku Ústředí. Vzata na vědomí zpráva předsednictva o nově se utvořivších sdruženích v Táboře a Mělnice i o vyjednávání s kolegy z Boskovic. Přijata resignace kol. prof. Odřicha Svozila a za něho pověřen vedením této funkce kol. JUC. Bruno Friedl. Na uprázděné místo čle-

na výboru kooptován kol. JUC. Emil Zavadil. Kol. Hradil podal podrobnou zprávu o pracovní konferenci, která bude se konati v Prostějově na květnou neděli. Usneseno, aby se zemské pracovní konference zúčastnil kol. místopředseda za nemocného předsedu. SSS. v Třebíči zamítnuta žádost o uspořádání manifestačního sjezdu katol. studentstva, proto, že nelze naše valné shromáždění z tradičních dnů na začátku července překládati na dobu pozdější a valné shromáždění s říšskou pracovní konferencí nelze uskutečniti pro finanční stav v Třebíči. Po loňském našem sjezdu nemůžeme tolik finančně zatěžovat naše členy uspořádáním nového sjezdu. Jednání tomuto byl přítomen kolega Kosmák z Třebíče. Schválena řada opatření, učiněných předsednictvem. Projednány další žádosti několika sdružení, jimž se odpoví písemně. Místopředseda s pokladníkem podali obšírnou a důkladnou zprávu o stavu naší pokladny. Schválen postup a další program úřadujícího I. místopředsedy. Podrobně jednáno o našem časopisu »Jitro« a vysloveno přání, aby náš časopis skutečně k 10. vycházel. Schůze skončena po 12.30 hod. —a—

Program zemské pracovní konference katol. studentstva moravsko-slezského, konané na květnou neděli 13. dubna 1930 v Prostějově. V neděli o 8. hod. mše sv. v kostele u Milosrdných s promluvou prof. dra Michalského. Ve 3/49 hod. zahájení sjezdu. O 9. hod. náboženský referát v plenu. Promluví univ. prof. dr. Cinek na téma: »Obroda studentské duše v katol. liturgii.« Od 3/410—11 hod. zasedají sekce: a) středoškolská, refer. JUC. Fr. Hradil. Zprávy delegátů. b) právní: Projednávání návrhu na ústřední jednací řád; ref. kol. Jurča. Debata. Od 11—12 hod. zasedá plenum. Referát organizační, promluví dr. Levíček. Od 12 hod. společný oběd. — Odpoledne: od 1/42—3/42 zasedá plenum: referát nábožensko-organizační. Promluví dr. Ot. Tauber na téma: Laický apoštolát katol. studentstva a příprava pro něj. Od 3/42—2 hod. zprávy z Ústředí. Od 2—1/24. hod. debata k organizačnímu referátu kol. dra Levíčka a k nábožensko-organizačnímu referátu. Od 1/24. do 1/25. hod. tisková sekce, ref. kol. ThC. V Skalník na téma: »Náš tisk a jeho průprava do budoucnosti. Debata. O 1/25. hod. zasedá plenum. Usnesení sjezdová. O 5. hod. zakončení sjezdu. O 1/26. hod. společná večere. O 1/28. hod. slavnostní divadelní představení ASS. Prostějov. K. Rožek: »Samot chorobné květy.« Drama o třech jednáních. — V pondělí: o 8. hod. společná mše sv. O 9. hod. pout katol. studentstva k hrobu básníka Dostála-Lutinova. Za Ústředí katol. stud. čsl. zúčastní se sjezdu kol. místopředseda K. Fiala.

ASSS. v Místku. Mimo stručnou zprávu o založení ASSS. v Místku, nenašel jsem žádných dalších uveřejněných zpráv o jeho činnosti. Nelze však z toho usuzovati, že by neplnilo svého poslání. Je si plně vědomo svých povinností k bratrským katol. spolkům a katol. lidu a za vedení nového výboru (předs. Ph. C. B. Kocich, místopředs. Ph. St. A. Lauča, jedn. Ph. St. J. Kunovský, poklad. MUC. M. Quitt), je možno konstatovati značný vzestup. Zvláště někteří jsou nejen iniciátory, ale i zakladateli a významnými pracovníky a činovníky katol. spolků mládeže (venkovská SSS., Omladina, Orel), zejména na Těšínském Slezsku, kde je práce za nynějších poměrů ještě značně obtížná a pole působnosti velmi široké. Snaží se také úsilovně o rozšíření myšlenky exerciční a finančním vítězkem z různých podniků (o letoš. vánocích to byl zda-

řilý sylvestrovský večer)), umožňuje zúčastnit se jich i nemajetným studentům. Nemenší úsilí věnuje také propagaci dobrého katol. tisku, který má právě v dnešní době takovou důležitost. Práce jeho je sice nehluchá a nenáročná, ale tím úspěšnější a tak žádoucí na zanedbané horké a sopečné půdě kraje Bezručova. La.

SSS. m. Brno. S novými silami dali jsme se po svátcích do práce. Uspořádali jsme 6. II. V. taneční věneček, který se opravdu ve všech směrech vydařil. Zároveň v téže době cvičil p. dr. Ludvík Šilhan, advokát v Brně, div. hru »Charleyova teta«. Sehrána byla pak 23. II. k všeobecnému uspokojení přítomného obecnstva. Mimo to konány debatní večírky a 19. III. členská schůze s přednáškou se světelnými obrazy dp. sup. Kolíska o Lourdech, při níž vyzváno členstvo předsedou, aby častou modlitbou vzpomínalo na Rusko. 12. III. oslavily se slavnostní schůzi 80. narozeniny presidenta T. G. Masaryka, na niž promluvil p. Žampach o významu Masaryka pro katolíky v legiích. Ostatní část programu vyplnily kolegyně z SSS. a kolegové čísly hudebními, recitacemi a zpěvy. Vzpomenuto také úmrtí Al. Jiráka. 23. III. přistoupili jsme ke stolu Páně. Taková je naše činnost, co hodláme vykonati dále, povíme si jindy. —zet.

Kalendář katol. studentstva čsl. na rok 1930/31 vyjde na začátku května. Bude to již 14. ročník, zvláště pečlivě vypravený k 25. výročí založení České Ligy Akademické a Moravana. Líbil-li se loňský kalendář, doufáme, že i letošní, který bude vypraven ještě lépe vnitřně i zevně, bude přijat s přízní tím větší. Úvodní článek pro kalendář napsal Jeho Milost Mons. Dr. Fr. Kordač, arcibiskup pražský o jubileu sv. Augustina. Ať není ani jediný studentky a studenta, který by neměl svého katol. kalendáře. Objednávky zasílejte pouze kalendářovému odboru »Moravana«, Brno, Údolní 113.

Literární hlídka

T. G. Masaryk o dokumentech ministra Beneše. V 16. vydání Světové revoluce, které právě vychází, prezident píše: »Upozornil jsem v předmluvě na sbírku dokumentů min. Beneše, kterou moje vývozy a zprávy budou doloženy; spis ministra Beneše již vyšel a jeho část tvoří sbírka hlavních dosvědčujících dokumentů.« Benešův dokumentární svazek jen váz. stojí Kč 90.— a druhé opravené vydání Světové revoluce brož. Kč 57.—, váz. 69.—. Vydal je »Orbis« (Praha XII.). Taťo díla jsou základem každé knihovny.

K článku o Josefu Florianovi z minulého čísla. Omylem uvedeno bylo v mém článku o Jos. Florianovi, že »Nova et Vetera« dosud vycházejí, což není pravda. Florian vydává pravidelně ročně několikrát »Archy«, které stojí ročně 20—25 Kč a občas i »Kursy«, které jsou více rázu filosofického. J. M.

Nový historický román. Antonín Kolek vydá na jaře velkou historickou práci »O klíče markrabství«. Román jedná o pohnuté době husitské na jižní Moravě, životě drobné šlechty, je protkáán tklivou láskou zběhlého novice dominikánského kláštera v Brně k panně Hanyšce, popisuje hroznou záplavu kumánskou, obležení hra-

du Břeclavě rakouským vévodou Albrechtem, bitvu u Břeclavě 19. listopadu 1426. Děj se odehrává v celé jižní Moravě od Chřibů až k Břeclavi. Autor se na práci připravil několikaletým studiem pramenů, takže kniha poskytne čtenáři věrný obraz doby moravské minulosti. Práce vyjde asi o 320 stranách za subskripční cenu 29 Kč, z níž polovina se splatí hned, druhá po dodání knihy. Už nyní je možno přihlásiti se v redakci »Slováckých Novin« v Uh. Hradišti. Subskripční lhůta končí 15. května t. r., proto ji neobmeškejte.

Jakub Deml: »Šlépěje.« Sv. XIII. Demlovy »Šlépěje« jsou obrazem dnešního života. Přesvědčují úžasnou a plnou skutečností i hloubkou postřehu. Básník silného nadání a nesmírné hloubky naznačuje v nich svůj poměr k lidské společnosti a k jejímu duchovnímu životu. XIII. svazek »Šlépějí« věnoval Deml především poměrům v bolševickém Rusku. Otiskuje ve své knize skoro zoufalé provolání říšského ústředí »Obrany Slovanů« k národu českému a ke všem slovanským kmenům, které má obrátiti pozornost všeho Slovanstva k trpícímu ruskému lidu. »Musíme se děsit, co čeká inteligenci českou, co ji čeká v nejbližších letech, když i ona opustila, zradila a zapřela svůj národ, odpadnuvši od víry.« Tak ostře kritizuje Deml naši inteligenci, která má zájem pro všelijaké »mučedníčky«, ale od pravých a skutečných mučedníků odvrací svou tvář. Další část knihy je věnována studentským manifestacím v Praze a tak zv. »numeru clausu«. Deml odmítá stanovisko Masarykovo, který je proti »numeru clausu« a dokazuje, že v této věci se Masaryk neshoduje s Otakarem Březinou. Cituje spoustu výroků Březinových, který pravil, že u nás je všechno požidovštěno, že u nás se páchají strašné věci na národě a že ten, kdo to způsobil, nikdy toho před Bohem nezodpoví! Tyto výroky Březinovy i jiné vzbuzují zájem o Demlovu knihu »Rozhovory s Otakarem Březinou«, která vyjde co nejdříve a na kterou zde upozorňuji. XIII. svazek »Šlépějí« je vzácná kniha a obsah její je velmi zajímavý.

Václav Zima.

Josef Resl: »Poněmčení západních Čech v XVI. století.« Vydalo Národopisné museum Plzeňska. Malá tato práce podává nám pevně a správně narysovaný obraz našeho národního života v XVI. století i tuhý odpor českého živlu proti násilné germanisaci. Poněmčení Čech je věc stále živá a akutní, a zvláště pro historika velmi lákavá. Autor Josef Resl, který se věnoval studiu národnostních poměrů, shrnul v této knize část svých vědeckých poznatků. Vím, že studentstvu takovéto suchopárné a »učené« věci jsou cizí a že tu marně dráždím chut, ale myslím, že je nutno, aby studenti sledovali vývoj našeho národa a národního života i náš boj s cizími, nepřátelskými živly. Otázka poněmčení Čech musí tudíž být předmětem stálého a věčně živého zájmu. Tato studie Reslova přináší spoustu nových názorů. Autor veškeré své důvody a důkazy podpírá podrobným bádáním historickým, studiem archivů a odkazováním na četnou literaturu, o předkládané látce pojednávající. Dokazuje, že český živel neudržovala u nás jen »česká víra husitská«, jak tvrdí mnozí historikové, nýbrž že i katolíci a zvláště katoličtí kněží byli ochránci českého jazyka. Za hlavní šířitele germanisace u nás označuje odnárodňující se, zhýčkanou šlechtu a lutherské pastory. Kniha je opravdu velmi zajímavá; psána je velmi bystře a živě. Jest jen litovati, že autor neuplatňuje své znalosti v poněkud obsírnější práci, kde by shrnul vše, co je v této otázce důležité a nutné.

Václav Zima.

Otokar Fischer: »Duše a slovo.« *Essays*. (Vydal Melantrich A. S. Praha.) Jsou to essays myšlenkově neobyčejně bohaté a podle doznání autora celoživotní žej; v jednotlivých státech řeší otázky literární psychologie, otevírá nové brány, jež má písemnictví řešiti, zabývá se problémy ducha, básnické nevyslovitelnosti, slovního významu barev atd. a při tom, jako **výtečný germanista** doprovází i spoustou ukázek příslušné literatury, hlavně německých klasiků. V druhé části řeší problém slova a jeho funkce v umění; tato práce projevuje se pečlivým a důkladným rozbohem filologickým verše Březinova (ukázka otiskána též v Tvaru II.) a J. Kollára. Pro Ot. Fischera, známého též jako zčeštovatele Goetha a Nietzsche, jest pozoruhodná část o překládání, kterážto otázka v poslední době má zvláštní důležitost. Jest odevzdáním se dílu, které překládám, leč ne omezením osobní svobody, radostným podřizováním osobního temperamentu cílům a hodnotám nadosobním, jehož vrcholným výrazem jest: Ich dien. Žádá též stejné převedení citů i obrazů a zachování barvy slovního výrazu. Všechny tyto otázky řeší »Duch a slovo« bystře a forma dosahující básnického vzletu, mnohé říká, jiné jen napovídá. Názory na funkci barevnosti slova jsou do jisté míry objevem, alespoň literární kritika jich dosud neznala. Fischerova práce jest hodnotná, a každému, kdo se o literaturu zajímá, potřebná.

Antonín Čech.

Max Brod: »Reubeni.« (Pyramida, 5. svazek, vydal Sfinx, Bohumil Janda v Praze.) Vynikající románová práce pražského německého spisovatele, který našel vděčnou látku v dávné minulosti — v XVI. stol. — do něhož vložil příběh mladého židovského jinocha, který byl předurčen býti spasitelem a bojovníkem svého národa. Mne chytil Brodův román hned na začátku, a to již je dobré znamení. Problém, který hned na začátku zdá se vyřešen, táhne se celou knihou v nových, uměle vynalezených kombinacích. Touha po čistotě, varovati se hříchu a přece v něm cele tkvíme v maličkostech, aniž o tom víme. Nádherné jest gesto starého žida, který, když oknem spatřil nočního zloděje, prohlásil dříví na dvoře za věc bez pána, aby zabránil hříchu. Skutečně náboženské momenty nejen pro obsah samý, ale i v pojetí jsou krásné. Ovšem, není opominuto ani stinných stránek, a je jich mnoho. Velká otázka: Kdy se objeví záchrana, Spasitel, tak dlouho očekávaný? Mučivá otázka židů, která nás naplňuje steskem. Čekáte a budete marně blouditi dále. Reč autorova mile a teple zvučí, hlavně nechá-li jednati hrdiny a ponechá stranou všechnu historii a filosofování, které ovšem jest podstatou děje. Symbolická jest postava Moniky, která je nadějí Davida, pro ni zradí své druhy, ale ztratí ji, stejně jest i klamný sen o Mesiášském poslání Reubeniho — Davida. Stálé bloudění a tápání. Cosi vzdáleného Durychova Bloudění. Z knihy, která je dosud nejlepší v Pyramidě, vane duch umění a opravdové inteligence.

Antonín Čech.

Jindřich Štyrský: »Život J. A. Rimbauda.« Dopisy a dokumenty. Dílo J. A. Rimbauda. Překlad Vítězslava Nezvala. Vydal »Odeon«, Praha 1930. Konečně český čtenář seznámen s dílem a životem Rimbauda, který v mnohém podoben je našemu básníku Karlu Hlaváčkovvi. Narodil se 20. X. 1854 v smutných Ardenách, otec důstojníkem, který po roce 1860 se odloučil od rodiny, nemá kamarádů, neví, co jest mateřská něha; a samo studené a nevlídné prostředí vychovalo básníka málomluvného, jenž o světě a věcech nabývá osobitého názoru, neboť všetečnost matka nedovolovala a kamarádů Rimbaud neměl. Již roku 1875 přestává míti proň poesie cenu, nezajímá se o ni a věnuje se cestám a studiu řečí. Jeho život jest samé

dobrodružství, touhy, nebezpečné cesty; prošel kus Evropy, Jávou, byl zaměstnán v Asii, cestuje do neznámých končin Afriky, obchoduje v Habeši. Zatím ve Francii vzrůstá sláva jeho díla, zesílená fantastickými zprávami o jeho životě v Africe. Životní dráha, tak pestrá, končí se v Marseilles, kde zemřel 10. XI. 1891 po odnětí pravé nohy. Nedlouho před smrtí našel znovu víru. J. Štyrský natáčí chronologicky život na filmové pásy, provázený dopisy R. zasílanými rodině a přátelům. Práci měl ulehčenu četnou literaturou o R., jak svědčí bibliografie. Je to pěkný a plastický životopisný referát. Škoda, že není též kritikou. O přednášce F. X. Šaldy referoval pěkně o posledním čísle kol. V. Černý. Štyrského kniha na některých místech i dokumenty staví se proti pojetí Šaldově. Jméno Rimbaudovo stalo se praporem moderní básnické generace. Nezvalův překlad obsahuje celkovou žej mladého básníka 16—20letého, časově vymezenou na necelá čtyři léta. Znamená reakci proti Parnasistům a návrat k prostému a jednoduchému výrazu, který jest často účinnější. Snaha každým slovem ponořit se do vlastního nitra, poznati sama sebe, ponořiti se do nejhlubší části vlastní podstaty. Z této touhy po sebepoznání pramení ty vyčerpávající cesty, básník nám o tom zanechal zprávy v dopisech a vypravuje se, že často vesloval po rozvodněné Mose proti proudu v místa nejdivočejší. Obdobným jest též náš Hlaváček ve sbírce »Pozdě k ránu«. Z básní, jimž platí daň svému dětství, jeze příjemné kouzelnictví myšlenek a hříček slovních. Vrcholemj jeho tvorby jsou Illuminace, práce, o které těžko říci definitivní slovo, ale jest jisto, že stojí vysoko nad tvorbou vrstevníků Rimbaudových. Z »Písňej nejvyšší věže« probleskuje naděje, sváděn zápas mezi světem a věčností:

»Rekl jsem: Všeho nech,
ztrat se bez lítosti.
A bez příslibů těch
nejvyšších radostí
ať ti nic nebrání
žít v přísném ústraní.
Tisícerý odraz,
samé trní, hloží,
duše, jenž má obraz
svatě Matky Boží:
zda se modlíš k Panně
vroucně a oddané?«

a touha po opětném příchodu svatých milostí
»Kěž přijde čas, kež přijde čas
a srdce vzplane láskou zas!«

a v oddílu »Čas v pekle« píše: mariánský kult a dojetí nad Ukřižovaným se ve mně probouzí mezi tisíci světskými kouzelnými představami . . znovu se nalézám teprve dnes.« Katolický literární historik má u Rimbauda dosti důkazů o jeho katolicitě. Třeba jen objasniti. Hlaváček též do nedávna byl pohan, a dnes máme dokázáno, že jeho dílo je katolické. Překlad Nezvalův jest plynny. Svě osobní názory na překládání, jimž se řídí i v praksi, uveřejnil v anketě *Kmene r. II. č. 3.*: »Je třeba naplniti se duchem překládaného básníka, osvojit si způsob jeho vidění a slyšení, jeho syntaxe, jeho intonace, jeho obraznosti, je třeba státi se jeho mediem a pod tou sugescí zacházeti slovním a obsahovým materiálem jeho rozmetené básně v překládací řeči tak, jak by s ní zacházel básník, kdyby psal tou řečí.« Tedy nejedná se o přesný překlad, nýbrž o volnou myšlenkovou a slovní imitaci. Ovšem, Nezval je Rimbaudovi dosti blízký jemným svým spiritualismem. Podobný vděk, jakého se dostalo a ještě od F. X. Šaldy dostane Rimbaudovi, by zasluhoval neprávem pomlčovaný domnělý dekadent Karel Hlaváček, v mnohém tak blízký Arthuru Rimbaudovi.

Antonín Čech.

Dr. R. V. Hynek: »Obrození Římem.« (I. a II. díl Kč 40.—, vydala Československá akciová tiskárna v Praze II.) Známy pražský lékař dr. Hynek v této knize podává své pocity a zážitky při návštěvě Věčného města. Kniha jedná o věcech známých, ale i naprosto nových velice zajímavě, protože je psána autorem, který od církve kdysi odpadl, a když se znova v její lůno vrátil, vidí vše novými očima. Spisovatel je uchvácen památkami Říma, vzpomíná na stavitelství antické, vykopávky, je okouzlen nynějšími kostely římskými. Vzpomíná také prvních mučedníků křesťanských, katakomb a jiných věcí. Na četných místech polemizuje s Macharovým Římem, přistihuje ho při četných omylech a nepravdách. Ve svém díle uvažuje o poměru katolicismu k modernímu pokrokářství a pohanství našeho národa, uvažuje o stále vzrůstající barbarisaci a mravním úpadku a volá: Zpět k Římu, k jeho víře a kultuře! Autor, jak známo, prošel skoro celým světem, srovnává tam jednotlivé myšlenkové směry, líčí nápor soudobého bezvěrectví proti duchovní moci Říma, proti jehož institucím zuří dodnes neprudší boj. Dokonale odhaluje prázdnotu pokrokářského hesla: Řím musí být souzen a odsouzen. A možno říci, že doposud nebylo v české literatuře nic napsáno pravdivějšího a přesvědčujícího. Proto tato kniha neměla by chybět nejen mezi katolickou inteligencí, ale měla by se rozšířit mezi lid, abychom konečně otázce římské jedenkrát rozuměli.

F. Krchňák.

Netopýří křídlo jest jeden z nejčtenějších románů anglického spisovatele Sax Rohmera, který jest oblíben nejen v Evropě, ale i v Americe. Rohmer jest umělcem ve stavbě skutečného detektivního románu. Logický vývoj událostí a hromadění záhad vystupňují čtenářovu pozornost na nejvyšší míru. Sešit za sešitem jest novým překvapením, novým vzrušením, novým zauzlením. Jest to dílo literárně cenné a doporučujeme ho všem přátelům napínavé četby detektivní. »Netopýří křídlo« vychází jako první svazek knihovny Argos, výboru nejlepších knih detektivních a dobrodružných. V první serii o 10 svazcích vyjdou knihy, které budou ozdobou každé knihovny. Zvláště překvapuje nízká cena svazků v subskribci a to na první sešit, svazek o 290 str., vytištěný půltučným typem na krásném papíře, stojí brožovaný místo Kč 19.— pouze Kč 15.— a vázané v celoplátěné vazbě se zlatým tiskem Kč 19.— místo Kč 25.—. Argos lze odebrati též v sešitech po Kč 1.90, poštou Kč 2.—. Přihlášení na první serii obdrží krásné desky zdarma. Knihovna Argos vychází v nakladatelství Jana Svátka v Praze XVI., Husova tř. 7.

Devět sešitů knihovny »Argos« dovede udržet čtenáře v největším napjetí, devátým sešitem končí první román této zajímavé knihovny, román Sax Rohmera: **Netopýří křídlo**, v němž mistrným způsobem řešen jest jedinečný, detektivní případ, jehož obětí stal se bohatý španěl plukovník Menendez, který žil v Anglii. Knihovna »Argos« přináší nejlepší díla dobrodružné literatury světové a oznamuje jako druhý román »Argosu« úspěšný dobrodružný román »Errcmango«, ostrov záhad, jehož autorem jest slavný francouzský spisovatel Pierre Benoit. Knihovna »Argos« vychází v týdenních sešitech po Kč 1.90, poštou Kč 2.—. Odběratel první serie o 10 svaz. obdrží krásné desky celoplátěné zdarma. Upozorňujeme na levné ceny svazků, upravené pro odběratele této první serie a totiž brožované svazky místo Kč 19.— pouze za Kč

15.—, váz. v celopl. vazbě místo Kč 25.— za Kč 19.—. Předplatní listek na 10 svazků této prvotřídní četby jest vhodným dárkem. K odebrání serie lze se přihlásiti u každého knihkupce nebo přímo v nakladatelství Jana Svátka v Praze XVI., Husova tř. 7.

Divadlo a film

Eugène O'Neill: Podivná mezihra. — Symfonie rodinného života o dvou dílech (osmi obrazech). Přeložil dr. Frank Tetauer. Po prvé 3. března v Národním divadle. — Kdybychom chtěli na tuto divadelní hru bráti měřítko přísné stavby dramatu, myslím, že by neobstála. Neznám konečně ani hru knižně, ale zdá se, že z důvodů čistě technických bylo ledacos škrtnuto a dalo by se také škrtnouti. Taktéž překvapí řada monologů, které se též nesrovnávají s požadavky dramatu, jaké jsme zvyklí v každé pořádné divadelní hře viděti. Nemožno to však jen tak rázem odbývati a považovati to za chybu, když přece jen cítíme, že právě v těchto monolozích je tak mnoho pravdivého, životného a často tak kontrastujícího, když tři osoby jsou současně na jevišti a každý sám pro sebe mluví. Zdalí pak je možno mluvíti o nějaké symfonii rodinného života, je též těžko říci. Spíše bych v tom viděl velkou disharmonii, takovým dojmem na nás aspoň působí celek. Vidíme zde jako na pitevním stole rozřezáno do nejmenších součástí tělo rodiny, abych tak obrazně řekl, v plné nahotě se všemi tragickými možnostmi v takové rodině, v níž po několik pokolení vždy se strany manželovy potomci propadají hrozným zkáze, pomatení smyslu. Běží o to, vyvarovat se tedy tomu, a to jde jedině podle mínění matky ženichovy, když se na příště vyvarují děti. Tedy něco se stanoviska křesťanského přímo hříšného a se stanoviska lidského nanejmeně něco nelidského a nemravného, obzvláště v tom případě, když mladá žena, životem předtím zklamaná, touží právě v dítěti nalézt nejvyšší uspokojení a nejvyšší opojení štěstím. Tu stojí mladá žena Nina před velkou otázkou. Chce rodinný život zachovati v úplné harmonii, tolik chce přinést muží, sebe však chce též učiniti šťastnou; odhodlá se tedy k něčemu, co rovněž se neshoduje s křesťanskou morálkou, a dá skutečně muží dítě, jehož on však není otcem. Domnívá se jím pouze býti a v tomto domnění i umírá, raněn jsa náhle mrtvicí. Štěstí však ani za této kombinace Nina nenachází a jako stará žena vstupuje v manželský svazek s mužem, jenž ji vždy miloval, jehož však ona považovala po smrti svého otce spíše za svého druhého otce. A na konec dochází k poznání, že smysl života netkví v tomto pozemském, který je jen jakousi mezihrou toho velkého, harmonického, věčného žití. Hra tedy místy drastická, těžká svou myšlenkovou náplní, ale na konec uspokojující. — Heřecky se jistě dalo očekávati od herců z Národního divadla více, a hlavně Nina paní A. Sedláčkové byla chladná, až mrazivá, ačkoli se do toho nutila, jak mohla. Úplná nemožnost disponovati hlasem. Snad to bylo jen toho večera, a pak bych se tedy na prkna, když nejsem disponován, neodvažoval. Dobrý byl doktor Darrell páně K. Vávřův s velkou zásobou charakterisačních odstínů. Plná života, prostá, až naivní byla Madeline Arnoldová Jiřiny Štěpničkové. V. Černý.

Filatelie

»Světská sláva — polní tráva.« O pravdivosti tohoto pořekadla přesvědčila se ve Francii žena, vynikající tělesnou krásou, jejíž podoba zdobí tolik franc. známek. Je to známá »Marianne« rozsévačka. Nedávno přinesly časopisy smutnou zvěst, že tato žena zemřela v největší bídě a opuštěnosti. Za model byla prý vyvolena, když hnala na pastvu krávy. Bosonohá a v pavučinový šat zahalená rozsévačka musela býti v seti velmi dovednou, že uměla sítí proti větru, jak je vidět na vlnících bohatých vlasech a oděvu. Za ní hledící mračná opančěrovaná Germania snad v duchu o ní myslí, že »práce kvapná, málo platná«. Zvláštní shodou okolností zemřela i představitelka pyšné Germanie brzy po franc. Marianně, ale jaký rozdíl mezi nimi. Poslední oplývala jako slavná herečka slávou, blahobytem a vážností až do své smrti.

Filatelie v rozhlase se i u nás začíná slibně ujímati. Péči Svazu filatel. spolků byla vysílána 6. března přednáška o zn. s obr. presidenta Masaryka, jež byla součástí oslav 80. narozenin prezidentových. Pro další období je týmž svazem chystána celá řada poučných přednášek. V Německu již dávno jsou vysílány odb. přednášky ve všech městech. Poněvadž v předešlém čísle nebylo možno zmíniti se o chystaných známkách jubilejních, činíme tak dnes. Jejich vzhled jistě všichni již dobře znáte. Novinkou je u nich přívěsek buď nahoře nebo dole, ale pouze u krajové horní nebo dolní řady. Proto jsou známky s kuponkem hledanější. Červené slavnostní a pamětní razítko má dodati této jubilejní serii ještě větší vzácnosti, ale není každý sběratel tak »šťastný«, aby získal serii s jedním památ. razítkem (tím méně se všemi osmi různými razítky). Ostatně budoucnost nás již poučí, bude-li serie takto orážená cennější, než neupotřebená. Naší filatelistickou radost z této jinak pěkné serie kazí vydání zbytečně vysoké hodnoty 10 Kč, což je přímý útok na beztak chudé kapsy četných sběratelů.

Sport

Slavia—Vienna 3:1 (3:1).

Na hřišti Slavie byl sehrán v neděli 30. III. mezinárodní match S. K. Slavia—Vienna Videň, který skončil zaslouženým vítězstvím mistra ligy 3:1 (3:1). Branky vstřelil: Čipera, Šoltys a Svoboda ze scrumage; za hosty scoroval z trestného kopu obránce Blum. Výsledek byl již rozhodnut v prvé polovině hry. V druhém poločase nebylo docíleno branek, neboť Slavie povolila, znavena sobotním ligovým matchem s Viktorií Žižkov. Z hráčů Slavie podali vynikající výkon Šimperský, Šubrt v záloze, Svoboda, Šoltys v útoku. Z obránců byl lepší Novák, ač poněkud tvrdý. Ke konci zápasu byl vyloučen hráč Vienny Gschweidel pro urážku soudce. Soudcoval se střídavým štěstím p. Kastner.

V předzápase se utkal čl. exmistr Viktoria Žižkov s amateurským mistrem A. F. K. Kolínem. Zá-

pas skončil nezaslouženým vítězstvím Viktorie Ž. 2:1. Branky: Mareš, Hromádka.

Mělník. Dne 11. dubna položen byl základ k novému sdružení katol. studentů u nás, na historické půdě města Mělníka. Dosud jsme zde nic takového neměli. A už počátky ukazují, že nová buňka bude růst a zdárně se vyvíjet, že zdatně přispěje k rozmnožení našich řad v republice. Šlo se nás v ústavě kolem 30 s našim p. prof. Dr. Koničkem, který je nyní našim duchovním rádcem. Z Ústředí z Prahy přijel k nám taj. RNC. Boh. Černý, který výstižně promluvil o duchovních proudech v českém studentstvu v poslední době a o úkolech a poslání katolického studentstva jako obroditele v novém duchu. Po jeho krátké řeči rokováno o vnitřních záležitostech a utvořeno zatímčně volné sdružení studentské, které bohdá vyvine co nejlepší činnost a nezůstane v ničem pozadu, hlavně, jak p. ředitel si přeje, v ohledu sociálním. Pole je široké, s chutí tedy do díla!

Technická hlídka

Českomoravská továrna převezme též výrobu letadel. Jak se dovídáme, zahájí v brzkou Českomoravská Kolben-Daněk také výrobu letadel, pro kterýžto účel převezme také licenční výrobu italských leteckých motorů značky »Asa«, formy Isotta Fraschini. Zároveň zřizuje Českomoravská podle našich informací také ještě zvláštní tovární laboratoř pro konstrukci nových typů draků pro různé účely. Na pozemcích továrny, zakoupených ve Vysocanech, má býti zřízeno vlastní zkušební letiště.

Výprava našich architektů do Ameriky. Za spolupráce New York Society of Architects uspořádána bude ve dnech 23. dubna až 31. května t. r. zvláštní odborná výprava čl. architektů do Spojených států severoamerických za účely studijními. Technické řízení výpravy převzala pražská filiálka Gunard Line.

Máme již ke dvěma stům civilních letadel v republice. V celé republice máme již nyní celkem 167 civilních letadel, ve kterémžto počtu jsou ovšem započítána také letadla aerolinií, Masarykovy Letecké Ligy a Aeroklubů. V majetku soukromých osob je dosud u nás pouze 6 letadel. Z nich má tři československá a jedno německé Baťa, 1 velkostatkář Kinský v Heřmanově Městci a 1 zasilatel Kocourek ve Slaném.

Světlem

Opět jedno ložisko uhlí nalezeno. Ke zprávě o sondovém vývrtu na uhlí u Jeníkovic na Cholticku, se dovídáme, že i v severních Čechách bylo právě odkryto nové ložisko uhlí. Již před delší dobou bylo zjištěno, že na kopci Horce u Hodkovic pod Ještědem jest černé uhlí. Teprve letos v lednu se však v údolí pod kopcem započalo s geologickými pracemi, které mají za účel zjištění množství a uložení uhlí. Podle dosavadních výsledků budou tyto snahy korunovány úspěchem a kraji se dostane nového zdroje příjmu.

Indie se osamostatňuje i obchodně. Indická vláda právě vysílá do zahraničí několik vlastních obchodních agentů, kteří budou pracovat m. j. též v Hamburku, Miláně a Novém Yorku. V uvedených místech byly tyto funkce dosud vykonávány zástupci anglické koruny.

Sto čtyři japonské firmy na pražském veletrhu. Japonsko bylo po prvé na letošním jarním veletrhu zastoupeno velkou soubornou expozicí ve Veletržním paláci, v níž reprezentováno bylo celkem 104 japonských firem ze všech odvětví originálního i exportního japonského průmyslu. Zvláště početně zastoupeno bylo zboží bambusové, umělé hedvábní, měděné zboží, porcelán, vějíře, obrazy, lakové zboží, výrobky ze želvoviny atd. Jako pendant k této expozici byla otevřena pouze po dobu veletrhu i Hlouchova výstava mimoevropského umění, v níž jest japonské umění zastoupeno velmi pozoruhodným způsobem.

Řádky chvályplné i nelitostné

Kolegyně Cornix, septimánka z Přerova, chce, abychom pomoci »Jitra« uzavírali přátelství a abychom snad něco ze svého života tam napsali. Rovněž i já bych si toho přál. Ale moje první přání by bylo, jak píše kol. Šafář, aby se všichni podpisovali plným jménem, to ovšem neznamena podpisovati se pseudonymem, jak to učinila kol. z Přerova. Stalo se mi, když jsem odesílal dopis do 6. čís., že jsem učinil z mého dopisu zkratku S. J. Boskovice, a proto kol. Ant. Vrbo, nemyslí, že spím a že nedávám o sobě žádné zprávy.

Kolegové, nekritisujte své kolegyně! Víte přece, co v nich vězí. Ubohá kolegyně Mocová — zamrzla jí při letošni kruté zimě lahvička s inkoustem a ona nemůže nám dáti odpovědi. Jiným kolegyním nedostává se per a papírů. Prosim o dobročinnou sbírku pro tyto nešťastnice.

Studenti, zamysleme se nad slovy kolegy »—ba«: »My, studenti, musíme býti jedna rodina, jeden duch.« Necítíte v těchto slovech půvab a pojítko? Vy, kolegové ze Slovenska, odložte brýle politického zahrocení proti Čechům, Vy, Češi, odložte svou panovačnost a přiblížte se ke klidným Moravanům! Velehrad stojí na Moravě a poutá k sobě všechny slovanské národy. Proč by tedy nemohl poutat nás, katolické studenty, z celého území Československé republiky? Kolegové, přijíždějte na Velehrad na exercicie a při těchto se nejlépe poznáte a uvědomíte si, že jsme si všichni bratry. Uznávám, že někdo bude namítati, že má dalekou cestu, ale toho se nekteří, poněvadž této malé oběti nikdy nebudete litovati. V »Jitru« se tedy seznámíme dopisy a na Velehradě osobně.

Josef Schneeweis, VIII. rg. Boskovice.

Jar. Šafář, VIII. rg. Boskovice.

Upozorněn na dopis v č. 4. číslem sedmým (bohužel, že jsem ho dříve přehlédl), odpovídám sám, když Ti žádný přímo neodpověděl. Horuješ pro dopisy, což jest velmi chvályhodné, výměna názorů nikdy neuškodí.

Souditi »z neodhlasu Tvých slov« na hnílobu, jest trochu příkré. Mnohým jest »Jitro« zábavným časopisem, pročtou je, pobaví se jím, vezmou si i něco k srdci z něho, ale do psaní se jim nechce. Takových lidí jest přece veliké množství. A tito lidé »hníjí«? Myslím, že jistě ne, ale hníjí jiní, kdož neprojevují svoje přesvědčení katolické vůbec ničím, kdož katolických, křesťanských povinností vůbec neplní a nikdy ne ti, kdož snad na výzvu tvého dopisu se neozvou. Představ si, kdyby ti všichni odpověděli, neb se dle tebe zařídili? To by se musel změnit název »Jitro« na »Dopisy katol. studentů« a co by z toho bylo? Proto nesud' tak přísně! Hníloba to jistě není!

A nyní k té »akutní otázce středoškolské výchovy«. Budeš-li dávat pozor, budeš-li přednesenou látku studovat jako právě jiný předmět, myslím, že můžeš mnoho chytit pro život. Apologetika (dr. Kašpar), ta ti, příteli drahý, může dáti velice mnoho; jest to kniha velice cenná. Jsem žádostiv slyšeti tvůj názor na řešení »té akutní otázky«. Proč jsi ho nevyjevil? Už dnes jsme mohli býti s debatou dosti daleko, když na to »prodebatování« máš takovou chuť. Výrok katechetův jest jistě oprávněný: On musí vědět, co má dělat, on jest »conscientia obligatus«. Student má se podanému naučit a má-li nějakou diffikultu, má se optat. To by bylo prodebatování v pravém slova smyslu a jistě užitečné. Vrať se ke knihám náboženským, které už jsi dávno odložil, čti je, a najdeš v nich mnoho užitečného a dobrého pro život. Pak záleží na tobě: nespust' se Boha a On tě již životem povede a ti požehná. Tím odsuzují již tvoji větu: »Tyto věci týkají se nás, kteří dříve, nebo později vstoupíme do života, proto je musíme prodebatovati my a řešení jistě ponecháme starším a povolanejším!«

Uznáváš sám, že debatovati se může, ale řešení se musí ponechat starším a povolanejším. Tedy dle tebe to debata nevyřeší a já dodávám: Ergo jest zbytečná. A kdož jsou ti povolanejší? Jest to, příteli, na tomto poli zase jenom kněz. Nevím, jaké si vyvolíš povolání, ale budeš-li snad studovati teologii, tu teprve poznáš velikost náboženství a přesvědčíš se, že laikům se velmi těžko disputuje o náb. otázkách.

Nemám v úmyslu, příteli milý, tě snad dle závěru tvého dopisu »tepat«. Naopak, těší mne, že projevuješ tolik chuti pro katolické hnutí. Chci tě jen upozornit, abys nesoudil příliš jednostranně a napřed vždy logicky vše uvážil. Budeš-li mít něco na srdci, piš, kam chceš: buď přímo mně, aneb do Jitra.

»Nemám-li pravdu, přesvědč mně, mám-li pravdu, oprav si mínění a nezlob se!«

Fr. Štverák, bohoslovec arcib. semináře,
Praha-Dejvice.

P. T. redakce.

Z boskovského gymnasia máme již dva dopisovatele do »Jitra«, ale myslím, že nebude škodit, když k nim přibude třetí.

Kol. Šafář dobře napsal, že se počínáme pozvolna hýbat. Ano, pozvolna ale přece. »Jitro« čtu již po mnoho let, ale věřte mi, že teď na to naše »Jitro« čekám s větší radostí a víte proč? Poněvadž cítím, že »Jitro« stává se pozvolna Jitrem našim — studentským. A jsou to právě ty

dopisy, které nás, studenty, navzájem sblíží, kterými se poznáváme a jimiž si svoje názory vyměňujeme.

Dovolil bych si napsat také několik poznámek, jak by dle mého mínění »Jitro« mělo vypadat.

Souhlasím s kol. Šnajdrem z Bratislavy, který správně podotýká, že rubrika sportu může se omezit, že o sportu píše podrobně každé noviny a že »Jitro« přináší je pozdě. Ale schvaloval bych, aby vždy za celý měsíc byl o sportu učiněn jakýsi přehled. Vypsát zkrátka několik událostí za celý měsíc. (K jednotlivým událostem stačí snad napsat 2 řádečky.)

Potom bych myslel, že obsah »Jitra« měl by býti přece jen trochu veselejší, jak již mnohokrát odevšud bylo podotknuto a jak také v posledním čísle si to přeje odběratel X. Y. z Poličky. Vždyť my chceme ještě žít a hodně vesele a chceme se na svět dívat radostně. Ne, že bych tím říkal, že v »Jitře« nemá být nic vážného, ale ano, ne však vše. Mladší kol. z nižšího gymnasia to nezajímá a my právě se musíme vynasnažit, abychom co nejvíce odběratelů získali a upoutali z těch mladších.

Schvaluji Literární hlídku v »Jitře«, která zvláště v posledním čísle byla veliká. Řekne někdo, že na to máme literární časopisy, ale to nic nevadí. Přece většina odběratelů »Jitra« je z venkova a k literárním časopisům se málo kdy dostane, poněvadž jsou poměrně dosti drahé. Já aspoň myslím, že každý student, který čte právě nějakou pěknou knihu, měl by na ni ostatní upozorniti.

Také bych navrhoval, aby studenti ze Slovenska psali do »Jitra« slovensky. Však my si to přeložíme, jen nemějte strach, že to nedovedeme a opište slovensky, neboť tím také hodně přispějete k tomu, že se my, studenti z Moravy a z Čech, s vámi sblížíme.

Pak bych myslel, že by uzávěrka redakční měla býti poněkud později, nebo aby číslo vyšlo poněkud dříve. My na př. v Boskovicích dostaneme číslo 17. a 20. je uzávěrka. Jak máme pak do »Jitra« něco napsati? Je třeba právě nějaká dřina do školy a není čas; tak se nic nenapiše.

A na konec vám musím oznámit radostnou zprávu, že my v Boskovicích se »začínáme hýbat«. Máme zde sdružení, které vlastně existuje jen na papíře, ale myslím, že kol. šafář, dříve, než se s námi rozloučí, zanechá nám zde silné sdružení, ale ve skutečnosti. Jistě vám o tom kol. šafář v některém příštím čísle podá podrobnější zprávu.

S přátelským pozdravem

Frant. Krchňák, 6. tř. rg., Boskovice.

Katolicismus a studentstvo.

Byl by již čas, prozkoumati mentalitu dnešního studentstva, jeho vztah ke katolicismu a uvážiti o metodách, jak získati tento průkopnický živel opuštěným ideám katolickým. Jako nelze stále vymlouvat se ve všem na uvolnění kázně po válce, nemístné jest naříkati ustavičně nad tím, že studentstvo se víře odzivilo, ztratilo i živé citění vlastenecké.

Nikdy nebylo mezi studenty tolik sportovců, jako v době dnešní. Třebaže by sport svou tuhou kázní upevnil smysl pro řád a organizaci, spása odtud nepřijde, dokonce nelze doufati, že by nějak přispěl k oživení víry.

Neznám sice poměry ve velkých městech, ale nábožensky vypadá to zajisté bledě. Je tu však řada škol v městech venkovských, kde žactvo dochází z vesnic. Ti mají i jakési vědomosti náboženské, ze zvyku zajdou občas i do kostela. Zde by silnější jednotlivce mnoho zmohl slovem a zejména katol. literaturou.

Mocně působí na studentstvo široká individualita Jar. Durycha, jehož oficiální knihy katol. znají málo, méně než protivníci, ač se bijí houževnatě za naše práva. Povážíme-li, že velmi mnozí studenti se zabývají literaturou, práce byla by usnadněna. Získati vlažné kolegy, znamenalo by půjčovati jim nejdříve literární revue, nejlépe »Akord«, aby se zbavili myšlenky o inferioritě katolictví, vtlučené dnešní školou, pak dáti jim do rukou duchovní revui »Na hlubinu«. Poznámávám, že způsobem podobným docíleno bylo neočekávaného úspěchu.

Nekompromisní katolicismus Demlův a L. Durychův vytvořil by silné a všestranné charaktery. Žádné prostředí nemůže utlumiti vyšší city, ani, aby se nevyskytl, kdo by je přerostl. Jeho úkol vyžadoval by trochu sebezapření, trpělivosti a udržovati dobrou harmonii se všemi; zdůvěrniti si je, bylo by již plodným výsledkem za vynaložené úsilí. Takto měli by se převychovávati studenti všude tam, kde je půda pro organizaci dosud horká.

Konečně nebudme jen pro spolužáky z téže třídy, ale spřátelme se i s těmi nejmladšími. Oktáván nebo septimán jest pro studenta z nižší třídy silnou autoritou, slovo jeho platí a vliv na utváření názorů jeho jest takřka neobmezený. Podle Žeňkovského nastane náboženská obroda, až malé ostrovy prohloubeného křesťanství proloučí všechnu společnost.

Dnešní, krajně liberální systém vyučovací je do té míry neliberální, že by chtěl vnutiti několik zastaralých frází, aby si pojistil budoucí inteligenci, aby jinak nemyslela a necítila. Tato jednostrannost v prostředcích mnohostranná, nejlépe projevuje svoji diktaturu v liter. historii. Nelze se ovšem potom diviti, že právě v Čechách každý více méně zaslužilý spisovatel, jenž byl v nějakém konfliktu s církví, neb stál mimo ní, dává dosti záruky, aby byl povýšen na oltář národa jako pochodeň, svítící nám, ubohým smrtelníkům, zaplašující tmu t. zv. reakcionářství. Dnes kde který kacíř je prohlašován za strašného genia českého národa, za osvoboditele z pout církevní autority. Tři jména, na něž vděčný národ vzhlíží jako na paladium české stkví se na českém nebi Hus, Komenský a Palacký, na něž musí přísahati a je zvyvat každý, kdo nechce upadnouti v nemilost.

Byla-li tyranie, tělesná, krutá, jak daleko horší je toto znásilňování duševní, prováděné ve jménu svobody. Tak to jde ad absurdum, vše jest tak specificky české, tak pitomé, vše sešněrované politickými stranami, že jak tvrdí Durych, hrozí intelektuální smrt národa, daleko horší přirozené. To však neslouží nikterak ke cti národa, jenž se vždy prohlašoval aspoň slovy za ochránce duševní svobody. Mladá generace odvrací se od tohoto úzkého pojetí života národního jak v historii tak zvláště zásluhou Durychovou i v literatuře.

—by—

Studenti a studentky!

Chcete-li v Jitru řešiti různé problémy, ohlédněte se kolem sebe a uvidíte takových problémů celou řadu. Napište na př., co soudíte o koedukaci a jaké stanovisko vůči ní zaujímáte? Na mnohých ústavech

koedukace nemá takových výsledků, jakých se na ní žádalo. Co jest toho příčinou? Jak na Vás působila? Pak se dívejte na Váš poměr k profesorům. Stává se, že žáci bývají na své profesory velice roztrpčeni, že přijímají od žáků různé obžalování, že si potom nespravedlivě vůči žákům počínají. Není snad školy, kde by se takových případů nepříhodilo několik do roka. Co myslíte, jak si počínati s takovými udavači?

Podle návodu kol. Cornix pokusím se Vám něco o sobě napsati. Jsem samotářem. Ve škole mi kolegové vytýkají, že jsem pesimistou. Mne to velice těší. Co mi pomůže, abych se na všechno kolem sebe díval okem romantika. Kolikrát jsem se už pokoušel přimhouřiti oči, abych se díval na svět očima básníků. Ale čím více jsem je přivíral, tím více jsem v nich pocítoval bolest. Viděl jsem krev, bídu, lidi se pohybovati v polotmě. Žebrák proklíná boháče. Lichvář chce zbohatnouti z mozolů dělnictva. Válka se vykoupala v krvi nevinných lidí. Invalidi, dříve bojovníci snad za vlast, nacházejí svůj odpočinek v chudobincích, ba i blázcích. Toť jest odměna. A co čeká nás? Snad ještě horší zlo než potkalo ty ubožáky. Kéž bych mohl uniknout z těchto pout tam do těch nekonečných dalek vesmíru.

Josef Schneeweiss, VIII., Boskovice.

Hravě i dravě

»Bílá hora!«

Báseň J. V. Sládka, korigovaná od Mahry.

Boj ztracen byl, a na útěku sbory,
jen třicet rektů stojí v lavicích.

»Těď vzdejte se, jsou zbytečné to vzdory!«
A třicet rektů strach má na licích.

A profesoři s tužkou u tabule
jim hrozí velkou čtyrkou z povzdálí...
— již nebudeme konat jejich vůle! —
Ni dva se z rektů těchto nevzdali...

Těď zahřímaly profesorské pušky,
žák podle žáka v lavice se kácí,
do proklatého listu piší tužky,
a poranění naděj v spásu ztrácí...

Již zvoní. Kantor prchá v rozčilení
a za nim smutně hledí poranění...

M a h r a

Pozměněný popěvek.

Zle, studente, zle
kantoři jsou zde.
Mají tužky, seznamy,
ortel vznesou nad námi!

O PRIMITIVISM.

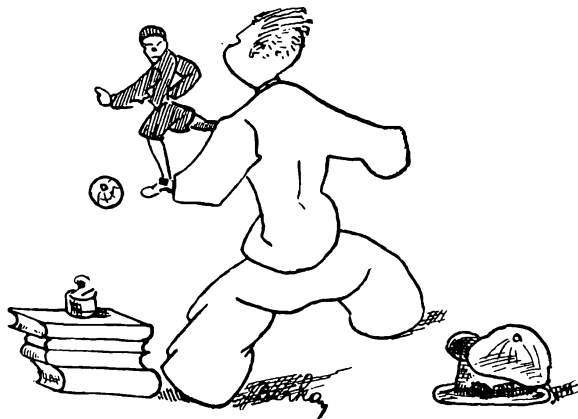
Zase nový -ism! Aby už rarach do těch -ismů. Než každý -ism něco znamená. V dnešní době znamená rozhodně nový směr, nový proud. Co znamená tedy tahle nová stvůra? Dle rady černého redaktora Jitra v 1. čísle »Musea« je to probuzení primitivního básnického směru mládeže v Jitru. Mládeži nepatří napodobení velkých básníků. Každý básník si oblíbil svou určitou formu, ráz, který je mu vlastním, takže jej poznáváme po přečtení několika řádků. Učinme tedy směr vlastní studentům! Student bez žertu — ryba bez vody. Budiž to v prvé řadě sloh veselý, vtipný, nikoli však přehnaně kousavý.

Moderní doba ve svých básních, divadlech, skladbách, revuích vrací se k primitivním formám, ať již to

jmenuje dadaismem či futurismem. Dětskost a upřímnost byla též hlavním rysem největších katolických básníků jako sv. Františka, sv. Terezie a j.

Primitivism budiž básnickým hnutím studentů, v prvé řadě veselým, pak dětským — primitivním. Není to v Jitru ostatně nic nového! Což nebyly to verše kol. Stuchlého mistrně složené na Ovida?!

Osvojím-e-li si tento styl, můžeme jej nazvati Jitroismme!!

Student dovede být pohotový v každé situaci...
Brána jedna, dvě a už se »čutá«...

Ta zapomnětlivost!

Student: »Prosím, pane profesore, já jsem si zapomněl úlohu...« — Profesor: »Člověče, řekněte mi ale, jak můžete být tak zapomnětlivý? To přece nejde! A zapomnětlivost se musí trestat, přísně trestat. Sedněte si! Já si to poznamenám. (Hledá v kapse notes a tužku.) Hm, zdá se mi, že jsem si zapomněl notes!«

Slovník česko-študácký.

ředitel = pan chef
profesor třídní = despota
školník = pravá ruka pana chefa, pan správce
škola = robotárna, kriminál
sborovna = soudní síň
konference = konfera, přeličení
vysvědčení = humory, dekret
napominání = napínák
třídník = album zločinců
hlásiti se = šplhnouti si
učiti se = supati, sulcovati
dobrovolné přihlášení se = šplh bez přírazu
čtyřka = dyně, kula, pecka, flek, bomba
pomocný překlad = šajstr, škvár
lavice = škamna
sešit = lejstro
pero = brko, brčko
hladiti v rozpacích bradu = chechlati bradu
dříč = supák, šplhoun, sulcmaistr
fysikářka = zkumavka
propadnouti = gruchnout
dát propadnouti = zlámat vaz
karcer = černá komora
hostinec = špeluňk
neuměti = plovati
vykládání = cancání
žactvo = partija
filosofka = Xantipa
míti štěstí = mítí kliku
býti kárán = ležeti »na beton«

—adnev.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Listárna hád.: Kulišek: Pokusím se, aby byly čísl. Jsi-li »švorc«, tím víc těší. Piš! — Kol. z Kroměříže Zapomněl jsi se podepsat. (K. V. Rais: Západ, není správné.) Jiné ano. Pošli zas. — Il Dej Dík, dobré. — K. Zástřešek Dobré, jen setrvej. — J. Smejkal Jen pošli! Dík. — J. Rýzner: Pozdě, ale přece. Víc příspěvků pošli. — Z. Quitt Dík, ale prosím Tě, piš každý příspěvek na zvl. kousek papíru. A ta přesmyčka? Je časová, proto jsem ji propustil. Ono vyškrtěj a zaměň za t'tv. Pokus se vyřešit ostatní. (Rebus a souzvuku nesprávně řešíš.) — J. Nykl Dík za pohled i příspěvky. Vývojka se jmenuje darvinka, uživej toho názvu. — J. Šnajdr: Proč mlčíš?

Řešení z čís. 6: 1. Strakonice. 2. Kos, sok. 3. Pes, ples. 4. S Bohem začni každé dílo, podaří se Ti až milo. 5. Tiskárna. 6. Komety. 7. Pololetí. 8. Jan Neruda. — **Řešení zaslali:** J. Šnajdr, H. Janovský, A. Kameník, Z. Quitt, J. Rýzner, M. Paštěka, K. Zástřešek, J. Jedlička, J. Buráň, F. Kulišek, Fr. Faldyna, A. Gazárek, A. Tomala, Juvenát S. D. S., J. Smejkal. — **Vylosování:** J. Smejkal v Poličce a Faldyna Frant. v Lipníku n./B. Za příspěvky. Zd. Quitt v Místku. Řešení do 20. května. Byly rozeslány odměny všem odměněným ze všech čísel. Prosím o potvrzení na kor. lístku.

Záměnka.

H. Janovský.

»f« o samotě statek s poli stojí,
»p« rybka, již se veďy leckde rojí

Záměnka.

Fr. Kulišek, VI. rg. Uh. Brod.

S »n« nemoc je zlá; staré trápí, děcka,
s »i« ostrov v moři u samého řecka.

Zdrobnělka.

ĎIP-ĎOP

Velká — v moři hledána,
malá — v dvorech chována.

Zdrobnělka.

Il Dej.

Velký: střela je ze staré doby,
malý: zahrady i meze zdobí.

Sloučenka.

J. Loštákoví — Fr. Jančík o »Kabrňáci«.

K části těla ostrov dáme,
podkarpatské město máme.

Sloučenka.

Avion.

Titul — čaj — zájmeno
a nic víc k tomu,
hle — místnost v divadle;
jdi luštit domů.

Obložka.

J. Dokoupil.

Praotce-li obložíš,
parasita ihned zříš.

Dělenka.

J. Malášek.

První: písmeno pouhé,
druhé: kus cesty dlouhé,
celek: je už bez ústupku, by nedošlo na
postupku.

Skrývačka.

Antonický.

Milice, lotr, stíny, venek, lepenka, topič.

Vsuvka.

Jaroslav Šnajdr

Bez »d« s»d« dala
do polévky Mína malá.

Záhada.

Kameník A.

r u t o s ř t ě m l b v e m a t t l i o í z l i

Přesmyčka církevní.

Cyro Samo.

P.Em. Pařížský.

ŠACHOVÁ HLÍDKA

Rídí Stanislav Bojanovský z Brna.

Partie 26.

V Brně hraje se právě turnaj o mistrovství Brna. K zajímavému postavení došlo v partii

Perna—Bulva.

Postavení po 65 tahu: Bílý Ke2, Se3, pb5, d4, e5, f4, h5 (7). — Černý Kb2, Ja4, pc2, d5, e6, f5 (6).

Bílý má sice o pěšce více a h pěšec jde nezařizitelně vpřed, ale přesto partie jest pro bílého prohraná.

Černý v časové tísní přehlédl pokračování, jež vede k výhře.

Tak pěkná studiová koncovka zřídka kdy se v partii vyskytuje.

V partii se pokračovalo: 66. Ja3 — c3 +, Ke2 — e1, 67. c3 × b5. Nyní musí jíti bílý s pěšcem h dopředu, jinak mu hrozí nebezpečí, že vůbec dámy nedostane. h5—h4, 68. c2—c1D???. Nešťastný tah, kterým černý ztratil partii. Měl hráti takto: 68. Ib5—a3!!, h6—h7, 69. Ia3—c4!!, Tímto tahem černý způsobil, že bílý nemůže se střelcem uniknouti, aniž by padl. Proto musí jíti s h pěšcem dopředu. 69. . . . , h7—h8D, 70. Ic4 × e3 (bere-li bílý král jezdce, pak si černý postaví dámu a vyhraje)). 70. Dh8—b8+, 71. Kb2—c3, dh3—c7+, 72. Ie3—c4. Nyní bílému došly šachy a sám musí se brániti, aby nedostal mat, ale marně. Dg7 (—h7), c2—c1D+, Kf2, de3+, Kfi, Id2+, Kg2, Df3+ atd. a černý vyhraje.

Partie čís. 27.

V Amsterdamě konal se menší šachový turnaj, který však přinesl veliké překvapení. Prvého místa totiž dosáhl holandský problemista Weenink nad dr. Euwem a šach. mistrem světa-amatérem a nad mistrem Spielmannem.

Uvádím zde partii, v níž zvítězil bílý způsobem hodným jeho studiového umění.

1. d4, Jf6, 2. Jc3, d5, 3. Sg5, Sf5, 4. e3, Jhd7, 5. Sd3, S×d3, 6. D×d3, c6, 7. Jf3, e6, 8. e4 d×e4, 9. I×e4, Db6, 10. S×f6, g×f6, 11. 0—0, 0—0—0, 12. a4, Je5, 13. De2, I×I, f3+, 14. D×f3, f5?, 15. Jg5, Vg8?, 16. I×f7!, Vd7, 17. De2!+, c5, 18. Ie5, V×d4, 19. Vad1, V×d1, 20. V×I, Se7, 21. a5! D×b2, 22. Jc6!, Df6!, 23. J×a7+, Kb8, 24. Bb1, e5, 25. Db5, b6, 26. Dd7 a černý se vzdal.

Rozluštění úlohy čís. 16.

Postavení: Bílý: Kf7, Dh5, Sh1, Jg2, b6, pd2. Černý: Ke4, pd4, f6, 2. tahem mat.

1. Dh5—h2, Kd3, 2. Je1 mat.
1. Kf5, 2. Df4 mat.
1. d3, 2. Df4 mat.
1. f5, 2. Je1 mat.

Rozluštění úlohy č. 17.

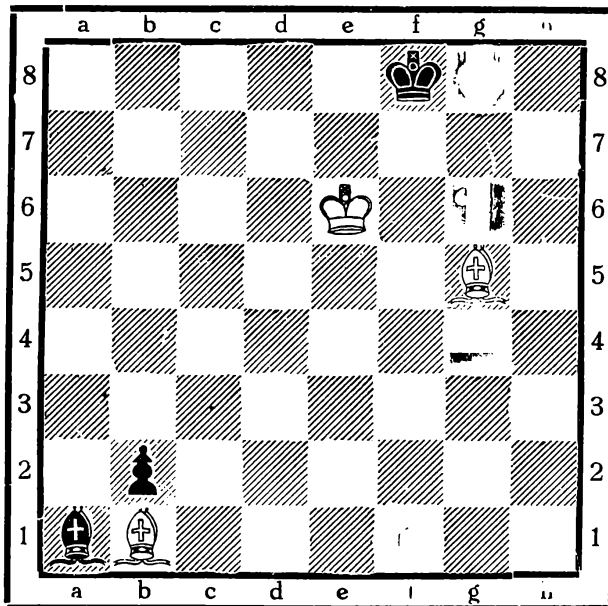
Postavení: Bílý: Kb6, Dg4, Vh2, If4, pa2, d4 (6). Černý: Ke3, pd5, d6, d7 (4) 3 tahem mat.

1. V12—h4, Kd2, 2. De2+, Kc3, 3. ×J×d5+×
1. . . . Ke3×d4. 2. J×d5, K jakkoliv. 3. T (D) ++.

1. Ke4, 2. Dg3, K×d4, 3. Je6 ++.

Studie č. 18.

V. Kosek. (Repr.)

Bílý táhne a vyhraje.

Postavení: Bílý: Ke6, Sb1, G5 (3). — Černý Kf8, Sa1, pb2 (3).

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

u „zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

proč

**nemáte ještě zaplaceno
předplatné**

***Kdo neplatí, co je povinen, bere dělníku jeho mzdu!
Kdo zadarmo čte, dluží za svou zábavu!***

JITRO

OBSAH:

Msgr. Dr. Ot. Tauber:
Katolickým studentům!

J. Z. Jesenský:
Král závodníků.

Bohumil Černý:
Modré dálky.

Stanislav R. Hanácký:
Tři mušketýři ve Staré Boleslavi.

V Praze, v květnu 1930.

Ročník XI. - Číslo

9

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206271. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nesudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 20. každého měsíce.

Našemu odběratelstvu!

Dnešní číslo, bohužel, vychází opět později. Ptáte se proč? Nuže, není zde žádné omluvy, vina je na straně těch, kteří nám dosud nezaplatili předplatné. Nemůžeme a nebudeme tisknouti na dluh, tak jako mnozí naši čtenáři na dluh čtou. Podařilo se nám nesnáze, s nimiž jsme začali, hodně stlačit a nechceme na své hlavy hromadit obtíže nové. Proto nemůžeme připustit velkých dluhů, a ježto stěží bylo nám lze vydati toto číslo, žádáme důrazně a naposledy všechny, kteří dosud nezaslali povinné předplatné, aby tak bezodkladně učinili, jinak za řádné vyjiti posledního čísla neručíme. Doufáme, že nalezneme také v této méně pořádné části svého čtenářstva alespoň trochu pochopení.

!! Složenky jsou přiloženy k tomuto číslu !!

REDAKCE A ADMINISTRACE. — ÚSTŘEDÍ KATOL. STUDENTSTVA ČSL.

Z redakčního stolu. S. R. Hanácký: Poslední humoreska bude v příštím čísle. Pošli o prázdninách opět něco do příštího ročníku. — S. A. J.: Próza snad v příštím čísle; báseň nemožno. — V. Zima: Posudek nebyl otisknut, ježto už byl přijat jiný. Z veršů »Pokora« v příštím čísle. — Šnajdr: Něco ano. — Valdek: Něco, myšlenky k románu nevidět, že je to kostra, příspěvky do Lid. hlídky jsou vítány. — F. Horák: Obálka snad příštím rokem bude jiná. Časopisy jsou už téměř rozebrány, máme zde jen cizojazyčné. — Pilecký: Ze zaslaných příspěvků »Zráni« bylo přijato a vysázeno, v korektuře však naší censurou škrtnuto. Podle mého názoru nechápu, co tam mohlo být vadného, ale pošli jiné. — Prof. Zítko: Fotografie nebylo možno reprodukovat, jen článek. — Kristek: Články do sportovní hlídky s tendencí orelskou posílej dále! — Mahra: Něco ano. Připravuj tedy půdu aspoň k volnému sdružení! Čekáme pak zprávu! — Z. Slávek: Všechno ne. — Dvořák: Do přední části už nemožno, leda do hlídky. — Burán: Ano, až na báseň, jež nemá výrazu. — S. Langr: Děkuji za fotografie. Použil jsem jen jedné. Foto dra Taubra nemá vhodné pozadí. — R. K.: Něco přijato. Píšeš však stále o sobě, nemáš jiných námětů? Také není nutno každou drobnost někomu věnovat, my teď k věnováním vůbec nepřihlížíme. — Lb.: jedna věc ano.

Z redakčního koše. Blažek: Noční sonet samotář ne. — V. M. Sekera: Slabé, tupá sekýra, napiš něco vtipnějšího! — Květoň: Dost nevhodná melancholie, něco lepšího! — Maria: Před oltářem... rozvleklé. — Mach: Litujeme, ale dopisy zabírající pět archových stran nemůžeme uveřejňovat. Libo-li, pošlete výtah! — A. Jařina: Když aut, tož aut. Non potest. Silná slova, ale neuspořádaná myšlenka. — Kladecký: Nehodí se.

Jedna sentence, druhá příliš osobního rázu, a ne- uveřejňujeme věnování. — Kamenická: Nemožno si vybrat ani jednu. Upomíná spíš na Čecha a nemá to dnes působivosti.

Časopisy redakci došlé: L Europe nouvelle, Paris — Les Jeunes d'Alsace, Strassbourg — Les Equipes Sociales, Paris — Bulletin des Etudiantes Catholiques de Bordeaux — Les Annales de la Jeunesse Catholique, Paris — Bulletin de Nancy — La Macedoine, Paris — Bulletin de l'Institut Catholique de Paris — Les Facultes Catholiques de Lille — Lappel, Gand, Belgie — Czechslovak Student Life, Lisle, Ill., U. S. A. — The University Catholic Review, Londýn — Studium, rivista universitaria, Roma — Avance n la reforma universitaria, Oviedo, Span — Cronica Escolar, Zaragoza — Jugendführung, Düsseldorf — Deutsche Jugendkraft, Düsseldorf — Unitas, Kolín nad Rýnem — Staffelstein, Praha — Prąd, Lublin — Bielaruskaja Krynica, Vilno — Boletin de la C. de Est, cat. de España, Madrid — Pro Christo, Varšava — La Jeunesse agricole, Paris — Turistický obzor, Vídeň. — Československé: Rozvoj, Bratislava — Tatranský Orol, Trnava — Priateľ' dietok, Kremnica — Na hlubinu, Olomouc — Věstník katolického učitelstva, Přerov — Naše kniha, Praha — Hlasy svatohostýnské — Echo Afriky, Brno — Argus, Praha — Lípa, Praha — Věstník Komenský, Praha — Podkarpát. Pravda, Užhorod — Anděl Strážný, Brno — Ve službách královny, Praha — Orel, Brno — štít, Hradec Král. — Hlas lidu, Č. Budějovice — Den, Brno — Právo, Přerov — Nový národ, Přerov — Život, Praha — Naše Omladina, Brno — Čin, Praha — Studentský věstník, Praha — Úspora v domácnosti, Praha — Cyril, Praha.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v květnu 1930.

Číslo 9.

Katolickým studentům!

MILENÍ, MLADÍ PŘÁTELE!

Sociální křesťanský reformátor *Harmel* pravil: »Kdo není apoštolem, jest apostatou.«

Buďte předně apoštoly katolické školy! Studujte filosofické důvody pro ni! Katolická církev má na ni právo božské a historické, a tedy jí patří prvenství ve výchově; ona jest duchovní matkou Vás i rodičů, má jediná absolutní pravdu a nomylný úřad učitelský a rozhodčí o dobru a zlu, má jasné, správné zásady, má všecku mravní pravdu, jest nejspolehlivější vůdkyní a Kristem ustanovenou Strážkyní mládeže; vychovává celého člověka i s city a vůli a touhami. Má nejvyšší ideje, vychovává světce a heroje za ideály lidstva. Škola sv. Jenovéfy ve Versailles dala Francii i nám tři maršály, mezi nimi Foche.

Stát má povinnost chrániti práva přirozená a božská a tudíž i práva vašich rodičů i vás, synů, na katolickou školu. Neuznává-li kdo ani práv těchto, které právo vlastně uznává? Jen právo násilí, moci, libovůle!

Šiřte list *Pia XI.* o výchově! Čtete brožury o škole od *Sadovské, Růžičky, Štancila* a pisatele těchto řádků!

Hus řekl: »Pravdy každému přejte!«

Proč katolikům se nemá přáti pravdy? Národ *Komenského*, slynoucí vroucností náboženskou, může míti jen školu náboženskou. Vy, kteří studujete na ústavech katolických, vstupte potom do řad uvědomělých katolických vůdců! Jakými reky byli katoličtí studenti v Mexiku! Ad majora natus sum.

Student — zda nemá usilovat výš a býti praporečnickem idealismu! Potírejte smečku nemravných knih, špatné filmy, nestoudné ilustrované listy, hanebnou módu, sprosté řeči, tance a písňel Čistěte vzduch!

Kéž by se vám mohlo říci, co řekl zemský inspektor abiturientům v Bubenči: »Vám září z tváří čistota!«

Máte název Sociální Sdružení. Nabídněte služby své *Charitě*, redakcím našich listů a sekretariátům, pomáhejte k vybudování svých internátů, navštěvujte ústavy mrzáků!

Wolker má na hrobě v Prostějově napsal: »Zde leží básník *Wolker*, jenž miloval svět a pro jeho spravedlnost šel se bít.«

Pěstujte styk s lidem, z něhož jste vyšli!

Rytíři *Kolumbovi* v Americe, jest jich 700.000, konají divy lásky pro invalidy. Sociální Družiny studentů v Paříži přednášejí dělníkům. Jak hospodářsky a kulturně pracují lidovi absolventi hospodář. škol! Udržujte styk s nimi! Studujte Sociologii *dra Vaška!* Ziskávejte zbloudilé nebo zkažené studenty!

»Každé dřevo se dá zapálit.« děl *Bosco*, jenž má dnes 300.000 žáků. Konejte přednášky ve spolcích o sv. *Václavu, Cyrilu, Balbínovi*, o unii, apoštolátě, o svých cestách, a po přednášce debatujte!

Šiřte »Nový národ«, své »*Jitro*«, brožury *Životem!* Katoličtí skauti ať produševní tělocvik a pěstují úctu ku přírodě! Mějte každý svůj zájem!

»Člověk jest synem své práce,« děl světec.

Vlastní příklad působí nejlépe. Cílem studenta katolického jest: sebevzdělání, sebezdokonalení, sebezápor, sebevědomí.

Čtete: *Proč jsem neodpadl (Hraška), Proč jsem se stal katolikiem (Rozmahel), V bouřích mládí (Puntigam-Hostýn), Ráček (Dějiny), Krásenský (Legenda), Obrození Řimem (Hy-*

nek), Camelli (Ze socialisty knězem), Dějiny duše (sv. Terezie Ježiškova).

Harmonii mezi češtvím a katolictvím vám dokazují: Pekař, Marten, Peroutka, Hanuš, Kalina, Menčík, Šafránek, Klik. Ideou cyrilometodějskou a svatováclavskou národ žil a se probouzel, jak dokazuje Strakoš v Akordě.

K sebezdokonalení slouží zpověď, svaté přijímání, neděle, mše svatá, modlitba, eucharistický kroužek a exercicie.

Viděl jsem v Curychu jen v jedné kapli sto žáků každou neděli u Stolu Páně. Ve městě Indiána denně přistupuje tři sta akademiků ke sv. přijímání. Pěvkyně Destinová měla v Paříži svého zpovědníka a mistr dr. Dvořák v Praze na Slovanech.

Zpověď dává svobodu ducha a radost ze života a sv. přijímání dá vám nadpřirozený život. Rais líčí, jak mše sv. potěšila mladého učitele a prof. Hruška píše, že pouhá vzpomínka na první sv. přijímání mu stačí, aby nikdy neodpadl. V Polsku mají studenti v pašijový týden nebo před ním třídení exercicie. Ve Švýcarsku jdou studenti korporativně na Boží Tělo. V Itálii nesmí se v neděli dopoledne konat ani výlet, ani sportovní cvičení.

Sursum! Vzhůru! Máme šedesát katolických universit. Katolická universita ve Washingtoně jest nejlepší universita v Americe. Na středních školách v Itálii a na katolických

středních školách ve Švýcarsku studují studenti ve třídách nejvyšších filozofii svatého Tomáše, jehož nedostihl žádný smrtelník, a sv. Augustina, jehož 1500. výročí letos slavíme.

My, katolíci, zvítězíme jen kulturní a mravní převahou! Třeba nových pracovníků. Šikujte se! Vedení ve třídách svých se vy ujměte!

V Německu z 51.000 katolických studentů pouze 230 jich nechodí na náboženství. Volejte se studenty italskými: »Boha chceme ve školách a kříž!« Vyvracejte lži učebnic a upozorněte na různé otázky profesora náboženství! Svoboda vědy žádá i svobodu katolické školy. Chceme nové katolické učitelské ústavy a katolickou akademii pedagogickou a nová katolická gymnasia.

Katolické školy rostou všude na světě — i u nás — a jsou baštami národnosti. Němci mají své školy, Maďari své, evangelíci i židé mají své školy — i my chceme své. Suum cuique!

Každému, co patří! Ven z hrobu netečnosti! Kristus vstal a žije! Krista v sobě vytvořujte, s Kristem k novému životu! Zaněcujte ohně! Jako vojíni u hrobu padli, když Kristus vstal, tak padají lži a modly falešných protikatolických dogmat a Slunce Pravdy vítězí! My zvítězíme s Ní.

(Z řeči prof. dra Taubra na prac. konferenci v Prostějově.)

Prof. Dr. O. Tauber.

Zd. Slávek :

Radost májová.

*Dnes radost nitrem chvěje čistá
jak horský pramen,
a v srdci jara ples se chystá
jak svatý plamen.*

*Máj budem slavit něžné krásy,
květ trhat v lese
a vplétat máky v dívčí vlasy,
jež louka nese.*

*Usednem tiše u potoka,
zapějem píseň,
tu píseň, jejíž každá sloka
nám ztiší tíseň.*

K. Fiala, předseda Č. L. A. I

Dvacátýpátý rok.

11. května 1930 bude XXIV. řádná valná hromada České Ligy Akademické, na níž vstoupí Liga do svého 25. roku života. Má-li předseda spolku v té chvíli říci mnoho katolické veřejnosti, má srdce přeplněno láskou a radostí promluvit k našemu dorostu — k studentům středoškolským. Není té příležitosti, abyste všichni mohli přijít na naše valné shromáždění a proto touto cestou Vám, milí čtenáři, několik krátce řečených slov k uvážení posílám.

Historie Ligy byla již v »Jitru« několikrát popisována od dob vzniku před 24 lety pod četnickými bodáky a ochranou policie, přes doby prvního vzrůstu a nadšení, doby smutně válečné, v nichž desetiletí prošlo vzpomínkami hrdinů-kolegů na frontě, k vítěznému vítání samostatnosti i kolegů-legionářů, hrdinného chránění římsko-katolického náboženství a náboženského přesvědčení za doby největšího jeho pronásledování a moderního obrazoborectví, za doby úpadku i hromadného vystupování z církve neuvědomělých a prospěchářských mas a přes útlak a boj vedený proti nám z nepochopení a špatné informovanosti vlastními bratry, když pozbývajíce i hmotných výhod, utápěli jsme se v dlužích a vlačnosti. To byla minulost.

Přítomnost jest o mnoho lepší. Také na první pohled práce dnešní nedá se oceniti, není možno, protože její ovoce — život praktických křesťanů — a příprava i výchova lidí skutečně vědecky vzdělaných — poznáme a oceníme později. Nepřítel počal pracovat proti nám nynějším postupem o mnoho dříve a za starého boje. My jsouce stále jen v obraně, proto, že veřejnost naše neměla a nemá dostatečného pochopení pro nás, chtějící žít na výboj a to vítězný výboj, strhovala nás k nutné obraně. Krvavě finančně zatížená Liga ztrácí svůj list revui »Život« a zůstává pouze majitelem nemajíc žádného vlivu a snad ani práva poslati příspěvek k uveřejnění. Doba přeměny boje a obrany spojená bohužel i s hospodářským a

hmotným zabezpečením alespoň pro nejbližší budoucnost, musela trvat tak dlouho. Nebyla to však doba a čas ztracený. Zdánlivý klid na venek, byl a jest rouškou nad mravenčí práci náboženskou, individuálně a prakticky prováděnou. Nynější snad snesitelný finančně-hospodářský stav, o jehož dobrý výsledek má největší zásluhy kol. pokladník a předseda plesového výboru, dovolí, aby všechna energie byla soustředěna k výboji. Lidé vyrostlí v boji — chtějí stále slyšeti řinčení mečů a houkání pušek i děl, my vyrostlí a pracující v době tiché a podryvačské, zákopové (chceme-li už to tak trochu vojensky vyjádřiti) práce nepřítel, uvykli jsme houževnaté, stálé, propracované, do hloubky a k prameni Kristova učení jdoucí práci. Nejen rytíře zbraně, ale rytíře ducha i zbraně vychováváme dnes. Aktivita praktického křesťanství v nás skrytá bude v příštích a to již nejbližších dobách tak silná, že Liga bude zase v čele rychlého a vítězného výboje a nejen jako dosud všechny katolické spolky v obraně, po případě ani mnohý spolek v ní nebyl. Dnes odmítám každého, kdo chce mluvit o krisi Ligy neb Ligistů.

Odmítám a neuznávám kritiky těch, kdo nepřiložili ruce k práci, protože neznají dnešní dobu a její potřeby, mají klamný názor na něco, co nemůže prospět. Nemůžeme činit žádných předpokladů, na kterých oni staví své vzdušné plány, ale nutno vzít skutečnost, jaká jest, za základ a v ní najít skálu a to skálu Petrovu a na té stavět, neboť potom stavíme dobře a pevně, protože naši stavbu, která je stavbou samotného Ježíše Krista, vlastně duši studenta přibližujeme — seznamujeme je s církví a činíme důvěrníkem Srdce Páně, tuto stavbu ani brány pekelné nepřemohou.

To jest ten základ, mimo který jiného nemůže být a ten všem dáváme, řídíce se při tom slovy: »Co by člověku prospělo, kdyby celý svět získal a na duši škodu utrpěl.« Že jsme na veřejnost a na odív nestavěli a stavět nebudeme

tuto svoji výchovu, jest snad jasné, protože ovoce — to jest pravý duchovní život teprve začíná dozrávat a blahodárně působiti. Že jsme museli tuto nutnou a při tom vznešenou práci individuálně, od osoby k osobě prováděti, jest odůvodněno tím, že jsme neměli a sami nebyli dostatečně propracováni v náboženském životě. Sdružení, dnes tolik málo členů nám dodávající, sama ještě se tak daleko nepropracovala jako Liga, proto musíme u všech nových členů vždy od pořádku začínati.

Příští rok můžeme se již náležitě opřít o výsledky a práce této doby, v nich pokračovati, nové členy od začátku vychovávat a odvážiti se ne na veřejnost řícním planých a prázdných slov, ale cílevědomou, ukázněnou, ctižádostivou prací v mezích křesťanské pokory na výboj, strhující tak k následování celou veřejnost, celý národ.

Takto vidí Ligu oko katolického studenta. Kolegové, katolíci! V červnu, tedy již za měsíc střední školy vychrlí celé desítky a sta maturantů. Mnohý z Vás půjde do Prahy neb do Brna na další vysokoškolská studia. Po prázdninách musíte se přihlásiti v Praze do Č. L. A. ve Spálené ul. 15. a v Brně do S. K. A. Moravan v Sušilově koleji. Proč? Protože k společnému postupu a práci jest potřebí všech. Právě ta společnost stejně smýšlejících a cítících studentů, za stejným cílem jdoucích, jest nutná, užitečná a schopnější něco vykonati, nežli jednotlivec. Proti společnému nepříteli musíme

společně postupovat. Přijďte všichni, ať sami můžete pracovati a dávatí dobré rady. Přijďte však jenom Vy, kteří se zápalem nadšení a hlavně dobrým předsevzetím dobře pracovati, společně postupovati a tmeliti národ hodláte. Rozvratníky, nespokojence nechceme a neuplatnili by se u nás, naopak ušetříme je alespoň zklamání nutného vyloučení, které si připraví svojí prací rušivou. Mějte na mysli, že jest mnoho studentů i studentů-katolíků (aspoň se za ně vydávají), ale studentů opravdově v duchu křesťanském žijících, pravých praktických křesťanů jest velice málo. Platí o nich slova: »Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených!«

Nevstupujte však do Ligy pouze proto, že členství v ní Vám dá punc praktického katolíka neb jeho legitimaci a že pod rouškou Ligy můžete býti ďáblůvi. Jen čisté srdce, toužící celou duší po službě Bohu, státi se praktickým katolíkem a skutečně prosící o tuto milost Boží a snažící státi se této milosti hodným, může býti dobrým Ligistou. U nás počet nerozhoduje, ale jakost a vnitřní hodnota. Nuže, kdo jsi dosti silným, vstup v naše řady! Kdo jsi slab, ale máš úmysl a snahu státi se silným, přijď k nám a nalezněš u nás posilu i oporu. Uvažuj a přemýšlej, zpytuj svědomí, zda snad i Ty svojí lehkomyšlností, neúčastí a nezájmem nejsi vinen nynější chladností, unuděností a bolestným výrazem studentského života, který má býti samá radost a úsměv i spokojenost.

—o—

J. Kolařík:

Okamžiky.

*Šedivým tokem slov mých tekou sloky,
šedivým ránem každý pro mě den,
plouživým stínem, kradmým zní mé kroky,
nevím, co den je v zlato rozechvěn.*

*A noc, jen noc v mé snění sahá přízi,
ve skrání hučí temný vody pád,
nekvílí nikdo pro kmen padlé břízy,
neřekne nikdo — pojď, já mám tě rád —*

Prof. Jos. Zitko:

Jubileum českého historika.

Je už sice za námi 12. duben, kdy univ. profesor dr. Josef Pekař, našim starším studentům též známý, dožil se šedesátky. — Než přece i dodatečné vzpomínky na milou osobnost, mužný a neohrožený charakter a vědeckou postavu mezi českými historiky nejvýznačnější a také nejpopulárnější nutí nás, abychom nezapomínali, ale osvědčili trvalou vděčnost k jeho velikému poslání.

Prof. Pekař, rodák od Turnova, projevoval již ve studentských letech vzácný smysl pro zájem dějepisný, jemuž posvěcuje celý život. Mnohý žák, znající učence z university, ví o jeho zmínce, že již jako student pokusil se o náčrt krátké historie hradu a že touha po pátravém poznávání minulosti dávno už odváděla ho k zájmu o historii a to přímo k zdrojům vědy. Pekař se oddával též zásadě Palackého

o pravdě a sledování jejím. »Padni, komu padni,« napsal o ní Palacký a z toho hesla vyrůstá i Pekař, historik nebojácný, přísně vědecký, žijící z palčivé pravdy, milující »nerozřešené« problémy ze záhad a názorů vzrostlé. Horečná touha vedla ho kritickým studiem k upřímnému češství a nejednou k obraně katolictví, pro něž stal se populárním a oblíbenou autoritou, ba možno říci miláčkem nejširších vrstev našeho lidu českého a slovenského, pro něž vzbuzoval vzácný zájem i údiv vážné inteligence.

Práce Pekařova je veliká, úžasně plodná. Proboval kriticky Valdštýnovo spiknutí a obrátil svůj zřetel do české dávné minulosti a psal o českých kronikách i legendách z dob svatováclavských.

Ke cti vznešeného světce Václava napsal k loňskému mileniu studii jistě nejcennější, z níž myšlenky byly šířeny a slyšeny při oslavách až na nejzazším východu naší republiky.

Době husitské náleží též Pekařův zájem. Nechce, aby se zneužívalo kostnické historie k útokům proticírkevním. Pro lepší seznání obdivovaného husitství píše širší studii »Žižka a jeho doba«, která ukazuje jasně těž stíny, omyly a nepřesnosti vzrušené epochy českých dějin. — Dále přinesl prof. Pekař mnoho

nových poznatků k době pobělohorské, již nechápe šablonovitě; doby té necení vždy jako úpadku národa, ale zná i její sálavé, hřející teplo: vždyť pro její kladné hodnoty, zvláště kulturní a umělecké cíle českého baroka, zachycuje zájem a budí podivuhodně čtenářovy sympatie. — Konečně kritické sledování dramatu války světové, jejích příčin a následků, studium doby nedávno uzavřené a příležitostně spisky Pekařovy (na př. »Tři kapitoly o sv. Janu Nepomuckém«, které nesou jasné světlo do života milého nám světce a obhajují skvěle jeho dávnou tradici před útoky nepřátel), zdaleka nevyčerpávají náplň učencovy svědomité a ryze poctivé práce, sloužící pravdě v dějinách poznávané.

Profesor Pekař šedesátník!

Mnohý jeho žák, kterých on vychoval a sobě získal veliké řady, vzpomínal ve dnech, vinoucích se okolo jubilea, na jedinečný zjev oslavencův a některý pak napsal srdcem diktovaný článek. Jiní mu věnovali k jubileu cenný vědecký sborník.

Naše vzpomínka je sice jen prostičká, ale tryská z upřímných mladých srdcí, Pekařově ideologii úplně oddaných a tak čestí i slovenští studenti, vzrostlí v tradici katolické, dodatečně blahopřejí zajisté i se svými profesory, žáky jubilentovými: Ad multos faustos felicesque annos!

Z. J. Jesenský I

Král závodníků .

(Dokončení.)

Jel přímo k ní... Byla doma, sama...

Sotva otevřel dveře, rozběhla se mu vstříc, obejmula ho kolem krku. Políbili se.

»Pavle, Pavle, já věděla, že přijdeš!«

A Pavel byl šťasten — měl svou Florence...

Než třetího dne odjížděla. Lékař radil: dále na jih. Odjížděla do Alžíru...

Odjeli spolu do Marseille, Florence s komornou vlakem, Pavel autem.

Sešli se na molu u lodi. Bylo mu tak smutno. Zase se loučil. Kdož ví, zda ji uvidí... Až se zalekl těch myšlenek.

Sirána loď se dvakrát rozezvučela... »Sbohem, Florence... Pavle!« Objali se... Florence přešla na loď...

Sirána se rozhučela znovu — třikrát. — Mústek byl odtažen, šroub se roztočil...

»Sbohem — na shledanou!...«

Loď odjížděla — pomalu, rychleji...

Florence stála na zádi a mávala...

Díval se za ní dlouho, až nebylo vůbec nic vidět.

Odpoledne se vracel do Paříže...

Byl zase sám...

V.

Tak přešly další tři měsíce. Bylo už v polovici března.

Florence byla stále ještě v Alžíru.

Dopisovali si často, velmi často. A do svých dopisů vkládali všecku touhu svých srdcí...

O své nemoci se nezmínila nikdy a Pavel — se neptal... Jednoho dne, vraceje se domů, potkal před domem listonoše — nesl dopis — »expres rekomando«...

Rozběhl se s ním do svého pokoje — otevřel jej... Srdce mu bušilo, jakési tušení mu sevřelo nitro... Četl... Bože!...

»Drahý Pavle!

Jsem velmi těžce nemocná. Asi zemru. Neřekli mi to ještě, ale já to vím.

A já tě měla tak ráda, Pavle... jediný! Buď sbohem, sbohem! Už tě neuvídím...

Tvá

Florence de Grioux.

P. S. Otec je u mně.

Alžír, 14. března 19...«

Dnes bylo šestnáctého!

List mu vypadl z rukou. Slzy vhrkly do jeho očí. Nemohl jich přemoci. V křečovitém pláči vrhl se na pohovku...

Vešla matka,

»Co je ti, Pavle?« zahovořila...

Neslyšel. Šla k němu. Chtěla ho potěšit...

Náhle spatřila dopis, zvedla jej a četla...

Zachvěla se... V očích se zaleskly slzy... Tušila to, dávno už, že má milenkou... Ale ne, nemohla se hněvat!...

»Pavle, neplač,« zvedala jeho hlavu...

»Ach, maminko,« podíval se na ni a spatřil v jejích rukách dopis... Lekl se... »Mami, vy už víte?«

»Přikývla...«

»A hněvát se na mne?«

Mičela. Přetřela si oči. »Nehněvám, hochu,« pronesla tiše po chvíli...

»Mami, musím za ní, ano, musím ji vidět. Ona musí žít!« vykřikl zoufale...

Nezdržovala ho, věděla že by to bylo marné...

Pavel se rozběhl do města do cestovní kanceláře. »Nejrychlejší spojení do Alžíru,« vyrazil téměř ze sebe...

»Bože, jak to dlouho trvá... konečně!«

Úředník mu podával kus papíru. »Nejlépe je,« dodával, »dnes o 13. hodině letadlem do Marseille a odtamtud odjíždí dnes večer rychlovlak do Alžíru. Jste pozitíř odpoledne v Alžíru!«

»Cože, tak pozdě?« zhroutil se Pavel. »A jiného spojení není?«

»Bohužel!...«

»Tedy mi dejte lístek letadlem do Marseille,« rozhodl se Pavel... Za půl hodiny odcházal.

Bylo půl dvanácté. Vrátil se domů. Zdržel se jen krátce. Rozloučil se s matkou a odjížděl na letiště v de Bourget.

O jedné hodině odstartovalo letadlo »Paříž—Marseille«.

Večer byl v Marseille. Nikde se nezdržel. Spěchal přímo na loď.

»Ó, kdyby už vyplula!« říkal stále. »To čekání, hrozné, nekonečné!«

O 19. hodině vyplula. Stál na přídi a díval se dopředu, do noci... Ano, tam v dálce kdesi je ona, Florence, jeho touha, nemocná, snad umírá! A on přijde pozdě — ne, ne!...«

Úzkost mu sevřela hrdlo. »Ach, kdyby už byl u ní!...«

A hodiny táhly se tak strašlivě zvolna... Třetího dne odpoledne spatřil Alžír...

Srdce se mu rozbušilo, když vystupoval na pevninu. Vzal si auto. Za několik minut stál před cílem své cesty. Vyskočil z auta a rozběhl se zahradou k domu. Na schodišti se srazil — s panem de Grioux.

Pohlédli si do očí... Viděl, že oči pana de Grioux jsou rudé... Něco mu sevřelo srdce — uchopil ho za ruku...

»Florence, kde je Florence?« vydralo se mu se rtů. Bylo ticho — hrozné ticho...

»Dnes ráno — zemřela,« zašeptal de Grioux a slzy mu zalily oči...

»Mrtva — přišel jsem tedy pozdě!« Pavel se zapotácel, hlava mu sklesla na prsa...

»Ano, pozdě — jsi přišel — synu!« zahovořil dále pan de Grioux.

Pavel zvedl rychle hlavu... »Jakže, vy to víte, že — že!...«

»Že jsi ji miloval, Pavle. Víš! Řekla mi to před smrtí. Čekala tě. Věděla, že přijdeš, ale tušila, že pozdě. Vzkázala ti — že — tě milovala do posledního dechu.«

»Otče!« zavzlykal Pavel — »a vy, se teď na mne nehneváte — pro mou lásku?«

Pan de Grioux ho pohladil po vlasech...

»Pojď, Pavle — nehnevám se. Děkuji ti, žeš jí svou lásku věnoval. Víš, byla beztoho tak smutná a churavá vždycky. Takový bledý květ, ty's jí přinesl trochu slunce. Děkuji ti za to...«

Objal ho... Odcházeli do velké zahrady, tiše, bez jednoho slova — s hlubokou ranou v srdcích.

Za týden se vrátili do Paříže...

Pavel se úžasně změnil. Málokdy se zasmál. Na rtech měl jen hořká slova. Často plakával. Matka ho nepoznávala...

Vzpomínal mnoho na Florence. Nemohl zapomenout! Jen v závodech našel uklidnění.

A proto se zcela oddal svému sportu. Nevynechal jediného závodu — doma i v cizině. A kde jel — vítězil!

»Pro Florence,« říkával si...

A přišel den velikých závodů v Monthéry. Pavel se už dlouho na něj těšil a dlouho trénoval.

A přece, když toho dne přišel na závodní dráhu — zachvěl se — aniž věděl proč. Jakési tušení se v něm zrodilo — že jede poslední závod.

Zasmál se svým myšlenkám. Vzpomněl si, jak tu loni po prvé závodil i na své vítězství, na setkání s Florence...

To bylo před rokem — a dnes?... Proč se dnes bojí? Zas tu byli Divo, Alfieri, hrabě Arco, všichni — jen Florence chyběla...

V deset hodin odstartoval — jako třetí...

V šíleném tempu projel šest kol. Nešetřil sebe ani vozu, chtěl zvítězit — pro ni — pro Florence...

Poslední kolo začal jako první. Divo i hrabě Arco zůstali časem daleko za ním...

Kilometr za kilometrem ubíhal pod koly jeho vozu. Poslední zatáčka — spatřil cílovou rovinku a vzadu — cíl... vítězství!...

Viděl už před sebou jásající dav, jak ho odvádí...

Usmál se...

»Florence, slyšíš, zvítězil jsem,« zašeptal k sobě... »pro...« náhle ho cosi bodlo u srdce — prudec...

Pustil jednou rukou volant — a chytil se za prsa... Učinil prudký pohyb... Chtěl uchopit znovu volant — pozdě...

Auto se stočilo doleva, strhl volant — něco prasklo, strašlivě — vůz udělal tři hrozné přemety a zůstal roztráštěn v příkopě.

Pavel ležel v jeho troskách...

Telefon se rozdrnčel... Ambulance přijela v okamžiku — vytáhli Pavla: byl mrtev!

Rozhlas na tribuně se odmlčel — chvíli bylo ticho...

Náhle se ozval znovu — hrozné: »Pavel Vernier — zabit!«

Dav se zachvěl...

Nikdo si nevšíml staré ženy nahoře na tribuně, jež se bez hlesu skácěla na zem. Byla to Pavlova matka! Několik nejbližších se jí ujalo. Vzkřísili ji...

»Dovedte mě k němu« — prosila — »k Pavlovi... Vernier!...«

V malém salonku, kde loni stál jako vítěz — ležel dnes na nosítkách — mrtvý Pavel Vernier.

Přivedli jeho matku. Vrhla se k jeho mrtvole.

»Pavle, hochu,« zaštkala...

Kolem bylo příšerné ticho...

Pan de Grioux přistoupil k ní... »Pojďte, paní, odvezu vás domů!«

Zadívala se na něho. Poznala ho: vzpomněla si na jeho dceru — na Florence. Vstala a nechala se odvézt...

Tam ve svém pokojíku seděla sama, opuštěná a plakala.

A zatím venku hořelo slunce, krásné, zářící na modré, nekonečné obloze, vrabci cvrlikali jako jindy, lesy voněly — bylo tak nádherně — ale pro jiné...

Co jí bylo po tom?

A potom už ani neplakala...

Seděla němá, rudé oči hleděly ven, do neznámé dálky...

Vzpomínala na Pavla... na svého milého hochu, jenž se už nikdy, nikdy nevrátí!...

Máj v přírodě i v srdci.

Václav Viček:

Stisk ruky vysněné a bílé...

*Stisk ruky vysněné a bílé,
záhadný pohled, úsměv divně němý...
Jsou zažloutlé a časem ztuhlé chvíle,
jež s jarem jako ptáci letí v rodnou zemi.*

*Vrátí se, vystaví si hnízdo na vrcholku stromu
a večer zpívají, když šerem rudý nach
se lepí na bílé štíty zrůžovělých domů
a z hlubin vod se noří růže zas a plují po
duhových hladinách.*

*Je smutno naslouchat a smutněji je bez nich
přec.*

*Tvá hebká dlaň mně vzpomínky mé hladí,
škoda, že nemohu jich jako slavíka si chytnout
v zlatou klec,
aby mi věčně zpívaly, co pělo nedosněné mládí.*

*Nevím, co dál — jen vím, že nadějemi
mi vzplálo slunce večerní, v němž hřály zlaté
chvíle —
— a pak? — jen pohled záhadný a úsměv divně
němý,
stisk ruky vysněné a bílé...*

*Mou hlavou mdloba vířila a plahem kvetla líc
a tenkrát jsem se nechtěl tebe přímo ptát —
však víš, že srdcem bouřilo mi přiznání a proseb
na tisíc
jsi četla z květů, jež jsem ti chtěl dát...*

*Pod oknem voněl bez, já oček tvých se bál,
nechtěl jsem hrubě sáhnout v struny duše,
jež byla mladá, prosta slz a vin. — Tvůj dech
mi kolem skrání vál,
hleděl jsem na tvůj vlas — mě srdce volalo —
hlas mlčel hluše.*

*Zelené štěstí pukajících květů
jsi náhle vzala do ruky a poupě krvavé
mi smíchem zardělo se v páře bájných světů —
a pak jsi s čtveračivým úsměvem mi řekla, že je
jaro prchavé.*

Celouš Dařík:

Vzpomínky na toulky v Karpatech.

Karpatské hory, volám . . . ty stráně, bující, kypící zdravím, letící v otevřenou náruč milujícímu létu! . . .

V ústraní táhne se špinavě zaprášená silnice v pásku telegrafního papíru, občas zachmuřující čelo obláčky prachu. Pralesy, stíny košatých dubů a buků líbají čelo stráně, lemují je vavřínem římských a řeckých triumfátorů. V kolibě pere se s ozvěnou zvonění a zpěv hajduků. Brblavý nárek rozzlobené bystřiny žene svou bělavou pěnu přes balvany i staré shrbené pařezy. Její dno hemží se oblásky, kterými, jako poseto, leskne se zlatem rýžoviště.

V kouřícím úvalu tulí se vesnice, učouzená, s rozcuchanými vlasy, špinavým zevnějškem, ale spokojená, třebaš ne se šatem paláců, krčící se k zemi, aby nebyla vyrušována z nečinného klidu. Její kouřící střechy vzbuzují v nás dojem doutnajícího spáleniště. Za každým druhým kamenem vyhřívá své malebné tělo syčící jazýček, který srůstá s kameny a tvoří s nimi jediný kus země. Klenba nebeská jest spjata mostními oblouky, pod nimiž na srázných svazích konají se závody v cinkotu zvonců pasoucího se skotu. Každou chvíli uvítají nás chladně zdi tunelů, které několikrátě denně vychrlí pumy kouře a jisker, vycházející jakoby z podrážděné výhně kovářské. Nad vámi krouží vlaštovky, jmenovitě druh Acci-

piter nesus a Astur palumbarius — a náhoda snad dopřeje vám shlédnouti též krále ptactva . . .

Sen lůny pod pláštěm noci, ve stínu karpatských pyramid, v modlitbách sfing jest zastřen procesím mraků jako vzpomínkou na minulost . . . Vystupují mi před očima písmena: 1916, 1917, v době jejichž vlády byl rván těmito krajinám neúprosně klid, kdy i rozvířené stráně štvaly lid jako zvěř do hučících vřav, kdy kupila se těla granátů a den co den obloha hořela karminem . . . Jen jednou spatřil jsem arénu uštvaných. Avšak zde klidně odpočívala daleko od svých domovů, jen jako důkaz doby, jež milovala krev, a pila ji horkou dlouhými doušky. Někdy jsme se tázali, proč tolik křížů v krajině. Avšak ona nám sama odpověděla, ukazujíc chladnou zemi zákopů, prorocství to, buď záhuby neb spásy národa . . .

Vidíme fotografický snímek silnice Appiovy, podél které, ve smutečném průvodu zemřelých klesly náhrobky. A proto rychle spěcháme odtud, s výšin, do údolí, kde, ač jen spatříme lněnou a usmolenou bradu žida, žvýkajícího cibuli a česnek, neb jako mezka zapraženého Rusína, vězícího ve jhu palčivé kořalky, přece je nám veseleji, poněvadž víme, že zde jsme aspoň částečně volni, kdežto tam byli jsme v poutech otroctví, v náruči smrti.

Radomil Zhořský:

Jak jsem ponocoval.

Téměř každého roku v době velikých veder se ponocovalo. Ježto ve vsi nebylo obecního hlídače, připadala tato povinnost na všechny bez rozdílu. Dělo se to tak, že chodila po vsi píšťala, doprovázená příslušnými argumenty, a obyvatelé Zhoře, dbalí míru a pořádku, svědomitě svou povinnost zastávali. Jestliže neponocovali po celou noc, desátou a jedenáctou hodinu odpískal každý, jak jsem se o tom sám několikrátě přesvědčil, když jsem přijel na prázdniny jako nastávající sextán.

V okolí řádili neobyčejně krutě zloději a kromě toho vznikaly v okolí časté požáry. Proto bylo nutno, aby ponocný, mající právě službu, bděl se zdvojenou pečlivostí nad klidně dřímající viskou.

Netrvalo dlouho, když se píšťala zaleskla i na našem misníku. Lhostejně jsem se na ni zadíval. Byla nová. A tu mě na-

padlo, že bych mohl jíti ponocovat místo bratra, jemuž se tento »luxus« příliš nelíbil. Mrzelo ho choditi celou noc po návsi, dívati se do tmy nebo na trpytivé hvězdy a oháněti se holí, aby ho snad psi nepokousali. A to není přece maličkost!

»Kdo ještě půjde s tebou?« zeptal jsem se. Byl jsem v té chvíli rozhodnut, že půjdu ponocovat sám. Chtěl jsem věděti, jak to vypadá v rodné vesničce za tmavé noci.

Když pak padla desátá hodina, vyšel jsem s chutí ze dvora a hned také zapískal desetkrátě po sobě, co jsem jen mohl. Za chvíli jsem se vrátil zpět, abych přivedl i mladého kováře, který měl jíti se mnou. Leč ten již spal. Ponocoval jsem tedy sám.

Padla jedenáctá. Znovu jsem zapískal. V tom či onom statku ještě svítili. V hostinci kdosi živě rokoval o veliké

drahotě. Poznal jsem ho dle hlasu. V téměř okamžiku se zablesklo a z dále zahřmělo. Na druhé straně vesnice zaštěkal pes, stromy tiše zašelestily a opět bylo ticho.

Pomaloučku míjela minuta za minutou. Zdálo se, že je to celá věčnost. I spáti se mi chtělo. Leč nebylo možno. Zahleděl jsem se do oken jednotlivých statků. Jindy jsem tu vídal plno květin a často i usměvavou tvář, leč nyní bylo vše zahaleno tmou. Všichni spali spánkem spravedlivých. Byl jsem pyšný, že je hlídám.

Padla půlnoc. Opět jsem zapískal. Netušil jsem, že znovu podráždím všechny psy, kteří se divoce rozštěkali. Jakýsi černý buldog běžel dokonce za mnou. Rychle jsem se otočil »po vojensku«, rozehnal se dlouhým klackem a psa jím přetáhl. Zaskulel pouze, schlípl ocas a s jakousi nejistotou utíkal do Martinového dvora.

Měl jsem na chvíli pokoj. Již i psi se utišili. Rovněž mraky na obloze se přehnal. Znovu zasvítil měsíc a zatřpytily se hvězdy. Mimoděk jsem si vzpomněl na strašidla. Byla půlnoc, kdy prý mrtví vstávají z hrobu a zjevují se živým. Usmál jsem se. Znovu jsem se zadíval na oblohu. Hledal jsem svou hvězdičku, ale nenašel jsem jí. Snad se neměly mé sny splnit a

proto asi zapadla do širého moře. Mimovolně jsem sesmutněl a zadíval se, aniž bych měl někoho na mysli, do Brožového dvora. . . .

Po půlnoci však připadalo mi za hloupé, abych v jednu hodinu pískal jednou, ve dvě dvakrát a ve tři, kdy byl předposlední termín, pouze třikrát. Počal jsem si tedy notovat kterousi píseň a po chvíli i pískati podle noty. Když pak se přiblížila čtvrtá hodina, stoupl jsem si pod starostova okna a pískal tak, že se kolem mne sběhla celá smečka psů. To proto, aby starosta věděl, kdo to tak přesně ponocoval a hodí-li se Pešků student také k něčemu jinému, nežli ke knihám, jak mi on sám krátce před tím řekl. Již jsem myslel, že vstane a vymadá mi, ale nestalo se tak.

Druhého dne lidé vyzvídali, kdo ponocoval. Když pak zvěděli, smáli prý se, jak jsem poctivě ponocoval, aniž bych při tom zašel do hospody nebo pod okénko některého děvčete.

Mlčel jsem. V duchu jsem si však umínil, že již vícekrát sám ponocovati nepůjdu, kdyby se měla třebaš zbořit celá ves. To proto, že za poctivou práci jsem sklídl jenom posměch.

J. H. z Valdeku :

Nocturno.

Několik buků usíná při Ostravici
a večer na ně skládá oči klímající —
a sami jdeme kolem řeky ku měsíci.

Zář jeho vystupuje kradmo za Jaklovcem
a osvětluje buky, k nimž dnes utekl jsem,
jsa němých slov a teplých očí lovcem.

Ostrava hoří, poseta hvězdami noci,
v ohnivě záplavě, jež i měsíc chce zmoci —
má milá, pospěš! Jdem mu ku pomoci.

Bohumil Černý :

Modré dálky.

(Vzpomínky z cest.)

POLE BOLESTÍ.

Za justičním palácem ulice rozbíhá se ven z města. Tu vpravo vítá nás šedivý klášter a kostel kapucínský a vedle něho, dlouhou zdí oběhnáno, smutné, zamklé pole, jež posvátným tichem svým vypráví návštěvníkovi o přežitých bolestech, jež zde se končily, o krvi, jež v těchto místech musila téci, aby zájmům či malicherným sporům několika mocných hlav bylo vyhověno.

Vojenský hřbitov!

Není tu jediný. Za Gorici jsou ještě jiné, kam pochovávali mrtvolky vojáků, přinesených přímo z bojiště. Zde mají své místo věčného odpočinku ti, kteří zemřeli ve vojenské nemocnici, jež byla umístěna v kapucínském klášteře. Mají zde po smrti tu výhodu, že spí svůj věčný sen samotni, kdežto na ostatních hřbitovech jsou většinou naházeni do společných hrobů.

Železná brána nás propouští na prostranné pole mrtvých, *Dimitero militare degli eroi*, jak

hlásá nápis. Zastavujeme se u vchodu, kde vedle plánu hřbitova jsou vyryty nápisy:

Dichospes patriae, nos te hie vi disseiacentes, dum sanctis patriae legibus obsequimur.

A podivně se nás dotkne, když zrak náš přeletí na slavnostní slova:

Hic mortui morituris inceptam pacem duraturam augurantur — vulnerant omnes, ultima necat.

Celá velká prostora hřbitova rozdělena jest na několik polí, jež označena jsou písmeny. Sta a sta jmen tu najdeme, italských, německých i českých. Dokonce i menší pomník s českou vzpomínkou na padlého českého vojáka z Prahy.

Je zde hluboké ticho, jen ve stínu temných

chladivé vůně. Průvodčí pod okny vyvolává: *Miramare.*

Zrak náš rozhlédne se do černé noci, v níž jen tisíce hvězd matně září s neviditelné oblohy. Pod námi temná houšť stromoví, olemovaná řadou světél, a dále světla se rozlévají do šíře i do výše — Terst. A ještě za ním, až daleko na obzoru, táhnou se do půlkruhu světlé, zářící body, a mezi tím nic, jen temný prostor kamsi daleko, daleko se táhnoucí...

Toto nic jest moře!

Thalatta! Thalatta! Mare Adriaticum!

Člověk chápe vojáky Xenofontovy, když po dlouhé a úmorné pouti a bojích v pustinách maloasijských konečně dostali se na vrch, s něhož bylo již viděti Černé moře, že s tako-

Část přístavu v Terstu.

cy přišů se ozývá tlumený hovor vojáků, kteří zde upravují hroby a nyní přes poledne odpočívají. Jen slunce žhne a v jeho žáru oslnivě se obráží pomník na návrší San Pietro, kde odehrávala se krvavá dramata, jež měla své konce namnoze na tomto smutném poli.

SVĚTLA NA MOŘI.

Z velkého nádraží Gorizia Centrale vyjíždí vlak do tmavé noci. Je posud chladno a svěží noční vzduch vniká otevřeným oknem do vozu, jehož jednotlivá oddělení mají vchody přímo z ulice. Únava dostavuje se po horkém dni; víčka se klíží...

Probouzíme se jakoby účinkem nějaké těžké,

vým zanícením, s takovou radostí zvolali: *thalatta — moře, moře!* Vždyť jim moře bylo kolébkou, matkou, živitelkou, s ním srostli.

Moře jest nesmírný zázrak rukou božích. Je původcem největších a nejdůležitějších podniků a plánů v dějinách lidstva, neboť způsobuje svým mocným vlivem vzepětí ducha a energie, jež rodí velké činy. Jaká sláva jen a velikost obetkává moře Středozevní!

Proto při pohledu na moře vždy tají se nám dech a duši proniká něco, co nelze vyslovit...

BILÉ A ČERNÉ TICHŮ.

Noc — černá, těžká noc visí nad mořem. Vzduch je však teplý, po širokém nábřeží

prochází se ještě několik osob jako na promenádě, ač je po půlnoci. Na lavičkách na okraji chodníku vyspává hrstka dělníků, kteří už jinde nenalezli příhodného místa ke svému krátkému odpočinku.

Podél břehu zakotveno jest několik menších lodí, na jejichž palubách lodníci ještě vykonávají nějaké drobné práce. Právě přijíždí nějaká menší loď. Je rušněji. Černé vlny lesknou se při záři pobřežních světel, jasně zářících do tmy noci. Opodál shora světlo majáku otáčí se po obzoru a v pravidelných intervalech, dvakrát po sobě přejíždí přes nábreží. Na konci mola opět jako bludička vrhá červené strážní světlo. Sem tam slabé zašplouchání vln, ale jinak moře leží těžce, nehybně.

Nade vším hluboký klid noci, jen od nedaleké kavárny zaznívá ještě smích a zpěv veselé společnosti, jež tančí na dlažbě.

ný do ní dýchal. Je ještě jakoby v pološeru, slabé mraky visí na obzoru nad hladinou...

A v tiché ploše moře jen ostře se rýsují obrysy bílých plachet rybářských člunů, jež nehybně a majestátně se vznášejí nad vodou jak křídla obrovských racků. Tvoří místy celé flotily o desíti i více člunech a táhnou se daleko k obzoru.

Dole po nábreží táhne se široká silnice a husté stromoví ji zastiňuje. Z něho problesknou šedé zdi zámku nešťastného Maxmiliána, kdysi císaře mexického — pohádka moře — Miramare! Věru zaslouží si tohoto honosivého názvu. Jako opravdový zámeček z pohádky vyhlíží z tmavé zeleně parku na kamenitém ostrohu a kolem něho po moři pohybuje se několik rybářských plachetnic.

Odtud již pomalu zahybáme přes zelené vinic do borových lesíků a skal krasových

Celkový pohled na Lublaň.

SVÍTANÍ NAD VODAMI.

Žlutěružové paprsky vycházejícího slunce rozlily se po krásném náměstí s palácem Lloydu a radnicí, a přeskočily na mírně se vlnící hladinu u kamenného nábreží.

V tu dobu vyjížděl z prostorné klenby hlavního nádraží vlak, jenž vinul se sytou zelení stromoví po terase nad mořem.

Jaký to nádherný pohled!

Obrovská, širá hladina, ještě dosti matně ozářená vycházejícím sluncem, jež úplně ještě neproniklo clonicími je mraky a proto do žlutava zabarvená, je tichá, klidná, jakoby života v ní nebylo, jen místy větší či menší plocha její je mírně rozččřena, jakoby kdosi neviditel-

kolem Divače a dále kol Postojné na hranice jihoslovanské.

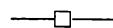
BÍLA LUBLAŇ.

Přes šed' skal, spoře lesem zarostlých a balvanů, porůznu kolem trati roztroušených, přelétají zraky naše s uhánějícím vlakem do zelené roviny, jež se pomalu před námi odhaluje. Kopce klesají, lesy mizí a kolem šíří se zase dlouhá rovina kraňská, ztrácející se až v dáli pod horami za Sávou, pod předhořími Alp. Žirné lány polí, svěží zeleň luk a místy bohaté stromoví, jež vůbec zhusta se tu objevuje, tvoří krásné panorama, po němž radostně se rozlétá.

Uprostřed tohoto panoramatu leží »bílá Lublaň«, jak ji známe z četby i z vypravování jejích návštěvníků. Je v ní cosi prostého a milého, slovanského, jako skoro všude, kam v Kraňsku přijdem. Ze světlého jejího nádraží vejdemo do rovněž takových ulic, oživovaných cinkotem vozů jednokolejné elektrické dráhy a živým slovinským obyvatelstvem. Masarykovou ulicí dojdeme do středu města, výstavnějšího a hezčího než jsou ulice periferní, a zde malebně se

zvedá na zeleném vrchu úhledný lublaňský zámek, jakoby byl strážcem slunného města a celého kraje, jak dlaň otevřeného a prohrátého jasek letního dne.

Je nám až teskno, když zrakům našim ztrácejí se tyto milé rysy a s nastupující nocí nastupují v temnícím se obzoru ponuré lesy na příkrých stráních Alp, jichž vláda znovu nastává, neboť jsme překročili opět rakouské hranice.

Lb.:

Nemocné matce.

*Matku mi svázali,
matku mi uspali,
matku mi řezali,
a já nic nevěděl.*

*Jak jsem moh' necítit,
když mi tě spoutali;
jak jsem moh' nepřijet,
když mi tě uspali;
jak jsem se nemodlit
moh', když tě řezali?*

*Stydím se, maticko, za sebe, že nebyl jsem u tebe.
Byl bych tě láskou svou omámil,
nespoutal, neřezal, nepálil,
ale po modlitbě bych tebe zanes až do nebe.*

*Tam bych tě na svou modlitbu uložil,
před Pána Boha položil,
chudobkami svých čistých dní obložil.
Pak bych se pevně modlitbou u nebe zachytil,
a duši v čekání nadějí s láskou nasytil.*

*A až by ti zdraví, maminko, z očí zas vonělo
v květu,
vrátili bychom se dolů,
na zem bolesti, spolu;
musil bych ale, jak z nebe, utéct od tebe, zas
k cizímu světu.*

Oldřich Buráň:

Rozmluva v radiu.

V drešní radiové horečce bude pomalu počítán, ten kdo nemá radiové stanice, za zaostalce. Kam se podíváme, všude samé antény, drát a zase antény. Ze všech oken trčí do ulice ampliony, řvoucí od rána do samého večera, a někdy i déle, všelijaké ty šlágry, šansony, jek saxofonů a všelijakých podobných instrumentů, které moderní doba přinesla k zničení nervů.

Tak tomu je aspoň ve městě a jsem přepevně přesvědčen, že venkov nebude se mnoho lišiti, neboť jeho snahou je: rovnati se městu ve všem a vsudy.

Že radio je však i kulturním prostředkem, musíme uznati. To věděl též Jenda a Bedra, dva studenti ze čtvrté třídy, totiž kvarty, gymnasia. A jak by ne? Vždyť ve městě byla zrovna vysílací stanice radiová a jejich tříd'as mluvil občas do mikrofónu své učené přednášky.

Ve škole žákům pak vysvětloval důležitost ra-

dia někdy celou hodinu. Měl velice vděčné posluchače, neboť každý byl rád, že nebude aspoň vyvolán. Jednou po nové své přednášce (ve třídě, ne v radiu) zeptal se:

»Kolik pak vás má doma radio?«

Zdvihlo se asi šest neb sedm rukou.

»To je vás trochu málo. Domníval jsem se, že vás bude více, zvláště když byla zřízena zrovna v našem městě radiostanice,« pravil zklamaně.

Bedra a Jenda umínili si, že si radio zařídí taky. Měli v úmyslu poříditi si nejméně třílampovku s amplionem, avšak když u radioobchodníka uslyšeli sumu, kterou museli za přístroj zaplatiti, upustili od toho. Koupili si stanici krystalovou, ta jim stačí pro místní vysílačku úplně.

Když už měli všechny součástky doma, počli s montáží. Nejprve musili upevniti anténu.

»Zaskoč k domácímu, aby nám povolil uvázat anténu na jeho střeše. Já zajdu k panu Skřečkovi«, nařizoval Bedra Jendovi.

»Dobře, ale jestli nám někdo z nich nepovolí na své chalupě přidělati?«

»O to se neboj, má jich každý již dost a proto jim o jeden drát více nebude na závadu.«

Domáci i Skřeček neměli proti žádostem studentů ničeho, mohli tedy tito směle a bez obav začít s upevňováním. Vylezli na střechu dvoupatrového činžáku a tam, vyhlédnuvše si nejvhodnější komín, uvázali jeden konec antény. Druhý pak na vedlejším, vzdáleném asi 15 m, který byl na domě p. Skřečka.

Od antény vedli jeden drát k přepínači v okně a druhý od tohoto do země, kde jej uzemnili měděnou deskou. Potom připravili příklady k přístroji, zasunuli do banánku konce drátu vedoucích k sluchátkům a již to jelo.

Ve třídě bylo tedy již devět radio-posluchačů.

Třídní profesor Korpus měl z tohoto přírůstku nesmírnou radost. Vyptával se Jendy a Bedry jaký mají přístroj, zda lampovku, či krystal, mají-li amplion, jaké značky a kدovi co ještě.

Bedra na tyto otázky odpověděl jen jednou odpovědí:

»Máme krystal.«

Profesor se zaradoval, neboť věděl, že na takový přístroj lze poslouchati jenom stanici místní a tudíž i jeho, když bude právě mluvit. A na tom si velice zakládal.

»To je dobře«, odpověděl, »poslouchejte pilně, ovšem po vykonaných úkolech školních, neboť v radiu jsou mnohé poučné přednášky, a koncerty také vzdělávají ve značné míře.«

Jednou zavolal na Bedru a Jendu: »Stuchlý a Kolář, dnes mě navštivte v mém bytě, mám pro vás oba něco přichystáno. Můžete přijít asi kolem páté hodiny.«

Oba svolili, hádali však, i s ostatními, proč je volá? Že to bude mít něco společného s radiem, věděli, znajíce jeho koníčka. A skutečně! Když vstoupili přesně ve čtyři hodiny do bytu profesora, uvítal je tento: »Aha, studenti jsou tu. Jen pojd'te dále!«

Vešli. Mrkli pohledem po pokoji, zřejmě profesorském. Na stole plno papíru, knih, tušek, per, jakýchsi hadříků a různého jiného nářadí a materiálu. Jenda si všiml násadky, vražené do kalamáře opačným koncem, takže pero čnělo vzhůru. Štouchl Bedru, potlačuje smích.

Profesor vysvětlil jim, proč je nechal zavolati k sobě a dal jim opis rozmluvy, kterou měli mluvit do radia. Nezdráhali se, vzali podávané archy a s pozdravem odešli. Druhého dne oznámili tuto událost ve třídě. Hned nastal povyk:

»Proč právě vás?«

»Vidíš je, lízaly. Dovedou se přitočit k tříďasovi.«

»Dostanou asi za to lepší známky?«

Tak a podobně bylo na oba vykřikováno. Věděli, že mluví ze všech závist, ta závist, která nadělala již mnoho zla. Neříkali ani be ani ce, když však výkřiky stále na ně dorážely, promluvil horkokrevnější Jenda: »Dobře víte, že jsme se k tříďasovi vůbec netočili, ani jinak se k němu snad měli pro naše dobro. Je vám jen líto, že nevzal si vás do radia k rozmluvě, proto ten křik. Ale nemusíte mít obav, že...«

»Vidíte ho, jak umí kázat,« nedali mu domluvit, »začíná i se Stuchlým přivlastňovati si zvláštní práva!«

»Na hobl s ním!« vzkřikl kdosi.

Hobl představoval stolek profesorův, po němž se jezdilo zády toho či onoho postiženého. Byla to největší potupa. Již všichni tam byli několikrát, jen Bedra s Jendou nikdy, bránice vždy jeden druhého. Na hobl zavlékání bývali i příslušníci jiných tříd, kteří neopatrně přiblížili se ke dveřím, neb vešli do třídy za kamarádem. Stůl se leskl, rádně »vyhoblován«.

Na tento potupný pranýř měli přijít nyní oba hrdinové dne, o nichž sveden byl tak ostrý ústní boj. Již byli vlečení za ruce a nohy ke stupni, když rozlétly se dveře a v nich objevil se — tříďas. Vida, co se děje, vzkřikl: »Co tu tropíte za řev, že vás slyším až ve sborovně?«

Všichni stáli.

»Tedy nemluvíte nyní? Dobře, v mé hodině si pohovoříme o tom více!«, zvolal ještě a prásknuv dveřmi byl ten tam.

Naši kamarádi ušli i nyní hoblu. Zato neušli trestu ti, kteří je tam chtěli zavléci, neboť při vyšetřování dostali všichni poznámku do třídní knihy, ovšem mimo Bedřicha a Jendy.

Za těchto okolností nastoupili k radiu, Profesor určil jim hodinu, kdy mají přijít do studia vysílačky a kladl jim důrazně na pamět, aby přišli zcela jistě a nezapomněli. Jak by mohli zapomenout? Přesně v půl sedmé vstoupili do čekárny studia radiojournalu, kde je již očekával profesor. Posadili se vedle něho ke stolu a poslouchali hudbu, která byla právě vysílána a do čekárny přenášena amplionem, umístěným v jedné stěně.

Po koncertě přišli na řadu. S divným pocitem vstupovali do studovny, odkudž se vysílaly všechny zvuky do světového prostoru. Byli uvedeni hlasatelem na svá místa blíže k mikrofonu a již to začalo. Vedli před mikrofonem rozhovor o tom, má-li se student vzdělávati a čím. Bedřich byl proti, Jenda pro a profesor jejich soudcem, ovšem také pro.

Zhostili se svých úkolů velmi dobře a byli za to pochváleni. To jim stačilo. Honorář si vzal profesor sám.

*

Nastaly prázdniny a studenti, kteří nebyli místní, rozjížděli se do svých domovů. Také Bedra a Jenda opustili město a odjížděli domů do valašského kraje, kde byli jejich otcové rolníky.

Na nádraží očekávali je otcové. Jenda byl přivítán srdečně, za to Bedra velice stroze. Tato změna, proti ostatním letům zdála se jim dosti divnou, nemohli jí přijít však na kloub. Brzy se jim vše vysvětlilo.

Když Bedřichův otec se svým studentem zůstal poněkud vzadu, obrátil se starý Kolář na syna a povídal: »Dobře jsi to provedl, že's se Bedrovi nedal. Celá vesnice tě chválila i s panem starostou, když se to rozneslo. Já jsem také tvých názorů a rád ti nějakou tu korunu dám na ty knihy a ostatní.«

Jenda hleděl jak měsíček do slamčuky. Nevěděl o čem vlastně otec hovoří.

»O co se vlastně jedná?«, zeptal se konečně, když chvály nebyl konec.

»No, přece o tom radiu. Tak jsme tenkrát poslouchali se Stuchlým a s jinými sousedy tvůj boj s Bedřichem a tehda se Stuchlý zle rozkohoutil.«

Posloucháváme někdy radio u pana učitele ve staré škole a ten nás na ten boj pozval... Dal jsi ale Bedrovi co proto, i pan učitel schvaloval tvoji řeč.«

»Tedy tak je to? Proto Bedřich byl tak nevlídně otcem uvítán! To nebyl žádný boj, byla to důvě připravená rozmluva naším třídním profesorem, která měla ukázat nutnost sebevzdělání u studenta.«

Kolářova tvář po těch slovech nějak se zaškaradila. »Poslechni, neříkej u nás ve vesnici o tom nic. To bychom ztratili oba reputaci,« šeptl.

»Já nebude říkat ničeho, ale učiní tak Bedřich i jeho otec, aby nabyli ztracenou již reputaci. Tím se ovšem ničeho nezmění, neboť sousedé nebudou o tom hovořit, aby neukazovali, kterak se nápálili.«

Jar. Šnajdr:

Jano, chcel by si byť milionárom ?

Dej sa odohráva v krčme. Za stolom sedia: Juro a Jano.

Juro: Tak, Jano, počúvaj, chcel by si byť milionárom?

Jano: No, to je otázka, chumaj!

Juro: Tak si natiahni ucho!

Jano: No, veď mám dve a jedno si zapchám, aby mi to neušlo.

Juro: Tak, si pripravený?

Jano: No, len hovor!

Juro: No, tak už len počúvaj!

Jano: Veď počúvam, ale si mi ešte nič nepovedal, ako budem tým milionárom.

Juro: Tak začnem. Pozri, v republike ti máme 14 milionov ľuď!

Jano: Ale nehovor! Zkade by nás tol'ko bolo a zkade ty to vieš?

Juro: Nuž z kalendára, ty somár!

Jano: No, ďalej, ďalej, neotálaj!

Juro: No, a na toto ja mám jednu dobrú myšlienku. Predstav si, že by sme mali jeden veľký mumak! Vieš, čo je to mumák?

Jano: No, ako by som nevedel! Tam, kde sa grajciare hádžu.

Juro: No, keď toto už vieš, tak môžem s tebou vážne hovoriť. No, a teraz do toho mumáka týchto 14 milionov ľuď každý deň hodí jednu korunu!

Jano: No, a keď tam budú, čo s tým spravíme?

Juro: Toto je ten môj fištron. To ani tí páni v Národnej banke československej nevedia!

Mahra:

Censor.

Sedím sice v poslední lavici, ale od katedry je na mne pěkně vidětí. To by ještě nebylo nic tragického, ale — no, znáte to, že? — člověk tam ledacos robí, zatím co dobrotivá postavička

Kolář kráčet zklamaně vedle Jendy po tomto vysvětlení, zato Stuchlý radostně je doháněl a již z dálky volal: »Vidíš, že já měl pravdu. Říkal jsem ti, jak to je, ty však stál jsi jenom na svém, že tvůj Jenda dal co proto Bedřichovi. Vše to byla pouhá přednáška, vedená rozhovorem, jak mi tady Bedra vysvětlil.«

»Vím, vím,« odvětil Kolář.

Popularita Kolářova ve vesnici hned druhého dne zklapla. Zůstalo zase všechno při starém: Jenda i Bedřich jsou oba stejní studenti, což do svědčuje i jejich vysvědčení. Tedy ani Kolář ani Stuchlý nemá chytřejšího syna.

A to starého Koláře velice mrzelo.

Bedřich a Jenda této příhodě se s chutí zasmáli a když oznámili po prázdninách ve třídě, co je potkalo, smála se celá třída.

Lebo, keby tito vedeli, oni by nás predbehli a oni by boli tými milionármí, a nie my.

Jano: Ale nedrž mňa za blázna, povedz mi, ako budem tým milionárom!

Juro: No, a teraz, keď už tých 14 milionov máme, týmto prvým dňom by bolo 14 milionárov, keď sa to bude lósovať, kto ten milion dostane.

Jano: Nuž, ale si mi ešte nepovedal, ako ja budem tým milionárom!

Juro: Ty somár, nuž tak, keď tvoje meno tiež vyťahnu z toho vreca, kde tie mená tých 14 milionov ľuď vložia.

Jano: No, to sa ja načakám!

Juro: No, nerob si z toho nič, veď sa to bude každý deň opakovať dotiaľ kým všetci nebudeme milionármí.

Jano: A čo, či aj tá klebetná, krivá Zuza bude milionárkou?

Juro: No, pravdaže!

Jano: Tak radšej nechcem byť tým milionárom, to by som nevedel sniešť.

Juro: To ja viem, že si ty len sprostý chumaj.

Ale opováž sa mi ešte raz prísť, aby som ti podpísal vechsel! Zlámem ti aj rebrá!

Jano: Ani mi už nehovor, s Bohom!

Ako sa to skončilo vonku, to neviem. Len to viem, že Jano mal na druhý deň celú hlavu zaviazanú.

ho může klidně pozorovati. To je casus belli! Ta dobrotivá postavička, (kterou, bohužel, nelze nahraditi), ani nemukne, podívá se, vyvolá, — a člověk dostane v »kulové« soutěži o jeden

bod více i s diplomem! To vyvede člověka obyčejně z míry — i snaží se býti klidný a pokojný — ale kdepak! Ono to nejde. Jako tuhle při botanice!

Prohlížím si letní počasí, sprádám plány na odpoledne — když tu mi padne na lavici lístek. Rozevřu a čtu:

L ice
je zapadlá vesnice.

Obhlédnu zlostně pole, a ejhle! Smělec z první lavice, autor hanopisu na moje rodiště, směje se mi řezavě do očí! Čkej, ty budeš lítovat, myslím si a duše má prahne po sladké pomstě. Vezmu pero (sousedovo, já je zásadně do školy nenosím) a papír (item sousedův, ale druhého) a přemýšlím. Přemýšlím mocně, pot se mi řine s čela, tisknu hlavu do dlaní, a ono stále nic. Tak co? Uhodil jsem hlavou do lavice; rána se rozlehla třídou, kolegové se ohlí-

žejí, nepostradatelná figura u tabule také, ale já mám nápad! Spolužák, jenž mi poslal lístek, je z Kyrocad; profesor botaniky sice také, ale co na tom? Neohlížím se na nikoho a píš:

Slavné město Kyrocady
mají mnohé velké vady
Živočichy vychovává,
na trhu je odprodává,
do »gymplu« je posílá.
Pozdrav s úctou zasí . .

»Dejte to sem!«

Hu, brrr! To jsem se lek': nade mnou stojí profesor! Zmateně podal jsem mu vzácný dokument.

Ruka mi vypověděla službu. Konec povím již stručně:

Profesor — připomínám: rodák z Kyrocad — přečetl pozorně můj rukopis, vyvolal mne, já ani nezabral, vyčinił mně atd., atd.

Stanislav R. Hanáček:

Tři mušketýři ve Staré Boleslavi.

Nevím už přesně, kdy to bylo, poněvadž nejsem takový blázen, abych si psal deník, ale tuším, že to bylo v sobotu před druhou nedělí v září minulého roku. Pamatuji se jen, že bylo moc hezky. S nebe se usmívalo sluníčko, vzduch byl k zalknutí a mně se chtělo hrozně spáti. Za stolem seděli dva moji spolubydlíci Ada a Pepík, se kterými jsem tvořil nerozlučný spolek. Bylo to divné kolegium: Ada, posluchač průmyslovky, Pepíček, úřednické embryo, a já klasicky vzdělaný filolog. Umlouvali jsme se právě, kam bychom měli zítra jít.

»Vono je zejtra na beton řácky počasí, tak můžeme jít někam daleko,« mínil Ada, takto technický vůdce všech našich výprav.

Souhlasili jsme s tím, zbývalo tudíž se rozhodnouti jen o cíli vycházky.

»Budeme jet do Stará Boleslava,« ozval se Pepíček. Byl Němec jak poleno a teprve se učil česky. Byl však velice hodný člověk a proto jsme ho měli rádi.

»Ale dej si pokoj!« odbýval jsem ho. »Co tam budem dělat v tom hicu? Teď tam nic není, počkáme si, až tam budou ty oslavy.«

»Jak tam nyc neny?« hájil se Pepíček. »Já být čist dnes na plakáty, že tam zítra být velký fest od katolický lid.«

»Ale nechť, to jsou jenom náké přípravy, to nic nebude.«

»Slávku,« ozval se vtom Ada. »Buď rád, že seš rád a mlč, dyk dobře víš, že máš největší právo držet hubu. Nápad Pepíčkův není špatnej. Zkrátka zejtra dem. Ráno o ½5. se stane, a jdemě pěšourem do Boleslavi. Tam na mši, flákání po městě do voběda, pak do Houštky a do Čelákovic a odtud vlakem do Prahy!«

Ada mluvil tak rázně, že jsem použil svého práva a držel pěkně jazyk za zuby. Většina zvíťezila a tak bylo »jednohlasně« rozhodnuto, že se jde příštího dne do Staré Boleslavi.

»Kéž by zejtra přšely trakaře,« vzdychal jsem, když jsem večer lezl do postele. Ale nebe nesyšelo mých proseb.

Přesně v ½5 mne dloubl Ada pod žebra a za-
hučel mi do ucha:

»Vstávej! Venku je jedna radost. Dnes bude ještě hezčejc, než včera.«

Tvářil jsem se, jakobych neslyšel, ale Ada mi klidně vylil skleničku vody na hlavu. Vyletěl jsem jako splašený a chtěl jsem se pustit do Ady. Ale ten mne předešel. Postavil se do kazatelské pózy a spustil:

»A to chceš bejt voják? No já vím, tebe vodvedou, ale vod míry, poněvadž seš klasickéj příklad štatskripla, no ale dejme tomu, že tě snad vodvedou, aby na tobě názorně ukazovali, jak pravej československej vojín vypadat nemá. A to by ses nestyděl, takhle líně vstávat? A kdyby tě aji neodvedli, tak seš přeci chlap, kerej má vyskočit z postele jako jelen a ne se protahovat a vzdychat jako maly mrně.«

Za této řeči jsem pomalu natahoval fusekle a dík Adově výmluvnosti jsme o ½6. hod. vyrazili. Pětka nás dovezla do Vysočan. Tam jsme vytramvavovali (analogicky podle vylodili) a ostrým tempem jsme začali zmáhat silnici.

Bylo teprve 6 hodin, ale sluníčko již začínalo hřátí. Vzduch byl jasný, po ránu opojně voněl a kdesi vysoko zpíval skřivánek. Po celotýdenním pobytu v zaprášené Praze jsme s rozkoší vdechovali venkovský vzduch a dali se do zpěvu.

»Šly panenky silnici«

rozléhalo se krajem a my statečně kráčeli. Já už jsem se z opatrnosti začal potit napřed.

»Nebudeme zabloudit,« lekal se Pepíček. »Já tam eště nikdy nebyl.«

»Nebud' hloupej,« těšil ho Ada, »tady nezabloudí ani nemluvně, poněvadž tato silnice vede až do Boleslavi. To snad, kdyby nás vedl tady Slávek, tak bychom tam jistě nepřišli.«

»— se nebv,« procedil jsem mezi zuby, ale na více jsem se nezmohl. Horko zatím rapidně vzrůstalo. V hrdlech nám vysýchalo, nebylo nám do zpěvu ani do hovoru.

»Mládci, já bych pil až bych brečel,« pravil Ada.

»Kdyby aspoň tady téct Moldau,« zatoužil Pepík a já jsem pouze bolně zavzdýchával.

»Ale počkejte, přeci si ňák pomůžeme. Za tím vrškem, pokud se pamatují, stojej v silnice samy švestky. Vony snad nebudou ešte úplně zraly, ale proti žízni to bude akorát. Přidejme!«

Jako tonoucí se chytá stébla, tak i my po Adových slovech jsme se vzchopili a vršek vzali úprkem. A skutečně. Po obou stranách stály švestky a v jejich korunách se promodrávaly vábné plody. Ada s Pepíkem přeskočili hbitě příkop a pustili se do nich. Já jsem zatím stál uprostřed silnice a opatrně se rozhlížel.

Osvěžení ubírali jsme se dále. Bylo asi devět hodin a pot se z nás již tokem lil, když se před námi objevily zdi Staré Boleslavě. Od města kráčely nám vstříc dvě slečinky.

»Heleď Slávku,« pravil Ada, »ty se dycky honíš, jak to umíš se ženskějma, tak nám něco ukáž!«

»Ať je zastaví Pepíček,« vymlouval jsem se.

»Oni neumí deutsch a když já bych mluvila böhmisch, tak oni by mi zas nerozuměl.«

»Jen se nestyď a začni,« pobídl Ada.

Nevím, co mě to napadlo, ale vzpomněl jsem si v té chvíli na svého starého latináře, jehož způsob mluvy nás vždy pobavil a umínil jsem si, že ho budu napodobit. Když se žáby přiblížily na dva kroky, zlomil jsem se nádherně v pase a vážně je oslovil: »Aj medle, krásné slečny, zdaliž města tohoto sluje se Boleslavi Staré, v níž knížete Václava svatého zavražděno bylo zákeřně a mrzce od Boleslava bratra jeho — čili nic?«

Ještě dnes vidím jejich vyjevené obličej. Neodpověděly mi, nemohly, poněvadž najednou obě blásitě vyprskly, pouze němě přikývly. Já nedal jsem se však másti, poněvadž jsem chtěl komedii dohrát až do konce. Opět jsem se zlomil a vřele děkoval:

»Pakliže města tohoto se sluje Boleslavi Staré, tudíž děkuji vám krásně.«

Kráčeli jsme dále a ještě dosti dlouho k nám doléhal zvonivý smích rozveselených žabek. Zato Ada mě častoval takovými titulaturami, že jich ani z důvodů etických nemohu uvést.

Konečně jsme se dostali do staroboleslavských ulic. Těšil jsem se, že nám jejich stín přinese úlevu, ale rozpálené kamení sálalo velkým žárem.

»Já mám hrozná žízeň,« vzdychal Pepíček.

»Teď nemůžeme zatím nic pít,« odbyl ho Ada.

»Jsmo všichni rozhicovany, snadno bychom si mohli něco uhnat. Teď pudem hezky pomalu, abysme schládli, zastavíme se u sv. Václava na mšší a pak se tam na nádvoří napijem z pramene, maj' tam řáčkou vodu.«

Mlčky jsme se podřídili. Mše sv. na štěstí netrvala dlouho, takže jsme se brzy dostali ven a jako splašení jsme se hnali k pramenu. Tam stálo již mnoho lidí a všichni posvátně popíjeli z malých skleniček vodu. Malá holčička kostelníková nabírala z pramene vodu a za malý peníz ji okolo stojícím podávala.

Procházel jsem se pak zvolna ulicemi, okukovali lidi i výklady a o všem pronášeli ostrý soud. Když bylo ½12. zeptal se Pepíček:

»Kde budeme jít na oběda?«

»No někam do restaurace, ale se zahradou,« řekl jsem.

»Prosím tě, nedělej krvavy vtipy,« osopil se Ada. »Co pak tady maj nějaký zahrady? Budeš

rád, když se dostaneš někam dovnitř. Dnes bude všechno natřískany, je tu lidí jako much.«

»A kde je tady nějaká solidní restaurace?«

»To nevím, já tady nikdy nebyl na oběd. To však nevádi, zeptáme se ňákyho policajta.«

Chodili jsme dále a hledali strážníka. Ale marně. Jako by se byli na nás smluvili, ani jeden se nám neukázal. Teprve na konci města, někde za kostelem P. Marie, jsme objevili něco, co mělo býti strážníkem. Ale to něco vystupovalo patrně v této úloze pouze jako host. Byl to starý strejda, dobráckého vzhledu, který stál na křížovatce; v ruce měl pendrek, na hlavě čepici, jinak však byl oblečen v občanském šatě. Přistoupili jsme k němu, dělajice pokud možno vážný obličej.

»Prosím vás, pane strážníku,« tázal se ho Ada. »nemohl byste nám laskavě poradit nějakou slušnou restauraci, kde bychom mohli dobře pojisti?«

Tázaný se jednou rukou dlobnul v nose, druhou pak, strčiv pendrek pod paží, se škrábal za uchem, ale neodpovídal. Patrně přemýšlel.

»Je tady někde zahradní restaurace?« zeptal jsem se.

Strejda se na mě podíval, jakoby chtěl říci: »Prosím tě, copak je to? To je tady neznámo, poněvadž doma to nemáme a na chleba se to nedá mazat.« Trvalo to hezky dlouho, než odpověděl: »Jo, to by páni měli nejlépe jít tudlenc ke Kódlovi. Tam maj' pivo jako křen a domácí stravu.«

Slušně jsme poděkovali a honem odcházeli.

»Prosím tě a kde to tedy říkájí u Kódlu?« tázal jsem se, utíraje si potůček slz s tváře.

»No nejspíš to bude nějaká restaurace u Karla. Však už to najdem,« mínil Ada.

Nemýlil se. Brzy jsme stanuli u žluté jednopatrové budovy, která měla nápis: Restaurace u Karla IV. Zevnitř zaléhal k nám temný ohlas hlučného hovoru. V průjezdě stály houfy poutníků, kteří pojídali párky nebo ve stoje popíjeli pivo. Ada nakoukl oknem do místnosti.

»Tam je to nacpany až hrůza, div že si neseďej' na hlavách,« řekl. »Esi tam dostanem místo, tož to bude opravdovej zázrak.«

»Snad tam být ještě plac,« pravil Pepíček. »Já už mám velkou hlad.«

»Já taky,« přisvědčil jsem. »No, pojďme dovnitř, snad se tam něco najde.«

Vešli jsme dovnitř. Ovanul nás těžký vzduch přeplněné místnosti, v němž se mísily výpary lidských těl s parami lihovin, s hustými kotouči tabákového dýmu a z kuchyně sem zaváněla vůně připravených pokrmů. Poměrně malá a nízká světnice hlučela hlasitým hovorem četných hostů, takže nebylo slyšeti vlastního slova. Stoly byly do posledního místečka obsazeny a mezi nimi se hbitě proplétali tři nebo čtyři číšníci, kteří stěží mohli upokojiti hladové a žízňící poutníky.

»Máme to marné,« pravil jsem, když jsem se trochu rozhlédl — »zde nedostaneme místo za žádnou cenu«. Raději se seberme a pojďme jinam.«

»A co su blázen? Ani mne nehne! Když jsme už jednou tady, tož místo musíme dostat, kdybysme třeba měli někoho se židličky sundat,« horlil Ada.

»Já mám velká hlad a velký žízeň,« vzdychal Pepíček a skoro už obracel oči v sloup.

»Nebeč,« těšil ho Ada, »však se brzy najíme a napijeme podle libosti. Poťte za mnou! Když to jináč nende, tak musíme bejt sprostý.«

Mlčky kráčejíce za ním, prodírali jsme se mezi stoly. Prošli jsme tak skoro celou místností, když najednou se Ada zastavil a ukázal k jednomu stolu.

»Hled'te,« pravil, »tam ten Balík už dojídá. Má tam ženu a děvče, akorát tři místa. Postavíme se za ně, chopíme se lenochů židlí, aby ho snad nenapadlo tam vysedávat. Už se najed, tak musí udělat místo druhým. Tak počte a nezapoňte se tvářit hrozivě.«

Jako nějaké přízraky jsme se přiblížili k venkovánům a chopili se jejich židlí. Ada koukal jako nebožtík Lecián a Pepíček výhrůžně funěl, že se mu až brejle zapotily. Mně to připadalo hrozně komické; chtěl jsem právě vyprsknout, ale Adův pohled mne včas zarazil. Kousal jsem se tedy do rtů a snažil se též dodat si hrozivého vzhledu. Musili jsme vypadat skutečně strašně, poněvadž venkovan, když nás spatřil, honem se otočil k ženě a povídal:

»Te, stará, slešíš, počme jož, mám ešče v městě si neco veridit'. Slébil sem Franckovi, že mo neco převezu, tož se podíváme, co todek majó.«

»E co be,« odbývala ho manželka — »jenom poseť, kam bes teď v tem hico šli? Šak to kópiš odpoledna po požehnáno.«

Pepíček hlasitě zafuněl a nebohý sedlák, poutník to až z Hané, si utřel zarosené čelo.

»Jenom poč, tode je moc těžké vzdoch!« Více již nedbal ženiných námitek, zaplatil a rychle opustil hostinec.

Oddýchli jsme si a usedli honem na vydobytá místa. Pepíček si horlivě čistil kapesníkem brejle, které mu úplně zašly. Trvalo však to ještě dosti dlouho, než se nám podařilo zachytiti běhajícího číšníka.

»Tři obědy,« poručil Ada.

»Prosím, pánové, polévka už, bohužel, není,« upozorňoval sklepník.

»No, nevádí, však je nám beztoho dost horko. A co tam máte dalšího?«

»Řízeček s brambůrkami a se salátem, pěknou vepřovou s knedlíčkem,« zněla odpověď.

»Tak, kluci, co si dáme?« radil se Ada.

»Já myslím, vepřovou ne?« ozval jsem se.

»A dej si pokoj, tu nám bytná kuchtí každou neděli a každý čtvrtek, už ji ani vidět nemohu. Dáme si raději řízek.«

»Vas hajst řízek?« tázal se Pepíček.

»Šnici,« poučil jsem ho.

»Ah, ja, šnici, to byt sehr gut, to já míti moc ráda.«

»Tříkrát řízek,« poručil Ada a sklepník rychle odkvapil. Po chvíli donesl objednané. Na talířích ležel skutečný řízeček — sotva ho bylo vidět, vedle něho se stydlivě krčely dvě malé brambůrky a na malém talířku se zelenaly asi čtyři lupeny salátu. Pepíček si protřel oči, nasadil si brejle až na špičku nosu a pravil:

»To být sehr malé porce. Kdyby to byl foršpajs, tak bych neříkala nyc, aber na oběda to být moc venig.«

»To máš těžký,« poučoval Ada — »Na takových poutních místech je to všude tak. Porce malý, ale za to ceny jako v Praze na Václaváku.«

Já za jejich řeči jsem rozkrojil řízek na polovici, strčil to do úst i s bramborami a salátem a byl jsem po obědě. Žaludek ovšem po půldenním postě nechtěl tomu nijak rozumět, že by to měl býti oběd. Když však viděl, že to míním vážně, začal se bouřit a reptat: »Co pak je to, taková trocha! Nic, tak jako když plivne. Tak čtyři takové »obědy« a ještě by to bylo málo.«

Zatím dojedli také Ada i Pepík a žalostně se dívali do prázdných talířů.

»Tak su po obědě jako po vejprasku,« posteskl si Ada.

»Já být ještě moc hladové,« pravil Pepíček. »Já si musit něco koupity.« Objednal si ještě dva párky, ale ani ty nemohly ukojit jeho hlad.

»Teď už si nic nekupujte,« radil Ada. »Dopijem a pudem do Houšky. Tam si dáme kávu a posedíme, je tam v lázeňské restauraci lépe než tady v tý udírně.«

Dopili jsme a zavolali sklepníka, abychom mu zaplatili. Stálo nás to maličkost — každého pouze dvanáct kaček.

»Je to ale zlodějna,« bručel Ada, když jsme vycházeli na ulici.

»Já už mám málo penyze, co stát cesta do Prahy?« tázal se Pepíček.

»Pět kaček. Raději si je hned dejte na stranu, ať se dostaneme domů!«

Kráčeli jsme dále rozžhavenými ulicemi. Když jsme šli kolem kostela sv. Václava, Ada se zastavil a povídal: »Počkejte, mám stále žízeň, pojďme se ještě napít vody.«

Neodporovali jsme mu, ale Pepíček na mne významně zamrkal: »V tom být ne žízeň, ale ten malý žába. Ada tu nechat svůj herc.«

Přišli jsme ku vchodu, na nádvoří a zůstali stát. Nádvoří bylo prázdné, u pramene nikoho nebylo. Ada se obrátil zklamaně k východu.

»No a co pak tvoje žízeň?« ptal jsem se ho.

»Už mně přešla,« zahučel temně Ada a rychle odcházel. My šli za ním. Asi za dvacet minut jsme dorazili do Houšky, kde nás stinný háj přijal do své náruče. Zastavili jsme se a otírali orosená čela.

»Tak,« nabyl zase řeči Ada, který celou cestu mlčel, »teď si tady sedneme v restauraci do zahrady a rádně si odpočineme. Do Čelákovice máme malé dvě hodinky, tak když odtud vyjdeme po páté hodině, máme pořád fúru času.«

V zahradě jsme se posadili do stínu hustého kaštanu a poručili si kávu. Měli jsme však velký hlad, takže šálek kávy a čtyři housky zmizely v našich útrokách v malé chvíli. Abychom tedy neseděli na prázdně, objednali jsme si ještě pivo a zvolna popíjeli. Sedělo se nám příjemně ve stínu stromů, v jejich korunách vesele trylkovali opeření zpěváčci. Čas nám rychle utíkal a než jsme se nadáli, odbilo pět hodin.

»Mládenci,« zvedl se Ada, »nic naplat, musíme jít. Je tu sice fajn posezení, ale nás čeká ještě cesta. Pojdme!«

Neradi jsme opouštěli útulnou zahradu. Po chvíli jsme vyšli z lesíka a dostali se do širých polí. Teď však šlo se již příjemně, neboť slunce se klonilo zvolna k západu a po širých nivách vesele skotačil osvěžující vánek. Dostali jsme zase dobrou náladu a cesta za vtipkování nám rychle ubíhala. Najednou se nám ukázala po levé straně nějaká továrna. Bylo to Kárané.

Ada, jakožto odborník, nám začal široce vykládat, že sem se přivádí voda, čerpaná na březích Jizery, zde se čistí a odtud ohromným potrubím tlačí do Prahy. Vykládal to však tak učeně, že jsem z toho začal zívat.

»Tam před námi už jsou Čelákovice, musíme se dát převézt přes řeku, není tady most,« končil konečně Ada své výklady. Po prámu jsme se dostali na druhou stranu a chutě kráčeli dále. Když jsme se již blížili k městu, ukázal nám Ada široké písčiny při řece a pravil:

»Toto je to známé «české Grado». Sem jezdí z daleka se lidé vyhřívat. Obyčejně takoví, kteří nemají na cestu k moři, ale pak se svým známým chlubit: »Letos jsem byl na dovolené až v Grado.«

Na nádraží jsme přišli hodně brzo, měli jsme ještě skoro hodinu času. Proto jsme šli na večeri, pětikorunu však na cestu Ada z opatrnosti předem od nás vybral. Bylo již skoro tma, když jsme se vrátili a Ada ihned šel pro lístky. Najednou však jsme ho spatřili, jak k nám utíká s vyděšenou tváří.

»Je . . . . ., kluci,« volal z daleka — »je zle my se nedostaneme domů! Máme málo na cestu, já jsem se přepočítal, ono to stojí šest kaček. Kdo máte tři koruny, já jsem úplně švorc?«

Já jsem měl šesták a Pepíček třicet halířů, veškeré naše jmění. Postavení naše bylo zoufalé. Mezi cestujícími nebyl nikdo známý, vlak měl již signál a my stáli tam bezradni skoro v noci a tolik kilometrů od Prahy. Co dělat? Máme jít pěšky? Pepíček běhal po místnosti a nařikal: »Ach, Jegrle, was soll ich tun? Já musit býty zítra v Praha, oder herr šef mi byt vyhodyt, já ještě nemít definitiv.«

V tom přišel vrátný a oznamoval: »Vlak do Prahy, nastupovat!«

Už jsem se s tím v duchu smířoval, že pošlapeme hezky pěšky do Prahy, když najednou Ada se rychle rozběhl k pokladně. Nevěděl jsem, co

ho to napadlo, snad chtěl poprosit pokladníka, aby nám ty tři koruny prominul. V tom však už se vracel s úsměvem na tváři, třímaje v ruce vítězoslavně tři lístky. »Pojďte, honem nasedat,« pravil a táhl nás udivené na nástupiště.

Cestou nám vše vysvětlil: »Vzpomněl jsem si v poslední chvíli, že do Karlína to stojí o kačku míň. No a tak jedem do Karlína. Tam odtud už snáze dojdem, než kdybysme měli jít až z Čelákovic.«

Vlezli jsme do vagonu, který byl natřískán, ale libovali jsme si, neboť jsme alespoň jeli. Šťastně jsme k desáté hodině dojeli do Karlína a odtud šli pěšky domů. Dávno již jedenáctá odbila a ve všech bytech už snad lampa prskla a zhasla docela, když jsme se konečně doklopýtali do svého bytu.

Nohy jsem skoro necítil a vymazal jsem na ně láhvičku francbrandveinu. Špatně jsem té noci spal, zdálo se mi, že putuji temnou nocí do Prahy a ne a ne tam dorazit. Byl jsem celý zpocen úzkostí, když jsem se probudil.

»Vy byste mně tak za to stáli,« pravil jsem ráno Adovi — »abych s vámi někam chodil. Vy byste byli štont mne přivéct do hrobu. Už s váma nikam nendu!«

»Já vím,« odsekl Ada — »teď ne, až zase příští neděli.«

A měl pravdu.

Příští číslo »Jitra« přinese program studentských exercicií. — Čtěte!

Dívčí hlídka

Něco z kláštera. My, chovanky učitelského ústavu v Olomouci-Řepčině, jsme také na světě! Máme i zvolenou dopisovatelku, ale ta, snad ze skromnosti, stále mlčí, a proto já, ačkoliv můj Pegas kulhá na všechny 4 nohy, odhodlávám se napsat něco z našeho života. »Děcka, šušká se, ale ešče ani muk, že budou letos 3 dny, kdo má uši k slyšení, slyš, celé 3 dny exercicie!« To byla první předzvěst, po níž následovalo krupobití otázek na p. dr. Foltynovského, ct. s. vychovatelku a vůbec na všechny, kteří něco poví. Což teprve když jsme se dověděly, že je bude mít nám tak milý důstojný pán Vraštil T. J.! Na 200 chovaneček (všeho druhu) toužil už po duchovním občerstvení, po mírném deštičku slov, jenž by zavlažil půdu naší duše, umožnil její vzrůst a posílil ji do boje, který nás, jako budoucí katolické učitelky čeká. Ředitelský den v pátek, hrazené sobotní vyučování a získaly jsme pro své duše celé 3 dny. Ve čtvrtek jsme se měly »perfektně« připravit na pondělí, ale bohužel, zůstalo jen při »měly«. Po večeri nastal v ročníku ohromný »brajgl«. Vždyť budeme 3 dny a 4 noci mlčet! a to se přece musí důstojně oslaviti. Nějaký ten kázatel se sice ozval: »Děcka, mějte aspoň jedinou rozum, za chvíli je tady ct. s. ředitelka!« (Máme totiž ohromnou nevýhodu, jsme od ředitelny odděleny jen tenkou zdí a následky?) Tím

se leda přilil olej do ohně. »Že ti postavím kazatelnu,« křičí Vacule, ale pro jistotu se jde podívat, zdali je v ředitelně tma. U skříně diplomaticky spouští Anča: »Ty, Hedvo, máš v ložce koblihy a podiv' se, 4 dni tě nebude žádná ptat, dyť se ti to zkaží!« Hedvě nezbylo nic jiného, než se sladko-kyselou tváří říci: »No, tož si na ně běž, ale s rozumem!« »Se ví,« volala Anča už ve dveřích. Na stupni se »štychuje« v řečnickém umění Topička s Fandou, Irka, Ulča, Zdeňka zuřivě pomáhaly. Ale náhle se na hlavy obou »druhých Demosthénů« snesl jemný pramének vodní. Poškození, pomokření se za všeobecného smíchu hnali za pachatelkou s umývadlem. V nejkritičtější okamžiku přilétlo Kubiče. »Děcka, ct. s. Božena je v I. ročníku, a k nám nedošla!« Marica a několik »protestantů« podpichovalo, leč bouře byla za chvíli utišena vstupem třídní profesorky, ct. s. Boženy. Stála na stupni, obklopená celým ročníkem, neboť teď když Marketa vyprosila, že ct. sestra každou pohladí, neodolali ani ti největší tahouni, kteří dříve se zacpanýma ušima dřeli na pondělí »pajdu«. Ale náhle zazvonilo. Rázem ticho, fraky i rukávy slétly dolů, Chrást honem vypůjčoval kancionál a všechny jsme šly do naší malé, ale útulné kapličky. A když p. exercitátor s p. dr. Foltynovským zanotili: »Veni sancte Spiritus . . .«, rozjásalo se 200 dívčích hlasů, ze 200 hrdel linula se vroucí prosba k svatému Duchu, aby požehnal dílu p. exercitátora, zanítit naše srdce a udělil svých darů. V srdci každé z nás byla velká, svatá touha po sblížení s Bohem, tryskala z něj modlitba beze slov.

Joža.

Duchovní hlídka

Maria:

Večerní »Ave« ...

*Kdys, večerní když mír se nesl krajem,
v lehounké květu lůžko motýl usedal,
s výšim se sladký zvonu linul ples,
až v květu něžných kalíšky se nes
a echem líbezným jich rozezvučel taje.
Ave pěl strom tam na pokraji háje
a zmlkající drobného pěvce hlas
tím sladkým jáсотem kdes v chladné travině se
chvěl ...*

*A duše v toužném chvění cítí plnost lásky,
jež nitrem mladé přírody teď zachvívá,
stržena v mocný chvalozpěvu vír,
teď zaštká, poté — plesně zazpívá
po prvé to v jaru svého žití
srdce ze hlubin tén pozdrav nejkrásnější:
»Ave, ave, ave Maria!«*

—o—

František Blažek:

Modlitba za večera.

Tichý a velebný v celé své tajuplné kráse se snesl nad teplou, usínající zemí. Nebe, temně modré, bylo poseto nesčíslnými světelnými body kmitajících se hvězd. Nádherný měsíc rozlil svou bledou zář po náhle zasněné a v libý spánek pohřížené přírodě. Shrbené vrby nad vodou těžce odychovaly ze sna. A pod nimi vesele bublal potok, zlíbaný stříbrným svitem smavé luny. Lehký větřík mne ovanul libou vůní zahradního kvítí. Šel jsem, unášen tajuplnou krásou do blízkých polí. Kol mé hlavy přeletěl chvillemi netopýr a zase se ztratil v blízkosti země. Osení šumělo tichou písní, doprovázenou zkolébaným zachvěním větví. A přede mnou zpíval hlubokým tónem tmavý les, vůně jedlí a smrčků se mísila s jeho zádumčivou písní. I houkání sovy se ozvalo, táhlé zvuky její a skřeky jiných nočních ptáků naplňovaly hrůzou krásu nočního lesa. Bojím se dále. Obracím nazpět své kroky. Na kostelní věži bijí hodiny — dumná ozvěna se rozléhá v dáli po černých, vůni vydechujících nivách. Pod mezí se ozvalo táhlé zapípnutí ptáka, asi koroptve. V nedalekém keři pěl své trylky nadšený noční pěvec, slavík. Jdu dále, pohřížen v posvátno melancholické noci. Na všech stranách slyším jen tajemný šepot, plný tklivosti a hned zase bujného reje. Dojemná melodie melancholické hudby ukolébává mou duši, prsa jsou naplněna jakousi blahou těchou a srdce zpívá s neutuchající písní májové noci. Oči hledí vzhůru ke hvězdnému nebi — rty se pohybují a za doprovodu zpívající noci vysílají posvátnou modlitbu ke hvězdám — Všemocnému, Tvůrci všehomíra. — Mně zdá se, že nebe se k zemi níží, hvězdy rostou, měsíc kývá — a Bůh se usmívá ...

Organizační hlídka

Z Ústředí. V posledním čísle »Jitra« a v oběžnice upozornili jsme na některá sdružení, která nespĺnila dosud své povinnosti a neposlala nám: nationalia a vyúčtování Mikulášského daru. Ne-

mýlili jsme se a toto nám prospělo. Ne, že snad by dotyčná sdružení spala a nic nedělala, ani na nás prý nezapomněla, nýbrž pouze pozapomněla.

Stala se bohužel také ta chyba, že jsem přehlédl při sestavování seznamu S. S. S., která dosud Mik. dar nevyúčtovala, ve vyúčtování »Moravana« přehlédl jsem a tudíž omylem uvedl SSS. dívčí i mužské v Brně, jakoby nám vyúčtování neposlala, což tímto opravuji.

Jest též mojí milou povinností poděkovati všem kolegům, kteří se o zdar Mikulášského daru tak pečlivě a obětavě starali. Tak stalo se, že nemáme žádné zprávy o dosud prováděné akci SSS. v Litovli, jsem i tyto kolegy upomínal. Protože letos jejich sbírka vyniká nad předešlé tamní sbírky, děkuji zvláště všem tamním kolegům.

Jednatelské zprávy v nové úpravě jsou již hotovy a začátkem května budou rozeslány do všech Sdružení. Kde nemáte již jednatel. zpráv, neznamená to, že nám nesmíte vůbec psáti, stačí nám podati zprávu v dopise. Hlavní věcí jest styk mezi Vámi a námi.

Prosím, aby na úředních dopisech sdružení bylo vždy razítko a hlavně podpisy funkcionářů s udáním jejich úřadu, i když píšete snad pouze za »výbor«.

K. Fiala, místopředseda.

Kolegovi předsedovi daří se již lépe, jak nás usvědčuje a i úsměv na tváři nás potěšuje brzkým koncem nemoci.

—a—

Administrace »Jitra« vzdává tímto za obětavé šíření našeho časopisu a největší jeho odebírání vsdp. prof. Limpouchovi upřímné díky a vyslovuje mu »Zaplat' Pán Bůh«.

Finanční podpora ústředí. Na zemské pracovní konferenci v Prostějově po mém referátu o našich financích někteří kolegové slíbili, že sehraji ve Sdružení divadlo v náš prospěch anebo uspořádají něco podobného. Děkuji jim za jejich obětavost i plnění povinností a pravé bratrské pochopení. Upozorňuji na tuto akci všecha ostatní naše sdružení. Též prosím všechny odběratele »Jitra« i kolportéry, aby nám poslali předplatné co nejdříve. Kolportéři nechť alespoň po částech zasílají předplatné. Naše přátele prosím, mohou-li, nechť nám laskavě pomohou splatití dluh za tisk »Jitra«. Všem předem za každý sebe menší dárek vzdávám upřímné: Zaplat' Bůh!

K. Fiala.

Referát zemské pracovní konference katolického studentstva v Prostějově, konané dne 13. dubna 1930 v Katolickém domě.

Cizí hosté začali se sjížděti již v sobotu dne 12. dubna. Největší počet přijel v pět hodin od Brna. Večer byla v Katolickém domě večere, srdečná zábava mezi sjezdovníky a pak prohlídka města. V neděli ráno přijeli ostatní účastníci. O osmé hodině sloužil duchovní rádce SSS v Prostějově profesor dr. J. Michalský mši svatou v kostele Milosrdných bratří pro účastníky sjezdu. Vlastní sjezd zahájen byl v devět hodin dvacet minut předsedou ASSS v Prostějově v Katolickém domě, který přivítal cizí hosty a zástupce katolických spolků, načež bylo zvoleno předsednictvo konference. Předseda kolega JUC. B. Friedl ujímá se vedení a předává slovo universitnímu profesorovi dru Cinkovi z Olomouce k tématu »Obroda studentské duše v katolické liturgii«. Že přednáška byla časově volena a řečníkem pročitěně podána, svědčila pozornost a mohutný potlesk. Pak byly přečteny po-

zdravné přípisy a telegramy. Sjezd nadšeně pozdravil přípisem J. M. biskup brněnský dr. Kupka, ministr dr. Šrámek, místopředseda senátu Národního shromáždění dr. Hruban, kanovník Světlík, náměstek starosty města Brna dr. Kadlec, spolek »Marta« v Prostějově, inženýr R. Socholec, za katolické učitele Hrbáček, za Sdružení katolické omladiny předseda Zapletal, z Říma z Cita di Vaticano ctp. Kantor za Nepomucenum, bohoslovci z Hradce Králové, profesor Oldřich Svozil a jiní. Za městskou radu prostějovskou pozdravil sjezd městský radní dr. Michalský, za Lidovou jednotu C. Pospíšil, za kovodělníky pan Adam. Následoval referát Msgra dra Taubra z Lipníka na téma »Laický apoštolát katolického studentstva a příprava na něj«. Referát prakticky vypracovaný a nadšeně pronesený vyvolal živé uspojení a rušnou debatu. Pak sekce právní a současně středoškolská projednávaly otázky svému oboru přiměřené. Materiálu bylo velmi mnoho, pročež bylo po obědě hned pokračováno. Odpoledne byly podávány zprávy z ústředí kolegou PhC. Fialou a kolegou RNC. Černým. Následoval velmi důležitý organizační referát dra P. Levíčka, dále tiskový referát. K oběma referátům byly proneseny velmi četné a cenné debaty. Pak byly vypracovány resoluce a pozdravné telegramy. Sněmování bylo skončeno o šesté hodině večerní. Na večer hrálo prostějovské ASSS divadlo »Samot chorobné květy« od Rožka. Bouře potlesku za prvotřídní provedení sklízela představitelka Svatušky slečna F. Berková, úlohu ustarané matky Svatuščinu zahrála velmi pěkně a procítěně paní Hrubá, sympaticky hrál kolega Černý úlohu nadučitele Horáčka, velmi pěkně představili se kolegové R. Kolář v úloze inženýra Bureše a kolega B. Láznička v úloze učitele Mrázka. V pondělí ráno byla sloužena mše svatá ve farním kostele. Účastníci před svým odjezdem navštívili hrob K. Dostála-Lutinova, brněnští hosté hrob dirigenta F. Neumanna. Pak se konala exkurse na letiště, v poledne byla prohlídka radnice. Sjezd přinesl pěkný užitek, novou chuť k práci a nadšení pro duševní obrodu

Foto Stan. Langr, Brno.

Brněnská delegace na zemském pracovním sjezdu v Prostějově.

mezi studentstvem. Katolické studentstvo je na postupu, samo chápe se práce a připravuje se na to, aby jedenkrát dobře připravené nastoupilo na vůdčí místa, jež mu v katolickém táboře přísluší. Účastníků podle presenční listiny bylo 110.

SSS. I. Kroměříž. Tento týden byl v našem spolku rušný, neboť nám byla ohlášena revize z Brna. Přijel kolega JUC. Hradil, aby popatřil na náš spolkový život, dal nám cenné rady a pokyny, kterak řešiti některé otázky organizační a kontroloval naše knihy. Projektovaná schůze byla rozpuštěna a provedena revize za přítomnosti 4 výborů, 3 členů, duch. rádce a kol. JUC. Jeřábka. Bylo ustanoveno, aby byly konány schůze v nynější jarní době nikoliv týdně, nýbrž pravidelně vždy za 14 dní, výbor se může scházeti častěji. Má býti zřízen důvěrnický sbor na každém ústavě, který by udržoval pravidelný styk se členy; místnost má býti otevřena denně, každý návštěvník se má podepsati do knihy návštěv. Dopisy, které spolku došly, mají býti bezpodmínečně schovány. Výbor se musí starati o to, aby poměr mezi členy různého věku byl přátelský, jeho povinností jest též usnadňovati práci duchovnímu rádci. Pak nám byly dány informace o pracovní konferenci na Květnou neděli v Prostějově, na níž naše SSS. vyslala tři delegáty. Pak revidoval kol. JUC. Hradil knihu zápisů, rovněž kontroloval knihu pokladní, již shledal řádně vedenou. Přislíbil nám, že nás počátkem května opět navštíví.

J. J. M.

Organizační. Stojíme před koncem správného období. Je nutno skončit evidenci členstva a sdružení i jejich činnost, aby na valné hromadě bylo lze podat správný obraz organizace. Proto je potřeba, aby všechna nationalia, tolikráte už urgovaná, byla konečně pohromadě. Neodeslala jich dosud tato sdružení: SSS Prostějov, SSS dívčí Praha, Růže Sušilova Praha, ASSS Příbor, ASSS Nové Město na Mor., SSS Polička, SSS Valaš. Meziříčí. Žádám tato sdružení, aby všechna nationalia urychleně odeslala. Rovněž ta sdružení, kde je přírůstek členstva, který dosud nebyl zaznamenán, nechť pošlou vyplněná nationalia nových členů! Vykonejte zadosť svým povinností a odešlete vše v pořádku a co nejdříve! — B. Černý, tajemník.

Literární hlídka

J a k u b D e m l : šlápěje XIV. Tato nová Demlova kniha opět přispívá k poznání básnického veleducha Otakara Březiny, jemuž národ po jeho smrti ukázal svou pravou tvář. Jakub Deml, který nejlépe rozuměl Březinovi, poněvadž plně chápal uměleckou a duchovou podstatu jeho díla, ukazuje nám na tomto velikánu to nejkrásnější a nejvznešenější, to, co je dnešnímu člověku, zabývajícímu se jen věcmi bezcennými, naprosto cizí. — Deml hned na začátku otiskuje článek Miloslava Hapla, jenž s Březinou mluvil, článek, z něhož lze poznati, jak vznešené a krásné názory měl Březina na př. o Církvi katolické nebo o knize. Zbytek knihy jest velmi dravá polemika s duchovními nepřáteli, v níž Deml ukazuje své mistrovství. — Deml odpovídá zvláště dru Chalupnému, o jehož ubohém článku jsem se zde už zmínil, a kritizuje všechny veřejnosti našeho věku život. Zabývá se také tím, zda na hrobě Březinově má býti prostý kříž, jak Březina před dvěma svědky si přál, nebo pomník Bílkův — a praví: »Řekl-li

Otakar Březina, že si na hrob přeje prostý kříž, tím už také zřetelně řekl: prostě kříž! Ale dělejte si nad hrobem Otakara Březiny pomník sobě, když si mermomocí přejete trestu Božího!« Abychom pochopili život a tvorbu Demlovu, je nutno čísti tyto »Šlápěje«, v nichž Deml odhaduje spoustu zajímavých věcí a jež pomáhají nám utvořit jasný obraz jeho vzácné osobnosti. Zatím co jsem četl tuto knihu, dočetl jsem se v novinách, že Demlovy »Šlápěje XIII.«, o nichž jsem psal recenzi v minulém čísle »Jitra«, byly zkonfiskovány. Toto zkonfiskování je svědectvím duchovní smrti v našem státě. — Není dovoleno psát pravdu o židech, o bolševicích ani není dovoleno citovati Otakara Březinu, ale je dovoleno psát lži o Církvi a o kněžích i o jiných věcech, jež jsou v blízkém a úzkém styku s katolicismem. Ani Otakar Březina, ani Jakub Deml, ani jiný skutečný básník nesmí mluvit, poněvadž demokracie, svoboda rozumu a volnost slova platí jenom pro ty, kteří dostávají státní ceny a umění dobře plivat po věcech svatých. »Náš národ není před věčností jako národ... Nemá dnes společného ohně, nemá společného jednoho chrámu, roztrhali jej na mnoho táborů, rozptýlili jej, zeslabili tímto rozptýlením a čekají na kořist. Provinila se inteligence a tuto zradu odstonává celý národ... Národ dostal samostatnost, ale nikdo mu nedal svobodu, tu si musí vydobýt sám a zasloužit sám.« Tak říkal Otakar Březina a měl pravdu. — Po smrti Březinové utíchl značně zájem o dílo tohoto velikého ducha, poněvadž je lépe hádati se o jeho hmotné dědictví. Je to charakteristické pro moderního člověka, který se štítí hloubky a jemuž povrchnost je nad vše. V 5.—6. čísle »Literárních rozhledů« uveřejnil mladý kritik Bedřich Fučík článek »K výročí smrti Otakara Březiny« a tu nalézáme několik zajímavostí, jež jsou velmi cenné a důležité. »Všechnen zájem ctitelů Březinových upjal se docela jinam, a možno říci docela stranou k osobě Březinové, o níž se za života ze strachu před básníkem mlčelo, jenom k osobě, zatím co dílo je vydáno nevšímavostí, dílo, které je a zůstane hlavní i pro ty, kterým Otakar Březina i osobně něco znamenal.« Tato slova jasně potvrzují povrchnost moderního člověka. Dnes každého zajímá, kolik ten nebo onen básník roztrhal bot nebo kolikrát se nešťastně zamiloval (takový zájem mají i středoškolská profesori!), ale zájem o dílo je zatlačován do pozadí, poněvadž na výklad díla moderní člověk je příliš krátký. Po smrti Březinové vydali mnozí rozhovory, které s tímto básníkem měli. A proto nyní pozorujeme, v jakém světle se jeví veleduch Otakara Březiny. Je lépe čekat na Jakuba Demla a na ty, kteří Březinovi rozuměli; takové knížky, jako je kniha Moučková, jež je typem ubohého povídání člověka, jenž ve své obyčejnosti nechápal neobyčejnosti Březinovy, jsou naprosto zbytečné a Březinovi spíše škodí než prospívají, poněvadž přivlastňují a přizpůsobují své naivnosti a mělkosti vznešenost a hloubku Březinovu. »Národu stačí, že dílo Otakara Březiny má a nezáleží vskutku na tom, kdo s autorem tohoto díla mluvil či ne.« Záleží však na tom, jakým byl ten, kdo s ním mluvil. Jinak mluvil Březina s Moučkou a Saudkovou, než s Demlem nebo Durychem, nebo Šaldou atd. Saudková, Moučka, Pícek a jiní udělají lépe, když přestanou s vydáváním svých diletantských, ubohých prací a ponechají uveřejňování rozhovorů duchům hlubším a povolanejším. V. Zima.

Literární život Ostravska. Dnešní doba pomalu obrací zraky ku klidné práci literární. Kroužky mladých a intenzivních literátů osmělují se a vystupují na knižní trh s pracemi, jež sice nezačínají nejvyšší úroveň, ale ukazují mladý zápal a oheň nadaných lidí, kteří se musí úskalím kritiky probít. Slibně začíná počátkem tohoto roku F. R. Vaverka se svou prvotinou: »Pohledy z okna a s okna«. Drobná sbírka básní kratičkových, odvážných a jemně ciselovaných. Básník zpívá o lásce vítězící i opovržené, rozjásané i rozdrásané. Láska jest mu životem bez pesimismu a cynického opovržení. Z okna pozoruje život, ulici a lásku. Harmonický celek neporuší však odraz pesimismu, jemuž se básník násilím chce vyhnouti. »Pohledy s okna« jsou hravější a barevnější, než pozorování z okna. Básníku nestačí výhled do tmavé ulice. Očima se zatoulá k rybníku, do lesa, na louku a ke hvězdám. Vzpívá lásku večera a noci a vzpomíná... Sbírka nezatají, že jest prvotinou. Má ještě ostny a hrany, jež se časem obrousí jako démanty a nabudou své ceny. Básně jsou vydány nákladem knihovny přátel »Kruhu« ve Vítkovicích. V dubnu 1930 vydala »Iskra« přátel slezské knihovny v Hrabyni ve Slezsku básně, jež napsal Ad. Bučina-Slezan: »Zatmění v pravé poledne«. Básník je na Ostravsku znám básněmi, jež uveřejňoval v denních listech. Jsou to písně bolesti a naděje, jež básník prožívá v sanatoriu v Tatrách. Vykrytalovaná víra a naděje v život, v uzdravení a slunce dává sílu a zdraví. Z nemocničního lůžka zaznívá výkřik nemocného člověka, který je nejzbytečnější věcí na světě, který slyší povzbuzující slova lékařova, který pozoruje život sanatoria i umírající, ale který chce žít. Chce vstát a utéci s milou domů. Síla v těle vzrůstá a horečka stoupá. »V takové kritické chvíli rodi se odvážné myšlenky, ale lidé umírají.« Básník se uzdravuje, vzpomíná na domov a rodinu. Takovou rodinou jsou i lidé v sanatoriu. Žijí jako doma. Co mají, rozdělí mezi sebou, podělí tím hladovíci vrabce, cikánata a nakrmí zatoulaného psa. Uzdravení je radost a vykříšení a tím jaseň je naplněna i sbírka básníkovy. A nezakončím lépe, než slovy samého básníka: »Vždycky, kdykoliv vidím sanatorium nebo nemocnici, myslím si, že Pán Bůh tato dvě místa stvořil v neděli ráno. Jinak by snad ani nebylo v sanatoriích a nemocnicích tolik naděje a víry. Tehdy asi Pán Bůh, odpočívaje sedmého dne po šestidenní tvůrčelské práci, vzpomněl člověka, vstal a připravil mu kousek místečka, kam by skládal svá utrpení. Bíle a světle vyzdobil nejen stěny a nábytek, ale i srdce lékařů a sladká slova ošetřovatele. Ke vchodu na ku postelím postavil Lásku a Milosrdenství.« J. H. Tesařík.

Kniha pro každého katolického inteligenta nepostradatelná.

Mezi knihy, které by měly býti v každé knihovně našich SSS. i v ostatních katolických knihovnách, ba i v knihovně každého katolického studenta, popřípadě inteligenta, patří cenná kniha »Víra a kultura« od T. Blatenského. Obzvláště v dnešní době, kdy se dějiny českého národa mnohdy podávají nenávisťně zkresleně a nepravdivě, kdy se vše protikatolické, to jest hutské a protestantské vynáší a vše katolické, zvláště církev Kristova staví do světla krajně nepříznivého, je tato kniha pravou studnicí objektivního a spolehlivého dějepisného poučení.

V ní se dočtete, že pravá církev Kristova, svatá církev katolická, není hubitelkou českého národa ný-

brž naopak, že hodně přispěla k rozkvětu národního života, že v ohledu národním, nábožensko-mravním, sociálním, školském a uměleckém národu našemu značně prospěla.

V ní se dále dočtete, že doba husitská nebyla žádným pozehnáním pro náš národ, až na to, že se husité proslavili jako dobří válečníci a že urychlili počestění německých měst v Čechách. Avšak v ohledu náboženském husitství národu našemu neprospělo, neboť národ český po půl tisíciletí ve víře jednotný, byl rozštěpen na více stran, nepřátelsky proti sobě stojících. Též v ohledu školském uškodilo husitství našemu národu. Husitská šlechta, statky, příslušející pražské universitě pobrala, avšak o vydržování university se nestarala, takže fakulta právnická, lékařská a theologická zanikly a filosofická jen živořila. V ohledu uměleckém zničili husité přemnoho památek, neboť vypálili přes 150 klášterů a několik set chrámů a zničili tak nesmírný počet uměleckých děl stavitelských, sochařských, řezbářských i mnoho knihoven. Tm způsobili našemu národu v kulturním ohledu škody milionové, ba nenahraditelné, neboť díla umělecká jsou tím drahocennější, čím starší jsou. V ohledu sociálním uškodilo husitství nadměru lidu selskému, neboť moc husitské šlechty zabráním statků církevních a královských tou měrou vzrostla, že šlechta utužila poddanství a uzákoniла nevolnictví lidu poddaného. Vždyť královská moc byla zeslabena a stav duchovní pozbyl následkem válek husitských veškeren vliv, takže nebyl s to, aby poddaný lid proti úchvatům šlechty chránil.

Podobně je důkladně a s různých hledisek probírána i doba protestantská, bělohorská, pobělohorská a probuzenecká.

Dále může býti v uvedené knize každý věcně poučen o různých ožehavých otázkách z dějin českých, na příklad o Husovi o sněmu kostnickém o gleitu, o Bílé Hoře, o době temna, o katolické reformaci a exulantech, zda bojovali husité neb protestanti za svobodu svědomí, čili nic, o době probuzenecké atd.

Dílo Blatenského je tím cennější, že autor hojně cituje přední naše dějepisce (Palackého, Denise, Kaulouska, Kroftu, Pekaře, Novotného, kulturního historika Z. Wintra a j.) s přesným udáním pramene, kde možno citovaná místa nalézt i důkladněji se o věci poučiti. Dílo, které je, tuším, nejlepším toho druhu, je plodem velké práce autorovy, který použil k jeho zpracování na 190 pramenů a dějepisných děl. Stává se takto vzácnou zbrojnicí pro každého katolíka, obzvláště vzdělaného, neboť seznamuje čtenáře s názory předních našich dějepisců na různé historické události, dověd katolického křesťana obrnití proti dějepisným nepravdám a uschnopí jej, že bude moci útoky nepřátel církve Kristovy odrážeti, své katolické přesvědčení odůvodnit i mnohé svedené, zvláště mládež, o historické pravdě správně poučiti*). Tak může kniha velice prospěti čtenáři a skrze něho i jiným a může značnou měrou býti nápomocna, aby rozpor mezi čestvím a katolictvím v duši českého člověka byl překonán a odstraněn.

Nikdo proto nemá litovati těch 28 Kč, vynaložených na knihu vsutku cennou a časovou, ani SSS. ani jednotlivý student, neboť kniha může mít značný podíl na zachránění nesmrtelných duší, které jsou v dnešní době, obzvláště stranickým vyličením českých dějin tolik ohroženy. Verus.

*) Že naše mládež správného poučení o českých dějinách potřebuje, pozná snadno každý, kdo si přečte knížku »Učebnice ve světle pravdy« od dra Ot. Taubera, nákladem Matice Cyrilometodějské v Olomouci, cena 6 Kč, a »Pravda a lež v českých dějinách« — Časových úvah svazek 310., vyšlo v Albertinu v Hradci Králové za 4 Kč. Tyto dvě knižky a dílo Blatenského by měly býti v knihovně každého SSS.

Paul de Rosaz: »Peklo tiché fronty.« (Vydal L. Mazáč v Praze. Stran 208, cena Kč 20.—.) Že válečná literatura nachází stále obliby, dosvědčuje nová, nedávno vyšlá kniha Rosazova. Máme již díla světové války nejen původní česká, ale také přeložená téměř ze všech jazyků národů, které pocítily v plné síle karabáč válečného běsnění. Děj knihy Rosazovy je čerpán dle skutečných událostí, odehrávajících se na řece Sommě v r. 1916 a proto tím poutavější. Autor vylíčil tu mistrným perem věrný obraz života vojenského, jak se jevil na frontě v plné skutečnosti. Vane na vás téměř s každé stránky děs a hrůza při líčení pravého danteovského pekla války. Instinktivně krčíme se při každém novém výbuchu dělového projektilu, jako bychom byli účastní bubnové palby a otrásáme se odporem při líčení jednotlivých scén ze zákopů. Není tu ovšem nikde líčeno přímého boje muže proti muži, ani neslyšíme válečného pokřiku dobyvatelů, avšak prožíváme bezděčně tím více šilený jek molocha války spolu s vojáky Ranceyovy čty »bezpečně« v zákopech či v granátových jamách při bzukotu »včel«. Musíme se v tomto hrůzyplném prostředí mnohdy i zasmáti nad příležitostmi vtipy kritisujících vojáků nesprávně vedení bojů a stále měnící rozkazů. V knize jest však nemístně prohozena věta, s níž nemůže soudný čtenář plně souhlasiti. Celkem nutno si přiznati, že kniha Rosazova je jednou z mála, které budou hlásati historickou pravdu budoucím věkům a proto nutno si jí vážiti i přes její zdánlivě kacířské úsudky.

O. Buráš.

Frant. Palacký: »Dějiny národu českého.« Nakladatelství L. Mazáčovo ujalo se uznáníhodného činu tím, že rozhodlo se vydávati v týdenních sešitech slavné Dějiny národu českého od Fr. Palackého. Sešity jsou vypraveny ve vkusné obálce od mistra Jana Gotha, který též doprovází text ilustracemi, vkládanými v sešity na volných listech. Těchto obrazových příloh bude celkem 50. Tak jeden z obrazů představuje popravu před zámkem Hlubokou, kde odsouzenému — dle historických dokumentů — byla státa hlava mečem, ne jak na obraze vidíme guillotinou. Na obraze zavraždění sv. Václava má býti správně kruh, jehož se světec drží, v tlamě lva, kdežto tu je připevněn přímo na dveřích. Jinak nelze ilustracím ničeho vytknouti. Sešitovým vydáním Dějin má býti odpomoženo přílišné drahotě celkového díla, pro niž není popřáno mnohému v kompletu si je zakoupiti a proto mělo by býti povinností každého českého studenta, aby si je odebíral. Vždyť cena Kč 3.60 za tak krásně vypravovaný sešit není nikterak vysoká! Pro jednotlivé díly budou snad i vydány desky, čímž se stane kniha tím více cennou. Oldř. Buráš.

Tairov v češtině. Základní práce vůdčího teoretika moderního divadla, na jehož příjezd se právě Praha těší, vyšla česky. Jest to kniha »Osvozené divadlo«, která patří k tomu nejlepšímu, co světová literatura divadelní má. Úvod k ní o vzniku ruského moderního divadla napsal Jindřich Honzl.

Dvoudílný humoristický román Františka Langra »Zázrak v rodině«, vychází v nakladatelství »Čin« po třech měsících v druhém vydání.

Josef Kopta ukončil v nakladatelství »Čin« sešitové vydání (třinácté) své »Třetí roty« s ilustracemi Františka Janouška a začal vydávat, rovněž v sešitech s Janouškovými ilustracemi v tomtéž nakladatelství, deváté vydání své »Třetí roty na magistrále«. Před krátkou dobou vyšlo v »Činu« druhé vydání jeho dramatu »Revoluce«.

Z naučné literatury vyjde v dubnu v nakladatelství »Čin« několik pozoruhodných knih: dr. J. L. Fischer vydá knižně svůj příspěvek k za-

jíímavé mezinárodní anketě »O neklidu dneška«; dr. Václav Chaloupecký historii slovenské a maďarské politiky stran i osob od doby před převratem až do obsazení Bratislavy, pod názvem »Zápas o Slovensko roku 1918«; dr. J. B. Kozák sbírku essayí »V boji o duchovní hodnoty«; dr. Ladislav Rieger knihu »Problém poznání skutečnosti«, v níž se obrací proti moderní filosofii, která se považuje za bližší uměleckému tvoření a mysticko-náboženskému citění, než kritické práci vědecké a konečně dr. Jan Uher »Základy americké výchovy«, jak je poznal z vlastního pobytu ve Spojených státech a z podrobného studia americké literatury.

Výstřel do vesmíru, problém zítřka, zájem dneška, je předmětem detektivně dobrodružného románu »Výstřel do vesmíru«, který napsal známý spisovatel J. O. Parma podle románu O. W. Gaila a předmluvu ke knize připojil známý praktický propagátor zájezdu do vesmíru L. Očenášek. O co jde v tomto románu? L. Očenášek píše v předmluvě: »Co bylo svedeno bojů i mezi učenci o to, může-li se letadlo těžší vzduchu vůbec vznést nad povrch země a dnes se již těmito letadly přenášejí celé tuny nákladů do vzdálenosti několika kilometrů.« Autor románu počítá již s tím, že podařilo se zhotoviti ne jednu, ale dvě rakety vzájemným konkurentům, Čechovi a Rusovi, a na tomto faktu zkonstruoval zajímavý román, který je fantastický snad jen proto, že vyšel dnes a ne až v době, kdy budou takové rakety brázdit dráhy vesmíru. Parmova kniha »Výstřel do vesmíru« je nejen novinkou literární, je novinkou v naší literatuře svojí originalitou námětu a způsobí jistě zasloužený zájem nejen mezi odborníky, interesenty o tento problém, řešený v cizině s plnou opravdovostí, stejně jako v čtenářstvu detektivní a dobrodružné literatury, mezi níž náleží »Výstřel do vesmíru«, pokud je uskutečnění tohoto problému považováno za fantasmii a utopii, a bude vhodnou četbou i pro studentstvo a dospívající mládež. Parmův »Výstřel« vychází v Argosu, knihovně nejlepších knih dobrodružných v nakladatelství Jana Svátka, Praha-Smíchov, Husova 7, v sešitech po Kč 1.90, poštou Kč 2.—. Předplatné činí Kč 19.—, vázané v původní vazbě Kč 25.—. Odběratelé deseti knih Argosu, v níž vyšly nebo vyjdou knihy od Sax Rohmera, P. Benoit, A. E. W. Masona, Ot. Binuse, M. A. Galopina, J. Rhode a jiných, platí za svazek Kč 15.—, za vázaný Kč 19.—. Doporučujeme.

Jeronym Jurák O. P.: Náš apoštol — sv. Hyacint. Nákladem »Růže dominikánské« v Praze I., Husova 8 (stran 208, cena 9 Kč). V době probouzejícího se zájmu o misijní hnutí jako na zavanou přichází první český životopis největšího středověkého misionáře Slovana — sv. Hyacinta. Autorovi podařilo se podati dokonalý obraz velkého světce a pravého syna sv. Dominika podle výsledků nejnovějšího bádání. Pro náš národ má tato kniha též ten význam, že sv. Hyacint uvedl do naší vlasti řád dominikánský a obsahuje stručný přehled tohoto řádu u nás až do poslední doby. Kniha je krásně vypravena a má kromě přílohy 2 dřevoryty od A. Hrabala v textu.

Čin-literární přítel. Pětadvacet čísel týdeníku Čin tvoří pěkný soubor literárních úvah, podobízen, posudků i drobné beletrie. Poznámky Činu jsou spolehlivým rádcem při výboru z četby, a odborně vedená bibliografie je nezbytná každému, kdo chce mít přehled o nových knihách. Čin je list aktuální, průbojný, spojuje se zájmem o

literaturu zájem o celý veřejný život. Je stručný a věcný, ilustrovaný, a tím se stává pravým týdeníkem zaměstnaného člověka, který chce duševně žít. Svou lácí je každému přístupný — číslo za 1 Kč.

»Vězeň v opálu« od známého spisovatele A. E. W. Masona je dílem, při jehož četbě neznámý čtenář prožívá přibližně asi tytéž dojmy, jaké by měl, kdyby jako detektiv byl postaven před záhadu, kterou má rozluštit. Od počátku děje **nevychází tu nade vším z obdivu**, jak přesně, podrobně, opatrně a pevně se útok připravuje, jak mohutný zápas, v němž lest čelí lsti a důmysl důmyslu se pozvolna rozvíjí, jak vždy nové a nové překážky nutno tu logicky předváděti a v zápětí zdolávati a jak posléze vše, co se stavělo vítězi v cestu je rozdrveno a smeteno jeho železnou vůlí. Toto dílo Masona jednoho z nejčtenějších spisovatelů prostě ztrhne a uchvátí docela čtenáře a proto lze očekávati, že i čtenář bude s knihou docela spokojen. »Vězeň v opálu« jest třetím svazkem knihovny Arcos, sbírky nejlepších knih detektivních a dobrodružných, v níž vyšly dvě sensační knihy Sax Rohmer »Netopýří křídlo«, P. Benoit, Erromango, připraveny jsou Gaila-Parmy »Výstřel do vesmíru a Binuse »Čarodějku severu«, M. A. Galopina »Následky manželství a lásky«. Odběratel celé serie obdrží knihu brož. místo Kč 19 za Kč 15 a váz. výtisk místo Kč 25 za pouhých Kč 19. Odběratelé »Argosu« v sešitech obdrží krásné desky zdarma. Nakladatelství Jan Svátek, Smíchov, Husova 7.

Divadlo a film

Svatý Václav. (Uvádí »Gong film«.) Autoři libreta a scénáře Dr. J. S. Kolář a J. Muclinger. Návrhy staveb z X. stol. arch. L. Hradský. Technická stránka Ing. J. Brichta. Hudební doprovod skladatelé O. Nedbal a J. Kříčka. Již několikrát zmínili jsme se na těchto místech o postupu práce největšího a nejnákladnějšího českého filmu, o němž se s velkým zájmem zajímala od října minulého roku celá česká veřejnost. Teprve 3. dubna jsme poznali, že naše naděje a radost, s jakou jsme svatováclavský film očekávali, nebyla zklamána. Epocha nejslavnějších českých dějin se před námi míhá a docela nevědomky se přenášime do oněch dávných dob a prožíváme v dvouhodinové době pohnuté drama z rodu Přemyslovců. Po krátkém obraze z dávnověku českých pohanů chronologicky docházíme se k pokřtění Bořivoje a jsme dále svědky svatby Vratislava s Drahomírou a narození sv. Václava. Sv. Václav je vychováván ve škole v Budči a po smrti svého otce, když dospěje, ujmá se vlády, kterou za jeho nezletilosti vedla jeho matka Drahomíra, štvaná svými rádci, nepřáteli Václavovými proti Václavovi. Kvas na Boleslavi a konečně zavraždění Václavovo, jež je pro větší filmovou efektnost motivováno ještě žárlivostí Boleslavovou na bratra, pro níž však nemáme v dějinách opory a jak se zdá, je dosti zbytečná. Historie svatováclavská má v sobě přece dosti dramatických momentů a vážnějších ideových konfliktů, které by mohly dostatečně charakterisovati tragiku děje. Jsou však i tyto scény, v nichž je jakýsi náběh lásky Radmily, dcery zavilého odpůrce sv. Václava Skeře, jakousi vedlejší charakteristikou povahy sv. Vác-

lava, když dává na jevo, že smysl svého života nevidí ve šťastném pozemském manželském životě, nýbrž v obětování a věnování celého života českému lidu a jeho spáse. Zbytečné jsou dále velmi četné nápisy, oznamující co se stane, ačkoliv následující obraz nám to povídá zcela jasně a často daleko výmluvněji, takže se mimoděk zbavujeme estetického požitku virtuosity některých postav. Také některé scény při shromáždění lidu a podobné jsou málo mohutné; avšak tyto nedostatky jsou na druhé straně vyváženy velkými přednostmi, kterých u jiných českých filmů tak těžce postrádáme. Předně herecké postavy pro hlavní úlohy byly vybrány s největší opatrností a šťastnou volbou. Nezklamali. Sv. Václav Zdeňka Štěpánka je ve své skoro pasivnosti skutečně krásným hereckým výkonem, hlavně v té své prostotě a lyrčnosti, s jakou se dovede přes všechna bezpráví a nástrahy svého okolí a hlavně svého bratra Boleslava tak usměvavě a lidsky přenášeti. Úloha sama o sobě je velmi těžká, nedávajíc příležitosti k mocným vnějším dramatickým vzruchům, má-li k tomu však příležitost, dovede též pevně a mužně pronést své slovo. Vidíme ho statečně bojovati a hlavní scéna, když se dovidá o zavraždění své babičky sv. Ludmily je skutečně jedna z nejlepších, kdy děj, právě se odehrávající, je v nejlepším ideovém souladu s hudebním doprovodem. Slavnostní tóny na motiv svatováclavského chorálu plně vyjadřují mužné prohlášení Václavovo. Nesporně však jedna z nejlepších postav je Boleslav páně J. W. Speergerův, jenž tu podal detailně vykreslený, cílevědomý charakter, podporovaný v zášti k svému bratrovi hlavně vladykou Skeřem, který ač začátečník, podal výbornou charakteristiku pleticháře, jenž pracuje opatrně, pomalu, ale jistě. Jeho přísné úšklebné tahy objeví se na plátně vždy v největším kontrastu s právě odehrávající se scénou a jako černý stín se táhne jeho postava celým dějem za Boleslavem a Drahomírou, kteří přímo bezděčně podléhají jeho fascinujícímu zjevu. Taktéž výborná je Drahomíra Dagny Servaes, jež má ve svém zjevu skutečně ještě něco pohanského a heroického. Žena hrdá, sebevědomá a při tom slávy chtivá. Radmila, žena Boleslavova, sl. ženě-kové, je prostá, citlivá, která jediná chápe milou povahu Václavovu a snaží se ho i varovati před úklady jeho nepřátel. Vidíme, že takřka prožívá s Václavem tu hrůzu tragedie pouze s tím rozdílem, že ona trpí, jako žena s tohoto světa, kdežto Václav se neleká ani smrti a v nejkritičtějších okamžicích má pro Boleslava ještě slova bratrské lásky a pravé křesťanské mírumilovnosti. Věra Baranovskaja zhostila se úlohy sv. Ludmily velmi dobře, obzvláště jest s potěšením kvitovati, že neupadla v šablonovitou mystičnost, k níž by postava sv. Ludmily umělce méně kvalitního a za režie nedosti umělecky zodpovědné, jistě sváděla. Stejně dobře se zhostili podružnějších rolí herci jako V. Vydra, J. Vojta, Vl. Majer, J. Rovenský a Th. Pištěk. Ku konci ke cti režie nutno jen pochváliti, že se nedala strhnouti k nějaké tučové apotheose na konci filmu, jako je tomu na př. u Plukovníka Švece, nýbrž spokojila se jen lémým obrazem sv. Václava na koni s onou charakteristickou vlajkou, jak jsme ho viděli nešicíslněkráté během celého večera na plátně. Celkem nutno přiznati, že ohromná práce v poměrně tak krátké době vykonaná, nepřišla nadarmo, naopak setkala se s velkým zdarem a až bude film ještě zesynchronisován, čím se dosáhne naprosté harmonie mezi dějem a hudebním dopro-

vodem, bude to dílo dokonalé, jež vykoná jistě mnoho užitečného svou propagací doma i v cizině.

Václav Černý.

Sport

Studenti v orelské atletice.

Loňský rok znamená velký rozvoj atletiky v orelském hnutí. První, a řekl bych životní zkoušce se podrobili Orlové s velkým úspěchem. V mezinárodních závodech atletických při S. O. O. v Praze byli vážnými soupeři Německa a Francie. V pětiboji umístili se na druhém místě zrovna za Německem a v závodech individuálních získávají tři prvá místa a celou řadu druhých a třetích míst.

Také v mnoha jiných závodech kráčí Orlové do popředí. Tak již tři zařazují se svými výkony mezi deset nejlepších atletů čsl. republiky. V mistrovství čsl. republiky získává Orel-atlet prvního místa a tím titul mistra. V populárním meziměstském utkání Praha-Brno vidíme poprvé startovat tři Orly. A v řadě jiných závodů vynikají členové orelských Jednot.

Proč to píší? Prvým důvodem je, bych seznámil katol. studenty s faktem, že hlavní kádr těchto orelských atletů tvoří naši katoličtí studenti. Vždyť z patnáctičlenného mezinárodního družstva atletického pro S. D. O. v Praze, bylo čtrnáct studentů. Tedy katol. studenti jsou smetánkou orelské atletiky.

Ovšem, musím přiznati, že to byli jen synové Moravy a Slovenska. Studenti v Čechách patrně po této stránce nepracují. Také v Čechách patří katol. student na hřiště, i když ne jako závodník, tedy aspoň po předchozím získání theorie jako učitel, soudce a propagátor atletiky. Slovenští studenti mohou být svým bratřím z Moravy a Čech krásným příkladem. Mnoho studentů zde závodí a ostatní za barierou je nabádají k lepším výkonům. Přímo jsem žasl, jak je to možné, aby za barierou hřiště mezi nějakým tisícem diváků byla jistě polovina mužů v černém šatě — bohoslovců. Tedy zase katol. studenti podporují tímto způsobem krásné cíle sportu.

Což není něco podobného možné u nás? Jisto je, že každý nemůže závodit. Ale každý může být sportovcem za barierou, po případě seznámí se s atletickými řády a stává se důležitou osobou — s o u d c e m. A zase tito katol. sportovci patří především na podniky katolických organizací.

V letošním roce chystají se velké závody, prvního druhu v orelské organizaci. Jsou to »athletická mistrovství čsl. Orla« které se konají 5.

a 6. července 1930 (pravděpodobně v Olomouci). Dále vyjednává se o orelské mezinárodní atletické utkání Morava-Slovensko, ku kterému asi dojde v červnu v Trnavě. Nejdůležitější a nejmohutnější boj nás čeká v Antverpách, kde budeme závodit na mezinárodních závodech katol. gymnastů.

Studenti, pole působnosti máte velké. Věnujte svůj volný čas k přípravě různých orelských závodů. Agitujte a získávejte pro sport druhé. Atleti závodníci, trénujte a konejte svůj atletický »otčenáš« denně a svědomitě. Prací touto získáme u pokrokářských kolegů uznání a pro naše spolky velmi potřebné učitele sportu.

Kristek.

Světlem

Příští kongres Pax Romana koná se 27. srpna až 5. září v Německu, a sice v Mnichově, odkudž bude uspořádán též zájezd na světoznámé pašijové hry v Horní Amergavě, odtud jede se do Norimberku, Heidelberku, Frankfurtu nad Mohan., Mohuče a Kolína na Rýnem, kdež bude zakončení kongresu. Kdo by se zajímal o kongres a hodlal se ho zúčastnit, ovšem na svůj náklad i riziko, může se připojit k delegaci Ústředí a přihlásiti se do Ústředí do konce června. Ústředí by vzalo na sebe případně jen technické vedení. Finančně nutno počítat asi s 1800 Kč na celý zájezd.

Moravský známý cestovatel, vdp. arcikněz holešovský Jan Híkl, který vykonal mnoho velikých a zajímavých cest po celé Evropě i v Palestině a v končinách polárních, má velké zásluhy o lidovychovu svými poutavými cestopisnými přednáškami s krásnými světelnými obrazy, jež koná ustavičně přes vysoké své stáří se vzácnou obětavostí po celé Moravě, kde jest značně na všech místech oblíben. Brzo vydá též knižně svůj cestopis o severských končinách. Bylo by si jen přátí, aby vdp. arcikněz našel též v Čechách takové oblíbenosti a zájmu jako v krajích moravských.

Naši krajané v Miláně. V obvodu působnosti našeho konsulátu v severoitalském městě Miláně je nyní asi 200 příslušníků RČS., z nichž je asi polovička národnosti československé. Od r. 1926 mají zvláštní Československý Klub, který má nyní 150 členů, z nichž polovice je Čechů. Děti našich milánských krajanů navštěvují školu švýcarskou, kde se vyučuje francouzsky, německy a italsky. Podle našich informací vyjednává právě naše milánská kolonie s tamnějším švýcarským Klubem o opatření místností, v nichž hodlá zařídit zejména knihovnu.

Automatický telefon ve vatikánském státě. Vatikánský stát byl již vybaven také novou automatickou telefonní centrálou, kterou dodala International Standard Electric Corporation. Nová centrála má 1.800 linek, z nichž však jest jenom 500 v provozu. Kromě toho bude zřízena společnost Marconi's Wirells Telegraph silná stanice pro radiovou službu telefonní i telegrafní, vybavená nejmodernějšími technickými vymoženostmi.

Nová vyhlídková silnice, jedna z nejkrásnějších v našem státě. Turisté jistě uvítají zprávu, že zemský výbor moravsko-slezský udělil již subvenci na stavbu nové silnice na památný moravský vrch Hostýn, a to 10 proc. celého jejího stavebního nákladu do výše

90.000 Kč. Stavba této silnice je tím již zabezpečena, neboť ostatních 90 proc. stavebního nákladu je uhráno finančními příspěvky okresu, státu, Matice Svatohostýnské, známého hostýnského klášteřa a hostýnského živnostnictva. Nová silnice na vrch Hostýn bude podle projektu polohově a vyhlídkově jednou z nejkrásnějších v celém světě. Povede ve spirále kolem celé hory úplně bez serpentín a bude míti od úpatí vrchu až na jeho temeno všude stejnoměrné stoupání sedmiprocentní.

Situace našich krajanů usazených v Německu se lepší. Celková situace našich krajanů, usazených v Německu, se podle souhlasných zpráv na některých územích, jmenovitě ve Württenbersku, Bádensku a Hessensku, v poslední době ztlačně lepší. Kromě značného poklesu žádostí o podpory v nezaměstnanosti svědčí o tom také ta okolnost, že na př. nebylo mezi našimi tamnějšími krajanými vůbec zájmu o nedávnou nabídku francouzských prádel, které mezi nimi hledaly zaměstnance a byly ochotny na svůj náklad přestěhovati i celé jejich rodiny. V uvedených německých krajích mají naši usedlíci nyní celkem 9 spolků se 455 členy a 5 školek s 56 žáky. Spolky jsou jmenovitě ve Stuttgartě, Neckarsulmu, Karlsruhe, Pforheimu, Mannheimu, Sandhofenu, Neckarau, Mohuči, Frankfurtě nad Mohanem a Hersfeldu, školky v Sandhofenu, Neckarsulmu, Mohuči, Frankfurtě a Hersfeldu.

Praha — cestou k americkému prezidentu. V uplynulých dnech obdrželo město Praha ze Spojených států severoamerických zvláštní žádost, která ji opravdu slouží ke cti. Akademický malíř v New Yorku Ivan Sors totiž žádá naše hlavní město, aby mu poskytlo doporučení k čsl. vyslanci ve Washingtoně, aby jeho prostřednictvím mohl býti uveden k americkému prezidentu Herbertu Hooverovi, kterého chce portrétovati. Tak se stává Praha americkému občanu cestičkou k jeho vlastnímu prezidentovi. A pak že o nás cizina neví!

Před sjezdem zahraničních Čechoslováků z evropských i zámořských států v Praze? Jak se dovídáme, podnikána jest akce pro svolání zvláštního sjezdu zahraničních krajanů ze všech států evropských i zámořských na příští rok do Prahy. Na sjezdu mají býti především sebrány a předneseny stížnosti na nedokonalost některých mezinárodních úmluv, jimiž naši krajané v cizině trpí, jakož i má býti podáno dovolání se povinné sociální péče našeho státu o příslušníky v cizině usedlé v ohledu sociálním, kulturním atd. Sjezd má býti obeslán zástupci všech čsl. zahraničních kolonií, ze všech dílů světa. Podle našich informací byl již vytvořen užší pracovní komitét, který pracuje na sjezdovém programu a navazuje předběžné styky s jednotlivými našimi koloniemi v cizině.

Devatenáct překvapení Angličana v Praze. V posledním čísle Cassanova »The Efficiency Magazine« uvádí Dr. C. H. Spiers devatenáct věcí, které jej v Praze nejvíce překvapily. Je to vedle velkého počtu anglických motocyklů velký počet u nás vyrobených automobilů, dále že autotaxi jsou většinou otevřené cestovní vozy, nedostatek autobusů, ozařování starých kostelů, hradu atd. reflektory, a velký počet restauračních automatů. Stejně Angličana překvapilo, že kavárny a restaurace mají vyloženy noviny a hlavní z nich i listy anglické a že i obyčejní lidé u nás mluví dvě řeči, totiž česky a německy, a že máme prý špatná hygienická zařízení, takže i ve hlavních ulicích jsou někdy nepříjemné zápachy. Zato velký dojem na učnila působivost naší moderní obchodní architektury, zdůrazňující horizontální linie, kde na fasádách jsou na bílém průsvitném skle umístěny reklamy, působící ve dne i v noci, dále krásná poloha hradu a katedrály na vrchu nad hlavní částí Prahy. Na poštovním úřadě byl překvapen poplatkem několika haléřů za dopisy

poste restante, v Praze VII. velkolepým Veletržním palácem, jehož řady galerií, zasklené stánky a j. v. popisuje. Stěžuje si dále, že prý je obtížno dostati v Praze šálek dobrého čaje, ale vítá, že fotoobchody prodávají anglické filmy, že tu možno koupiti levně uměleckou keramiku, že někteří knihkupci mají znamenitou zásobu anglických románů, že u nás nepoužíváme plakátů, oznamujících hlavní novinky denních listů, a konečně, že »dřívější provinciální město získává poněmhu důstojnost, krásu a eleganci hlavního města«. Mnohé z této pozoruhodné anglické kritiky Prahy je pro nás jistě velmi poučné.

Technická hlídka

Naše výroba velocipedů dává nyní na trh ročně asi 150.000 kusů těchto hojně používaných vozidel. Úplná výrobní kapacita zařízení již našich velocipedových továren je však 300.000 kusů ročně, tedy 2 x tolik, co domácí spotřeba. Část výroby se sice také vyváží, avšak tento export není nikterak příliš značný, takže celková situace našich velocipedových výroben není vlastně zrovna nejružovější. Ani do budoucnosti nehledí odborní výrobce se zvláštními nadějemi, zvláště kdyby měla přijíti další »hubená leta«, jako bylo na př. loňské. Přes to však začala u nás letos další řada firem s výrobou velocipedů ve velkém, a to zejména v Komořanech u Prahy, v Kralupech a v Brně.

Pokles vývozu našeho porcelánu do Ameriky. V minulém roce poklesl podle konečné statistiky vývoz ozdobného porcelánu z Československa do Ameriky ze 648.000 na 548.000 tuctů, což znamená finančně pokles z 870.000 na 740.000 dolarů. Zároveň se vzmožil dovoz porcelánu z některých jiných států, zejména Japonska o 100.000 dol. Německo loni uhájilo výši svého exportu porcelánu do Ameriky, vyvezši ho v hodnotě tři milionů dolarů, avšak také hodnota anglického vývozu poklesla o 20.000 a francouzského rovněž o 30.000 dolarů.

Letošní situace jarního stavebního ruchu není nikterak záviděníhodná neboť stavby zápasí s celou řadou překážek a obtíží. Stavební ruch jest proto nyní v dubnu o mnoho slabší, nežli byl loni již v měsíci březnu přes to, že dlouhá a tuhá loňská zima mu nikterak nebyla příznivkyní. Jako jednu z hlavních příčin tohoto zjevu uvádějí odborné kruhy stavitelské zejména situaci na trhu peněžním, kde jest letos neobyčejně obtížno opatřiti si úvěr na delší dobu. Stavebnímu ruchu nikterak nenapomáhá ani klesající tendence cenová, jež se objevuje na trhu materiálu, kde se právě nyní uplatňuje velmi silná konkurence dodavatelská. Přírozeným důsledkem této celé hospodářské situace stavebního oboru jest, že se její následky jeví také sociálně ve snížení mezd dělnických. Podnikatelé staveb byli již nammoze situací donuceni toto snížení, zejména mezd hodinových, dělnictvu oznámiti. Snížení postihlo kvalifikované dělnictvo stavební zmenšením hodinové mzdy o 30 haléřů. Zvláštní naděje na větší oživení letošního stavebního ruchu odborníci nechovají.

Jak prosperují naše státní závody báňské a hutní. Naše státní závody báňské a hutní letos po prvé odvedly státní pokladně konečný svůj přebytek v summě 5,120.200 Kč. Celkový jejich prvotní zisk byl loni 35,786.000 Kč při příjmech

573,130.600 Kč a vydáních 608,917.200 Kč. Celý investiční rozpočet těchto závodů v summě 29 mil. 450.000 je plně hrazen z prvotního zisku, z něhož mimo to bylo na investiční dluh zapláceno 1,216.400 Kč.

Řádky chvályplné i nelítostné

Jan Dvořák:

Jděte i vy na vinici mou (Mat. 20 v. — 7).

(Abiturientům.)

Vy všichni, kdož máte odvalu jíti proti době, kdy jde o nastolení slávy satanovy, o nadvládu sobectví a neřesti, kdy se bojuje proti Duchu sv., otrocky slouží hmotě, neohlížejte se na to pozemské, neboť hodnoty pravé jsou mimo tento svět.

Krátké chvíle rozkoše zaplatíte draze: mladý život váš povleče se neukojen radostmi tohoto světa, neustálou skepsí, dohánějící k sebevraždě.

Podrobte sebe kritice bezohledné a uvažujte, kam vás vede tělo, tolik oslavované a předem reprobované k věčnému zániku. Na periferii svých vědomostí hledejte, co je duše. Věčné a neviditelné to království Ukřižovaného, je dnes vydáno na pospas žvlům nečistým. Prozkoumejte v tichosti a ve chvílích vážných hlasy srdce svého; běda však tomu, kdo zabije HLAS KRISTŮV, vyžívající nás ku práci apoštolské! Především se pomodlete k Duchu sv., neboť DUCH VANE, KDE CHCE, KDE SE O NĚHO PROSÍ. Buďte vládci duší, duchovními kněžími podle Jeho Srdce.

Stojí za cenu problematického štěstí vezdejšího budovati jako kněz nesmírný oltář v duších našich bližních, abychom nemuseli až na konci prohraného života volati s Ot. Březinou: KDYBYCH SE JEŠTĚ JEDNOU NARODIL, CHTĚL BYCH BÝTI KATOLICKÝM KNĚZEM.

Tato slova zrodila se po ztroskotání mnoha nadějí a důvěry v dnešní učitelstvo; zároveň znějí jako definitivní odsouzení atheistických vychovatelů mládeže, jichž počet roste tou měrou, jakou přibývá nemravnosti, vražd a zločinů těch, jejichž výchova prošla rukama těchto učitelů. Ve své povýšenosti sáhli na kříž, znamením neposvátnější všech věků a národů; ve své zavilosti nezadají si ani s obrazoborci ruskými. Slyšel jsem z úst jednoho, jenž v učitelstvo doufal mnoho a pevně, že ve své atheistické formě učitelstvo úplně zklamalo.

Jediným východiskem ze zmatenosti dnešní ve výchově mládeže a lidu, je dlouho od rozhodných činitelů popírané kněžstvo. Dnes státi se knězem, čin velké víry, jest neméně velkým aktem národním a vlasteneckým; snad kněžstvo je jedinou záchranou českého národa v budoucnosti, přihlížíme-li k tomu, že polovzdělané učitelstvo, neustále olupující dítě o to, co krásného poznalo v náboženství a sytící je svou bezkrevnou pedagogikou, nenaplní je velikými myšlenkami, regulujícími osud národa, jež rodí se jen a jen z náboženství.

Národ není jediným cílem poslání kněze. Jeho úkol je nesmírně vznešenější. Ustavičný styk jeho s Bohem, uschopňuje ho, aby na kluzkých cestách

hledal duše od Boha odvrácené, aby sytil lačné Tělem Nejsvětějším, sílil klesající, křísil zoufalce k novému životu v Kristu; neleká ho smrt, jde jako misionář do neznámých končin, jde jako vítěz nad svými tyrany do žaláře a na smrt, sklání se v heroickém zapření z čisté lásky křesťanské nad nemocnými, líbá rány malomocných, káře panovníky a žebráky nazývá svými bratry. Stává se pomocníkem Božím při spáse lidstva. Stává se světcem.

Osobní svoboda kněžská, celibát, je symbolem mladosti, svobody a obecnosti církve. Protestantští pastorem omezují ji sňatkem, stejně i jejich církve jsou spoutány se státem, ba jsou služkami státu. Jen kněz katolický jest jedině knězem křesťanským, neboť křesťanství je pro všechny a ke všem přístup má jen katolický kněz. Jen on jest duchovním čili knězem, ježto uzavírá duchovní sňatek se všemi, pro něž žije a sebe obětuje, a v němž žijí duchovně zase oni. Celibát je dnes terčem útoků proto, že se vymyká zákonům lidským a ukazuje svobodu v oblastech ducha, skrývá bohatou náplň ideovou a směřuje po parabole mimo lidstvo přímo k Bohu.

Kněz dnes musí býti i ve vlasti misionářem. Slovo Boží lidé nahradili lidským, ať se jmenuje socialismem nebo komunismem, věčná Pravda skrývá se jako štvaná zvěř v houšti polopravd a pololží, proti Bohu a svatosti hlásají satanství. Nové pohanství musí býti znovu prolito krví mučednickou, skropeno potem a slzami. Pohan musí býti vykoupen z hříchu modlitbou a apoštolskou drobnou prací. Boj o duši. Bojujte radostně a s láskou jako vojínové Kříže. Jděte k dělníkům, hleďte špinavé děti v předměstích, pomozte nemocným, nevděk a posměch splácejte úsměvem. Buďte všem vším, to je katolicismus v té své jediné, v té ohromující svatosti.

Proč se bojíte, malověrní? Je-li důstojno člověka, aby se ohlížel po tom, co mu vnitřního klidu dáti nemůže, aby se dal přemluvití těmi, kdož pocítují ve své rozháranosti strach z věčnosti, kteří vás chtějí vtáhnouti do davu, aby nebyli v hříchu samotní. Mnohý se vymlouvá, že se mu nedostává sil a schopností k úkolu tak vznešenému. Běda, zbaběle couvající odsoudil se tím navždy k uzavření před Duchem sv., jehož hlas potlačil; nedostane se mu ani těch schopností a sil, jichž potřebuje. O sílu se musí prosit. Kněžství je milost a obět. O milost kněžství jako nejvyššího daru máme prositi a jí si vážiti. Pro ty, jež různé okolnosti vnější uvedly na tuto dráhu, kněžství je obět, byl-li jejich úmysl čistý, i takové srdce naplní se velikým blahem a dosáhnou stejné vnitřní vyrovnanosti. Jak vysoko stojí mladík, jehož donutily poměry vstoupiti do semináře, jenž dá se zcela zvládnouti Bohem nad tím, jenž volán. desertoval v rozhodný okamžik pro jakési malichernosti nebo, aby mu kněžství nedělalo obtíže v občanském životě, pro lidské řeči. Ať se stydí takový za své hříchy ten neustále se bude potáceti mezi světlem a stínem, až pohltní ho věčná tma.

Lidstvo se rozlišuje: království světla a tmy. Vy mladí a silní, až poznáte v úkrytu srdce svého, že máte býti hlasateli Kristovými v poušti dnešní doby, postavte se do stínu Kříže.

Několik mých slov.

V předminulém čísle špatně pochopil kol. Vrba má slova z čís. 6., kde jsem poukazoval na redakční koš. Že se bez tohoto předmětu neobejde žádná redakce, vím já, tak jako všichni ostatní, i to, že je pro časo-

pis lépe, když »adepti, kteří chtějí jezdit na Pegasu — jako šoféři s chodníku na chodník«, skončí tuto jízdu v tomto koši, avšak poukazoval jsem na zjev, kdy v rubrice »Z redakčního koše« jest více než často odpovídáno: dobré, není však místa; hodilo by se, dvě čísla však zadána, — tudíž odpovědi vesměs autorům dobrých příspěvků, které nemohou býti tištěny pouze pro nedostatek místa. Uznati ovšem zase musí přispívatelé, že pro dobrou popularitu časopisu, možno, ba nutno, otiskovati pouze práce propracované v každém směru. To jsem mínil a nic více!

V čísle minulém správně podotýká Fr. Krchňák z Boskovic, aby obsah »Jitra« byl veselejší, humornější, vtipnější, zkrátka, abychom se při čtení pobavili a zasmáli. Nutno ovšem přihlížeti k tomu, aby z časopisu studentského nestal se humoristický list, proto i tu třeba míry. Souhlasím s návrhem téhož, v němž praví, »že každý student, který čte právě nějakou knihu, měl by na ni ostatní upozorniti«. Sám v Literární hlídce dává příklad recenzi knihy: »Obrození Římem.«

Ve 4. čísle podotýká Václav Zima v článku »Literatura svatováclavská v jubil. roce«, že příštími čísly; v nichž probere ostatní vědecké knihy (Bartoš, Malínský atd.), ukončí započatou látku na téma v nadpisu uvedeném. Minuly však již čtyři další čísla a v žádném nebylo ničeho. Snad až v příštím ročníku ukončí autor své velice zajímavé referáty o svatováclavské literatuře?

Pozoruji s radostí vzrůstající se rubriku hádanek. Ačkoliv jsou tu ještě některé práce primitivní, přece zřítí je na celku značný pokrok, který za vedení pořadatele jistě bude spěti stále výš a výše. Jest na každém, aby při pročítání »Jitra« všiml si též této rubriky a i tu přidal se k spolupráci. Blíží se kvapem doba prázdnin, kdy nebudeme si moci po dva měsíce vyměňovati názory; činím proto návrh, aby ti, kdož si přejí mezi sebou vésti přátelštější poměry (zasláním pohledu, pozdravu atp.) v době prázdnin, zaslali své adresy redakci, která snad popřeje jim místa v časopise na některé straně. Co o tom soudíte?

Nyní něco, co vlastně mělo přijíti první. Nechce se mi totiž věřiti, že ještě polovina odběratelů »Jitra« nemá toto zapláceno; ba že jsou i nedoplatky za minulý ročník. Přátelé — pro Bůh — zaplatte své dluhy, nedopusťte přece, aby naše chloubka, naše »Jitro«, mělo býti zastaveno, zhašeno. Jaká potupa pro nás by to byla! Či koho myslíte? Jen nás a zas nás!! Bohdá se tak nestane a státi nesmí!

Oldř. Burán, Slezská Ostrava.

Příteli Štveráku!

Těší mne, žes zaujal kritické stanovisko k mé výzvě. Mám několik poznámek k Tvému dopisu. Přejdu hned »in medias res«. Píšeš: »...ale do psaní se jim nechce.« Zde jsme u kořene věci. Nechce se jim (nemyslím snad to psaní, ale vůbec), ačkoliv by mohli; toť obraz naší doby. Často jsem slyšel slova: »Co vy, studenti, vy nic nespravíte, jste nečinní.« Myslím, že je to pravda. V dnešní době je třeba činnosti, zvláště od katol. studenta. A nazval-li jsem netečnost a pohodlnost mnohých našich studentů příkře hnělibou, jistě přiléhavější a oprávněnější název je putičkářství. Věděl jsem o tom předem, že všichni neodpoví, to je jisté, ale co bys říkal, kdyby se nikdo nezval? — Nyní k otázce středoškolské výchovy. Bohužel, v nábož. hodinách dává se málo pozor a vina bývá, myslím, na obou stranách; ra té naší je větší. — Mám obě učebnice Kašparovy a každému je doporučuji. — Kdyby se u nás provedl do důsledků dekret sv.

Otce Pia X. *Quam Singulari* z r. 1910, myslím, že by se mnoho změnilo. Příklad máme v Holandsku! Jiný návrh byl náhodou vyjádřen v č. 8 v článku *katholicismus a studentstvo*. Byl by již čas prozkoumati mentalitu studentstva... a uvážiti o metodách, kterak získati tento živel... Nevím, kdo ten článek napsal, ale k podobné myšlénce jsem dospěl také. Nová doba, nový duch, nové prostředí a naše náboženské metody vyučovací zůstávají stále (nebo ve velké většině) stejné. V otázce katechety povšimni si článku v č. 7 se značkou —ba—; stojí to za to. Bylo by velice smutné, kdyby katecheta nevěděl, co má dělat, ale na druhé straně nemusí býti a někdy také není všechno, co katecheta dělá, správné a dobré. Přicházím tímto k otázce: smím, jako věřící, kritisovat jednání a slova katechety — kněze? Prosim Tě, jako bohoslovce o odpověď! Nelíbí se mi kazatelský tón, jehož neoprávněně vůči mně užíváš. Čtu nyní G. Papiniho »Život Kristův«. Také nábož. učebnic jsem neodložil. Nechci, aby debata v »Jitře« vyřešila problém výchovy, ale chci, aby dala k řešení podnět. To nám úplně stačí. Touto myšlenkou byl jsem veden, že jsem napsal nepatrný článkuček ve 4. čísle a provolání v 5. čísle. Jsi tedy rozhodně na omylu tvrdíš-li, že by debata v tom smyslu byla zbytečná. Uznávám, že laik těžko debatuje o nábož. otázkách. Proč? Protože ve většině případů velmi málo o náboženství ví. Proč? Zde jsme opět u toho: nespojuje to nějak s výchovou? Myslím, že ano. Pouštím-li se do nějaké nábož. debaty, vím, že je to nesnadné a těžké, ale nechci zůstatí venkovskou habičkou, která věří všemu, co slyší a o ničem kriticky neuvažuje. — Co říkáš ty a co říkáte vy, ostatní kolegové, na »3. generaci«? Našel jsem tam dosti článků pěkných a zajímavých, ale zdá se mi velice problematickým, má-li se mládež politicky připoutávat přímo k určité politické straně a má-li se stavět u nás politika na první místo. Nechci tím upíratí politice jejího významu v dnešní době.

Jar. Šafař.

Přečítám rubriku »Jitra« »řádky chvályplné i nelitostné« a mám z ní ohromnou radost. Tak přece ti studenti píší, dopisují, debatují mezi sebou. Jest to zcela správný náhled kol. Cornix z Přerova a kol. Schneeweise z Boskovic, aby studenti příhody ze svého života a své názory do »Jitra« psali a zde je uveřejňovali. Píšte tedy, studenti, hojně! Tím dokážeme, že se skutečně o život a otázky jeho zajímáme. Souhlasím s kolegou Schneewisem, který navrhuje řešiti zde různé problémy. Myslím, zaříditi to asi takto: Některý dopisovatel navrhne určité thema a studenti-čtenáři sdělí svoje názory do některého z příštích čísel. Zajisté nebudou vždy správné, neboť jsme v některých věcech (ve většině), musíme si tu uznat, laici. Pak spoléhám na laskavou součinnost našich vldp. duch. rádců, kteří jistě vždy otcovsky nám vysvětlení rádi podají a příslušnou věc objasní. Bude to kus sebevzdělání, vzdělání praktického, kus poznání a pravdy pro každého studenta. Studujeme. Musíme proto již teď se vyzbrojiti důkladně a dobře pro naše budoucí povolání a ku ochraně a prospěchu církve a vlasti. Týká se to všech oborů lidské činnosti. Mnoho těžkých úkolů čeká katolickou mladou generaci — inteligenci v budoucnosti. Šéfredaktor dr. Doležal ve své přednášce ke katol. brněnskému studentstvu pravil: »Největším úkolem mladé katol. poválečné generace jest překonání histo-

rických dlouhých rozporů mezi češtvím a katolictvím a sjednati tak soulad mezi národním vědomím českého člověka a mezi světovým posláním římsko-katol. církve.« Zašel jsem již příliš daleko od toho našeho dopisování, ale chtěl jsem tím jenom naznačiti, jak hluboký a dalekosáhlý význam může mít toto, neboť tím se studenti seznámí s důležitými poznatky životními a mohou je pak v duchu českém a katolickém uplatňovati. Avšak píšte, studenti, i veselé a žertovné dopisy. Vždyť jsme mladí a po práci každý rád se pobaví, nebo si rád něco veselého, osvěžujícího přečte. Veselá mysl, půl zdraví! V životě studentském jest toho veselého také dost. Radou a příspěvkem by nám mohli přispěti též ctihod. pp. bohoslovci. Již v 1. čísle brněnského »Musea« dává radu téměř tutéž, ač myslím ne zcela správnou, dp. P. Pecháček z Prahy. Měla prý se o tom rozvinouti debata, dle sdělení redakce Musea. Už se rozvinula? Poslední slovo po debatě prý si ponechá redakce Musea. Kéž by již to poslední slovo padlo. Zájem o tuto věc projevils svým článkem jeden student v listě »Budoucnost«. Myslím však, že by bylo lepší, v zájmu studentů samých, psáti podobné názory jen do Jitra. — Něco o Jitře. S těmi hlasy o omezení rubriky »Sport« úplně souhlasím a myslím, že by bylo lepší, kdyby tam byly místo zpráv o vítězivších SK, zprávy o našem Orlu. Vždyť Orelstvo jest mladou katolickou avantgardou a také tělocvičnou. Jsem přesvědčen, že velká skupina studentů, organizovaných v SSS. jsou jistě v Orlu. Vždyť Orel jest plně stvořen pro nás. Jest to spolek katolický a kulturně-tělocvičný. Proto zprávy o něm v Jitře byly by jistě na místě. — S chutí do práce! Vzájemným usuzováním za rady druhých, věci znalejších se my, studenti, staneme lidmi ucelenými, prakticky katolickými. — Leo Ruš, stud. čes. stát. obchod. akademie v Brně.

K dopisu kol. Krchňáka z Boskovic: »Máte pravdu, že obsah »Jitra« by měl být veselejší. No, ale vidíte, že přece »Jitro« s humorem začíná hýbat. Kolega Hajný nás dost rozesměje. Nemyslíte však, že jeho první článek »Bez nadpisu« byl veselejší?

S tou literární hřídkou plně nesouhlasím. Vy píšete, že by měla být hodně velká. Já však myslím, že naopak, neboť máme dost literárních časopisů. Nevadí, že většina odběratelů »Jitra« je z venkova. Vždyť si mohou přečíst literární články ve městě, v čítárně, kam chodí do školy. A »Jitro« stejně nepřinese všechny literární události.

Píšete, aby studenti ze Slovenska psali slovensky. Já, ačkoliv jsem Čech, bych napsal hodně slovenských článků, ale co tomu řekne redakce? Posílám zároveň jeden slovenský příspěvek, ale co potom, když ho naleznou v koši? (To teda tentokrát ne. Pozn. red.) A potom snad by se druzí kolegové z Čech na mne obořili, že je chci otravovat. Nestačí jen váš návrh, museli by se i jiní přidat.

A kolego, naříkáte, že »Jitro« dostáváte až 17. Je třeba jen pěkně poprosit administraci a uvidíte, že to půjde. Musíte však mít též »Jitro« již zaplacené, nebo to víte, že nikdo nic neposílá zadarmo. Uvědomte si slovo »předplatné« a ne »záplatné«.

Oznamujete též, že máte u vás Sdružení. U nás všechno spí svůj věčný sen. Na ústavě máme přes 700 žáků a do časopisů pořádně píše asi jen pět. Máme sice literární kroužek, ale ten pořádá schůzku jednou za modrý měsíc.

Z 8. čísla se mi velmi líbí článek »Kráľ závodníků«. Netrpělivě čekám na nové číslo. Věřte mi, že »Jitro« je z měsíce na měsíc hezčí. Jaké bylo 1. číslo 1. roč-

níku a jaké je teď! Můžete třeba 12. ročník ještě o nějakou korunku zdrazit, ale aspoň bude hezčí.

Dál se mi líbil článek Hanáckého »Stréček Béna v Praze«. Jak jsem si prohlížel minulé ročníky »Jitra«, Hanácký má pořád podařené články. Ostatní články byly též hezké.

Dovolují se Vás též zeptati, proč v »Jitru« nejsou studentské kresby. V posledním čísle jsem našel jen jednu a ta není taky moc zdařilá. Či vám je studenti neposílají? Vy byste je jistě uveřejnili, kdyby nějaké přišly. Vůbec, ten studentský humor není už takový, jako byl za starších dob. A potom, kdybyste nějaké kresby uveřejnili, podepište je plným jménem! To platí o dopisech, které nejsou podepisovány, a když jsou, tak leda zkratka. Myslím, že to dělají sami studenti, kteří nechťi, aby byli poznáni. Vždyť student, co napíše, nemusí se za to stydět. Vždyť jsme mezi studenty, nejde to mezi vybrané věci na nějakou výstavu literární.

S dokonalou úctou Váš

Jaroslav Šnajdr,
stud. VI. b tř. st. reál. gymn.,
Bratislava.

Ctěná redakce!

Odpovídám na dopisy ze 7. čísla.

Kol. Vrbovi: Ctěný kolego, u nás je to hůř. Máme jednoho profesora, který už osmkrát zapsal do třídní knihy od začátku školního roku. Za nejmenší maličkost zapíše. Dohromady máme 19 zápisů v třídní knize od počátku roku.

Kol. Gazárkovi: Kolego, u nás a všude je to stejné. Když jdu okolo kostela, smeknu čapku a můj přítel, jenž jde se mnou, též katolík, mne pokouší: »Co smekáš?«, nebo: »Vždyť je to blbost«, anebo: »Nejdeš si pro odpustky!?!« a jiné výrazy. Ve škole pak, před profesorem náboženství se tváří, kdyby byl bůh ví jak pobožný, líšká se a má dobrou známku. Zatím vůbec nechodí do kostela.

K dopisu kol. ze VII. r. g. Přerov: Já jsem toho názoru jak Vy. Bylo by opravdu hezké, kdyby student dal o sobě vědět. Nemyslíte, že by se měly uspořádati soutěže na anketu: »Čím bych chtěl(a) býti,« nebo: »Co mne upoutalo nejvíc v životě« a t. p. Co se týče toho zblížení studentstva: Studenti by si mohli dopisovat s kolegy z různých území našeho státu. Mohlo by se proto věnovat nějaké místečko adresám těch kolegů, kteří by si chtěli dopisovat. Byla by to jistě dobrá věc.

Právě v den narozenin našeho presidenta, došlo naše gymnasium jméno »Masarykovo«. Celý ústav to přijal s velkou radostí. Při přečtení listu, v němž stálo, že pan prezident dovolil, aby se ústav jmenoval jeho jménem, studenti to přijali s hřmotným potleskem. Doufám a doufáme všichni, že nově jmenovaný ústav nás povede k vyšším cílům a ke zdaru nás všech.

Líbí se mi, že v 7. čísle jsem už našel více perliček. Jsou všechny podařené. I ty písničky pana Hanáckého se mi zamlouvají. I těch dopisů je jaksí více. Mělo by se přidat ještě trochu humoru, trochu povídek ze studentského života a bude to pěkné. Myslím, že dopisům by se mělo věnovat několik stránek. Dopisy by se mohly též očíslovati. Bylo by to dobré pro ty studenty, kteří chtějí na ně odpovídati. Jak jsem vám už psal, vynechati by se mohly: Technická hlídka, rubrika »Světlem« a na obálce »šachová hlídka« a různé inseráty. Myslím, že by se mělo věnovati mé-

ně místa »Literární hlídce«, »Divadlu a filmu«. ale více studentským věcem.

Ze 7. čísla se mi nejvíce líbil článku »Bez nadpisu«, poněvadž já mám nejraději veselé věci. Z ostatních se mi líbil článku »Armáda Spásy«. Vůbec toto číslo se zdařilo.

Snažně bych vás též prosil, kdybyste celý list věnovali hádankám. Vždyť vidíte, kolik je milovníků hádanek, kteří chtějí míti hodně hádanek v čísle. Tímto, že byste věnovali celý list hádankám, byste se nejen zavděčili mně, ale i jiným hádankářům. Teď se rubrika těší dobré pověsti, neboť je vedena výborným hádankářem. Uděltejte to teda k vůli všem hádankářům!

S pozdravem váš odběratel

Jaroslav Šnajdr,
stud. VI. b. tř. Masarykova stát. reál. gymn.
v Bratislavě.

Hravě i dravě

Stanislav R. Hanácký:

Sonny boy.

(Maturitní písnička páně předsedova.)

Před maturou máš, Sonny boy,
že ji uděláš, se neboj.
Osm let jsi tady,
ověd jsi strávil sklady,
nadarmo vše je, Sonny boy.
Výklad jsi slyšel,
hned ti z hlavy vyšel,
ty ses jen smál, Sonny boy;
od knih ses klidil,
kantory své šidil,
nejde to dál, Sonny boy!
Nechápu, jak jsi moh' se odbážit
k zkoušce se těžké klidně přihlásit.
Když mi u ní dojdou síly,
řeknu: »S Bohem, milý,
za rok zas dál, Sonny boy!«

Profesorská moudrost:

»Na kolik částí rozdělujeme Jungmanna?«

Matika je pěkná věda,
jenže profesor je děda,
který v každé roční chvíli
ukrutné nám koule střílí.

Ó, vy veliká nebesa!
Moje srdce touhou plesá,
by přírodopisce nám zanes'
Foebus kamsi v temný Hades.
(Nevím určitě, zda to byl on.)

—>«—

»Jitro« prosto je vši hany,
ministr národní obrany.

»Jitro« studentům jen patří,
čapkové bratři.

»Jitro« že postrádá žerty?
není pravda — ženatý Berty.

V »Jitru« zpívá krásně celý chor,
za studentstvo profesorský sbor.

Kdo chce dlouhou dobu žít,
musí »Jitro« předplatit.

»Jitro« nechť vám zmoudří hlavy,
přání je šnajdra z Bratislavy.

Na »Jitro« že pozdě se vždy platí,
mrzí mě — odkaz Bati.

»Jitro« že vždy pozdě chodí?
Jen tehdy, když redaktor marodí.

Ach, kde je v »Jitru« hádanka má drahá,
pan Kubička, Praha.

Malý v »Jitru« hádamek je díl,
svědčí pan Emil Zavadil.

J. š n a j d r.

Choulostivé přirovnání. Slávek: »Strýčku, včera jsem viděl v zoologické zahradě divokého osla, tak velkého, jako jsi ty.« — Elka: »Už zase přeháníš, Slávo! Takový osel jako je strýček ani nemůže být!«

Chlapec z gymnasia byl po prvé na venkově na prázdninách. Do statku přijel večer a hospodyně ještě škubala husy. Díval se na to chvíli a pak se ptal: »To je svlékáte každý večer když jdou spát?«

Hvězdárka. Božka: Tati, jsou na měsíci lidé? — Otec: »Jsou.« — Božka: »Kolik, tati?« — Otec: »Tři miliony.« — Božka: »Ale to tam je tlačnice, když měsíce půlka ubude!«

Chytrý student po prohýřené noci přijde do školy pozdě. Profesor: »Proč přicházíte tak pozdě?« — Student: »Prosím, já obývám v západní čtvrti města a tam slunce vychází později!«

*

Bratislavské perličky à la olomoucké syrečky.

V hodině chemie.

Prof.: »Které jsou galvanické články?«

žák celý vyjevený: »Galvanické články články jsou Michaelangelův a... Woltrův.«

žák v hodině českoslovenčiny: Hájkova kniha »Bylinář« je praktický prostředek v lékařství.

Profesor k žáku, jenž popsal celou tabuli a měl ještě dál počítat: »No, co s tím uděláme?«

Hlas zezadu: »Smažeme to.«

Z výkladů profesora: »V Americe mají největší hustotu železnice. Potom je tam hodně automobilů a leteckých linek.«

A žák mu do toho vskočí: »Ale největší hustotu tam mají cesty pro pěší.«

Profesor k žáku, jenž dostal právě nedostatečnou, a jenž právě přestoupil z novozámeckého gymnasia do Bratislavy: »A to už tam s Vámi nemohli vydržet, vidíte?«

žák: »Ba ne, já jsem s nimi nemohl...«

*

Sportovní zpráva.

S. K. profesor matematiky versus S. K. VI. b.

Sestava VI. b.

Brankář: žák, jenž každou hodinu nic neuměl.

Hráno na dřevěném hřišti XY gymnasia.

Ostatní hráči, co propadli v první konferenci.

Zápas sehrán týden před pololetím post. Chr. n. Pro nedostatek času se hrálo jen 50 minut.

Průběh hry: Už v první minutě nastane útok S. K. P. M., ale centr S. K. VI. b. ho odrazí a žene se na branku S. K. P. M. Soupeř však udělal kličku, zcentroval a padne první goal. Obecenstvo trne hrůzou, co se bude dít dál. S. K. VI. b. nasadí tempo, centr to však zlikviduje a za zuřivého potlesku příznivců S. K. P. M. padne druhý goal. Obecenstvo je jako hrůzou, některému divákovi ze zadu prasklo srdce. S. K. VI. b. se vytrvale brání, ale S. K. P. M. nabude převahy, když nevpustí hráče ani za polovičku hřiště, čímž je osud S. K. VI. b. zpečetěn. S. K. P. M. střílí šilené goaly, obecenstvo hrůzou umírá, takže musí býti přivolána záchrana. V poslední minutě před koncem zápasu S. K. P. M. dal jedináctý goal. Obecenstvo po dokončení zápasu vtrhne do hřiště, protestuje, ale S. K. P. M. je neodolatelný. Brankář S. K. VI. b. to zaplatil životem, neboť dostal takové rány na branku, že klesl mrtev k zemi. Jiní hráči S. K. VI. b. to odnesli s menšími zraněními.

Zápasu přihlíželo 36 lidí. Soudcoval dobře pro S. K. P. M. šéf XY.

Řídí Stanislav Bojanovský, Brno.

Partie 28.

Hrálo se 19. 3. 1930 v turnaji o mistrovství Prahy.

Bílý: Kubánek. Černý: Flohr. 1. e4, e5. 2. Jf3, Jc6. 3. Sb5, a6. 4. Sa4, d6. 5. d4, b5. 6. Sb3, Jxd4. 7. Jxd4, exd4. 8. Sb3—d5, Va8—b8. 9. Dxd4, Jg8—e7. (Nyní hrozí ztráta figury: 10. ... c6. 11. Sb3, c5 s násl. c4.) 10. Sg5 (lépe snad by bylo, kdyby byl bílý ustoupil dámou; Da7 také mohlo přijít v úvahu.) 10. f6. 11. Sg5xf6? (pohodlně mohl hrát Sf4) 11. ... g7xf6, 12. Dxf6, Jxd5. 13. Dxh8, Jf6. 14. O—O?? (Velmi špatný tah; měl hrát fakto: Jc3, De7. 15. 0—0—0 atd.) 14. ... De7. 15. f2—f4?? (mělo se státi Jc3!) 15. Ke8—f7. 16. e5, Sg7 a bílý vzdal.

Trochu slabá partie na mistrovství Prahy.

Partie čís. 29.

Hrálo se 26. 3. 1930 v turnaji o mistrovství Prahy.

Bílý: Lustig. Černý: S. Flohr. Postavení: B.: Kf3, Sh4, pa2, b2, c3, e5, f4, h3 (8). — Č.: Kd7, Jc6, pa6, b5, c4, f7, f5, h6 (8).

31. Kf3—g3? b5—b4! (Bílý král měl ihned postupovati na dámské křídlo!) 32. Sb4—f6, Kd7—e6! (tím zabraňuje černý, aby si bílý uvolnil střelce tahem e6. Bílý může nyní ještě remisovati tahem Sg7 a přes f8 převést střelce do hry.) 33. Kg3—h4? bxc3. 34. bxc3, Jc6—b4!! 35. Kh4—h5,

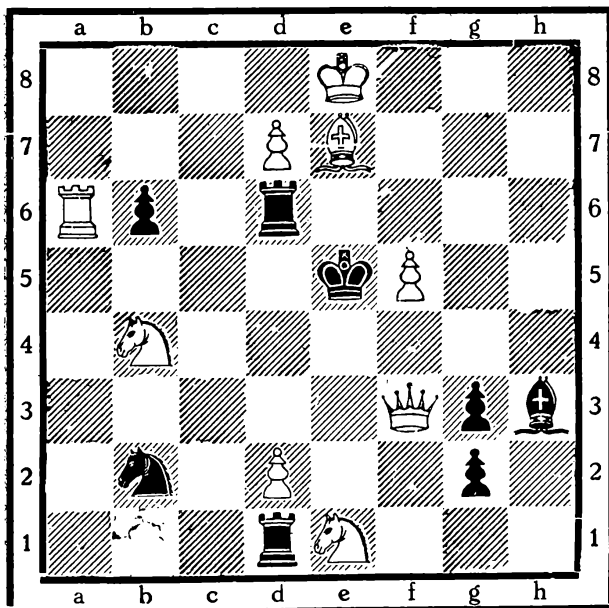
Jb4×a2. 36. Kh5×h6, J×b4. 37. Sf6—d8, Jc3—e2. 38. Kh6—g5, c3. 39. Sd8—a5, c2. 40. Sa5—d2. (Nyní by se mohlo hráti Dc1. 41. S×c1, J×c1. 42. h4, Je2. 43. h5, Jg3. 44. h6, Je4+. 45. Kh5, Jf6+ atd.) Flohr zahrál však kratšeji Je2—g1! a bílý vzdal.

Rozluštění studie čís. 18.

V Košek: Bílý: Ke6, Sb1, g5. — Černý: Kf8, Sa1, pb2. Bílý vyhraje. 1. Ke6—d6, Ke8. 2. Kc7, Kf8. 3. Kd8, Kf7, 4. Kd7, Kf8. 5. Ke6, Ke8. 6. Sg6+, Kf8. 7. Sh6+, Kg8. 8. Sb1, Kh8. 9. Kf6, Kg8. 10. Kg6, Kh8. 11. Sg7+, Kg8. 12. Sa2 mat.

Úloha čís. 19.

K. A. L. Kubbel. (Repr.)

3 tahem mat!

Postavení: Bílý: Ke8, Va6, Df3, Jb4, e1, Se7, pd7, f5, (8). — Černý: Ke5, Vd1, d6, Jb2, Sh3, pb6, g2, g3, (8).

Chceš býti řeholníkem ?

Chceš jako kazatel později hlásati bratřím slovo Boží? Chceš býti ostatním vzorem a vůdcem? Chceš neúnavně pracovati ne pro vlastní zisk, nýbrž pro slávu Boží a blaho vlasti? Mnoho je těch, kteří radostně odpovídají: »Ano!« Jsou zbožní, dobře prospívají ve škole, ale peníze chybí. Obnos, který by jim rodiče mohli měsíčně věnovati, nestačí na studium. Ale tento obnos stačí, stane-li se takový hoch chovancem konviktu augustiniánského, který chybící částku sám doplatí, ovšem pouze u hochů, kteří mají úmysl státi se později kněžími řádu sv. Augustina.

Chceš-li se tímto způsobem věnovati Bohu a vlasti, dopiš ihned na »**Středoškolský Konvíkt augustiniánský**« v Praze III.-23.

Studentské exercicie.

Už po řadu let proniká našim katolickým tiskem každoročně program studentských exercicií. Každý rok zdůrazňuje se jejich potřeba, organisování — a hlavně »financování«. Ty nešťastné »finance«! Co už našich dobrých hochů a dívek nemohlo jít na exercicie pro »finance«! »Rádi bychom šli, ale nemáme na cestu — nemáme, čím to zaplatit!« Proto jsme zřídily v našem studentstvu »Studentský exerciční fond«. Díky Bohu, leckde se ujal a slyšel jsem na tolika místech. »My už máme letos na exercicie! Půjde nás víc než loni!« Proč to není všude? Není mezi naší mladou generací pochopení, co exercicie jsou. Jedni jimi opovrhují tajně (žel Bohu!) i veřejně, druzí se jich bojí, že jakživi na exerciciích nebyli. Je třeba i kuráže i sebezapření. Chtít a odříct si leccos! A právě to je vlastní podmínka zdárného ovoce exercičního. Musíme Pánu Bohu předem něco přinést v oběť, a Pán Bůh dá v tichu exercičním nám mnoho a mnoho. Ptejte se jen těch, co si je dobře vykonali. Nebo vy sami? S jakou útechou na ně vzpomínáte! — Tedy letos se odhodlejte určitě! Vy, co už jste byli, apoštolujte nyní koncem roku, abyste nešli sami! Vy, co jste nebyli, nebojte se jich a pomalu si něco štrádejte na ně! Ulehčili jsme vám to loni tím, že na více místech zavedeny byly exerciční kursy. Bude to i letos. Příští červnové číslo »Jitra« přinese přesný seznam exercičních kursů. Budou oznámeny v denních listech. Pošleme program do všech našich sdružení, abyste tištěný program rozeslali svým známým duchovním správcům a ty jej vylepili na kostelních dveřích a doporučili s kazatelny věřícím.

Č. Liga Akademická začíná letos 25. jubilejní rok svého trvání a je odhodlána do důsledků oslavati ho rozvinutím exerciční činnosti mezi svými členy. Katolický náš akademik bez řádných soukromých exercicií je apoštol beze zbraně, snad bez ruky a srdce — to jest bez apoštolské práce a nadšení. S pomocí Boží chtějí naši ligisté začíti už brzy prvním exercičním kursem ve St. Boleslavi, blízko Mučednictví sv. Václava a pod stínem staroboleslavského Palladia! Chceme rytíře — ve šlépějích sv. Václava — milující Eucharistii a Marii! Velehrad a Stará Boleslav! Rozumíte tomu, vy mladí? Ať se vám brzy o tom sní, že budete rytíři blažící, burčující k víře cyrilomethodějské a svaťováclavské! — Ale bez exercicií to nebude — nebude! Neklamte se!

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Listárna hádankářů: Sláva: Děk za příspěvky, ale každý piš na zvláštním papíře. — Quitt: Děk za příspěvky. Odměnu již asi máš! — J. Šnajdr: Není mnoho odkazů, tedy slyš! Co jsi to vyvedl s tím učením, hochu? Z hádanky jsem měl radost, některé jsou opravdu hezké, též děk za přání k velikonočům, ale musíš se zlepšit (v čem víš!). — A. Dohnal S. D. S.: Příspěvků pošli víc.

Řešení z čísla 7. 1. Svatý Tomáš patron škol. 2. Dobyť Troje. 3. Ať žije náš první prezident T. G. Masaryk. 4. Chata, nechá ta. 5. Jan Neruda, Antonín Sova. 6. Koberec. 7. Karlátka, Karla tká (nevyřešil žádný). 8. Rosička, rosička. 9. Heřman, heřmánek. 10. Javoriv, Javorov.

Řešení zaslali: Z. Quitt v Místku a Juvenát S. D. S. byli odměněni. Za příspěvky odměněn J. Šnajdr, Bratislava (zaslal jich kopu). Příjem odměn potvrdili: Nykl, Šnajdr, Juvenát S. D. S. — Řešení do 20. června.

Je sváteční náladu pozorovati i v hádankách. No, teď zase s chutí do práce. Uveřejňuji i slovenský příspěvek. Najde-li ohlasu, bude v každém čísle alespoň též jedna slovenská hádanka.

Váš pořadatel.

Popisný rebus.

Indián z M.

Jede, jede kluk
zvonkem dělá hluk,
jede, jede chod
nestačí mu vchod,
jede, jede ř
směje se mu sběř.

Rodovka.

Tonkovi U. — Fr. Zavadil.

»On« jest hrubost velká,
»Ona« české město značí,
»Ono« pozemek je malý,
hádej, co to je, hadači.

Záhadný nápis.

Jaroslav Šnajdr.

NEPASE BEN —
ŠÍP .U OKEN VĚZÍ

Vsuvka (slov.)

Jaroslav Šnajdr.

členovia rodiny
člena ľudu kryjú,
taj je hned' tu iný,
mesto, kde aj Nemci žijú.

Obložka.

Ivo.

Když poslední lůžko obložíš,
Edisonův vynález obdržíš.

Čtvercovka.

K. Zástřešek.

A	B	I	I	město na Moravě
L	N	N	O	čes. spisovatel
O	O	O	R	(fr.) fonet. úroveň
R	S	S	Y	imperativ slovesa

Řešení: Brno, Rais, nivo, osol!

Koníček.

»Sláva«

m	pe	m	us	er
vel	Ze	ne	jest	ce
sy	vel	lé	y	li
nů	ký	ců	ot	než
ký			ln	ot
ch	být	ch	pou	Být

Hádanka doplňovací s kryptogramem.

(Správným vyplněním teček obdržíte názvy div. her, v jejich středu tají se známé místo.)
Místeckému SSS — Quitt.

H			×		
R			×		
	P		×		
		J	×		n
		B	×		
			V	×	
		H	×		
		P	×		
		D	×		
	Ž		×		t
		Č	×		a
	S		×		a
O			×		
	M		×		i

Mikulášský dar.

Všem našim příznivcům, kteří nám přispěli na sbírku »Mikulášský dar«, vyslovuje Ústředí katolického studentstva čsl. upřímné »Zaplať Pán Bůh«.

Za poukazy pošt. spořit. (Mor. banka):

Opat. Emauzské v Praze, 1000, J. Valášek, Kunratice, 15, dr. M. Miča, Praha IV., 200, dr. A. Eltschkner, Praha IV., 50, Josef Dragoun, Prostějov, 50, dr. Bart. Kutal, Olomouc. 25, Josef Možíš, Červ. Kostelec, 10, Fr. Janoušek, Vápno, 20, f. úř. Hobšovice, 7.80, f. úř. Jalubí, 50, f. úř. Křešihlavy, 5, f. úř. Vyškov, 30, f. úř. Libčice, 25, f. úř. Kyjov, 10, f. úř. Strážov, 3, Jan Macháň, Černožice n. L., 4, Ondřej Bílek, Slušovice, 23, Eugen Sak, Dolánky, 2, Jaroslav Hrdý, Petrovice, 5, f. úř. Koryčany, 157.20, f. úř. Jindřichov, 20, f. úř. Prusiny, 5, f. úř. Zděchov, 5, f. úř. Velím, 20, f. úř. Městečko, 20, Sociální studentské sdružení v Kutné Hoře, 220, f. úř. v Popovicích, 30, Akademické sociální sdružení ve Velkém Meziříčí, 400, f. úř. v Hrochově Týnci, 10, dr. Ludvík Škula, Praha XIX., 20, Josef Caha, Knínice, 20, Farnost Běronice, 45, f. úř. Rousinov, 12.50, Ludvík Kisch, Znojmo, 50, f. úř. Velké Karlovice, 20, f. úř. Albrechtice, 5, f. úř. Sány, 36, f. úř. Kostelec u Holešova, 50, Boh. Tomíček, Petrovice, 3, 3, Obecní úřad, Hustopeče, 20, ř. kat. f. úř. Sedlec pod Kaňkem, 30, Václav Tomec, Nový Přerov, 20, Frant. Kaska, Jičín, 20, Josef Tichý, Mírovce, 10, Fr. Dostál, Městec Králové, 25, f. úř. Chrástčany, 20, f. úř. Borovany, 30, Karel Kudr, Nusle, 20, M. Rybáková, Plzeň, 5, Fr. Frič, Záluží, 5, Odbočka Svazu katol. žen a dívek, Štramberk, 10, Frant. Štěrba, Pačejov, 10, Fr. Svoboda, Radeš. Svatka, 15, Hugo Mašek, Písek, 5, dr. Blaž. Koukl, Břec-lav, 5, Fr. Novák, Praha, 50, f. úř. Podhoří, 5, f. úř. Neurazy, 3, f. úř. Větrný Jeníkov 22, f. úř. Miličín, 5, Děkanský úřad, Něm. Brod, 30, f. úř. Ludslavice, 18.50, f. úř. Želechovice, 150, V. Haavelka, Praha-Strašnice, 3, f. úř. sv. Tomáše, Praha III., 141.05, Anna Cermáková, Velvary, 5, Karel Čupr, Obytčov, 10, f. úř. Ovcáry, 20, Arcibiskupská pokladna, Kroměříž, 500, Josef Limponet, Plzeň, 20, dr. T. Hudec, Olomouc, 20, Jan Cais, Č. Budějovice, 5, Josef Heral, Brno, 5, V. Houza, Praha X., 10, Marie Tugendlieblová, Třebíč, 50, f. úř. Počaply, 30, Jan Dalberg, Dačice, 10, Soc. stud. sdružení, Olomouc, 850, Josef Kotlaba, Trhové Sviny, 20, František Strouhal, Rváčov, 10, f. úř., Zdice, 5, Filipovič J., Nové Veselí, 5, H. Kudrnáčová, Smiřice n. L., 3, f. úř., Zálší, 13, Sociální student. sdružení, Pardubice, 250, ing. Jan Dostálek, Smíchov, 99, Ant. Smažinka, Němčice n. H., 10, dr. Ondřej Horáček, Klobouky, 10, f. úř., Nezabudice, 5, f. úř., Libčany, 45, f. úř., Pačlavice, 40, Josef Novotný, Moravany, 5, Jan Groh v Nové Pace, 5, dr. Metoděj Marvan, Brno, 10, Petr Kurc, Votice, 10, f. úř., Doksany, 15, Hela Krpatová, Třebechovice, 10, vikar. úř. Krívoklátský, Slabce, 70, f. úř. ve Křeči 11.50, Jan Holub, Drahov, 100, dr. Jan Budař, Praha, 20, Lad. Kokta, Pavlov, 5, Akad. sociální sdružení v Přerově 802.45, děkan. úř., Polička, 53.60, Jan Cerný, Hradec Králové (sbírky v diecési) 3.500, f. úř., Kladruby 40, Mil. Moslerová, Opava, 10, f. úř., Dolní Bučice, 20, Eliška Pomíjová, Č. Budějovice, 30, f. úř. ve Rtyni 200, Josef Navrátil, Černotín, 50, Jarmila Zitová, Plzeň, 441.40, Josef Vajs, Praha, 100, Katolické sdružení studentstva, Mis-

tek, 60, S. S. S. v Jilemnici, 25, f. úř. v Holešově 260, P. dr. Ferd. Dokulil, Brno, 30, f. úř. ve Svěbohově 40,20, dr. Jos. Vlasák, Praha 100, f. úř. Kaňk u K. Hory 20, f. úř. ve St. Kolině 5, Josef Světelský, Třebechovice p. O., 10, Křesťansko-sociální spolek žen a dívek, Náchod, 30, dr. Ad. Schwarzenberg, Praha IV., 50, Ant. Tichá, Častolovice, 3, Ed. Smejkal, Vémyslice, 10, f. úř. Lipník nad Bečvou 150, dr. Ferd. Kňourek, Brno, 10, Jan Pánek, Benešov, 10, f. úř. Domanín 176, A. S. S. S. v Moravské Ostravě 800, f. úř. Příbor 50, Frant. Adámek, Olešnice, 15, ř. kat. f. úř. Břec-lav, 10, S. S. S. v Uh. Brodě 200, A. S. S. v Místku 30, Emil Stárek, Liblice p. Byšice, 15, f. úř. Dobřenice 6, S. S. S. Holešov 100, Biskupský vikariátní úřad v Boušíně, Slatina n. Ú., 118.50, S. S. S. Královo Pole 529.50, f. úř., farář Jan Žahourek, Dolní Bukovisko, 5, R. Rundová, Plzeň, 5.

Sbírky sdružení.

SSSd. v Chrudími 556.—, SSSI. v Kroměříži 400.—, SSS v Kutné Hoře 220.—, ASSS v Přerově 802.45, ASSS ve Vel. Meziříčí 400.—, SSS v Olomouci 850.—, SSS v Pardubicích 250.—, SSS v Třebíči 300.—, SSSd. v Plzni 441.40, SSS v Místku 60.—, SSS v Jilemnici 25.—, ASSS v Moravské Ostravě 800.—, SSS v Uherském Brodě 200.—, ASSS v Místku 30.—, SSS v Příboře 15.—, Sběrka z Brna 260.—, SSS ve Frenštátě (poslali do Olomouce) 260.—, SSS v Holešově 100.—.

Kostelní sbírky v Praze.

Kostelní sbírka u Maltézů 155.15, kostelní sbírka u sv. Víta 171.—, kostelní sbírka u sv. Jakuba 106.—, kostelní sbírka u sv. Josefa 135.45, kostelní sbírka v Týnském kostele 100.—, kostelní sbírka u Křižovníků 195.50, kostelní sbírka u sv. Kajetána 437.30, kostelní sbírka u Voršilek 95.40, kostelní sbírka na Strahově 123.70, kostelní sbírka u sv. Prokopa 370.55, kostelní sbírka u Největější Trojice v Podskalí 2.50, kostelní sbírka u sv. Trojice v Praze II. 60.90, kostelní sbírka u sv. Mikuláše 89.60, kostelní sbírka u sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně 254.65, kostelní sbírka u sv. Gabriely 110.—, kostelní sbírka Vyšehrad 491.80, kostelní sbírka u sv. Mikuláše, Vršovice, 380.—, kostelní sbírka u sv. Ludmily 500.50, kostelní sbírka u sv. Jindřicha 220.—, kostelní sbírka u šv. Jiljí 631.40, kostelní sbírka u sv. Markéty v Břevnově 101.—, kostelní sbírka u sv. Štěpána 233.—, kostelní sbírka u sv. Ducha 30.50, kostelní sbírka u sv. Tomáše 141.05.

Placeno hotově na Mikulášský dar.

Dva nejmenovaní z Turnova 105.—, ndp. arcibiskup dr. F. Kordač 500.—, ndp. opat Bařina, Staré Brno, 300.—.

Na konto ústředí:

Farní úřad v Černoučku 120.—, P. J. Portman, farář, Chleny, 100.—, B. Macnerová, Písek, 20.—, proboštský úřad na Svaté Hoře 241.—, děkanský úřad Veselí nad Labem 37.—, arcibiskupská konsistoř Olomouc (1927—29) 8033.60, Tomáš Hrobař, Strašnice, 5.—.

Na konto »Jitra«:

A. Marešová, učitelka, Humpolec, 20.—.

KALENDÁŘ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA 1930-31

NOVÁ ÚPRAVA
CENA 5 KČ

♦♦MORAVAN♦♦
SPOLEK KATOLICKÝCH AKADEMIKŮ,
BRNO, ÚDOLNÍ 113.

Vyšlo 10. května 1930. Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Odpovědný redaktor J.U.C. Alois Grulich. Užívání novinových známek povoleno řed. pošt a telegr. v Praze pod čís. 264.300-VII. ze dne 29. XI. 1929.

JITRO

OBSAH :

Alois Grulich:

Bůh tomu chce . . .

Jaroslav Šmejkal:

Studentský život v koleji sv. Prokopa.

Stanislav R. Hanácký:

Já co by inkognito.

V Praze, v červnu 1930.

Ročník XI. - Číslo

10

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. Redakce: Praha II., Spálená 15. — Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon č. 44.910. — Číslo účtu u poštovního úřadu šekového 206271. — Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.— a pro nesudenty na rok Kč 25.— Cizina: Spoj. státy severoamer. celoroč. 1 dolar.

Za každých 10 odběratelů 1 exemplář zdarma.

Redakční uzávěrka 20. každého měsíce.

Z redakčního stolu: Buráň: Přání vyhovujeme, o prázdniny můžeš něco poslat. Svatovácl. literatura bude dokončena v příštím ročníku. — Fr. St.: Ten váš časopis je dost podařený. Jsem zvědav na ty karikatury. Hrad jsme tam vrazili. — Zima: Nepovažuj každou složenku za upomínku! Vkládají se do čísel v expedici, kde nemají po ruce kartotéky. To platí též všem ostatním. — Bernadič: Uveřejnili jsme. — Pilecký: Zatím věc jsme vybrali, prosu pošli! — Malý: Časopisy nejsou úplné. Příští rok si napište, budeme hledět Vám vyhovět, aby nic nechybělo! Článek neotiskujeme, ježto podobnou látku už máme. — Č., Hodonín: Je to opravdu smutné, že to u vás nejde. Ale snad časem přece. — Křivánek: Námět je dobrý a bylo by dobře jej sledovat.

Z redakčního koše: Klivický: Musíš se odvážiti ještě vícekrát. Styl máš dobrý, ale je to přece jen slohová úloha. Snaž se tomu dět něco víc. Co, musíš sám poznat! — Tichý: Bohužel, tu vzpomínku z Benátek Ti už nemůžeme vzít. eJ to opravdu jen dosti všední vzpomínka, jakých dnes máme mnoho. A pak, což máme mít letos na programu jen Itálii? Pošli po prázdninách něco ze své jistě bohaté prázdninové žně! — Lau: Večerní úvaha a dnes — nehodí se nám. Ty konce! — Dařík: Nikoli: Karafiát, Nemocné lůžko (snaha po výrazu, jehož není.). Bila šestá hodina. Pošli zase a vypluň, vybruš, ať z toho také cosi zasvíti. A co dělá Polička? — Mladěnov: Báseň či článek? Kus filosofie vložené do jakýchsi veršů, vše bez tvaru a výrazu. A pak: píšeme po jedné straně.

Všem: Píšte po jedné straně, pérem a čitelně!

Časopisy redakci došlé: L Europe nouvelle, Paris — Les Jeunes d'Alsace, Strassbourg — Les Equipes Sociales, Paris — Bulletin des Etudiantes Catholiques de Bordeaux — Les Annales de la Jeunesse Catholique, Paris — Bulletin de Nancy — La Macedoine, Paris — Bulletin de l'Institut Catholique de Paris — Les Facultes Catholiques de Lille — Lappel, Gand, Belgie — Czechslovak Student Life, Lisle, Ill., U. S. A. — The University Catholic Review, Londýn — Studium, rivista universitaria, Roma — Avances en la reforma universitaria, Oviedo, Span — Cronica Escolar, Zaragoza — Jugendführung, Düsseldorf — Deutsche Jugendkraft, Düsseldorf — Unitas, Kolín nad Rýnem — Staffelstein, Praha — Prąd, Lublin — Bielaruskaja Krynica, Vilno — Boletin de la C. de Est, cat. de España, Madrid — Pro Christo,

Varšava — La Jeunesse agricole, Paris — Turistický obzor, Videň. — Československé: Rozvoj, Bratislava — Tatranský Orol, Trnava — Priateľ dietok, Kremnica — Na hlubinu, Olomouc — Věstník katolického učitelstva, Pěrov — Naše Kniha, Praha — Hlasy svato-hostýnské — Echo Afriky, Brno — Argus, Praha — Lípa, Praha — Věstník Komenský, Praha — Podkarpat. Pravda, Užhorod — Anděl Strážný, Brno — Ve službách královny, Praha — Orel, Brno — štít, Hradec Král. — Hlas lidu, č. Budějovice — Den, Brno — Právo, Pěrov — Nový národ, Pěrov — Život, Praha — Naše Omladina, Brno — Čin, Praha — Studentský věstník, Praha — Úspora v domácnosti, Praha — Cyril, Praha. — Stud. časopis, Praha.

Ústředí katolického studentstva čl. pokládá si za milou povinnost na tomto místě poděkovati p. prof. Stanislavu Langrovi z Brna a všem vzácným příznivcům, kteří svými dary přispěli našemu Ústředí. Je to pro nás milým překvapením a důkazem pochopení našich snah, když jmenovaný p. prof. z vlastní iniciativy vybral na naše účely od příznivců 1045.— Kč na sběrací arch. — S díky kvitujeme!

Mikulášský dar.

Všem našim příznivcům, kteří nám přispěli na sbírku »Mikulášský dar«, vyslovuje Ústředí katolického studentstva čl. upřímně »Zaplať Pán Bůh«.

Za poukazy pošt. spořít. (Mor. banka):

SSS v Litovli, 986, SSS Olomouc-Repčín 110, SSS ve Strážnici 450, Brno, bylo vybráno: Moravan 1020.40, SSSm. Brno, 719.10, SSSd. Brno, 936.70, SSSsem. Brno, 200, P. A. Daňha 160, Farní úřad Husovice 97.20, Farní úřad Komín, 40. Fara Kněžmost 5, Proboštský úřad, Mělník, (č. 1317), 20, f. úř. Rousínov, 50, Frant. Konátor, Dolní Bousov, 10, Frant. Krěma, Nezdenice, 10, dr. František Tomášek, Brno, 20, f. úř., Lidečko 9, J. Filip, farář, Cerekvice 10, řím. katol. f. úř. v Polance 20, Akademické soc. stud. sdružení, Břeclav 715.40, Akademické soc. sdružení, Uh. Hradiště 348.50, Martinek Jos., Brno 10, ASS. Bučovice (soc. sdruž. kat. akademiků), 212, Václav Kroupa, štěpánovice 20, Soc. stud. sdružení, Plzeň, 710, Wend. J. Kořsa, děkan, Duchcov, 10, AS. ve Velkém Meziříčí (zbytek), 67, JUC. R. Waldmann, Praha II., Spálená ul. 13, 5. SSS Hradec Králové, 874.25 Kč.

JITRO

Časopis středoškolských studentů katolických

Ročník XI.

V Praze, v červnu 1930.

Číslo 10.

Bůh tomu chce!

Ve středověku za křížáckých válek mladí jinoši si připínali na prsa kříže a s nadšeným voláním — Bůh tomu chce! — vstupovali na lodi, aby vypluli do boje proti pohanům, když otcové jejich prý pro hříchy nemohou nad pohany zvítěziti.

Podobná doba je i dnes. Není sice třeba bojovati proti pohanům na východě, ale kolem sebe máme dnes pohany ještě daleko horší, pohany moderní, pokrokové. Tito jsou nám daleko nebezpečnější, poněvadž jako červ rozzírají tkáň našeho těla.

Když jsou nepřátelé, je také třeba bojovníků proti nim, nových mladých a nadšených křížáků. Těmito křížáky nemůže dnes býti nikdo jiný, než naše katolické studentstvo. Katolické studentstvo musí vystoupiti s patřičnou rozvahou a náležitou výzbrojí, hrdě a statečně se postaviti a volati do boje na obranu těch nejdražších pokladů, víry p o t c í c h z d ě d ě n é.

BŮH TOMU CHCE!

Katolický student musí si i dnes hrdě připnouti symbol svojí víry a postaviti se jako vůdce v čelo boje. Nesmí se ohlížeti vpravo ani vlevo, nýbrž odvážně s neochvějnou vírou v srdci kráčet na cestě nápravy vstříc lep-

ším časům. Kříž Kristův mu musí býti oním majákem, jenž mu dává naději v lepší příští celé dnešní lidské společnosti.

Nesmí se však zastaviti uprostřed a zbažele prchnouti. Zdánlivý počáteční neúspěch a jistě i ubohý úsměšek lidí zbloudilých nesmí ho svést od vytčeného cíle. S pravou křesťanskou trpělivostí musí se vrhati v boj s pseudomravními hodnotami, jimiž je dnešní život tak hluboce nassát. V tomto boji a v každém musí zvítěziti vždy silnější, což znamená, že vítězství je jisté.

Veškerá práce letošního roku byla ve znamení tohoto hesla, a jestliže snad plody práce nejsou takové, jak bychom si přáli, vinu je hledati v tom, že nebylo dosti bojovníků, jak aktivních, tak také těch, kteří mohli přispěti aspoň radou nebo i hmotně tak svrchovaně důležitou věc podpořiti.

Letošní rok končíme. Dej Bůh, aby v příštím roce našlo se více mladých nadšených křížáků, kteří by si náležitě uvědomili heslo — Bůh tomu chce! — které nezná vytáček a omluv, a nebojácně se postavili do boje s moderním pohanstvím.

Bůh tomu chce, a jestliže si to Bůh přeje, pak je to jistě boj za věc svatou, v němž nás Bůh neopustí a jistě zvítězíme.

Alois Grubel

Václav Zima:

Pokora.

*To hlas byl Tvůj, jenž na mne z dálky volal,
když ruka v boji byla mdlá a meč z ní na zem
pad.*

*To hlas byl Tvůj, jenž slabost duše zdolal,
jenž poručil mi znova vstát.*

*A já jsem vstal a za tím hlasem kráčet,
jak živý stín, jenž jako otrok za pánem jda svým,
a krví svou své tvůrčí dílo smácel,
bych posléz zvolal: VÍTĚZÍM!*

*Svět v očích mých se pomalu teď ztrácí,
já rostu ve své pokoře, v níž vždycky rád jsem
žil,*

*já malý jsem a přece v tiché práci
sám nad sebou jsem zvítězil!*

Bohumil Černý:

Pohled zpět.

Uzavíráme zase jednu kapitolu svého organizačního života, pokročili jsme další kus na dráze, námi sledované. Stalo se zvykem, že funkcionáři Ústředí na tomto místě při závěru roku podávají své myšlenky členstvu. — Mám-li tedy také něco říci a promluvití pokud možno o všem, co do mého oboru spadá, musil bych dlouho psát. A abych nezasahoval příliš do referátů, jež budou podány na říšském sjezdě, řeknu to nejhlavnější.

Organisačně znamená tento rok právě uplynulý, pro naše hnutí plus. Vzrostli jsme. Na několika místech noví harcovníci přihlásili se do našich šiků a na dalších ještě několika místech se k tomu připravují. Nejedná se zde ovšem o počet, nýbrž o duše. A my duše musíme kolem sebe shromažďovati. Poznali jsme, že výběr ve sdruženích je dobrý a naši členové jsou hodni nésti náš prapor. To stačí. A my musíme z kvádrů, jež oni tvoří, stavěti chrám našeho hnutí a hleděti k tomu, aby byl mohutný, velebný a Kříž na jeho vrchole aby se týčil vysoko k slunci. Musíme zároveň krystalisovat. Nutno však míti rovněž trochu řekl bych politického rozhledu a pochopiti, že dnešní poměry vyžadují po nás také určitou moc. Musíme dokázat, že nelze naše hnutí

přehlížet, že nutno s ním počítat, protože je tu a má význam. Bez tohoto předpokladu nemůžeme se pouštěti do vážnější práce veřejné. A té nás čeká ještě mnoho. Pozorovali jsme, že mnozí to už pochopili, ale je dosti ještě těch, kteří si to musí uvědomit. Per aspera ad astra! Student nemá být bez ideálu. Nejsou to fráze, je to stálá a zvláště v dnešní době životní potřeba, je to hvězda na východě, za kterou se jde. Každý náš nový člen, každá buňka našeho kmene musí probudit v sobě životaschopné síly, jež nesly by ji k činům a přispívaly k zdravému růstu kmene do šířky a mohutnosti. Musíme hledět do sebe i na sebe. Chceme být rytíři ducha i těla, ovšem hlavně ducha. Při své práci, při postupu vpřed i při nahodilém ústupu musíme viděti cíl, nesmíme jej ztráceti s očí nebo dokonce se obrátit k němu zády. Musíme ale také zároveň postřehnout vše, co překáží, co je pro zdárný vývoj nezdravé a ruší postup. Buďme vojiny Kříže, kteří se za něj neschovávají, ale nesou jej vztýčen nad sebou! Čeho jsme dobyli, nebudiž nám příčinou k jásoťu, nýbrž jen jedním z nových podnětů k další práci! A stále musí nás pronikatí vědomí, že ještě mnoho jest vykonati. Podařilo-li se nám letos zmnožit své síly a upevnit hospodářskou základnu a tím životaschopnost našeho hnutí, je to jen vykopání základů a položení úhelného kamene ke stavbě.

Tolik o nás. O našem tisku, jmenovitě »Jitru«, řekl bych téměř totéž, ostatně zbavil mne již tohoto úkolu kol. spoluredaktor na jiném místě. I zde můžeme s uspokojením konstatovati vzrůst odběratel. Zájem se šíří, počet přátel roste. Samého mne potěšily některé srdečné dopisy čtenářů. Ale to je jen »Jitro«, a my přece máme i ve stanovách psáno, že není »Jitro« jediným našim kulturním cílem. Dosud nebylo možno k jiným cí-

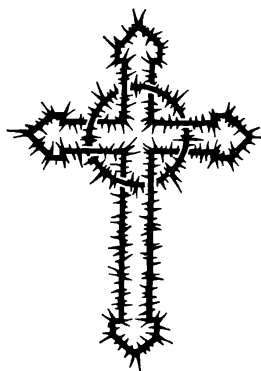
lům přihlížet, ale doufejme, že bude to možno napříště. Vyžaduje to jen více podnikavosti a pochopení všech. Zmínil jsem se o této věci již na pracovních kursech a bude už doba, kdy se dá i zde vynaložit práce k dobrému cíli. »Jitro« samo pak musí se státi opravdu naší tiskovou mocí. Když to šlo s dvěma sty, proč by to nešlo s dvěma tisíci?

A konečně náš poměr k vnějšímu světu, mimo hranice naší vlasti. Nejsme jen pro jméno členy mezinárodní organizace katolického studentstva Pax Romana, ale udržujeme s ní čilé styky, jsme článkem živým. Rovněž s jednotlivými národními svazy se přátelské svazky utužují jak zájezdy, tak písemným stykem. Musíme také dobře mít na zřeteli, že máme za hranicemi své přátele a spojence, kteří nejsou pro nás bez významu. V tomto oboru by bylo však potřeba více pracovníků, jako ostatně všude. Proto zdůrazňována také už dlouho znalost jazyková. K práci však se nikdo nehlásil, teprve v poslední době se začíná projevat zájem. Zahraniční sekce Ústředí potřebuje

co nejvíce lidí, kteří by ovládali různé jazyky, neboť styk se zahraničím musí se díti hladce a bez závad. Nutno vzít vše do ruky pevně a ne na chvíli, pro dobro věci a ne pro zásluhy, a myslet na zdravý růst celku.

Myslím, že jsem těmito nahozenými myšlenkami s dostatek vyjádřil dnešní stav a podal povšechný obraz díla vykonaného. Bylo by třeba o mnohém se rozšířit, ale moje pero není k tomu povoláno. Ostatní patří fóru členstva. Bylo by si jen přátí, aby všichni, kdož mají dobrou vůli, nezůstávali pozadu s prací, aby se k ní považovali ne za vyvolené, ale povolané a z ní hleděli vytěžit co nejvíce toho, co by přispělo k našemu růstu vnitřnímu i vnějšímu, co by nám, jak jsem na začátku řekl, umožnilo opět mocný krok k cíli, jež s očí nespouštíme, a který pro příští rok budíž: vysoko vztýčený náš prapor při čtvrtstoletém jubileu našich prvních akademických spolků a v stínu jeho mohutná pouť do Říma — prapor, jenž by symbolisoval naši sílu.

—O—

Karel Flala :

Před valným shromážděním Ústředí katolického studentstva československého.

Před rokem svěřili nám kolegové delegáti jednotlivých SSS. a našich akademických

spolků správu věcí spolkových, správu celého hnutí. Období naší činnosti blíží se ku konci a konečné bilanci. Jsme šťastni, že docela klidně a s radostí předstoupíme před vás, abyste poznali a po případě i ocenili naši hlavně hospodářskou práci. Váhy spravedlnosti silně nakloní se v náš prospěch, pod váhou aktivní, dobré a úspěšně provedené práci, ať již organizační, či finanční, neb ostatní.

Krátký rok nedal ovšem tolik příležitostí, ani času k šťastnému a závěrečnému vyřešení všech akutních otázek, jichž projednání jsme museli na se vzítí. Nebudu zde vypisovati celou naši obsáhlou činnost, o níž uslyšíte ve zprávách funkcionářů. Nemohu však mlčením přejíti náš sjezd, připravovaný a spočívající na několika obětavých členech a tak velkolepě se vydařivší. Čistě studentský sjezd navštívě-

ný i zahraničními kolegy; nadšením a pravou bratrskou láskou prosycený sjezd, byl jistě dýmantem ve všech svatovácl. oslavách. Stačí připomenouti ony krásné dny a v mysli obživne průběh celého sjezdování . . .

Na některých místech prorazili jsme skálu nepochopení, nedůvěry a odporu k naší organizaci a založili tam sdružení. Nejde nám o závratný počet organizačních jednotek ani počet členstva celku. Svědomitě prováděné přijímání skutečně katolických studentů za členy jest zárukou jakosti, o kterou nám jde, neboť i s menším počtem kvalitních členů vykonáme více, nežli s milionem neukázněných — »členů na počet«.

Již sám účel naší organizace a snaha vychovati ze sebe dobré praktické křesťany vyžadují výchovy i práce individuálně prováděné a všímající si duše studenta od osoby k osobě. Na tomto poli rozhodující slovo a hlavní úspěšné vedení naší akce závisí v první řadě na obětavé práci našich duchovních rádců.

Činnost naše musí býti pokud možno nejširší a nejpestřejší. Čiňme cokoliv, jen ne nic špatného. Jsme mladí a proto těkaví, neradi jednu práci konáme dlouho. Toužíme po neustálých změnách.

Požadujeme pouze to, co jest povinností každého katolíka, totiž život víry, život křesťanský. Přihlížíme ke skutečným potřebám studenta a oprávněným jeho tužbám. Potřebujeme výchovy hlavně radou, pomocí, povzbuzováním, laskavou výstrahou a návodem k sebevzdělání a sebevychování. Vedoucím a rozhodujícím činitelem jest láska ke studentstvu!

Příští rok radostně celé naše hnutí pozdraví a se zájmem bude sledovati oslavy prvních našich spolků, České Ligy Akademické v Praze a Spolku katolických akademiků

Václav Černý:

Vetera et nova.

»Jitro« uzavírá svůj XI. ročník. Mám-li dnes říci několik slov při zakončení ročníku, jest třeba býti velice opatrným, přísně kritickým při posuzování toho, co se vykonalo nebo snad co se vykonati mělo, ale nač naše síly dosud nestačily, či lépe řečeno, pro co nebyla ještě doba zralá, na co nebylo čtenářstvo a přátelé »Jitra« dosud vychování.

Když jsme počínali ročník, měli jsme ty nejlepší plány a snahy uvéstí budoucně v život. Zdálo se, že bude získán zájem širší veřejnosti pro náš časopis a kol. spoluredaktor Fr. M.

»Moravan« v Brně, které vznikly před dvaceti pěti lety. Jejich vytrvalostí, snažením, bojem i organisováním vzniklo naše hnutí. Č. L. A. i Moravan, předvoj a první průkopníci našich snah vyvolali v život Ú. K. S. Čs. Do jisté míry na jejich oslavách budeme i my účastni.

K šťastnému a všestranně dobrému splnění našich tužeb, přání i úkolů potřebujeme: lásky k věci, dobré, pevné a odhodlané, nebojácné důvěry ve vedení, obětavosti, sebezapření v uznání autority vrcholné instituce, odvahy nelekající se žádných překážek v plnění svého programu a našich povinností — povinností katolického křesťana, plnění náboženské povinnosti. Tot nejstručněji vyjádřena část příští práce, jejíž splnění v celém rozsahu přejeme příštímu výboru.

Kolegové ještě bych vás rád upozornil na několik důležitých věcí. Jest to předně náš tisk. Získávejte nové odběratele, ať alespoň o nový 1000 odběratel máme více. Pošlete nám adresy kolegů a přátel, kteří by mohli a chtěli příští ročník »Jitra« odbírat. Každý z vás touží míti pěkný studentský kalendář — kupte si náš kalendář katolických studentů a budete mile překvapeni jeho pestrým a bohatě cenným obsahem. Skutečně nejlepší věc a při tom nejlacinější. Nesmíte za podobné věci dávat peníze našim nepřátelům, když dostanete svoji lepší a laciněji!

Kolegové, abiturienti, mnozí půjdete studovat výše. Víte co jest vaší povinností? Přihlásiti se do našeho akademického spolku. — V Brně jest to SKA. Moravan, Sušilova kolej — a v Praze Česká Liga Akademická, Praha II., Spálená 15. — Co vám nebylo možno vykonati na střední škole, máte příležitost provésti v akademickém spolku.

Další naší práci kéž žehná Nejsvětější Srdce Ježíšovo!

—O—

Pecháček učinil pro to velmi slibný začátek tím, že v prvním čísle »Musea« v informačním článku o nový směr »Jitra« vyzýval k debatě. Redakce »Musea« přijala to docela laskavě a prohlásila hned na začátku, že poslední slovo si ponechává pro sebe. Reagoval jsem tehdy na článek kolegy spoluredaktora, avšak marně. V následujícím čísle nemohl býti článek můj otištěn, poněvadž číslo bylo věnováno tehdy papežskému jubileu a slíbeno mi, že článek předají do studentské hlídky ve »Dni«. Nemám zde v Praze příležitost čísti denně »Den«, ale

pokud jsem informován, myslím, že ani tam článek nebyl otištěn. Myslím však, že studentská hlídka ve »Dni« byla pro to nejméně vhodná, a i kdyby článek tam byl býval otištěn, tak zapadl stejně do moře zapomnění, jako kdyby nebyl býval tištěn vůbec. Mělo-li být dosaženo toho, co měl v úmyslu kol. Fr. Meth. Pecháček, pak k něčemu skutečně pozitivnímu mohlo dojít jen tehdy, kdyby se debata byla rozpředla v »Museu«, poněvadž, jak jsem se již zmínil, šlo o to, zainteresovati širší katolickou inteligentní společnost pro »Jitro«. Pevně věřím, že by se bývalo z toho vytěžilo leccos dobrého a nového pro ucelení a vážnější postavení jediného časopisu středoškolských katolických studentů. Velká škoda, že se tak nestalo; snad se to dá ještě příštím rokem napravit. Škoda byla také, že Fr. Meth. Pecháček odjel z Prahy a tím byl zbaven úzké vnitřní spolupráce.

Snažili jsme se však »Jitro« povznést pokud to bylo vůbec v našich silách a myslím, že se nám to přece jen z části podařilo, jak o tom svědčily souhlasné hlasy na pracovní konferenci v Prostějově a i v »Jitře« samém v rubrice »Řádky chvályplné a nelitostné«.

Tato rubrika stojí za kapitolu samu pro sebe. Kdyby se nebylo vykonalo nic víc, než že byla tak slibně začata a našla tolik pochopení a zájmu, můžeme si klidně říci, že se dosti za rok vykonalo a jest si jen přáti, aby i nadále se těšila tak velikému zájmu, jako tomu bylo dosud. Zde se skutečně jevil čilý život a zájem o věc, i když často názory byly různé a všelijaké, našel se zase jiný, jenž se dovedl k námětu postaviti s jiného stanoviska a často i kritičtěji a správněji. Jednu věc jsem však nemohl pochopiti, že se vždy ještě našly hlasy, které si stěžovaly, že se věnuje příliš mnoho místa Literární hlídce. Tím se dostávám k jiné kapitole, které bych chtěl věnovati také několik slov samostatně a zvlášť.

Nechci zde mluvit nějak pro domo mea, ale upozorňuji jen na jedno, že jsem hned v prvních číslech upozornil na to, proč chci věnovati více pozornosti speciálně literatuře, divadlu a filmu a myslím, že každý, jen poněkud soudný čtenář, mi musel a musí dáti za pravdu. Planá jsou slova poukazující na řadu časopisů literárních a podobně. Snažil jsem se vždy zařaditi sem i takové věci, k nimž bylo třeba zaujmouti zcela zvláštní kritické stanovisko se strany čistě katolické. (Viz na př. čl. »O Rimbaudovi v 8. č.) O to mi šlo, aby katolické studentstvo bylo o těchto otázkách informováno správně a ne jak ho může informovati většinou literární kritika. I zde jsem docela spokojen a jistě i řada jiných, že i zde bylo vykonáno velmi mnoho dobrého a užitečného.

Co se týče pak vlastního obsahu »Jitra« beletristického, zde se najdou vždy hlasy pro i proti. Stále se volalo, aby bylo »Jitro« veselejšího obsahu, ale nikdo se o to nepokusil aspoň s takovým zdarem, aby se bylo mohlo přistoupiti k realizování tohoto přání. Zdá se, že zdravého humoru mezi studentstvem vůbec není, anebo nenašli se takoví, kteří by jej dovedli podati. A o tom se tedy dále disputovati nedá. Nutno však vyčkati lepších konstelací. Nesmí se však nikdy zapomínati, že »Jitro« není humoristickým časopisem, že jeho poslání spočívá docela v něčem jiném. A při volbě článků vážných vždy se přihlíželo nejen k námětu, který byl často velmi dobrý, nýbrž i k uměleckému zpracování, kteréžto dva základní prvky se spolu tak často rozcházely, místo aby byly v nejužší souvislosti. V tomto směru nebude nikdy »Jitro« stoprocentní, poněvadž je přece jen tribunou mladých a začátečníků, kteří zde vlastně teprve hledají to svoje umělecké já.

Co se týče pak úvodníků, byly o ně žádány vždy osoby význačnější v katolické veřejnosti postavené a myslím, že volba byla vždy správná a dobrá. Vzdávám zde autorům úvodníků upřímně Pán Bůh zaplať a žádám je, aby i na příště zachovali časopisu katolického studentstva svoji přízeň a lásku.

To by byl asi z hruba pohled nazpět a z něho se můžeme již dobře poučiti do budoucna. »Jitro« je vlastně jediná složka celé organizace katolického studentstva, která má možnost podávati svědectví o životě a činnosti katolického studentstva. Kdyby toho nebylo, pak vše ostatní je podružnější a můžeme říci, že za dnešních poměrů bezvýznamné, poněvadž naše studentstvo není ještě tak organizačně vyspělé, aby mohlo jiným způsobem působiti na veřejnost. Cesty by byly ještě různé, ale tisk, to je hlavní, bez čeho se dnes ve XX. století žádná organizace neobejde. A tisk stojí peníze a velké peníze! Na nějaké zázraky a milosti od veřejnosti nemůžeme počítati, jak jsme se již často přesvědčili i v kruzích nám nejbližších, nezůstává tedy nic jiného, než abychom se postavili na vlastní nohy a jen sami sobě nejvíc důvěřovali. Je tedy svatou povinností každého čtenáře, aby ten nepatrný peníz, to minimální předplatné, bylo každým řádně a včas vždy zapláceno. Jestliže každý jednotlivec splní tento nepatrný požadavek, bude možno i na dále »Jitru« prosperovati a plniti svědomitě svoje důležité poslání, k jakému je určeno. Kdyby tuto nejmenší obět studentstvo nevykonalo, mohly by nastati velmi nepříjemné chvíle s dalekosáhlými důsledky, jež by jistě velmi katolicismu u nás uškodily.

Nezoufejme však a hledme do budoucna s největšími nadějemi. Mládí má přece před

sebou život a ten chce žít a musí žít, nesmí zahynouti a věrme, že nezhyne. Pustme se v příštím roce do práce s největší láskou a se svatým nadšením a Bůh naší práci jistě požehná

a to dobré, co bude vykonáno, bude nám nejlepší odměnou a potěšením za naši práci a oběti, které naší svaté věci přineseme.

—O—

J. Kolařík :

Pozdě.

*A hořkost přešla, dnes jen vzpomíná se
na zašlé chvíle, zašlé už docela,
a člověk z pýchy nebetyčné ká se
a s hrůzou patří na to, co zasela.*

*A to, co mohlo snad být krásnou chvílí,
teď teprv zdvihá s šedých oblaků
a k rtům svým tiskne, ždá si nové síly
a ždá si vroucně velkých zážraků...*

Fr. Hradil :

Ve víru hesel.

Hlubavá mysl člověka nesla se od prvních začátků lidského bytí k řešení životních individuálních myšlenek a k logickým závěrům, zahrnutým ve střelná slova — hesla. Je dnes na světě tolik názorů, kolik bylo a je lidí. Obsah jejich hoví životní zásadě myslícího člověka a já vidím jen dva směry, k nimž se kloní lidský duch — sklon k materialismu a idealismu. Přechodů neznám, neboť tyto jsou jen nevyjasněné charaktery s častým přídechem klamu a podlízavosti.

Myslím, že co je svět světem a hlavně člověk člověkem, je tu boj dvou zmíněných filosofických směrů.

Dnešní doba staví svou svobodomyšlností každého k rozhodnutí, zda za hmotou, či výše se odpoutat od těla a hledat víru v jiný život.

Světová válka dala prý převahu prvému, ale já tomu nevěřím a jsem přesvědčen, že byla to právě válka prohnílého pozemského života s něčím oduševňujícím, co mělo, má-li život vůbec jaký smysl, a také muselo zvítězit. V tom, že národy se osamostatnily, ať již od pout národních poroby, anebo od spoutání ducha nelid-

ským nucením k jedné zásadě, je zřejmé vítězství idealismu. Ač tíhnu k tradici a ji hájím, cítím však, že osobní touha jedincova musí býti silnější než odkaz jiných.

Jsme ve víru hesel. Katolický studente, odpoutej se od zevnějšku a probíjej se ve světě sám svým smýšlením k hledání pravdy. Naše jediná pravda je Bůh. Jsem pevně přesvědčen, že kdyby žil Bůh způsobem lidským, nebyl by Bohem. Nadpřirozenost, toť náš Bůh. Eucharistie se svým mystickým Kristem, to je ta touha, kam by se mělo dostat lidstvo.

My katolíci jsme se tak daleko ještě nedostali a přece naše učení a hlavně víra v Krista nás tam vede. Jsme svým praktickým životem jen na přechodu od země do neznáma, a ač voláme Boha, držíme se pevně pláště země. Jsme nevyhraněná povaha, čpící neupřímností a plna klamu. Chybí nám smysl pro obět, ač máme povinnost viděti každé neděle ideál oběti; vmlouváme se na malý zástup za námi jdoucích, ale nevidíme v hloučku odvážných apoštolů svého vzoru. Jsme prý ve víru hesel a sneseme, když svou liknavostí zabíjíme své heslo — Boha.

Nemá smyslu, aby žil člověk milující Boha a svět zároveň. Jestliže právě jest to ten Bůh, který nám zprotivil hledat záchranu v násilné smrti, proč nejdeme k němu? Vždyť cesta k němu není jen kamením poseta, ale i radost ve společenském životě je radostí jeho. Je třeba obrody od shora ať v ohledu kulturním či veřejném, je nutno, chceme-li žít, otřepat se sebe pel falešnosti a patolízalství a být upřímným, jak v tisku, tak i mluveném slově.

Nebojím se víru hesel, ale chci se dostat, třeba i neuznán, k heslu katolíka — ad maiora Dei gloriám.

Ze zповědi katolického studenta.

—O—

Jiří Pilecký:

Kopretiny.

*Spi, sestro znám hnědou, ve tmě tlící kost
a vlas na spáncích už zetlelý,
jenž učí znát mne minulost
i hodin litovat, jež nad námi v dál letěly!*

*Spi sestro... hlína je měkká dost
pro jedno srdce, jež jí v loktech dřímá,
— pro radost zapomeňme truchlivost
a za lásku nechť trpí jiná vina!*

*Nad mohylou z trav a bílých kopretin
se mihne bělásek, kos přitlumeně hvízdá,
zeď hřbitovní omšená, vesnic červený stín,
spi sestro, tam vchodu není do malého hruzdla!*

Tam vchodu není! — Blíž přituleni
kdys byly kříž a žluté kaple stín
v úlevném jara tlení —
dnes kříže není, ale dosti slz a bílých kopretin.*

Jaroslav Šmejkal:

Studentský život v koleji sv. Prokopa.

Požádali jsme dp. B. Matějů, redemptoristu, aby nám opatřil nějaký referát o životě amerických studentů. P. Matějů vyhověl naší žádosti a obrátil se na benediktinskou kolej v Lisle-Illinois, kde pan *Jaroslav Šmejkal*, studující gymnasium, nám napsal zajímavou zprávu o životě studentů v Americe. Tento náš krajan stává se tak naším milým dopisovatelem a navazuje styky »Jitra« s jejich časopisem »Student Life«.

Na Vaši žádost, abychom něco napsali o studentech do Vašeho časopisu »Jitra«, byl jsem vybidnut ctih. fr. Waltrem Jendrušákem O. S. B., redaktorem »C.-S. Student Life«, abych se toho úkolu ujal.

Nežli však podám náčrtek našeho života zde, nebude zajisté z místa, když Vás seznámím s naším systémem školským. V Americe tudíž i náš ústav je rozdělen na dvě části. První čtyři ročníky vyšší školy (High School) a čtyři ročníky kolejní (College). Všechny osm ročníků dohromady se rovná Vašemu gymnasiu.

Náš ústav jest v rozkošné krajině západně od Chicaga 28 mil vzdálený. Jest majetkem a zároveň i ve správě českých řeholníků řádu sv. Otce Benedikta. Studenti zde zároveň bydlí a stravují se jako na př. u Vás v biskupských malých seminářích, ovšem s tím rozdílem, že naši studenti se připravují nejen k duchovnímu stavu, nýbrž k různým jiným povoláním. Dosud byli přijímáni hoši českého i slovenského původu. Máme svoji studentskou kapli, kde se zúčastňujeme všech náboženských úkonů, moderní tělocvičnu atd. Kolem budov jsou různá hřiště pro všeliké hry.

Mezi naším studentstvem zde a studentstvem Vaším je patrný rozdíl. Nemůže-

me dlouho Vašemu studentu porozuměti, nežli vnikneme do jeho povahy. Zdá se nám drsnější a uzavřenější povahy, nemající zájmu o své nejbližší okolí. Toto jest však mylná domněnka. Brzy přijdeme k názoru, že pod touto zdánlivě tvrdou skořápkou se skrývá dobré a upřímné srdce.

Americký student nezná sladkých frází či zvláštních komplimentů, ale beze všech předsudků podává se tak, jakým skutečně jest. Jest rázný, ale při tom upřímný. Ovšem že jsou i nepatrné výjimky jako všude na světě. On miluje svou školu, svůj ústav, na který, když jej opustí, ještě po letech rád vzpomíná a při různých příležitostech jej navštíví.

Naši hoši milují sport. Důkazem toho jsou různé hry, mnohé u Vás neznámé. Jako na př. oblíbená hra »base ball« (míčová hra) je takoruka národní americká hra. Potom kopaná, která se zde hraje poněkud jinak. Tenisu a jiných her se může každý student zúčastniti. Nyní jest velice oblíbená »košíková hra«. V některých těchto hrách máme pravé mistry. A tak se naši hoši utkávají často s jinými studenty z různých škol a ústavů. Loňského roku dobyli si naši hoši v »košíkové hře« championát. Jest zajímavé pozorovati takový rozhodující zápas, když spolustudenti, kteří se neúčastní zápasu, alespoň s hlediště a galerií povzbuzují své kolegy hráče zpěvem a zvláště provoláváním různých hesel. To by přeci znamenalo ponížení pro naši kolej, kdyby studenti prohráli nějakou hru!

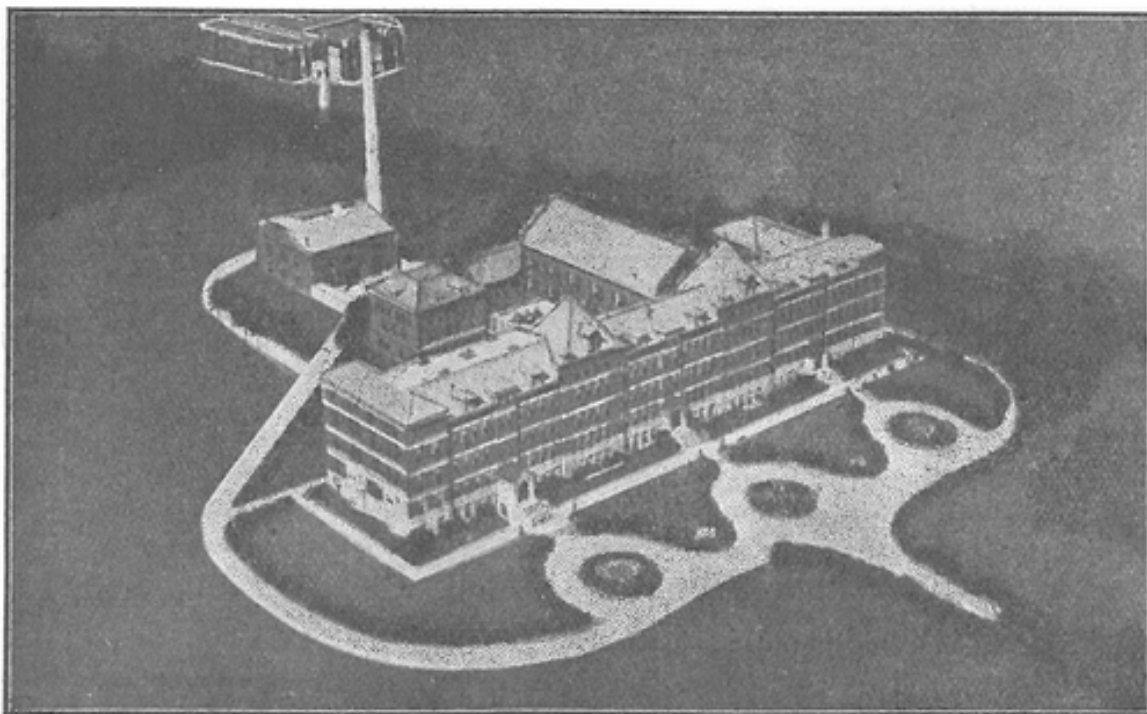
V polovici května pořádáme majales téhož typu jako u Vás. Tento den jest dostaveníčkem bývalých studentů, z nichž mnozí zaujímají krásná postavení

společenská. Někteří jsou již starší páni, ale rádi se vracejí alespoň jednou za rok ke své drahé »Alma mater« a zde v přátelském rozhovoru se svými bývalými spolužáky a dp. profesory ožívují krásné vzpomínky na svá zašlá studentská léta.

Ale nejen samý sport a zábavy vyplňují náš život zde. V dnešní době jest nutno, aby každý dovedl dobře a správně promluvit, když je toho třeba. Tím více nám katolíkům, když často naše sv. víra jest napadána a tupena. Tu naši duchovní otcové věnují velkou pozornost veřejnému řečnictví, ve kterém se pilně cvičíme.

Založili jsme po způsobu druhých ústavů debatiní kroužky. Debatovalo se

přináší naše školní události a seznamuje čtenářstvo s naší školní kulturou. Před několika lety vydával se tento časopis v češtině. Mělo to však tu nevýhodu, že časopis ten nemohl býti rozšiřován mezi Američany, kteří česky neumějí, a našich českých odběratelů nebylo mnoho, takže vydávání časopisu se vůbec nevyplácelo. Nyní jej vydáváme v jazyku anglickém, který koná pravé poslání. Máme mnoho amerických odběratelů, kteří se tímto způsobem seznamují s naším národem a s naší kulturou. Každé číslo přináší zprávy o naší české vlasti, nejnovější události, jakož i různé historické články. Různé obrázky důležitých a historických míst v Československu, jakož i podobiz-

nejvíce na časové otázky. Loňského roku jsme pořádali několik debat čili správně řečeno slovních utkání s druhými ústavy, což bylo velmi zajímavé. Nejoblíbenější debaty zabývaly se otázkami: »Má-li býti prohibice zrušena?« a »Má-li býti podržen nynější porotecký soudní systém?« Velice vděčná látka a byly to opravdu někdy až ohnivé debaty. Je to dobrá škola pro studenty, neboť když opustí ústav a vstoupí do veřejného povolání, jsou vždycky připraveni promluvit rozumně a v pravý čas, dle toho, jak toho okolnosti vyžadují.

Mimo to vydáváme »Studentské Listy« (Student Life), měsíční to časopis, který

ny různých prominentních našich lidí zde i v Čechách. Časopis ten je velice oblíben.

Máme též pěknou kolejni kapelu pod řízením P. Františka Šindeláře O. S. B. Byli byste překvapeni, jak naši hoši dovedou hrát krásné české skladby. Že něco dovedou, o tom nejlépe svědčí, že hráli též při Eucharistickém kongresu v Chicagu, pořádaném r. 1926. Loňského roku pořádali jsme překrásnou hru k tisícileté památce mučednické smrti sv. Václava. Zmíněný P. František O. S. B. sám vše zkomponoval. Současně byly promítány i světelné obrázky celé české historie od příchodu praotce Čecha až do r. 1918.

Celou tu dobu účinkovala kapela hraním případných písní. Bylo to vše překrásné, takže museli naši studenti tuto hru několikrát opakovati a podnikli cestu do různých měst jako do Chicaga, Detroit, Cleveland atd., vzdálených na sta mil od našeho ústavu.

Lid byl přímo unešen krásou a výpravou tohoto vzácného díla, které je tím pozoruhodnější, že dp. skladatel, ač v cizině narozen, tak se o otčinu a řeč

svých předků zajímá, že by mnohého rozeného Čecha zahanbil!

Tak jsem Vám alespoň z části nastínil život studentů v koleji sv. Prokopa. Budou-li Vás zajímati další zprávy a zvláště, máte-li nějaké otázky, milerád Vám napíši. Těšíme se na zprávy od Vás a na zaslání Vašeho časopisu »Jitro«.

Končím s křesťanským pozdravem »Zdař Bůh!«

—o—

Osvaldovec I

Katolícke Slovensko jubiluje.

Kultúrna ustanovizeň slovenská, ktorá slávi toho roku 60. ročné jubileum svojho dejstvania, je útvar, vyrastlý z duchovných potrieb katolíckeho ľudu. Už dávno na Slovensku túžilo sa za takým spolkom, ktorý by šíril vzdelanosť nábožensko-mravnú medzi najširšie vrstvy ľudové, ktorý by podal chudobným rodinám dobrú knihu v reči slovenskej.

V slovenských kultúrnych dejinách boli už spolky podobného programu. Veď Bernolákov »Učené slovenské Tovarišstvo« roku 1793 v Trnave založené, tiež bolo »vystavené k častejšiemu tlačení našich slovenských i duchovných i svetských kníh« (Fándly); a ten istý cieľ mal aj Hamuljakov »Spolok milovníkov reči a literatúry slovenskej« v Budíne 1834, ktorý bol iba druhým dejstvom zaniknutejšieho »Tovarišstva«, ako doznáva sám zakladateľ. Oba spolky zanikly po niekoľkoročnom účinkovaní a vykonaly, najmä prvý, veľkú prácu v našom národnom obrodení.

Keďže prvým buditeľom slovenského národného povedomia bol Oravčan Bernolák, novým kriesiteľom v tretej štvrti XIX. storočia a tak tiež zakladateľom Spolku sv. Vojtecha bol opäť Oravčan, bernolákovec duchom i krvou (matka Radlinského bola Alžbeta Bernoláková!).

Už v rokoch 50tych pracovalo sa na založení Spolku, však nebol povolený ani arcibiskupom — primášom ostrihomským, ani vládou. Konečne koncom roku 1869 podarilo sa vzmôcť potvrdenie u nového primáša kard. Simora.

Radlinský žiadal v prosbe: »aby slovenský veriaci ľud neostával ďalej bez tak spasiteľného ústavu, akým má byť Spolok sv. Vojtecha.«

To, čo inde hľadá, nech radšej najde doma vo svojej vlasti. Totižto knihy nábožensko-

mravné, a to vo svojej reči písané, pomocou ktorých by sa v učení viery a mravov zdokonalil, v katolíckom presvedčení upevnil. « V septembri 1870 bol potvrdený aj vládou a tak uvedený v život..

»Tovarišstvo« a Hamuljakov »Spolok« ztroskotaly zväčša na ťažkostiach obchodných, hmotných. No Radlinskému sa podarilo postaviť Spolok na zdravých základoch, takže mohol sa újať budúcnosti. Založil ho na členských podieloch, ktoré členovia potom dostávali ročne v knihách. A zakladateľ sa nesklamal; ľud hlásil sa za členov a čítal podielové knihy.

V tých časoch, keď Matica Slovenská bola zrušená (po r. 1875) a nebolo žiadnych národne-buditeľských spolkov, jediný Spolok sv. Vojtecha konal kultúrnu misiu medzi ľuďom.

Za 60 rokov zmohútnel Spolok sv. Vojtecha v mocný spolok kultúrny a vydavateľský. Počíta vyše 80.000 členov, vydal od svojho založenia takmer sedem miliónov kusov kníh; má najmodernejšie vzpravenú tlačiareň na Slovensku, má novú modernú budovu (dosiaľ pravda nedokončenú), ktorá sa bude vypínať ako mohútny symbol a bašta katolíctva na Slovensku!

Spolok sv. Vojtecha jubiluje. Prijdú Slováci zo zahraničia, z Ameriky, Spolok si prevezie z Prahy do svojej kaplnky telo sv. Vojtecha, svojho patrona, telo Sasinkovo z cudziny do rodnej Skalice, odhalí nádherný pomník Radlinského v Kútoch a celý sad pamätných tabúl zaslúžilým národovcom. Slávnosti vyvrcholila v Trnave, v sídle Spolku, v dňoch 2.—5. augusta.

Spolok sv. Vojtecha, či katolícke Slovensko bude dôstojne manifestovať.

—o—

František Kašpar: v létadle.

*Na zemi chřadla má důvěra,
plně teď do vůní rozkvétá.
Konečně v Božím jsem náručí
docela, jak se stroj rozlétá.*

*Zdá se mi obrovskou kolébkou,
Otcova ruka ji pohání.
Vznáším se nad zemí, překrásnou:
tak se jen milenec naklání*

*nad tváří milenky opojen
poprvé pohledem změněným.
Vlasti má, pozemské nebe mé,
jaks krásná, tepřiva nyní vím.*

*Užaslým nejsladším pohledem,
shlížím níž na hlavu království,
na tu tvář gotickou, mateřskou,
v očích se slzy mi plesu chví.*

*Prastará toář, z ní jak zázrakem
barokní oči se dívají,
mladistvé, milostné, zářivé,
až ke dnu duše mé sálají.*

Frant. Maria Horák :

Na vás je . . .

Jsem v klášteře.

A za tu dobu, co zde jsem, měl jsem příležitost, setkati se a promluvit s nepřehlednou řadou lidí. Znamých a neznámých. Jedni — a těch bylo nejméně — se divili. Co v klášteře? Většinu pak okouzila mohutnost a všeobsáhlost činnosti příslušníků kláštera v minulosti i dnes, žasli nad bohatostí sbírek, nad skvělostí sálů knihovny i krásou obrazárny, a záviděli mi, že smím žítí uprostřed takových pokladů kulturních a uměleckých, které z dávno zašlých věků hovoří věčně mladou mluvou svou.

Méně pak bylo těch, kteří pronikli až na hlubinu toho, čím kláštery naše národu a vlasti byly po celá staletí jejich bytí, kteří nejen viděli vnější krásu sbírek a památek, ale kteří si uvědomili, že při všem, co podniknuto bylo ne sláva a čest vlastní byly hybnou silou, byly světlem, ukazujícím tisícům řeholníkům cestu při jejich práci a snažení, ale hluboká, vroucí láska k Bohu ve svatostánku . . . Že po staletí v nezměrné velikosti a kráse v život uvedena byla slova žalmisty Páně: Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini Tuo da gloriam . . .

Jsem v klášteře. 790 dlouhých let přeneslo se přes něj od té chvíle, kdy král Vladislav a biskup olomucký Zdik, kladli jeho základy. Co radostí, co žalu od oněch chvil! Do základů bývala otřesena mnohdy existence kláštera v dobách plných válek a kouře . . . kdy bělostné rouch synů sv. Norberta se zbarvilo nachem krve . . . leč jako Fénix dobré dílo opět se zrodilo z rumů a trosek . . . A stane-li dne noha cizincova na půdě kláštera, pak žasne a žasne a žasne . . .

Bývalo dobře a bývalo zle kdys v minulosti. Leč zdá se, že nikdy nebylo tak zle jako

nyní. Putujte od kláštera ke klášteru a zeptejte se, co nejvíce tísni a bolí, co nejvíc se staví v cestu radostnému a plodnému rozvoji, a všude, na bílém Strahově pražském i v Želivě a Nové Říši, u Augustiniánů na Starém Brně i v Praze, u Benediktinů ve staroslavném Břevnově i na Rajhradě i u Maltézanů uslyšíte stejnou odpověď: Není mezi mladými té lásky, která po staletí dala život a rozvoj a rozkvět domům našim i tím slávu národu i církvi . . . není dorostu . . .

Je to obžaloba — nemá, leč tím strašnější obžaloba — činnost a rozvoj nejstarších a nejslavnějších klášterů českých jsou znemožněny a podlomeny nedostatkem dorostu . . . Obžaloba národa, všech jeho katolických příslušníků a v prvé řadě mladých . . .

A nejen vnitřní rozvoj a činnost v klášteře samotném jsou ohroženy, nýbrž i zevnější činnost oněch klášterů, které mají duchovní správu ve farnosti je podlomena.

Hle, cisterny, které vysychají. . .

Poněvadž není mladých, kteří by nadšením a obětmi razili cestu proudům milosti . . .

A přece — nikde ve světě širém nekyne tolik štěstí a míru, tolik pochopení a krásné lásky, jako v našich starých klášterech, stulených kolem svatostánek vznešených chrámů.

Těch svatostánek, které po dlouhá staletí sytily věrné syny řeholní rodiny a dodávaly síly, jaké svět dáti nemůže.

Mám prosbu: Vy mladí, zkoumejte srdce a ledví a snad chovají v sobě tolik lásky a víry, abyste mohli nastoupiti cestu, kterou tisíce a tisíce před vámi šli. Jen čisté, nezkalené srdce a dobré vůle je třeba, abyste sami šťastni, byli průkopníky a nositeli nové slavné éry českých klášterů.

Leonid Lesěv :

Christos voskrese.

Nemocnice: hodiny zpívají: tik - tik - tik - tik, moucha tančí po špinavé okenní tabuli — sestra stojí a mezi prsty jí klouzá růženec a já

— ač nejsem ani lékař — ani ještě kněz — stojím u smrtelné postele dobrého člověka. Byli jsme dobří přátelé a blízcí příbuzní, neboť u-

mírající je Rus a já jsem též. Jeho minulost byla křivolaká a hořká a nikdo nenahlédl za záclonu, k níž klíčem byla Ivanova zkřivená ústa. Z daleka — z tajemných tunder Sibíře rostly jeho kořeny a matka ho posvětila Ivanu Dobrodějci. Slyšel něžné a vábivé zpěvy širokých a svobodných stepí a zakotvil v zajateckém táboře v Moravské Třebové. Studoval a nyní se chystá k Otcí.

Oči Ivanovy jsou usměvavé a mlčelivé, neboť poznává docela jasně: lager plěnných něb byl končec stradanij, ljudi dobryje i pokazyvajut sja nam, kak my ich sebě predstavjajem, i my predstavjajem ich sebě, kakimi my sami. I Bog samyj lučšij.*) Zastavily se na

mé tváři a hledí. Prosí o něco — myslím si, a skloním hlavu.

Christos voskrese**) dýchl mi do ucha a zrak se mu dětsky čistí.

Christos voskrese — a čeká — čeká. — Já nic. Pak jsem pochopil a šeptám: Christos voskrese — ale políbit jsem se ho bál.

Pak se naklonil ještě jednou: Posledňuju moju zadaču pošli do »Utra« i privětstvuj znakomych.***) Christos voskrese!

Za malou chvíli jsem odešel, neboť umírající mluví i s nepřítomnými a já nejsem člověk dobrý. Za hodinu byl Ivan mrtev.

Ivane — vzpomeneš si na mně v ráji? —

—O—

Vilma Pelová:

Nálada.

Doubravou sluncem šla jsem zalitou,
byl tichý podvečer, kdy odlétal už den
a jas svůj rudý v starý házel les.

Já šla a pod nohou mi tmavý hořel vřes,
ve sněti zalkal pták, mihla se houštím laň
a z dále slabě chvěl se zvonu zvuk.

Já cítila jsem, jak je Bůh mi blízek,
cítila Jeho přítomnosti van —
a duše má se blahem zachvěla.

Leonid Lesěv:

Miluji Ježíše Nazaretského.

Motto: Prosil ho pak ten muž,
od něhož duchové zlí vyšli, aby směl
býti s ním. Ale Ježíš propustil ho
řka: Navrať se do domu svého a
vypravuj, jak veliké věci učinil ti
Bůh. I odešel, po celém městě hlá-
saje, jak veliké věci učinil Ježíš.

(Lukáš 8, 38—39.)

Může-li lidstvo věřit samo sobě až do —
dejme tomu — konce minulého století, je
láska podstatou a koncem života. Je zbytečně
volati do minulosti po příkladech. My sami
zakrýváme si jejich denně na sta a myslíme si
duchaplně jako pštros, skryjeme-li si hlavu,
že zmizí i zadek. Ale největší vadou dneška
jest, že dovede každý vytýkat, ale pomoci
nikdo.

Byly doby, kdy jsem byl úplně šťasten, ale
tomu už je velice dávno. Byl jsem maličký,
maminka mě měla ráda a tatínek byl živ. —
Oba mi říkali, že Bůh je dobrý, ale mocný.
I bál jsem se. Pak přišla divoká vichřice a ze
všeho zůstalo mi jen vědomí života a jistota,

že nosím v prsou spálený škvár. Jako napilý
malomocný potácel jsem se po nárožích ži-
vota a prosil jsem dospělé o slitování. Neboť
jsem věřil, že mají takovou moc. Ale po ces-
tách světského umírání slyšel jsem nářek a
pláč smějících se a viděl jsem: malí duchem
hrají si na velké a spravedlivé, blázni dobré-
ho srdce tančí pod lucernami — z očí kapou
jim slzy a ze srdce krev. A bylo mi nesmírně
smutno.

Rozhodl jsem se odejít, ale neměl jsem sil
urazit zámky; neboť klíče mi ještě nebyly
dány. Za slunných dnů stáhl jsem žaluzie a
vycházel jsem, když městem začala šeptat
světla. A viděl jsem: blázinec lásky, lidé chodí
s páskami na očích a já nemohu plakat. Lidé
jsou ubité špinavé zástupy a posílají zloděje
za devět hor a devět řek na zlaté hrady pro
úsměvy a štěstí. A když se nevracejí, jdou
do zasmušilých budov, klanějí se postavě jas-
ného Člověka a volají: Spasiteli — Spasiteli
— zachraň — slituj se! A hle: každý, jsa
hladov a žízniv, pije z pramene života a jí

*) Zajatecký tábor nebyl konec strastí, lidé jsou dobří a jeví se nám, jak my si je představujeme a my si je představujeme tak, jaké jsme sami. A Bůh je nejlepší.

**) Kristus vstal z mrtvých. (Velikonoční pozdrav Rusů.)

***) Poslední mou úlohu posli do »Jitra« a pozdravuj známé.

chléb věčný a odchází usměvavý a tichý. — Jako žebrák postavil jsem se ke dveřím, dlaň jsem nastavil, zmrzačelé údy si zahalil a volám: Přátelé — prosím! Bratři — hle, ubohý chudý! Podarujte!

Peníze cinkaly a já bláznivě potřásal obrácenou čapkou a smál se, smál. Kývl jsem přátelsky na jasného Člověka, neboť od něho bylo vše.

Do krčmy jsem se pustil, nadutě sedl za stůl, sáček zazvonil. Vodku mi musili donést. A chystal jsem se opít několik špinavých slepců; sám opilý tančil jsem po jedné noze a druhou jsem kopal ubohé, aby zazpívali hymnu zoufalých. Ale když jsem měl platit — zachrastil posměšně sáček. Vytřeštěnýma očima vidím: na dně žebrácké čapky leželo lině několik ohmataných plísků.

Falešné peníze! — šlehlo mi hlavou.

Byl jsem zbit a vyhozen.

Plný ran a myšlenek na pomstu ploužil jsem se ke chrámu. Vešel jsem. Ze všech koutů dýchl na mně chlad a šero. Otrásl jsem se, ale pátravě jsem hledal jasnou postavu.

Vidím však: jasu nikde není — prostor dřímá — dřímá. — Pod klenbou stojí zkřížená dřeva a myslím si: ach — zbloudil jsem. — Sklícen mlčením šoural jsem se dále: zkřížená dřeva jsou kříž, na něm jasný Člověk. Je mrtvý — poznávám — víčka se mu chvějí,

srdce má otevřené a z proražených dlaní kape na dlažbu krev: kap-kap-kap, jinak je ticho

Ale slyšíš: celým chrámem voní věčná píseň: Synu můj. — Nezdá se nikomu, poutníci, že rozpiaté paže jsou objekty lásky a proboděné srdce pevný hrad? — Duse se studem klesl jsem na přívětivý kámen dlažební a cítím: Bože dobrotivý, láska mě hladí po skráních — nečistota ze mne padá. Obrátil jsem se a hle: minulost jako škaredá služka se kradla mlčelivými sloupy ke dveřím.

Nevěrná — myslím si a zabořilo mně srdce. A budoucnost ležela tak sladce — tak sladce. Rozpřáhl jsem náruč a píseň se změnila: — pojd'! —

I šel jsem. A vše se mi zjevilo nesmírně laskavé a krásné. Pak jsem byl vyveden na vysoké místo a hluboko viděl jsem sténající lidstvo: uniformovaní nešťastní chodí, ohmatávají se a zpívají: »Hle, bůh!« —

I řekl mi Hospodin: »Zazpívej!«

Přiložil jsem dlaně k ústům, a ač jsem pohyboval rty, vyšel cizí hlas, říkající mé myšlenky:

»Od pólu k pólu hodíme pochodeň lásky!
ubohé a slabé
tíše
na čelo políbíme
a zvítězíme, zvítězíme!«

—O—

H. Stuchlý: Strakonický hrad. (Linoryt.)

Jára K.:

Prázdninový motiv.

»Ať se pinkl hází!«

Dnes už dávno se neříká prázdninám »vagace«. Odložili jsme tento název zároveň se slovanskou čamarou, s cestovním pinklem, s charakteristickou »študáckou« holí.

Mně se však zdá, že jsme odložili s tímto názvem i starý, svérázný způsob prázdninového života. Brali ti naši předchůdové slovo »vagace« v doslovném smyslu. Pro ně znamenaly cestování, toulání, vandrování, kulturněji řečeno turistiku, se všemi historkami, veselými a směšnými příhodami a povedenými kousky, jež budily všeobecné veselí. Se smíchem na rtech, bez groše v kapse, s pinklem na hřbetě, s notnou holí v ruce, nenasytnou zvědavostí studentskou, věčně zpěvní — tak je najdeme vykresleny u Jiráska, u Rubeše, u Wintra atd. Každá historka studentského rázu v těchto románech srší vtipem, zdravou veselostí, satirou nikoho nezarmucující — a vždy vzájemným přátelstvím.

Škoda, že na ty časy nám zůstaly jen bledé vzpomínky. Zradili jsme tradici starých, rázovitých studentů a nenašli jsme si v náhradu nic lepšího.

Německé studentstvo katolické se už vrací k starým zvykům, renovuje chvalitebný způsob života prázdninového dřívějších studentů ve svých studentských spolicích »Staffelstein«.

Za prázdninového pobytu v Mor. Třebové potkal jsem s kolegou průvod něm. katol. studentů, jdoucích na výlet. Pěkný průvod. Šli po skupinách po šestnácti, v čele každé skupiny pět hochů s kytarami a mandolinami, pestrými pentlemi ověšenými a veselý zpěv pochodové písně rozléhal se po náměstí. Téhož odpoledne setkal jsem se s nimi ještě jednou v »Schönhengsten«. Právě tábořili. Zpěvná nálada je neopouštěla. Žluté jejich košile a zelené krátké kalhoty se hezky vyjímalý v zeleni stromů.

Kolega-Němec mne informoval. »Jsou to studenti, samí studenti středoškolští a vysokoškolští; cestují právě po Českomoravské vysočině. Budou mít zítra akade-

mii v »Lidovém domě«. Chceš-li je blíže poznat, přijď!« »Půjdu.«

Dávaly se dvě jednoaktovky, písně, hudba. Nejvíce mne zajímala úvodní přednáška. »Náš spolek vznikl zcela samovolně ze snahy několika jednotlivců navázat na krásné zvyky dřívějšího studentstva, na jejich prázdninový způsob života. Krásná Boží příroda bývala studentům domovem o prázdninách, tam se zotavovali a zdokonalovali, tam se radovali a vzdělávali.

Zařídili jsme se dle jejich vzoru. Cestujeme, ale nezanedbáváme při tom služeb Božích. V kostele jest nám tak blaze a jsme tak rádi při mši sv., poněvadž jsme blízko Tvůrci vši té krásy, již se kocháme. Snažíme se zařídit svůj život zcela přirozeně. Nekouříme, nepijeme a raději trávíme krásné večery v přírodě místo v hostinci, bavíme se zpěvem a hudbou. Život je krásný a zasluhuje býti opěván písněmi a zpěvem.« To byl asi obsah přednášky.

Dnes více než jindy tane mi na mysli řeč studenta katol. něm. organizace studentské a nutí mne položit otázku, zda by něco podobného nemohlo se zařídit mezi českým studentstvem katolickým. Jsou členy SSS., nebo žijí v internátech, (učit. ústav ve Sv. Janě), snáze se smluví na prázdninovém programu, snáze se secvičí na některé hudební nástroje, snáze si porozumějí. Že se tím posílí studentská kolegiální, přátelství, že se studenti více sblíží, že se překlene zbytečně zející propast mezi středoškoláky a vysokoškoláky, že se rozproudí družné veselí a radostný život, je nasnadě a při tom to mnoho nestojí.

Nechci býti propagátorem abstinence, ale jisto je, že stykem s přírodou, porozuměním, láskou k přírodě, se student nadchne pro tuto dobrovolnou a krásnou ctnost, která dle slov Masarykových by měla zdobiti každého pravého inteligenta.

Nemám na mysli zakládati nějaké nové spolky nebo odbory, ale sdružit se ve volné skupiny studenti bez rozdílu škol, tak jak to bývalo dříve.

Dal jsem podnět — vrhl jsem jiskru a nechci nic jiného než aby se vznála.

J. H. z Valdeku:

Vykvetly růže.

*Uprostřed sadu s jasmíny
ve vůni letních květů,
u vody s bílými lekníny,
jimž vskutku daří se tu,
vykvetly zasněné růže.*

*V úsměvu lehkém na tváři
v závanech z červenových hájů,
v době, kdy rudě zazáří
radosti ze všech krajů,
vykvetly zasněné růže.*

*Na srdcích láskou zmatených,
na keřích, vyrostlých v máji,
v vzpomínkách časem vzdálených,
jež touhou zase zpět přilétají,
vykvetly zasněné růže.*

*Rozkvetly květy na keři,
bílá a rudá růže —
večer, když západ se zaseří,
k sobě blíž tisknou se — úže,
v objetí zasněné růže.*

Oldřich Buráň:

První šichta.

Blížila se doba prázdnin.

Ačkoliv již téměř dva měsíce před prázdninami málo nebo nic se vyučuje, přece doba úplné volnosti je očekávána vždycky s největší netrpělivostí. V květnu se vyučuje ještě jakž — takž, avšak v červnu . . . ? To se jde v přírodopise ven do přírody k poznávání rostlin a sbírání nerostů, v kreslení k malování krajin či zátiší, v geometrii k počítání krychlového obsahu silničních hromad šterku a tak to jde stále. Vrchol všech těchto vycházek byl výlet v hodině matematické k poli osetému strojově ječmenem. Mělo se zjistiti výpočtem: kolik stebel roste na ploše celého pole, když jednotlivá stěbla jsou deset centimetrů vzdálena od sebe a rozměry pole jsou, dle zjištění na místě samém, 20×55 m. Tento úkol dal profesor »matiky« po dlouhém přemýšlení, jak by i on mohl ve své hodině vyjít si se žáky do hýřící přírody. Ze se mu jednalo pouze o vlastní osobu, nemůže mu nikdo zalívat.

Ovšem, že při takovýchto praktických vycházkách nedošlo se nikdy k výsledkům je víc než jisté. V přírodopisné hodině výsledek byl několik trav a bezcenných kamenů, v kreslení několik čar na papíře, o geometrii a matematice ani nemluvě.

Tak to šlo den ze dne, až konečně jednoho dne vyšlo se ze školy na dvouměsíční »výlet« s okolkováným archem v ruce.

Většina studentů se pak již doma neohřála. Každého táhlo něco pryč z dusných zdí města, aby mohl aspoň na chvíli zapomněti na tu »dřinu«.

Každého? Snad; kromě Jaroslava. Ten nemohl, na něco podobného ani pomyslet, jemu teprve dřina nastávala. Otce totiž těžce zranil na šachtě, kde pracoval, utrhnuvší se balvan ze stropu, měl proto nařizeno doma se léčiti.

Stalo se to právě v den, kdy Jaroš přinesl vysvědčení. Měl s vyznamenáním a kvapil domů co nejrychleji, chtěje rodiče potěšiti.

Přeběhl kolonií a vstoupil do posledního domku, v němž bydleli. Měl přichystanou i řeč, kterou připraví rodiče a nemohl se dočkati již na okamžik, kdy otec řekne: »No, držel jsi se. Bud' stále tak pilným, mám z tebe opravdovou radost.«

Znal ta slova, opakující se hned od primy a věděl, že mnoho znamenají, neboť otec, prostý havíř, nehledal nikdy vybraná slova a ozdobné věty.

Jaké zklamání ho očekávalo. Na lůžku sténal otec s očima upřenýma ke stropu, u okna stála matka se zástěrou na očích. Tušil, co se stalo. Vždyť rodina horníková musí býti stále připravena na něco podobného!

Od těch dob nastaly Jarošovi špatné chvíle. Nelekal se jich však. Byl přijat na vlastní žádost na šachtě, kde se stala otcí nehoda. — Přidělena mu práce na dole, jako pomocník havíře z jejich kolonie, starého Kapusty. Nastoupil týden po začátku prázdnin; v době, kdy jeho kamarádi dleli někde na venkově na zdravém, čerstvém vzduchu, on kráčel s konvičkou kávy a skývou chleba v kapse k šerým budovám šachty.

Došel na nádvoří. Všude hemžilo se to vyhublými postavami havířů, mezi nimiž občas prošel ten neb onen naddůlní či dozorce. Pozdravy »Zdař Bůh!« kmitaly se ranním vzduchem.

»Hleďme, student Slezanův jde zastoupiti svého otce,« divili se někteří.

»Dobře tak,« odpovídali druzí, »nyní budou míti nedostatek peněz, když živitel nemůže do práce a proto má úplnou pravdu, že sám nastupuje na otcovo místo. Bude mu těž-

ko pokračovati ve studiích, nevyzdraví-li se otec přes prázdniny.«

Sirény na závodech zahoukaly. Tóny různého zladění rozrazily tichý dosud vzduch, pískot, hukot, troubení, vřeštění, ječení, řvaní a kdo ví jaké jiné zvuky letěly ulicemi probouzejícího se města. To bylo znamení k započetí práce.

Pod černou zemí vřelo to a kypělo životem. Horníci jako krtci zarývali se do tvrdé půdy, aby vyrvali z ní skryté poklady a v podobě »černých démantů« vyváželi je na světlo denní. I Jaroš pomáhal svými silami na úporném tomto boji s přírodou. Odhazoval lopatou hlínu, kamení a uhlí, jež vyrubal ze stěn Kapusta. Pot se z něho jen lil, že nestačil se ani utíratí hrubým červeným šátkem, jakého používají havíři.

»Těžká robota, pravda?« otázal se Kapusta, žvýkaje mezi zuby tabák.

»Pravda, že těžká, ale i té bych zvykl.«

»Jaja, člověk zvykne všemu. — Tu musím použití krumpáče, šramku tu už nevtěsnám. Podej mi ho, leží tam kdesi vedle tebe.«

Jaroš vyhověl. Podal Kapustovi těžký krumpáč, kterým nedovedl by sám vládnouti a hle, starý havíř obratně uchopil se podávajícího a mocně jim uhodil o skálu, až jiskry završely.

»Zase mi tu ti lumpové nechali v cestě jakýsi balván,« zabručel na předešlou partu.

Malé světlo lampičky ozařovalo úzký výklenek, v němž ležel Kapusta na zádech a bušil krumpáčem do skály nad sebou. Druhá lampa blikala na zemi vedle Jaroše, vytrvale odhazujícího lopatou na zvláštní hromady kamení a uhlí, které vozač odvezl pak do vozíků, jedoucích k svažné. Odněkud doléhal sem hrkavý zvuk šramačky poháněné stlačeným vzduchem. Z vedlejší chodby ozýval se hovor. To dozorce obcházel pracující. Brzy došel až k Jarošovi.

»Jak je?« ptal se Kapusty. »Podepřeny máte vyrubané vrstvy? «Štemplů» dosti? Jak práce pokračuje?« Dále se tázal, Jaroš nerozuměl však, neboť řeč byla pro hantýrku a odborné výrazy vůbec nesrozumitelná. Vyskytovala se v ní slova, s nimiž se nahoře vůbec nesejdeme, ani v žádném slovníku je nenalezeme.

»Dobře to jde, pane «oberštajger,« odvětil Kapusta, zapomínaje na dřívější nadávky, kterými častoval předešlou partu, jež tu před ním pracovala.

Dozorce povšiml si nyní Jaroše: »Půjde to, pravda?«

»Nejen půjde, ale musí jít,« přesvědčivě odpověděl tento.

»To rád slyším. A nyní — zdař Bůh!«

»Zdař Bůh!«

Dozorce odešel.

»Přívětivý nějaký dozorce,« prohodil Jaroš.

»Skalický je dobrák chlap, jsou těž ale jiní, kteří honí člověka jako koně. Práví popoháněči!«

Hodina pokračovala za hodinou. Jarošovi se zdálo, že musí býti nejméně pět hodin odpoledne a ono zatím bylo teprve deset. Polovina času. Doba k jídlu. Vytáhl z kabátu krajíc chleba a usednuv na tvrdou zem pojídal jej zapíjeje vlažnou kávou. Stěží mu lezla sousta do krku. Měl v něm plno prachu z uhlí. I v očích, vlasech a všude vězela nepříjemná zrněčka uhelného prachu. Co tak jedl, napadla ho myšlenka, co by dělal, musil-li by stále pracovati v šachtě. Zvykl by si! Vždyť přece dělají tu jiní a všichni si zvykli, i otec nereptal nikdy na práci.

Za těchto myšlenek pojedl. Kapusta stál opodál a chápal se krumpáče. Shýbl se tedy pro lopatu, aby pokračoval v práci. Celé tělo měl jakoby polámané, v spáncích mu hučelo, v dlaních cítil oheň. Hrábl si do vlasů, narovnal se a házel bez hlesu uhlí jako dříve.

Hodiny ubíhaly . . .! Byl konec práce pro dnešní den. Jaroš oblékl kabát a kráčel za Kapustou k nárazišti. Vsedli do klece a za malý okamžik octli se z třístametrové hloubky na denním světle. Jaroš si oddechl. V koupelně smyl se sebe prach a špinu a pospíchal k domovu.

»Jak se vedlo první šichtu?« přivítala ho matka.

»Docela dobře,« odvětil, pohledna na bledou tvář otcovu, která se ve spánku jakoby usmála . . .

Jaroš pracoval na šachtě plné dva měsíce. Zatím otcovy rány se zacelily, takže mohl nastoupiti práci zase jako před nemocí.

Na studie nastoupil Jaroš po prázdninách do vyšší třídy a zatím co spolužáci jeho vypravovali si jak a kde ztrávili prázdniny, on jen poslouchal a pokyvoval hlavou. Nenačerpával nových sil jako oni na zdravém vzduchu, avšak blažilo ho vědomí, že pomohl rodičům i sám sobě právě v době, kdy oni bloudili po lesích a hvozdech Valašska a kde všude jinde.

Doufá, že vše si vynahradí po ukončení studií.

—o—

Stanislav R. Hanáček :

Já co by inkognito.

(Z paměti neuznaného genia.)

Stalo se to v roce dvacátém šestém. Tehdy jsem byl na vrchole své literární činnosti a téměř všechny mé duševní plody skončily svůj krátký život v redakčním koši. Příkoří tato jsem snášel s heroickým klidem a přezíral jsem nejapné poznámky P. T. redaktorů, jsa si vědom, že nikdo není ve vlasti své prorokem.

V té době vypsal jeden časopis soutěž na humoresku. Jistý pan doktor, člen redakční rady, jemuž velice záleželo na tom, aby onen list dobře prosperoval, věnoval peníze na tři první ceny a tak jednoho dne na první stránce se objevilo palcovými písmeny vypsání soutěže.

Já jsem si sice umínil, že více nebudu psát pro veřejnost, poněvadž nejsem tramvaj, abych házel svině perlám, nýbrž, že budu tvořit jedině pro sebe a své potomstvo — ale ona zpráva mne zviklala v mém přesvědčení. Ze pak jsem podlehl úplně, na tom má podíl přítel Šott. To byl můj sekretář, který roznášel mé práce po redakcích; měl značně vyvinutého obchodního ducha, poněvadž když ho jedněmi dveřmi vyhodili, tak druhými tam zase lezl.

Ten začal do mne mluvit: »Heleď se, rádím ti dobře, pokus se ještě jednou! Sázím se s tebou, že vyhraješ, poněvadž musíš vyhrát.«

»To jsou řeči,« bránil jsem se — »zrovna totéž jsi mi říkal, když jsem psal román: »Uder flaškou do lebky« a přece tě s ním všude vyrazili.«

»To je něco jinýho. To byl román a na to ty — i když jsi na svůj mladý věk slavný — jsi přece ještě kratšas. Tady však je to pouhá humoreska.«

»A vůbec nač bych to psal?«

»Nač bych to psal,« rozhorlil se Šott. »Na to je moc odpovědí. Předně, aby si konečně taky viděl něco svýho na světle bůžím a zadně se tu jedná o velky prachy. A to je to hlavní. Já už tejden mám v kapse jeden šup, kterému se tam náramně stejská a který touží po společnosti. A ty, doufám, nejsi na tom lépe.«

»To máš pravdu.«

»Tak vidíš. Proto musíš sednout a psát. Piš, co chceš, ale za 24 hodin to musí bejt hotovy. To bych se na to podíval, abysme nevyhráli. To bych jim z redakce udělal kulničku na dříví. Ale nebude to třeba, neboť ty, slavný poeta, zvítězíš naprosto čestně.«

Dlouhou chvíli takto do mne hučel, podkuřoval mne slovy chvály, snaže se mi dokázati, že jsem básník a genius, zázrak našeho století, zářivá hvězda na českém Parnasu. — Mluvil tak přesvědčivě, že jsem tomu pomalu začal věřit a slíbil mu, že zítra dostane hotovou humoresku.

Po jeho odchodu jsem vytrhl dva listy ze sešitu, z vesty vytáhl špačka zorky a začal tvořit. O náměty není u mne nikdy nouze a tak brzy se běl papíru plnila nečitelnými klikyháky. V úvodě jsem začal psychologii hrdinů povídky, péro skřípalo a já ve posvátném nadšení jsem plival na stránky svoji duši. Práce rostla, brzy jsem musil trhat listy z jiných poznámek a než se v hodinu dvanáctou zrodil nový den, byl jsem s tím hotov. — Ještě jednu jsem si to pročítal a byl jsem plně spokojen. Děj plynul přiměřeným tokem, osoby jednající vystupovaly jasně a zřetelně — přece měl Šott pravdu, když říkal, že jsem genius.

Večer Šott přiběhl jako na koni. Tvář jeho zazářila šťastným úsměvem, když jsem mu podával popsane listy. Ani nesundal klobouk a hned se dal do luštění mého pisma, potahuje zuřivě pod nosem čtyři výhonky svého mohutně pučícího chmýří.

»Výborně, pojď do mý náruči,« zvolal, když dočetl — »ty jsi skutečnej div světa. Kašli na kritiku, která nechápe, že ty jsi extratřída pro sebe. — Blahoslavený národ, který tebe zrodil! — Nemyslíš však,« dodal tišeji — »že bychme to mohli trochu upravit? Hned na př. úvod. Je sice pěkný, ale poněkud obsáhlý. A pak ještě něco v textu a závěr změnit.«

Proti tomu však jsem se rozhodně opřel. »Buď to pošlu, jak to je a nebo to hned,« — nedomluvil jsem, nýbrž symbolicky otevřel dvířka kamen.

Šott nechtěl tomu nijak rozumět, prskal, fousy se mu zlostí mocně vlnily, ale nakonec přece musil povolit. Humoresku jsme oklepali na stroji a zaslali. Než jsem dopis házel do schránky, políbil jsem toto nové dítě své fantasie a láskyplně je pohladil jako ten »taťko, co išiel do sveta.« Nastala doba čekání, která se prodlužovala do nekonečna, poněvadž každá pořádná soutěž musí býti z »důvodů technických« odložena na neurčito. Mimo to časopis vycházel jednou za měsíc a tak má zvědavost byla krajně napínána. Také

Šott byl jako na trní, poněvadž jeho kapesní souchotiny nabývaly katastrofálního rázu.

»Což pak bysme se to nemohli ňako dovědit, jak to vlastně dopadlo?« ptal jsem se Šotta jednoho dne.

»Proč ne? Stačí, když si dojdeme k tomuto doktorovi, kterému jsme to poslali a ten nám to řekne.«

»Tak tam běž.«

»Půjdu, ale pod tou podmínkou, že ty půjdeš se mnou.«

»Já? Si blázen. Ještě nikdy jsem nebyl nikde v podobné věci a tak nepudu ani teď. — Vždy chodíš sám a tak běž i teď.«

Tentokrát však zase Šott byl neoblomný a moje zvědavost byla příliš silná, abych mu mohl dlouho vzdorovati.

»Tak dobrá,« svoloval jsem konečně — »půjdu, ale taky pod jednou podmínkou.«

»A ta zní?«

»Že se nebudu představovat pravým jménem.«

»Co tě to zas napadlo? Má to bejt vtip či inserát?«

»Ani to, ani ono. Musíš však uznat, že se nemohu představit redaktorovi časopisu, který mi v redakční rubrice napsal, abych místo psaní básní se raději učil péct housky, že prý v tom rozhodně budu mít větší úspěch. — Zkrátka buď tam pudu inkognito nebo vůbec ne.«

Šott si bolestně pohladil kapsu a svolil.

Druhý den přinesl Šott adresu pana doktora a oznámil mi, co se o něm dověděl z věrohodného pramene; pan doktor je prý svobodný pán, milého zevnějšku, laskavý, takže je naprosto vyloučena možnost, že by nás vyrazil.

»A jak se mu teda představíme,« tázal jsem se.

»Zcela jednoduše. Ty se budeš jmenovat třeba — no dejme tomu Dokoupil a já Navrátil.«

»A co mu řekneme?«

»Co bysme mu řekli? Zkrátka řeknem, že jsme tvoji kolegové a že nás posíláš se zeptat na výsledek soutěže.«

»A když se bude ptát, proč jsem nepřišel sám.«

»To je snadný, řekneme, že jsi nemocnej.«

»A když se bude ptát, co mně schází?«

»Dej mi pokoj s tím твоjím protivným: »A když se bude ptát,« dopálil se Šott. — »Řeknu mu, aby nebyl tak zvědavý, že by mu z toho mohly brzo narůst šediny.«

»Nečerti se hned,« upokojoval jsem ho — »já se jenom chystám pro všechn možný případ.«

Tak jsme tedy šli. Musili jsme přes řeku, neboť pan doktor bydlil na Malé Straně.

»To ti ale povídám,« napomínal mne Šott, když jsme již stoupali po schodech — »ať mi to nezvrzneš! Ty jsi Dokoupil a já Navrátil. A nech mne mluvit, já už ho nějak oblafnu.«

Stanuli jsme před bytem. Srdce mi skákalo až do úst, když jsem třesoucí se rukou šahal na zvonek. Nervosně jsem zazvonil. Chvilí bylo ticho, pak něco bouchlo jako když upadne krabice syrečků a kdesi vrzly dveře. Pak se ozvaly tiché šoupavé kroky, dveře se pootevřely a jimi vykoukla mužská tvář.

»Co si přejete?«

»Má nejhlubší poklona,« začal Šott — »ráčí zde bydlet pan doktor Pohoda?«

»Zajisté,« odvětil obličej — »já jsem doktor Pohoda.«

»Těší mne, poklona, vážený pane doktore. Mohli bychom s vámi mluvit? Přicházíme totiž stran soutěže, jež byla vypsána ve vašem ctěném časopise.«

»Prosím,« zněla odpověď a my vstoupili. Pan doktor vedl nás do pokoje a tak jsem si ho cestou zběžně prohlédl. Věru nevypadal nijak doktorský. Byl pouze v košili a puky jeho kalhot byly naposledy nažehleny asi v pátém století před Kristem. Na nohou měl pantofle, které indiskretně odhalovaly díru na levé ponožce. Na doktora připomínalo jedině viržinko, které pan doktor kouřil.

»Musíte, pánové, odpustit,« pravil, když nás uvedl do pokoje — »mám zde nepořádek a můj oděv je příliš nespolečenský. Ale chystám se na cesty, tak už mne laskavě omluvte! Račte se posadit!«

»Neračte se omlouvat, vysokovážený pane doktore, spíše my bychom se měli omluvit, že se dovolujeme vás obtěžovati.«

»Ó, prosím, prosím! Čím mohu sloužit?«

»Předně dovolte, abychom se vám představili! Mé jméno je Navrátil a tady je můj kolega —«

Já jsem se zatím zakoukal na nádherné obrazy, které visely po stěnách a vůbec jsem nedával pozor na rozmluvu. Slyšel jsem jako ve snu poslední slova, když mně Šott tajně dal do zad štulec, až jsem heknul.

»Aaano,« koktal jsem — »prosím, můj kolega totiž jeho, vlastně já — ano tedy já — mé jméno je František — totiž Josef Na — vlastně Dokoupil.«

Byl bych snad dále takto a podobně řečnil, kdyby mne Šott nepřerušil: »Přicházíme se zeptati, zda již byla rozhodnuta soutěž na humoresku a jsme zde jménem autora práce »Pěšky jako za vozem.«

»Tak? A proč pak nepřišel pan autor? Rád bych ho poznal.«

»Nemůže, pane doktore, je vážně churav. Při tom však výsledek soutěže ho nesmírně zajímá a tak poslal nás, abychom se přeptali.«

»Komise již rozhodla, ale první cena nebyla udělena, poněvadž žádný příspěvek plně nespokojil. Humoreska vašeho přítele dostala druhou cenu. Líbila se, ale měla nějaké nedostatky. Předně úvod byl příliš rozvleklý.«

Šott mne pod stolem výmluvně šlápl na kuří oko. Zavyl jsem bolestí a honem jsem to snažil zamaskovat kašlem.

»Proto komise.« pokračoval doktor, »rozhodla se dáti té práci pouze cenu druhou.«

»No, snad mohla přece býti odměněna první cenou, pro takovou maličkost, jakou je rozvleklý úvod.«

»Ba ne, to je došti vážná chyba, kterou uznávala celá komise.«

»Přes to však,« trval na svém Šott, »mohla té práci býti udělena první cena.«

Pana doktora už to začínalo nějak míchat. »Ale dovolte, pane,« pravil, »to, co vy děláte, je úplné znásilňování. Když to uznala, jak pravím, celá komise, tak to jistě byl vážný nedostatek. Ale co pak,« zaváděl hovor na jiné pole, »schází vašemu kolegovi?«

»Ó, ten je churav a máme opravdové obavy, aby to nebylo vážné. Stěžuje si na píchání na prsou, v noci se potí a den ode dne hubne.«

To byla lež jako věž. Na prsou mne nikdy nepíchalo; co se týče pocení, potím se a to někdy hodně, zvláště, když tak za parného dne jdu do kopce a s tím hubnutím to také není tak zlé. Kdybych polovičku svého hříšného těla ztratil, ještě by mne pořád bylo dost. —

Šott však to vyslovil a já musil k tomu naladiti starostlivý obličej.

»No to nebude snad nic vážného,« upokojoval nás doktor — »takovou nemoc prodělávají dnes skoro všichni mladí lidé a zvláště tady v Praze.«

Bavili jsme se takto ještě asi deset minut. Když jsme odcházeli, doprovázel nás pan doktor ke dveřím.

»Jaká jsou vaše ctěná jména,« tázal se nás — »já je během řeči pozapomněl.«

»Navrátil, prosím, Navrátil« — pospíšil jsem si honem s odpovědí.

»A já,« dodal Šott — »Na- eh pardon Dokoupil.«

»Ty seš ale mezek,« vadil se Šott, když jsme vyšli na ulici. — »Celou cestu do něho hučím, že se jmenuje Dokoupil a von to nakonec přece zkaňhá. Tebe tak někam vzít.«

»Šak je to tvoje vina. Já nechtěl jít, tys mne k tomu dohnal.«

»No už se stalo. Ted' však, víš co? Když jsi dostal tu druhou cenu, tak zaplat' nějakou dobrou večeří.«

Zapadli jsme k uzenáři a já s těžkým srdcem měnil jsem poslední desetikorunu. Šott patrně vyhladověl a házel do sebe buřty jako by měl placeno od kusu. Mně však jídlo přivedlo do zvláštní nálady; šel jsem do sebe a jal se litovat svého skutku.

»Vidiš, Staničku, proč jsi tam lez? Víš přeci dobře, že lhát neumíš, tak proč jsi se vydával za někoho jiného? Bylo ti to třeba? Zbytečně sis udělal ostudu.«

Takto mně vyčítal můj daimon a já jal se opravdu kát, slibuje, že už vícekrát nepůjdu nikam inkognito.

J. H. z Valdeku :

Sníl jsem.

*Chodil jsem u břehu Moravice,
oči mé byly už pohřební svíce,
hleděly do řeky na mokré kameny,
hořely červeně — byly už znaveny.*

*Tichem jen šplounalo zvonění,
vodou se otíral kámen na kameni,
hledal jsem ve vodě dvě perly vysněné,
hledal jsem zrak, jenž na mne vzpomene.*

*V úbočích zelených tesknil však les,
šumem se potácel přes modrý vřes,
údolí na srdce proměnil,
sám byl však záhadou šťastných chvíl.*

*Dechem svým mámil vše k znavení.
Všichni v tom údolí byli už raněni,
avšak ran neměli, museli lesem jít
dva smutní pospolu a lidsky snít —*

*Přišel jsem také tam lipovou alejí,
usedl v srdci si na bílou naději —
u řeky vždycky mně tajemně zchvívá
pohádka o štěstí, nepokojivá.*

ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO

svolává na svátek sv. Cyrila a Metoda, t. j. na 5. července 1930
do Českých Budějovic

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ,

kteřé bude konati o půl 10. hod. dopol. v sále Katolického domu (Skuherského ul. č. 42) s tímto pořadem: zahájení, projevy hostí, přednáška vsdp. Msgra Melky, řed. kněžského semináře, O laickém apoštolátě, čtení zápisu posledního valného shromáždění, zprávy funkcionářů, změna jednacího řádu, volba nového výboru a volné návrhy.

Před tím jest v 8 hod. v kostele sv. Václava (Skuherského 7), společná mše sv. s exhortou vldp. spirituála K. Rebana.

4. července dopoledne bude výlet na Hlubokou. — Odpoledne v 1 hod. v Katolickém domě bude říšská konference (předporada) pouze pro delegáty, členy a duch. rádce SSS s tímto pořadím: přednáška duch. rádce ÚKSČs., dp. A. Daňhy CSsR, zprávy funkcionářů a o »Jitru« a debata k nim. Současné zasedání sekce právní a dívčí. Potom v plenu připraví se kandidátka pro valné shromáždění, volné návrhy.

Protože v Č. Budějovicích koná se sjezd Orla a katol. mládeže, zapadá i naše valné shromáždění do tohoto rámce, prosíme kolegy a kolegyně z Moravy, aby si přivezli národní kroje.

Za Ú. K. S. Čs.

RNC. K. Fiala,
úř. místopředseda.

RNC. Boh. Černý,
tajemník.

Duchovní hlídka

Studentské exercicie.

- VELEHRAD: 8.—12. července pro akademiky.
14.—18. července pro studentky. 21.—25.
července pro studenty 7. a 8. třídy. 28. čer-
vence až 1. srpna pro studenty nižších
tříd. — Přihlášky: Kolej Tovaryšstva
Ježíšova, Velehrad u Uher. Hradiště.
- HLUČÍN: 21.—25. července pro studenty. —
Přihlášky: Exerciční dům, Hlučín, Slez-
sko.
- ŽELIV: 30. června až 4. července pro studenty.
— Přihlášky: Ústředí katol. stud. čl.
Praha II., Spálená 15.
- ČES. BUDĚJOVICE: 30. června až 4. července
pro studenty. Přihlášky: Malý seminář
chlapecký, Čes. Budějovice, Skuherského ul.
- HRADEC KRÁLOVÉ: 2.—6. července pro
studenty. 9.—13. července pro studenty. 23.
až 27. července pro studentky. — Přih-
lášky: Vdp. Monsgre Jan Černý, ka-
novník, Hradec Králové.

PLZEŇ: v druhé polovici srpna. (Datum přesné
nebylo možno dosud sjednat!) — Přih-
lášky: Školské Sestry, Plzeň, Otakarovy
sady.

STARÁ BOLESLAV: Od října každý měsíc
vždy 1 kurs pro akademiky. Bližší oznámeno
bude v příštím ročníku »Jitra«. Pro inteli-
genci vždy o prázdninách příležitost jedno-
tlivě konati exercicie! — Přihlášky: Kolej
Redemptoristů, Stará Boleslav.

BŘEVNOV: 23.—26. srpna pro studenty od
kvinty výše. 28.—31. srpna pro studenty od
primy až do kvarty. Počet účastníků omezen
na 20! — Přihlášky: Klášter sv. Mar-
kétý, Břevnov-Praha.

Naše záchrana! Ať mluvím s kýmkoliv, co pracu-
jí kulturně a katolicky, mluví všichni o nutno-
sti exercičního hnutí. To je dnes alfa i omega
všeho katolického, jinými slovy absolut-
ní potřeba. A jsem pln úžasu, když dovolí si ně-
kdo ještě dnes podceňovat exercicie. Nechtěl bych,
aby to někdo byl z našich studentů a studentek.
To proto, že už nejde s dobou katolické expanse
a hloubky. Jdeme dál a dál! A to bez exerciční-
ho hnutí nemožno. Hnutí a života, který nese do
duše zášeří Věčna a energii přímo Boží. Života,
který rozzařuje se pod vlivem Ducha sv. do zlho-
stejných a zbahnilých našich povinností a
stírá prach všednosti a povrchnosti z nejnepatr-

nějších funkcí našeho konání. Exercicie jsou životem dávajícím čistou, nefalšovanou, průzračnou milost Ježíšovu do duše zklidnělé a oddálené — aspoň na 3 dny — od všeho rušného a výřivého. Duše je sama — a proto plně je s ní Bůh, mluví s ní Bůh. V exerciciích chápe s Pavlem slovo katolické akci vlastní: »Pane, co chceš, abych učinil?« Je ochotna pro Krista vykonati, vytrpěti, vybojovati vše. Naše záchrana! Piši slovo to našim studentům a studentkám. Máte zachránit už dnes — a jistě jednou národ před zkázou. Zachraňte napřed sebe poctivými exerciciemi! Už v letošních prázdninách! Bude 11 kursů exercičních na rozmanitých místech. Byl by to hřích, kdybyste opovrhli, přátelé, těmito milostmi! Toto číslo »Jitra« přináší program exercicií. Pročtete si ho důkladně! Rozhodněte se pro jeden kurs! A to určitě!

—»«—

Paběrky exerciční. Při letošní staroboleslavské pouti Č. Ligy Akademické 29. května prohlédli si ligisté nový exerciční dům. Může v něm pohodlně konati zároveň 11—12 osob odděleně exercicie. — V Holohlavech u Smiřic proměnil p. děkan Roháč svůj celý farní dům v exerciční zátíši. První exercicie pro dívky konaly se tam od 30. května do 2. června. Pro hochy budou od 21. června.

—»«—

Dotaz na akademiky ze Slezska a Moravy! Loňský rok v září konaly se na zkoušku první exercicie pro akademiky v Exercičním domě v Hlučíně. Budou snad i letos. Kdo by si přál se zúčastniti, oznam to na adresu: P. Alfons Daňha, Praha III.-192.

—»«—

První exercicie ve Staré Boleslavi v novém Exercičním domě má Č. Liga Akademická od 2.—5. června. Jsme jen 4 ligisti, co mohli jsme se zúčastniti — ale za to máme primát! Byli jsme první! To naše čest a zůstane to zaznamenáno zlatým písmem, že chceme rozuměti přání sv. Otce: »Každý katolický inteligent musí konati exercicie.« Vivant sequentes! Na podzim pak soustavně začneme v St. Boleslavi s exerciciemi.

—»«—

Václav Vlček:

Balláta o hojně žni.

*Šel kdysi polem, kde již zlato zráló
v šumění klasů, v dáli zněla kosa —
tu v Jeho řasách zaleskla se rosa.
— »Žeň je tak hojná, ženců však tak málo —*

*Dnes chtěl jsem sluncem ověncit si skranč
a dýchat jaro, dýchat vonný vzduch —
On byl tam zas Kde v cestu stezka mizí,
rozpíná kopem probodené dlaně
žně Hospodář a Pastýř stád a Bůh,
ret žehná plod — a žel — snad ruka cizí
zločinně sáhne naň... Bol děsných visí
Mu drásá božské oko do krve
a šeptá zas, co děl, když po prvě
šel kdysi polem, kde již zlato zráló..*

—»«—

Dívčí hlídka

Do prázdnin. Končíme tímto číslem naši Dívčí hlídku, která se letos živě hlásila o své právo. Začátek tedy zmožen a doufám, že v příštím roce nám vykázané místo opravdu stačit nebude. Budou 2 měsíce prázdniny. Často mihají se hlavou myšlenky, které touží státi se majetkem více duší. Materiálu si tak můžete nastrádati dost pro naši rubriku. A ani onen nápad o vzájemném dopisování prázdninovém by neměl býti pomínut. Dalo by se z něho hodně získat. Nezapomínejte o prázdninách však na své idee, na vše, čím jste po celý život žily! Nezapomínejte o prázdninách, že jste *katolické studentky*. Máte příležitost rozsáhlou působiti dobrým příkladem. Znáte přece onu pravdu o slovech a příkladech. Nejsmutnější je, když katolická studentka snaží se přizpůsobiti svému okolí, často i špatnému; aby se nelišila příliš od jiných, raději se sníží sama k niveau prostředí svého, než aby snesla trochu hloupého bezpráví. Víte, zde se ukáže hodně ta praxe, výsledky práce sdružení, o níž jsem mluvila ve svém referátu. Rovněž nezapomeňte na exercicie! Duše, která projde touto prázdninovou očištnou lázní, uvolněna a nasycena lepším životem jde celý rok. A teď: na valné hromadě v Č. Budějovicích máme své vlastní »zasedání«. Jistě pošlete hodně, kolik nejvíce můžete, delegátek. Č. Budějovice — jihočeská metropole, blízko Č. Krumlova, Zlaté Koruny, krásné šumavy, vás jistě nezklamou. A tam si podebatujeme — *nechci* totiž, aby zase naše dívčí sekce *byla pouze přednáškou*, ale abychom se tam více poznaly a o našich zájmech hovořily. Jako přípravu vyplňte a odpovězte na oběžník, který vám pošleme. Přijďte s nadšením, s jakým jdeme vám vstříc. Přijďte s chutí něco vykonat a s pomocí Boží se nám všechno zdaří.

Marie Skuhrovcová.

—»«—

K blížícím se prázdninám!

»Členy jednot sokolských nemohou býti ti, kdož vědomě slouží zájmům klerikálním atd.«, píše V. Štěpánek za souhlasu Č. O. S. (Příručka k župním zkouškám cvičitelským, r. 1927, IV vyd., str. 82.) A přece jak často se stává, že katolická studentka cvičí přes prázdniny v Sokole. Dokud je ve škole, no, to ona ještě bude v SSS. i v Orle, co by ne, vždyť ta a ta, nebo lépe, ten a ten, je tam také a celkem se od ní nežádá žádná oběť. Ale jakmile přijde domů, na svátky, na prázdniny ?

»Já bych chtěla hráti volejbal a v Orle ho žádný neumí,« řekla mně jedna dcerka. Jiná zase mínila, že nemá v Jednotě vhodnou společnost. Nevěděla jsem, co oběma odpovědět, protože, kdo je v SSS. pouze pro společnost, nikdy nemá vážné úmysly. Jednou se zahraje volejbal, podruhé — proč by si s nimi nezacvičila, však se nic nestane, ani svět se nezboří, ani dům nepadne — ale dá se jen špatný příklad. Bývalé spolužačky z obecné dívají se na nás, katol. studentky, jako na vzor a myslí si: »Když jde ona, proč bychom nemohly také my?« Jenže ony se pak po svátcích či prázdninách nevrátí zpět do Orla jako Vy do měst, protože nejsou tak chvilkové, nemají tak pružnou povahu.

Kolegyně! Když přijdeme domů na svátky, je naší povinností pomáhati místnímu Orlu, pečovati o jeho rozkvet, dopomoci mu k volnému vzletu do výšin nebeských, blíže k Bohu. Můžeme mnoho učiniti, musíme jen chtít! Snažme se vyvrátiti klamně mínění mnohých členek, že se pro dívku, která má přes 20 let, nehodí, aby cvičila, a mnohé jiné námitky. A i když nám nějaká ta tetička řekne: »Ty, Mařko, nebo Ando, mohla bys už mět rozum a nebláznit s Orlem!« pěkně jí vše vyložíme a budeme choditi vesele dál. Ovšem, nejméně nás bude mrzeti mínění různých »nositelů pokroku«.

Ukažme tedy i doma, že jsme členkami SSS. a tím i Orla! Nedopustme, aby o nás mohli kolegové říci nebo napsati: »Copak děvčata, ale my!«

Studentky! Budou prázdniny! Mnoho zdaru přeje
J o Ź a, F e p c ě n .

—«—

Z Tábora. Školní budovou zadrnčel pronikavě zvonek oznamující počátek vyučování. V naší třídě je hlučno. Budeme psát »matickou«. »Prosím tě, pošli mi taháka, dáš mi něco opsat?« Takové a podobné výkřiky se ozývají třídou. Pan profesor vstupuje do třídy a rozdá sešity. Všichni umlknou a hledí na tabuli, kam pan prof. píše text — 3 příklady; každá řada jiné. Počítáme. Jakési rozčilení se nás zmocňuje. Tu a tam vyše souseď zoufalý pohled ke svému spolužáku. Opsat nemůžeme nic. Pan profesor pozoruje od katedry každé hnutí. Počítám, ale pořád žádný výsledek. Kde mám chybu? Začnu znovu: jednou, dvakrát, do třetice, ale chyby nemohu nalézt. Udělám tedy kříž a odříkávám vroucně modlitbu: »Přijď, sv. Duše . . .« Domodlím se a počítám znovu. A hle! Hned na začátku špatný logaritmus! Rychle opravím příklad, abych měla alespoň jeden. Pohlížím vděčně na obraz Ukřižovaného a rty šeptají slova díky. — M. Samcová.

Z Brna. Tichým krokem šel večer po kraji, sladce se snesla tma, zazářilo zlaté oko večernice. Byla noc, temně modrá noc s tisíci třpytnými hvězdami. Jasným zrakem děčka jsem hleděla na tu krásu, duše se mi nesla k dalekým nebeským světům, srdce má zpívalo o čistotě a nevině padlého sněhu, než na něj vkročí noha člověka. Dívala jsem se dolů do vsi a dále na vzdálené střechy velkoměsta. Než viděla jsem pouze bílá světla se smáti z černé tmy a myslela jsem, bláhová, že to tam září nevinost. První paprsek ozlatil nebe a žárovky pomalu bledly. Jasnilo se víc a více a já jsem ztrpula v němém úděsu. Kam se poděla bílá světla noci — mého dětství? Kde je nevinost, kterou jsem se naučila ve všem a všude hledati? Místo ní jsem viděla ve vesnicích po kolena bláta a velkoměstech stoky a kanály. A byly dokonce i tam, kde jsem se toho nejméně nadála, kde jest heslem »čistý ideál«. Kde jinde mám tedy hledati bílá světla?
M. R.

Organisační hlídka

O zemské pracovní konferenci v Prostějově mohl být do minulého čísla, ježto nedošel do redakce zápis ani větší informační článek, dán jen stručný článek, ač sjezd tento byl jeden z nejzdařilejších, poslední dobou na Moravě konaných. Dlužno opět zdůrazniti oba referáty, p. dra Cínka a msgra Taubra, jehož referát v hlavních rysech přineslo minulé číslo jako úvodník. P. dr. Cínek ve svém referátě o obrodě stud. duše v katol. liturgii přinesl cenné myšlenky, jež jistě

obohatily duše posluchačů. Do společenského života vniklo mnoho lidského subjektivismu. Středem centru byl člověk, který se odcizoval liturgii. Liturgie stavi do středu Spasitele a vede člověka, aby se více přimknul k pramenům boží milosti. Středem liturgie je obět' mše sv., která nás spojuje s výkonem Kristovým. Mše svatá jest vrcholným aktem bohoslužby lidské. Žádná modlitba nedosahuje její účinnosti. Život v liturgii znamená život s Kristem. . . Toť hrst myšlenek z této přednášky. Zajímavé a plodné bylo zasedání středoškolské sekce, kde kol. JUC. Fr. Hradil přinesl referát dávající cenné pokyny pro organizaci i přinášející několik ideových myšlenek. Poprvé na této konferenci zavedeny zprávy z jednotlivých SSS, které ukázaly často zajímavé a následování hodné složky v naší činnosti, i nějaké vady a nepříznivé okolnosti, v nich se hlavně delegáti poznali. Kol. dr. P. Leviček přinesl organizační referát, jenž výstižnými slovy vrhl světlo na naše poměry, poukázal na věci, jichž nutno se držet a udal několik dobrých námětů. Rovněž tiskový referát kol. ThC. V. Skalníka, přečtený kol. Hradilem, měl vážnou snahu po řádné úpravě Jitra, jež ho neuspokojilo, jež však bylo v debatě mnohými delegáty skvěle obhájeno. Ke konci přečteny resoluce, jmenovati sluší protest proti pronásledování křesťanství v Rusku. — Tolik jako dodatek k minulému článku.
B. Č.

Zpráva o výborové schůzi ŮKSČs., konané 11. května 1930 odpoledne za přítomnosti kol. K. Fialy, dp. Daňhy, B. Friedla, Převora, B. Černého, ct. p. Nykodyma, sl. Skuhrovcové, Fr. Hradila, Jurči a Zavadila. Omluveni kol. Suchánek a Horák. Místopředseda po zahájení referuje o stavu kol. předsedy. Podány zprávy o nově vznikajících Sdruženích v Lipníku n./B. a v Boskovicích. Promluveno o dalších městech. Vzata na vědomí zpráva o pracovní konferenci v Prostějově. Kol. pokladník Převor, podal svou obsírně a detailně vypracovanou pokladní zprávu. Usneseno upomenouti všechny dlužníky. Promluveno o římské stud. pouti a jiných časových otázkách. Usneseno, že hlasovati na valné hromadě budou směti jen kolegové delegáti těch Sdružení, jež zaplatila všechny poplatky Ůstředí. Řádná valná hromada ŮKSČs. stanovená na 4. a 5. července. O místě rozhodne po informacích presidium. Stanoven přesný program říšské konference a valného shromáždění, který přinášíme na jiném místě. Po celé řadě rozhodnutí a zaopatření schůze skončena.
—a—

Zpráva o XXIV. řádné valné hromadě Č. L. A. V neděli 11. května 1930 konala Česká Liga Akademická valnou hromadu, kterou řídil kol. předseda K. Fiala. Po zahájení uvítal hosty, z nichž uvádíme: univ. prof. Msgr Dr. A. Kudrnovský, prof. techniky Dr. K. Svoboda, čest. protektor a senior Č. L. A. Dr. Hronek, vdp. ředitel Boháč, vdp. A. Daňha, vdp. Pelikán T. J. za S. K. M., Dr. Doležal, Dr. Ebert a j., zástupci br. spolků: Moravana, Povážana, Křeka a SSS. d. Praha*) Z došlých dopisů, které byly čteny, zasluhují zmínky: pozdrav J. M. ndp. arcibiskupa (jím vlastnoručně psaný), pánů ministrů: Msgr Dr. Šrámka a Ing. Dostálka; Zem. rady Orla, vdp. K. C. Methoda Klementa a řada jiných. Při zahájení předseda vzpomněl zvláštní pozornosti J. Sv. Sv. Otce, který Č. L. A. posílá své požehnání po poutnicích do Karthaga. Z valné hromady odeslán pozdravný přípis ndp. arcibiskupovi a vdp. kanovníku

*) A co Ůstředí? Pozn. red.

Bouzkovi. Po obvyklých formalitách přikročeno k podávání zpráv funkcionářů, bedlivě sestavených a podávajících úplný obraz života i zdárného hospodaření Ligy. Kol. předseda vyhláší jubilejní rok Č. L. A., jímž Liga vstupuje do svého 25. roku. Následuje volba nového jubilejního výboru. Za nepřítomnosti předsedy zvolen jednomyslně za předsedu jubil. výboru: obětavý, nadšený a zkušený náš pracovník: místopředseda Ú. K. S. Čs., člen ústřed. výboru Svatováclavské Ligy, pokladník přípr. výboru Ř. S. P. atd. kolega RNC. Karel Fiala, který vstoupiv do sálu po volbě, byl pozdraven srdečným potleskem všech přítomných členů i hostů a tak uvítán a doveden na předsednické místo. Místopředsedou zvolen Ph. C. VI. Novák, jednatelem MUC. V. Dvořáček, pokladníkem za jásavého potlesku Ing. C. J. Bartoš, členy výboru: Ph. C. A. Šnévajs, JUC. Fr. Zeman, JUC. Dlahovský, JUC. J. Bouzek, Ing. C. Fr. Vondráček. Revisory účtů: RNC. V. Lenner a RNC. Kar. Černý: předsedou plesového výboru Ing. C. J. Dubský. Jmenování též přísedící čestné rady. Nově zvolený předseda poděkoval za prokázanou důvěru jeho práci a jeho snahám i dobrým úmyslům s Č. L. A. a přednáší svůj program, prosycený láskou k akademikům, i přihlížeje na přání a volání veřejnosti po větší spolupráci Ligistů s mládeží. Vloni zdůrazňoval nutnost oběti, letos zdůraznil důležitost důslednosti. Buďte katolíky nekompromisními s věcmi, které nám přirozený cit, mravnost, čistota, církev a Bůh zakazují! Důslednými i v maličkostech — to je sebezápor. Panická bělost dítě Božích přemůže příšeru smyslné panovačnosti ďábla v dnešní společnosti. Být k sobě samým upřímným, nekompromisně důsledným, celým, silným, pravdivě odvážným a důvěrným, věřícím praktickým katolíkem!

Zapěním svatováclavské hymny byla valná hromada za nadšené nálady, slibující zdar příští práci, skončena.

Kol. dr. L. Franěk, bývalý činovník našeho Ústředí, dosáhl doktorátu přírodních věd a byl v pátek 30. května promován. Srdečně blahopřejeme. — Ústředí katol. studentstva.

Kolega JUC. Alois Grulich, předseda ÚKSČs. oslaví 21. června t. r. svůj svátek, k němuž mu ÚKSČs. a všichni katol. studenti i čtenáři »Jitra« přejí plného a stále pevného zdraví, spokojenosti a vnitřní radosti z práce, jím tak slibně započaté i Boží milosti potřebné k zdárnému výsledku. Prosíme, aby každý v ten den vzpomněl kol. předsedy modlitbou a vdp. duchovní rádce prosíme o memento při mši sv., protože do uzávěrky tohoto čísla nevíme zda se splní naše přání, aby kol. předseda uzdraven a zcela zdrav opustil nemocnici.

ÚKSČs.

SSS. Opava konalo v sobotu 26. IV. řádnou členskou schůzi, na které referoval Malý, delegát na pracovní konferenci, o přednášce dra Taubra, a podal několik návrhů, které byly schváleny. Bude zřízena stud. hlídka v »Našem Slezsku«, otevřena stud. čítárna (dostaneme-li ovšem místnost), rozšířena knihovna, získání žáci hosp. obch. školy pro spolek, zřízení exerciční fond, rozšiřování budou brožurky exerc. domu v Hlučíně, zvolí se noví, čilejší důvěrníci a j. Nato promluvil p. dr. Peřich o Svatováclavské Lize a doporučil nám ji. Studenti slíbili, že budou pro ni pracovat. Schůze konala se za přítomnosti členů ASSS. Byl stanoven pořad přednášek do konce roku a sice: o Ymce, Armádě Špásy, pravoslavi a Durychovi.

H. M.

SSS. Řepčín. Napomenutí z prostějovské pracovní konference vzaly jsme si k srdci. Chceme

ukázati dobrou vůli polepsiti se a proto vás seznámíme s naší spolkovou prací za delší dobu. Naše nečinnost nebyla stoprocentní, jak by každý soudil, když jsme tak dlouho nedaly o sobě zpráv, nýbrž měly jsme několik členských a výborových schůzí. Přednášky našich schůzí jsou vždy tak voleny, abychom se co nejvíce poučily. O to se stará náš duchovní rádce, Msgr. dr. J. Foltynovský. V jedné členské schůzi nám velice pěkně objasnil způsob moderního pohřbívání — spalování mrtvol, přičemž zdůraznil stanovisko katolíků k této věci. V přednášce předsedkyně F. Zapletalové zalétly jsme v duchu na poloostrov Malaký k trpasličímu národu Semangů, seznámily se s jejich náboženstvím, zvyky a celým způsobem života. Jindy kolegyně M. Žáková objasnila nám význam víry katolické v oboru literárním a školském. Program poslední členské schůze byl vyplněn referátem kolegyně M. Kubíčkové o prostějovské pracovní konferenci. Odpovídáme také na otázku jí tam danou, proč učitelky v Řepčíně vystudovavší vystupují protikatolícky. V takovém případě nikdy nesmíme souditi na celek z jednoho nebo několika zjevů. Je pravda, že mnohé byly tak nešťastny a vlivem okolí ztratily to, co jim bylo nejdražším. Jsou to zjevy poválečné, ale v posledních letech naše učitelky bojují neohroženě za svatou víru, což si umiňujeme i my, které letos opustíme náš druhý domov. M. Žáková.

SSS. dív. Brno. Končí se školní rok a tudíž i poněkud ustane na dva měsíce život ve spolku. A tu se nám v myslí vybavuje obraz spolkového života v tomto školním roce. Po valné hromadě nový výbor se ihned dal s chutí do práce. Uspořádaly jsme celkem 11 členských schůzí, které byly většinou s přednáškami našeho duchovního rádce dp. prof. Bahy, začež mu vřele děkujeme. Na výborových schůzích, kterých bylo sedm, se výbor usnášel o programu členských schůzí. K společnému sv. přijímání jsme přistoupily šestkrát a zúčastnily jsme se sv. misí, konaných od 1. do 13. prosince 1929. Na Mikulášský dar vybralo naše Sdružení Kč 936.70. Podniky jsme pořádaly s SSS. muž. a sice: dvě divadla, tři slavnostní schůze, taneční věneček a jeden ještě připravujeme. Máme též svůj dívčí sbor za vedení jedné kolegyně. Na pracovní konferenci do Prostějova jely tři delegátky a dvě členky. Teď na jaře pořádáme výlety do brněnského okolí. Nyní máme výlety čistě dívčí, kdežto jindy byly pořádány s SSS. muž. Členky jeví zájem o spol. knihovnu, do které jsme zakoupily Durychovo »Bloudění« a »Requiem«. Příštím rokem hodláme zakoupiti ještě jiné knihy a časopisy. Poněvadž koncem tohoto školního roku mnoho členek dokončí svá studia a tedy ze Sdružení odejdou, musíme se postarati, aby byl počet doplněn, ba aby se ještě zvětšil. — Příjemné prázdniny všem přeje: SSS. dívčí, Brno.

ASSS. v Prerově. Bylo nám vyčítáno, že málo dáváme o sobě věděti. Nuže, v posledním čísle činíme roční bilanci a — můžeme s ní býti spokojeni. Pryč jsou ty časy sice, kdy chodíce na střední školu, měli jsme více času a kdy mezi námi dlel a naši činnost zvláště povzbuzoval J. Kantor, který odešel do Říma, aby až po 3 letech zase se u nás ukázal. Leč přece zůstal nám někdo, kdo jest nám nade vše drahý, náš duchovní rádce p. prof. J. Ertl. Dík jemu za vše, co pro nás učinil v budoucnu učiní. Jen jeho povzbuzováním konány schůze a přednášky každých 14 dní ve středu, on sám přednášel (O sv. Otcí, o Janu Nepomuckém a j.) a podporoval debaty (o koedukaci). V přednáškách vystřídal

se i jiní naši příznivci (P. Čáp a p. prof. Dorazil) a pak kolegové (Arne Krístek a V. Kryštofský). Mimo to pořádali jsme na vánoční svátky »zimní slavnost« s bohatým, zvláště hudebním, programem, který obstaral předseda PhC. Arne Krístek a zpěvním, zásluhou Frant. Krístka. To bylo 4. května a dne 6. května se hráli jsme divadlo: »Pan Měsíček, obchodník«, za režie kol. E. Zavadila. Úspěch obou večerů i po finanční i po morální stránce byl uspokojivý a díky tomu, přibýlo zase o mnoho svazků do naší knihovny. Ke konci roku vzdáváme díky P. Chýlkovi, že propůjčuje nám svoji místnost na pořádání schůzí a všem našim příznivcům a přátelům za jejich podpory. —ez.

Literární hlídka

Už v několika předešlých číslech poukazoval jsem na velikost a hloubku Jakuba Demla. Jsem si však dobře vědom toho, že moderní, mladý katolický člověk ví málo o tomto vznešeném duchu a ví-li o něm něco, je jeho názor jistě plný předsovků. A právě proto umínil jsem si promluvit o Jakubu Demlovi v tomto čísle poněkud obšírněji.

Jakub Deml je jistě beze sporu jedním z nejoriginálnějších spisovatelů u nás. Jeho tvorba má hluboký, duchový smysl. Deml nemiluje prostřednosti a povrchnosti, která se dnes u nás příliš rozšířila a která je jednou z nejvýznačnějších vlastností moderní, jepičí literatury. Jeho dílo tryská z hloubi duše a jeho poesie je nejvyšším vypětím lidského citu. Jako básník Deml dovede úžasné hluboce vidět. To, co je jinému člověku naprosto všední, připadá Demlovi jako něco zvláštního; to, co jiný člověk mine s pohrdlivým úsměvem, Demla upoutá na dlouhou chvíli, neboť básník dovede tušit krásu ve všem. »Moji přátelé«, »Miriam«, »Tanec smrti«, »Domů« a j. jsou vrcholem české poesie; jsou to hluboké vise opravdového básníka. Velmi často se také mluví o Demlovi polemikovi. Uznává se bystrost jeho postřehů a dravá útočnost jeho slohu. Nechápe se však smysl Demlových polemik. Deml nepolemisuje proto, aby si ve svých polemikách vylil všechnu svou hořkost nebo nějaký hněv; Deml nepolemisuje proto, aby ve svých polemikách vybil všechn svůj temperament. Ale polemisuje z lítosti a z žalu nad děsnými a nesčíslnými chybami, které se u nás všude projevují a které se snaží Deml způsobem někdy velmi drastickým, ale účinným napravit. Proto 14 svazků jeho »Šlápějí«, které jsou obrazem jeho poměru k veřejnému životu a které jsou pohledem do jeho pracovny, pro to »Tepna« a jiné jeho knihy jsou tak prudké a bojovné. — Demlovo dílo je na indexu »librorum prohibitorum« moderního člověka. Moderní člověk se bojí hloubky, utíká od ní, a proto nenávidí vše, co hloubku přináší a odhaluje. A jestliže i některé katolické osobnosti chtějí vyškrtnouti dílo Demlovo z duše každého, kdo je četl, je to hloupý a šílený úmysl, neboť nikde nenajdeme tak krásného a odvážného bojovníka pro katolicismus jako v Jakubu Demlovi. Chápu dobře, proč se určité osobnosti katolické nad Demlem rozhořčují, neboť Deml je příliš ostrý pepř a příliš žhavá kopřiva, která nelitostně švihá a páli tam, kde se pod rouš-

kou katolicismu skrývá nejhorší sémě ďáblov. — Jakub Deml nemiluje u katolíka polovičatosti, nemiluje katolicismu falešného, zparalyzovaného, zpolitovaného a shnilého a proto právě jest si ho třeba vážiti. Na mladou generaci, která má vytvořiti skutečný národ, má Deml působiti co možná nejvíce, neboť jenom jeho dílo může vytvořiti skutečného člověka, který jest si vědom, že jest dílem Božím. — Máme v národě veliké básníky a neceníme si jich. Jedním z těch nedoceněných je Jakub Deml. Víme dobře proč. Hluboké vody jsou jen pro některé lodi; dílo Demlovo jest jen pro některé čtenáře, kterých je ovšem málo, neboť česká obec čtenářská zakotvila na vodách mělkých, v nichž se to velmi pohodlně bahní. — V. Zima.

—»«—

Pekařův Svatý Jan Nepomucký. Pozoruhodnou knihu vydal v sbírce »Knihy života« Konstantin Miklík. Je to kritika Pekařových Tří kapitol o sv. Janu Nepomuckém. Kniha, která vyvolala roku 1919 takový rozruch. Katolíci kvitovali statě Pekařovy radostně, poněvadž to byla obhajoba sv. Jana Nepomuckého. Nevadilo jim, že Pekař výslovně prohlašoval, že nepíše ve službách církve a skutečně některé výroky svědčí o tom, že zůstal liberálem, jemuž svět světců zůstal uzavřen. Nyní kdy, více jak po deseti letech probírá nadaný historik Miklík Pekařovy kapitoly a ukazuje na nedostatky Pekařovy knihy. Zejména srovnává Husa se sv. Janem Nepom. je poučné pro jednostrannost nazírání Pekařova na určité osobnosti našich dějin. — Pekařovi bude tato kritika jistě milá, protože mu chvála a bezvýhradný souhlas katolického tábora působil rozpak. Čtenáři budou jistě zvědaví, kdo se to odvážil na Pekaře. Budou mile překvapeni. — Knihu vydal »Život«, Spálená ul. 15. — V krásné úpravě stojí pouze Kč 12.—

—»«—

Vítězslav Nezval dožil se 26. května t. r. svých třicátých narozenin. Myslím, že nebude na škodu, zmíním-li se zde stručně o jeho tvorbě.

Vítězslav Nezval, autor symbolického »Podivuhodného kouzelníka«, ponurého »Diabola«, rozkošných »Blíženců« a sytého románu »Kronika z konce tisíciletí«, je jedním z největších představitelů t. zv. poetismu. I když často tápeme v záplavě nesourodých slov, jež jsou hromaděny v díle tohoto básníka, i když si nevíme rady s některými jeho pracemi, v nichž verše nemají rytmu, nemají spojitosti a jednotnosti a v nichž není dbáno žádného uměleckého řádu, přece musíme uznati, že Nezval je skutečný básník. Nezval dal mrtvému poetismu Teigeho skutečný umělecký výraz, poněvadž založil jej na své živelné básnické síle. Základní motiv jeho poesie, jak už to správně poznamenal Jan Strakoš v I. roč. »Akordu«, je potřeba soustředění. Tím právě Nezval se nám přibližuje, poněvadž ponoření se do nejhlubších tajemství člověka vlastního bytí, jak si je Nezval často představuje, připomíná nám touhu po splynutí s Bohem. A mimo to můžeme u Nezvala pozorovati také jakýsi úsilovný zápas o nový básnický výraz, jakési hledání nové krásy verše, verše volného, nespoutaného a nsvázaného žádnými pravidly. Lyrická žhavost Nezvalovy poesie je velmi prudká a projevuje se pokaždé s divokými výbuchy a s jemnými úsměvy klidu, s titanským vzletem a s pokorným přilžením se.

Často se zdá, že poesie Nezvalova je jenom taková veršová akrobatika, že je to jenom formální hříčka a nezadržitelný tok různorodých, syrových a nedopracovaných myšlenek (a to je právě Nezvalova chyba!), ale přece jenom vidíme, že jeho talent je značný a že jeho poesie jest obrazem jemné a citlivé duše básnické. Nezvalovi jest poesie výrazem nejvyšší čistoty a krásy, jest mu vznešeným a krásným obrazem vlastní duše, na němž člověk může najíti a vyčísti to, co by jinak nenašel. Nezval jest příliš dobrým básníkem a jeho umění znamená kus nového světa, který nám Nezval odhaluje.

Kdyby ovšem Nezval dovedl se plně dáti do služeb básnické čistoty, kdyby se dovedl vyprostiti ze zajetí jakési umělecké ekvilibristiky, jakéhosi hračkářství slov, které u něho často lze pozorovati, a kdyby uvolnil dravost celého svého básnického temperamentu, bylo by to nejkrásnější, co by mohl jako skutečný básník a umělec vytvořit, neboť učinil by tak své dílo dokonalým, čistým a vzácným. V. Zima.

Čsl. raketa Slavia odstartovala k letu do vesmíru. Tuto sensační zprávu roznesly všechny rádiové stanice do celého světa a jméno československé rakety Slavia vyslovovaly miliony lidí v úzkosti o účastníky tohoto letu konstruktéra Horáčka, jeho strýce dra Beránka a konstruktéra konkurenční rakety Suchinova. První raketa Suchinova pohybovala se již ve vesmíru a volala o pomoc — Signály S. O. S. dávané červenými světly bloudivé rakety ve vesmíru budily hrůzu u hvězdářů, kteří sledovali let její, nedovedly však zmásti odvážného českého vynálezce Horáčka, který rozhodl se nejen dobýti vesmíru, ale i zachrániti současně raketu a obyvatele v ní uvězněné. »Bud' nyní, anebo nikdy« bylo rozhodnutí, které zapříčinilo obětavost čsl. národa pro uskutečnění tohoto odvážného díla světového významu a snaha dokázati, že osvobozený národ náš dovede skutky prokázati svoji technickou vyspělost a odvahu raziti dráhu pokroku. V okolí Máchova jezera u Doks nastal onen velký okamžik, kdy za zvuků našich hymen zachvěl se vzduch otřesy a praskotem výbuchů. široce otevřené oči, vyděšené zíraly na neobvyklé divadlo ve vzduchu. Zář úplně noci po 2 minutách po výstřelu světlo Slavie připadalo již jako malý svítící bod pohybující se po obloze. Čtenář knihy »Výstřel do vesmíru« od J. O. Parmy, která jest novinkou v naší literatuře bude moci sledovati pravděpodobně zážitky účastníka letu, které líčí známý autor s nepřekonatelnou fantasií, založenou na odborných studiích a jest fantasií, do té doby, než stanou se lety do vesmíru pravidelností. Tento zajímavý román, jak líčením, tak obsahem vyjde v 8 sešitech ve sbírce »ARGOS« knihovně nejlepších románů detektivních a dobrodružných a přijímají se již nyní přihlášky na celé dílo. Kniha o 256 str. pěkného tisku stojí Kč 19.—, váz. Kč 25.—. Pro odběratele serie »ARGOSU« o 10 svazcích jest cena značně snížena na Kč 15.—, váz. v celoplátěné vazbě Kč 19.—, váz, tedy obnos velice nízký, každému čtenáři přístupný. Dodá každý knihkupec i nakladatel J. Svátek, Praha XVI., Husova tř. 7. — Prospekty knihovny »ARGOS« z d a r m a.

Arnold Zweig: Spor o seržanta Gríšu. (Nákladem Družstevní práce, Praha XII.) Osudu ruského zajatce Gríši, pracujícího nejprve v lesích, odkud prchne ve vagonu dříví, aby zažil nové útrapy. Po delším

skrývání padne do rukou válečného soudu gen. Lůchowa. Nastává pozoruhodný zápas o jeho život. Dva generálové věnují případu nevýznamného člověka pozornost; a výsledek? Po dlouhém tahání vítězí násilí a Rusák je proti právu zastřelen. Gríša, ostatní prostí vojáci i rada vojenského soudu Posnanskí žijí život opravdu lidsky. Zweig vytvořil postavy, které v bouři válečné žijí plně a sytě svůj život a nevegetují, jako jest tomu u valné části válečných románů. Neustále se nad nimi vznáší smrt, Gríša každý den čeká svou popravu, stále odkládanou, a přece si tvoří nové plány a škrťá staré. Zweigovi vojáci nejsou zlí. Musí jen poslouchat, i když mravně nesouhlasí s rozkazy. Sami hodně trpěli, jak to zní již Remarquea, duch jejich jest vzdálen panovačných snah urozených princů a vysokých důstojníků, konají jen to, co se jim poroučí, neboť voják musí poslouchat; mají i své humanitní ideály, kamarádem je jim každý, kdo s ním prožil nějaké nebezpečí, ať již je to Němec nebo ne. Charakteristickým typem jest generál Schieffenzahn, válečník-umělec, který tvořil ovšem vojensky a skvěle ovládal každý záhyb svého díla; ovšem, též člověk, jemuž každá právníká otázka ustupovala před významem politicko-vojenským. Mimochodem připomínám, že nutno býti na pozoru, aby se za takovou literaturou neskrývaly cíle nacionální, které mají korigovati určité názory, neboť každé dílo je do jisté míry tendenční. Nám jde především o útvar literární. Místy příliš slovního balastu. Jinak jest to nejvýznačnější válečný román, jaký byl dosud napsán a životnější, než Remarqueův. Čech.

Emil Filla: Otázky a úvahy. (Vydal Manes S. V. U. Praha II.) Počiná kritikou primitivismu (u nás stoupcem J. Čapek), který chápe jako pokrok jen tehdy, když umělci přejímají staré či lidové formule umělecké a dávají jim novou citovou i životní náplň a podle nových ideálů dále rozvíjí. Tu může dosíci klasické výraznosti, jasnosti a jednotu formy. »Jinak je přízrakem bezradnosti, je negací vývoje.« (15.) Zvláštní cenu má stat »Život a dílo«, v níž se snaží dojíti až ke kořenům jednotlivých uměleckých period. Velice zajímavé jest srovnání architektury egyptské s gotickou. Egyptské umění symbolisuje ztělesnění života a vyrovnání pohybu. Stagnace, klid, neuznání jiné životní jistoty, než ve skutečnu. Gotika jest vyznáním víry v Boha a nesmrtelnost duše, vyvýšením duševní jistoty. Závěrem statě jest: »Vlastního smyslu z umění nemá; jest pouze obrazem vlastního smyslu života.« (49.) Spisovatel soudí, že obě tato období jsou póly, mezi nimiž se pohybuje všechno umění a směry slohových útvarů. Jest zde ještě celá řada studií, které osvětlují nejeden detail uměleckých snah malířů, týkající se hlavně soudobých naléhavých otázek. Hlavní důraz přesouvá se stránky rozumové na ryze duševní. Umělecký zážitek jde dlouho před vědeckým, nikoliv s ním nebo za. Myšlenkově neobyčejně bohatá. Nebyla psána kritikem, ale tvořícím umělcem. Prof. Ant. Matějček napsal pěknou předmluvu. Čech.

Saudková: Hovory s Ot. Březinou. (Vyd. Manes S. V. U.) Březina, ač se odmlčel básnicky, studoval bedlivě všechny současné problémy, rozmlouval o nich s občasnými návštěvníky. Ať jest to kterákoliv osobnost: F. X. Šalda, K. Čapek, S. K. Neuman, J. Deml, J. Durych, J. Wolker, literatura, umění, politika, věda i technika, i ty nejvšednější události, o nichž jest ve své samotě bezpečně informován publikacemi a zahraničními časopisy, zajímá jej otázka komunismu, socialismu a především náboženství katolické, jehož význam v hovorech tak často oceňuje (tyto výroky pěkně míří proti dnešní akci dra Chalupného, který se ohání výroky Bř. z doby předválečné!!). Jindy opět jej zaujme otázka dělnická nebo učitelská: se

vším se věcně vyrovnává. Hovory ukazují Březinu jako dobrého člověka, apoštola, kterému nebylo obtížno sdělit si své názory s druhým a vzbudit zájem a snahu pro duševní práci. Picková-Saudková píše, že lidé, kteří mu byli nablízku, potlačovali své malicherné zájmy. Saudková byla oprávněna zaznamenati hovory s Bř. Měli spolu téměř tytéž zájmy, vzájemné půjčování knih nutilo k výměně názorů. Kromě toho sama má vysokou inteligenci (její bratr E. S. překládal Bř. do němčiny a napsal též výběrnou knihu: »Pod sluncem Ot. Březiny«, kde umístil i výstižný výklad »Rukou«, a snažila se pokud možno vše vylíčiti po pravdě; snad jest něco méně věrně reprodukováno, ale březinovské názory z nich mluví. Možno zařaditi k Demlovým Šlěpějm, XII. Čech.

Josef Kopta: Jediné východisko. (Nákl. B. Janda, Sfinx, Praha II.) První část trilogie generačního románu po způsobu Rogera du Gard (Rodina Thibaultů), v níž stopuje život syna správce Karla od jeho 14. roku, studia, účast ve válce jako odvážného velitele německých úderníků, který velí též opravě českého vojáka Částky, jeho činnost v rodném kraji popraveného jako rekvisičního důstojníka, výhodný sňatek s bohatou dcerou bankéře. Celý život jest jediná přetvářka a klam, jak to vídal již u rodičů a kamarádů, který dovedl potlačiti cit ve snaze dosáhnouti poct a majetku. To jest motivem práce, kterým se může charakterisovat i moderní mladá generace. Ale ani tato touha není vždy upřímná, často jest i proti vůli způsobená nahodilými okolnostmi. Musí tu dojít ke katastrofě. Chce se zbaviti minulého života, po převratu pracuje v přestrojení ve vlastním mlýně jako topič, a pak, aby unikl hlasu svědomí a dosáhl ideálu, který mu zazářil čistým slunečním jasnem, vraždí svého dvojníka, aby tak zašla po něm poslední stopa. Přihlédneme-li k dřívějším pracem Koptovým, jeho legionářským románům a hlavně Hlídači č. 47, musíme uznati v mnohém pokrok. Některé postavy: nadlesní, poručík Štekl, baron, zdají se býti nepropracované. Výrazově upomíná Vančuru. Nemístné užití přechodníků. Leč to jsou menší kazy. Emil Vachek měl šťastnou ruku, zvoliv pro Pyramidu knihu zajímavou a při tom hodnotnou.

Čech.

Dr. Alfred Fuchs: Novější papežská politika. (Vydal Orbis, Praha XII.) Vymezuje náboženství úkol v politice, máje podkladem encykliky posledních papežů, v nichž se dotýkají otázek politických a sociálních. Výstižně je narysován nový úkol Katol. Akce v současné době, pastorační povinnosti kněží a laický apoštolát. Studuje římskou otázku počínaje r. 1870, kdy nastává nové období politiky vatikánské, kterou hodnotí jako snahu pracovati řešením otázek časných k blahu věčnému. Dále podává přehled vývoje katolicismu v Československu, v Německu i všech důležitých problémů, jako jest unionism, sociální otázka atd. V druhé části seznamuje nás s organizací jednotlivých úřadů papežských a jejich pravomocí. Fuchs nechce psáti knihu vědeckou, nýbrž informační, již vskutku jest, která osvětlila otázku dnes tak aktuální jako je římská politika, při tom pravdivě, hluboce a objektivně, že za ni musíme býti vděční. Pomalu i v katolické naukové literatuře se začínají plniti citelné mezery, takže i na tomto poli nastává pozvolná renaissance. Tuto knihu by měl znáti každý inteligent.

n Č

Lad. Kuncíř. Stále víc a více je oceňován tento nakladatel v literárních kruzích a čtenářské obce české. Můžeme směle říci, že Kuncíř je nejlepším českým nakladatelem, o čemž svědčí jeho seznam knih, který si nikdy nezanešvalil knihami méněcennými nebo šmejdý. A je to způsobeno tím, že Kuncíř je kato-

líkem. V Kuncířově seznamu nenajdete knih, které vydávají jiní nakladatelé, na lepším papíře, aby je kupovali aspoň bibliofilové, kteří vesměs rozumějí jen papíru, písmu a vazbě, téměř nikdy ne obsahu. Perlamí Kuncířova seznamu jsou knihy Durychovy, skvostná je sbírka Boží bojovníci, Kozoroh, knihy vysokých uměleckých hodnot obsahují Knihy nové doby, jedinečnou u nás je edice Národní knihovna. Každý má možnost získati Kuncířovy knihy v sešitovém vydání po 4 a 5 Kč nebo může subskribovat celou edici najeďnou. Kuncíř počíná kolem sebe soustřeďovati i překladatele z Dobrého Díla, rovněž katol. inteligence přestala hleděti na něho nedůvěřivě a seskupuje se kolem něho, takže možno říci, že Kuncíř má před sebou skvělou budoucnost. Je na čase, aby i katol. studenti pochopili, že jejich povinností je důkladně se informovat o katol. literatuře naší i cizí a znát ji. Necht naše Sdružení hromadně objednávají pro své členy knihy od Kuncíře, necht pořádají výstavy katolické knihy, aby tak získali širší veřejnost pro katol. knihy. Necht není septimána a oktávána, který by neznal a neměl ve své knihovně knihy Durychovy, Bellocovy, Mauroisovy, Bloyovy a j., vydané Kuncířem nebo Florianem! Knihy Kuncířem vydané jsou, co se týče úpravy, překladu, vazby a obsahu, dokonalé.

J. Malý.

Z polského parnassu. (Vybral a přeložil Jan Karník, vydal jako 4. knihu akordu Lad. Kuncíř, stran 190, cena 22 Kč.) Tato antologie z největších básníků polských buď žijících (Tuwim, Staff, Zegladovicz) nebo zemřelých (Kasprovicz, Konopnická, Rydel), uspořádána Světlým-Karníkem, zasloužila by důkladného rozboru, pro který však není zde místa. Kniha tato je nezbytná všem, kdož se zajímají o polskou literaturu. Doporučuji.

Z nakladatelství Jos. Birnbauma v Brtnici. InžC. Hynek Růžička: »Živé kameny.« Sbíрка 39 básní, velmi pěkně vypravená knížka. Cena Kč 8.—. Připravuje: Román W Baumrotha »Scandalum crucis« (Pohoršení kříže). Jako by pisatel předvídal věci příští, rozrušila se saň protináboženská v sovětském Rusku a poslední události v Něm. Brodě svědčí o tom, že zasadila svou hlízu i do mladých duší našeho dorostu. V našem románě je vyličen mistrně, napínavým slohem hrozný nápor budoucího moderního pohanstva proti křesťanství a konečné vítězství Velikého Mučedníka. V tomto díle slučuje se románový děj hodný Wallace s katolickou tendencí v naprosto moderní roucho. Ale román akcentuje nejen vítězství toho, jenž sídlí v srdcích, v leví, ale je mohutnou apotheosou pro silné národní cítění, jehož máme tolik zapotřebí, jsouce zmítání leptavými vlnami dekonstruktivismu, bezvěrectví a beznárodnosti. Na oznámený román se můžeme vskutku těšiti. — V několika dnech vyjde již toužebně očekávané dílo H. Schilgena »Ty a on«, o poměru dívky k mladíkovi.

Týdeník pro čtenáře knih. Každý čtenář knih potřebuje průvodce v dnešním literárním bludišti. Dobrým průvodcem se stal za třicet čísel své existence týdeník Čin, který upozorní na každou významnou knihu a všímá si všech kulturních aktualit a potřeb civilisovaného čtenáře. Je laciný — číslo za 1.— Kč.

Průvodce po Československu. Dovídáme se, že Ústředí Klubu českých turistů společně s nakladatelstvím »Orbis« chystá nové vydání dlouho rozebraného a postrádaného Průvodce po Čsl. republice. Druhé vydání bude míti téměř o polovinu větší rozsah a bude rozděleno na dva díly. I. sv. zahrne Čechy, Moravu a Slezsko, II. sv. pak Slovensko a Podkarpatskou Rus. Mapky, plány a pod. vypracoval Vojenský zeměpisný ústav. O přesnosti a svědomitosti

díla svědčí fakt, že při jeho sestavování bylo účastno 1.200 spolupracovníků ze všech konců našeho státu. Nedostatky I. vyd. jsou odstraněny a veřejnosti dostane se díla, které může směle konkurovat s »Baedekry«, ba je i předčí. Průvodce vyjde v druhé polovině května. Cenu a podrobnosti čtenářům ještě oznámíme.

Macdonald a Indie. Revoluční hnutí v Indii postavilo anglickou stranu dělnickou, která dnes stojí v čele vlády, před nejtěžší úkol, který v dějinách strany před ní vyvstal. Otázka, jak sloučiti socialistický program Labour Party se zájmy britského imperia je takové důležitosti, že celý svět čeká, jak vše skončí. Macdonaldova brožúrka »Zahraniční politika anglické strany dělnické«, kterou vydal »Orbis« (Praha XII.), zasluhuje právě dnes bedlivé pozornosti všech. Jsou v ní odpovědi k hlavním otázkám britské politiky, s nimiž je nynější dělnická vláda konfrontována na mezinárodním poli. Pouze 5 Kč.

Nejmenší revue. Přátelé Florianovi v Praze počali vydávat tuto revue, která má informovat o skvostech naší literatury, vydávaných »kdož ví kde po koutech našich vlastí«. Zdá se, že jsou anachronismem v dnešní době, otrávené a prosycené blbinkami nedokrevných, slohem primánských úloh psaných, sensacektivních žurnálů. Albert Vyskočil kritizuje a oceňuje dílo Demlovo, z něhož by měl být vydán výběr. Přiloženo několik obrázků a annoncí, pojednávajících o Durychově Evě, Kennedyově Věrné milence a j. Doporučuji starším studentům. Redakce N. r. je: Jan Reimoser, Praha IV., Tychova 11, předplatné na rok 12 Kč, jednotlivá čísla po 3 Kč.

Divadlo a film

Trojka.

Film ruských písní, předváděný ve středu 28. května 1930 v bio Passage, jest imponantním filmem ruského života.

Obsahuje denní tragické rozvraty rodin v dnešní době. Vznešená rozmařilá kráska zahrává si s prostým kočím a rozvrátí rodinu tohoto, ale zmaří život jeho roztomilého synáčka, slavného pěvce Saštinova a konečně jest potrestána smrtí sama, když Boris žene koně šíleným chvatem do vody. Právě v době, kdy jeho dřívější manželka skládá slavné sliby klášterní, snažíc se zapomenouti na zradu na ní a jejím synáčku spáchanou, vchází do tohoto též Boris, a ona, věrně milující, přes všechna příkoří jí učiněná, odpouští mu a řídí se podle slov své představené: »Dcero milá! Bohu možno sloužit všude. Jdi, a postarej se o jeho duši!«

Z celého filmu nejpohnutlivější scénou jest, kterak žebrák, jehož se jedenkrátě dobrosrdečný Boris ujal, z vděčnosti nahrazuje malému Kolkovi otce. Jeho píseň, již zpívá nad prostým katafalkem Kolkovým, podobající se silně písni A. Johnsona: »Sonny boy«, působila jistě na každého diváka mocným dojmem.

Jinak film byl vypraven opravdu skvěle, jak po stránce herecké, tak i hudební.

Dvě srdce v ¾ taktu.

Tato vtipná mluvená komedie a umělecká opereta zároveň, jest zcela novým typem zvukové tvorby.

Celý děj točí se kolem vídeňského valčíku, jenž schází ještě do nové operety bratří Mahlerů: Dvě srdce v ¾ taktu. Slavný hudební skladatel Hofer nemůže vynajít valčík pro tuto operetu a premiéra má být již za týden. O tom dozví se od svých domnělých bratří rozkošná blondýnka Hedy, jež zbožňuje Hofera. Vydává se nikým nezvaná do jeho vily a inspiruje slavného skladatele k valčíku. Po jejím odchodu zapomene tento na onu melodii a nemůže si nikterak vzpomenouti ani v den generální zkoušky. Odhodlává se tedy k hledání neznámé dívky inserátem a právě když v přestávce přemýšlí o melodii, zní za oponou sladká melodie valčíku: »Zwei Herzen in ¾ Takt.« Hofer ihned jej hraje na housle a pak do C dur hraje celý orchestr ony sladké tóny, při nichž skladatel s neznámou tančí a sbližují se v prvním polibku. K tomuto aktu přicházejí oba Mahlerové a trhají list od notáře jim přinesený, obsahující, že Heda není jejich sestrou, ježto jiný zvítězil nad srdcem dívky, vychovávané jako sestry v jejich společnosti, s níž chtěli se oba oženiti.

Libretto filmu jest velmi svižné a zábavné, režie skvělá, prvotřídní herecká obsazení a jiskřivá hudba působí na diváka melancholickým dojmem.

Řádky chvályplné i nelitostné

V á ž e n í !

Při založení nové rubriky v »Jitře« bylo vysloveno přání, abychom hojně podporovali tuto část. Pročítám bedlivě novou rubriku. Našel jsem tam mnoho dobrých návrhů, které zůstaly bez ozvěny v našem časopisu. Myslím sám, že náš časopis měl by změnit svoji úpravu. Především mohla by odpadnouti různá upozornění čtenářům, aby zaplatili předplatné. Samozřejmě povinností řádného čtenáře je zaplatiti příspěvek, který se zavázal platiti. Není nijak vábné, když otevřeme knihu a čteme upomínání administrace nepořádným čtenářům. Rovněž s volbou článků nemohu úplně souhlasiti. Nečetl jsem dosud v »Jitru« žádná historicky zábavná díla. Proč to? Vždyt naše literatura je těmito velmi zásobena. Máme naše spisovatele, jimž se ani cizinci nevyrovnej. Líbí se mi článek Král závodníků. Kdyby v »Jitru« otiskovalo se více takových článků, získalo by »Jitro« více odběratelů. Neodporučuji otiskování různých drsných vtipů, které nezvyšují úroveň »Jitra«, poněvadž upomínají na některé časopisy s velmi hanbivou pověstí a tam snad »Jitro« nespěje... Zde nemohla by se zřídit ku př. Domácí dílna, kam by čtenáři vypsali své pokusy? Proč »Jitro« otiskuje stále cestopisy o Italii? Neznalý čtenář mohl by si myslit, že není jiné cizí země kromě Italie. Byl jsem v r. 1921 v Italii a to v Římě a rok na to v Jugoslavii a mohu říci, že mě a mnohým mým spolucestujícím mnohem více se líbila Jugoslavie než onen fašistický stát. Snad mnohý nezná řádně svou vlast a s povděkem bych přijal, kdyby Slováci psali o jejich zemi. V jednom směru »Jitro« spí již předlouhé věky. Nečetl jsem jeden článek jednající o naší řeči a vlasti. Což »Jitro« není českým časopisem? To je největší křivda, kterou »Jitro« dělá na svých čtená-

řich. Doufám i já, že v této stránce »Jitro« se hodně a hodně změní a dohoní, co svým spánkem zaspalo.

S přátelským pozdravem

Eugen Vlach.

Milý příteli, je to hezký návrh, ale ať skutečně někdo něco takového pošle! — Poz. red.

—«—

Jaroslavu Šafáři!

Poznávám, že našel jsem v tobě uvědomělého katolického studenta, a dle toho píší též odpověď. Čl. č. 7 — ba jest skutečně zajímavý, ale kdybychom počli disputu o všem tom, co projednává, nevím kam bychom dospěli. Musíš přiznat, že nejsou všude takové poměry, jako u onoho kolegy, nevíš, čím je působena nevrlost katechety atd. Raději přidržím se Tvého dopisu. Na otázku, smíš-li kritisovat jednání a slova katechety, odpovídám: Rozděluj tedy přesně: 1. Jednání a 2. Slova. Pročpak bys nemohl posuzovat jeho jednání a hlavně metodu? Ale nezapomínej, že mládí vidí vše příliš buď ideálně, aneb pessimisticky, a nemá životní zkušenosti. Nesmí se vše hned hrrr soudit a odsoudit. Zde ale jako věřící máš cestu zcela volnou. Co se slov však týče, to jest arci trochu jiné. Myslíš, že »věřící« může posuzovat slova knězova, t. j. jeho výklad, látku přednesenou, kterou církev sv. k věření předkládá? To jest jistě nepřipustné. Jen pokračuj dál ve svých soukromých studiích a poznáš, že vše, co věří rády dle tebe »venkovské babičky«, jsou jenom samé velké pravdy. Kazatelského tónu jsem proti tobě užiti nechtěl, tedy v téhle věci jsi nesprávně soudil. Pišeš, že se mýlím, tvrdím-li, že jest disputa o náboženské otázce zbytečná. Příteli! To byla logická konkluze z tvých řádků. — Rovněž tak jsem nemohl vědět, že chceš dáti k řešení podnět, vždyť jsem přece označil »akutní otázku středoškolské výchovy« za pojem velmi široký. No, o malíčosti se přiti nebudeme. — Budš-li po prázdninách studovat v Praze, doufám, že se sejdeme a povíme si více ústně.

Fr. Štverák, bohoslovec.

—«—

Psáno v poslední chvíli.

Strakonice, 20. května 1930

Velice mne zarmoutilo, že jsem dostal 9. číslo Jitra až dnes, tedy v den redakční uzávěrky. Ačkoli bych chtěl hodně podrobně se o něm rozepsati, přece pro nedostatek času musím se spokojiti několika řádky

Belletrii tohoto čísla jsem prohlédl pouze zběžně a mohu-li dle toho soudit, řekl bych, že jest toto číslo velmi zdařilé. Jistě zajímavější jsou »Modré dálky«, pěkně se čte humoreska S. R. Hanáckého, o němž bych řekl, že je primus mezi humoristy Jitra. Přečetl jsem i Buráňovu »Rozmluvu v radiu«, kde mne pobavilo, že kol. Buráň vypůjčil si k nazvání svého hrdiny moje ctěné jméno. Dufám, že v příštím ročníku budu se moci revančovati podobnou službou. Nemyslete si kolego B., že se na Vás zlobím. Ani dost málo. Jednou ten, jednou onen. Konečně myšlenka není špatná. Mohu Vám prozradit, že po celý ročník dávám si pozor na všechny autory Jitra a hledím postřehnouti jejich charakteristické znaky, poněvadž chci napsat cosi, co by literární karikaturu autorů Jitra. Spáší to snad o prázdninách pro příští ročník.

Co by pozorného čtenáře dopisů potěšila mne dvě následováníhodná přání, totiž kol. Buráně a kol. Šnajdra, kteří touží po dopisování mezi středoškoláky z různých krajů naší republiky. Samozřejmě, že se k nim jednomyslně připojuji. Kolegové, když ne jini, tak alespoň my tři! Začnem ihned. Napište lístek, zda-li souhlasíte! Odpovím obratem. Naše korespondence může být zajímavá. Šumava—Ostrava—Bratislava. (Že by motiv k rebusu pro kol. Šnajdra?)

Dále jsem pro otiskování student. kreseb, linorytů včetně číslování dopisů a okamžité zaplacení všech dluhů na předplatném. Uč se latině, choď do hospody, ale dluhy plať! Copak by to bylo za pořádek, pak to takhle dopadá: u nás na příklad je letos 20 postupek na 36 žáků. Hodně, že?

Na konec jsem chtěl obšírně pojednati o ústavních stud. časopisech. Bohužel pro nedostatek času mohu jen říci, že na našem Rg. vydáváme »Rajčpajč« (za 50 hal.), který je číslo od čísla lepší a lepší. Bližší na požádání dopisem.

Fr. Stuchlý, studující, (do prázdnin:) Strakonice, Reál. gymnasium, (o prázdninách:) Volyně na Šumavě, Husova tř. 329.

—«—

Čtená redakce! Mám radost, že se ozvaly kolegyně z Řepčína. Možná, že to byl účinek pracovní konference. Zdá se mi, že jest vůbec větší zájem o »Dívčí hlídku« a divím se, jak si kol. Schneeweis může mysleti, že se nám nedostává per a inkoustu. Což ji nečte? To bych se opravdu podivila, poněvadž u nás v Brně je v mužském Sdružení o ni málem větší zájem než mezi dívkami. Doufám, že příštího roku se nám podaří vyplniti »Dívčí hlídku« hojnějším obsahem, že budou do ní psati i kolegyně neorganizované v SSS., avšak odbírající »Jitro«. Vždyť toto jest zrovna tak jejich jako naše. — Nyní něco k dopisu kol. Šafáře. Úplně s ním souhlasím, jestliže píše, že nynější studenti jsou pohodlní a neteční. Mohla bych dáti příklad. Když se má sehrati v SSS. divadlo, tu tak tak že se přihlásí dostatečné množství osob. Nedávno však jsem byla na ochotnickém divadle »Národní Jednoty«, ve kterém hráli nejvíce studenti ze zdejšího gymnasia. Když jsem se ptala na dva nejlepší herce, tu mi bylo řečeno, že jsou to členi SSS. S námi nikdy nehráli (ovšem nevím, zda neměli nějakou závažnou příčinu), ale pravděpodobnější je, že když pan profesor řekl, nebo poručil, tedy se nedalo nic dělat a muselo se poslechnout. Hrozně mě to tenkrát zarazilo a zvláště, že to byly hlavní úlohy a krásně zahrátě. Cožpak my studenti potřebujeme vždy nad sebou profesora? Nemáme již v sobě toho nadšení studentů 19. století? Musíme ho míti ještě více, abychom se neutopili ve strhujícím proudu lhostejnosti a všednosti. Končím slovy dra Taubra: »Nedovedu si představit studenta pro vše lhostejného.« Ještě poznámka. Nevím již ve kterém čísle »Jitra« se vyskytl návrh, aby čtenáři »Jitra« v jednom městě utvořili kroužek za účelem nedělních výletů. U nás v Brně pořádá Sdružení každou neděli výlety a zajisté bychom byli rádi, kdyby se k nám přidali i neorganizovaní čtenáři »Jitra«. Proto myslím, že zakládání nových kroužků by bylo úplně zbytečné. — Milena Rodová, Brno.

—«—

Moderní duši vrátí klid — katolická církev.

Téměř ve všech časopisech, ne-li již úmyslně, tedy jistě nevědomě mluví se o nespokojenosti všech vrstev lidstva.

Francouz Pachen napsal studii o moderní duši a nabyt poznatku, že duše není a nemůže býti spokojena bez náboženství. Nikdo nemůže se zbaviti

všeho náboženství. A. Comte upadl v jakýsi mysticismus člověčenstva, Spencer v mysticismus »Neznámého«, jiní oddali se pesimismu, smutné touze po nebytí a podobně. Individualismus převrhl se opět v altruismus. Žítí pro druhé — to první je pravé náboženství. Než lidstvo je zase příliš egoistické, aby se samo obětovalo pro jiné.

Tedy jisto je, že nic nemůže dáti náhrady za náboženství, a bez náboženství se ani moderní duše neobejde a nemůže obejít. A zase jen křesťanství (katolická církev) může dáti duším nadmyslný ideál, jenž je uspokojí a dá jim síly, aby jej dosáhly.

V nynější době je potřeba zorganizovati ve spolcích katolickou inteligenci a shromážďovati ji na katolických sjezdech. Je také potřeba zaříditi odborné spolky, v nich pak nadšené a obětavě pracovati pro všechny vrstvy národa a ne, jak se v poslední době na mnoha místech vyskytlo, že byly spolky, právě katolické, jednotlivci rozestřívány. Na každé střední škole by měl býti katolický spolek; takovým spolkem je S. S. S. Dále je třeba o aktuálních, vědeckých otázkách pojednávat, pro větší vzdělání všech. Je třeba oživit staré katolické spolky, jež by pomohly duchovenstvu učiti lid křesťanské nauce. Dobrým by bylo, zaříditi sociální kursy, vzdělávací spolky a podobné.

Nechceme-li se dočkati osudu Ruska, nesmíme se schovávat, ale neunavně pracovati. Ideu katolickou je třeba zdemokratizovati. Podle profesora A. Konečného je to skutečně pravdou, církev ztrácí svůj vliv hlavně pro nedostatek iniciativy u církevních orgánů. Chceme-li, aby nastalo celkové zlepšení, musíme se starati o to, abychom přivedli církev zpět inteligenci. Proto také kněží nesmějí se cítiti jedině úředníky po celém světě rozšířené svaté církve katolické, nýbrž zároveň členy národa a společnosti, ve které žijí; a také hlavně v politickém životě pracovati, to má veliký význam pro prohloubení katolického života.

Také, milí kolegové studenti, naše katolická mládež, pracujte! Oběťte se! Blíží se prázdniny, doba, kdy se dá mnoho učiniti. Myslete na spásu duše vlastní a duše bližních modlitbou, prací, obětí! Hlavně prací mnoho vykonáte a zajisté ten, kdo dobře pracoval, bude se radovati nad dobrým výsledkem práce!

Červenka František.

—»«—

L'union fait la force!

Vezmu-li do ruky celý ročník »Jitra« a pročítám-li rubriku »Ř. ch. i nelitostné«, konstatuji, že základní myšlenkou většiny dopisů jsou slova: spojme se, sprátelme se, sblížme se! Již první dopis kolegy Vrby zní: Podejme si ruce od šumavy k Tatrám! Týž v čís. 6. ozývá se znova: »je třeba výměny názorov a sblíženia sa«, je třeba »účelnej práce...«, »přiložme i malou iskérku k velikému ohňu československej vzajemnosti« a pod. Na slova kol. Vrby navazuje v dalším čísle kol. šafář a snad i jiní souhlasí, jako tito, s dopisováním v »Jitře«.

Bohužel v »Jitru« není místa jen pro dopisy a jestliže se zvětší tato rubrika, jest samozřejmé, že by se to stalo buď na úkor rubrik jiných, což ovšem by byla škoda, anebo by se za tím účelem musel zvětšiti náklad »Jitra«. O této druhé možnosti není ani řeči, vždyť slyšeli jsme v prvních číslech hlasy rebelantů, rebelující proti zdražení tohoto časopisu.

Tuto otázku nutno tedy řešiti jiným způsobem a jakým? Již jsme ji rozřešili, aspoň já a kol. Vrba. Na jeho výslovné přání píši zde, jak otázku tuto jsme rozřešili. Poslal jsem mu dopis, v němž jsem ho požádal o vzájemnou korespondenci. Kol. Vrba odepsal, že můj dopis ho potěšil a vzájemné dopisování česko-slovenské schválil.

Nu, zde tedy nová možnost sblížení vedle skrovné rubriky v »Jitře«. Zajisté i ostatní kolegyně i kolegové přijmou můj návrh s povděkem. Ale i při tom »Jitro« bude rozhodujícím spolupřítelem, neboť v něm najdete adresy svých kolegyň a kolegů; podobně jak jsme se našli my, totiž kol. Vrba a já, a tak snad se nalezneme i s ostatními kolegyněmi a kolegy. Pak budeme moci prohlásiti, že »Jitro« koná své poslání!

Ke konci prosím, abychom v dopisování našli hojně následovníků, jak z Čech, Moravy, Slezska, Slovenska, tak i z území národností jiných. Každý nechť píše svojí mateřštinou, neboť každý má sousední řeči či nářečí znát, a kdo nezná, má se touto cestou naučit.

Tímto se spojíme a sprátelíme a bude-li se skvíti v našem čele heslo »viribus unitis«, půjdeme snadno vpřed.

Nyní volám našemu sdružení, k jehož upevnění tato akce — vzájemná korespondence — nejvíce prospěje: »Zdar Bůh!«

S kolegiálním pozdravem

Lad. Straka,
stud. reál. gymn., Tábor.

*

Kol. Šafář a vy ostatní! Zlíbal bych Tě za Tvá zlatá slova ke konci dopisu. Pryč s politikou! My jdeme za náboženstvím, za vzděláním, za kulturou a aspoň nyní, pokud studujeme, dejte nám pokoj s politikou. Samo třístění! Pomůže nám to? Hlinka, Čuřík, Šrámek, Nosek, kdo to jsou? Katolíci, odpovídám. Nyní jsou nám katolíky. Proto neschvaluji to, co se stalo v Bratislavě, kde utvořil se klub Mičurových akademiků. Kolegové, jsme katolíci studenti, vždyť si to jednou již uvědomte! Potom stále pátrejte po mentalitě studentstva! Bude-li v nás uvědomění, máme vyhráno, ale povrchnost s politikou nás zahubí. E. Zavadil.

Dopisovat si přeje: Oldřich Buráň, Slezská Ostrava, Bezručova č. 1044.

Hravě i dravě

V české úloze o starém vysloužilci z Čechovy básně »Ve stínu lípy«. »...na hlavě se mu tyčil mohutný knír, jehož nezbytnou součástí byla stará, dřevěná dýmka.«

Žáci se učili v hodině dějepisu o rozdílu křesťanského kalendáře a skutečného narození Kristova, což tvoří chybu šesti let. Po výkladu na otázku profesora jeden odpovídá: »Kristus se narodil šest let před Kristem.«

Studenti na výletě horují pro gramofonové desky: »Človče, já ti mám doma parádní plotnu!« — Jeden, který slyšel poslední slova: »Jó, to my máme taky a maminka tomu říká kamna.«

Řídí Stanislav Bojanovský, Brno.

Šachová hlídka.

Řídí St. Bojanovský, Brno.

Partie č. 30.

Bílý: Iljin-Zenevský. — Černý: Ragozin.

Pěšcem dámy.

1. d4, d5, 2. Jc3, Jf6, 3. Sg5, c5, 4. Jf3, Je4! 5. Sd2, c×d4, 6. J×d4, J×c3, 7. S×c3, e5, 8. Jb3, Jc6, 9. e3, Se6, 10. Sb5, Sd6, 11. Dh5, 0-0! 12. 0-0, f5, 13. f4, e4, 14. Jd4, Sd7, 15. Sa4, J×d4! 16. S×d7, J×c2, 17. S×f5, V×f5! 18. D×f5, J×e3, 19. De6+, Kh8, 20. Df7, Df8, 21. D×b7 (hrozí S×g7+!), Vab8, 22. Dd7, J×f1, 23. V+f1, De7! 24. D×e7, S×e7, 25. Vfd1, Vbd8, 26. Kg1-f2, Kf8-g8, 27. Ke3, Kf7, 28. Sd4, g5! 29. S×a7, g×f4+, 30. Kf3×f4, Ke6, 31. Sd4, Vg8, 32. g4, S—d6+ 33. Ke3, V×g4; 34. a4, S×h2, 35. a5, S—g1+, 36. V×g1, V×g1, 37. a6, h5, 38. a7, Vg8, 39. b4, h4, 40. b5, h3, 41. Se5, K×e5, 42. b6, Vg2! a bílý se vzdal.

Skvělý výkon 22letého mistra.

Partie čís. 31.

Bílý: Haida. — Černý: R. Procházka.

Hráno v turnaji o mistrovství Brna 1930.

Fromův gambit.

1. f4, e5, 2. f×e5, d6, 3. e×d6, S×d6, 4. Jf3, Sg4? (silnější tah podle Dra Laskra je g7 g5!), 5. g3, Jc6, 6. Sg2, Jf6, 7. Jc3, a6, 8. d3, Dd7, 9. Sg5, Jh5, 10. Dd2, f6, 11. Sf4, J×f4, 12. g×f4, Df5, 13. e3, 0-0-0, 14. h3, Sh5, 15. Je2?? (Rochadou byl by si bílý zajistil dobré postavení), 15. Sb4, 16. Jc3! (c3 nelze hrát pro V×d3!), 16. . . ., Vh—e8, 17. 0-0, V×e3! (Skvělá oběť, která však následkem chybného tahu v pokračování nevedla k tomu cíli, kam by při dobré hře musila dospěti — totiž k porážce bílého.) 18. D×e3, Sc5, 19. d4, J×d4, 20. De4!, S×f3, 21. S×S, J×f3+, 22. Kg2, Vd2+?, 23. Kg3, Jd4??, 24. De8++. I mistr tesař se utne. Zakončení příliš školácké.

Rozluštění úlohy 3. tahem.

K. A. L. Kubbel:

Postavení: Bílý: Ke8, Va6, df3, Ib4, e1, Se7, pd7, f5, d2! (9!) — Černý: Ke5, Vd1, d6, Sh3, Jb2, pb6, g2, g3 (8).

3. tahem mat:

1. Va6—a4, Sh3×f5, 2. Df4+, K×f4,

3. Jbd3++,

1. . . . ., Ke5—d4, 2. Df3—d5+, Vd6×d5,

3. Jb4—c6++.

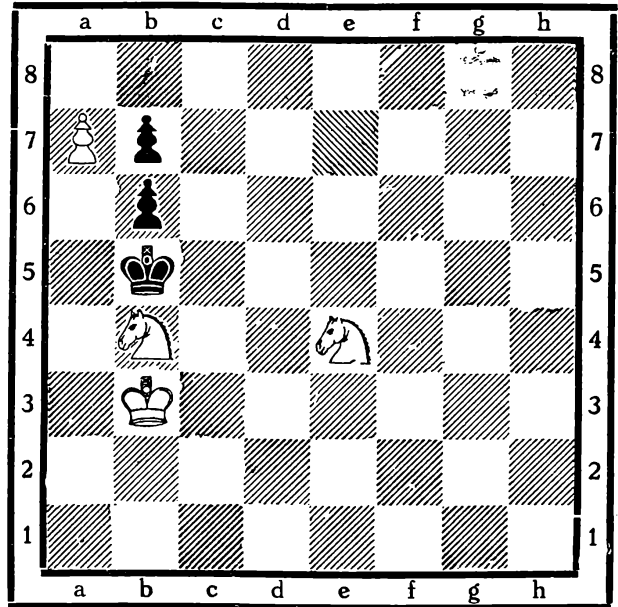
1. . . . ., Vd1×e1, 2. Jb4—c6+, Vd6×c6,

3. d2—d4++.

1. . . . ., Jb2×a4, 2. Je1—d3+, Ke5—d4 (Vd6×d3), 3. Df3—f4++ (Jb4—c6++).

1. jakk., 2. Jb4—c6+ atd.

Úloha č. 20.
K. A. L. Kubbel.

3. tahem mat:

Postavení: Bílý: Kb3, Jb4, e4, pa7 (4). — Černý: Kb5, pb6, b7 (3).

Praha. Turnaj o mistrovství Prahy skončil takto: 1. S. Flohr 12½, 2. K. Opočenský 11½, 3. M. Ceha 10, 4.-5. J. Dobiáš a J. Prchal, 6. dr. H. Skalička, 7.-9. F. J. Prokop, Rimza a dr. Z. Wecsey, 10. J. Kubánek, 11. E. Maximovič, 12. Fr. Lustig, 13. V. Grgurič, 14.-15. Frič a B. Thelen, 16. J. Rejdal.

Brno. Mistrem Brna již po třetí stal se mistr Teller, kterého provázelo v turnaji veliké štěstí. Jedině, co u něho uspokojilo, byla ta okolnost, že zvítězil proti oběma hráčům, kteří ho následují; jsou to: A. Pókorný a Ing. Olexa.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnickví u „zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5-6.

?

HÁDANKY

?

Řídí Emil Zavadil, Praha II., Spálená 15.
Redakce „Jitra“.

Draží přátelé — náš bývalý a pokud jsem mohl sledovati nejlepší pořadatel hádanek B. Rejha byl promován na doktora přírodních věd. Učiním jistě ze srdce Vás všech, když mu upřímně pogratuluji:

Přijměte naše blahopřání, p. Rejho, a na Vaší dráze životní přejeme Vám mnoho zdaru!

Vaši hádankáři.

Listárna hádanek: H. Janovský, O. Buráň, Antonický; řešení hádanek ze 7. č. došlo až po uzávěru. J. Šnajdr: Tvé řešení mezi příspěvky jsem přehlédl. Dostal jsi pozdrav? Těším se, že se polepšíš a napíšeš. O. Buráň: Nazdar, starý hádankáři! Jsem rád, že se hlásíš. Zašli víc! Po prázdninách nezapomeň! V. Tatrovský: Dík, pošli víc, ale každou na zvláštním papíře. A. Dohnal S. D. S.: Dík za vytrvalost. Antonický: Nezapomněls, těší mě. A při řešení nemusíš psát druh, což myslíš, že je nenajdu? Čísluj je jen. Quitt Zd.: Dík za došlé. Odměna nyní byla zaslána. Stáňa a T.: Dík, uveřejním. Pošli zas. Ela K.: Již nám bylo povzduš smutno. Po prázdninách pište zas. Vid, J. Šnajdre? J. Nykl: Proč jsi oněměl. Po prázdninách piš!! F. Kulíšek: Proč se ptáš? Jen psal.

Řešení z č. 8.: 1. farma, 2. Anagama, 3. perla, perlička, 4. šíp, šípek, 5. Svaljava, 6. Pantheon, 7. Blecha, 8. Literatu (celek má být: se uč...), 9. Mladé živé léto, 10. žele, mi nudle, 11. Mluvití stěr, mlčeti zlato (číslo každé 9 písmeno), 12. Římský papež (řešení Papežský Řím). Řešení zaslali: H. Janovský, J. Šnajdr, V. Patrovský, Juvenal S., Z. Quitt, F. Kulíšek. Odměnění: V. Patrovský r. g. v Plzni a F. Kulíšek, Uh. Brod. Za příspěvky: St. Antonický. — Řešení do 20. srpna na adresu: E. Z., Přerov, Trávník 28. Spolu s řešením čísla 9. — Na shledanou se všemi zase po prázdninách se těší a veselé užití volného času Vám všem přeje Váš pořadatel.

Zahadný nápis.

Fr. Hlavničkovi — Fr. Kulíšek.

V	.. Ž
OB	RET
	TETU
	AMOR
BIL	JEN

Rodovka.

H. Janovský.

»On« jest jedovaté zvíře,
s člověkem se málo bratří,
»jk« zří zrak náš u hasičů,
ke výzbroji jejich patří.

Záměnka.

II Doj.

S »t« pokrm dávnověký,
s »s« oživuje řeky.

Vsuvka.

Oldř. Buráň — T. K.

Do nebeského chleba
vsuň padesátku hned
a bude také třeba,
by kvítko naposled.

Pak celek přečteš snadno,
vždyť Prahy je to část,
ji milovati radno
jak celou svoji vlast.

Dělenka.

Jaroslav Šnajdr.

»Prvá« skôr rieke pláva,
kým sa milé jaro vráti.
»Druhá s tretou« zajačkovi
život často chybí kráti.
Celek často v sebe tají,
v nemeckom k leží kraji.

Skrývačka.

Pořadatel a ostatní známým.

B. Rejha.

Doufám, že mi odpustíte,
i že chybu ohlásíte,
které jsem se dopustil:
Zanechal jsem, jak už víte,
a jak se snad nevíte
všech svých zábav, kratochvil
z nedostatku volné chvíle
před přítelnicí, před zkouškami.
Opustil jsem všecko milé:
malování, verše, čtení;
i se svými hádankami
nerad jsem se rozloučil.
Když však bylo po zkoušení
už jsem se k nim nevrátil.

Ráček.

Jiříče D. — Ela K.

Přečti ráčkem místo blahé
a dostaneš dřevo drahé.

Přesmyčka (lit.)

Quitt.

Jak se asi rylo?
y = i

Vsuvka.

Dohnal Alois S. D. S.

Do hodnoty věcí vník'
cizí země příslušník
dle metody račí.
Tatík jako hrom se mračí,
díva se na celek.
»Pár facek, až přijde domů,
vlepím darebovi tomu,
vždyť má tady pět čtverek.«

Příloha »JITRA« pro pouť kat. studentstva
a inteligence do Říma r. 1931.

Vychází měsíčně. Redakce a expedice Praha-III., Thunovská 27.

Listopad 1929.

Čís. 1.

Proč r. 1931 do Říma?

Na svaté půdě staroboleslavské padlo o letošní pouti Č. Lígy akademické velké slovo: »Své 25leté založení půjdem v roce 1931 oslavit — poutí do Říma!«

Ano, do Říma budeme r. 1931 putovat, protože jen tam nejlépe uzříme, čím nám byl za velké millenium sv. Václav — a církve římskokatolická.

R. 1931 chcem v Římě ukázat celému katolickému světu, že elita československého národa je ryze katolická.

Na mezinárodním fóru chcem my své vlasti prokázati radostnou službu, že rozumí naše katolické studentstvo a inteligence pravé osvětě, pokroku a svobodě.

S celým katolickým světem půjdem na cestě do Říma oslavit v r. 1931 do Padovy i milého sv. Antonína!

Půjdem v r. 1931 na své římské pouti oplatit milované bratrské Jugoslavií tolikerou u nás návštěvu — možná i při lublaňském orelském sletu!

V roce 1931 půjdem — do Říma — poprvé po svém znovuvzkříšení — ve velkém počtu!

Katoličtí středoškolsťtí studenti! Naši akademikové! Naši bohoslovci! Naše katol. učitelstvo! Naši senioři! Naše kněžstvo! Agitujte, aby účast byla manifestační. Spořte! Ukládejte si! **Ale přihlašte se ihned!**

Ústředí kat. studentstva dává podnět k této manifestační pouti.

Protektory naší pouti římské jsou všichni naši P. T. biskupové. Předsedou čestného poutního výboru jest miláček studentstva a inteligence, J. M. p. opat Dr. Method Zavoral.

Prosíme všechny naše katol. časopisy, věstníky a denní listy, aby pomohli nám agitovat pro pout do Říma.

V červenci neb v srpnu 1931 do Říma! Výlohy nebudou příliš značné. V příštím čísle přineseme přibližně cenu pro studentstvo a inteligenci!

Výbor Římské Pouti studentstva a inteligence, Praha II., Spálená 15.

Všichni naši nejdpp. biskupové pouti žehnají, schvalují a vedou:

V Dol. Břežanech, 8. září 1929.

Ústředí katolického studentstva čsl.

v Praze II., Spálená 15.

Oznámení pouti do Říma čsl. studentstva v roce 1931 připsím ze dne 6. září t. r. vzal jsem s potěšením na vědomí. Jistě, že přispěje k prohloubení a upevnění katolického smýšlení čsl. studentstva přispěje k jeho dobré náboženské pověsti.

Zdar poutí té budu často doporučovat ve mši sv.

† Fr. Kordač, arcibiskup.

Na sv. Kopečku, dne 15. října 1929.

Veledůstojný pane!

S velkou radostí četl jsem Váš dopis, v němž mi oznamujete, že hodláte uspořádati v roce 1931 pouť naší mladé inteligence do věčného Říma. Schvaluji úplně tento úmysl, ježto v něm vidím jaksi i akt piety a vděčnosti od naší vzdělané mládeže k našemu milovanému Sv. Otci Piu XII., za jeho mimořádnou a tolikrát již osvědčenou přízeň a lásku k Slovanům vůbec a k našemu národu zvláště. Nepochybuji, že tato pouť, již nyní tak pečlivě připravovaná, přinese hojně požehnaní nejen těm, kteří se jí osobně zúčastní, ale i jiným z řad naší inteligence, čehož si zajisté všichni z hloubí duše přejeme. A proto, když ze srdce tomuto Vašemu počínu žehnám, činím to s tím zvláštním úmyslem, aby tato pouť rozhojnila v srdcích naší mladé inteligence dětinou lásku a oddanost k Stolicí Apoštolské, jež jedině může o sobě říci: »Ve mně jest pravda Kristova« (III. Kor. 11, 10).

Okolnost, že celý nejdůstojnější episkopát z Čech a z Moravy přijal společný protektorát nad touto významnou poutí, jest potěšující a rozumí se samo sebou, že i já souhlasím, abych byl zařazen k ostatním nejdůstojnějším pánům biskupům jako spoluprotektor pouti. Pozdravuje Vás v lásce oddaný

† Leopold, arcibiskup olomoucký.

V Litoměřicích dne 4. října 1929.

P. T. Ústředí

Katolického studentstva čsl. v Praze.

S díky přijímám společný protektorát nad římskou poutí studentskou, chystanou na rok 1931.

V příloze zasílám vyžádaný projev pro časopis »Jitro«. Též finanční podpora pro tuto pouť bude poskytnuta.

† Biskup Gross.

Jest to šťastná a opravdu časová myšlenka, pořádati pout studentů, akademiků, seniorů a akademických spolků do Říma. Tak naše katolická inteligence česká vhodně ukáže, že správně pochopila náboženský a kulturní význam věčného města Říma, jež jest po téměř 2 tisíceletí střediskem křesťan. kultury a katolického života.

Při tomto bohumilém podniku načerpají dojísta všichni účastníci činorodého nadšení a obětavé lásky ku zmužilé obraně dědictví svatováclavského; vždyť budou se v Římě k našemu sv. Václavu, jemuž již po staletí zasvěcen jest ve svatopetrském velechrámě významný oltář. U tohoto oltáře uvědomí si jistě každý český katolík, že jest příkazem netoliko katolické víry, nýbrž též zároveň národní sebeochrany, vytrvalou modlitbou a cílevědomou prací usilovati o to, aby, jako tento oltář sv. patrona českého je nerozlučně spojen posvátnou klenbou s oltářem prvního náměstka Kristova sv. apoštola Petra, též český národ zůstal navždy spojen trvalou páskou jednotné víry s nejvyšší hlavou světové Církve katolické. Neboť dějiny spravedlivě pojeté dosvědčují, že český národ odpykal každé přerušování tohoto spojení

nenahraditelnými ztrátami nejenom na poli náboženském, nýbrž i na poli kulturním a národním; kdežto věrnou oddaností ku Stolci Petrově a vírou svatováclavskou stal se český národ ve všech obdobích historických národem slavným, mocným a šťastným.

† **Josef Gross**, biskup litoměřický.

Důstojný pane!

Promiňte, že teprve dnes odpovídám na Váš laskavý dopis. Našel jsem jej po návratu z pětitydenní generální visitace po Náchodsku a Opočensku. Samozřejmě milerád přijímám nabízenou mi čestnou funkci a z té duše vítám úmysl pořádati v roce 1931 manifestační pouť české inteligence do věčného Města.

V době opravdového temna, které dnes se šíří v tak mnohých školách, nutno zříti na místě samém světlo, které vyzařujíc ze skály Petrovy, svítí již po 19 století všem lidem dobré vůle, ukazujíc jim cestu vedoucí ke blahu jednotlivců i celých národů. Řím nebojí se dějin! Na soudu nefalšovaných dějin obstojí Řím vždy čestně, zatím co odsouzení si odnášejí ti, kdož proti němu brojili a brojí. — Nutno však viděti Řím z blízka, dýchatí jeho svěží vzduch, kochatí se pomníky jeho pozeňnaného působení v celém světě a čerpatí vodu živou z Petrovy skály.

S kterýmkoli návštěvníkem Říma jsem mluvil — knězem i laikem — každý byl pln chvály a nadšení, nebyl-li ovšem v ojedinělých případech předem otráven jedem zaostalosti, nenávisťi a zloby. — Srdce katolické inteligence české jest však nezkažené! A proto jsem jist, že každý sobě odnese z Říma dojmy nejen nejkrásnější, ale i navždy nezapomenutelné!

Kéž zamýšlená pouť stane se v pravdě manifestační, a naše česká inteligence se jí zúčastní v počtu nejhojnějším! Jsem přesvědčen, že každý účastník stane se apoštolem pozeňnané osvětové činnosti katolické církve a pouto vízící jej k Římu ještě více se upevní k prospěchu jeho sama i celého našeho milého národa.

† **Dr. Karel Kašpar**, biskup Královéhradecký.

Biskupský Ordinariát v Čes. Budějovicích.

Dne 19. září 1929.

Důstojnému pánu

P. ALFONSU DAŇHOVI, C. S. S. R.

v Praze.

Zamýšlenou pouť studentstva československého do Říma v roce 1931 pozdravuji a přijímám s ostatními nejdůstoj. pány biskupy československými protektorát této pouti.

Příspějeť zajisté mnoho k prohloubení náboženského kat. názoru světového k posílení víry, k utužení svazků církevních v duších všech účastníků. Slovo nejvyššího Pastýře církve a společného Otce všech katolíků, návštěva hrobu knížat apoštolských sv. Petra a Pavla, modlitba na hrobech sv. mučedníků mocně bude působiti na mysl a srdce akademické mládeže a nadchne ji k práci pro veliké zájmy církve, pro vznešené ideály katolické.

Žehnám ze srdce Vaším snahám. Dej Bůh na přímluvu sv. Václava a sv. patronů zemských, aby všechna mládež československá se shromáždila pod praporem sv. Václava a dle jeho příkladu bojovala za svatou věc Boží.

† **Šimon**, biskup.

Důstojnému pánu

P. Alfonsu Daňhovi, C. S. S. R. v Hlučíně,
exerciční dům.

Váš přípis ze dne 6./9. t. r. v němž se mnou sdělujete rozhodnutí katol. studentstva podniknouti pouť do Říma v roce 1931 naplnilo mne upřímnou radostí a udílím Vašemu úmyslu mé biskupské požehnání, Milerád přijímám protektorát nad poutí touto a zařídím ve své diecesi vše, čím ku jejímu zdaru budu moci přispěti.

Podpora bude svého času, až úplný program pouti bude zde znám, zaslána.

Apoštolský administrátor brněnský
Dr. Jos. Kupka, biskup.

Příloha »Do Říma« posílá se zdarma! Kdo můžeš, přispěj darem.

V příštím čísle bude podrobnější program poutí!

V příštím čísle bude složenka!

V příštím čísle budou uveřejněny první přihlášky na pouť! Kdo bude první?

Pošlete nám adresy Vašich přátel — inteligentů!

Úsporné akce pro středoškolské studenty a akademiky na římskou pouť!

Je pravda, že pouť, jež projektována asi na 21 dnů, bude Vás, přátelé, něco stát. Snad nebude to ani tolik, co Vám napadlo při slově: »Já do Říma?« Najednou ovšem nemohli byste obnos — asi 900 Kč — sehnati. Ale úsporou za 1¹/₂ roku se Vám to podaří. Zařizujeme tedy tuto akci úspornou pro Vás — ale též pro ostatní, kdo se přihlásí. První je se přihlásit. Jakmile pošleš přihlášku na adresu: Výbor Římské studentské pouti Praha III., Spálená 15, — brzy dostaneš nejméně 10 složenek. Nenech je mezi papíry, ale posílej si aspoň každý měsíc tolik ušetřených korun, kolik budeš moci. Snad dávaš kondice, dostaneš něco k svátku, bude »Mikuláš«, přijdou vánoce, dostaneš novoroční dárek, budeš mít pěkné vysvědčení atd. atd. Pamatuj při těchto příležitostech na pouť do Říma a hned si zašli peníze složenkou do Prahy. Složenku si ulož jako doklad, cos poslal! Co budeš mít už za rok korun! Za ně pojeděš do věčného Říma! Pojede Vás tolik! Pojedou mladí studenti! Pojede naše starší generace! Těš se! Bude to opravdu naše pouť!

Kdo bude následovat?

Hned se přihlašujte, jednotlivci i spolky inteligence!

Studenti středoškoláci — od 3. tříd — přihlašujte se!

Akademikové všech našich katolických spolků přihlašujte se!

P. T. bohoslovci a kněží přihlašujte se!

Přihlašujte se hned na

Výbor Římské Studentské Pouti, Praha II., Spálená 15.

Pro příspěvky měsíční přílohy »Do Říma« adresa: Příloha »Do Říma«, Praha-III., Thunovská 27.

Jihočeské kat. učitelstvo přihlásilo se první oficiálně na pouť do Říma!

Č. j. p. 442.

Ústředí katolického studentstva čl.
v Praze III., Spálená 15.

Po výstižném referátu Vašeho duchov. rádce vyp. P. Alf. Daňhy, C. S. S. R. dne 17. října t. r. o zamýšlené společné pouti studentstva a inteligence do Říma 1931 s nadšením připojuje se výbor Jihočeského odboru Zemského spolku katolického uč. čl. k této akci. Ve výborové schůzi rozhodli jsme se i my, katolické učitelstvo, manifestovati v r. 1931 společně pro svou víru a náboženské přesvědčení na mezinárodním fóru. Chceme ukázat, že Říma se nebojíme, nýbrž že právě Řím byl vždy národu našemu ochráncem, obráncem a dobrou milující Matkou. Přičiníme se, aby nejen z našich učitelských řad hojně osob se účastnilo, nýbrž i z ostatní inteligence a z řad kandidátů a kandidátek našeho katol. učitelstva.

V r. 1931 do Říma!

V Čes. Budějovicích 24./10. 1929.

Jihočeský odbor zemského spolku katol. učitelstva v Č. Budějovicích:

Františka Daňhová, P. Karel Raban,
předsedkyně. duchovní rádce odboru.

Marie Ratajová,
jednatelka.

Mikulášský dar.

Všem našim příznivcům, kteří nám přispěli na sbírku »Mikulášský dar«, vyslovuje
Ústředí katolického studentstva čsl. upřímné »Zaplať Pán Bůh«.

Za poukazy pošt. spořit. (Mor. banka):

Jan Veselý, Boskovice, 5, ř.-k. f. úřad, Zhoř, 15, f. úřad Krnsko 20, f. úř. v Mukařově 5, Adolf Dreisitel, Bořetice, 10, f. úř. Hradčovice, 25, f. úř. ve Štěpánově 3, f. úř. v Podivicích 25, f. úř. v Krásném 3, Fr. Bilovská, Brno, 10, ř.-k. f. úř. Dolní Bečva 10, Jiří Černý, Nezamyslice, 10, k. f. úř. Hlinsko 50, f. úř. Soudice 30, Edv. Jedlička, Sulikov, 10, Ant. Solař, Hor. Újezd, 10, f. úř. Bělá pod Bezdězem 20, f. úř. u sv. Kříže, Znojmo, 5, B. Vejborný, Charváty, 5, f. úř. Rejšice 20, Václava Slavíka zeť Josef Vaněk, Dobruška 10, f. úř. Mašovice 5, Fr. Janeček, Újezd pod Troskami 5, Jos. Kašpar, Městec Králové 10, f. úř. Rajhrad 20, Metod Fila, Bítov, 10.20, Jos. Veselý, Penčice, 15, Bedř. Knorre, Pardubice, 7, Jos. Veselý, Penčice, 3, štěpán Nešpor, Volšovy u Sušice, 20, Václav Šperl, Chudenic, 10, Jan Jančík, Veselí n/Mor., 10, Jan Zadražil, Chýnov, 10, Jan Koubek, Týn n/Vlt., 10, f. úř. Dambořice 50, Ig. Kryl, Náměšť n. H., 10, Anežka Hatašová, Praha-Vinohrady, 10, Eliška Bečvářová, Černouček 50, Josef Kopal, Zásmyky, 40, Marie Arnoldová, Kr. Vinohrady, 20, Fr. Plátek, Bukovina, 10, f. úř. V Bohutíně 10, Stan. Bambas, Příbram, 50, Proboštství, Sv. Hora - Příbram, 10, f. úř. v Košticích n/O. 20, dr. Václav Petržílka, Praha II., 20, f. úř. Hošťálkovice, 50, dr. V. Láska, Vinohrady, 20, Arcib. vikar. úř. v Lánech 30, f. úř. Trhanov 5, Jar. Švidrnoch, M. O. Přivoz, 5, f. úř. Opátov 5, M. Kočandrová, Plzeň, 5, děk. úř. Počátky 5, Inž. Verich Otokar, Turnov, 5, Robert Brousil, Ondřejov, 5, Jos. Vinař, Břežy, 5, Fr. Vencl, Smíchov, 5, f. úř. ve Stěžeřích 5, f. úř. v Jarošově 5, Jos. Vrzal, Chručim, 5, Fr. Homola, Palupín, 10, dr. Fr. Varaus, Písek, 20, Jos. Motal, Kroměříž, 20, dr. Stan. Zela, Sv. Kopeček, 20, Ant. Kapounová, Budyň n/O., 20, f. úř. Hořičky 20, Redemptoristé, Čes. Budějovice, 10, f. úř. Budkov 10, dr. Jan Pech, Praha I., 10, Fr. Špalek, Malenice, 10, f. úř. Osice 10, Václ. Soukup, Příbram, 10, Ad. Franěk, Olivětín, 10, ř.-k. f. úř. v Blansku 10, Karolína Studená, Jihlava, 10, Fr. Crha, Chudobín, 10, Karel Větrovec, Zhoř, 3, ř.-k. f. úř. Dřetovice 5, f. úř. Horní Štěpanice, 5, Viktor Muchka, Klatovy, 5, dr. Ot. Tauber, Lipník, 5, Karel Roucha, Předslavice, 5, Fr. Černošek, Biskupice, 5, K. Gamba, Újezd u Sokolnic, 5, Fr. Černý, Trnová, 5, K. Balík, Černovice, 5, f. úř. v Dukovanech 5, Ign. Češka, Sychrov, 5, Jan Rímar, Opava, 20, Leopolda Dokoupilová, Týnec, 20, Jos. Sypal, Čes. Budějovice, 20, dr. Ant. Birolek, Orlová, 20, f. úř. na Bílé 20, f. úř. v Majetíně 20, f. úř. ve Štarnově 5.65, Inž. Cyrill Hájek, Klenovice, 17, A. Pfeiferová, Nová Ves 8, M. Chotková, Kouřim, 25, Tom. Motálek, Jilemnice, 15, Jos. Beznekr, Rokycany, 15, f. úř. Sebranice 25, Presidium min. veř. prací na Smíchově 99, f. úř. Litultovice 40, f. úř. ve Všebovicích 50, f. úř. ve Vracově 100, klášter benedikt.,

Rajhrad, 50, P. Jirounek, Boske, 30, J. Navrátil, Černotín, 30, ř.-k. f. úř. Pivín 30, f. úř. Tovačov 50, Jos. Hanzlik, Rohovládova Bělá, 4, ředitelství pomoc. úřadů min. vnitra v Praze, příspěvek presidia min. vnitra — kolek Kč 1.—, 99, Jan Hloušek, Doubravník, 25, Ferd. Zdeněk Lobkowicz, Bilina, 100, Jos. Bartoň a synové, Náchod, 100, dr. Lad. Dvořák, Český Krumlov, 50, Zemská banka, Praha, 50, Václav Dvořák, Strunkovice, 30, Jos. Kopecký, Postupice, 30, Fr. Černý, Kyselovice, 30, Zd. Rad. Kinský, Orlík, 40, Jos. Černý, Jičín, 30, min. školství a nár. osvěty, Praha, 30, Fr. Kemr, Malíkovice, 2, Jan Tichovský, farář, Suchomasty, 4, J. Jandová, P. Hrádek, 4, Fr. Jakš, Kozolupy, 3, Jan Macek, Dušejov, 8, Konvent Dominikánů, Olomouc, 20, nejmenovaný v Písku 20, Růž. Lillingová, Plzeň, 20, dr. Fr. Pekař, Orlík, 20, Boh. Henneberg-Spiegel, Hrádek, 20, k. f. úř. v Rovečné 20, Prokop Holý, Třebešice, 20, f. úř. Hlub. Mašůvky 20, Jos. Soldát, Vršovice, 20, dr. Xaver Návrat, Praha III., 20, Ant. Jirát, Obora, 10, dr. K. Rochel, Kroměříž, 10, f. úř. Raná 10, f. úř. Týnec n/Sáz. 10, Václav Houška, Peruc, 10, MUDr. Fr. Malý, Luže, 10, Milosrdné sestry v Třeboní 10, Jan Krajíček, Beroun, 10, Ant. Vedra, Loukov, 10, Jan L. Ježek, Bílá Třemešná, 10, děk. úř. Žebrák 10, Ign. Dovrtěl, Klášterec, 5, Jos. Cyhtil, Lobočice, 5, Marie Andrášková, Stará Bělá, 5, Jan Rytíř, Skočice, 5, Marie Bendová, Tábor, 5, Marie Krylová, Stružisko, 5, J. Kuba, Mutěnice, 5, f. úř. Borotice 5, Vinc. Rameš, Radim, 5, Růž. Tittlová, Vršovice, 5, Karel Řepa, Netolice, 5, z příkazu p. dr. Fr. Noska, min. pošt a telegrafů, Praha X., 100, Anna Čermáková, Velvary, 10, Jos. Borovička, Písek, 20, Jan Kocman, Okříšky, 10, A. Prášek, Bohutice, 5, K. Anděl, Hartvíkov, 10, f. úř. Starý Jičín, 5, Ph. dr. Jos. Maria Miroš Mouřinovský, Tišnov, 10, R. Bayer, Trojany, 10, P. Baltazar V. Hřiva, Napajedla, 5, Fr. Michálek, Hradec, 10, Barb. Vlnářová, Plzeň, 20, f. úř. v Římově 2, důchod panství Zdechovice 10, Marie Karasová, Hlučín, 5, f. úř. ve Chvojně 5, f. úř. Bukovník 5, f. úř. Ruda na Moravě 20, Václav Petřík, Kolínek, 3, Chr. Em. Bouška, Libotenice, 10, Fr. Frydrychová, Vamberk, 50, K. Patočka, Stochov, 10, M. Kvítková, Prostějov, 5, dr. Jan Hejčl, Olomouc, 53.95, děk. úř. Jilemnice 4.90, Jar. Bouška, Radošovice, 10, R. Cilliálková, Dalečín, 20, Jos. Hula, Doubravník, 10, Josef Pernegr, Hroby, 10, Fr. Knapp, Jeřice, 10, f. úř. Vranov 10, Dobroslav Orel, Bratislava, 30, Bož. Hašrdová, Sv. Kopeček, 10, f. úř. Chlumín 20, Václ. Regal, Lhota, 20, Bož. Šeborová, Praha I., 100, dr. Jar. Kulač, Kolín, 10, L. Grottmanová-Brodská, Praha II., 5.50, Ant. Novák, Vysočany, 50, Zemědělská záložna, Hradec Král., 50, Jindř. Strnad, Slivenec, 20, Fr. Syrový, Choceň, 10, f. úř. v Žarošicích 20, K. Kyselý, Olomouc, 40, dr. Fr. Reyl, Hradec Král., 40, Skála, Kladno, 10, f. úř. Tuklaty 20, Jan Dubský, Písek, 5, Arnošta Štěpánová, Loštice, 5, M. Magd. Vladařová, Písek, 10, Jos. Veselý, Penčice, 5, Fr. Fidler, Litovel, 5, Julie Pospíšil, Hlízov, 10, f. úř. v Hlu-

ku 5, Jos. Jilíková, Hluk, 5, f. úř. Brozany, 10, Anežka Jemelková, Velká, 10, Aug. Stará, Polníčka, 40, Marie Matějková, Kadov, 20, Fr. Boš-
 tík, Chotěboř, 20, dr. Jos. Klapetek, Kroměříž, 20, Fr. Herodková, Kojetín, 5, Jos. Randa, Sem-
 něvice, 3, Dom. Brázda, Dražno-Újezd, 2, Mat. Höfferl, Horní Planá, 10, f. úř. Chlum 5, Leopold
 Čeloud, Luže, 2, Marie Marešová, Humpolec, 11, správa kanceláří min. pro zásobování lidu, Pra-
 ha, 99, Pavel Souček, Nová Říše, 100, prof. Jan Boháč, Praha II., 100, opatství praem. kláštera
 v Želivě 150, f. úř. Těnovice 5, dr. J. Jindra, Kut-
 ná Hora, 10, dr. Karel Müller, Vinohrady, 5, klášter Redemptoristů, Obořiště, 20, dr. Jos.
 Kupka, Brno, 30, Ant. Filip, Kondrac, 5, prof. Fr. Hodura, Pardubice, 10, Václav Synek, Osov,
 15, Ignác Kment, Hořovice, 10, M. Feyerfeilová -
 Schmutzerová, Praha-Břevnov, 10, Fr. Šmidinger, Bechyně, 5, Rud. Smutný, Polná, 10, Jos.
 Leška, Lomec, 40, Vojt. Kašpar, Krásná Hora,
 10, Milosrdné sestry sv. Karla Bor., Karlín, 5, Fr. Hrubý, Hradec Král., 10, Fr. Mára, Soběslav,
 20, Terezie Wilhelmová, Praha-Libeň, 10, Ant.
 Kříž, Dolní Bělá, 25, Dohel Prchal, Vojslavice,
 17, Ant. Koutný, Pravčice, 1.50, Václav Trelný,
 Poříčí n/Sáz., 20, Jos. Šmejkal, Veselíčko, 30,
 dr. Jos. Štěpánek, Praha VII., 10, Klement Hu-
 dec, Opočno, 10, Václav Los, Hořovice, 10, Adolf
 Morávek, Ubislavice, 5, Tocháček, Loučov, 5, dr.
 P. Hodoušský, Růžomberok, 10, dr. Petr Barto-
 šík, Kroměříž, 20, Marie Veselá, Litoradlice, 5,
 Hroneš, Bohuslavice, 5, Josef Tichovský, Borek,
 5, Jakub Pavelka, Nové Hvězdlice, 5, Josef Du-
 chek, Koloveč, 5, f. úř. v Jinonicích 5, rektorát
 arcib. gymn. a semináře, Praha-Bubeneč, 50, K.
 Zierotín, Bludov, 50, T. Jaksch, opat, Vyšší Brod,
 50, Josef Buchta, Pyšely, 14.95, Marie Řihová,
 Kostice, 50, Jos. Jána, Rožmitál, 20, M. Gottlie-
 bová, Radostín, 10, Zdenka Novotná, Slezská
 Ostrava, 20, Bož. Binková, Brno, 30, Rembert
 a Leopoldina Kerssenbrak, Praha IV., 20, Kar.
 Dlouhoveský, Němčice, 10, Fr. Vocílka, Čestlice,
 10, Tichá Viktorie, Mor. Budějovice, 20, Kateřina
 Stanková, Č. Kremže, 10, f. úř. Kovářov 30, Vác-
 lav Kotrch, Roudnice n/L., 20, Fr. Vacek, Koste-
 lec n/Orl., 20, A. švestková, Buchovice, 10, M.
 Greplová, Tupesy, 10, M. Bradíková, Tupesy, 10,
 Zeno Jokl, Kroměříž, 20, Františka Čermáková,
 Turnov, 10, J. O. Vratislav, Dirná, 10, ř.-k. f.
 úřad Čehovice 10, f. úř. Týniště n/Orl. 50, Ed.
 Putzberger na Chlumě 5, M. Šejnová, Č. Budě-
 jovice, 5, JUDr. Ondřej Spurný, Praha II., 20,
 Jan Kovář, Hronov, 10, Msgre K. Boček, Čes.
 Budějovice, 40, Fr. Dokoupil, Olomouc, 38, He-
 zina a spol., Humpolec, 50, Jos. Štefek, Vejprni-
 ce, 20, Petr Duhaň, Citonice, 10, Jan Mlčoch,
 Uher. Hradiště, 10, Anna Krylová, Pěňčín, 5,
 Ing. K. Korb-Weidenheim, Kunratice, 50, Th. dr.
 Filip Hanoušek, Louny, 10, Otilie Šíková, Pra-
 ha IV., 10, Max Wratislav, Praha III., 20, če-
 něk Čermák, Praha III., 5, dr. Hugo Doskočil,
 Hradec Král., 50, Terezie Kotíngová, Praha XII.,
 10, Jos. Svatek, Křečkov, 50, A. O. Quiaisrová,
 Praha-Smichov, 5, Jan švec, Dolany, 5, Vojtěch
 Černý, Loučení u Nymburka, 10, Al. Gyllig, Kro-
 měříž, 20, f. úř. St. Hrozenkov, 25, prof. dr. Rud.
 Šetina, Vysoké Mýto, 20, Tomáš Klein, Opava,
 10, prof. Fr. Kohout, Čáslav, 10, f. úř. Bojanov,
 10, Václav Šafránek, Bojanov, 20, Václav Va-
 chek, Krucemburk, 20, Tomáš Wachtl, Jirny, 20,
 Jos. Martinů, Kozojedy, 10, f. úř. Vrchoslavice,
 10, Fr. Studníčková, Praha I., 50, f. úř. Trstěnice,
 10, f. úř. v Luštěnicích 7, Jos. Marek, Sedlec, p.

Dívčice, 5, f. úř. (Tomáš Harant, farář), Chvaly,
 2, f. úř. Jakubovice, 2.50, A. Havlová, Přebram,
 5, Bož. a Cyrilla Novákovy, Polná, 25, Jos. Duš-
 tíra, Železná, 10, Jos. Vodák, Znojmo, 5, Pavel
 Benda, Zdikovec, 5, Spoř. a zál. spolek, Slabšice,
 50, f. úř. Albrechtický, 70, f. úř. na Zvíkovci, 15,
 f. úř. Horní Bojanovice, 15, f. úř. v Mokřých
 Lazcích, 20, dr. K. Kadlec, Praha-Dejvice, 20,
 Fr. Pospíšil, Město Ždár, 10, J. Konečný, Koste-
 lec n/Čer. Lesy, 20, řed. stát. reálky, Praha XII.,
 20, Fr. Běloch, Hodonín, 10, f. úř. Zruč n/Sáz.,
 20, Barb. Kalkušová, Štěkře, 20, Jan Limberský,
 Bučice, 5, A. Hovorka, Kr. Vinohrady, 20, Alžb.
 Římská, Pěňčín, 10, Jos. Mašát, Kamenice n/L.,
 5, f. úř. v Tismicích, 5, Boh. Beneš, Lázně Bělo-
 hrad, 10, Fr. Tošnar, Bohunice, 3, Školské sestry
 u sv. Anny, Praha II., 5, Jan Mačí, Bráník, 5,
 Jos. Brhovský, Hrusice, 6, Jos. Vacek, Chotě-
 borky, 2, Jos. Mělyš, Žerotice, 2 Petronila Bi-
 zová, Plzeň, 5, K. Straka, Č. Budějovice, 25, V.
 Holub, Praha-Liboc, 50, Fr. Ůlehla, Zlín, 10, Boh.
 Kolowrata hlavní pokladna, Rychnov n/Kn., 20,
 O. Vošahlík, Vyšehrad, 20, E. Schmutzerová,
 Praha II., 50, Ing. Ant. Hnídek, Písek, 10, Jos.
 Blažek, Valaš. Bystrice, 5, Jos. Peterek, Mladě-
 jov, 5, Tom. Sochor, Líšeň, 5, Jos. Novotný,
 Vraclav, 10, M. Brabcová, Č. Budějovice, 10, B.
 Malá, Mor. Ostrava, 50, Tom. Sochor, Líšeň, 5,
 Jan Bejček, Březnice, 20, Fr. Schmidtová, Pra-
 ha-Dejvice, 5, Václav Plavec, Hředle, 25, JUDr.
 Mil. Skácel, Uher. Hradiště, 50, Ant. Štaffon,
 Boršice, 20, f. úř. Hvozdná, 20, H. Kudrnáčová,
 Smiřice n/L., 5, Severin, Praha II., 15, Jos. Ja-
 bulka, Písek, 10, dr. Kratochvíl Jos., Brno-Pet-
 rov, 30, dr. Jar. Kulač, Kolín, 40, Jos. Dvořák,
 Strěšovice, 10, Jos. Olejček, Líbeznice, 5, f. úř.
 Voděrady, 10, Vojt. Sedlák, Polná, 5, dr. Jan
 Konečný, Hradec Král., 20, dr. Ant. Hrdý, Hra-
 dec Král. 10, Jos. Maurer, Jindř. Hradec, 10, M.
 Kratinová, Brno, 10, Fr. Okrouhlická, Kopidlo,
 10, Fr. Petržílek, Vitějovice, 10, Ad. Tesař, Ivan-
 čice, 10, Jan Ev. Pulec, Stanětica, 5, Aug. Ul-
 rich, Lstiboř, 15, K. Mičánková, Střelice u Brna,
 3, Justin Zelenka, Světlá n/Sáz., 10, M. Hrdlič-
 ková, Praha II., 10, Alfons Paar, Bechyně, 10,
 Václav Makovec, katecheta, Čes. Velenice (29),
 5, f. úř. Nezdice Dolní, 5, Rud. Procházk, prof.,
 Pelhřimov, 20, Jos. Seget, far., Zubří, 20, Rud.
 Fridrich, kaplan, Úsov, 20, J. Lev., far., Skram-
 níky, 20, K. Vondruška, Vrčeň, 10, Fr. Gottwal-
 dová, t. č. Moravce, 30, Jindř. Hnilička, Roud-
 nice n./L., 20, dr. Al. Soldát, Praha, 20, f. úř.
 Kozly, 10, Jos. Soldát, Letiny, 20 a 15, J. Smath,
 Uhl. Janovice 5, M. Sixtová, Kolín, 55, ř.-k. f. úř.
 Kobylí, 15, Ant. Duspiva, Tetín, 10, dr. Fr. No-
 sek, Praha, 100, f. úř. Modřany 10, J. Smath,
 Uhl. Janovice, 2, Kateř. Grossová, Jindř. Hradec,
 15, Jan Sedlák, Mirovice, 5, Čermák, Kostelec
 n./L., 10, Ant. Myslivec, České Budějovice, 50,
 Josef Lukeš, Německé, 10, Kar. Fadrus, Kromě-
 říž, 20, Děkanský úřad v Táboře, 20, Dr. Fr. Zi-
 ma, Hříměždice, 5, Řím. kat. farní úřad, Hřímě-
 ždice, 5, H. Černovická, Labská Týnice, 5, To-
 máš Sedláček, Ouběnice, 20, R. Pavlovičová, Čern-
 čice, 5, Fr. Mlčeka, Napajedla, 50, Amalie Legeo-
 vá, Březnice, 5, Farní úřad, Smilovy Hory, 10,
 Ant. Bartík, Rakovnick, 10, Frant. Špička, Husto-
 peče, 12, Josef Schwamberger, Praha II., 20,
 Adolf Brož, Úpice, 30, Fr. Říha, Kam. Zboží, 10,
 Josef Roháček, Roudnice n.L., 20, Dr. Josef Kla-
 petek, Kroměříž, 20, Československá strana lido-
 vá místní organizace, Jaroměř, 10, Jan Šidlák,
 Boleradice, 15, Jan Kubiska, Chlumín, 5, Franti-

šek Pořízek, Dolní Bojanovice 10, Antonín Kordík, Maxov, 3, Josef Tichovský, Borek 7, Farní úřad v Myšenci, 10, Lidová záložna, Č. Budějovice, 25, Jan Počepický, Ouběnice, 10, Dr. Jar. Čihák, Velvary, 10, Lev Hlouček, Novoslav, 5, Amalie Svobodová, Kolvín, 5, f. úř. ve Zbýšově 20, Václav Kollert, Machov, 40, Valburga Dragounová, Strážov, 5, Ignát Hrubý, Borkovany, 5, J. B. Ambrož, Praha XII., 10, Msgr Emanuel Hrdlička, Stará Boleslav, 30, Jan Vepřek, Postřelmov, 10, Václav Janota, Velký Bor, 8, děk. úř. Kouřim 83.80, V. Opatrný, Čáslav, 7.60, far. úř. v Čibuzi 20, dr. G. Pecháček, Praha I., 20, Otilie Kocourková, Turnov, 20, Hanna Slavíčková, Praha II., 20, far. úř. Tachlovice 15, Jar. Kříž, Čes. Budějovice, 5, M. Hlavinová, Praha II., 10, K. Vrátný, Praha II., 20, Adéla Koudelová, Brno, 20, Hubík, Kroměříž, 25, Fr. Benešová, Bučovice, 5, Otakar Čihák, Lázně Poděbrady, 20, K. Schwarzenberg, Orlik n./Vlt., 50, Jindř. Bedrníček, Čes. Brod, 4, far. úř. Mor. Krumlov 20, Bartol. Hrabě, Písek, 10, Ant. Symon, Nasavrky, 4, M. Klvačová, Kroměříž, 5, Jan šandera, Náchod, 10, Ant. Bartoš, Brno, 40, Fr. Miklošek, Blatnice, 10, Sekretariát čsl. str. lidové, Jilemnice, 30, far. úř. Kopřivnice 20, Jindřiška z Lobkowicz, Smíchov, 10, Msgr. V. Müller, Praha, 10, M. Plojharová, Jihlava, 50, far. úř. Tuřany, 2.70, far. úř. Prčice 35.80, far. úř. Velká Losenice 30, dr. Martin Mikulka, Mnich. Hradiště, 50, Vilém Pospíšil, Mor. Húzová, 15, far. úř. Předměřice 5, far. úř. Čejkovice 40, R. Geymüller, Kamenice n./L. 20, Hubert Beránek, Moravec, 10, M. Holánková, Slavkov, 10, děk. úř. Budeč Kováry, 20, Jos. Jarolímek, Klobuky, 20, Jos. Kacerovský, Horní Folmava, 10, Emil Jaroš, Lanžov, 5, J. Tichý, Čes. Brod, 10, Rostislav Trískala, Hovězí, 20, Konvent ř. sv. Voršily, Kutná Hora 50, far. úřad Těšnovice 39.70, dr. Fr. Vlach, Kroměříž, 7, F. Neškudlová, Jablonné n./Orl., 4, P. V. A. Primes, Dolní Ročov, 20, Václav Paclt, Kr. Vinohraady, 30, Fr. Mikan, Příbice, 10, Ant. Novák, Petrov, 10, Al. Fejfar, Jilemnice, 5, Fr. Chládek, Praha, 5, Duch. správa v Radotíně 10, Jos. Pichová, Praha VI., 10, Jan Staněk, Praha I., 10, Fr. Petzold, Praha I., 20, Fr. Pernegr ve Lstění 5, Stan. Záhorská, Plzeň, 5, Řehoř Vaněk, Dolní Ročov, 20, far. úř. Velká Bíteš, 20, Kar. Bejsta, Nehvalovice, 50, J. Vávrová, Praha II., 5, Marie Záluská, Štřežka, 5, far. úřad Mar. Hory 240, Fr. Linhart, Turnov, 10, P. Rud. Čapek, Most, 10, Václav Antony, Domažlice, 32.50, Jana Grygarová, Žižkov, 5, Josef Nešněra, Třebenice, 5, M. Frýdová, Kladno, 5, Ad. Lambl, Smíchov, 25, far. úř. Václavice 30, far. úř. Bakov n./Jiz. 25, Rud. Veisfeit, Habartice, 5, duch. správa na Karlově 50, K. Voborský, Praha, 30, Fr. Vičarová, Brodek, 50, Fr. Ruml, Čakovice, 10, Fr. Střechová, Jihlava, 5, M. Šmídková, Strážek, 3, J. Hrabinský, Žeravice, 10, Stan. Dostař, Rudice, 15.10, prof. Rich. Vojáček, Praha, 20, Fr. Babčický, Hor. Podhájí, 5, Josef Faksa, Raškov, 10, Jos. Valoušek, Lazy, 5, far. úř. Bohušovice n./O. 20, Fr. Čech, Praha, 10, org. čsl. str. lid. Pankrác 10, dr. Al. Kudrnovský, Praha VII., 100, f. úř. Kounice 20, far. úř. Brandýs n./Orl. 5, Karel Melzoch, Bohdálín, 2, Dominik, Němčický, Kdousov, 50, Kristina Pradlová, Praha II., 20, Fr. Lev, Bystročice, 10, Fil. Homola, Hnanice, 5.80, I. Neužil, Bučovice, 10, Em. Vencálková, Veselí n./M., 5, Zd. Čeněk, Lobkowicz, Smíchov, 20, Bož. Karásková, Praha I., 20, Jan Štěpánek, Ústí n./Orl., 5, Al. Setous, Praha XII., 5, F. Daň-

ková, Č. Budějovice, 10, MuDr. L. Nábělek, B. Bystrica, 10, Jos. Blümlová, Pardubice, 20, f. úř. Lenešice 10, Jos. Zukánek, Jilemnice, 20, Fr. Drobný, Brno, 50, f. úř. Velká n./Veličkou 58.50, Al. Köhlerová, Koryčany, 10, Herm. Ličmanová, Brno, 25 a 20, Ludvík Malec, Horní Radslavice, 5, A. Spilková, Hovězí, 5, L. Koutná, Jednov, 20, Filip Buchta, Diváky, 10, M. Popplová, Sušice, 10, Fr. Ráž, Praha XII., 5, Fr. Tomáščíková, Tlumačov, 5, Jos. Janků, Turnov, 10, far. úřad Liblín 30, far. úř. Kotouň 10, far. úř. Pěhořelice 10, Firma Teplý, maj. F. Homolka, Roudnice, 10, M. Příbíková, Plzeň, 10, Lad. Zamykal, Olo-mouc, 20, Kašpar Štoidl, Č. Budějovice, 20, B. J. Bartošek, Smiřice, 10, far. úřad Minice 10, M. Šebíková, Brno, 10, far. úř. Třebíč Město 20, dr. Mel Vožda, Třebíč Město, 25, Fr. Wonke, Manětín, 5, Br. Kraus, Řetová, 10, Okr. sdružení katol. mládeže Přibyslav 15, far. úř. Svratka 5, K. Mücke, Žatec, 5, Fr. Cikánek, Svárov, 15, Jan Sobotka, Chrudim, 30, Fr. Vyskočil, Žďárna, 30, Kos. Kubík, Opatov, 10, far. úřad Bojkovice 10, konvent sester Dominikánek, Liptál, 10, děk. úřad Lukavice 5, Miloš Snopek, Slaný, 10, E. Benešová, Praha XII., 10, Ter. Trojanová, Praha I., 5, Jos. Kašpar, Praha VIII., 30, Jos. Koukl, Bílov, 10, Jos. Kasnar, 5, děk. úř., Semilý, 70, Marie Vlachová, Habry, 20, Jan Opatrný, Praha IV., 10, Jos. Červík, Zábřeh, 100, Jos. Pavlišta, Čes. Třebová, 6, Ignác Korhoň, Kokory, 5.80, Ing. V. Ungerman, Smíchov, 3, far. úř. Bzenec, 30, far. úř. Roztoky 10, M. Jelínková, Jaroměřice, 5, Boh. Varhaut, Krč, 10, Lud. Vocková, Hustopeče, 10, H. Metlická, Hustopeče, 20, Jan Sládeček, Dobrovice, 42, Fr. Multerer, Plzeň, 20, Čl. Niensenburk, Klatovy, 2.50, M. Váňová, Brno, 10, Vlasta Brožová, Klatovy, 20, Fr. Hrabal, Derfle, 30.20, Jos. Pospíšil, Předmostí, 5, Jan Pelikán, Vodňany, 5, Heř. Vavříková, Dobrá, 5, Fr. Drož, Smíchov, 5, D. Fr. švábeník, Brno, 20, Ant. Křikava, Lučice, 10, Jos. Dubec, Popovice, 15, M. Smrčková, Písek, 20, Jan Mokráček, Meš-no, 10, Rákosníková, Praha XII., 10, Milo Vaška, Kmetiněvec, 10, far. úř. Nové Strašecí, 100, far. úř. Kurovice, 45, far. úř. Hrabůvka, 30, far. úř. Těšany 5, J. Cíhová, Sudoměřice-Černice, 10, Ant. Tůma, Frantoly, 5, Probošt. úř. Litomyšl 100, dr. V. Zelinka, Litomyšl, 10, Fr. Jakubková, Metylovice, 5, J. Křivánková, Most, 15, Vinc. Kramoliš, Místek, 20, L. Mayerová, Č. Budějovice, 30, Jak. Ludva, Budětice, 10, dr. Špaček, Brno, 5, dr. F. Kolín, Smíchov, 10, Jos. Kulhánek, Terezín, 10, Em. Zavadilová, Úvaly, 10, Fr. Šatavová, Žerotice, 10, Ant. Podlena, Valtinov, 5, far. úř. Osek n./B. 37.20, R. Novotná-Boučková, Kněždub, 1, J. Peksa, Ůboč, 3, A. Bejšková, Božejov, 5, Boh. Boček, Rajhrad, 3, Jan Vít, Obrnice, 2, Ant. Jarolímek, Albrechtice, 15, Fr. Volejník, Ůjezd, 10, Jan Jelínek, Křetín, 10, F. Duha, Strakonice, 5, J. Cíhová, Sudoměřice-Černice, 10, Jan Štefánek, Malý Bor, 5, Vinc. Knap, Troskotovice, 10, P. Jan Kleveta, Vel. Bystrice, 50, Tob. Stach, Milevsko, 50, V. Šmejkal, Kostelní Hlavno, 40, Jos. Ticháček, Skuhrov, 20, Em. Svoboda, Obděnice, 2, B. Cabcárová, N. Bydžov, 5, děk. úř. Slaný, 25, far. úřad, Hory Matky Boží, 10, far. úř. Hlanatce 40, far. úř. Štípa, 15, far. úř. Nová Ves u Ml. Vožice 5, far. úř. Hodušín 3, far. úř. Kralupy 52.25, Em. Vejvodová, Počátky, 30, Presidium min. pro sjednoc. zákonodár. a org. správy v Čsl. rep. 10, Jos. Příbková, Domažlice, 5, M. Čiháčková, Brno, 15, Ant. Říha, Písek, 10, Ed. Klener, Bratislava,

10, M. Limpouchová, Plzeň, 5, Konsum »Svépomoc«, Holice, 15, Jan Tesař, Jihlava, 10, Ant. Tomáš, Vysoká, 20, A. Zadrobílková, Praha XII., 5, Jak. Chalupný, Horažďovice-Babín, 5, Zd. Jelinek, Petrovice, 10, dr. Jos. Buryšek, Hradec Král., 10, F. Pavlíková, Libeň, 10, Dom. Papoušek, Třebíč, 10, Čeněk Pecháček, Dol. Dobrouč., 5, f. úř. Dolní Dobrouč, 500, f. úř. Soběchleby, 5, f. úř. Praha VII., 20, f. úř. Horní Dubňany, 5, f. úř. Horní Današovice, 17, f. úř. Dobřichov, 63.30, f. úř. Skuhrov, 15, Krista Zoufalá, Kamenice u Jihl., 5, L. Bacinková, Kvasice, 5, Al. Beneš, Královo Pole, 5, V. Pleskot, Vysoké, 5, L. Kožený, Semily, 15, Jan Vavruška, Rudolfov, 10, Em. Krasická, Stržtež, 20, Ant. Bednář, Vamberk, 20, Děkaný úřad, Hluboká, 10, Mr. Vilém Kordina, Červ. Kostelec, 5, Jan Böhm, Katovice, 5, K. Zetek, Kroměříž, 10, Josef Bezbera, Světlá n. S., 10, Jaroslav Petrtýl, Koloděje, 10, Josef Mašina, Kutná Hora, 5, Petr Šimek, Chlumec n. C., 5, V. Marek, Stará Boleslav, 10, Dr. Karel Líska, Praha-Dejvice, 20, Fr. Komárek, Dvůr Králové n. L., 20, Vladislav Sekera, Hradec Král., 20, Ondřej Kelner, Hustopeče 20, V. Cihlár, Hostomice, 20, Emil Prukner, Poleň, 5, dr. K. Slavík, Č. Budějovice, 15, f. úř. Cítov, 20, Jos. Kratochvilová, Sokolnice, 10, Jiljí ševčík, Č. Budějovice, 10, Jan Růžanský, Horušice, 5, Al. Zlámal, Spytihněv, 15, Děkaný úřad, Opočno, 80, Fr. Fiala, Stodůlky, 10, Matice Cyrillo-Methodějská, Olomouc, 100, f. úř. Klimkovice, 100, f. úř. Višňová, 20, f. úř. Klášterec, 40, f. úř. Práčov, 5, f. úř. Slavoňov, 35, f. úř. Liberk, 7.20, f. úř. Krucemburk, 75, f. úř. Benešov u Boskovic, 80, f. úř. Běšiny, 12.40, f. úř. Šárka, 32.90, f. úř. Olomouc, 21.20, f. úř. Kozmice, 5, f. úř. Kostelní Lhota, 20, f. úř. Pošná, 45, f. úř. Lučice, 40, f. úř. Česká Skalice, 25, f. úř. u sv. Haštala, Praha, 30, Děkaný úřad, Soběslav, 120, Děkaný úřad Rokycany, 73.90, inž. Ant. Blažek, Tábor, 5, Josef Vrána, Kroměříž, 10, Fr. Weissmannová, Petřvald, 10, Odbočka Svazu katolíků žen a dívek, Koprivnice, 20, G. J. Mazal, Jihlava, 20, Diecéšní svaz charity, Č. Budějovice, 50, Kino »Edison«, Příbor, 20, Skupina katolické mládeže, Jablonné n. O., 50, Josef Fišer, Unín, 10, Václav Bartoš, Janovice, 70, dr. Vl. Karlík, Olomouc, 20, za poukaz pošt. poukázkou dp. Ant. Konvičková, farářem, Oslov, pp. Horní Záhoří u Písku, méně pošt. Kč —.50, 25.50, inž. Fr. Herain, Vinohrady, 10, K. Bureš, Kroměříž, 10, Lad. Ferčík, Břevnov, 10, f. úř. Radnice, 15, f. úř. Hnojice, 50, f. úř. Merklín, 50, Děkaný úřad, Jaroměř, 125, Děkaný úřad, Rychnov n. Kn., 174.20, F. Zelenka, přisedící zemského výboru, Praha, 10, Jan Koubek, Týn n. Vlt., 10, V. Rožat, St. Knín, 10, Josef Hrubý, Jelení, Červené Pečky, 30, Julie Rybová, Traplice, 10, K. Bartovský, Cítov, 30, Al. Janoušek, Hradešín, 10, Čsl. strana lidová, místní org. na Vyšehr., 100, »Růže Sušilova«, Dejvice, 332.50, f. úř. Vícov, 30, f. úř. Hluboš, 10, f. úř. Hoštice, 10, f. úř. Roveň 68.40, f. úř. Buštěhrad, 11, f. úř. Zachotín, 5, f. úř. Vys. Studnice, 20, f. úř., Rynárec, 21, f. úř. Hradisko, 15, f. úř. Brodek, 150, f. úř. Kaliště, 25, f. úř. Tištin, 52, f. úř. Cetkovice, 34, f. úř. Bechlín, 29, f. úř. Zbyslav, 44, f. úř. Stanětice, 32, f. úř. Jílovice, 10, f. úř. Dolní Životice, 20, f. úř. Javornice, 5, f. úř. České Libchavy, 15, f. úř. Pičín, 15, f. úř. Smidary, 20, f. úř. Michle, 30, f. úř. Třebetice, 40, f. úř. Jiřice, 25, Děkaný úřad, Benešov u Prahy, 25, inž. Jos. Chour, Praha IV., 20, F. Okrouhlický, Kopidlno, 15, Josef Suchý, Vlašim, 15, Václava Slavíka zeť Josef Vaněk, Dobruška, 10, inž. dr. Josef Zamrazil, Ůvaly, 10,

Fil. Vodáková, Stinava, 10, P. M. Rom, Tuřany, 20, A. Strčálková, U. Ostroh, 5, Rud. Matušů, Hořezí, 10, F. Matoušek, Važany, 5, dr. Jan Roubal, Č. Budějovice, 10, Božena Kloudová, Stonařov, 5, Josef Vlk, Nižbor, 6.70, Josef Elitzer, Morašice, 25, f. úř. Renóty, 10, f. úř. Hoštice, 5, f. úř. Střítež, 115, f. úř. Nehvizdy, 15, Sekretariát Fr. Czernina, Petrohrad, 100, Josef Pařík, Rožďalovice, 10, Org. čsl. strany lidové, Kartouzy 10, Ant. Roháčková, Třešť, 5, Fr. Frydrych, Kutná Hora, 20, Děkaný úřad, Beroun, 70, Boh. Pešek, Jilemnice, 10, Odbočka Svazu lidových železničářů, Děčín, 10, Lud. Groh, Vyšehrad, 10, Aug. Neumann, Hradec Král. 10, f. úř. Lábice n. C., 65, f. úř. Březové Hory, 23, Jan Odstrčil, Slavkov, 5, dr. M. Haas, Opava, 25, dr. Ign. Veselý, Nevé Benátky, 10, Děkaný úřad, Přeštice, 20, Ad. Kellner, Brno, 10, Děkaný úřad, Zbraslav, 20, f. úř. Bezděkov, 5, f. úř. Běstvína, 5, dr. Karel Kunzl, Praha I., 30, Antonín Dušek, Chotěšov, 10, f. úř. Vysoké Chvojno, 20, f. úř. Sedlec na dr., 60, Bohumil Bradáč, Příbram, 10, f. úř. Litovel, 10, f. úř. v Pěčině, 11, f. úř. v Dubném, 50, dr. Josef Kadlec, Brno-Jundrov, 20, dr. Josef Hronn, Praha III., 20, f. úř. Hronov, 30, f. úř. v Lobkovicích, 40, Ladislav Čáslavský, Nēm. Brod, 75, f. úř. Molenburk, 25, f. úř. Bučovice, 50, Jan Bláha, Jílové, 5, f. úř. Zličov, 15, Jaroslav Novák, Mladé, 20, f. úř. Dašice, 60, ř. kat. f. úř. Třebechovice, 105, Josef Matějka, Slaný, 20, f. úř. Vojkov, 10, Raška, farář, Hustopeče, 10, Sociální studentské sdružení, Příbor, 15, Tomáš Menšík, Konice, 5, f. úř. v Čihošti, 20, Otomar Bažant, Mlékosrby, 20, Vincenc Jandík, Hradištko, 30, f. úř. Jílové, 50, dr. Vlad. Sedláček, Brno, 10, Josef Šprongl, Praha-Vinohrady, 20, Bohumila Menšíková, Konice, 5, Josef Kroutil, Nēm. Brod, 5, dr. K. Truxa, Grunt, 10, Karel Koppl, Hradec Král., 30, f. úř. Přepychy, 110, f. úř. Lodenice, 5, f. úř. Soutice, 30, Josef Slavík, Mrkvojedy, 5, Pavla Mayerová, Praha XI., 10, Odbor katol. učit., Hlučín, 84.70, H. Kolovrat, Zámeček, 30, Josef Dypl, Žihobce, 15, Fr. Havránek, Chřenovice, 5, Al. Štěpina, Kutná Hora, 100, Th. C. V. Seifert, Velvary, 20, inž. Ant. Gaja, Ružomberok, 50, f. úř. Lúdslavice, 88, Děkaný úřad, Stráž n. Než., 95.55, f. úř. Žimutice, 10, Marta Stoupová, Litoměřice, 5, Vendelín Engler, Třebořadice, 15, f. úř. Nový Rychnov, 50.70, Anna Koupalová, C. Budějovice, 10, Fr. Beránek, Růždka, 20, f. úř. Horní Moštěnice, 90, dr. Ludvík Bartoš, Jáchymov, 20, Jan Malý, t. č. děkan na Podsrpu, 20, Mat. Blacký, Staňkov, 5, Cyrill Štěrba, Josef, 5, B. Milotová, Libochovice, 10, Vladimír Kenedík, Písek, 10, Jaroslav Přítel, Praha-Vinohrady, 10, f. úř. Praha 65.20, f. úř. Bystré, 50, ř. kat. f. úř. Nēmčice na Hané, 20, ř. kat. f. úř. Krumsín, 45, Marie Čermáková, Jimramov, 5, Karel Bohuslav, Čelákovice, 20, f. úř. Petrovice, 50, Hulík, Kolín, 5, Věra Brusáková, Hrubá Skála, 15, Ad. Tesař, Ivančice, 10, Katolická akce (česká) v Trutnově, 70, Václav Řiha, Netřebice, 10, Děkaný úřad, Sušice, 31.10, SSS dívčí Chrudim pedag., 556, dr. Jan Sedlák, Praha, 500, M. Světová, Rychnov nad Kn., 10, M. Volánková, Jaroměř, 10, L. Valoušek, Traplice, 10, dr. Karas, Praha III, 20, 20, dr. K. Svoboda, Břevnov, 50, Fr. Plichta, Olešnice, 7, JUDr. M. Kotner, Milevsko, 15, Jan Miklica, Kroměříž, 400, f. úř. Budeničky, 5, f. úř. Visky, 25, Al. Vysloužil, Ml. Boleslav, 10, L. Novotný, Rychnov n. Kn., 30, Josef Sládek, St. Boleslav, 20, Spoř. a zál. spolek, Štramberk, 20, dr. A. Podlaha, Praha IV., 50, Al. Dostál, Čáclav, 15.

(Pokrač. příště.)

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK XI.

Řídila redakční rada:

RNC. Bohumil Černý, PhC. Václav Černý, prof. Oldřich Svozil,
P. Met. Pecháček OSB.

1930

Majitel, vydavatel a nakladatel:

*„Ústředí katol. studentstva československého.“ - Odpovědný redaktor JUC. Al. Grulich,
Tiskla Československá akciová tiskárna v Praze II.,
Karlovo nám. čís. 5-6.*

OBSAH

Básně:

Str.

Bernad O. S.: Podzimní serenáda	36
Božetěch Václav: Dopis	206
Buráň Oldřich: Píseň	201
Černý Václav: Podzimní pastel	66
Dařík Celouš: Svitání	236
Drahoň Petr: Svatý Václave!	9
Glos Josef: Podzimní fragment	101
Z Holešova Jan: Píseň má je tvrdá jak rytina v ocel...	47
Hornýš J.: Babí léto	197
Jarmil Fr.: Luma	103
— Vyhaslé oči	227
Jesenský J. Z.: Bolest	41
Kašpar František: Kříž	171
— Hodinka jitřní	172
— V letadle	297
Kolařík J.: Okamžiky	260
— Pozdě	294
Krásenský J.: Tvá duše je teskná	200
Květoň Jarka: Den dušiček	70
— Vánoce chudých	98
Lan Josef: Povadl šerik, opadly růže	74
— Podvečer	198
— Budeš vzpomínat	229
Lb.: Nemočné matce	268
Milek E.: Strom bez listí	99
Noček V.: V podzimu	77
Olbrovec F. J.: Rozloučení	204
Pecháček F. M.: Jitro	4
— Sonet svatováclavský	5
Pelová Vilma: Nalada	299
Pilecký J.: Kopretiny	295
Prondhomme Sully: Oči	72
Slávek Zd.: Radost májová	259
Strnad-Kladecký J.: Koleda	97
Tesařík J. H.: Ráno	42
— Cestou	231
— Jaró na Hukvaldech	235
Theer Otakar: Poledne ráje	39
Tichý Otto: Island ve snu	46
— Assaidy	240
z Valdeku J. H.: Nocturno	265
— Snil jsem	306
— Vykvetly růže	302
Vlček Václav: Stisk ruky vysněné a bílé	263
Wilde Oskar: E tenebris	10
Zima Václav: Snů sladkých nezná duše má	67
— Katolickým studentům plzeňským	132
— Pokora	290

Články poučné:

Bárta Šimon dr., biskup: Jihočeskému studentstvu	161
Beauduin Lambert P.: Liturgie slovansko-byzantská	10
Beneš Jar. dr.: Filosofie sv. Tomáše Aq.	68
Čech Antonín: Veni, Creator Spiritus	161
— Jihočeský lyrik	171
Černý Bohumil: Počátek cesty	4
— Mezi polskými přáteli	105

— Manifestace	108
— Dnešní Rusko	240
— Pohled zpět	290
Černý Václav: Alois Jirásek †	227
— Vetera et nova	292
D. M.: Založení SSSd v Plzni	151
Daňha Alf. P.: Proč jsem se stal knězem?	179
— Velikonoční pozdrav	226
Doležal Josef dr.: Christos voskres	225
Dr.: J. V. Jirsík	165
Fencel Florián: O mé mši sv. 7. června 1918	167
Fiala Karel: Lebka sv. Václava	72
— Papež Pius XI.	103
— Dvacátýpátý rok	259
— Před valným shromážděním	291
Foerster J. B.: Duše lidská	130
Grulich Alois: Sněmování katolického studentstva	12
— Bůh tomu chce	289
Havelka Antonín: Epištola mládeži	131
— Pod ochranou Madonny	132
Hlad Ladislav: Unionistický sjezd v Praze	14
— Plzeňskému sdružení na rozloučenou	139
Horák F. M.: Na vás je	298
Hradil Frant.: Ve víru hesel	294
Hruban Mořic dr.: Síla tradice	194
Hutterová Ludmila: Čím vynikáte?	146
K. J.: Decenium plzeňského SSS.	146
K. Jara: Prázdninový motiv	301
Kadlec Karel dr.: Noviciáty	141
Kebrle Josef C.: Životní povolání katolické studentky	145
Klement Method P., O. S. B.: Kruh svatováclavský	1
Kozák Stan.: Ludvík van Beethoven	11
Královec Jiří: Znak města Plzně	134
Lintner Jan: Bohatá Blata	175
Mayer Karel: Denní dravci	177
Osvaldovec: Katolické Slovensko jubiluje	297
Reban Karel: Na českobudějovickém gymnasiu před 25 lety	162
Reindl Josef: Pax Romana	34
Resl Josef: Naše nejstarší styky s Němci	135
Růčka Vladimír: Karolína Světlá	195
Smitka Josef: Jihočeský svéráz	168
Svoboda J. M.: Jano Köhler	15
Šámal J.: Několik úryvků ze svatováclavských legend	3
Scheinost Jan: Čechy svatováclavské	34
Šorm Antonín: Svatováclavská mosaika	5
Švejcar Lad.: Otcové a děti	65
— Vědy exaktní	141
Šmejkal Jaroslav: Studentský život v koleji sv. Prokopa	295
Tauber Ot. dr.: Katolickým studentům!	257
Vančura Karel: O okultismu	43
Zeman Josef: List z Číny	196
Zima Václav: Svatý mystik	33
— Literatura svatováclavská v jubilejním roce	71, 107
— Jitro nad Plzní	129
Žák Jan: Umělecké památky českobudějovické	178
Zítka Josef: Jubileum českého historika	260
— Slovo k inteligenci	9
— O filosofii sv. Tomáše Aq.	19

Beletrie :

	Str.		Str.
Audynebreč Tonda: Kůže, hadry, železo	144	Roudenský: Jak jsem se stal básníkem	177
Buráš Oldřich: Nejlepší báseň	111	Růčka Vlad.: Frak pana Tomečka	110
— Rozmluva v radiu	268	Skuhrovcová M.: Západ se čistí	140
— První šichta	302	Slavík M. J.: Padají hvězdy	102
Čáský J.: Lesní requiem	38	— Až k horám	204
Čech Antonín: Dědictví 1929	175	Strnad-Kladecký : Zmýlená neplati	208
— V zahradě Getsemanské	173	Stuchlý Frant.: Vzpomínka	76
— Jiskry	180	Sylva Carmen: Don Miguel, pán prérií	47
Černý Bohumil: Modré dálky	237, 265	Šnajdr Jaroslav: Jano, chcel by si byť milionárom?	270
Černý Václav: Vánoční vzpomínky	98	Tesařík J. H.: Probuzení	67
Dařík Celouš: Vzpomínky na toulky v Karpatech	264	Tichý Otto: Rívia	100
D. O.: Když bratři odjížděli	75	— Básník a lilie	228
Fiala Karel: Letem českým jihem	170	Uchytíl J.: Děda	100
Gabriel M.: »Od křtu«	42	Vagabound: Navždy	235
Hajný Vlad.: Úměry	113	Veselý J.: Vzpomínka	200
— Nedokončený obraz	199	—ý: Těžká zkouška	82
— Bez nadpisu	207, 241	Zhořský Radomil: Jak jsem ponocoval	264
Hanácký Stan. R.: Návštěvou u starého Jupitera	108	— Když se mele	206
— Armáda spásy	209	Zima Václav: Znovuzrození	102
— Strýček Běna v Praze	242	— Arabské bajky	8
— Tři mušketýři ve St. Boleslavi	271	— Strašidlo v tanečních hodinách	51
— Já co by incognito	304	— Sova	83
Havel Miloslav: Zemřel	204		
Heřmánek V. V.: Smrt	231		
Ibráhím ben Jákub: Setkání s básníkem	114		
Intulus: AEIOU	19		
J. Z. Jesenský: Sázka	49, 78		
— Král závodníků	231, 261		
Kamenická V. M.: Hořely ohně	66		
Kašpárek Jar.: Víra Tvá	81		
K. H. M.: Něco opravdu dívčího	208		
Královec Jiří: Momentky sjezdové	14		
Lam Josef: Když píseň dozněla	99		
Lešev Leonid: Christos voskrese	298		
— Miluji Ježíše Nazaretského	299		
Mahra: Censor	270		
Novotný Jan: Dopis	18		
— Episodky	40		
Novouličník Oldra Sv.: Perpetum mobile	46		
Orlický Oldřich: Vrahové továrny	75		
Pětpeněz: Z mého deníku	197		
Pipin: Kaleidoskop Pax Romany	36		
Romanus: Vzpomínky z Itálie	104		
— Italia bella	201		

Hlídky :

	Str
Cyrlometodějská	59
Divadlo a film 30, 93, 124, 189, 218, 251, 279, 314	
Dívčí 24, 85, 115, 185, 211, 244, 274, 308	
Duchovní 23, 55, 86, 210, 246, 275, 307	
Exerciční 58, 86, 119	
Filatelie 30, 61, 91, 125, 157, 189, 219, 252	
Hravě i dravě 95, 126, 159, 191, 224, 255, 285, 316	
Literární 27, 61, 92, 122, 156, 183, 215, 249, 279, 311	
Organisační 23, 55, 87, 115, 153, 185, 212, 246, 275, 309	
Rybářský koutek 60	
Řádky chvályplné i nelitostné 31, 63, 94, 127, 158, 221, 253, 282, 314	
Sport 31, 62, 91, 126, 158, 252, 280	
Světlem 94, 119, 153, 190, 220, 252, 281	
Šachová 64, 128, 286	
Technická 25, 59, 90, 121, 155, 189, 220, 252, 282	
Hádanky ve všech číslech	

